JOHN BURDETT

Bankoko 8

baltos lankos

JOHN BURDETT

Bankoko 8

Iš anglų kalbos vertė Ina Rosenaitė

baltos lankos

UDK 821.111-31
Bu299

Versta iš:
John Burdett, *Bangkok Eight*,
Corgi, 2006

Redaktorė
Dalia Kižlienė

Dailininkas
Zigmantas Butauti

Maketavo
Eglė Jurkūnaitė

ISSN 2029-2597
ISBN 978-9955-23-543-9

Sofijai

1

Afroamerikietis jūrų pėstininkas pilkame mersedese netrukus mirs nuo *Naja siamensis* įkandimų, tačiau šito mudu su Pičajumi dar nežinome (pasak Budos, ateitis yra neįžvelgiama). Nuo jo mus skiria vienas automobilis, stovime prie greitkelio, vedančio iš oro uosto į miestą, mokėjimo būdelės, per daugiau nei tris valandas nebuvome labiau prie jo priartėję. Sužavėtas žiūriu, kaip milžiniška juoda ranka su didžiule auksine signete ant rodomojo piršto išlenda pro langą, šimto batų banknotas stilingai suspaustas tarp mažylio ir to, kurį mūsų būrėjai vadina saulės pirštu. Kaukėta moteris būdelėje paima tą banknotą, atiduoda grąžą ir linkteli į kažkokius jo žodžius, tikriausiai ištartus labai prasta tajų kalba. Pasakau Pičajui, kad tik tam tikros rūšies *farangai* bando užmegzti pokalbį su būdelių kasininkais. Pičajus kriukteli ir nusileidžia sėdynėje snūstelėti. Daugybė gyventojų apklausų parodė, kad miegas yra pats didžiausias mano tautos pomėgis.

– Jis pasiėmė kažkokią merginą, – atsainiai sumurmu, tarsi manęs tai visai nejaudintų ir nebūtų akivaizdus mūsų nekompetentingumo įrodymas.

Pičajus pramerkia vieną akį, paskui kitą, išsitiesia ir ima mankštinti kaklą, o mersedesas tuo tarpu nulekia tolyn tarsi eiklus žirgas.

– Šliundrą?

– Plaukai su žaliomis ir oranžinėmis sruogomis. Afrikietiško stiliaus. Juodi marškinėliai su petnešomis. Labai tamsi.

– Garantuoju, kad žinai, kokio dizainerio tie juodi marškinėliai.

– Armanio klastotė. Jis pirmas sugalvojo tokius su plonytėmis petnešėlėmis, o paskui mėgdžiotojų jau nestigo.

Pičajus palinguoja galvą.

– Tu kietas. Matyt, jis paėmė ją oro uoste, per tą pusvalandį, kai buvom pametę jį iš akių.

Į tai neatsakau nieko, o tuo tarpu Pičajus, mano sielos brolis ir ištižimo bendras, vėl sudrimba nusnūsti. O gal jis ir nemiega, gal medituoja. Jis iš tų, kuriems pasaulis įsipyko. Tiek juo bjaurisi, kad sumanė įsišventinti, ir nusprendė, kad mudu su jo motina nuskusime jam galvą ir antakius, o toji garbė leis mums mūsų mirties valandą įsikibti į jo oranžinius drabužius ir skristi į kurias nors Budos dausas. Matote, kaip giliai mūsų senovinėje kultūroje įsišaknijusios malonės per pažintis.

Tiesą sakant, to juodaodžio jūrų pėstininko galvos ir pečių linija kažkokia hipnotiška, negaliu atitraukti akių. Vos pradėjęs sekti, stebėjau, kaip jis degalinėje išlipa iš savo automobilio: tokios tobulos formos milžinas, kad toji tobulybė mane pakerėjusi jau tris valandas, tarsi jis būtų koks juodas Buda, Tobulas Žmogus, o mes visi likusieji esame tik sumažinti jo modeliai su bjauriais trūkumais. O dabar, kai pagaliau ją pastebėjau, toji šliundra šalia jo atrodo erotiškai trapi, tarsi jis galėtų netyčia sutraiškyti ją lyg vynuogę į gomurį, o ji liktų jam už tai amžinai ir ekstaziškai dėkinga (matote, kodėl esu netinkamas vienuolystei).

Kol su savo dvesiančia tojota pasiekiau būdelę, jis su savo naujausio modelio Garuda* jau buvo nuskriejęs į nežinia kokią dangišką malonumų lovą.

Sakau savo mylimam Pičajui: „Pametėm jį iš akių“, – bet Pičajus irgi išskridęs ir palikęs tik tuščią savo lavoną, knarkiantį sėdynėje greta manęs.

Naja siamensis – didingiausia iš visų mūsų spjaudančiųjų kobrų, o dėl savo grožio, žavesio, pasalūniškumo ir mirtino įkandimo galėtų būti mūsų nacionalinis talismanas. Beje, žodis *naja* yra kilęs iš sanskrito ir susijęs su didžiąja Naja, žemės dvasia, saugojusia mūsų viešpatį Budą per siaubingą audrą miške, kur jis meditavo.

2

Estakadinis greitkelis yra vienintelė miesto gatvė, kur E serijos mersedesas gali pabėgti nuo tojotos „Echo“, taigi važiuoju nieko nebesitikėdamas ir neskubėdamas (skubėjimas kilęs iš velnio; lėtumas – iš Budos), tik dėl akių, jaučiuosi balta varna tarp elitinių automobilių, kurių savininkai gali sau leisti susimokėti rinkliavą – mersedesai ir BMW, japoniški, varomi keturiais ratais, ir daugybė taksi su *farangais* ant galinių sėdynių. Skriejame virš Nanos rajono viešnamių-viešbučių, o paskui aš išsuku į po greitkeliu tvyrančią amžinąją grūstį.

Grūstesnių grūsčių nei pas mus nebūna. Sukumvito kelyje, prie sankryžos su 4-ąja šonine gatvele, eismas užstrigęs į visas keturias puses. Čia esama ir sarginės būdelės eismo reguliuotojams, kurie turėtų šitą problemą spręsti, bet kaipgi dviem varganai

* Budistų mitologijoje – milžiniškas plėšrus paukštis dievybė, nacionalinis Tailando simbolis. (Čia ir toliau – vert. past.)

mokamiems farams išjudinti milijoną automobilių, suspaustų tarsi eksportui sukrauti mangai? Šitie farai miega už savo langelio, o vairuotojai jau nuleidę rankas ir nebepypina. Pypinti per karšta ir per drėgna. Užmetu akį į prie Pičajaus kojų gulinčius mūsų ginklus ir perpetes, sumestus krūvon su radiju ir sirena; ją užkeliame, kai galiausiai imamės veiksmų. Baksteliu Pičajų.

– Verčiau jau skambink jam ir sakyk, kad pametėm taikinį.

Pičajui jau išsivystęs vienuoliškas gebėjimas miegant girdėti ir suprasti. Jis suurzgia, perbraukia ranka per tas velnioniškas varno juodumo garbanas, kurių jam visą gyvenimą pavydžiu, ir dvilinkas graibo korėjietiško trumpabangio radijo. Pasigirsta trukdžiai, o paskui visai nestebinanti informacija, kad Aštuntojo rajono policijos viršininko, pulkininko Vikorno, šiuo metu nėra.

– Skambink į mobilųjį.

Pičajus susižvejoja kišenėje savo mobilųjį ir paspaudžia automatinį rinkimą. Su mūsiškiu pulkininku jis kalba pernelyg pagarbiomis frazėmis, kad būtų galima jas išversti į šiuolaikinę kalbą (maždaug tarp „jūsų šviesybe“ ir „valdove“), kurį laiką klausosi, paskui įmeta savo „Nokią“ atgal kišenėn.

– Jis paprašys kelių policiją padėti. Jei pasirodys juodas *farangas*, jie duos radijo signalą.

Padidinu oro kondicionavimą ir atsilenkiu sėdynę. Bandau pasinerti į Vipasanos meditaciją, jos išmokau seniai, dar paauglystėje, ir nuo to laiko kartkartėmis ja užsiiminėju. Visa jos gudrybė – pagauti asmenybės sandus jiems skriejant galvoje, bet jų nesulaikyti. Visos mintys yra kilpos, ir jei tik mums pavyktų tų kilpų išvengti, gal pasiektume nirvaną per vieną ar du gyvenimus, užuot be galo kankindamiesi inkarnacija po inkarnacijos. Mane nutraukia iš radijo vėl pasigirdę trukdžiai (prieš išeidamas iš meditacijos fiksuoju: *trukdžiai, trukdžiai, trukdžiai*). *Pranešta, kad juodas* farangas *su pilku mersedesu sustojęs išvažiavimo keliuke po Daoprijos tiltu.* Pičajus paskambina pulkininkui, o tas leidžia važiuoti su sirena.

Palaukiu, kol Pičajus išlipa iš automobilio, pritvirtina sireną prie stogo, – toji ima žybčioti ir kaukti, visiškai beprasmiškai tokioje spūstyje, – ir prieina prie būdelės, kur miega tie eismo reguliuotojai. Tuo pačiu metu jis segasi perpetę su ginklu ir traukia iš kišenės policininko pažymėjimą. Būdamas kur kas pažangesnė siela už mane, jis nė kiek neparodo esąs pasišlykštėjęs dėl šitokio įkalinimo purve, kurį vadiname gyvenimu žemėje. Jis nenori nuodyti kitų protų. Vis dėlto jis smarkokai trinkteli per būdelės langą ir užbliauna jiems po velnių tuoj pat keltis. Mandagi diskusija ir šypsenos, ir vaikinukai pilkai rudomis uniformomis (prie tam tikro apšvietimo jos gali atrodyti tamsiai žalios) išlenda daryti tvarkos. Prieina prie manęs, sėdinčio automobilyje, ir, kaip visada, pamatę, kas aš esu, įdėmiai įsistebeilija. Vietnamo karas Krungtepe paliko begalę skersarūšių, bet tik nedaug mūsų virto farais.

Visuomet atsiras keletas colių asfalto kiekvienam automobiliui pasistūmėti, ir norėdami atlaisvinti kelią mūsų kolegos pademonstruoja puikius įgūdžius ir sumanumą. Tik akimirksnis, ir aš užvažiuoju ant šaligatvio, sirena šiurpindamas pėsčiuosius. Pičajus išsišiepia. Puikiai vairuoju pavojingomis sąlygomis, dar nuo tų laikų, kai mudu drauge vartojome narkotikus ir vogėme automobilius, nuo to auksinio amžiaus, pasibaigusio, kai Pičajus nužudė mūsų *jabos* prekeivį ir mums teko ieškoti prieglobsčio Trijose Brangenybėse – Budoje, Dharmoje ir Sanghoje. Šitame metraštyje dar pakaks laiko paaiškinti, kas yra *jaba*.

Automobiliu braunuosi pro gatavo maisto prekystalius, sekso pardavėjus ir priešpriešinį transportą, vairas susisuka, automobilis sekundei pasvyra, bet net ir traukdamas rankinį stabdį bandau prisiminti, kuo garsėja Daoprijos tiltas. Kodėl aš apskritai apie jį girdėjęs.

Mudu labai laimingi. *Sabai* reiškia jaustis gerai, o *sanuk* – linksmintis. Skriedami velnišku greičiu tilto link, mes ir jaučia-

mės gerai, ir linksminamės, o kad išvengtume avarijų, Pičajus deklamuoja pali, senovine Gautamos Budos kalba. Dar jis prašo budistų šventųjų, kad netyčia nenužudytume nieko, kas to nenusipelnė, – ši tema Pičajui itin jautri.

Krungtepas reiškia Angelų miestą, tačiau jį galime vadinti ir Bankoku, jei tik tai padeda *farangams* atsisveikinti su savo pinigais.

3

Prisiminiau, kuo garsus Daoprijos tiltas.

– Skvoteriai, visas kaimas. Čia jie gyvena jau daugiau nei dvidešimt metų. Visi jie iš vienos šiaurės vakarų genties, kajinų. Turi didelę daryklą. Jų pagrindinis verslas – lošimai ir viskis, dar truputis prostitucijos, elgetavimo ir vagysčių, kad sudurtų galą su galu.

– Jie turi mokėti už stogą. Koks čia rajonas?

Gūžtelėjau.

– Keturioliktas, Penkioliktas?

– Penkioliktas priklauso Suvitui. Jis gyvulys.

Linkteliu.

– Atgims utėle šuns šiknoj.

– Tik prieš tai praleis aštuoniasdešimt du tūkstančius metų kaip alkanas vaiduoklis.

– Tikrai aštuoniasdešimt du?

– Tai standartinė bausmė tokiems kaip jis.

Suraukiu antakius. Pičajaus meditacija pažengusi mylias nuo manosios, tačiau jo šventaknygių žinios dažnai netvirtos.

Nustembu, kai, važiuodami tiltu virš kanalo, pamatome pilkąjį mersedesą. Nuo tada, kai kelių policija mums pranešė, kur jis

pastebėtas, turbūt kokio skvoterio, praėjo bemaž dvi valandos. Kam kažkokiam skvoteriui skambinti policijai?

Kaip ir daugelis dalykų mano šalyje, keliukas išsukti nuo tilto į paupį užsibaigia be jokios naudos šalies ūkiui. Jis tiesiog egzistuoja, kaip ir mes. Ratai sugurgžda, staigiai sustabdau ant asfaltą netikėtai pakeitusio žvyro, už kokių trisdešimties jardų nuo mersedeso, apsupto vyrų, moterų ir vaikų. Jie kuproti, skarmaluoti ir, vos pamatę policiją, iš karto nutaiso kuklių kukliausias povyzas. Kai kurių akys pavandenijusios, burnos perkreiptos kaip niekad neišsiblaivančių. Mes niekada nesužinosime, kuris iš jų skambino. Jie niekada mums nieko nepasakys. Jie – mano tauta.

Pičajus pirmas išlipa iš mašinos. Jis vis dar segi ginklą, tas tabaluoja ant jo kairiojo sėdmens, o mums bėgant žvyru link besiskiriančios minios aš skubiai seguosi savąją perpetę.

– Kas nutiko? Į ką čia visi spoksote?

Niekas nė neprasižioja, net nelinkteli, bet moteris suplyšusiais marškinėliais ir sarongu, basa ir rimtai pažengusi nuodijimosi alkoholiu srityje, pakelia galvą į tiltą ir sustaugia. Tą pačią sekundę išgirstu, kaip Pičajus suurzgia, kaip suurgztų drąsus vyras tada, kai kitas klyktų. Jis nenoromis žengia tolyn nuo automobilio, kad pamatyčiau ir aš. Aš irgi suurzgiu, visada taip slopinu baimę. Pažvelgiu į Pičajų, – jis už mane taiklesnis. Pičajus sako:

– Pažiūrėk į duris.

Tas mersedesas – pailgintas penkių durų furgonas, o kažkas už priekinių ir užpakalinių vairuotojo pusės rankenų užkišo C formos plieno gabalėlius, panašius į naudojamus gelžbetonyje. Bet kas, net vaikas, galėtų lengvai nuleisti langą, ištraukti tą primityvų įnagį ir pabėgti, bet tam reikia laiko, laiko susivokti, kodėl neatsidaro durys, laiko langui nuleisti. Dar praverstų ir baimės neužtemdytas protas.

Daugybė amerikiečių bijo gyvačių, net ir jūrų pėstininkai. Vietkongas itin veiksmingai naudojo jas kaip ginklą Cu Či rajono

tuneliuose. O šita – milžiniškas pitonas, – apsivijusi apie juodojo vyro pečius ir kaklą, bando nukąsti jo puikiąją galvą. Atkreipiu dėmesį, kad pitonai paprastai šitaip nesipurto, jiems taip pat nebūdinga ir važinėtis mersedesais. Ar tas juodaodis šitaip purto tą gyvatę, ar gyvatė jį?

Liepiu tiems žmonėms pasitraukti, o Pičajus tuo tarpu išsitraukia ginklą.

– Kulka gali atšokti ir nulėkti į bet kurią pusę, eikit atgal po tiltu.

Jiems išsilakstčius, Pičajus pritupia prie vairuotojo lango, tačiau jam neįtinka šūvio kampas. Jis nenori pataikyti į jūrų pėstininką, nes tas dar gali būti gyvas, bet kaip sužinoti, ar stiklas pakeis kulkos trajektoriją? Jis spėriai ir rimtai apeina aplink automobilį ir sugrįžta į savo pradinę poziciją.

– Kažkas užkišo ir kitas duris.

Pičajus jau susitvardęs, ir aš žinau, kas verda jo galvoje. Jis yra prisiekęs panaikinti tą siaubingą karmą, tvyrančią po *jabos* prekeivio nužudymo, šitame gyvenime tapdamas budistų šventuoju, *arhatu*. *Arhatas* nedvejodamas atiduos savo gyvybę, jei tik to reikalauja pareiga. *Arhatas* valdo baimę.

Pičajus pritupia, kruopščiai nusitaiko ir šauna. Puikus šūvis! Nupučia tris ketvirčius pitono galvos. Pičajus ištraukia metalinį kaištį iš durų ir atidaro, bet tas milžinas jūrų pėstininkas apsunkęs, su pitonu aplink galvą, jis nuvirsta ant durelių, ir Pičajus jų nebenulaiko. Man nespėjus prišokti padėti, pėstininkas su pitonu griūva ant mano brangaus draugo ir prispaudžia jį prie žemės. Artėdamas prie jų pagalvoju, kad Pičajus paprasčiausiai klykia iš siaubo ir iš pradžių nepastebiu (negaliu patikėti) nedidukės kobros, aistringai įsikibusios jam į kairiąją akį. Sutelkiu didžiausias pastangas, išvelku Pičajų iš po to pėstininko, išsitraukiu ginklą ir atsigulu šalia jo, besiraitančio su kobra rankoje.

Dar viena *Naja siamensis* savybė yra ta, kad jos niekada nepaleidžia. Peršaunu jai gerklę ir tik tada suvokiu, ką Pičajus bando paaiškinti per savo agoniją. Ten jų daugybė, galima sakyti, kaskada, virsdamos iš automobilio jos spjaudosi ir keistai purtosi. Viena išlenda pro gyvai judantį to juodaodžio marškinių susegimą.

– Neleisk, kad jos pasiektų tuos žmones. Iššaudyk. Joms turbūt kažko uždavė, kad šitaip dreba.

Jis sako man jau esąs miręs, nebėra prasmės kviesti pagalbos. Net jei ir atsiųstų sraigtasparnį, vis vien per vėlu. Niekas neišgyvena po kobros įkandimo į akį. Toji akis jau golfo kamuoliuko dydžio ir tuoj sprogs, o gyvatės artėja apimtos narkotinio siautulio. Visas sustiręs imu jas šaudyti ir mane patį apima siautulys. Nulekiu į tojotą daugiau šovinių ir pakeičiu ne mažiau nei septynias apkabas. Sielvarto perkreiptu veidu guliu, laukdamas juodojo vyro drabužiuose įstrigusių gyvačių. Jos viena po kitos virsta iš jo, o aš pritreškiu jas prie žemės. Ir visoms gyvatėms išdvėsus dar ilgai nesiliauju šaudyti.

4

Kai nužudėme tą *jabos* prekeivį, mudviejų motinos surengė mums pokalbį su vieno vienuolyno, esančio miške, pačioje šiaurėje, abatu, ir tas mums pasakė, kad esame pati žemiausia gyvybės forma per dešimtį tūkstančių visatų. Pičajus sukišo nudaužtą butelį žmonijai į kaklą, taigi ir pačiam Budai į kaklą, o aš tuo tarpu krizenau. Po šešių mėnesių moskitų ir meditacijų mūsų širdis išskobė graužatis. Dar po šešių mėnesių tas abatas tarė, kad turime sulopyti savo karmą tapdami farais. Jaunylis jo brolis esąs policijos pulkininkas, vardu Vikornas, Aštuntojo rajono viršininkas. Tačiau mums draudžiama imti kyšius. Jei norime išvengti žudikų pragaro, teks būti sąžiningais farais. Negana to, dar ir farais

arhatais. Be abejo, tas abatas pats yra *arhatas*, nušvitimą pasiekęs žmogus, savo noru stabtelėjęs ant nirvanos krašto ir atidėjęs visišką išsilaisvinimą, kad perteiktų savo išmintį tokioms šiukšlėms kaip mes. Jis žino viską. Dabar Pičajus su juo, o aš įstrigęs čia, šitame purve, kurį vadiname gyvenimu žemėje. Reikia smarkiau padirbėti prie savo meditacijos.

5

Uždengiau Pičajų savo švarku ir laukiau, kol atvyks furgonas. Drauge su juo atvažiavo ir policijos automobilis – jo ekipažas ėmė rinkti negyvas gyvates ir filmuoti įvykio vietą. Pitonui išgabenti prireikė keturių vyrų, tas vis slydo jiems nuo pečių, kol jie įsigudrino jį nulaikyti. Furgonui skriejant į morgą, sėdėjau jo gale su Pičajumi ir juoduoju amerikiečiu, o paskui stovėjau greta, kai morgo darbuotojai nurengė mano draugą, ir stengiausi nežiūrėti į kairiąją jo veido pusę. Milžinas negras gulėjo netoliese, neštuvuose su ratais, jo nuogas kūnas nusėtas suodžių spalvos bubonais ir vandens lašais nuo ištirpusio ledo, po žibintais šviečiančiais lyg deimantai. Vienoje ausy jis segėjo tris perlus, kitoje – nieko.

Pasirašiau, kad gavau plastikinį maišelį su Pičajaus asmeniniais daiktais, tai yra jo pakabučiu su Buda ir didesnį maišą su drabužiais, ir patraukiau namo į išsinuomotą lindynę priemiestyje prie upės. Pagal taisykles turėjau iškart keliauti į policijos nuovadą rašyti ataskaitos, pildyti formų, tačiau pernelyg skaudėjo širdį ir nenorėjau kitiems farams rodyti savo sielvarto. Daugelis didžiai pavydėjo mudviem su Pičajumi artimos draugystės.

Dharmos mokymas mums aiškina apie visų reiškinių laikinumą, tačiau neįmanoma būti pasirengus prarasti reiškinio, kurį myli labiau nei save patį.

Kai iš savo kambario pabandžiau prisiskambinti motinai, pasibaigė Pičajaus telefono kreditai. Mano pastate telefono nėra nė vienam kambary, tačiau kiekviename aukšte yra po pastato šeimininkų kabinetą, galima paskambinti iš ten. Prižiūrimas storos administratorės, be paliovos ryjančios pūstus krevečių skonio ryžių traškučius, skambinu motinai, gyvenančiai garuojančiose Pečabuno lygumose už kokių trijų šimtų kilometrų į šiaurę nuo Krungtepo. Jiedvi su Pičajaus motina – buvusios kolegės ir artimos draugės, drauge išvyko į gimtąjį miestą užtarnauto poilsio, nusipirko lopinėlį žemės ir joje pasistatė porą įmantrių pilaičių – juk pagal kaimo standartus dviaukščiai su žalių čerpių stogais ir dengtais balkonais yra tikri rūmai. Belaukdamas klausausi, kaip storoji Som trakšt trakšt trakšt doroja savuosius traškučius, o jos susidomėjimas prislegia man pečius lyg tūkstantis ryžių maišų, mat ji pastebėjo, koks esu priblokštas.

Jaučiuosi bailys, kad negaliu pats pasakyti Pičajaus motinai, tačiau mane arba baugina ši kančia, arba nepasitikiu savo stiprybe ir bijau palūžti su ja kalbėdamas. Mano motina Nong tai atliks kur kas geriau.

Klausausi savo motinos mobiliojo pypsėjimo. Kas porą metų ji keičia telefoną į naują, nes nori visąlaik turėti patį mažiausią modelį. Dabar ji turi „Motorolą“, tokį mažą, kad gali jį laikyti liemenėlėje. Įsivaizduoju, kaip jis skamba ir vibruoja mano motinai tarp krūtų. Ji visuomet atsiliepia atsargiai, nes niekada nežino, ar neskambina koks buvęs meilužis, gal kuris nors *farangas* iš Europos ar Amerikos, pabudęs vidury nakties jos ilgėdamasis. *Farangų* vienatvė gali būti mirtina liga, iškreipianti jų mintis ir kankinanti, kol jie pratrūksta. Ėmę skęsti jie griebiasi bet kokio šiaudo, net Bankoko šliundros, kadaise turėtos per savaitę sekso turizmo.

Mano motina nebedirba jau daugiau kaip dešimt metų, bet kartkartėmis vis sulaukia skambučių. Ir pati kalta, mat nuolat

peradresuoja skambučius iš senųjų telefonų į naujuosius. Galbūt ji vis dar laukia to ypatingojo skambučio? O gal jos galia nevilties apimtus baltaodžius veikia kaip narkotikas?

– Alioo?

Viską jai papasakoju ir šįkart ji neturi ką atsakyti. Klausausi moters, kuri pardavinėjo savo kūną, kad užaugintų mane, kvėpavimo, jos tylos, jos meilės.

– Labai užjaučiu, Sončajau, – galiausiai prataria. – Nori, kad už tave pasakyčiau Pičajaus motinai?

– Taip, nes turbūt šiuo metu negalėčiau pakelti jos sielvarto.

– Tavasis sielvartas didesnis, brangusis. Gal nori atvažiuoti? Kelias dienas pabūti pas mane?

– Ne. Išžudysiu tuos, kas tai padarė.

Tyla.

– Žinau, kad taip ir padarysi. Bet būk atsargus, mielasai. Visa tai atrodo didžiulio masto. Į laidotuves, aišku, atvažiuosi?

Šitai jau apsvarsčiau pakeliui iš morgo į namus.

– Ne, nemanau.

– Sončajau?

– Dėl kaimiškų laidotuvių.

Pičajaus kūnas sėdės puošniame karste vietinio vato kiemo paviljone, muzikantai visą popietę gros laidotuvių giesmes. Saulei leidžiantis muzika pagyvės, Pičajaus motinai teks pasiduoti bendruomenės spaudimui ir surengti pasilinksminimą. Liesis alus ir viskis, vyks šokiai, dainuos profesionalus dainininkas, svečiai loš, vienas kitas turbūt susimuš. Prekeiviai sulėks motociklais, pardavinės *jabą*. O blogiausia – krematoriumas. Tame užkampyje jis primena garo mašinos laikus – ilgas aprūdijęs kaminas, kaip tik tokio dydžio, kad tilptų karstas ir po karstu kuriamas laužas. Keptos Pičajaus mėsos kvapas tvyros ore ištisas dienas. Mano sielos brolio kūnas – mano kūnas.

– Jį sudegins toje krosnyje, taip?

Mano motina atsidūsta.

– Manyčiau, kad taip. Atvažiuok kuo greičiau, brangusis. O gal nori, kad aš pas tave atvažiuočiau?

– Ne, ne. Pats atvažiuosiu. Kai viskas baigsis.

Kai padedu ragelį, storajai Som nors kartą gyvenime nukąra žandikaulis, – tarp dantų jai prisivėlę apkramtytų traškučių. Ji norėtų pareikšti užuojautą, bet mane per menkai pažįsta. O Som karma tokia, kad dėl kažkokio jos užteršimo kažkuriame praeitame gyvenime ji negali išreikšti savo jausmų ir todėl yra pasmerkta būti stora ir pritvinkusi apmaudo. Ji vis dėlto pamėgina – kvailai suraukia antakius, tačiau aš nesureaguoju ir išeinu iš kambario. Beeidamas koridoriumi išgirstu kabinete skambantį telefoną ir pagalvoju, kad prieš atsiliepiant storajai Som teks baigti žiaumoti tą kąsnį traškučių. Jau kišu raktą į spyną, kabančią ant mano kambario durų, labai primenančių kalėjimo kameros duris, bet išgirstu ją šaukiant ir atsisukęs matau, kaip ji išlekia pro kabineto duris ir gaudydama kvapą rieda link manęs, liulėdama visu kūnu po medvilnine suknele.

– Čia jums.

Esu priblokštas, man čia niekas neskambina, pagalvoju, kad bus kokia klaida ir atsiliepti neisiu, tačiau storoji Som neatlyžta. Kai vėl ateinu į jos kabinetą, ji verkia it vaikas. Pamanau – gal mano tragedija bus pramušusi jos karmą ir dabar ji išsilaisvins, gal Pičajus visgi mirė *arhatu* ir iš ten, kur laukia prie nirvanos krantų, įgijo gydymo galią? Nusišypsau jai (ji beveik nepakeliamai dėkinga) ir paimu ragelį.

Man į ausį prabyla vyras, amerikietis.

– Gal galėčiau kalbėtis su detektyvu Sončajumi Džipičipu?

Tik po kelių sekundžių susivokiu, kad jis pamėgino ištarti mano pavardę.

– Klausau.

Angliškai kalbu beveik be jokio tajiško akcento, tačiau esama įvairių kitokių atspalvių, pradedant Florida, baigiant Paryžiumi, – jie atspindi motinos darbo pašonėje praleistą vaikystę. Man sakė, kad kai esu susijaudinęs, angliškai kalbu su vokišku tikslumu ir bavarišku akcentu. Visai netrukus papasakosiu apie Fricą.

– Detektyve, labai atsiprašau, kad tokiu metu skambinu jums į namus. Aš Neipas, Amerikos ambasados Vireleso gatvėje FTB teisinių reikalų atašė pavaduotojas. Su mumis susisiekė pulkininkas Vikornas ir pranešė apie mūsų ambasadoje dirbusio jūrų pėstininko seržanto Viljamo Bredlio mirtį. Kaip suprantu, jūs ją tiriate?

– Taip.

Šokas iškreipė mano suvokimą. Nesuprantu, ar šitas pokalbis vyksta kokioje nors kitoje planetoje, ar pragare, o gal vienose iš dausų? Nebesusigaudau šitoje nerealybėje.

– Kaip suprantu, jūsų partneris ir geras draugas detektyvas Pičajus Apiradis irgi žuvo, todėl norėčiau pareikšti kuo nuoširdžiausią užuojautą.

– Taip.

– Tikriausiai žinote, kad pagal mūsų su Tailando vyriausybe pasirašytą protokolą turime teisę susipažinti su informacija, kurią galbūt gausite tirdamas Amerikos valstybės tarnautojo mirtį tokiomis aplinkybėmis, o kartu mes mielai leisime jums naudotis FTB teisminių tyrimų galimybėmis. Kada jums būtų patogu atvykti į mūsų ambasadą aptarti šio dalijimosi informacija – o gal norėtumėt, kad mes atvyktumėm pas jus?

Pagalvojus apie FTB pareigūnų priėmimą mano ankštoje celėje be kėdžių norisi tik ciniškai juoktis.

– Aš atvažiuosiu, turėsite palaukti, gatvėse grūstys.

– Suprantu, detektyve. Galėčiau pasisiūlyti atsiųsti automobilį, bet bijau, kad šitai problemos neišspręs.

– Ne. Aš atvažiuosiu. Tuoj.

Nebėjau į savo kambarį ir betoniniais laiptais nusileidau į pirmą aukštą. Lauke prie mano namo šliejasi artelė-pašiūrė su kone žemę siekiančia žalia stogine. Po ja ant gultų drybso gauja gausiai tatuiruotų ir auskaruotų stuobrių, rūko ir geria alų, ant žemės greta voliojasi jų striukės su numeriais. Tai licencijuoti motociklininkai taksistai – pavojingiausias, bet greičiausias viešasis transportas.

– Amerikos ambasada, Vireleso gatvė, – rikteliu vienam iš stuobrių ir paspiriu jo gulto šoną. – Staigiai.

Šitie stuobriai yra ir vietiniai *jabos* tiekėjai. Dažnai ir vartotojai. Kartkartėmis pasvarstydavau, gal vertėtų juos susemti, bet jei susemsiu šituos, verslą perims kiti ir gal netgi išplėtos kur kas smarkiau nei šitie mulkiai. Trenkęs per purvą lazda jį tik plačiau paskleisi. Ir, šiaip ar taip, nemenką dalį savo *jabos* jie perka iš policijos, konfiskuotą, taigi užsitraukčiau ir profesinių nemalonumų. Kolegos būtų nepatenkinti, kad atimu duoną iš jų vaikų.

Motociklininkas, gulintis ant to paspirto gulto, pašoka ir nulekia prie savojo suzukio 200 cm^3; kadaise, naujas, jis, matyt, buvo labai prašmatnus, dailiai lenktų linijų nuo pat lašo formos degalų bako iki abiejų riestų duslintuvų. Tačiau Krungtepas už eleganciją skaudžiai baudžia, ir dabar jis atrodo nušiuręs, gerokai aplankstytas, purvinais pakojais, rūdijančiais duslintuvais ir suplėšyta sėdyne. Vairuotojas man pasiūlo šalmą, bet atsisakau. Keleivių šalmai yra vienas iš daugelio mūsiškų neįgyvendinamų įstatymų; dauguma verčiau rizikuos gauti galvos traumą nei jausti, kaip virinasi smegenys.

– Tikrai skubi? – klausia tas vaikis.

Pagalvoju. Ne visai taip, bet man tiks bet kas, kas išblaškytų mintis iš sprogstančių smegenų.

– Taip, situacija kritinė.

Užvedant motociklą vaikio akys sublizga.

Man smagu lėkti, nes tas vaikis aiškiai nuo kažko apspangęs – gal nuo *jabos*, gal nuo gandžos, ir ne kartą pamanau: aiškiai žūsiu ir susitiksiu su Pičajum daug anksčiau, nei tikėtasi. Kai išsukame iš Floenčito gatvės ir pamatau baltas Amerikos ambasados sienas, kiek nustembu ir nusimenu, kad vis dar esu įkalintas savo kūne.

Sumoku tam vaikiui, ir jo akys išsiplečia, kai priduriu:

– Gauk man *jabos*. Vakare ateik pas mane į kambarį.

Vėl nesitverdamas savam kaily, tas sucypia ratais ir nulekia. Dabar stoviu priešais bronzinį erelį ant plastikinio skydo, nerūdijančio plieno sukamuosius vartelius ir kelis sienas ramstančius iki dantų ginkluotus tajus farus. Parodau savo pažymėjimą ir pasakau turintis pokalbį su FTB. Šitai perduodama prie vartelių neperšaunamo stiklo būdelėje sėdinčiam amerikiečiui, tas užsirašo mano vardą ir pavardę ir kažkam paskambina.

Medituodamas, būna, pasieki tokį tašką, kai pasaulis sugriūva tikrąja to žodžio prasme ir gali žvilgtelti į už jo slypinčią realybę. Dabar patiriu tą griūtį, bet ne išsivadavimą. Kol laukiu šitame karštyje, miestas vis griūva ir griūva ir vėl atsistato. Gal tai žinia nuo Pičajaus? Meditacijos meistrai mus ruošia tam sukrėtimui, kai galiausiai patirsime to didžiojo anapus trapumą. Tai turėtų reikšti labai gerą ženklą, tačiau neįgudusiems pranašauja tam tikrą beprotybę.

Fricas buvo šunsnukis, kurį mudu su mama trumpai mylėjome. Kiti buvo malonesni, bet taip ir nesugebėjome jų pamilti.

6

Belaukdamas prisimenu, kad netrukus po Amerikos ambasadų sprogdinimų Kenijoje ir Tanzanijoje, 1998 metais, šitą perstatė. Ambasadorė pasirodė per televiziją ir visai neprasta tajų kalba

paaiškino, kad nors Amerika nejaučianti jokios grėsmės iš Tailando žmonių, ji pati nerimaujanti dėl tų ilgų pralaidžių sienų su Kambodža ir Mianmaru, pro kurias kone bet kas gali įsivežti sprogmenų ir šaudmenų. Dabar ambasados sienos gelžbetoninės, milžiniškos, gali atlaikyti sunkvežimio ataką, o jei tam sunkvežimiui pavyktų pramušti sieną, už jų laukia gynybinis griovys. Dvidešimt pirmame amžiuje Amerikos ambasadorė dirba viduramžių pilyje. Kokia gi tos Amerikos karma?

Staiga būdelėje sėdintis amerikietis, gal ir civiliniais drabužiais apsirengęs jūrų pėstininkas, nusprendžia įsileisti mane per sukamuosius vartelius. Žmogus turi priprasti prie *farangų* nepastovumo; šito įtarumą ūmai pakeitė svetingumas. Jis prabyla į mikrofoną:

– Biuras jūsų laukia. Gal norėtumėt luktelti čia, kur yra oro kondicionierius?

Kažkur kažkas supypsi, pereidamas slenkstį monitoriuje ant jo stalo matau spalvotą savo paties ir visų metalinių daiktų mano kišenėse atvaizdą. Jo būdelėje sudrebu nuo šalto oro gūsio. Tas jaunikaitis prie stalo taip trumpai kirptas, kad atrodo kone plikas, kurį laiką spokso į monitorių, tada paprašo mano pažymėjimo ir kompiuteryje surenka jo numerį. Matau, kaip ekrane pasirodo mano vardas ir pavardė. Pėstininkas suniurna:

– Jūs čia pirmą kartą. – Tai ne klausimas, taip sako jo kompiuteris. – Kitąkart mums šitų nepatogumų nebereiks.

Kalbėdamas jis linkteli pagrindinio pastato pusėn, tarytum į mus kaip tik dabar ir eitų tasai nepatogumas, vyrišku žingsniu, su milžiniška tapatybės korta, tabaluojančia tarp nedidelių krūtų. Net iš toli matau, kad nepatogumas vardu Katerina Vait, apsaugos tarnybos vado pavaduotoja. Brunetė, kokių trisdešimties, smarki, sportiška ir susiraukusi. Nepaisydamas savo šiaudų spalvos plaukų ir smailos nosies, pasijuntu labai tajas.

– Ką čia turim, žiūrim, Džiplkrypą pas FTB teisinį atašė? – per mikrofoną jos balsas skamba spigiai.

– Aha.

– Nesitikėjau jo rasti čia. Ar man užeiti, ar tu jį išvesi? Pamiršau, kokia tvarka.

– Turbūt galiu ir išvest. Bet gal ir pats sugebėtų išeiti.

Toji moteris rimtai linkteli.

– Gerai, taip ir darom.

Jūrų pėstininkas kilsteli antakius, aš linkteliu, jis atidaro būdelės duris ir aš įžengiu į mėnulį.

– Jūs esate Karališkosios Tailando policijos detektyvas Džipičipas? Gal galite parodyti pažymėjimą? Atleiskit, bet turiu už jus pasirašyti. Ačiū.

Ji nustato, kad manęs per pastarąsias penkias minutes niekas nepamainė, ir palydi per kiemą į pagrindinį pastatą.

Katerina Vait palaimingai nesuvokia kartą prieš tūkstančius metų mane jau vedusi stulbinamai panašaus dydžio kiemu. Manoji egiptietiškoji inkarnacija yra pati tolimiausia, kurią man pavyko atsekti savo gyvenimo linijoje. Dvasininkas, piktnaudžiavęs savo galiomis, moka didžiausią karminę kainą. Tris tūkstančius metų praleidau užrakintas akmenyje, kol išėjau kaip labiausiai apgailėtinas Bizantijaus vergas. Ir Pičajus prisiminė tuos senus laikus, kai kelionės anapus ir atgal buvo įprastos. Kartais drauge atgaivindavome tas galingas akimirkas: ištrūkimą iš kūno, juodą naktį po mūsų sparnais, Oriono stebuklą.

7

Dabar stoviu FTB teisinių reikalų atašė ir jo padėjėjo Džeko Nepo kabinete, jis man ką tik išsišiepė plačių plačiausia šypsena, tokia, kuria sunku patikėti, bet vis tiek jautiesi kaltas dėl to, kad netiki. Juk aišku, toks žmogus ir turi būti: pozityvus, kilniaširdis, optimistas, išsišiepęs, tarsi norėtų visą pasaulį suvalgyti. Kaip

amerikietis, jis vidutinio ūgio. Aš, kaip tajas, aukštas, taigi mūsų akys maždaug viename lygyje.

– Nieko sau, koks greitas. Laukėme jūsų po kokios valandos.

– Bankoko sraigtasparniai.

Apsižvalgau. Kabinete prie lango vienas prieš kitą stovi pora vienodo dydžio rašomųjų stalų, ant kiekvieno po kompiuterio monitorių, dokumentų spintos, ant vienos jų – amerikietiškojo futbolo kamuolys, sieninė lentyna prikrauta tamsių teisinių tomų, prie vienos sienos sofa, kavos stalelis, kelios kėdės prie kitos sienos, o kampe – Amerikos vėliava. Juk tokį kabinetą aiškiai esu šimtąkart matęs, gal filmuose?

– Džekai? – už durų šūkteli kažkoks balsas. – Tas detektyvas jau čia?

– Aha, ką tik atvyko.

Pasigirsta iš čiaupo bėgantis vanduo, ir durys atsidaro. Šitas žmogus vyresnis, turbūt įpusėjęs penktą dešimtį, žilstelėjęs, plačių pečių, sunkiais žingsniais eidamas link mūsų tiesia ranką.

– Sveikinu, nemanau, kad būčiau kada girdėjęs, kad kas šitaip greitai pervažiuotų visą miestą. Todas Rosenas. Kaip jums tai pavyko?

– Jis turi Bankoko sraigtasparnį, – atsako Džekas Neipas.

– Bankoko sraigtasparniu, ane? – Rosenas abejodamas pažvelgia į Neipą, tas gūžteli.

Stoja tyla. Per vėlai susivokiu turėjęs paaiškinti. Neatleistina, kad praleidau tokį momentą. Džekas Neipas mane išgelbėja.

– O kartais ne motociklu?

– Taip, – žvaliai atsakau.

Tačiau Neipui vis tiek tenka ir toliau gelbėti situaciją.

– Skamba žiaurokai, bet šitie taksi motociklai išties įveikia kamščius.

– Aa, mat kaip. – Dabar susivokiu, kad Rosenas Krungtepe naujokas. – Svarbiausia, kad įveikia. Puikus miestas, bjaurus eismas.

Ir vėl praleidžiu momentą. Paprastai man sekasi kur kas geriau. Bėda ta, kad staiga nebegaliu žiūrėti į žmogų, nematydamas jam į akį įsikirtusios kobros. Esu tikras – pažiūrėjęs į veidrodį, pamatyčiau tą patį. Šita vizija sužlugdė mano gebėjimą bendrauti.

– Ee, ką gi, prisėskim, ką? Gal norėtumėt kavos? – Atsakau, kad ne. Daugiau niekada nebenorėsiu nei valgyti, nei gerti. – Noriu pasakyti jums, kad mes labai vertiname, jog atvykote pas mus tokiu metu, – priduria Rosenas.

– Taip, taip, – paantrina Neipas. – Nežinau, kaip jausčiausi, jei mano partneris būtų ką tik žuvęs.

– Jaustumeis labai šūdinai.

– Greičiausiai, – Neipas su nuostaba papurto galvą. O aš sukioju savąją nuo vieno prie kito.

– Bet negali sakyti, kad ir patys gerai jaučiamės.

– Taigi.

– Asmeniškai seržanto Bredlio nepažinojau, tačiau girdėjau, kad jis buvo geras žmogus.

– Geras žmogus, puikus jūrų pėstininkas ir atletas.

– Tarnavo visame pasaulyje, daugiausia ambasadų apsaugoje.

– Jo bičiuliams dar nesakėme. Išgirdę, kas nutiko, keli pėstininkai baisiai susikrims.

– Taigi.

Abu kurį laiką žiūri į mane, o paskui Rosenas sako:

– Tas prakeiktas taupymas, – ir pažvelgia į Neipą.

– Aha, – Neipas purto galvą.

– Jei šitai būtų nutikę aštuntajame dešimtmetyje, iš Vašingtono jau seniai būtų išskridęs didžiulis lėktuvas su dešimčia Biuro tyrėjų ir kilnojama teismo medicinos laboratorija.

– O jei tai būtų nutikę devintajame dešimtmetyje, mums bent jau būtų atsiuntę penkis agentus paprastu reisu.

– Taip. O dabar ką gaunam?

Neipas pažvelgia į mane.

– Kai tik sužinojom, Todas kiaurą dieną prarėkė ant Vašingtono.

– Bet man iš to jokios naudos.

– Tai kaip dabar, Todai? Kiek žmonių gausime tirti smurtinei ilgai ištarnavusio kariškio mirčiai? – Rosenas pakelia rodomąjį pirštą ir nutaiso perdėm nusiminusią miną. – Vieną? Negaliu patikėti.

– Žinoma, jei tai atrodytų panašu į terorizmą, būtų visai kas kita.

Staiga juodu klausiamai ir įdėmiai į mane sužiūra. Žaviuosi, kad jie sugeba šitaip greitai prieiti prie reikalo. Ir kas gi sakė, kad amerikiečiams stinga subtilumo?

– Suprantu.

Kažkodėl šitoks pareiškimas juos nustebina.

– Tikrai?

– Jei tai ne terorizmas, vadinasi, turi būti tas kitas dalykas, taip?

Neipas su palengvėjimu atsidūsta, o Rosenas spokso į grindis pastėrusiu žvilgsniu. Kai vėl pakelia akis, veide šviečianti šypsena tokia netikra, kad gali įsižeisti.

– Tas kitas dalykas?

Mudu su Neipu susižvalgome. Rosenas išties visai naujas, ir Neipas norėtų atsiprašyti, bet tam nėra progos. Iš manęs Rosenas laukia atsakymo į tą klausimą. Regis, visos subtilybės baigtos. Prieš pradėdamas laukiu, kol Neipas linktels.

– Bredliui buvo gerokai per keturiasdešimt, – pradedu.

– Keturiasdešimt septyneri, – patvirtina Neipas, aiškiai tikėdamasis, kad tokio paaiškinimo pakaks, bet Rosenas nenuleidžia nuo manęs akių.

– Greitai į atsargą?

– Beveik lygiai už metų.

– Čia jis, ko gero, jau gana ilgai?

– Penkerius metus. Daug ilgiau nei įprasta, bet jis čia pritapo.

– Patiko miestas?

– Jis buvo labai uždaras žmogus, bet sako, kad taip, kad jam čia labai patiko.

– Patiko privilegijuotas gyvenimas ir jis ruošėsi čia pasilikti išėjęs į atsargą? – pakeliu akis.

Galiausiai Rosenas linkteli pripažindamas tiesą.

– Turbūt mudu galvojame tą patį, detektyve. Tik norėjau tuo įsitikinti. Manote, kad jis bandė apgauti savo tiekėjus didmenininkus, ką?

– Tokia būtų pirmoji prielaida.

– Ar esate kada girdėjęs, kad jie šitai darytų su gyvatėmis?

– Tiesą sakant, ne. Niekada negirdėjau. Tačiau gana įprasta, kad užgautoji šalis ją užgavusįjį panaudoja kaip pavyzdį. *Pour encourager les autres.*

Nenorėjau pasirodyti pretenzingas. Kartkartėmis pasitaiko, kad prancūzų kalba man tiesiog netyčia išsprūsta. Man palengvėja, kai Rosenas nusišypso.

– Kokia puiki tartis. Ir pats dirbau Paryžiuje. „Kad paskatintų kitus." Taip, tikrai į tai panašu, ką? – jis papurto galvą. – Bet kaip velniškai baisu taip mirti.

Jis žiūri į mane: kas gi šitas skersarūšis trečiojo pasaulio faras, kalbantis angliškai ir prancūziškai? Neipas jau suprato. Jis Krungtepe jau senas vilkas. Jo veide dabar šmėkšteli anglosaksiška panieka šliundros sūnui.

Rosenas ūmai pašoka ir ima kalbėti vaikščiodamas.

– Tiesą sakant, nežinau, kaip smarkiai Vašingtonas norės šitą aiškintis. Atsiunčia vieną moterį – kažkokią specialiąją agentę... bet gali būti, kad tik dėl akių. Kaip gali kokia nors specialioji agentė, nemokanti tajų kalbos ir nepažįstanti miesto, imti tirti kažką panašaus? – ir priduria pusiau sau: – Gal ji prisidirbo namie ir ją nori patraukti iš kelio? Bet tuo tarpu, dalijimosi informacija labui,

norėčiau paklausti, kaip šitai derėtų prie jūsų prielaidos. Radome jo spintelėje. Daugiau ten nieko įdomaus nebuvo, tik šitai.

Jis prieina prie savo stalo, atrakina stalčių ir grįžta su gniūžte laikraštinio popieriaus. Kol ją atlanksto, pastebiu, kad laikraštis – užsienio kalba. Ne tajų ir ne anglų. Toje gniūžtėje suvyniotas kokių šešių colių aukščio rudai juodas piramidę primenančios formos akmuo. Įdėmiai įsižiūriu, paskui paimu į rankas laikraščio skiautę ir apverčiu. Akmuo bemaž visas padengtas purvu, kerpe ir džiunglių dumbliais, bet jo apačia paraižyta ir matyti žalia spalva.

– Nefritas. Tikrindami kietumą, potencialūs pirkėjai pabraižė, – apžiūriu laikraštį. – Laoso rašmenys, labai panašūs į tajų, bet ne tie patys.

– Ar datą galite įskaityti?

– Ne.

– Gerai, nukopijuosime ir elektroniniu paštu išsiųsime į Kvantiką*. Po kelių dienų turėtume sulaukti atsakymo.

– Gal galite ir man padaryti kopiją?

Neipas pasiima tą laikraštį ir išeina daryti kopijų. Mudu su Rosenu žiūrime vienas į kitą. Aš klausiu:

– Ar Bredlis turėjo butą mieste?

Rosenas nykščiu pasikaso paausį.

– Ilgalaikiai paprastai nuomojasi kambarius ar net butus, dažniausiai poilsiui, nors oficialiai ir gyvena ambasadoje. Vienintelė sąlyga – turi mums pranešti kur. Bredlis pateikė adresą: 21-ojoje gatvelėje iš Sukumvito, bet kai prieš kelias valandas patikrinome, aptikome, kad jo ten jau ketverius metus nebūta. – Tyliai tai virškinu. – Taigi turbūt nežinome, kur jis gyveno. – Aš linkteliu, Rosenas pažvelgia į šoną, į kamuolį ant dokumentų spintos. – Jei man bus užsiminta, kad Vašingtonas nelabai nori giliai kapstytis....

Aš gūžteliu.

* Pagrindinė FTB mokymo ir mokslinių tyrimų bazė Kvantike, Virdžinijos valstijoje.

– Detektyvas Pičajus Apiradis buvo mano sielos brolis.

Akivaizdu, kad šita informacija neatsako į Roseno klausimą. Mėginu iš naujo:

– Ruošiuosi pribaigti tą arba tuos, kurie tai padarė. Teismo nebus.

Laimei, tuo momentu grįžta Neipas su kopijomis, vieną paduoda man, kitą – Rosenui atvėpusia lūpa. Atsistoju ir išspaudžiu šypseną.

– Siūlau kirsti lažybų, ponai. Tūkstantis batų, kad laikraščio datą sužinosiu pirmas.

Neipas šypteli ir papurto galvą.

– Aš nesilažinu. Žinau, kad laimėsite.

Rosenas pažvelgia į jį, tarsi tas būtų išdavęs tėvynę.

– Niekai. Pasakysiu Kvantikui, kad labai skubu. Iki penktos valandos vakaro Tailando laiku žinosime atsakymą.

Bent jau sugebėjau užbaigti pokalbį pakankamai elegantiškai. Neipas palydi mane iki ambasados vartų ir saugiai grąžina į Tailandą. Plačioji jo šypsena dingusi. Šleikščiame karštyje jis atrodo vyresnis, nebe toks grynakraujis. Kai stoviu anapus sukamųjų vartelių, jis lyžteli lūpą ir klausia:

– Ruošiatės juos užversti, taip?

Minutėlę žvelgiu į jį, paskui nusisuku ir imu ieškotis motociklo taksi. Be dviejų minučių trys.

Mesjė Triufo man turbūt patiko labiausiai. Nesugebėjome jo pamilti, nes jis buvo labai senas, bet, žvelgiant atgal, akivaizdu, kad jis vienintelis iš visų davė daugiau nei ėmė. Šiaip ar taip, jis davė mums Paryžių ir šiokią tokią prancūzų kalbą.

8

Liepiau vaikiui motociklininkui nuvežti mane į Nanos aikštę*, visai netoli. Atvykome vienuolika po trijų, aikštė dar snaudė po vakarykštės nakties.

Pičajus visuomet juokdavosi iš to, kad nekenčiu tirti dorovinių nusikaltimų. Matyt, kilmė jo neveikė taip, kaip mane manoji, tačiau dabar, matydamas karštą popietę ištuštėjusį kiemą ir tris nurimusių barų, valandinių viešbučių ir viešnamių aukštus, įvertinau tą mane apėmusį žinojimo jausmą. Gal jis man ir nepatinka, kaip, tarkim, žmogui gali nepatikti jo vaikystės gatvė, bet gilaus suvokimo, žinojimo ir artumo nepaneigsi. Gal tokią juodą dieną tai yra vienintelė vieta, galinti suteikti nors kiek paguodos?

Kelios merginos jau sėdinėjo pirmo aukšto baruose, šnekėdamos apie vakarykštę naktį, lygino savąsias istorijas apie vyrus, sumokėjusius savo baro baudas ir išsivedusius jas į savo kambarius, ir bėdojosi dėl tų, kurie tik paflirtavo, pagrabinėjo ir dingo nė nenupirkę joms išgerti. Žinau, kaip jos mėgsta šnekėtis apie *farangų* keistybes ir jų pomėgius, dažnai labai skirtingus nuo mūsiškių. Galingi *mačo*, nenorintys nieko daugiau, tik čiulpti kojos nykščius ar net būti nuplakti. Verkiantys ir pasakojantys apie savo žmonas. Vyrai, kurie apsirengę atrodo puikiausi Vakarų atstovai, bet, pamatę nuogą rudą merginą viešbučio lovoje, kažkaip susileidžia. Žinau visas istorijas, visus niuansus, visas šito amato gudrybes, amato, kurio niekada nebandžiau, net tuomet, kai Pičajus išgyveno savąjį prostitucijos tarpsnį. Stabtelėjau, stebėdamas į darbą einančias merginas, – jos visos melsdamosi kilsteli rankas prie kaktos, dėmesingai sveikindamos šiauriniame kiemo kampe stovinčią serenčių ir orchidėjų girliandomis

* Triaukštis raudonųjų žibintų kvartalas Bankoke, vienas didžiausių sekso industrijos kompleksų pasaulyje.

išpuoštą Budos šventyklą, – ir nesusilaikiau nepagalvojęs apie savo motiną; paskui užlipau laiptais į antrą aukštą.

Ieškojau kokio nors jau atidaryto didesnio baro ir suradau „Antrąjį Holivudą“ – vienos iš dvivėrių jo durų buvo atviros, paremtos šiukšlių dėže, ryškiai plieskė šviesos, o moterys su chalatais valė stalus ir grindis. Medžio valiklio kvapas maišėsi su išsivadėjusio alaus, cigarečių ir pigių kvepalų kvapais. Ten stovėjo didžiulis dviejų aukštų sukamasis stalas su stačiais metaliniais strypais merginoms raitytis jam judant, bet dabar jis buvo tuščias ir nesisuko. Užėjęs iškart supratau, kad moteris, kraunanti alų į lentynas už vieno iš barų, yra *mamasan*, toji, kuri organizuoja merginas, pataria joms visais šito amato aspektais, net ir pačiais intymiausiais, kuri išklauso jų problemas, padeda, kai jos pastoja ar galvoja nusižudyti. Ji paragintų merginas išeiti, jei klientas nesutinka naudoti prezervatyvo, ir reikalauti papildomo užmokesčio už neįprastas paslaugas arba atsisakyti jas teikti (italai, prancūzai ir amerikiečiai ypač pagarsėję sodominiais polinkiais). Gera *mamasan* žvelgia į priekį, kai, sulaukus kokių trisdešimt penkerių, o gal ir anksčiau, merginoms teks išeiti, kai kurios net išmoko merginas anglų kalbos ir sumoka už sekretorių kursus, tačiau toks nušvitimas pasitaiko retai. Šitos moters akyse jokio nušvitimo nė kvapo, nors jos ir plačios, ji kokių penkiasdešimties, rudu kaip riešutas veidu ir nuolatine pikta mina.

– Nedirbam. Grisk seksta valanda.

Ji palakė mane *farangu.*

– Policija, – pasakiau tajų kalba ir parodžiau pažymėjimą. Jos laikysena pasikeitė, bet nežymiai.

– Ir ko nori, pone policininke? Bosas moka stogui, prie manęs kabinėtis neverta.

– Čia ne reidas.

Ieškodama daugiau policininkų, ji apsidairė. Nieko nepamačiusi, nusišiepė.

– Merginos dar nepasiruošusios. Tos, kur viršuj, dar miega, o kitos dar neatėjo. O ko čia atėjai taip anksti? Nori nemokamai pasikrušti tik dėl to, kad tu faras? O ką, jei mano bosas pasakys savo stogui?

– Man tik reikia paslaugos.

– Kurgi ne. Visiems vyrams reikia paslaugos.

– Man reikia laosietės merginos.

Ta patenkinta išsišiepė.

– Laosietės? Pas mus trisdešimt procentų laosietės. Kokios nori? Aukštos, žemos, su dideliais papais, su mažais papais – tik blondinių neturim, – ir pati nusijuokė iš savo sąmojo. – Čia nėra blondinių laosiečių. Jei nori blondinės, teks imt rusę.

– Noriu tokios, kuri moka skaityti ir rašyti. Tiesą sakant, užteks, kad mokės skaityti.

– Nori pasakyti – ne laukinės tiesiai iš džiunglių; kaip ir visi barai, kelias tokias turim, – ji susiraukė. – Ko tu nori, pone policininke?

– Tai galit padėti ar ne?

Mamasan gūžtelėjo ir šūktelėjo kažkokios merginos vardą. Kažkas atsiliepė, paskui pasirodė į baltą rankšluostį susisupusi ilgakojė basa mergina.

– Pakviesk Dou, ji trečiam kambary, – paliepė jai *mamasan*.

Po dešimties minučių atėjo Dou, su stipriu laosietišku akcentu kalbanti maždaug dvidešimtmetė malonaus veido mergina plačia, draugiška šypsena, vilkinti medvilnine suknute. Susijaudinusi, nes manė mane būsiant ankstyvą klientą. Aš jai irgi nusišypsojau, parodžiau šimto batų banknotą ir Neipo duotą kopiją. Ta klausiamai ją peržvelgė.

– Noriu sužinoti tik jo datą.

Ji išpūtė akis. Lengviau šimto batų ji tikrai dar nėra uždirbusi.

– 2539 gegužės 17, – ji perskaitė taip, kaip užrašyta.

– Ačiū, – padaviau jai tą šimtinę.

Paliepiau *mamasan* surasti savo telefoną, ir ta, nuėjusi už baro, jį atnešė. Mintyse apskaičiavau, kelinti tai bus krikščionių eros metai; *farangams* visai nesmagu suvokti, kad mes priekyje jų penkiais šimtais metų.

Rosenas man davė savo vizitinę kortelę su mobiliojo telefono numeriu. Surinkau tą numerį ir jam atsiliepus pasakiau:

– 1996 metų gegužės 17-oji.

Pauzė.

– Jei Kvantikas patvirtins, aš jums skolingas tūkstantį, – dar viena pauzė. – Sakėte, 1996-ų?

Patvirtinau ir padėjau ragelį. Buvo trisdešimt viena minutė po trijų.

Išėjęs į gatvę per karštį pasukau pro prekystalius, kur prekiaujama pigiomis dizainerių rankinių klastotėmis, marškinėliais, džinsais, šortais ir maudymosi kostiumėliais, ir patraukiau į antžeminių traukinių stotį. Tos prekystalių eilės šeimininkai ir prekeiviai – kurčnebyliai, man praeinant jie iš abiejų šaligatvio pusių bendravo savo gyva gestų kalba. Ten parduoda ir nelegalius kompaktinius diskus, videodiskus, vaizdajuostes ir garsajuostes. Visa ta gatvė yra tikra Meka rimtai besidomintiesiems teise, bet tai kurčnebyliams, regis, nė motais.

9

Aš, kaip ir daugelis, retkarčiais, kai prireikia, labai mėgstu pasivažinėti antžeminiu traukiniu. Jo sistema nepriekaištingai logiška – aplenki visus automobilius, pakyli virš jų. Tai vienas tų užsienio pinigais ir žiniomis įgyvendintų projektų, taip įtartinai sužavėjusių mūsų politikus. Atrodė, kad ištisus dešimtmečius buvo uždarytos didžiausios miesto dalys, kol vyrai ir moterys

geltonomis plastikinėmis kepurėmis statė betono kolonas ir tiesė moderniausius aukštuminius bėgius. Dabar pirmasis projekto tarpsnis jau baigtas, ir milžiniškas miestas prarijo jį, tarsi jo ten nė nebūtų. Visi sutrikę kasėmės galvas. Ir visa tai tik dėl dviejų linijų?

Tačiau važiuoti juo – grynas malonumas. Iš skriejančio vagono su lediniu kondicionieriumi atsiveria puikūs miesto vaizdai. Be to, jei atkreipsi dėmesį į didžiulius kur ne kur tame chaose iškilusius nebaigtų daugiaaukščių skeletus – statybų karštinės, numalšintos 1998 metų Azijos finansų krizės ir taip ir neatsigavusios, paminklus, – gali atlikti bankroto tyrimus. Dabar šituose naujuosiuose stounhendžuose įsikūrę elgetos ir benamiai. Iš traukinio matyti betoninių urvų koriuose kadaruojantys hamakai, šunys ir skalbiniai, vienas kitas medituojantis vienuolis oranžiniais drabužiais. Net jei važiuoti taksi ir būtų pigiau, lekiu traukiniu iki pat Safano Taksino stoties, persėdu į maršrutinį laivą ir plaukiu Čaoprajos upe iki Daoprijos tilto. Upė triukšminga, pilna baržų ir valčių, ir norom nenorom prisimenu, kaip mudu su Pičajumi čia smagindavomės...

Kol priplaukiu tiltą, ima vakarėti. Mersedesas atitvertas metaliniais stulpeliais su oranžine juosta, jį saugo pora jaunų konsteblių – vienas sėdi ant jo priekio, kitas – ant stogo. Tas, kur ant stogo, sėdi sukryžiavęs kojas ir stebi, kaip aš artėju. Aš rikteliu jam lipti nuo mašinos ir atrodyti kaip tikras policininkas. Dabar jau abu išsijuosę puola sveikintis, – lankstytis uoliai suspaudę delnus prie kaktų.

– Kiek laiko jau čia esat?

– Aštuonias valandas.

– Ar kas paėmė parodymus iš patiltės skvoterių?

Vaikinukai papurto galvas. Greitai apžiūriu automobilį, bet tik iš lauko. Galinė sėdynė nulenkta, bagažinės talpa padidinta iki pat priekinių sėdynių. Prie priekinės keleivio sėdynės ant grindų nu-

mestas mobilusis telefonas. Vis dėlto automobiliui teks palaukti. Jis nepradings taip greitai, kaip pradingsta žmonių atmintis.

Dykynę tarp mersedeso ir skvoterių lūšnų protarpiais nušviečia viršuje riedančių automobilių žibintai. Jaukiai šviečia ant patiltėje nutiestų kabelių bet kaip sukabinėtos elektros lemputės. Žmonės sėdi ant bambukinių kilimėlių ir valgo. Keletas verdančių puodų ryškiai apšviesti, prie jų tupi moterys; vyrai, mūvintys tik šortus, sėdi ant žemės sukryžiavę kojas, lošia kortomis ir geria iš plastikinių puodelių. Ant sukaltų ožių, kur moterys ruošia maistą, stovi ir keli televizoriai, blyksi nuolat besikeičiantys jų vaizdai.

Pereinu dykyne ir pritupiu prie vieno vyrų ratelio, jie nekreipia į mane dėmesio. Visi vyrai pasidėję po krūvą banknotų ir prispaudę juos akmenimis. Kilsteliu vieną plastikinį puodelį ir pauostau. Ryžių naminė. Apsidairau, kur galėtų būti varykla. Matyt, bus kurioje nors iš didesnių lūšnų, stovinčių giliau tamsoje po tiltu.

– Tark, brolau, kuris čia vyriausiasis?

Kortuotojas suurzgia ir linkteli vienos didelės lūšnos link. Prieinu prie jos ir pabeldžiu į duris. Užuodžiu sunkų, saldų verdančių fermentuotų ryžių kvapą. Iš lūšnos pasigirsta piktas klyksmas, į kurį atsakau:

– Atidaryk, brolau.

Durys atsidaro, už jų stovi plinkantis vyras, jam per keturiasdešimt. Už jo ant rusenančių anglių verda didžiulis terakotos virdulys, iš jo kyšo vamzdis, virdulį dengia vandens pilnas aliuminio dubuo. Alkoholis susirenka ant dubens dugno ir išlaša pro vamzdį. Vamzdžio gale – primityvus medžiaginis filtras.

Parodau savo pažymėjimą.

Vyras gūžteli.

– Mokam už apsaugą.

– Neabejoju. O už lošimus?

– Niekas čia nelošia.

Rimtai palinksiu.

– O kam mokat už apsaugą?

Vyras atsitiesia.

– Penkioliktojo rajono viršininkui policijos pulkininkui Suvitui.

– Tai puiku. Kaip manot, ar tas pulkininkas norėtų, kad jo veiklą patyrinėtų Amerikos FTB?

– Kas?

– Aš taikus, tačiau man reikia jūsų pagalbos. Nesiruošiu nieko užsirašinėti. Šiandien buvo nužudytas amerikietis, juodas *farangas*.

– Jis mirė sukandžiotas gyvačių. Pasitaiko.

– Nužudytas. Gyvatės nužudė ir mano sielos brolį, detektyvą, buvusį mano partnerį.

Dabar, paminėjus širdies reikalus, vyras jau kur kas labiau susidomi ir nužvelgia mane nuo galvos iki kojų.

– Sielos brolį? Kaip gaila. Ruošiatės už jį keršyti?

– Žinoma.

– Manau, kad bus sudėtinga. Manęs nebuvo, bet girdėjau, kad būta gaujos. Jauni vyrai su motociklais.

– Kas taip sako?

– Senis Tou. Kai atvažiavo mašina ir motociklai jai iš paskos, jis sėdėjo ir rūkė.

– Norėčiau pasikalbėti su seniu Tou.

Vyresniajam sunku nuslėpti šypseną.

– Manau, kad bus sudėtinga.

Jis mosteli man sekti iš paskos, ir mudu nuplumpinam nelygia žeme prie pačios skurdžiausios lūšnos. Iš lapų ir bambukų sumeistrautas stogas uždėtas ant aplamdytų aliumininių dėžių, ne aukštesnių nei keturios pėdos. Įdomu, ar Tou jaunystėje jų tiesiog neišmetė iš kokio sunkvežimio nuo tilto.

– Padėkit man.

Padedu jam nukelti visą stogą ir padėti jį ant žemės. Tarp dėžių garsiai, iš pačios gerklės gilumos, knarkia perkaręs žilas senis.

– Padauginęs naminės, – sako vyresnysis, tarsi kalbėdamas apie jam nežinomą žalingą medžiagą. – Norit, kad pažadinčiau?

Jis patraukia vieną dėžę ir spiria seniui Tou į blauzdą, bet tas nenustoja knarkęs. Tada keliskart spiria į užpakalį, vis stipriau ir stipriau, bet aš sakau:

– Gana.

Mudu vėl uždedame senio stogą.

– Kada jis pabunda, jei išvis pabunda?

– Paprastai pasirodo apie vidurdienį – tada ir pradeda gerti naminę. Ir geria tol, kol pasidaro šitoks. Turbūt greitai numirs.

– Atvažiuosiu rytoj dvyliktą. Noriu, kad būtų blaivas – neduokit jam jokios naminės. Gerai? – Vyras kiek šyptelėjęs linkteli. – Negi daugiau niekas nieko nematė?

Vyresnysis pažvelgia kanalo link.

– Pasiklauskit, – mosteli į kortuotojus ir prie puodų tupinėjančias moteris.

Žinau, kad tai beviltiška. Tik girtuoklis, kuris turėtų per savaitę numirti, gali sakyti tiesą policijai. Pasuku eiti atgal prie kelio.

– Žiūrėkit, kad būtų blaivas, – sakau vyresniajam. – Nemanau, kad jūsų pulkininkas Suvitas norėtų, kad čia sukiotųsi FTB agentai, tikrintų visokias naminukes, lošimus ir *jabą*.

– Niekas čia *jabos* nevartoja, – papriekaištauja vyresnysis. – Ji žudo.

Taksi pavažiuoju iki upės ir namo plaukiu nedidele valtimi, joje, be manęs, valtininko ir dviejų vienuolių, daugiau nieko nėra; pralekiame pro naktyje vos matomas kitas valtis ir ryžių baržas. Kai atplaukiame, praleidžiu vienuolius išlipti pirmus, stebiu, kaip vyresnysis pasikaišo drabužius, kad jie niekur neužsikabintų lipant ant prieštvaninės medinės prieplaukos, apšviestos tik viena dujine lempa ant vieno iš medinių stulpelių. Vienuoliai praeina pro šitą

magišką baltos šviesos ratą ir išnyksta nakties tamsoje. Praeinu plūktais takais pro skvoterių trobas ir pasiekiu savuosius namus.

Motociklininkas drybso pašiūrėje, bet vienas jo draugelis pamatęs mane jam kažką pasako. Tas kaipmat pašoka ir nuseka paskui mane į pastatą. Sumoku jam tūkstantį du šimtus batų už tris *jabos* tabletes, nors jis ir pasiūlo man jas nemokamai. Paduodamas pinigus pasakau jam, kad nesu toks faras. Lauke suriaumoja motociklas, kur kas galingesnis už bet kurį, turimą motociklų vairuotojų, ir mudu su vaikiu išeinam. Pamačius tokią tolimos ateities gentainio viziją vaikio žandikaulis atvimpa. Tas visas apsitempęs juoda oda, su antkeliais ir antpečiais, tamsintu visą veidą dengiančiu šalmu, atrodančiu lyg būtų pirktas šįryt, o jo jamaha 1 200 cm^3, turbūt pasiekia šimtą antru bėgiu. Ant nugaros fluorescuojančiomis raidėmis užrašyta „Federal Express". Nulipant nuo motociklo ir nusiimant šalmą jam nereikia nieko sakyti – jis čia vyras. Gaunu pasimaudyti jo spinduliuose, kai paaiškėja, kad jis čia dėl manęs.

Pasirašau gavęs minkštą A4 formato voką iš Jungtinių Valstijų ambasados. Jo viduje – tūkstančio batų banknotu apvyniotas mobilusis telefonas, jo įkroviklis, naudojimosi instrukcija ir šešios Bredlio nuotraukos. Vienos jų nugarėlėje Rosenas užrašęs: „Data patvirtinta. Pamaniau, kad mums abiem bus geriau, jei turėsit mobilųjį telefoną, be to, turbūt būsit pamiršęs paprašyti nuotraukų. Naujoji pagalbininkė atvyksta rytoj. Telefoną nešiokitės su savimi. Todas."

Vaikis sako:

– Pažiūrėk, kiek jame kreditų.

Nežinau, kaip tai daroma, todėl ištiesiu jam. Jis suspaudo kelis mygtukus ir gūžteli.

– Šimtas aštuoniasdešimt batų. Į San Fransiską neskambink.

Pamėginu jam įspirti, bet nepataikau, ir jis patraukia atgal į savo soliariumą.

10

Grįžus į kambarį sielvartas vožia tarsi plyta per veidą. Atsistoju priešais sąvąjį Jo Mylimiausiosios Didenybės Karaliaus portretą ir prapliumpu ašaromis.

Kodėl Pičajus nusprendė įsišvęsti? Niekada savęs to neklausiau, kol jis buvo gyvas, jo judėjimas Keliu atrodė toks natūralus tarsi medžio augimas. Ir vis dėlto, net ir Tailande, gana reta Budai atiduoti farą. Dabar, žvelgdamas atgal į jo gyvenimą, pastebiu dėsningumus.

Apie vyriškumą prostitučių sūnūs sužino iš savo motinų, ypač apie *farangų* vyriškumą. Mano motinai *farangas* buvo tarsi „Discovery" kelionių po egzotiškas užsienio šalis kanalas, tokio nesuvokiamo prėskumo virtuvė, kad reikia susitelkti, norint apskritai pajusti kokį skonį, ir svarbiausia – įdomiausias psichoseksualinės manipuliacijos eksperimentas, kurį ji ištobulino iki nuostabiausio meno ir galiausiai pasiekė, kad beveik nejuntamu tono pokyčiu pelnydavo tam tikrą piniginę premiją, kuriai gauti menkesnėms specialistėms prireiktų bent jau skandalo.

Tik ne Vanai. Būdama tradiciškesnė tajė nei Nong, Pičajaus motina patraukė dirbti į barus netrukus po to, kai metė tąją Pičajaus tėvą už tai, kad jo būta „drugelio" (techninis mūsų moterų terminas, reiškiantis, kad jis krušo viską, kas juda). Pirmą kartą permiegojusi su *farangu* apsivėmė ir pareiškė, kad tokio milžiniško didumo erekcija tinkamesnė buivolei, o ne moteriai, ir taip niekada ir neišnaudojo viso savo meistriškumo potencialo. Nong erzindavo ją, neva ji priklausanti prie „negyvėlės" viliojimo mokyklos. Bet tai buvo visiškai nesvarbu. Smulkutė, šviesios odos, kurią liesti – grynas malonumas, Vana buvo – ir dabar yra – ypatinga akiai, o *farangai*, žinia, išvaizdai neatsispiria.

Motinos klientus Pičajus skirstė į Ponus ir Vergus. Jis manė, kad yra keista ir verčia smarkiai abejoti sveiku *farangų* protu tai, jog jo

motina niekada nekeisdavo savo nenugalimai abejingo požiūrio. Dominuoti ir ją globoti siekiantį Baltąjį Poną (užtikrinantį, kad dabar jos gyvenimas išgelbėtas) ji apdovanodavo lygiai tokiu pačiu dejonių ir dūsavimų rinkiniu kaip ir Baltąjį Vergą, pareiškusį, kad jis kone išgelbėtas, kai ji leidžia jam – visai tiesiogiai – laižyti jos užpakalį.

Jos anglų kalbai tobulėjant, ji ėmė Pičajui pasakoti, apie ką meiliai veblena jos klientai. Nirvanos paieškos kažkieno tarpukojy – va čia tai be žodžių. Tačiau baisiausia Pičajui buvo tai, kad šitie dvasiniai gnomai ima pasaulį. Manau, kad iš šitų įžvalgų kilęs baisus nusivylimas ir atvedė jį į Kelią. Jame slypėjo taurios sielos ryžtas veikti net ir suvokus karčiausią tiesą; kitaip nei aš, jis niekuomet nebijojo nukirsti saitų, kai tik pamatydavo, kokie jie yra iš tikrųjų. Gal jis nemylėjo manęs taip smarkiai, kaip mylėjau jį aš?

11

Neklauskite manęs, kada pirmąkart suvokiau akivaizdžią tiesą. Štai vėl atvažiavau į Sukumvitą, sėdžiu interneto kavinėje, į „AltaVista“ paiešką įvedęs „Bredlis/nefritas“. Tinklalapis vadinasi „Fatimos ir Bilo nefrito langas“, juodame fone baltas tekstas, ekrano vidury ovale sukasi nefritinis dirbinys. Kažkoks Viljamas Bredlis prisipažįsta esąs šio tinklalapio šeimininkas.

Dirbinys – švelnia žaliai auksine šviesa švytintis parabolinis falas, tobulai subalansuotos formos, apačioje netašyto akmens, elegantiškai smailėjantis iki pat lygiai nugludintos galvutės. Daugiau Bredlio tinklalapyje nieko nėra, jei neminėsime elektroninio pašto adreso ir trumpo teksto, liaupsinančio paslaptingas nefrito savybes. Toks pats tekstas surašytas ir tajų kalba, virš angliškojo.

Tai gražiausias mano kada matytas penis – tiek iš akmens, tiek gyvo kūno. Dabar Bredlis mane jau suintriguoja. Nefritas yra labiausiai susijęs su dvasiomis iš visų akmenų. Deramai apdirbtas ir nupoliruotas jis ima paslaptingai švytėti, o tas švytėjimas, regis, sklinda iš pačios jo širdies, tarsi nirvanos aidas. Kaip amerikietis jūrų pėstininkas tai suprato? Tikri nefrito mylėtojai paprastai yra kinai.

Interneto paslaugų teikėją atsekti nesunku – įsikūręs kitoje miesto pusėje, Kaošano gatvėje, tačiau dabar be trijų minučių Pičajaus mirties dienos vidurnaktis, ir man reikia paskęsti tarp žmonių. Išeinu iš interneto kavinės, siauroje šoninėje gatvelėje kojas sukryžiavę būrėjai lenkia galvas prie taro kortų, kurias ištraukė jų klientės – dažniausiai tai nerimaujančios merginos, kurioms šįvakar nesiseka. Energingai patraukiu pro juos į dabar jau visai kitaip atrodančią Nanos aikštę. Nepatikėsiu, kad Bredlis nebuvo čia dažnas svečias, o kas gi pamirštų tokį vyrą kaip jis?

– Gražuoli, norėčiau eiti su taviiiimi, – man besukant į Nanos kiemą šaukia virš pirmojo baro tvoros palinkusi mergina juodais marškinėliais su petnešėlėmis.

Aikštę užplūdę balti vyrai ir rudos merginos. Australai, tokie pilvoti, kad, atrodo, tuoj gimdys, stoviniuoja apsikabinę maždaug savo kojos dydžio mergaites. Amerikonai garsiai dalijasi praeitos nakties prisiminimais, vokiečiai nesiliauja kartoti *ja, ja*, o olandai vaikštinėja tarsi seni vilkai. Netrūksta ir rytų europiečių ir rusų; Sibiras yra tiesiai į šiaurę nuo mano šalies, ir nuo pat SSRS žlugimo čia nuolat plaukia smarkiai į degtinę įnikę vyrai ir moterys blyškia oda. Vyrai atvyksta pirkti, o moterys – parduoti.

– Man nepatinka čia dirbti, bet tėtukas gavo mašinos avariją, reikia siųsti pinigai, – aukštam, liesam anglui sako viena mergaitė.

– O, kaip siaubinga, – atsako tas ir plekšteli jai per užpakalį.

Atmosferą apibūdinčiau tarp šventinės ir medžioklinės. Dabar kaip tik tas vakaro laikas, kai merginos ypač stengiasi, tuoj išmuš antrą nakties, komendanto valanda, kai farai viską uždaro, o vyrai jaučia tą stiprėjančią įtampą tarsi liūtą užuodę laukiniai gyvūnai. Visi geria ledinį „Singhos" arba „Kloster" alų tiesiai iš butelių ir kur tik pažvelgsi žybsi televizorių ekranai. Iš daugelio jų rėkte rėkia Lario Kingo petnešos. Net žmogelis, prekiaujantis keptais žiogais prie Budos šventyklos, turi televizorių ir rodo senas Muhamedo Ali kovas ir Stalingrado apsupties kadrus. Tačiau tūkstančio kolonėlių, plyšojančių pačią įvairiausią muziką, fone daugiausia pamatysi „Manchester United" ir „Leeds" rungtynes.

Prasibraunu pro susijaudinusių italų būrelį ir užlipu laiptais į antrą aukštą – į kiemą žvelgiančių barų su pusnuogėmis šokėjomis U formos kolekciją. Man praeinant, visuose kažkas trukteli užuolaidas ir parodo nuogas arba beveik nuogas merginas, šokančias ant pakylų, dažniausiai pagal tailandietišką popsą. Merginos su bikiniais bando mane įsitempti vidun, tačiau man dabar labiausiai rūpi „Karuselė" – vienas iš didžiausių barų.

Ten sukasi dvi pakylos, visos ant jų šokančios merginos nuogos. Prie vieno iš stovimų barų kažkoks *farangas* ginčijasi su mergina tradiciniais tajų drabužiais.

– Sakau, aš pavargus, jėgų nėra deryt bumbum.

Vyriškis mirkteli man ir vėl atsisuka į merginą.

– Ir leisk paklausti, kodėl gi tu šiandien tokia pavargusi? – jis kalba Šveicarijos vokiečių tarme. Ir pakreipęs galvą priduria: – Ir kodėl aš save kankinu tokiais klausimais?

Užsisakau alaus ir žiūriu, kaip mergina paniūra. Ji smulkutė, sulysusi, kokių dvidešimt ketverių, nors tam *farangui* turbūt atrodo šešiolikos. Pagavusi mano žvilgsnį gūžteli: *farangai* niekada nieko nesupranta.

– Turbūt visą naktį prižiūrėjo savo kūdikį, – pasakau.

Baro merginos paprastai nepavargsta po dvidešimties minučių sekso su klientu. *Farango* akys pagyvėja.

– Turi vaiką? – Ir priduria man: – Apie tai ji man nepasakojo.

Neklauskite kodėl, bet bemaž visos merginos turi po vaiką, dažniausiai susilaukia aštuoniolikos.

– Aišku, turiu vaiką.

Stebiu tą šveicarą. Matyt, prieš kelias dienas jis pakvietė tą merginą į pasimatymą, atsainiai pasimylėjo – ir apsižiūrėjo besąs jos apsėstas. Kol kas jis tik apsvarstęs jos išsivežimo į Šveicariją praktinę pusę: draugų pavydas prieš motinos nepritarimą; malonumas kasnakt jausti jos kūną šalia prieš socialinę problemą. O kaip bus su manieromis prie stalo? Turbūt dažniausiai sėdėtų sukryžiavusi kojas ir vienu metu valgytų ir šakute, ir šaukštu, ir pirštais.

Kai ji atsisuka į mane, aš nusišypsau. Dauguma mūsų merginų nuolat kovoja su savo tankiais juodais plaukais. Paprastai susiriša juos į uodegą ir dažnai tam naudoja nuluptą tamprų prezervatyvo žiedelį, lygiai taip, kaip padariusi ir šita mergina; toks numeris prie vakarienės stalo Ciuriche pritarimo turbūt nesulauktų.

Dabar šveicarui tenka įvertinti vaiko buvimo aplinkybę. Bet gal tas vaikas su ja nevažiuos?

– Kiek metų? Berniukas ar mergaitė?

– Berniukas, jam šešeri, – ji išdidžiai nušvinta.

Šveicaras įtariai pažvelgia į mane.

– Pažįstat šitą merginą?

– Matau pirmąkart gyvenime.

Šveicarui gerokai per trisdešimt, plinkantis ir įžeistas. Jo veide atsispindi šviežios nesėkmės skausmas. Ko jis atvyko į Bankoką? Pademonstruoti neblėstančio vyriškumo? Dėl lengvai nuperkamo kūno? Dabar, nepraėjus nė savaitei nuo nutūpimo oro uoste, jis jau planuoja tokius sudėtingus santykius, kokių gyvenime nebandęs.

– Bent jau leisk sumokėsiu už tave baro baudą ir eime pavakarieniauti, – sako jis merginai. – Noriu pasišnekėti. Kai ką išsiaiškinti.

– Ką išsiaiškinti?

Jis spokso į ją, droviai mirksėdamas už storų akinių stiklų.

– Noriu išsiaiškinti, kodėl pastarąsias dvi dienas tik apie tave ir galvoju.

Mergina nušvinta.

– Galvojy apie mania? Ir aaš galvoju apie tavia.

Neblogas atlikimas. Tačiau Nong tą momentą būtų išnaudojusi geriau, – pagalvoju su ištikima meile jai. Mano motina vis dar puikiai įvaldžiusi gudrybę akimirksniu paskleisti šilumą. Ji niekada neleistų sau sulysti taip kaip šita mergina, matyt, draugaujanti su *jaba*, ir daug greičiau susivoktų turinti galimybę iškeliauti į užsienį.

Sveikinamai linkteliu tam vyrui. Geidei jos, va dabar ir turi. Ko dar norėti iš gyvenimo?

Išsitraukiu iš kišenės Bredlio nuotrauką ir laukiu, kol *mamasan* aiškina šveicarui, kiek jis skolingas už alų ir merginą.

– Kaip keista, kad jos tai vadina baro *bauda*, – taria jis man, – tarytum tai būtų kažkoks nusikaltimas.

Šveicarui sumokėjus, *mamasan* paima jo penkių šimtų batų banknotą ir perbraukia juo visas savo merginas, sėkmės dėlei. Linkteliu *mamasan* prieiti. Ji pažvelgia į nuotrauką. Tai ne toks žmogus, kurį lengvai pamirštum: milžiniškas, juodas, skusta galva, geros kaulų struktūros, malonia burna ir nuostabia šypsena. Amerikietiška, ne afrikietiška. Ne, jo niekada nemačiusi, mat esanti tikra, kad būtų prisiminusi, bet čia ir ne per ilgiausiai dirbanti.

Darbuotojų kaita bus problema. Bankoke Bredlis praleido penkerius metus ir turbūt jau seniai su moterimis tardavosi asmeniškai. Nana vyrams stebėtinai greitai nusibosta. Merginos atvyksta ir išvyksta.

Atkakliai aplankau visus barus, rodau Bredlio nuotrauką daugiausia vyresnėms *mamasan*, kurios atrodo, tarsi dirbtų čia jau kurį laiką. Nė viena neprisimena Bredlio, ir grįždamas į „Karuselę“ jau imu jausti nuovargį. Didžiulis baras pilnas įprastinių baltaodžių vyrų ir azijiečių moterų porų. Televizorius ant sienos rodo, kaip dvi baltaodės moterys aptarnauja gigantišką juodą falą. Dideliame ekrane per visą kitą sieną „Manchester United“ žaidžia su Madrido „Realu“. Merginos, nedirbančios su klientais, žiūri futbolą. Bekhemui įmušus iš neįmanomo kampo jau antrą kartą per penkias minutes, pasigirsta moterų džiaugsmo šūksniai.

Visi vyrai stebi pasirodymą ant didžiausios besisukančios scenos – ten guli keturiasdešimtmetį perkopusi moteris, nuoga, tik su kaubojiškais batais, ir įsikišusi į vaginą aliumininį vamzdelį iš jo šaudo strėliukes. Klientai jai tiesia balionus, ir ta retai prašauna. Ji vardu Kat, mano motinos draugė, kurį laiką gyvenusi su mumis, kai buvau vaikas. Pabaigusi vaidinimą, apeina barą, vis dar nuoga, tik laikydama apverstą kaubojišką skrybėlę arbatpinigiams. Kol pasiekia mane, skrybėlė jau pilna dvidešimtinių, penkiasdešimtinių ir šimtinių. Įmetu į skrybėlę penkiasdešimt batų.

– Gal galim pasikalbėti užkulisiuose?

Ji nusišypso.

– Po dvidešimties minučių „Holivude“ turiu kitą pasirodymą. Kai tik čia baigsiu, užeik į persirengimo kambarį.

Žiūriu, kaip Kat užbaigia savo turą, taip oriai, tarsi jos darbas būtų ne mažiau svarbus už smegenų chirurgo arba prokuroro. Vos ji išeina pro artisčių duris, patraukiu iš paskos, prasibraunu pro būrį nuogų moterų, laukiančių savo pasirodymo eilės. Kol pasiekiu persirengimo kambarį, Kat jau su džinsais ir marškinėliais, ant nugaros užsikabinusi kuprinytę, veide – ta pati profesionalės mina.

– Kaip tavo motina? Vis ruošiuosi ją aplankyti, bet Fetšabunas taip toli.

– Penkios valandos autobusu. Aš ir pats nuvažiuoju ne taip dažnai, kaip turėčiau, – iš kišenės išsitraukiu Bredlio nuotrauką ir pakeliu jai prieš akis. Esu tikras – jos akyse šmėkšteli atpažinimo ženklas, o paskui vėl sugrįžta nepermatoma profesionalės kaukė. – Pažįsti?

Ji sučiaupia lūpas ir papurto galvą.

– Ne, nemanau. Esu tikra, tokį veidą tikrai prisiminčiau.

Įsidedu nuotrauką atgal į kišenę.

– Kur tik nueinu, visi taip sako.

– Kas atsitiko, ar jis ką nors nužudė?

– Atvirkščiai.

Jos veido raumenys įsitempia.

– Aa! Kažkoks amerikietis?

– Jūrų pėstininkas.

– Vadinasi, FTB blaškysis po visą miestą. Gali sėst ir atsipalaiduot, tegul jie viską daro.

– Jiems teks dirbti su manimi. Tailande jie neturi jokių teisių nusikaltimams tirti.

– Vos nepatikėjau. Aš maniau, kad Amerika šitą valstybę jau seniausiai nusipirkusi, tik mums dar niekas nepranešė. Na, atleisk, Sončajau, „Holivude“ manęs laukia šlovė ir milijonai.

Nuseku įkandin jos iš persirengimo kambario, koridoriumi, pilnu krūtų ir sėdmenų. Išeinu jai iš paskos į lauko terasą ir pašaukiu vardu. Ji atsisuka, o aš nutaisau kvailą miną. Jos veidas paniūra, bet pasiraususi savo juodoje kuprinėlėje ji ištraukia kortelę. Nežiūrėdama į mane ant jos užrašo adresą ir paduoda. Tada nusišypso.

– Dabar gyvenu tolių tolybėje – nuomos mokestis mieste manęs ko nepribaigė.

Ir greitai nueina tolyn.

Kortelėje tajų ir anglų kalbomis parašyta: „Kat Firma, privačios pramogos, naktinio klubo programos, kabaretas KITAIP.“ Nuro-

dytas miesto telefono numeris, turbūt jos agento, ir jos interneto puslapio adresas. Kitoje pusėje užrašytas adresas atokiame priemiestyje, galima sakyti, jau nebe Krungtepe.

Patraukiu galerija, einančia aplink visą kiemą. Kampinis baras skirtas transseksualams, mėgstantiems viešai dažytis priešais veidrodžius, išstatytus balkone ant stalų. Praeinant pro šalį ir besileidžiant laiptais į kiemą, mano žvilgsnis užkliūva už ilgo moteriško kaklo, švelnių bruožų apskrito veido ir piktų klastingų akučių. Dabar ten tiek daug pusnuogių kūnų, baltų vyriškų ir rudų moteriškų, kad sunku pajudėti.

– Sveikas, mielasis, kaip laikais? Ar ne vienišas? – klausia vienas pilnakrūtis transseksualas, papūtęs lūpas.

Papurtau galvą.

Vienišas? Deja, šita būklė neišgydoma. Prasibraunu pro prakaitu permirkusius marškinius į gatvę ir pavargęs apsvarstau manęs dar laukiančią užduotį. Nanos aikštė yra tik kauliukas mango viduje; iš visų pusių, šoninėse gatvelėse ir apleistose aikštėse, yra dar tūkstančiai barų, ypač kitoje Sukumvito pusėje iki pat Asokės – vienos iš antžeminio traukinio stotelių: kokie penki akrai rudo kūno, išnuomojamo panašiam kiekiui balto. Rytai susitinka su Vakarais. Kaip galėčiau piktintis, jei šitai sąjungai esu dėkingas už savo egzistavimą.

Dabar be dvidešimt minučių antra nakties, karšta, tvanku. Nuolankiai susitaikęs su likimu, iš kišenės išsitraukiu vieną *jabos* tabletę. Esu atitrūkęs nuo šitos rinkos, bet, kiek pamenu, į mėlynas tabletes paprastai pridedama heroino, tai suteikia malonų, opijinį kaifą. Raudonosios sumaišytos su trąšomis, o to rezultatas – energijos antplūdis smarkios beprotybės priepuolio sąskaita ir klaikios pagirios kitą dieną.

Grįžtu į aikštę užsisakyti butelio „Singhos“ alaus, kuriuo ir užgeriu tabletę. Ji raudona. Likę dar daug nakties.

12

Jie sukeliavo iš šiaurės ir pietų, rytų ir vakarų. Dar visai neseniai Krungtepas buvo ne tik didžiausias, bet ir vienintelis šiuolaikiškas mūsų miestas. Jie sukeliavo iš lygumų ir kalvų. Dauguma – etniniai tajai, bet nemažai visokių genčių iš šiaurės, musulmonų iš pietų, khmerų, įsmukusių iš Kambodžos, ir daugybė, galima sakyti, birmiečių, gyvenusių pasienyje ir nesukusių sau galvos dėl savo kilmės. Visi tie žmonės – didžiausios istorijoje diasporos, pusės Azijos migracijos iš kaimo į miestą, dalis, o paskutinį dvidešimto amžiaus trečdalį toji migracija itin padidėjo. Atkaklaus nemechanizuoto žemės ūkio heroizmo kupini vyrai geležiniais raumenimis ir moterys nesibaigiančių nėštumų suniokotais kūnais, ir tie, ir tie visiškai naivūs ir apimti begalinio entuziazmo, vilties ir troškimo, kad dideliame mieste jiems sektųsi. Bene vienintelis dalykas, ko jie neįvertino – laikas, kurio jie iš esmės nepažinojo, jei neminėsime gamtos kaitų. Ne žemė primetė jiems šitą negandą – sadistišką gyvenimo vivisekciją į valandas, minutes ir sekundes. Terminai, ypač terminai, tapo nauju nerimo šaltiniu. Stresas? Miestietiškoji jo versija pasirodė keista, svetima ir klastinga, o priemonių su ja kovoti jie nežinojo. Tada ir atėjo nuodingosios *jabos* laikai.

Pirmoji pasidavė žvejybos pramonė. Tai jau nebebuvo darbas priešaušry suvežti prekes į turgus, kad žmonės jas neštųsi namo ir gamintų, nūnai grumtynės dėl žuvies tinkluose yra tik pirmasis žingsnis pusiau pramoniniame procese, kur viską lemia laikas, kada ją sudedi į ledą, supakuoji ir pakrauni; o pelningiausia žuvis – gyva žuvis, išskraidinama į Japonijos, Honkongo, Vankuverio ir San Fransisko restoranus. Išvalyti žuvį vietiniams restoranams – dar viena itin įtempta užduotis, atliekama tarp pirmos nakties ir penktos ryto, kaip tik tada, kai kūno ritmas sako, kad laikas miegoti. Tokio darbo be *jabos* neatliksi.

Paskui atėjo sunkvežimių vairuotojų eilė. Naujajame drąsiajame pasaulyje vairuoti reikia be perstojo – iš Bankoko skersai išilgai per visą šalį, kartais tenka begalinės kelionės į pietus, kertant sieną ir važiuojant per visą Malaiziją iki pat Kvala Lumpūro – daugiau nei tūkstantis mylių. Be *jabos* tą daryti niekam net mintis nekyla. Jos poreikį pajuto ir statybininkai. Bėda – ne sunkus darbas, o spaudimas, terminai, negailestingai visus projektus spaudžiantis pinigų svoris, naktinis darbas, aukštuminio darbo pavojai, virinimas dujomis tryliktame kokio nors naujo biurų ar prabangių apartamentų pastato aukšte. Darbų saugos taisyklės primityvios ir prastai įgyvendintos, ir norėdamas likti gyvas turi būti budrus.

Vėliau prisidėjo kitos profesijos. Barų merginos, dirbančios nuo aštuntos vakaro iki paryčių, naktinės pamainos policininkai, studentai, kuriems reikia būti budriems per egzaminą – toks stresas tajų būdui svetimas ir reikalauja cheminės terapijos.

Dabar šitai peraugo į nesuvokiamas žmogžudysčių formas. Krungtepe grupė statybininkų, apimti įsiūčio, sudarkė ir užkapojo praeivius. Šiaurės rytuose narkomanas vienuolis išžagino ir nužudė turistę. Sunkvežimių vairuotojai įvairuoja savo dešimtračius į griovius, pėsčiuosius ir kitus sunkvežimius.

Oficialiai nuo šito narkotiko priklausomi milijonas žmonių, bet manau, kad iš tiesų šį skaičių reikėtų padvigubinti. Daugybė darbdavių atvirai prisipažįsta turintys pirkti *jabą* didmeninėmis kainomis ir dalyti savo darbuotojams, neįstengiantiems jos nusipirkti mažmenine kaina, bet ir negalintiems be jos dirbti.

Jaba reiškia „beprotišką narkotiką", tai metamfetaminas, pagamintas iš efedrino. Ji kaipmat patenka į kraują ir vožia į smegenis. Rūkant poveikis dar stipresnis – ir dažnai smurtingas.

Jabą kur kas lengviau pagaminti nei heroiną, bet koks mėgėjas cheminį procesą gali išmokti per valandą. Kitą dieną jis jau gali naudoti tablečių presą ir pagaminti šimtą tūkstančių tablečių,

dažniausiai kilnojamam fabrikėly. Jam tereikia gryno efedrino, paprastai kontrabandinio iš Laoso, Birmos ar Kambodžos. Ar turite privačią armiją, kuriai nuolat reikia krūvos pinigų? Chun Sa, Jungtinės Va vadas, turi. Pinigų reikia ir Raudonajai Va, ir, galiausiai, pačiai valstybinei Birmos armijai. Na, ir štai ką darai. Pasistatai *jabos* fabriką ant pačios Tailando sienos, apstatai saugoti savo kareiviais, kurių dauguma jau priklausomi nuo šito narkotiko, apsirūpini neišprususiais kaimiečiais ir vietiniais čiabuviais, kad tampytų rankenėles ir spaudytų mygtukus ir – va čia jau delikačiau – Tailande randi reikalingus žmones, pasirūpinsiančius platinimu.

O tai paaiškina, kodėl pusę keturių ryto šoku Patpongo klube. Tai seniausias ir žymiausias raudonųjų žibintų kvartalas, kur mano motina vienu ar kitu metu padirbėjo daugumoje barų, reguliariai keisdama darbo vietą pagal tai, kaip sekėsi susirasti klientų, pagal santykius su bosu arba *mamasan* ir tiesiog šiaip iš nuobodumo. Man čia – namai, todėl, matyt, ir atėjau ieškoti paguodos, kaip vaikystėje. Dažnai ateidavau čia vakarais, kol ji dar nebūdavo persirengusi tais klaikiais baro merginos drabužiais (labiausiai ji man patiko su džinsais ir trumparankoviais marškinėliais, atrodė tokia jauna ir patraukli). Kartais, kai vaiduokliai trukdydavo užmigti, atlėkdavau ir paryčiais. Sėsdavau ant taksi motociklo ir naktį važiuodavau iš pačių namų. Jei Nong būdavo užsiėmusi su klientu, *mamasan* surasdavo man kur atsisėsti, duodavo valgyti ir alaus.

Policija jau prieš pusantros valandos uždarė visą prekybą, barus ir klubus, tačiau šita gatvė pažįsta mane nuo senų laikų. Kažkaip visi jau sužinoję, kad Pičajus negyvas, o aš jaučiuosi tarsi vėl sugrįžęs į vaikystę. Mane globoja koks šimtas kekšių. Tačiau tai turi savo kainą. Turiu šokti.

– Sončajau, Sončajau, Sončajau.

Jos nepaliaujamai ir atkakliai ploja ir smakrais rodo lipti ant scenos. Anksčiau taip užsidirbdavau vakarienę. Diena iš dienos stebėdavau motiną, pagal tų laikų disko muziką repetuojančią erotiškus klubų judesius ir krūtų padrebinimus, o ji taip ir nesuprato, kaip puikiai pasimokiau, kol vieną naktį atėjusi po seanso su klientu pamatė mane, dvylikametį berniuką kekšiuką, šokantį ant scenos, vienut vienutėlį, iš visų jėgų.

Aš, žinoma, gerokai pačiuožęs. *Jaba* perkaitino man smegenis, o ant *jabos* dar užpilta alaus ir parūkyta gandžos. *Mamasan* pagarsina muziką kiek įmanoma, ir aš šoku nesustodamas. Šoku kaip paleistuvė. Šoku kaip dievaitė Nong, kekšė Nong. Šoku geriau už Džegerį šlovės viršūnėje, geriau už Travoltą, gal net geriau už Nong. *Mamasan* paleidžia Tinos Turner „The Best" ir visos rėkia:

– Sončajau, Sončajau, Sončajau...

Merginos, daugiausia su džinsais ir marškinėliais, jau pasirengusios keliauti namo, nuskanduoja ir nuploja mane į visą naktį taip ieškotą užmarštį.

Pičajus.

Niekas neprisimena Bredlio, o jei ir prisimena, aš neprisimenu, kad prisimintų. Aš labai labai apsvaigęs.

13

Neverta nė sakyti, kad tos *jabos* visiškai nereikėjo, – kitą dieną apie pusę devynių ryto apsižiūriu besąs Kaošano gatvėje, nė bluosto nesudėjęs. Sėdžiu kavinėje priešais interneto teikėjo kontorą, geriu juodą kavą, o man galvoje tarsi kaleidoskope sukasi nakties įvykiai. Atrodo, pamenu kalbėjęs su penkiais šimtais moterų, nė viena neprisiminė Bredlio. Beprotiškai gėda pagalvoti apie savo

šokius Patponge. Dabar, saulei jau įkaitus, atrodo, tarsi naktis kartotųsi. Gatvę užplūsta baltaodžiai užsieniečiai.

Aplinka čia kaip diena ir naktis skiriasi nuo Sukumvito. Išties, čia taip keista, kad atrodo, tarsi būtum visai ne Krungtepe. Tajai patys čionai atvyksta kaip turistai – pažiopsoti ir pakomentuoti.

Čia *farangai* dažnai būna poromis, merginos su vaikinais, kur kas jaunesni nei tokių vietų kaip Nanos aikštė klientūra, jaunimas, atvykęs praleisti vadinamųjų tarpinių metų tarp mokyklos ir universiteto arba tarp universiteto ir realybės.

Kaošano gatvės rajone – pigiausias apgyvendinimas mieste, bendrabutinės lovos keli doleriai už naktį tokiomis sąlygomis, kad net ir man būtų per purvina. Čia nepaliaujamai tvyro vakarėlio-vakarėlio-vakarėlio jausmas, net ir rytais. Gatvėje išrikiuoti prekystaliai, kur parduodami piratiniai DVD, vaizdajuostės, kompaktiniai diskai ir kelionių po Pietryčių Aziją vadovai, karšto maisto prekystaliai, senienų prekystaliai, basučių ir sandalų prekystaliai, marškinėlių prekystaliai. Tarp tų prekystalių ir kavinių beveik nebelikę vietos vaikščioti; turistai su milžiniškomis kuprinėmis, ką tik atskridę kokiu tolimu reisu iš Europos ar Amerikos, sukiojasi, lankstosi ir raitosi, kad praeitų, kad susirastų pačią pigiausią vietą apsistoti, tikėdamiesi sutaupyti pinigų, kad jų užtektų visoms, gal net metus truksiančioms atostogoms. Prisimenate kinų kvartalo scenas iš filmo „Bėgantis ašmenimis“? Mano tauta kaipmat išmoko gaminti Balio kaukes, Kambodžos skulptūrėles, Birmos marionetes, Indonezijos batiką... net Australijos didžeridus. Čia gali išsikeisti pinigus, prasidurti bet kurią kūno vietą, pagroti bongo būgnais, pažiūrėti videofilmą ar pasitikrinti elektroninį paštą. Nuo Tailando čia labai toli.

Juodaodžiui, nenorinčiam per daug kristi į akis, būtų protinga rinktis Kaošano gatvės rajoną.

Dabar motociklu atvažiuoja kažkoks tajas ir atidaro interneto teikėjų kontorą. Duodu jam kelias minutes, o tada pereinu gatvę.

Jam kiek per trisdešimt, jis aiškiai priklauso prie tos industrinės aktyviosios tajų kartos, greitai sumojusios, kad internetinės technologijos kupinos galimybių. Vos žvilgtelėjęs į mane iškart supranta, kad esu faras. Parodau jam Bredlio nuotrauką.

Tas jį išsyk atpažįsta ir nusiveda mane viršun, į kambarį, pilną stalų su ūžiančia aparatūra. Bet kas, prašantis interneto paslaugų, pagal įstatymą privalo užpildyti formą, numatytą vyriausybės pagal Telekomunikacijų aktą, tas žmogelis iš vieno dokumentų stalčiaus ištraukia segtuvą ir greitai suranda Bredlio formą. Ji atspausdinta tik tajų rašmenimis, didžioji dalis Bredlio pateiktos informacijos irgi surašyta tajų rašmenimis.

– Padėjote jam užpildyti formą?

– Ne, jis ją išsinešė ir tokią parnešė.

– Ar jis mokėjo tajiškai?

– Labai menkai. Nemanau, kad mokėjo rašyti.

– Ar kurį nors kartą kas nors buvo su juo atėjęs?

– Jis čia buvo tik du kartus, pirmą – pasiėmė formą, antrą – parnešė ją atgal. Abu kartus vienas, – vyras ima dvejoti. Linkteliu, paskatindamas jį kalbėti toliau. – Manau, kad vieną kartą jį mačiau einantį gatve. Jo sunku nepastebėti. Buvo su moterim. – Vėl palinksiu. – Na, noriu pasakyti, nieko sau moterimi. Iš pradžių maniau, kad ji afroamerikietė kaip ir jis, paskui pamačiau, kad jos akys tokios kaip mūsų, o oda labiau ruda nei juoda, ir plaukai iš esmės tiesūs, nors ji ir buvo juos kiek pagarbanojusi. Aukšta, daug aukštesnė už daugumą tajų, bet, žinoma, už jį žemesnė. Jam iki peties, – vyras nusišiepia. – Aš jam iki krūtinės.

– O kaip atrodė jos plaukai?

– Dažyti skirtingomis spalvomis, žalia, oranžine, suprantat? Bet gerai nudažyti, kai juodu ėjo gatve, atrodė tarsi madų šou. Ji

nepaprastai patraukli, tarsi iš kokio filmo. Visi atsisukdavo, turbūt žmonės galvojo, kad čia kino žvaigždės iš Amerikos. Atrodė, kad tas dėmesys jai malonus.

– O jam?

– Manau, kad jis buvo rimtas žmogus. Atrodė kaip rimtas amerikonas, suprantat? Ji atrodė kur kas lengvabūdiškiau. Bet, kaip ir sakiau, mačiau juos tik vieną kartą, ir tai per atstumą, ten gal ir apskritai būta ne jo. Galbūt todėl, kad Krungtepe nedaug tokių pasitaiko.

Tai pirma apčiuopiama gija, ir man kyla noras atsilyginti tam žmogui. Nusirašau Bredlio adresą tajiškai, užrašyta kaip formoje, ir sakau:

– Klausykit, anksčiau ar vėliau pas jus pasirodys FTB agentai ir ims prašyti šitos formos ir uždavinėti panašius klausimus kaip aš.

– Ir ką?

– Jie čia neturi teisės tirti bylų. Jūs neprivalote jiems nieko atsakinėti.

– Ir ką norėtumėt, kad daryčiau?

Nusišypsau.

– Tavim dėtas, leisčiausi paperkamas.

Žmogus linkteli. Toks pasiūlymas jo visai nenustebina.

– O kokia būtų derama kaina?

Pagalvoju. Aš itin palankus pasaulinės gerovės paskirstymui iš Vakarų į Rytus.

– Turbūt reikalaučiau kokio tūkstančio dolerių.

Tas greitai apskaičiuoja: 45 000 batų, praturtėti nepraturtėsi, bet suma maloni. Suspaudžia delnus prie kaktos ir linkteli.

– Ačiū jums, detektyve.

– Nėr už ką. Ir jei dar kada pamatysite tą moterį, duokit žinią.

Išėjęs į gatvę ūmai pasijuntu labai silpnai. Metamfetaminas jau išplovė visas naudingas medžiagas iš mano kraujo – imu spėriai

išsijunginėti. Smegenys tvinksi kartu su ritmais iš gretimos muzikos parduotuvės, ir atrodo, jog tuoj vemsiu. Kol surandu siaurą gatvelę, kur turėtų būti Bredlio butas, pasaulis jau slysta iš po kojų kokiu trisdešimties laipsnių nuolydžiu.

14

Nustembu, kad Bredlis gyveno ne bute, o seno tikmedžio name ant statramsčių. Nusispiriu batus, užlipu mediniais laiptais prie pagrindinių durų ir apžiūriu varpelį. Jis senas, žalvarinis – antikvarinė įdomybė, gal kokių septyniasdešimties ar daugiau metų. Po juo, irgi žalvario raidėmis, užrašyta: Viljamas Bredlis.

Lukteriu penkias minutes ir darsyk patraukiu už virvutės. Regis, išgirstu tikmedžio grindimis šlepsinčias pėdas, tačiau negaliu būti tuo tikras, mat tolumoje ūžia gatvė ir nepaliaujamai bum bum bum dunksi Kaošano gatvės muzika. Pamėginu darsyk. Po trečio trūktelėjimo susivokiu, kad pro atvirą langą mane stebi kokių šešiasdešimties moteris baikščiomis neišgydomai drovaus žmogaus akimis. Nutaisau gražiausią šypseną, kokią tik moku.

– Ar *khunas* Bredlis yra? – Ji spokso. – Aš policijos pareigūnas. – Susižvejoju pažymėjimą ir pamojuoju juo, suvokdamas, kad ji turbūt neraštinga. Ji ir toliau spokso, todėl pamėginu kitaip: – Motin, turiu jūsų atlyginimą už praeitą savaitę.

Jos veidą nušviečia šypsena: naivi, kaimietiška, džiaugsminga. Ryškiai rožinio liežuvio ir dantenų fone pasirodo keli likę visiškai juodi dantys. Atrodo, šitas namas gali didžiuotis autentiška bobute su autentišku betelio lapų kramtymo įpročiu. Ji dingsta ir stulbinamu greičiu atidaro duris. Žemesnė nei penkių pėdų, juodais, ilgais, nugaros apačią siekiančiais, į uodegą surištais plaukais, ir nė vieno žilo. Ryši sarongą ir vilki kreminius marškinius, ant kaklo – auksinė grandinėlė su auksiniu ovaliu pakabučiu, vaiz-

duojančiu ankstesnįjį Tailando karalių. Suglaudžia delnus ir žemai nusilenkia. Dabar, kai bobutė jau nusprendžia manimi pasitikėti, ji vėl nusišypso, atskleisdama už akių slypinčią nepaliestą sielą.

Man įeinant į namą, ji pasilenkia per laiptų turėklą ir spjauna čiurkšlę ryškiai raudono skysčio į kažkokį konkretų taikinį ant žemės.

– Priminkit man, motin, kiek mes jums mokam kas savaitę?

– Keturis šimtus penkiasdešimt batų.

Išsitraukiu iš kišenės ritinėlį banknotų.

– Atleiskit, kad taip vėluojam.

– Nevėluojant, šiandien algos diena.

– Kada juos matėt paskutinį kartą?

– Prieš dvi dienas. Bet ji kažkada buvo užėjusi ir pasiėmė daiktus. Turbūt vakar, kai su dukra buvau Nakonsavane.

– Vakar turėjot laisvadienį?

– Taip.

– Miegat čia?

– Taip.

Pritupiu, kad nežiūrėčiau į ją iš viršaus. Bobutė kaipmat irgi atsitupia, kad jos akys nebūtų virš manųjų. Išsitraukiu Bredlio nuotrauką.

– Čia *khunas* Bredlis, taip? – Ji energingai linksi galvą. – Gaila, bet neturiu ponios Bredli nuotraukos. O jūs turit? – Ji purto galvą. – Gal galit ją apibūdinti? – Išgirdus šitą klausimą abejonė jos akyse šmėkšteli tik sekundę; ji jau nusprendusi, kad aš geras žmogus, ir keli keisti klausimai to tikėjimo neišsklaidys.

– Oi, aukšta! Labai aukšta. Niekad nemačiau tokios aukštos moters.

– Tokia aukšta kaip ir jis?

– Kaip jis? Tokių nebūna. Jis milžinas.

– Kas jums duodavo nurodymus?

– Ji.

– Ar ji kalbėjo tajiškai, kaip mudu su jumis? – Klausimas ją sutrikdo. – Ji *farangė* ar ne?

– Ne, ne *farangė*. Ji tajė, kalba, šneka taip, kaip mes. Iš pradžių galvojau, kad ji iš Afrikos, – moteris mosteli sau virš galvos, rodydama didelę šukuoseną, paskui aukštai pakelia ranką, rodydama ūgį, – bet ji tajė.

– Kaip ją vadinot?

– Ponia Bredli.

Kvailas klausimas.

– Motin, norėčiau apsižiūrėti, gerai?

Ji gūžteli. Kaip galėtų man neleisti? Užmetu akį į didelį kambarį per visą pirmą aukštą su dviem kolonomis vienodais atstumais nuo sienų. Ilgų siaurų lentų grindys smarkiai išblizgintos, gal net labiau nei įprasta tokiuose namuose, ir dulsvai, senoviškai atspindi šviesą. Ant grindų primėtyta ryškiaspalvių pagalvėlių ir čiužinukų. Pagalvėlės apvilktos šilku, akį rėžiančių žalios, oranžinės ir violetinės spalvų, dailiai kontrastuojančių su senų grindų ir sienų mediena. Sienos pagyvintos paauksuotomis ryškiai mėlynai išpieštomis plokštėmis, į grindis įleistas kokių dešimties pėdų ilgio tikmedžio stalas, prie jo – paslėptos angos kojoms ir pėdoms. Stalas uždengtas rankų darbo austa mėlyna staltiese, ant jo sudėtos geltonos rankų darbo servetėlės ratano žieduose, seladono lėkštės ir dubenėliai, citrinžolės žvakės kokosų kevaluose.

Nesu amerikietiškosios karybos ekspertas, bet man nepanašu, kad eilinis jūrų pėstininkas norėtų parodyti tokius namus savo draugams. Gyventi tikmedžio name ekscentriška net pagal tajų standartus. Juose dažniausiai gyvena keisti užsieniečiai arba meniškos prigimties tajai, praleidę daug laiko užsienyje, pavyzdžiui, Paryžiuje arba Niujorke. Apžiūrėjęs įdėmiau, pastebiu ir puikias lakuotas dabar taip madingas grūdų pintines, o visi čiužinukai – auksu spausto šilko, gaminamo tik „Khomapastr Corporation" ir tiekiamo tik pasaulio karališkoms šeimoms ir milijardieriams.

Lentynose ant sienų, regis, neįkainojamos antikvarinės vertybės: porceliano ąsočiai, relikvijų urnos su lotoso žiedo formos rankenomis, keraminiai medicininiai indai. Viskas tajiška, viskas svetima. Visas šitas kambarys taip ir prašosi fotografuojamas *farangų*.

Kad užlipčiau į antrą aukštą, būtina išeiti iš namo ir grįžti prie išorinių laiptų. Įėjimas į antrą aukštą užrakintas, ir man tenka vėl leistis į apačią ieškoti bobutės.

– Motin, pamiršau savo raktus, gal galiu pasinaudoti jūsiškiais?

Ji paieško po marškiniais, pastebiu šmėkštelint šiuolaikišką, turistų mėgstamą piniginę. Ištraukia didžiulį žalvario raktą ir paduoda man. Viršuje atsirakinu duris ir įžengiu į malonią seno namo vėsą.

15

Žaliuzių langinės (stiklo nėra) leidžia orui cirkuliuoti, o tikmedžio sienos – geras izoliatorius. Tamsu, jei neminėsime šviesos tarpdury, aš surandu šviesos jungiklį ir uždarau duris. Šviesa, regis, pasklinda iš niekur, ji nukreipta į lubas iš už tikmedžio plokštės palei visą koridorių, kur dabar stoviu.

Ant sienų sukabinti dvylikos colių pločio ir aštuoniolikos aukščio tos pačios moters veido eskizai; jie vienodi, tik skirtingų spalvų, lygiai tokio paties stiliaus kaip garsieji Endžio Varholo Merilinos Monro portretai. Moteris yra aiškiai pusiau tajė, pusiau negrė, o tai mano feodalinėje visuomenėje ją priskiria prie atskiros kategorijos. Jeigu jai apie trisdešimt, vadinasi, bus gimusi septintojo dešimtmečio pabaigoje arba aštuntojo pradžioje, kai miestą buvo užplūdę Amerikos kariai, išleisti atostogų per Vietnamo karą. Visiems žinoma, kad į tą karą Amerika išsiuntė

neproporcingai daug afroamerikiečių, ir dabar daug jų moteriškos lyties atžalų dirba Bankoko baruose. Mano rasistiška tauta linkusi jas atskirti, todėl joms paprastai geriau po kojom nesipainioti. Atidarau duris, vedančias į pagrindinį miegamąjį, kur pagarba virtusi manija.

Moters pilna visur – tapybos darbuose, akvarelėse, nespalvotose nuotraukose, spalvotose nuotraukose, ir visu ūgiu, ir portretų. Priešais lovą – milžiniškas aktas, skoningas, jame jos pilvas kiek pasuktas į šoną; gaktos plaukų nematyti, tobulos rudos krūtys su juodomis areolėmis ir speneliais, ilgas dailus kaklas, įvairių spalvų plaukai meniškai netvarkingi ir ne visai afrikietiški: manau, kad išplovus spalvas ir garbanas jie būtų tiesūs ir juodi. Kažkaip visai natūraliai akys nuslenka ne prie jos veido, bet prie nefrito rutuliuko, užmauto ant auksinio strypelio, dviejose vietose įstrižai perveriančio jos bambą.

Sėdžiu ant lovos, pakerėtas nepaprasto šitos moters grožio, ilgų dailių kojų, standžių sėdmenų, elegantiškų rankų, dailiai smailėjančių delnų, pasuktų tajų šokėjos stiliumi, tų masinančių pailgų akių, kone įdubusių skruostų, ironiškai šypsančių putlių lūpų, – gal tai užuomina į jos nuogumą, – dailios tiesios nosies, tikriausiai ji tokia dėl kažkur jos kraujyje susikryžminusių baltaodžių genų. Sudedu rankas už galvos ir visu ūgiu išsitiesiu ant lovos, galvoju apie Bredlį.

Įsivaizduokime vyrą, kuriam dar niekas nepastojo kelio, patyrusį atletą ir karį, grynakraujį afrikietį, heteroseksualą ir neabejotinai puikų viso pasaulio moterų pavidalų žinovą, vyrą ant viduramžio ir atsargos slenksčio, bet kur kas energingesnį už perpus jaunesnius, paskirtą į Bankoką ir galbūt be galo prie jo prisirišusį, kaip dažnai pasitaiko, dažną Nanos aikštės barų lankytoją, jau dešimtmečius ieškantį, kaip kad jis ieškojo, tobulos moters.

Juk negali toks žmogus būti paprastas kareivis? Šitas žmogus gimė turėdamas vizualinio grožio instinktą taip, kaip kitas jo

gentainis gali gimti džiazo genijumi. Įdomu, kaip galėjo taip nutikti, kad toks žmogus apskritai svajojo tapti kareiviu? Gal tas jo rafinuotas skonis išsivystė vėliau gyvenime, kai jo karjeros kelias jau buvo numatytas, gal artėjant link trisdešimtmečio? Kaip įkyru nuolat būti apsuptam bjauraus karinio pasaulio funkcionalumo; tas nuolatinis nepasitenkinimas, ko gero, ima slėgti sąžinę, vis sau kartojant priesaiką, ilgainiui vis dažniau ir stipriau, kad: *išėjęs į atsargą aš...* Kruopščiai suplanuota ateitis, kaip ir pridera profesionaliam kariui, pasidedant pamatus, kai iki atsargos dar likę daug laiko: gražiausia kada nors jo matyta moteris, puikus namas, rimtas brangakmenių pomėgis ir interneto tinklalapis su nepaprastos elegancijos nefritiniu falu. Ar čia reikėtų įžvelgti ir narcisizmo faktorių? Kaip šitoks žmogus gali savęs nemylėti iki tam tikro laipsnio, kad ir kokia griežta būtų jo profesinė disciplina? Bene nemačiau stulbinamo vyriškumo pavyzdžio, net kai jis gulėjo ant morgo vežimėlio, mirties suglebintas ir gyvačių įkandimų deformuotas?

Įsivaizduokite tą momentą, kai Bredlis pirmąsyk pamatė šitą moterį. Jausmas tarsi staigiai užlaužus ranką? Gniaužtai, iš kurių šis karys negalėjo išsivaduoti? Moteris, kuri menkesniam vyrui atrodytų pavojinga net prisiliesti, ir pati galbūt laukusi nežinia kokio didžiūno? Bet kur ji slėpėsi? Jei būtų šokusi Nanos ar Patpongo baruose, tikrai būčiau apie ją girdėjęs. Tokia moteris išgarsėtų visame mieste vos pradėjusi suktis aplink vieną tų nerūdijančio plieno strypų.

Atsistoju apžiūrėti paveikslo iš arčiau – tenka pripažinti, jos pozoje matyti ir aristokratiškų bruožų; ji nepanaši į moterį, kada nors nuogai išsirengsiančią viešai pašokti. Bet jeigu ji Amerikos kario pavainikė, kaip kitaip galėtų užsidirbti pragyvenimui? Jei jos motina buvo baro mergina, jos išprusimas būtų labai jau menkas, techninė kvalifikacija nulinė ir labai nedaug ryšių kitoje baro scenos pusėje.

Bandau susieti ją su likusia namo dalimi, ir tai visai nesudėtinga. Ji ir šitas namas vienas kitam tinka, tarsi būtų įžvalgios akies atrinkti iš skirtingų brošiūrų. Tai ne namai, bent jau ne man, tai terpė, barikada nuo miesto bjaurasties, sąmoningas ir labai vakarietiškas mėginimas susikurti atskirą, asmeninę, realybę.

Ir labai didelė jos dalis erotiška. Kaip neįsivaizduoti jų, susikibusių aistringame glėbyje tarsi besiporuojantys juodi tigrai? Taip ir matau smulkų meilės žaidimą, mano niekada nepatirtą, trunkantį ištisą vakarą, numatytą tarsi privati puota, prailgintą geismą, atidėtą ekstazę, lėtą negailestingą vyro mėgavimąsi savo prizu, moters ekstazę po savuoju juoduoju dievu. Ir, žinoma, vonioje ant lentynos aptinku visos parduotuvės vertą kvapų, kvepalų ir aromatinių aliejų kolekciją, kai kurie vietiniai, bet daugybė atvežtinių, su San Fransisko adresu ant etikečių.

Išsekęs mano kūnas nebepakelia tokios stimuliacijos. O kaipgi kita jūrų pėstininko pusė? Nedideliame kambary, aiškiai naudotame kaip darbo kabinetas, randu kompiuterį – dėžę-bokštą su didžiuliu devyniolikos colių monitoriumi. Tas darbo kabinetas tuščias, jokių užuominų apie moterį: plikos medinės sienos ir grindys, lentyna su kuklia knygų kolekcija, kai kurios knygos labai didelės, atrodo kaip nuotraukų albumai, ir vienintelis meno objektas garbingoje vietoje ant aukštos lentynos – nefritinis žirgas su raiteliu. Matyt, imitacija. Kas gi laikytų tikrą nefritą mediniame name, net jei tas medinis namas toks kaip šitas?

Paspaudžiu kompiuterio įjungimo mygtuką, monitorius suūžia ir mirksėdamas atidaro „Windows Millenium". Spusteliu ant „Programos" ir surandu ilgą sąrašą, gal kokias dvidešimt ar trisdešimt. Be „Word" anglų ir tajų kalbomis, randu astrologiją ir astronomiją, gemologiją, matematikos ir anglų kalbos mokymo programas, vertimo iš tajų kalbos ir į ją programą, „Encyclopaedia Britannica", „Webster's New World" žodyną, verslo planų rašymo šabloną – visa tai primena saviugdos režimą, skirtą norinčiam

peršokti iš neišprusimo į erudiciją, tame kelyje nepaliekant jokių duobių.

Dabar be penkiolikos pirma, ir mano problema dėl informacijos neturėjimo virto per daug informacijos turėjimo problema. Nuodugniai ištyrinėti tą kompiuterį ir Bredlio interneto naršymo istoriją užtruktų ištisas dienas. Atsidarau „Word" ir atspausdinu: „Sveiki, *khune* Rosenai ir *khune* Neipai", – išjungiu monitorių, bet kompiuterį palieku veikiantį.

Patraukiu atgal į Kaošano gatvę pasidaryti rakto nuo antro aukšto kambario ir nusipirkti vienkartinio fotoaparato su blykste ir sugrįžtu nufotografuoti tos moters portretų, nefritinio raitelio ir kompiuterio. Užrakinu duris ir atiduodu rakto originalą bobutei, tupinčiai ant medinių grindų apačioje, netoli lango, kad būtų patogu spjaudyti. Ji kramto savąjį betelį. Atrodo, apie mane buvo pamiršusi, nes man beprieinant pašoka, bet paskui nežiūrėdama į mane vėl įsideda raktą į piniginę. Išėjęs į gatvę pasigaunu taksi motociklą.

16

Mersedeso prie Daoprijos tilto nebebuvo, aiškiai išsivežė policija. Trumpam stabtelėjau apžiūrėti kai ko, aiškiai buvusio po automobiliu. Dvi kobrų dvėsenos, užmuštos, ne nušautos.

Jau lipdamas nuo motociklo ir ruošdamasis susimokėti iš skvoterių lūšnų išgirdau pusiau žmogišką garsą. Bėgdamas per dykynę, jau aiškiai suvokiau, kad riaumoja žmogus, visa gerkle, iš krūtinės gilumos, tarsi bliautų įsiutęs bulius.

– Atsipisk, užpisai su savo FTB, NORIU GERT!

Pasiekus gyvenvietę, mane pasitiko vyresnysis susirūpinusiu veidu.

– Vėluojat. Sakėt dvyliktą, dabar pusė dviejų.

– Pasitaikė įtemptas rytas. Kas čia darosi?

Jie buvo pririšę senį Tou prie lentos per visas rankas, liemenį ir kojas, tiesiog suvynioję jį į ryškiai oranžinę virvę. Laisvi tik jo kaklas ir galva. Atremtas į vieną iš tvirtesnių lūšnų. Jam bestaugiant ant kaklo iššoko gyslos.

– Sakėt, norit, kad būtų blaivus. Tas įmanoma tik taip.

– O negalit jam duoti vandens?

– Supylėm galonus. Jis nenori vandens.

– Atriškit jį.

– Gal juokaujat? Neatrišiu, kol vėl neprigirdysim. Jei pradės siautėt, sugriaus visas trobas. Tai tardysit jį ar ne?

Senis nužvelgė mane krauju pasruvusiomis akimis.

– Čia tu tas šunsnukis iš policijos, kur jie man aiškina? Tuoj dantimis nuplėšiu tau nosį.

– Tik noriu jūsų kai ko paklausti.

– Eik šikt su savo klausimais. Noriu viskio. Ryžių viskio.

Linktelėjau vyresniajam, ir tas atnešė plastikinį butelį, iki pat viršaus pilną skaidraus skysčio.

– Duokit jam truputį, ne per daug.

Vyresnysis šliūkštelėjo truputį į plastikinę stiklinę. Kol pylė tą gėrimą seniui į burną, tas laikė galvą tarsi maitinamas paukštis.

– Dar.

– Tik atsakykit į keletą klausimų ir galit toliau save pribaiginėt, kiek tik lenda.

Senis nusilaižė lūpas.

– Kai mane atriš, pribaigsiu *tave*. Kokius sušiktus klausimus?

– Vakar matėt juodą *farangą*, atvažiuojantį su mersedesu?

Tas nusispjovė.

– Aišku, mačiau, sėdėjau prie tilto atramos ir gėriau. Viską mačiau.

– Ką matėt?

– Mačiau Raudonuosius khmerus.

Žiūrovai nusikvatojo. Aš atsidusau.

– Buvot Kambodžos pilietiniam kare?

– Idiote, nebuvau jokiam sušiktam kare. Prieš porą savaičių kažkas čia atnešė DVD apie kažkokį durnių amerikoną žurnalistą Kambodžoje, kur jis įvėlė savo draugelį į bėdą – nykus šūdinas filmas, bet man patiko ta vieta, kur tas perpjauna buliui šoną su skustuvu ir geria kraują. Niekad iki to neprisigalvočiau, tie khmerai iš Kambodžos yra visai kieti.

– Tai kaip su tais Raudonaisiais khmerais?

– Tam filme visi Raudonieji khmerai savo durnas galvas apvynioję raudonais languotais šalikais, tai va taip ir tie vakar buvo.

– Dėl filmo jis teisus, – tarė vyresnysis. – Visi jį žiūrėjom. Ir šalikus prisimenu.

– Kas buvo su tais šalikais?

– Banditai su motociklais. Buvo kokie šeši, kiek mačiau, pavojingi snukiai.

– Jie atvažiavo po mersedeso ar prieš?

– Maždaug tuo pat metu. Jie jį apsupo.

– Ar matėt kurį nors atidarantį duris?

Senis Tou nusijuokė.

– Ne, jie darė lygiai tą patį, ką ir tu su savo partneriu. Nulipo nuo motociklų, priėjo prie mašinos, paspoksojo, pakriuksėjo ir ėmė veblenti. Nemanau, kad jie tokie kieti, kokius vaidino. Paskui visi susibūrė kažko apsvarstyti, nulėkė prie savo motociklų ir išvažiavo.

– O kalbėjo tajų ar khmerų kalba?

– Per toli, kad išgirsčiau. Ir kokių velnių man žinot, ar jie kalbėjo khmerų, ar kinų čiučou?

– O moterų tarp jų buvo?

– Duok man dar išgert, šikniau. – Mostelėjau vyresniajam, tas įpylė dar viskio seniui Tou į gerklę. – Moterų? Ne, ten buvo mandri bernai, žinai tokius, turbūt apsivarę *jaba* ar gandža, ne tikri vyrai, neiškentė veiksmo mašinoj. Kai išvažiavo, nuėjau

pažiūrėt, ko čia tas sujudimas. Pitonas tą juodą *farangą* ėdė gyvą. Ir kobrų pilna.

– Ir ką darėt?

Senis Tou nulaižė lūpas.

– Na, ką aš žinau, supranti.

Tai, kaip jis tai pasakė, baisiausiai prajuokino kai kuriuos žiūrovus. Kai kurie iš smagumo net pritūpė.

– Ką žinot? Kaip suprast?

Dar garsesnis juokas.

– Man būna vizijų.

Dabar žiūrovai jau plyšo juokais. Pora vyrų ir viena moteris net atsigulė, kad galėtų skaniai pasijuokti. Kai kurie atsirėmė į lūšną ir nesiliovė kikenti.

Vyresnysis plačiai išsišiepė.

– Jis labai dažnai haliucinuoja. Dažniausiai mato gyvates.

– Taip, taip. Todėl ir nebuvau tikras. Kai man pasakė, kad mačiau tikras gyvates, teko skubiai išgert.

– O moters mašinoj nebuvo?

– Gal tu idiotas? Jei toj mašinoj dar kas nors būtų buvęs, būtų taip pat negyvas kaip ir tas juočkis.

– Tai moters visai nematėt – tokia aukšta, pusiau negrė, pusiau tajė – gal ji išlipo iš mašinos prieš atvykstant motociklams?

– Ne. Moterį tai prisiminčiau. Moterys man niekad nesivaidena. Ir kodėl turėtų, kai man jau trisdešimt metų nepasistoja.

Kvatojimas, žmonės purtė galvas, vyresnysis juokdamasis nusisuko.

– Gerai, – atsigręžiau į žiūrovus. – Ar dar kas tuos motociklus matėt?

Žmonės sužiuro į vyresnįjį.

– Motociklai buvo tikri, jam nepasivaideno, bet niekas nenori duoti parodymų. Jie mano, kad čia gaujų žudynės, ir nenori į tai veltis.

– Iš esmės, ar žmonės anonimiškai sutinka su tuo, ką jis čia pasakojo, jei visiškai niekam tos nuomonės nepriskirtume?

– Nepriskirti mums patinka, kad ir ką tai reikštų. Anonimiškai? Taip, visai nemažai žmonių matė motociklus ir kaip senis Tou priėjo prie mašinos, pažvelgė vidun ir ėmė daužyti galvą į stiklą. Visi šitą matėm. Paskui prie mašinos priėjo dar keletas žmonių. Pats juos matėt, kai su partneriu atvažiavot.

Vyresnysis supylė seniui Tou į gerklę dar viskio. To žmogaus pajėgumas stulbinamas. Kol vyresnysis nusprendė, kad jis užtektinai girtas, kad galima būtų atrišti, tas išgėrė visą plastikinį butelį naminės. Tačiau atrišus virves žmonės dėl viso pikto prie jo pastatė dar vieną butelį ir pasitraukė tolyn. Senis rovėsi tiesiai prie butelio ir užsivertė jį į burną.

Padėkojau vyresniajam.

– Tai nesiųsite FTB mūsų tirti? Naminė yra pagrindinis mūsų pajamų šaltinis, be jos mes visiški skurdžiai.

Tai buvo pirmasis silpnumo ženklas, ir man reikėjo jį išnaudoti. Teprireikė susižvalgyti, ir jis mostelėjo smakru man sekti iš paskos į jo trobą, kur virė viskis, lėtai lašėjo pro medžiagos filtrą į indą. Iš kambario kampo vyresnysis paėmė vieną butelį ir suieškojo porą plastikinių stiklinių. Palinkėjom vienas kitam sėkmės, ir grynas alkoholis trenkė man į ryklę ir nušliaužė į pilvą. Troboj buvo jauku, nuo ant anglių žarijų verdančios misos kilo garai.

– Jūs iš Aštuntojo rajono, ane?

Įbedžiau į jį ilgą įdėmų žvilgsnį.

– Ir ką?

Tas gūžtelėjo.

– Jūsų pulkininkas garsus. Vikornas, taip?

– Žinot jį?

Atsargiai suspaustos lūpos.

– Ne, asmeniškai ne. Kaip ir sakiau, jis labai garsus.

– Gal norite su juo pasikalbėti tiesiogiai?

Nuginkluojanti šypsena.

– Nieko tokio neturėjau galvoje. Klausykit, mes nenorim, kad šitas FTB, kad ir kas tai būtų, ateitų čia ir klausinėtų. Žmonės iš tiesų nieko nežino. Jie buvo arba girti, arba lošė kortomis. O senio Tou galvoje vargu ar belikusi kokia smegenų ląstelė.

– Gal jūs ką nors matėt?

Dvejonė.

– Na, kai mersedesas atvažiavo, aš kaip sykis buvau netoli to išsukimo keliuko viršaus.

– Kai klausiau anksčiau, sakėt, kad čia nebuvot.

Gūžtelėjimas.

– Kaip tik grįžau sutvarkęs reikalus kitame miesto gale.

– Ir?

– Buvo panašiai, kaip sakė senis Tou, išskyrus tai, kad mersedesas sustojo keliuko viršuje, tada privažiavo keli baikeriai. Kažkas išlipo iš mašinos ir sėdo ant vieno iš motociklų, bet kitoje mašinos pusėje, todėl nelabai gerai mačiau. Vienas iš motociklų nuvažiavo su keleiviu.

Dar viena porcija naminės pasakojimą išplėtotų. Išgėriau mažiau nei trečdalį stiklinės, bet garai jau kilo man galvoje. Jis pripylė dar porą stiklinių, užsivertė savąją it profesionalas ir sučepsėjo. Spoksodamas į jį pro miglą, stengiausi išsilaikyti susitelkęs.

– Kas dar?

Kreiva šypsena.

– Jūs kietas, ką? – ir pabaigė savo stiklinę. – Baikeriai buvo su ginklais. Atrodė kaip tie nedidukai automatai, kur rodo filmuose. Buvo nukreipę juos į mašiną. Atrodė, tarytum grobtų tą juodą *farangą*, – jis įsistebeilijo man į akis. – Savaime suprantama...

– Savaime suprantama, jūs nusisukote. Jau ko ko, bet būti nusikaltimo liudininku tikrai nenorėjote, nes reikėtų duoti parodymus.

Vyresnysis nepastebėjo ironiškos gaidelės. Jis su palengvėjimu nušvito.

– Ačiū už jūsų supratimą.

Pabaigiau viskį ir atsistojau.

– Nemanau, kad FTB rūpi jūsų naminė. Jie gali atvažiuoti. Jei atvažiuos, užleiskit ant jų senį Tou. Ir nesijaudinkit.

– Ar norit pinigų? – paklausė vyresnysis. – Galiu jums kiek skirti iš praeitos savaitės uždarbio. Žmonės supras.

Papurčiau galvą.

– Sėkmės, brolau.

Vyresnysis nusišypsojo įtikinamiausia savo šypsena.

– Ačiū, brolau. Sėkmės atkeršyti už partnerį ir taikaus gyvenimo.

Linktelėjęs padėkojau.

Savo motociklo vairuotojui buvau liepęs palaukti, ir jis stoviniavo prie savo motociklo netoli tilto. Atidėlioti nebegalėjau. Metas pasimatyti su pulkininku.

17

Trečiojo pasaulio policijos nuovada – dviaukštė gelžbetonio konstrukcija, papuošta mūsų vėliava ir mūsų didžiai mylimo Karaliaus biustais, su dideliu, beveik visą pirmą aukštą užimančiu priimamuoju, atviru per visą pastato ilgį, tarsi kas būtų pamiršęs pastatyti vieną sieną. Šioje atviroje erdvėje išrikiuotos eilės strypais po sėdynėmis sujungtų tvirtų plastikinių kėdžių; bet kuris pilietis čia gali atlikti galybę reikalų.

Atminkit, kad mes budistai. Gailiaširdiškumas yra prievolė, net jei korupcija ir neišvengiama. Vargšai ateina pinigų ir maisto, neraštingieji – pagalbos užpildant formas, neturintieji ryšių prašo charakteristikų ir pagalbos ieškant darbo, vaikai ateina,

nes pasiklysta, moterys – nes pavargsta būti mušamos savo vyrų, vyrai – nes juos paliko žmonos, kartu išsinešdamos visas šeimos santaupas. Prostitutės kreipiasi pagalbos išspręsti jų problemas su *mamasan*, besiriejančios šeimos atkeliauja su skundais ir grasinimais. Visai įprasta, kad koks keršijantis brolis ar tėvas praneša policijai krauju prisiekęs nužudyti išperą, nuskriaudusį žmoną ar seserį, galbūt norėdamas įsitikinti, kad tokiomis aplinkybėmis policija apsimes akla dėl numatytos žmogžudystės, žinoma, už atlygį. Pasitaiko jaunų žmonių, norinčių sužinoti, kas jie tokie, mat mes dažnai esame poligaminė visuomenė, kur kūdikiai kartais atiduodami artimiems giminaičiams ar draugams visam gyvenimui ir ne visada aišku, kas kam priklauso. Girtuokliai ir elgetos ateina pasėdėti kėdėse, vienas vienuolis oranžiniais drabužiais laukia savo eilės į konsultaciją.

Dabar čia yra mūsų vietinis raupsuotasis, jis prašo išmaldos laikydamas žalvarinį dubenį tarp bigių, ir už dešimt batų yra pasirengęs susukti veidą į visiškai apgailėtiną miną. Jei perspektyvos geresnės, jis sielvartingai užkauks ir daužys galvą į grindis tol, kol kuris nors faras pagrasins jį nušauti. Čia, ant gatvės kampo, savo paslaugas siūlo ir tatuiruotojas su dviem labai ilgomis adatomis ir ribota spalvų palete (spalva gali būti bet kokia, su sąlyga, kad ji juoda). Kai lyja, budėtojas kartais leidžia jam atsivesti savo aukas į priimamojo zoną, kur jis ima kankinti jas ant vienos iš kėdžių. Šitas tatuiruotojas yra svarbus, mat jis pusiau kūno puošybos menininkas, pusiau šamanas. Boksininkams ir aukštuminių statybų darbininkams ypač reikalinga apsauga, kurią suteikia astrologinis žvaigždėlapis ant nugaros ir saulės rezginio.

Interesantus priiminėjantys mano jaunesnieji kolegos išsiugdę griežto maloningumo povyzą, jų pasiryžimą padėti kiek tramdo praeityje dažnai patirta varguolių klasta, mat Aštuntasis rajonas yra pati Krungtepo esmė, jo širdis ir pažastis. Tiesiog negaliu patikėti, kad mano brolis Pičajus jau nebegalės viso to išgyventi

su manimi kartu, juk mudu čia suaugome, čia Pičajus suformavo savo taurų pasidygėjimą, čia aš pirmąsyk įsimylėjau užterštą žmogiškojo gyvenimo grožį. Ir būtent čia išmokau atleisti savo motinai ir ją gerbti, nes, palyginti su visais Aštuntojo rajono užkulisiais, Nong gyvenimas nepaprastai nusisekė ir tapo puikiu pavyzdžiu. Kad tik visos moterys būtų tokios kaip ji.

Kai įeinu į skyrių, mano kolegos nusuka akis. Kiekvienas mūsų vyras mažiausiai tris savo gyvenimo mėnesius praleidžia kaip vienuolis, o tai reiškia, kad visi yra rimtai apmąstę savo mirties neišvengiamumą, kūno gedimą, kirmėles, irimą, visko, išskyrus Budos Kelią, beprasmybę. Į mirtį mes žiūrime visai kitaip nei jūs, *farangai*. Artimiausi kolegos spusteli man ranką, vienas ar du apkabina. Nė vienas nesako, kaip jam gaila. Ar jums būtų gaila saulėlydžio? Nė vienas neabejoja, kad prisiekiau atkeršyti už Pičajaus mirtį. Ir budizmui yra ribos, kai ant kortos statoma garbė.

– Detektyve Džitpličipai, jus nori matyti pulkininkas.

Miniatiūrinė moteris trumparankoviais žydrais marškiniais, juodu diržu ir mėlynu sijonu yra jaunesnioji policijos pareigūnė, einanti pulkininko sekretorės ir adjutantės pareigas. Be to, skyriuje ji yra jo akys ir ausys, jo antena, kadangi mūsų karalystėje nebūna tokio dalyko kaip nepolitinis paskyrimas. Linkteliu, užlipu keliais laipteliais, pro medines duris įeinu į koridorių plikomis sienomis, o jo gale pabeldžiu į kitas ne ką įspūdingesnes medines duris, ir tik pats pastato išdėstymas leidžia suprasti, kad šitas kabinetas bus didesnis už kitus ir pro langus matysis geresnis vaizdas.

Tolimajame kabineto pilkomis lentų grindimis gale laukia neseniai šešiasdešimt perkopęs žmogus. Jo vilkima tarnybinė policijos pulkininko uniforma reiškia, kad jis dar yra ir šito rajono vyriausiasis. Kepurė su snapeliu kaba ant vinies jam iš kairės, iš dešinės – Karaliaus portretas. Medinis rašomasis stalas tuščias, jei neminėsime senamadiško spaustuko popieriui, plastikinio indelio rašikliams ir jo paties nuotraukos tarp senyvų vienuolių, kurių

vienas – garsus vieno vietos vienuolyno abatas. Fotografuota tada, kai policija be teismo atliko egzekuciją penkiolikai *jabos* kontrabandininkų, ir dėl to jai vėliau prireikė to abato palaiminimo sutaikinti tai su vietos viešąja nuomone, neatsakingai pakurstyta žurnalistų krauju apsipylusiomis širdimis (tie rėksmingai insinavo, kad žuvę kontrabandininkai priklausė prie garsaus karinio sindikato, konkuruojančio su garsiu Vikorno policijos sindikatu). Su nedidele abato pagalba mūsų užgrūdinti piliečiai kaipmat suprato, kad toks šmeižtas, net jei ir pagrįstas, nė kiek nesumenkina pulkininko teisumo dėl greito susidorojimo su piktadariais, šitaip sutaupant krūvą teismų ir kalėjimo išlaidų. Netrukus po to pulkininkas finansavo naują vienuolyno miegamąjį sparną su elektra ir vandeniu, kur naujokai vienuoliai netrukdomi galėtų sau ramiai medituoti.

Pulkininkas pasižymi kariška povyza, galingu žandikauliu ir nuoširdžiomis nemirksinčiomis itin patyrusio sukčiaus akutėmis. Jo turtų masto nežino niekas; ko gero, nenutuokia ir jis pats. Neskaitant milijono dolerių vertės jachtos, konfiskuotos iš olando kontrabandininko ir vėliau už dešimt tūkstančių batų nusipirktos aukcione, kur jis buvo vienintelis pirkėjas (mat daugiau nieko nekvietė), jam priklauso didžiuliai žemės plotai šiaurės rytuose palei Mekongo pakrantę, koks šimtas bungalų Samujo saloje, kuriuos jis nuomoja turistams, ir užmiesčio rūmai netoli Čiangmajaus šiaurės vakaruose. Krungtepe jis gyvena kukliame bute, kaip ir dera paprastam policininkui, su žmona numeris pirmas ir jauniausiu iš jųdviejų penkių vaikų. Ir kodėl gi aš taip myliu tą žmogų?

Dėl man nesuvokiamų priežasčių pulkininkas ant sienos už savo stalo pasikabinęs Nusikalstamumo mažinimo skyriaus išleistą Tailando žemėlapį, žymintį geografines vietoves, kur policijos bendrininkavimas su organizuotu nusikalstamumu labiausiai išvešėjęs. Įvairių spalvų rodyklės rodo beveik į visur. Išilgai Laoso ir Kambodžos sienų policija padeda pergabenti Kinijai skirtus

narkotikus ir nykstančių rūšių gyvūnus; pro Birmos sieną kas savaitę padedame įvežti tiek metamfetamino, kad jo pakaktų mėnesį laikyti be miego visą Tailandą. Palei visą pakrantę policija ranka rankon su muitine padeda nelegaliai kuro prekybai, o tam kurui savo laivus pritaikė dauguma šalies žvejų: kone kiekvieną naktį jie plukdo juos prie tanklaivių atviroje jūroje prisipilti kontrabandinio dyzelino į tam specialiai pagamintus nerūdijančio plieno bakus; daugiau nei 12 procentų Tailando dyzelinio kuro – kontrabandinis. Visur Krungtepo pakraščiuose ir šimtuose kaimo vietovių policija saugo nelegalius lošimo salonus, dažniausiai nuo nuolat į jų valdas bandančių įsibrauti kitų policininkų ir kariuomenės. Gatvės lygiu komerciniai policijos talentai įsteigę pačius geriausius maisto prekystalius mieste, jų šeimininkai ir valdytojai – jauni konstebliai, kuriems negresia baudos už nelegalią prekybą. Šitas žemėlapis – pribloškiantis raudonų, žalių, geltonų ir oranžinių strėlių raizginys, rodantis konkrečioms zonoms būdingus nusižengimus, subrūkšniuotas fluorescuojančiais flomasteriais, su apibrauktais žiauriais perspėjimais, pesimistiniais prierašais ir tiesmukais pavadinimais. Ne aš pirmas pastebėjau, kad vienintelis kabinete, nematantis to žemėlapio savo akiratyje, – pulkininkas.

Į šį žemėlapį esu spoksojęs daugybę kartų. Atsižvelgiant į tai, kad visa policija iš esmės padeda kažkam sukčiauti, ima atrodyti, kad visas 61 milijonas žmonių dalyvauja vienokioje ar kitokioje sėkmingoje nusikalstamoje organizacijoje. Taigi nekeista, kad mano tauta daug šypsosi.

Man beeinant prie stalo, mano pulkininkas, apsigimęs lyderis, atsistoja. Sudedu delnus prie kaktos ir pagarbiai nusilenkiu. Pulkininkas apeina stalą manęs apkabinti. Tvirtas, vyriškas, šiltas glėbys mano akyse sutelkia ašaras.

– Ar ruošiesi mane nužudyti, Sončajau? – jis mosteli į kėdę prie stalo.

Atsisėdu drauge su pulkininku.

– Ar turėčiau?

Pulkininkas gūžteli.

– Viskas priklauso nuo to, ar jus pakišau, ar ne, taip? Jei pakišau, tada, žinoma, nušauk mane. Tavim dėtas, nušaučiau.

– Ar pakišote?

Pulkininkas pasikaso smakrą.

– Jaučiuosi kaltas tik dėl neapdairumo – bet tai vienintelis mano nusikaltimas. – Linkteliu. Panašaus atsakymo ir tikėjausi. – Sončajau, laukiau tavęs visą rytą ir dar nevalgiau. Pavalgysime mano bare. – Jis pakelia senoviškos telefono stotelės ragelį, paspaudžia vieną mygtuką ir taria: – Mudu pavažiuosim iki Patpongo – paskambink į barą ir pasakyk, kad neatidarytų. O jei jau atidarė, te susitvarko, kad būtų tuščia. Ir reikės palydos, nenoriu visą dieną kamšty prastovėti. – Padeda ragelį. – Kylam?

18

Pulkininko mašina šiandien – senas baltas datsunas, tačiau pagal tai, kaip įveikiame spūstis, jis galėtų būti ir karališkas limuzinas. Poros motociklų su žviegiančiomis sirenomis eskortas visada naudingas. Į Patpongą įvažiuojame iš Saravongo pusės, ir vairuotojas sustoja prie „Princesės“ klubo šoninėje gatvelėje nuo pagrindinės Patpongo gatvės. Pulkininkas žino, kad mano motina dirbo šitoje gatvėje, ir aš susimąstau, ar tik jis nenori tuo ko nors pasakyti. Kai stabtelime prieš įžengdami į barą, įsivaizduoju save prieš daugiau nei dvidešimt metų: liesutį berniuką, sumišusį ir kartu kūno pardavimo verslo suintriguotą.

Mudviem su pulkininku įėjus, *mamasan* ir kokios šešios merginos su džinsais ir marškinėliais nusilenkia. Sėdimojoje salėje jos padengusios stalą – užtiesusios staltiese, padėjusios šakutes

ir šaukštus. Ir tuoj pat ima nešti galybę patiekalų iš aplinkinių restoranų ir maisto prekystalių.

– Ar nori pradėt nuo alaus, ar kimbam tiesiai į viskį? Gal išgeriam alaus, ką? Mes turistams parduodam „Kloster“, ir, tenka pripažint, jo skonis švaresnis. Ir prie aitriųjų pipirų labai tinka.

Esu ir anksčiau valgęs pulkininko banketuose, tai vienas iš senio mėgstamų būdų sustiprinti savo kariaunos dvasią (kitas būdas – pasiplaukiojimas jo jachta), bet vienintelis svečias dar nebuvau. Kiek nejauku, kai tave tarytum nekaltos mergelės aptarnauja merginos, po kelių valandų pardavinėsiančios savo kūną. Jos iš paskutiniųjų stengiasi įtikti pulkininkui, lankstosi ir šypsosi jam pačiomis nekalčiausiomis šypsenomis. Suprantu, kad mano pareiga prisigerti neatsiliekant nuo pulkininko, tačiau nežinau, kaip kūnas reaguos į alkoholį po praeitos nakties *jabos* porcijos, daugiau nei dvidešimt keturių bemiegių valandų, jau nekalbant apie tas dvi stiklinaites naminukės, nusėdusios skrandyje tarsi degančios anglys. Gurkšteliu „Kloster“, tiesiai iš butelio, kaip ir pulkininkas. Žiūriu, kaip jis sukiša pirštus į nediduką pintą krepšelį ir išsitraukia lipnių ryžių, padaro iš jų gumulėlį, merkia į papajų salotas ir linkteli man pasekti jo pavyzdžiu. Gal, *farange*, kada besilankant mano šalyje yra tekę kankinti savo skrandį su papajų *pok-pok*? Jis gaminamas iš dešimties rūšių pipirų, taip sutrintų padaže, kad niekaip jų neišvengsi. Po pirmo kąsnio šniurkščioja net manasis pulkininkas. Iš pradžių pipirais lėtai uždegu savo burną ir tik paskui tarsi šviežią lavą nuleidžiu į tuščią skrandį. Atsigeriu dar alaus ir tą pačią sekundę patiriu nuostabų ledinio alaus ir pipirų ugnies susidūrimą. Pulkininkas įdėmiai mane stebi. Dabar mano pareiga pademonstruoti nuoširdumą.

Paragauju *tom-jum* sriubos, ji kone tokia pat aštri kaip ir salotos, tada imuosi troškintos vištienos austrių padaže, tai labiau kinų, ne tajų patiekalas, bet pulkininko mėgstamas. Žuvis – jūrų ešerys, iškeptas paprastai, bet meistriškai, su puikiu pipirų ir

žuvies pastos padažu, o žalia malta varliena skaniai paruošta su svogūnų laiškais ir, žinoma, aitriaisiais pipirais. Atrodo, lyg mano tuščio, *jabos* iškankinto skrandžio gilumoje ant žaizdos užpylė pipirų ir ji užsidegė gyva liepsna. Greitai pabaigiu alaus likutį, ir viena iš merginų kaipmat atneša dar. Paprašau atnešti ir vandens, tai išgirdęs pulkininkas nusišiepia. Dabar kita mergina atneša didžiulį dubenį riebių sraigių, troškintų savo sultyse su ruduoju padažu. Pulkininkas brūkšteli gumulu lipnių ryžių per padažą, o paskui ima garsiai čiulpti sraigės galą, kol jos kūnelis įšoka jam į burną. Stengdamasis nepaspringti, paseku jo pavyzdžiu.

Mano ponas pabaigia savo alų, paprašo dar vieno ir atidaro merginų ant stalo paliktą butelį „Mekongo" viskio. Įpila porą taurių ir prideda ledo iš kibirėlio.

– Taigi, Sončajau, kodėl gi tau nepapasakojus man, ką manai apie šitą reikalą?

Tai visai ne nekaltas klausimas.

– Dar turėjau tik vieną dieną, – pauzės dėlei imu siurbti sraigę. – Kol kas nieko ypatingo. Beje, kodėl paliepėte mums sekti tą juodą *farangą*?

Tas nepatenkintas cakteli liežuviu ir papurto galvą.

– Kodėl tu visuomet iškart prie reikalo? Ar tai įaugę į tavo *farangišką* kraują? Nieko keisto, kad tavęs taip nemėgsta.

– Manęs nemėgsta todėl, kad neimu pinigų.

– Ir dėl to. Nei tu, nei tavo velionis partneris jau dešimt metų neprisidėjot prie bendro katilo. Buvot kaip vienuoliai nuolatiniam vargetos kely.

– Kodėl su mumis taikstėtės?

– Nes brolis paprašė.

– Manau, kad jums reikėjo nuopelno. Gali būti taip, kad mudu esame vienintelis geras jūsų padarytas dalykas.

– Nemanyk taip gerai apie save. Savo brolio prašomas saugojau jus nuo teismo už žmogžudystę. Ir kas gi čia gero?

Ką man besakyti? Įsistebeiliju į *tom-jum* plaukiojančius ryškiai raudonus pipirų gabalėlius.

– Tai nepasakysit, kodėl mes sekėme Bredlį?

– O nemanai, kad FTB galėjo paprašyti manęs, kad jis būtų sekamas?

Papurtau galvą.

– Iki vakar FTB nieko nežinojo. Jie net nežinojo, kur jis gyvena.

– Kalbi apie FTB ambasadoje. O aš kalbu apie FTB Vašingtone.

– Bendraujat su jais?

– Žinoma, ne. Jie bendrauja su kažkuo, kas bendrauja su manimi.

– Tikrai?

– Nes CŽV bendrauja su FTB. Bent jau retkarčiais. Ir spėk, su kuo dar bendrauja CŽV? – Gūžteliu pečiais. – Su tais pačiais žmonėmis kaip ir mes, čia, Laose, Birmoje, Kambodžoje. CŽV moka grynaisiais, mes – imunitetu nuo teisinio persekiojimo dėl muitų ir mokesčių įstatymų pažeidimų. – Pamirko lipnių ryžių gumulą į padažą. – Tai susiję su nefritu, – nedrąsiai priduria, bandydamas mane.

– Netikėkit tuo. Kam nefrito prekeiviams gyvatėmis žudyti konkurentus? Ir apskritai, kaip juodam *farangui* rimtai įsisukti į nefrito prekybą? Ją valdo kinai čiučou. Jie prekiauja bendraudami slapta ženklų kalba. Be to, kodėl tai turėtų rūpėti FTB?

Jis susiraukia.

– Gerai, vadinasi, tai ne nefritas.

– *Jaba*?

– Kodėl *jaba*? Kodėl ne heroinas?

Ugniai sugerti šiaip ne taip nuryju ryžių gumulėlį.

– Nes heroinu Kovos su narkotikais valdyba nebesidomi. Jis skirtas desperatams. *Jaba* saugesnė ir jos rinka nepaliaujamai auga.

Jis skėsteli rankomis.

– Tai ką, vadinasi, ištyrei bylą. Čia tikrai būta *jabos*.

– Jūs man nieko nesakėte.

– Ar čia mano darbas tau ką sakyti? Detektyvas gi tu, aš tik žmogelis kontoroje.

– Pulkininke, pone, vakar žuvo mano partneris. Noriu žinoti, kodėl mudu sekėme tą juodą *farangą*.

Išmušus tiesos valandai, mūsų žvilgsniai susirakina. Niekas neabejoja, kad pulkininkas glaudžiai susijęs su *jabos* prekyba.

Jį masina idėja žvilgsniu priversti mane nusukti akis, tą jis moka puikiai, tačiau nusprendžia suvaidinti nuolankų ir pats nudelbia akis.

– Atleisk, Sončajau, man išties labai labai gaila. Tiesa ta, kad iš tikrųjų nežinau, kodėl judu sekėte Bredlį. Tiesiog delegavau įsakymą. Ar jis iš FTB? Ar iš mūsų Nusikalstamumo mažinimo skyriaus? Gal dar iš kitur? Kas žino?

– Jūs esate Aštuntojo rajono viršininkas. Niekas jums be paaiškinimo neįsakinėja.

– Man sakė, kad jo viza pasibaigusi. – Noriu nusijuokti, tačiau pulkininkas nutaiso niūrią, kone įžeistą miną. – Užsienio karinių pajėgų atstovui perbūti vizos laiką – sunkus nusikaltimas. Čia tau ne civilis.

– Jūs rimtai?

Tas linkteli.

– Tokia yra oficiali priežastis. Jei nori, parodysiu bylą, – jis pasilenkia į priekį. – Aš, priešingai nei tu, Sončajau, nediskretiškų klausimų neuždavinėju. Todėl aš ir pulkininkas, o tu niekada nebūsi daugiau nei detektyvas.

– Vadinasi, kad ir kas būtų įsakęs, jums jis pakankamai svarbus, kad būtumėt diskretiškas, taip?

Jis purto galvą. Akivaizdu, kad aš esu beviltiškas. Ir staiga jis paleidžia į darbą visą savo stulbinamą žavesį ir atvirumą, tą dviejų

tūkstančių voltų charizmą, kuriai aš niekada negaliu atsispirti. Jo kuklumas ir gailiaširdiškumas absoliučiai įtikinami.

– Patikėk, Sončajau, tikrai nežinojau, kad Bredlis vakar mirs. Ir tau kelio nepastosiu, nesvarbu, kur nuvestų tavo tyrimas. – Pamatęs mano klausiamą žvilgsnį, priduria: – Pažadėjau broliui rūpintis jumis abiem. Jau gana, kad vieną praradau. Mano brolis – *arhatas*. Privalu laikytis pažado tokiam žmogui, ypač kai jis kraujo giminė. Turi mano žodį. Ir, šiaip ar taip, kad ir kuo užsiiminėjo tas Bredlis, su manimi tai nesusiję.

Nejaukus momentas prieš mums vėl pradedant valgyti ir gerti. Atsainiai tariu:

– Internete radau Bredlio adresą. Buvau nuvažiavęs į jo namus.

Pulkininkas pakelia akis.

– Tikrai? Ir ką radai?

– Jei užduosiu jums su šita byla susijusį klausimą, ar atsakysite sąžiningai? Ar aš esu tik įkaitas kažkokiame jūsų žaidime su CŽV Laose ar FTB Vašingtone, ar Amerikos ambasada?

– Sončajau, prisiekiu tau, te Buda nužudo mane, jei meluosiu.

– Pribloškianti moteris apie trisdešimt, pusiau negrė, pusiau tajė, labai aukšta, gal net kokių šešių pėdų, nuostabiomis ilgomis kojomis, pilnomis standžiomis krūtimis, puikaus veido, plaukai dažyti visomis vaivorykštės spalvomis, bamboje kuklus nedidukas papuošalas – nefrito rutuliukas ant aukso adatos. Kas ji tokia?

Pulkininkas gurkšteli viskio.

– Ar turėčiau žinoti?

– Tai jūsų baras, jis pačiam raudonųjų žibintų kvartalo vidury. Merginos migruoja tarp čia ir Nanos, bando visur, kur tik gali daugiau užsidirbti... juk kūno pardavimą pažįstat kaip savo penkis pirštus.

– Sakai, kad ji prostitutė?

– O kokia tikimybė, kad ne?

– Ar ji įtariamoji?

– Ji galima bendrininkė. Viena veikdama to nesuorganizuotų jokia moteris. Vis dar absoliučiai nesuprantu, kaip tai buvo padaryta. Kaip kam nors galėjo pavykti apsvaiginti visiškai suaugusį pitoną ir dvidešimt kobrų ir padaryti taip, kad jos reikalingu metu geltų numatytam žmogui. Tam turbūt reikėjo neįtikėtinos organizacijos ir daugybės žmonių. Kol kas gyvačių aspektas man yra tiesiog nesuvokiamas. Kas ji tokia?

19

– Gal aš idiotas, ar ką? – Pulkininkas girtas ir, neatsakęs į mano klausimą, jau perėjęs prie mėgstamiausios savo temos – Rytų ir Vakarų skirtumų. – Gal nežinau, kad gali bet kuriuo metu pradėti mano veiklos tyrimą? Gal nežinau, kad koks nors šunsnukis iš armijos ar šmeižikas žurnalistas, arba koks mano darbo geidžiantis šiknius gali bet kada pasikapstyt ir šį bei tą surast – mano jachtą, mano namuką šiaurėje, tuos kelis mano bungalus Samujyje – ir pradėt rodyt pirštais. Nejau nebūčiau laimingesnis su mažiau turto ir daugiau dvasinės ramybės? Kodėl, tavo nuomone, laikau visus tuos daiktus ten, kur visi gali pamatyti, užuot viską pardavęs ir pasidėjęs pinigus į Šveicarijos banką?

– Nes čia Azija.

– Taigi! Jei noriu deramai atlikti savo darbą, turiu turėti veidą. O mano priešai turi matyti amunicijos atsargas. Būdamas kuklus policininkėlis, uoliai kilnojantis popierius, tiesiog negali išsilaikyti riebaluoto stulpo viršuje. Kas nors garantuotai tave apdergs, o jei neturi pinigų sumokėti advokatams, ką daryt tada? Jei neturi pinigų papirkt senatoriams ir parlamento nariams, kaip, po paraliais, apsiginsi? Kaip duosi nors kokį atkirtį?

– Labai sudėtinga.

– Nuo pat pradžių pavydėjau tau ir tavo velioniui partneriui, kad nusprendėte niekada nekilti karjeros laiptais – o kaip ir kiltumėt, jei neimat pinigų? Žavėjausi tuo. Neprisidėdavot prie bendro katilo, bet su tuo taiksčiausi. Gyniau jus, kai kas sakydavo, kad nesusitvarkot su darbu. Sakydavau: klausykit, kiekvienam rajonui reikia bent jau vieno pinigų neimančio faro, o mums sekasi, mes turim du. Galim išstatyti juos kaip puikius pavyzdžius, grynus budistus, pusiau vienuolius, pusiau farus. Be to, sakydavau, Sončajus angliškai kalba laisvai, negi mūsų skyriui nepasisekė, kad turime ką parodyti užsienio spaudai? Kiek kartų esi kalbėjęs su užsienio žurnalistais?

– Šimtus.

Šiaip ar taip, dešimtis. Kaskart, kai Aštuntajame rajone nutinka koks didesnis skandalas, sudominantis užjūrio žmones (ekstravagantiška tų penkiolikos kontrabandininkų egzekucija puikus to pavyzdys), pulkininkas ištempia mane priešais kameras ir paleidžia mano marmūzę zvimbti per tarptautinius kanalus.

– Ir darai tai nuostabiai. Kaip ten toji tavo mėgstamiausia frazė? Aš ją dievinu.

– *Nors Tailandas ir yra humaniška budistinė visuomenė, atsidavusi žmogaus teisėms ir savo piliečių orumui, turtingesnės pasaulio šalys privalo suprasti, jog ne visada ištenkame resursų, kad atitiktume tokius aukštus teisėtvarkos standartus, kurie, tiesą sakant, yra prabanga, prieinama tik daug anksčiau savo pramonę išvysčiusioms šalims.*

Pulkininkas sužavėtas ploja.

– Nuostabu. Ar kada sakiau, kad pats policijos vadas minėjo, koks tu puikus atstovas spaudai.

– Taip, sakėte. Bet tai man paaukštinimo nesuteiks. Tą irgi sakėte.

Mano pulkininkas atsidūsta.

– Sončajau, mudviejų skirtumas, vienintelis tikras skirtumas tas, kad tu esi ateities žmogus, o aš – dabarties. Deja, dabartis vis dar...

Jis nutyla ir sužiūra į merginą, nešančią dar „Mekongo", dar sraigių, dar lipnių ryžių, visą vištą, keptą su medumi ir aitriaisiais pipirais, supjaustytą, du aprasojusius butelius „Kloster" alaus. Mergina pagarbiai ir kiek flirtuodama nusilenkia pulkininkui. Ji gražiausia bare ir dažniausiai aptarnauja savo bosą, tas dabar, prieš tęsdamas kalbą, mosteli jai ranka ir nusijuokia.

– Dabartis tokia, kokia yra. Veidą turi išlaikyti ne tik prieš savo priešus, bet ir prieš draugus, gal net labiau nei prieš priešus. Kokiame rajone mes dirbame? Gal jame gyvena karjera užsiėmę jupiai, interneto fanatikai, įstatymo raidės besilaikantys vidutinės klasės teisininkai, gydytojai ir dantistai?

Praleidžiu savo eilę pasisakyti, nes grūdu į burną vištą su dideliais kiekiais lipnių ryžių. Višta labai maistinga, o ryžiai sugeria alkoholį ir pipirus. Dar niekada taip grėsmingai nestovėjau ant pavojingo susirgimo ribos.

– Ne, negyvena. Čia kanalizacija, o kanalizacijos darbuotojams taikomos visai kitokios taisyklės nei biržos makleriams. Mano žmonės man niekada neatleistų, jei būčiau žemesnis už žolę. Žinoma, tavo proto žmogaus neapgaunu, nė nebandau, aš ne supermenas, tačiau mano žmonėms reikia supermeno ir tam privalu turėti... – „Jachtą, šimtą bungalų ir taip toliau", – išvardiju pats sau, kol tas švaistosi skambiomis frazėmis. – Pasitaiko gangsterių, skiriančių milijonus vargingiems, bet sąžiningiems žmonėms, sugebantiems tik užjausti, tačiau negalintiems nieko duoti. Sakyk man, išmintingasai, ką labiau myli tie vargšai?

– Gangsterius, – šiaip ne taip išgargiu.

Dabar jau esu visiškai girtas, jausmas pilve toks mirtinas, kad bijau, jog man teks rauti į tualetą nesulaukus šitos tirados kulminacijos. Tačiau ji pasigirsta kaip tik besistojant.

– Sončajau, prisiekiu, nepažįstu jokios moters, atitinkančios tavo apibūdinimą. Jei pažinočiau ir ji būtų tokia puiki, kaip sakai, būčiau pasikvietęs ją kokiai savaitei į savo jachtą – juk pažįsti mane.

Senis nusišiepia ir mosteli ranka leisdamas man eiti. Dumdamas prie užrašo VYRŲ darsyk atsisuku ir matau, kaip patrauklus kariškas siluetas, švytintis sveikata ir pasitenkinimu, plekšnoja per užpakalį savo favoritei, kaipmat pribėgusiai pripildyti jo taurės, vos tik išėjau.

Tualete prabūnu ilgai ir sugrįžęs senio neberandu. Pulkininkui būdinga taip subtiliai parodyti užuojautą, būtent tada, kai mažiausiai jos tikiesi; jis nutraukė sau aiškiai malonius pietus ir liepė nuvesti mane į viršų, į kambarį, merginų naudojamą trumpalaikiams klientams aptarnauti. Aš nenoriu čia miegoti, nenoriu žiūrėti į šitą mane laiptais vedančią merginą ir matyti savo motiną prieš dvidešimt penkerius metus, bet žinau, kad gatvėje neištversiu. Bijodamas, kad per miegus priteršiu lovą, guluosi ant grindų antro aukšto kambaryje ir užmiegu, lygiai kaip kokia šliundra. O po tokios puotos apie ką daugiau sapnuoti, jei ne apie Paryžių.

Mums sėdint didelėje kavinėje prie Operos, su stikline veranda, užimančia tris ketvirčius šaligatvio, ir dar šiurkštesniais ir arogantiškesniais padavėjais nei bet kur kitur mieste, mano motina pasakė:

– Ak, kad jis būtų kokiu šimtu metų jaunesnis.

Ir visai nedaug perdėjo. Rytais stebėdavau mesjė Triufo vaikštantį po didžiules buto-rūmų Penktajame rajone erdves, apsivilkusį turkiškų raštų chalatą ir nepaprastai panašų į prisikėlusį numirėlį. Atrodė, kad naktimis jis pamiršta savo protą kape ir neprisimena esąs gyvas iki kokios dvyliktos valandos, kai išgerdavo savo tablečių kolekciją.

Nong pranešė, kad jos miegamojo pareigos visai nesunkios. Jo būta iš tų prancūzų, kurie visą gyvenimą džiaugėsi moters kūnu

lovoje šalia savęs ir nematė priežasties mesti šitą įprotį vien dėl to, kad jį apvilia biologija.

Nebuvo jokio vargo prisitaikyti prie senuko ritualų. Rytus mudu su Nong turėjome sau. Valandą tarp dvyliktos ir pirmos senukas virškindavo savo tabletes ir laikraščius su vis didėjančia energija tabletėms imant veikti, paskui mes žygiuodavom į kurį nors pasaulinės klasės restoraną, kur su juo elgdavosi kaip su Karaliumi Saule. „Maxim's“, „Lucas Carton“ restoranas „Fauchon“ parduotuvėje, „Le Robuchon“; baro merginai ir jos sūnui šitos virtuvės evangelijų šventovės buvo kasdienybė. Padavėjai buvo išties paryžietiškai diskretiški – niekada nei linkteldavo, nei mirkteldavo senukui už nugaros. Pagarbiai vadino Nong „madam“, o mane – „mesjė“.

Popietinės Triufo energijos užtekdavo ir mano anglų kalbos pamokai, paįvairintai prancūzų kalba – tai man buvo tikras atradimas. Senukas išmoko anglų kalbą tik tam, kad laimėtų ginčus su anglais ir amerikonais, ir pageidautina – tiems šito nepastebint. Jis mane išmokė subtilesnių kalbos pusių: efektyvaus sarkazmo vartojimo, kaip dviem kandžiais žodžiais nukirsti nuobodos monologą, kaip kam nors pasakyti, kad jis netikša, taip, kad visi suprastų, o jis – ne; toji anglų kalba buvo fechtavimo meistro, ir aš buvau ja sužavėtas.

Jis išmokė ir pajusti malonumą. Į pietus ar vakarienę, tarkim, „Lucas Carton“ reikia žiūrėti pagarbiai, tarsi viliotum gražią moterį. Maisto malonumas patikimesnis už sekso – jis mirktelėdavo Nong, ironiškai ir pašiepdamas save, o ta nusišypsodavo. „Paryžius yra sena kekšė, tačiau penkių žvaigždučių kekšė.“

Prieš valgį reikia pasivaikščioti, paskui kokioje lauko kavinėje išgerti aperityvo. „Rinkitės vietą, kur kunkuliuoja gyvenimas, dėl Dievo meilės, kur pilna intrigos ir svetimavimo. Ir paskui neskubėdami keliaukite į malonumo šventovę.“

Viskas, susiję su tuo senuku, man rodė, ko aš niekada neturėsiu: rafinuotumo, kultūringų demimondo pokalbių, tokio ypatingos

rūšies darbo, kurį galima laikyti asmeninių socialinių ryšių pratęsimu. Kaip ir pulkininkas, kurio tuomet dar nepažinojau, Triufo buvo vienas iš tų gyvenimo laimingųjų, ypatingos padermės, kuriai aš net tada žinojau niekada nepriklausysiąs, narys. Tačiau jis turėjo dar kažko, tokio autentiškumo, iki kurio Vikornas niekada nepriaugs. Kasdien po mano anglų kalbos pamokos Triufo, be galo sužavėtas, perskaitydavo du puslapius iš knygos, parašytos kažkokio Marselio Prusto. Nong irgi tai pastebėjo – tą autentiškumą, ne Prustą. Manau, kad jei jis būtų buvęs dvidešimčia metų jaunesnis, ji būtų su juo likusi, nes juodu abu turėjo aistrą gyventi, iš kurios buvo iššluotos visos iliuzijos. Keletą kartų pastebėjau, kad ji stengiasi ieškoti meilės, tačiau jie abu žinojo, kad jam likę per mažai laiko. O taip, mes galėjome būti laimingi Paryžiuje, o keletą mėnesių ir buvome.

Tai, kas neišvengiama, nutiko penkioliktą mūsų buvimo savaitę. Vidury nakties mano motina pajuto pareigą paskambinti senuko jai duotu telefono numeriu, ir greitoji atvažiavo su deguonimi ir lašelinėmis.

Insultas nebuvo rimtas, tačiau dėl jo sulėkė nedidukė armija palikimu susirūpinusių giminaičių, ir vienas jų buvo įpareigotas pranešti Nong, kad jai laikas keliauti. Senuką įtikino sutikti – vargu ar jo būklė leido ginčytis, tačiau jis liko ištikimas sau ir pareikalavo, kad motina su sūnumi sugrįžtų į Tailandą stilingai – su „Air France“, kur jis turėjo šeimyninių ryšių, verslo klase. „Air France“ atstovas sutiko mudu su Nong oro uoste, o skrydžio metu su mumis elgėsi taip, lyg būtume Siamo garsenybės, gal iš kokios naujos rudaodžių milijardierių verslininkų kartos. Kai išėjome į troškų Krungtepo karštį ir atsistojome į eilę prie taksi, Nong sudejavo. Po Paryžiaus turėjo būti ypač sunku sugrįžti į barus.

Pabudau pajutęs pažįstamą vaiduoklį, gnaibantį man padus.

20

Jis vyriškos lyties, kokių devynių pėdų ūgio, apvalaus, erkės formos kūno, mažutėmis kojytėmis ir rankytėmis. Jo burna ne didesnė už adatos skylutę, lygiai kaip nusakyta pasakojimuose. Jo padermės esu per daug prisižiūrėjęs, kad išties išsigąsčiau, tačiau vaikystės atgarsiai siutina, nes atrodo, kad per visus tuos metus nė kiek nepasistūmėjau pirmyn. Iš apačios girdėti duslus klubo garso sistemos bumbsėjimas, tačiau čia, pirmapradėje zonoje, mudu su alkanu vaiduokliu vienui vieni. Jis – godaus ir savanaudžio žmogaus siela, dabar turinti tūkstantį metų prabūti su ta maža burna, niekaip neįstengiančia apžioti tokiam dideliam kūnui reikalingo maisto kiekio.

Alkani vaiduokliai – dažniausiai pasitaikančios čionykštės piktosios dvasios, o jų čia galybė rūšių, ir aš visai nenustembu pamatęs jį klube su pusnuogėmis šokėjomis, mat jie minta visomis blogybėmis. Visi jais tikime, net ir tie, kurie užsieniečiams tai neigia. Daugybė žmonių, ypač kaimuose, gyvuosius numirėlius laiko tikrais parazitais. Vienas iš šlykštesnių jų numerių – gerai įnaktėjus rodytis tyliuose keliukuose, pasikišus galvą po pažastim, tačiau dažniausiai jie atvėpę lūpą negyvomis akimis spokso nuo kojūgalio. Jie atneša nelaimes, o vienintelis būdas juos išbaidyti – aplankyti šventyklą ir išsikviesti nepigų vienuolį, kad atliktų egzorcizmo apeigas. Prostitucijai jie irgi pridaro žalos. Kiekviename bare išgirsi istoriją apie kokią merginą, sutarusią praleisti naktį su klientu ir vidury jos pabėgusią, nes tas jos neišmanėlis *farangas* susirado seną, nušiurusį viešbutį, apniktą šitų šlykščių dvasių. Netgi Nong, visomis prasmėmis sveikesnio proto už vidutinį, kartą pabudo greta ramiai knarkiančio pusamžio kliento ir pamatė vaiduoklį, godžiai laižantį to *farango* panaudotą ir patingėtą išmesti prezervatyvą. Ji irgi paskubomis apsirengė ir išlėkė, prisiekusi niekada nebesilankyti tame viešbutyje. Aš su

jais susitvarkau pali kalba kartodamas Keturias tauriąsias tiesas. Žiūriu, kaip jis išnyksta, o su juo ir dulsva pilka jo užimama tuštuma. Atsikeliu ir atidarau duris.

Muzika ir balsų gaudesys iš baro ūmai apkurtina. Skrandis žiauriai dega, o nuo rūgštumo burnoje ima pykinti. Apgraibomis nusileidžiu laiptais ir įeinu į barą.

Dabar dvidešimt po vidurnakčio, kaip tik tas laikas, kai didysis žaidimas pasiekia viršūnę. Drovių, visą vakarą atsisakinėjusių vyrų valią palaužia alkoholis ir nenutrūkstantis pusnuogių merginų dėmesys; staiga ir netikėtai perspektyva vienam keliauti į viešbutį ima atrodyti vis atgrasesnė – ir kažkaip vis nemoralesnė, netgi nusikaltimas prieš gyvenimą – palyginti su sueitimi su prostitute. Merginos meistriškai sukuria svajonių pasaulį vakariečių galvose, pasaulį, kuriam paslaptingai sudėtinga atsispirti. Savo ruožtu, merginos irgi turi svajonių: susirasti *farangą*, kuris remtų jas visą gyvenimą, arba, jei tai nepavyktų, išsivežtų jas į Vakarus ir metus ar dvejus išvaduotų nuo šito gyvenimo nesuduriant galo su galu, jau nekalbant apie šito verslo orumą. Baras pilnut pilnutėlis.

Aplink barą, beveik skendintį tamsoje, sėdi brutalios išvaizdos vyrų gauja, skustomis galvomis, primenančiomis rožinius kokosų riešutus, gelžgalių prismaigstytomis ausimis ir pro visus berankovių marškinėlių galus kyšančiomis tatuiruotėmis. Piešiama ant kūno. Merginos ant platformos nuogos, ant jų kūnų švyti tik asimetriškos juostos liuminescencinių dažų. Vaizdas po ultravioletinės šviesos lempomis nejaukus: erotiški rožiniai ir violetiniai siluetai raitosi pagal muziką – įprastą trankų tajų popsą. Kiti vyrai sėdi minkštuose boksuose ir apsupti dėmesingų merginų stebi pasirodymą. Šokių aikštelė irgi pilna anglų, aiškinančių vienas kitam, kad čia pigiausias baras visame Patponge. Praeidamas pro boksą nugirstu:

– Noriu tave vestis, sumokėsiu baro baudą.

– Nežinau. Gal būsi per didelis.

– Bet arbatpinigių negailiu.

– A, tada gerai.

Išėjus į gatvę žmonių nė kiek ne mažiau. Čia kapitalizmo jėgos sukūrusios keistą sąjungą. Pirmą kartą į Rytus atvykusios šeimos, pervargusios po ilgo skrydžio, vaikštinėja tarp siaurų drabužių prekyviečių eilių. Moterys ir merginos aikčioja išvertusios kainas į savo valiutas, o jų vyrai smalsiai sukioja kaklus. Dėl tokio moraliai nepadoraus dizainerių apiplėšinėjimo garbių buržua sąžinė, regis, negraužia, ir jie sėkmingai grūda „Calvin Klein" marškinėlius, „Tommy Bahama" džinsus ir padirbtus roleksus į plastikinius maišus.

– Na, jei tave taip traukia, Teri, pirmyn, eik ir išsikrauk, – karčiai sako apkūni moteris, laikanti už rankos akis išpūtusį kokių septynerių metų berniuką. – Tik nepamiršk naudoti apsaugos priemonių ir nesitikėk, kad kai baigsi, mes lauksime tavęs viešbutyje.

– Nesakau, kad mane traukia, brangioji, – atsako vyras (irgi apkūnus, praplikęs ir nusikamavęs), – tik sakau, kad gali pažiūrėti, kaip tai kartais traukia kai kuriuos vyrus.

– Na, turiu pasakyti, kad nesuprantu, kas ten taip traukia, nenoriu būti rasistė, bet čia visgi trečiasis pasaulis.

Noriu kuo greičiau pabėgti iš šitos liūdnų prisiminimų kupinos gatvės, bet čia niekur nenuskubėsi. Tiek daug žmonių, naktis tokia karšta, muzika tokia garsi, dešimt tūkstančių televizorių ekranų tokie įkyrūs, kad tenka prisitaikyti prie čia vyraujančio ritmo: greičiau lunatikavimo, o ne poilsiavimo, tarytum tie žmonės būtų ne tikri, o sapnų kūnai, kurių savininkai miega kokiame nors saugiame, švariame Vakarų priemiestyje, jaukiai apsikamšę šiugždančia patalyne. Galiausiai atkanku į Silomą, kur palei kelią daugiau nei kilometrą irgi driekiasi prekystaliai. Pasigaunu taksi.

Kelionė į Kaošano gatvę užgrūstomis vidurnakčio gatvėmis trunka beveik valandą. Atvykus muzika dar garsesnė. Taksi niekaip neprasibrauna pro gatvėje puotaujančius žmones, maukiančius alų ar viskį tiesiai iš butelių ir apžiūrinėjančius ant prekystalių išdėliotas piratines kasetes ir kompaktinius diskus. Sumoku vairuotojui, darsyk braunuosi pro įkaitusius drėgnus baltaodžių kūnus ir susirandu šoninę gatvelę, kur beveik aklinoje tamsoje stovi tikmedžio namas.

Įsivaizduoju tą juodaodį, pabėgantį nuo šios Kaošano beprotybės su garso takeliu, pabėgantį nuo šviesų, nuo miesto, nuo pasaulio, su atodūsiu pasitraukiantį į savo privatų ir tobulą pasaulį nostalgiškame praėjusių laikų mediniame name. Laiptų viršuje nusiaunu ir atsargiai pabandau atidaryti duris. Tos lengvai pasiduoda, ir aš įslenku vidun tarsi šešėlis.

Tik po kurio laiko suvokiu, kad įjungta šviesa. Ji labai švelni, ne stipresnė už naktinę lemputę. Viename tamsiame kampe sukryžiavusi kojas sėdi toji bobutė ir tyliai murma.

Ko gero, ji likusi paskutinė iš savo kartos kaime, kur gimė ir užaugo, turbūt kur nors šiaurės rytuose, toje dalyje, kurią mes vadiname Isanu, prie Laoso sienos, – ir dabar kalbasi su visais tais anapus jau išėjusiais draugais ir giminaičiais. Jai jie lygiai tokie pat realūs – net realesni – kaip gyvieji. Tikriausiai ji taip sėdi kasnakt, aiškiai trokšdama savo pačios išsilaisvinimo iš pasaulio, kurio ji nesupranta ir niekada nesupras. Išsitraukiu iš kišenės raktą ir išsliūkinu pro duris, užlipu mediniais lauko laiptais į antrą aukštą, kur manęs laukia dvidešimt pirmas amžius.

Kompiuteris atrodo taip, kaip aš jį ir palikau, veikia, tik monitorius išjungtas. Kai įjungiu, pasirodo tekstas:

Ačiū, detektyve, sveikinu, kad mus aplenkėte. Tūkstantis žalių daugoka, bet Dėdė Semas išgyvens. Norėtume, kad kuo greičiau

susipažintumėt su specialiąja agente Kimberle Džouns. Linkėjimai, *khunas* Rosenas ir *khunas* Neipas.

Linkteliu į tokį maloningą supergalybės toną ir įninku į Bredlio programas. Iš pradžių sunku tarp jų surasti kokią bendrą temą, tas jūrų pėstininkas buvo mažų mažiausiai eklektiškas. Tačiau pamažėle ima aiškėti stebinanti statistika. Be „Webster's“ žodyno, yra dar trys medicininiai žodynai, vienas už kitą išsamesni, tarsi Bredlis būtų pradėjęs nuo paprastesnio ir supratęs, kad jo poreikiai didesni. Lygiai taip pat esama ir trijų atskirų programų apie žmogaus kūno anatomiją, didžiausioji jų užima tris gigabaitus. Paleidęs ją randu pribloškiančius visus žmogaus kūno aspektus demonstruojančius piešinius – nuo skeleto iki raumenyno ir ryškiaspalvių organų. Sprendžiant iš to, kaip Bredlis pritaikė tą programą sau, atrodo, kad jam labiausiai patiko moters kūno žemėlapis su galimybe spustelti ant bet kurios vietos. Aš spusteliu kairę ausį, ir man prieš akis kaipmat atsiveria milžiniška spalvota ausis su detaliais tekstiniais klausos pojūčio paaiškinimais ekrano apačioje ir pasiūlymu išsamiau panagrinėti atskiras dalis. Spusteliu ant gelsvų išorinės ausies kalvų, jos negailestingai nukertamos, ir atsiveria leopardinis smilkinio kaulo pjūvis, rausvai violetinis ausies būgnelis it sraigė rugiagėlių spalvos fone.

Pagautas įkvėpimo, pasidomiu, ką jis daugiausia žiūrėdavęs, randu keletą žymų, vieną spusteliu. Pamatau ryškiaspalvę krūtį. Smėlio spalvos kaubury matyti ugninis branduolys, o iš jo vulkaniniai pieno latakai keliauja į iškilią viršūnę. Apačioje paaiškinta, kad visa tai kaba tarp antro ir šešto šonkaulių už tų geltonų krūtinės raumenų. Po grindų lentomis apačioje kažkas tarytum dunksteli.

Išjungiu kompiuterį, užgesinu šviesą ir iš kabineto išeinu į koridorių. Žingsniai ant medinių laiptų tokie tylūs, kad neišgirsčiau jų, jei ne pora girgždančių lentų, į kurias atkreipiau dėmesį dar

lipdamas viršun. Žmogų kitoje durų pusėje greičiau pajuntu, o ne išgirstu, o paskui pasigirsta ir su niekuo nesupainiojamas betelio čiurkšlės garsas.

Plačiai atveriu duris, ir pro jas įskrenda toji bobutė, ant grindų numuša ir mane. Raitausi po ja lipnioje pliurzoje, bandau atsistoti ant kojų, numetu ją į šoną, ir ji nuslysta poliruotomis grindimis, o aš tuo tarpu apsiverčiu, mėgindamas išvengti smūgio, ir pašoku ant kojų. Į grindis kampu įsminga mėsos kapoklė, o juodai apsirengęs jos šeimininkas su juodu motociklininko šalmu tamsiu nuleistu antveidžiu išsitraukia peilį. Tas antveidis jį aiškiai erzina ir trukdo mane papjauti; jis šiurkščiai jį pakelia ir šalmo rutulyje atsidengia pietryčių azijiečio iš tajų etninės grupės veidas.

Atsistoti man pasiseka, tačiau jis priremia mane nugara prie sienos netoli durų. Kai pagaliau pavyksta apžiūrėti nusikaltimo įrankį, matau, kad šitas peilis su dantyta dalimi nugarėlėje – kraujui ištekėti, kad traukiant iš lavono nereikėtų klausytis to šlykštaus siurbtelėjimo, – elegantiškai riestas iki pat smaigalio, dailiai žybsinčio šviesoje, kokių dvylikos colių ilgio. Mano dilema paprasta: jei durs man į širdį, o aš išvengsiu dūrio šokdamas į dešinę, gyvensiu kokia minute ilgiau nei tada, jei nešoksiu išvis, arba, lygiai taip pat, jei jis, skaitydamas mano mintis kaip profesionalas, koks aiškiai ir yra, durs kiek kairiau, turėtų papjauti mane, padarydamas trisdešimties laipsnių kampo žaizdą, tikriausiai dar truktels į viršų, kad prapjautų tiek plaučio ir aortos, kiek tik žmogiškai įmanoma vienu peiliu. Mudu skaitome vienas kito mintis, jis – su jau laimėjusiojo pasitenkinimu, aš – su tuo legendiniu pasmerktojo minties aiškumu. Vos pastebimu akies mirktelėjimu jis išsiduoda dursiąs po sekundės. Nusprendžiu šokti į kairę. Galingas smūgis sudrebina visą medinį namą ir baigiasi tuo, kad peilis susminga į sieną, o jam ant akių nukrinta antveidis. Palyginti su mano paties problemomis, kitas jo apsisprendimas vargu ar sudėtingas: peilį iš sienos traukti su antveidžiu ar be jo? Pakerėtas žiūriu, kaip jis

bando viską padaryti vienu metu – kairiąja ranka kelia erzinantį antveidį, o dešiniąja traukia peilį. Tai buvo nerealu – peilis taip įstrigęs tarp lentų, kad jį traukiant reikia įremti koją į sieną, o tam jau reikia abiejų rankų; ajaj, ir vėl tas antveidis. Jaučiu, kad viskas nebe taip skubu, kaip maniau, tačiau vis tiek bandau pulti. Geresnio momento nebebus, ir aš atsispiriu nuo kitos sienos ir metuosi į priekį. Man pavyksta pašokti į orą, bet čia ir būta klaidos, nes pakilęs susivokiu nebekontroliuojantis, kur skrieju, o tas paniekinamai kriuktelėjęs žengia į šoną ir išvengia manęs, aš uždusęs guliu veidu į grindis, jis vėl ima kankintis su tuo peiliu ir galiausiai jo pastangos duoda vaisių.

Bandau atsistoti ir bėgti pro duris, bet ant slidžių grindų paslystu ir vėl skaudžiai nukrintu ant kelių. Metuosi į dešinę su viltimi, kad ponas Juodasis mesis į kairę. Nepasiseka, pajuntu, kaip peilis perpjauna dešiniąją krūtinės ląstos pusę, ir krintu veidu žemyn. Ne pati geriausia gynybinė pozicija. Vargais negalais apsiverčiu ant nugaros, o ponas Skerdikas šoka ant manęs, pakeltu antveidžiu. Pakeliu kairę koją ir akimirką palaikau. Pasigirsta mūsų rūšies patinams būdingas nuostabos kupinas kauksmas, kai mano garbiojo oponento sėklidės trenkiasi į mano kulną, o antveidis lėtai uždengia jo agoniją. Ištvermingas bičas, tenka pripažint žiūrint, kaip jis ritasi, ritasi ir nusirita prie atvirų durų, jam aiškiai sunku atsistoti, kvėpuoti ir galvoti. Girdžiu, kaip jis ant užpakalio nubumbsi laiptais iki pat apačios, ir man pasirodo, kad jam bumbsint klaksi ir antveidis.

Mano keliai bemaž paralyžiuoti nuo to kryčio ant grindų, o kraujas maišosi su tos bobutės krauju. Šliūžčiodamas ir klupinėdamas slidžioje baloje išgirstu užvedamą ir nuriaumojantį motociklą.

Priropoju prie bobutės – jai gerklė perpjauta iki kaklo slankstelių, paskui laikydamasis sienos atsistoju ir apgraibomis susirandu kelią iki miegamojo. Jungdamas šviesą jaučiu jos žvilgsnį. Šįkart

tas ironiškas lūpų šypsnys, matyt, skirtas specialiai man. Praeidamas stabteliu ties aukso ir nefrito papuošalu jos bamboje.

Duše žiūriu, kaip mano kraujas teka rausvu tirpalu, ir pajuntu silpnumą.

Lemiamas momentas: kuo nepasitikiu mažiausiai? Kitaip tariant, kas greičiausiai bus punktualus ir pasiruošęs suteikti pirmąją pagalba? Konkurencijos, tiesą sakant, nėra, pulkininkas turbūt ūžauja kuriame nors savo klube ir bus tikrai išsijungęs telefoną. Greitąją kviesti taip pat beviltiška, mat Krungtepe jos nėra. Iš kišenės išsitraukiu Roseno vizitinę kortelę ir paskambinu jam miegamojo telefonu. Pasikalbu trumpais sakiniais, vis įtikinamai pažiopčiodamas iš skausmo, ir padedu ragelį.

Gyvybei sruvenant lauk, atsigulu ant lovos. Jausmas nėra nemalonus, tačiau vis kankina mintis, kas manęs laukia toliau.

21

Tenka pripažinti, kad Fricas fon Štafenas buvo išties kitoks. Visų pirma, jis buvo ne vidutinio amžiaus, o tik truputį per trisdešimt. Nepasižymėjo ir jokiais išskirtiniais trūkumais. Aukštas, lieknas ir dailus, iš Pietų Vokietijos, kur esama tiek rudaplaukių, tiek ir šviesiaplaukių. Jo būta kone juodų plaukų ir šviesios odos. Vienintelis jo pretenzingumas, jei neminėsime elegantiškos aprangos, – rūkyti angliškas cigaretes iš gintarinio portsigaro, bet tą jis darė gražiai.

Tai buvo mano pirmasis skrydis lėktuvu. Keturiolika valandų milžiniškos mašinos pilve, paskui nervinga kelionė iš oro uosto didžiuliame baltame mersedese taksi, mano motina, apkabinta aukšto vokiečio, leidžia deramus nuostabos garsus, o aš tuščiu žvilgsniu spoksau į plačias tuščias gatves, juodas kaip jos plaukai.

Atvykome naktį, taigi atradimų kelionė prasidėjo kitą dieną, kai išėjome į lauką. Ir į kokį lauką! Dar niekada mieste nebuvau uodęs

šviežuma kvepiančio oro, tarsi būtum kaime. Žaluma sprogstantys lapuočiai! Dar niekada nebuvau matęs kaštonų žvakių, obelų žydėjimo, kaštainių žirginėlių, pražystančių rožių. Nežinia, svarstei, ar čia išties miestas, ar milžiniškas parkas su keliais įsibrovėliais gyvenamaisiais rajonais. Visur buvo *Garten*. *Englischer Garten*, *Finanzgarten*, *Hofgarten*, *Botanischer Garten* – atrodė, kad *Garten* Miunchene yra tas pats kaip Krungtepe eismas. Ir prie visų šitų *Garten*, o kartais ir pačiam jų vidury, būtinai atrasi kitokios rūšies *Garten* – *Biergarten* ir lygiai taip pat būtinai ten sutiksi kokį vieną ar daugiau iš Frico draugų ir pažįstamų. Iš pradžių man atrodė, kad jų nedidelė armija, tačiau paskui tas ratas susiaurėjo iki trijų porų, kurios, regis, visuomet ten sėdėdavo ir gerdavo didžiulius, man nepakeliamus, bokalus alaus ir iš popierinių lėkščių valgydavo bulvių mišrainę, vištą ir šonkaulius, o bavariškas ansamblis odiniais šortais grodavo Štrausą. Tik tada dar neskyriau Štrauso nuo Geršvino, kol Fricas man išaiškino apie muziką, lygiai kaip išaiškino ir apie daugelį kitų bet kuriam berniukui žinotinų dalykų.

Frico draugai mūsų testus išlaikė pasigėrėtinai, net ir Nong taip sakė. Nė menkiausio teutonų šaltumo rudaodės moters ir jos skersarūšio sūnaus atžvilgiu, jokios užuominos jų akyse, kad jie greičiausiai tarpusavy aptarę (neabejotinai taip ir buvo) tikėtiną jos profesiją. Tų trijų porų moterys buvo ypač dėmesingos ir pasakė mano motinai, jog jos labai džiaugiasi, kad mielasis Fricas pagaliau susirado draugę, kurią myli jis ir gali mylėti jo draugai. Nong man tvirtino, kad vokiečiai – ypatingi žmonės, nepaveikti to siauraprotiškumo, sukėlusio tiek daug rasizmo kitose Vakarų šalyse. Vokiečiai esą yra pasaulio žmonės, gebantys nepaisyti kultūrinių barjerų ir pažvelgti į kitoje Žemės rutulio pusėje gyvenančiųjų širdis. O, kad tajai būtų labiau tokie.

Mes atvykome gegužę, ir iki liepos Fricas jau buvo mane išmokęs angliškai kalbėti kur kas geriau už bet kurį vokietuką.

Nong angliškai irgi prabilo daug geriau, mat Fricas gudriai ją erzindavo:

– Mieloji, neatsižaviu, kaip tari tas savo r, kadaise turėjom komiką, irgi taip tardavusį – buvo beprotiškai juokingas, scenoj ir televizijoj milijonus uždirbo.

Motina nepagailėjo laiko ir daugiau niekada nebetarė r kaip l, nebent juokaudama, kai norėdavo pademonstruoti savo išprusimą šaipydamasi iš baro merginų akcento (ir kitokia pažanga buvo nė kiek ne mažiau reikšminga, tačiau net ir Fricas užtruko, kol įtikino ją, kad „bum bum" yra ne standartinė angliška lytinius santykius reiškianti frazė, o tik kokios nors talentingos pirmtakės panaudota priemonė pirmam kalbos barjerui tuo svarbiu momentu pralaužti).

Birželį pasigavau kažkokį vasarinį virusą, ir Nong išmoko savo pirmąją ištisą vokišką frazę: „*Was ist los, bist du erkältet?*"

Trečią liepos savaitę motina išsivedė mane pasivaikščioti po *Englischer Garten*, pasisodino ant suolelio po vienu kaštainiu, stipriai suėmė mane už rankos ir prapliupo ašaromis.

– Mielasai, pati negaliu patikėti, kokia esu laiminga, verkiu iš palengvėjimo, kad tas košmaras pasibaigė ir man nebereikės, na, supranti, nebereikės dirbti naktimis. Jei nenorėsiu, daugiau niekada nebeturėsiu eiti į Patpongą.

Ir mane apėmė religinio išsivadavimo jausmas: nuo dabar ji kasnakt bus su manimi, iki pat mirties.

Nusivylimo būta svaiginančio. Viskas prasidėjo nuo tajiškų keiksmų protrūkio miegamajame už sienos, Frico žodžių: „Nusiramink, mieloji, prašau, nusiramink", – po jų vėl sekusių tajiškų keiksmų, kažko metamo garso, Frico žodžių: „Tu laukinė", – Nong nuolat kartojamo *Scheiße*, jau nebe džiaugsmo ašarų upės, Frico: „Ai, tu šlykšti kale" ir „Na, beždžionėle, tu man už tai dar sumokėsi", – atidaromų ir su trenksmu uždaromų miegamojo

durų, laiptais žemyn lekiančios Nong, atidaromų ir su trenksmu uždaromų durų į sodą. Tylos.

Nusprendžiau, kad laukia naktinis lėkimas į oro uostą, ir pasiruošiau keturiolikai valandų su įsiutusia motina, o paskui ir Krungtepui liepos pabaigoje – ne pati maloniausia pasauly perspektyva. Ne kitaip – Fricas kur nors turi kokią blondinę meilužę ir Nong, matyt, nuodugniai patikrinusi jo kišenes surado to įrodymus.

Tačiau tą naktį niekur lėkti neteko, o ir Fricas niekur nesibastė.

Gulėdamas ligoninės lovoje mąstau apie tą geriausiai mano motiną apibūdinantį momentą su metams bėgant išaugusiu pasididžiavimu.

Kitą dieną ji mano miegamajame pasirodė viena, vis dar kunkuliuojanti pykčiu. Liepė susikrauti daiktus ir palikti absoliučiai visus Frico padovanotus žaislus, žaidimus ir knygas, pati pasielgė lygiai taip pat. Fricas primygtinai reikalavo savo BMW nuvežti mus į oro uostą. Tylą nutraukė iškalbingas dialogas. Fricas:

– Suprask, tikrai nenorėjau pastatyti tavęs į jokį pavojų.

Nong:

– Tai kodėl gi pats iš Bankoko tų lagaminų nevežei, jei tai jau taip saugu?

Oro uoste Nong demonstratyviai atidarė abu mūsų lagaminus ir apžiūrėjo kiekvieną daiktą, net išspaudė dantų pastą, papurtė muilus ir tikrindama, ar nėra dvigubo dugno, apspardė lagaminus. Fricas, sarkastiškai užsiminęs apie jos išprusimo lygį ir tajų intelektą apskritai, pareiškė, kad niekas neveža nelegalių medžiagų *iš* Vakarų *į* Tailandą. Ji ignoravo jį su tikru tailandietišku užsispyrimu, o baigusi nė neatsisukdama užregistravo mudu abu į Bankoko reisą. Fricas tapo istorija.

Na, gal ne visai. Bankoko barų pasauliui Fricas nebuvo nepažįstamas, ir po kelerių metų agentūra „viena boba sakė“ perdavė Nong pranešimą: Fricas ir vėl išsirinko ne tą merginą ir šįkart jam baigėsi tragiškai. Ta pranešė policijai Bankoke, tie surengė slaptą operaciją, ir dabar jis sėdi baisiajame Bangkvano kalėjime vidury Čaoprajos upės. Užsimaniau jį aplankyti. Nong apie tai nenorėjo nė girdėti. Aš neatlyžau. Gal Fricas ir supuvęs iki pašaknų, tačiau jis ilgą laiką buvo geriausias tėvo pakaitalas, koks tik gali būti. Mes kovojome, aš laimėjau. Vieną gražų rytą patraukėme prie upės, sėdome į valtį, nuplaukėme iki pačios paskutinės prieplaukos, o iš ten jau karštyje pėsčiomis nukeliavome į kalėjimą.

Bangkvano būta dar baisesnio, nei įsivaizdavau. Tikra tvirtovė, supama dvigubų sienų, su stebėjimo bokštu ir automatais ginkluotais sargybiniais, atviros kanalizacijos smarvė praėjus pirmus vartus ir dvasinis smurto, sadizmo ir pūvančių sielų smarsas įėjus į gyvenamąją kalėjimo dalį. Frico galva buvo skusta, pats labai sulysęs, su nutrintais kalinio marškiniais ir šortais. Kalėjimo kalvis buvo sukaustęs jį sunkia grandine sujungtais metaliniais žiedais apie kulkšnis, tačiau mudu su motina jis pasveikino su tuo pačiu senojo pasaulio žavesiu, padėkojo, kad jį aplankėme, ir tarė:

– Norėčiau atsiprašyti už savo elgesį tą paskutinę dieną Miuncheno oro uoste.

Nong išsilaikė nepalenkiamai griežta ir į jo klausimus atsakinėjo trumpai ir šiurkščiai. Pokalbis truko mažiau nei dešimt minučių.

Mudviem grįžtant namo iš kalėjimo, motina pripažino, kad jį aplankyti buvusi gera mintis. Jos akimis, išsiųsdamas Fricą į kalėjimą ir jos akyse pažemindamas, Buda už ją atkeršijo. Kai nusičiaudėjau nuo dulkių, ji paklausė:

– *Was ist los, bist du erkältet?*

Ši frazė atėjo man į galvą, nes ji dabar ją kartoja pasilenkusi virš manęs ir šypsodamasi. Sugriebiu jos ranką tarsi išalkęs meilužis, tačiau kalbėti esu beveik per silpnas.

Išėjusi į pensiją ji šiek tiek pasitaisė, krūtinė papilnėjus, pečiai platesni, dabar jai penkiasdešimt ir ji nepraradusi nė lašo to savo pastangų nereikalaujančio talento spinduliuoti seksualumu.

Bet ji ir nesistengia jo prarasti. Su ryškiai raudona suknele, atidengiančia rudus pečius ir truputį krūtų, aukštakulniais juodos ir raudonos spalvų lakiniais batais, ant kaklo – stora auksinė grandinėlė su auksiniu Buda, su juodos ir raudonos spalvų rankine, nelegalia „Gucci" kopija, sunkia auksine apyranke, auksinais lašais ausyse, drėgno efekto raudonu lūpdažiu, storai nuteptomis blakstienomis ir tais kvepalais, kuriuos pamenu dar nuo Paryžiaus, daugiausia todėl, kad po tos kelionės asmeninis Nong biudžetas „be kurio negaliu gyventi" padvigubėjo.

Jos galvoje – nė vieno žilo plauko, kasa asimetriškai supinta ir susukta vienoje galvos pusėje, tik galas paliktas laisvas, ir tai suteikia jai brangios kekšės išvaizdą. Sėdėdama krėsle greta mano lovos ji užsidega raudoną „Marlboro".

– Nori patraukt? – Aš papurtau galvą. – Ar išties taip prastai, mielasai? Atlėkiau čia kaip galėdama skubiau, kai tik pulkininkas man pranešė, kas nutiko. Bet išvis, ką tu ten veikei tam name taip vėlai ir vienut vienutėlis? – ji nusipurto ir uždeda ranką ant manosios, gulinčios ant paklodės. – Bet tau viskas bus gerai, man taip sakė chirurgas – išties žavingas, ką? Ilgiausias randas visame Krungtepe, bet iš esmės negilus, va taip sakė jis, – ji meiliai į mane pasižiūri, tarsi iš jaunatviško neatsargumo būčiau nukritęs nuo kopėčių. – Gal galėčiau tau ko atnešti? Ko nors nori?

Pažvelgiu jai į akis.

– Mama, nuo visų tų vaistų prisapnavau ir prihaliucinavau. Pasakyk, kas mano tėvas?

Šitą kausimą jai uždaviau lygiai dešimt kartų, šitas – dešimtas. Kitus devynis kartus prisimenu lygiai taip pat ryškiai, kaip prisiminsiu ir šį. Šitam klausimui reikia drąsos ir ypatingos emocinės įtampos – kone mirtim pasibaigęs nevykėlio žudiko užpuolimas turėtų tikti.

Ji paplekšnoja man per ranką.

– Kai tik iš čia išeisi, praleiskim keletą dienų pas mane Pečabune, ką? Paimsim alaus, pasikviesiu žmonių, pažaisim kortom, galėsiu, jei nori, gauti tau gandžos – žinau, kaip tave sukrėtė Pičajaus mirtis.

– Mama...

Ji vėl paplekšnoja man per ranką.

– Kaupiu drąsą, mielasai. Tikrai, patikėk.

Atsidūstu ir atlaidžiai jai nusišypsau. Ji bent jau atvažiavo į ligoninę ir, kad būtų su manimi, planuoja visą savaitę likti Bankoke. Surūko dar vieną cigaretę, papasakoja man apie Pičajaus laidotuves, praėjusias lygiai taip, kaip tikėtasi – teko kviesti policiją, kad išskirtų porą susimušusių *jabos* prekeivių, – ir palieka mane vėl numigti. Pabudęs po kelių minučių pamatau FTB, bandančią atidaryti langą, kad išvėdintų cigarečių dūmus.

– Neatidarinėkit, – pasakau jai. – Man patinka „Marlboro“ kvapas.

– Ar judu su motina tarpusavy kalbate vokiškai?

– Retkarčiais. Kai užsimanom.

– O tajai paprastai mokosi vokiečių?

– Mudu su motina truputį išmokom iš vieno mano dėstytojo, – nusišypsau.

Pasakyk, kas mano tėvas? Vis dar galvoju apie jį kone kasdien, nors ta įkyri mintis dabar įsitaisiusi kažkur pasąmonėje. Vis dar įžūliai spoksau į tam, regis, tinkamus vidutinio amžiaus amerikiečius, tačiau manęs nebekankina tas nesveikas paauglystės

fanatizmas. Būdamas dvylikos užgrobiau vieną mūsų trobos kampą ir priverčiau motiną nuolat, mėnuo iš mėnesio, matyti mano troškimą, nuklijavau sienas senomis iškarpomis apie Vietnamo karą. Vieną savaitę buvau tikras, kad jis esąs vienas tų karių, su antžmogiška drąsa kovojusių Cu Či tuneliuose. Daugiau nei šešias savaites jis buvo aviatorius, įkalintas ir kankintas „Hanojaus Hiltone", kol sužinojau, kad tie herojai buvo paleisti tik man jau gimus. Kur jis buvo per Tet puolimą? Ar jis vienas tų iliuzijas praradusių neramios sąžinės amerikiečių iš nuotraukų, kurie rūkė gandžą pro šautuvų vamzdžius? Kai pagaliau supratau, kad, nepaisant visų mano anonimo tėvo pastangų, Amerika karą pralaimėjo, man jau buvo šešiolika. Bet tada mano galvoje jau buvo sumaištis. Vis dėlto, nors ir neabejotinai tobulas, jis turėjo būti vienas tų baltųjų, kurių misija buvo žudyti rudus žmones, rasiškai niekuo nesiskiriančius nuo mano motinos, jos tėvo ir brolių (dar po kurio laiko susivokiau, kad Vietnamo karo būta ne rasinio, o religinio). O kaipgi su žiaurumais? Vienintelė mano kelionė į užsienį be Nong buvo Vietname praleista savaitė, kai ieškojau jo Cu Či, Danange, Hanojuje ir Amerikos karo žiaurumų muziejuje Ho Ši Mine. Ir visą tą laiką ji mane stebėjo baisiai kankindamasi. Kartais jos lūpos suvirpėdavo, tarsi tuoj ims ir ištars jo vardą, bet ji taip ir neprabilo. Kokią baisią paslaptį ji saugo? Gal jis iš „specialiųjų pajėgų" – vienas kankintojų?

22

FTB geros figūros, mėlynų akių, šviesių plaukų, persikų su grietinėle spalvos gymio, maloniai kvepia paprastu muilu. Jokių paryžietiškų kvepalų. Ji sakosi esanti Kimberlė Džouns. Manau, kad jai maždaug dvidešimt aštuoneri ir ji yra nerimastinga. Kiek pavargusi. Įtariu, per daug sportuoja.

Tokios ligoninės dar niekad nemačiau: vienvietė palata kaip penkių žvaigždučių viešbučio kambarys, pro langą matyti palmės ir bananmedžiai, orchidėjos, kinrožės ir bugenvilijos, girdėti be galo viliojantis automatinės drėkinimo sistemos šnypščiojimas. Kai sąmonę atgavau pirmą kartą, FTB jau buvo čia. Ji tarė:

– Netekai daug kraujo, piligrime, pasiekėme tave pačiu laiku.

Pagal tai, kaip ji kartkartėmis pamatuoja man pulsą ir papurena patalus, galėtų būti ir slaugytoja.

Kai antrą kartą pakilau iš malonios užmaršties gelmių, kur, esu tikras, sutikau savo brolį Pičajų, krėsle prie mano lovos sėdėjo ne FTB, bet kur kas kariškesnė figūra.

– Ir visa tai dėl vieno įbrėžimo? Buda tave, matyt, išties myli.

– Kaip aš atrodau? – užsienietės moters šito paklausti bijojau.

– Be nosies? Kaip tau, tik į gera. – Pamatęs mano išgąstingą žvilgsnį, pulkininkas pridūrė: – Juokauju, juokauju, – ir sąmokslininkiškai palinko prie manęs. – Tik pasakyk man, tai tikrai liks tarp mūsų, pažadu: kam tau reikėjo žudyti tą senę? Ar ji tave puolė?

Atgulu atgal ir grįžtu į užmarštį, tik tam, kad šitai papasakočiau Pičajui.

Atrodo, šiandien motina koridoriuje susitiko pulkininką. Švytinčiomis akimis ji prisitraukia kėdę.

– Jis labai žavingas, ką? Turbūt baisiai turtingas.

– Ne, mama.

– Pasikvietė mane į savo jachtą. Ar tikrai ji tokia didelė, su kapitonu ir įgula, tikra plaukiojanti platforma ir taip toliau?

– Prašau, nereikia.

– Ak, man pačiai to visai nereikia, bet būtų gerai tau. Esi nusipelnęs paaukštinimo labiau už bet kurį policijoje, o to neplėtodamas ryšių tikrai niekad negausi. Jis net užsiminė...

– Jei man kas tokiu būdu siūlytų paaukštinimą, atsisakyčiau.

Ji atsidūsta ir patapšnoja man per ranką.

– Na, nesakyk, kad nepabandžiau. Nežinau, ir iš kurgi tu toks doras berniukas.

– Aišku, kad žinai, iš *ko* tai gavau, ir tikrai jau ne iš tavęs. Tai aš nežinau, iš ko gavau, nes tu man nepasakai.

Nervingai nusijuokusi, ji ima ieškoti „Marlboro".

– Vieną dieną pasakysiu, mielasai, man tik reikia dar šiek tiek laiko, ir tiek.

23

Operatyvinė atmintis: laukinės gamtos sala Andamanų jūroje, uždrausta visiems, išskyrus aukšto rango farus su prabangiomis jachtomis; merginų nesuskaičiuosi, jos nepaliaujamai nardo nuo plaukymo platformos, ant jų puikių kūnų nuolat žvilga vandens lašai (merginos per tą kelionę išties gerai pasilinksmino); mudu su Pičajumi jaučiamės nepatogiai, laikomės nuošaliai, į mus sminga apkalbų strėlės: jau gana prisidirbome neimdami kyšių, o nemokamo sekso atsisakymas – jau atviras maištas. Tai buvo kolegų iškyla, draugystės cementavimas po tų *jabos* prekeivių išžudymo, skirtas būrio dvasiai sutvirtinti, jei kartais kam kiltų noras dėti į krūmus (niekam nekilo). Kiti entuziastingai puolė guldytis merginų, o mes su Vikornu ir Pičajumi likome gerti alaus ir spoksoti į žvaigždes. Matyt, senis tą aksominę naktį savo jachtoje jautėsi saugiai ir galbūt mudu su Pičajumi jam patikome. Jachtos garso sistema grojo „Valkirijų skrydį", vienintelį vakarietišką kūrinį, kurį jis demonstravo žinąs. Vienu metu pokalbiui pritilus, Pičajus galiausiai paklausė, ko dar niekas nedrįso paklausti: *Kas, po velnių, čia per keista muzika?*

Net ir būdamas girtų girčiausias, Vikornas savo karų istorijas apgaubia paslaptimi. Gali pamanyti, kad jis apskritai nebeapverčia

liežuvio, bet esama kažko, kieto kaip deimantas, kažkokio griežtai saugomo kambario jo galvos kertelėje, kur, būdamas ne vienas, jis niekad nedrįs užeiti. Vienintelės užuominos apie tai buvo trumpos: Užai, varnai, O-1, kitas teatras, amerikietiški pusryčiai, leista kiaušinienė; Patas Blekas.

24

Vos Nong išėjus grįžta FTB surauktais antakiais. Ji nesupranta tajiškai, tačiau manau, kad matė, kaip mano motina koridoriuje flirtuoja su pulkininku. Galbūt ją ištiko priešlaikinis kultūrinis šokas? Jau suprantu, kad juodu su pulkininku bendros kalbos neras.

Ji praneša, kad atvežtas Bredlio kompiuteris, ir po kelių minučių ima organizuoti stalelį virš lovos, laidus, net prisijungimą prie interneto. Kimberlė Džouns neflirtuoja, manau, kad ji bus Kvantike baigusi antiflirtavimo kursus, ne kitaip, mat kai ji kas kelias minutes palinksta prie manęs, jaučiu susikaustymą. Kai jau prijungiame kompiuterį, pasidaro dar kebliau. Mano akiraty nuolat atsiduria jos krūtys, dėl to ji vis nurausta. Nejau Amerikos kultūra regresavo kokiu šimtu metų? Esu tikras – visuose tuose Vietnamo eros filmuose buvo rodomi kur kas labiau atsipalaidavę žmonės. Bet galiausiai nesvarbu. Įlindę į Bredlio elektroninį paštą, profesine prasme mudu gerokai susijaudinome.

Visai netrukus prie mudviejų prisidėjo Rosenas su Neipu ir man per petį sužiuro į monitorių. Viskas labai miela ir linksma, kol nepasakau:

– Gal kuris žinote, kas tas Silvestras Vorenas?

Visi tyli. Ieškau Kimberlės Džouns žvilgsnio. Ji nusuka akis. Rosenas kosteli.

– Reikia pripažinti, detektyve, kad į vatą nevyniojate.

Neipas suskumba į pagalbą.

– Manyčiau, nenorėtume, kad būtų žinoma, jog apskritai skaitėme pono Voreno laiškus. Nebent turėtume kažką konkretaus, ką galėtume panaudoti.

Rosenas pritaria energingai linksėdamas.

– Taigi. Jei turime nužudymą iš keršto, dėl narkotikų vaidų, nenorime į tai velti Voreno. Tikrai ne, jei šitie jo laiškai Bredliui yra tik kultūringas susirašinėjimas dėl kokio nežymaus nefrito prekybos aspekto.

Išverčiu akis ir kuo kukliausiai ir žavingiausiai mėtau žvilgsnį nuo vieno prie kito. Neipas išsišiepia.

– Vorenas – svarbus žmogus. Tiesą sakant, svarbus tiek čia, tiek Niujorke. Kas mėnesį atvažiuoja į Bankoką, gauna pakvietimus į ambasados priėmimus. Artimai bendrauja su vietos grietinėle, ypač kinais. Jis užsiima juvelyrika ir meno prekyba; stambiai. Turi parduotuves Manhatane, Los Andžele, Paryžiuje, Londone – ir čia. Jo aistra – nefritas. Nieko keista, kad bendravo su Bredliu, kuris, pasirodo, buvo talentingas mėgėjas, gyvenantis čia, Bankoke, be to, kaip ir jis, amerikietis.

– Kokia nuostabi ir demokratiška toji jūsų visuomenė, kur seržantas jūrų pėstininkas bičiuliaujasi su tokiu baronu kaip šitas Vorenas.

Visa trijulė stengiasi mano veide įžiūrėti sarkazmą, kurio čia nė kvapo. Man pavyksta sukurti nesmagią tylą. Rosenas sako:

– Na, amerikiečiai tarpusavy bendrauja. Mes vis dar tuo užsiiminėjame. Ypač jei iš to galima gauti pelno.

Manau esmę supratęs ir atsidarau keletą Voreno elektroninių laiškų ir Bredlio atsakymų. Man garsiai skaitant mano amerikiečiai kolegos ima spinduliuoti bejėgiškumu.

Bilai, tavo siuntinys vakar atėjo Fedeksu. Sutinku, vyrai viską suprato, bet dar yra ką paveikti.

Bilai, klausyk, jis padarytas gerai, galiu jį parduoti bet kur, bet tai ne tai, dėl ko tarėmės. Atskrendu Tailando oro linijomis kitą antr. Pašnekėsim.

Bilai, turiu pasakyti, kad paskutinis darbas man padarė didžiulį įspūdį. Dar truputį trūksta, bet jau labai netoli. Šiandien sumokėsiu antrą porciją. Taip ir toliau.

Nustoju skaityti ir ieškau atsakymo visose trijose akių porose aplink lovą, kol Rosenas sako Neipui:

– Pasakyk jam.

Tas atsikrenkščia.

– Silvestras Vorenas turi labai daug ryšių. Pažįsta senatorius, kongresmenus. Dėl savo sugebėjimo surasti geriausius savitus dizainerius jis juvelyrika turbūt aprūpina kokius trisdešimt procentų turtingiausių Amerikos moterų ir daugybę turtingiausių mūsų vyrų. Iš esmės jis pažįsta visus, kas turi tikrų pinigų, aukoja milžiniškas sumas Respublikonų partijai ir truputuką mažiau demokratams. Kartais kviečiamas į Baltuosius rūmus. Pažįsta teisėjus ir svarbiausius teisininkus. FTB jį jau metų metus stebi. Įtariame jį meno klastojimu, bet jis pernelyg protingas, kad būtų pagautas. Be to, neturime krūvos nefrito specialistų, o jis turbūt bus geriausias ekspertas pasaulyje. Tai jo hobis, aistra ir kartu profesija. Jei jis ir sukčius, apiplėšinėja turtuolius, o turtuoliai nemėgsta pripažinti esą apiplėšinėjami. Egzistuoja riba, kiek Biuras nori į tokį reikalą įdėti, turint galvoje mūsų kitus prioritetus.

Cakteliu liežuviu.

– Ar būčiau teisus, manydamas, kad jo karališkojo nefrito kolekcija yra didžiausia nemuziejinė kolekcija?

– Taip.

– Ir jis kartkartėmis parduoda vieną kitą dirbinį, greičiausiai aukcione?

– Dažniausiai privačiai, tačiau kartkartėmis „Christie's" ar „Sotheby's" gauna ir savo dalį. Ir tai būna ypatingas įvykis. Iš pakampių išlenda žmonės, kuriuos manei esant mirusius jau metų metus. Žinoma, varžytinėse dalyvauja įgaliotiniai, visuomenė nesužino, kas perka iš tikrųjų.

Rosenas raukydamasis perima pasakojimą.

– Vašingtonas visai netrokšta surinkti įrodymų prieš Voreną, nebent jie būtų tokie geri, kad visi draugai būtų priversti jo išsižadėti, o jis per daug protingas, kad tokių įrodymų atsirastų. O kita problema, atvirai tariant, kad jei įrodymų ir yra, jie greičiausiai kyla iš čia, Tailando ir... ar man tęsti?

– Jis čia turi per daug ryšių, kad, iškilę į dienos šviesą, tokie įrodymai gyvuotų ilgiau nei dieną? – FTB linkteli. – Kiek metų ponui Vorenui?

– Šešiasdešimt dveji, atrodo kaip keturiasdešimtmetis.

– O karjerą pradėjo būdamas maždaug dvidešimties?

– Baigęs gemologiją ir Kinijos studijas, specializacija – vėlyvasis imperinis periodas. Gerai moka mandarinų kalbą, o tajiškai kalba puikiai, – pauzė, kol Neipas pirštu perveda per monitoriaus kraštą. – Moka ir Šantou dialektą. Ar tai jums ką nors sako?

– Šantou? Iš ten kilę čiučou? Čiučou valdo Tailandą, – sakau. – Valdo mūsų bankus, visus didžiuosius verslus. Turi tajiškas pavardes, bet yra čiučou.

– Manau, kad esmę supratot, – įvertina Rosenas.

Neipas nutyla pažiūrėti, ką sako mano veido išraiška, o aš nutaisau susidomėjusią miną. Jis kosteli ir kalba toliau.

– Galima hipotezė, kurios nenorėtume matyti spaudoje, atrodo šitaip. Apykvailis juodaodis seržantas jūrų pėstininkas, turintis netikėtą grožio pojūtį, sukuria interneto tinklalapį iškart po kelionės į Laosą, kur nusipirko vieną ar du bandomuosius neapdoroto nefrito gabalus, kažkada po 1996 metų gegužės 17 dienos, turbūt nuo atvažiavimo čia praėjus vos keliems mėnesiams. Silvestras Vo-

renas pamato tą eksponatą internete, pastebi aiškią meistro darbo kokybę, kad ir ką galvotų apie jo tematiką, ir lankydamasis Bankoke susiranda Bredlį. Bredlis turbūt priblokštas ir apstulbęs, kad jo projektėlis patraukė tokio garbingo žmogaus akį. Be to, pamato progą atsidėti pinigų prieš išeidamas į atsargą. Vorenui reikia jo turimų tiesioginių ryšių su vietiniais amatininkais, greičiausiai kinų kilmės ir, matyt, pasaulinės klasės nefrito meistrais, pabėgusiais nuo komunistų 1949 metais, meninio palikimo paveldėtojais. Vorenas, suprantama, turi ir savo meistrų, geriausių pasaulyje, tačiau jis negali jų išnaudoti jokiems nelegaliems darbams. Bredlis gali suteikti ir nepramušamą sieną, ir amerikietišką kokybės kontrolę. Kalbame apie klastotes. Kaskart, kai kuris nors muziejus arba privatus kolekcininkas išleidžia katalogą, visame pasaulyje atsiranda aibė žmonių, kopijuojančių geriausius darbus ir juos parduodančių. Nėra jokio mokslinio būdo įrodyti, kad dirbinys – klastotė: radiometrinis datavimas nepadeda, kaip ir termoliuminescencinis, – ir atsisukęs į Roseną priduria: – vakar šitą viską išsiaiškinau.

Pakeliu akis.

– Kad Bredlio meistrai galėtų gerai nukopijuoti Voreno dirbinius, jiems turbūt reikia originalų.

– Pagalvojome apie tai, – sako Kimberlė Džouns. – Kalbėjome, kad Bredlis galėjo pabėgti su kokiu neįkainojamu Voreno kolekcijos eksponatu, bet tiesiog nesusiveda galai. Nuo Voreno Bredlis niekur nepasislėptų ir turbūt niekur niekaip neparduotų to darbo už bent pusėtiną kainą. Tie kūriniai yra valstybiniame registre, ekspertai žino, kas ką turi ir net kada įsigijo. Tik pats Vorenas galėtų parduoti ką nors iš savo kolekcijos, ar tai būtų tikra, ar klastotė.

– Ir apskritai, – priduria Neipas, – argi Vorenas žudydamas iš keršto naudotų gyvates? Su savo pinigais ir vietiniais ryšiais Bredlį jis galėjo pribaigti taip, kad atrodytų, jog tas mirė savo mirtimi. Kam jam tas triukšmas?

Visi drauge susimąstome. Aš sakau:

– O ką reiškia tas žodis „porcija“?

– Dalį. Čia tai greičiausiai reiškia, kad Vorenas finansavo šitą eksperimentą, mokėjo Bredliui dalimis per vieną iš savo agentų Bankoke. Kaip ir daugelis labai turtingų žmonių, Vorenas pagarsėjęs šykštuolis. Nemanome, kad jis mokėjo daug. Dideli pinigai buvo pažadėti tik tada, kai Bredlis pagamins tobulą kokio nors Voreno dirbinio kopiją.

– Keistą žaidimą tas Vorenas žaidžia, jei jis toks turtingas.

Rosenas sumurma:

– Susipažinkite su amerikietišku kapitalizmu. Tai puiki sistema, tik bėda, kad niekam niekad negana.

Aš sakau:

– O žirgas su raiteliu?

Ir sulaukiu tik sutrikusių žvilgsnių. Mano jėgos senka. Leidžiu sau prabangą atsisakyti žmogiškos sąmonės ir keliauti į Budos prieglobstį.

25

Pasinaudoję internetu ir policijos paskalomis, mudu su Pičajumi nesunkiai sudėliojome girtas mūsų pulkininko sapaliones, bet vis dėto giliosios jų prasmės taip ir nepasiekėme.

„Užai“ buvo užnugario žiurkės – standartinis JAV kovinių dalinių epitetas Saigone likusiems ir tam karui vadovavusiems kariams pavadinti. „Kitas teatras“ – Laosas, kur tarptautiniai susitarimai draudė Amerikai vykdyti karines kampanijas ir kur ji bombardavo žiauriausiai per visą žmonijos istoriją. „Varnai“ buvo išskirtinio talento Amerikos lakūnai, niekinę „užus“ ir savanoriškai skraidę O-1 žvalgybiniais lėktuvais iš Longtiengo bazės į slaptas misijas ieškoti žaliuose Laoso kalnuose vis gilyn į Laosą besibraunančios reguliariosios Šiaurės Vietnamo kariuomenės pozicijų. Kur kas

miglotesnių užuominų į amerikietiškus pusryčius, leistą kiaušinienę ir Patą Bleką niekaip nesugebėjome atsekti.

Kažkokiu būdu Vikornas Longtienge smarkiai pralobo. Už nemenką dalį tų pinigų jis įsigijo paskyrimą į Karališkąsias Tailando policijos pajėgas. Sklido paskalos apie ryšius CŽV, tamsias mūsų pulkininkui žinomas paslaptis, kurių pasklidimu amerikiečiai nebuvo suinteresuoti.

Kad pasiektų medinį Bredlio namą ir paskambintų Rosenui pranešti, jog žirgas su raiteliu dingęs, Neipas su Džouns užtrunka bemaž dvi valandas. Rosenas susikiša rankas į kišenes ir prieina prie lango.

– Atrodo, kad sužinojome motyvą jus užpulti.

– Bet jis nepaspruko su žirgu ir raiteliu. Toliau koridoriaus niekur nenuėjo.

Rosenas gūžteli.

– Nes spyrėt jam į kiaušus. Vadinasi, grįžo paskui ar atsiuntė ką kitą.

Žinau, ką galvoja Rosenas. Jei žirgo su raiteliu būta originalo ir Bredlis jį kopijavo, bus keblu padaryti, kad Vorenas neįsiveltų į bylą. Matau, kaip kontroversiško tyrimo našta užgula jo stambius pečius, dar labiau juos nuleidžia, tempia dar giliau į jį persekiojančią blogą karmą. Klausiu:

– Ar nufotografavote, ar norėtumėt pasiskolinti mano nuotraukas?

Tas susiraukia:

– Aišku, nufotografavome.

Apie pietus mano palata pamažu virsta biblioteka. FTB kažkokiu būdu surinko iš Krungtepo visas, kokias tik gavo, iliustruotas knygas apie nefritą. Be to, žirgo su raiteliu nuotrauką išsiuntė ir į Kvantiką. Mano palatą apgaubia nuostabi rimtis, susitelkusių, įkalčių ieškančių protų rimtis, mums skrupulingai bevartant

knygas, belyginant mūsų žirgo ir raitelio nuotraukas su spalvotomis albumų nuotraukomis. Ar Vakaruose bylos taip ir tiriamos? Šitaip dar niekuomet nesu dirbęs ir jaučiu subtilų malonumą dėl tokio naujo požiūrio į teisėsaugą, kai nereikia nieko nušauti, bauginti ar papirkinėti.

Neipas ir Džouns kone tuo pat metu maloniai triumfuojamai suūbauja. Stengdamasis, kad jo entuziazmas neužgožtų kitų, Neipas parodo Rosenui puslapį iš savo albumo, o Džouns bando rodyti savąjį. Rosenas pažiūri abu ir atsisuka į mane.

– Ką sakiau?

Parodo man puslapį iš Neipo knygos – nuostabią tos statulėlės nuotrauką su paslaptingu prierašu: *„Žirgas su raiteliu" iš Voreno kolekcijos, prieš tai buvęs Haton kolekcijoje, kaip manoma, vienas iš kūrinių, kuriuos paskutinis imperatorius Puyi pasiėmė bėgdamas iš Uždraustojo miesto. Haton parūpintas Abės Gumpo*.*"

Tą pačią sekundę suskamba Roseno mobilusis. Atkreipiu dėmesį, kad skambučiui jis pasirinkęs „Žvaigždžių karų" motyvą, o manasis skamba „Žydrojo Dunojaus" melodija (šitaip pademonstruoju, kad Vakarų kultūroje esu tik apsimetėlis, ne daugiau, šiaip ar taip, bent jau naivus turistas su eilinės moterėlės muzikiniu skoniu; nesuprantu, kodėl pats neišsirinkau „Žvaigždžių karų" melodijos, kuri man išties labiau patinka). Balsas kitame gale yra kažkieno, ką jis vadina „ponu"; tas pokalbis užtemdo jo veidą pilkuma ir nuovargiu.

– Mes netiriame jo veiklos, pone... Taip, tas tiesa, išsiuntėme tą nuotrauką, ji padaryta vietoje, kur buvo bandyta nužudyti vietos detektyvą, tiriantį... Žinau, kad Bredlio byla atrodo kaip narkotikų vendeta, bet... Šitas kūrinys pavogtas iš Bredlio namų, pone... Ponas Vorenas susirašinėjo su Bredliu elektroniniu paštu... Ne,

* Barbara Woolworth Hutton – „Woolworth" kompanijos įkūrėjo anūkė, turto paveldėtoja, turėjusi gausią nefrito kolekciją. Abraham Livingston Gump – nefrito ekspertas, ilgametis Azijos menu prekiavusios bendrovės vadovas.

čia nebūtinai esama kokio nors ryšio... Ne, aš nenoriu dar kartą susimauti... Taip, teisingai, sutinku, nei man, nei Biurui sąmyšio nereikia... Na, nesu tikras, kad galime tai padaryti, čia neturime jokių įgaliojimų tirti... Palikti vietinei policijai? Būtent taip, pone, aš ir darau... Viso gero, pone, – jis sulenkia telefoną ir pažvelgia į mane žibančiomis akimis. – Kvantikas nuotraukos nekomentuoja. Sako, kad elektroniniu paštu vaizdas neaiškus.

Neipo veidas ciniškai persikreipia, bet man labiausiai pagailsta Kimberlės Džouns – ji atrodo susigėdusi ir negali pažvelgti man į akis. Tyliu balsu šnipšteli Rosenui:

– Šitas žmogus vos nežuvo.

– Bet aš ne amerikietis, – tariu su smagia kreiva šypsenėle.

Ilga pauzė. Rosenas sako:

– Panašu, kad likote vienas. Kimberlė jus lydės, kai tik jums prireiks. Ji... ji padės visais atvejais, kurie niekaip nesusiję su Vorenu, – ir trukteli pečiais.

– Gal bent jau galėčiau gauti to Voreno nuotrauką?

Trys niūrūs žvilgsniai. Kimberlė Džouns atsargiai taria:

– Aišku, duosim kokią. Viešojoje erdvėje jų tikriausiai irgi koks tūkstantis. Baltuosiuose rūmuose jis fotografuotas daugybę kartų. Teisingai?

– Taip, teisingai, – sutinka Rosenas. – Tik žiūrėkit, kad nebūtų aišku, jog gavot iš mūsų.

– Duosiu rudame voke, – itin sarkastiškai sako Džouns.

Roseno žvilgsnis byloja: *Nejau man išties to reikia?*

26

Nong sėdi ir stebi, kaip slaugytoja man keičia tvarsčius. Kol slaugytoja palatoje – ji laikosi tvirtai, o paskui prapliumpa ašaromis. Šluostydamasi akis taria:

– Tau šitaip padaręs žmogus lengva mirtimi nemirs.

Tą, matyt, reikia paaiškinti. Pažvelkite į tai šitaip: sulaukiate senatvės, jūsų nuodėmės per gyvenimą visą laiką kaupėsi, tačiau, nors užmušk, nežinote kaip galėjote kitaip reaguoti, turint galvoje tas apgailėtinas kortas, likimo jums išdalytas vos gimus, o dabar jums tenka apmokėti tą neišvengiamą karminę sąskaitą: jūs manot, kad *šitas* gyvenimas buvo sunkus? Matot ant šaligatvio tą bekojį žmogų su ta baisia lenta ant ratų? Ankstesniame gyvenime jis nė iš tolo nebuvo toks blogas kaip jūs, ką jau čia, palyginti – tikras šventasis.

Kai mirties valandą pakeliame savojo aš šydą, karmos darbai atsiskleidžia visoje jos negailestingoje didybėje: matot tą šleivą koją kitame savo gyvenime, čia dėl to, kad kadaise futbolo aikštėje privertėt geriausią draugą prasižengti; matot tuos išsikišusius kapinių paminklo dydžio dantis, čia dėl jūsų ciniško humoro; matot tą ankstyvą mirtį nuo leukemijos, tai dėl jūsų godumo.

Mirti lengva mirtimi – tai maloniai pereiti į geresnį kūną ir geresnį gyvenimą. O į sunkios mirties pasekmes sunku ir pažvelgti. *Lengva mirtimi nemirsi* yra galingas prakeiksmas; palyginti su juo, *atsipisk* skamba kaip palaiminimas.

Nong palaukia, kol mane rūpestingai pasodina į vežimėlį, o paskui nustumia jį koridoriumi prie lifto, nusileidžiame į kiemą. Tai pirmasis mano išvažiavimas į lauką, ir aš būtinai noriu pasėdėti prie maloniai šnarančio purkštuvo. Man smagu, kai veidą vis nupurškia vanduo, sugrįžtu į kūdikystę prabangiausioje aplinkoje, kokią tik teko matyti. Ar tik man taip atrodo, ar išties visi esame užprogramuoti tikėtis, kad pirmuosius gyvenimo metus praleisime stebuklingame sode tarp gėlių? Stebėtina, kad motina, regis, skaito mano mintis, paima mane už rankos ir šypsosi. Žiaurus miestas už aukštos tvoros nušliaužia šalin tarsi žvėris. Mane apima invalido pasibjaurėjimas grįžimu: dar pora dienų

ir būsiu išleistas. Turbūt būtų nevyriška prašyti, kad mane dar truputį čia palaikytų?

Sanitaras atneša keletą tų meno albumų ir padeda prie mano kėdės, dar po kelių minučių ateina Rosenas, jo veide atsispindi įvairialypės emocijos – gėda kovoja su paranoja dėl karjeros. Viena vertus, jis pats savo rankomis, vidury baltos dienos, motinai matant, paduoda man nuotraukas; kita vertus, jos sudėtos į rudą voką be jokio erelio ar kitokių ženklų. Pasišalina jis irgi paskubomis. Po kurio laiko Nong išeina sugalvojusi kažkokią visai neįtikimą priežastį. Jai nuobodu ir kiek bjauroka dėl tokios raminančios aplinkos. Ji priklauso miestui kitoje tvoros pusėje, geidulingam, įsiurbiančiam miestui.

Dabar, kai jau galėjau panagrinėti foto (kaip jas vadina FTB), svarstau, gal Rosenas nori kažką tuo pasakyti: Vorenas su pirmuoju Bušu, Vorenas su Klintonu (dukart), Vorenas su antruoju Bušu, jau kiek senesnis ir labiau išsičiustijęs. Nesitikėjau, kad juvelyras atrodys it supermenas, bet taip jis ir atrodo – tarsi į Baltųjų rūmų Rožių sodą būtų patekęs tik savo valios stiprybės dėka. Klintonas aukštas, Vorenas tokio paties ūgio, tik lieknesnis. Pilkai melsvos akys, retėjantys elegantiškai žilstelėję rusvi plaukai. Atrodo kur kas rafinuočiau už prezidentą, lygus įdegis, auksinė filigrano apyrankė ant kairiojo riešo ir žmogaus, kuriam nieko nereikia įtikinėti, povyza. Kone užuodi jo odekoloną. Pergyvensiu šitą prezidentą, sako jo šypsena; pergyvensiu visus. Pajuntu, kad mano jėgos senka, ir padedu nuotrauką ant vieno iš albumų. Kelias minutes snūsteliu ir atsibudęs jį vėl pamatau ten pat, spoksantį į mane. Vėl paimu. Matyt, toji Baltųjų rūmų galia skatina seną apetitą nusikaltimų tyrimo menui. Kai sergame, protas dažniausiai laikinai paleidžiamas iš kūno kalėjimo laisvai pasklandyti. O šią popietę manasis jau vėl švartuojasi prie savo likimo.

– Kas yra? – klausia manęs Kimberlė Džouns, priėjusi prie vežimėlio ir pamačiusi, kaip jau tūkstantąjį kartą spoksau į Voreną. – Raukėtės, tarsi jį pažinotumėt.

Kaip čia paaiškinti? Liežuvis neapsiverčia pasakyti apie tą tamsų siluetą, kurį, kalbant dvasine prasme, matau stovintį už jo visose tose nuotraukose, negana to, ir atpažįstu.

27

Kukliame Kat būste daugiausia kvepia santalu, nuo smilkalų. Ji, kaip ir aš, gyvena viename kambary, tokiame, kokį mūsų tautinis optimizmas verčia vadinti butu, bet jos kambarys keliais coliais didesnis už manąjį. Mūsų Mylimiausio Karaliaus portretas kabo lygiai toje pačioje vietoje kaip ir pas mane, o Budos altorėlis sukrautas ant aukštos lentynos prie durų. Ji tris kartus jam nusilenkia, rankose laikydama smilkalus. Rimtai susikaupia, aiškiai melsdama sėkmės. Vilki dukslią tuniką ir, matyt, nieko daugiau.

– Man teks repetuoti, Sončajau, vakar nepataikiau į penkis balionus. Tu nieko prieš? Bus kaip senais laikais. Ar kada pasakojai savo motinai, kaip man padėdavai? Aš tai ne, bijojau, kad supyks ant manęs už tavo jauno proto jaukimą.

Ji prieina prie aukštos spintelės kitame kambario kampe ir išsitraukia plastikinę maisto dėžutę.

– Prieš keletą metų papasakojau. Jai tai pasirodė juokinga. Paklausė, ar tik nebuvo ko daugiau už tą pagalbą tavo pasirodymui. Bet juk nebuvo, ką?

– Sončajau, tu tebuvai dešimties, o aš tikrai ne tokia moteris.

– Mama pasakė nesistebinti, kad mano paauglystė buvo audringa – juk pažintis su moters intymia vieta prasidėjo nuo strėliukių, iššaunamų iš tos vietos.

– Na, ne visai ir suklystu, paklausius, ką kai kurie vyrai šneka apie moteris. Tu nekenti moterų?

– Ne, bet tu nekenti vyrų.

– Nesigilinkim į tai. Nekenčiu vyrų abstrakčiai. Tu man patinki. Padėjai man ištobulinti pasirodymą.

Iš maisto dėžutės ji išsitraukusi aliuminio vamzdelį ir pakelį prezervatyvų. Guldamasi ant čiužinio paduoda man prezervatyvus. Kol įsistatinėja vamzdelį, aš pereinu kambarį ir pripučiu prezervatyvą iki maždaug pėdos ilgio, užrišu ir ištiesiu rankoje. Kat droviai pasitvarko tuniką, kad galėtų šaudyti strėliukes man nesidemonstruodama, tarsi koks lankininkas iš tvirtovės. Laikau tą prezervatyvą kuo toliau nuo veido, o ji į vamzdelį įkiša strėliukę. Staiga, nepastebint jokio Kat judesio, pimpalo formos balionas sprogsta, ir strėliukė susminga į tinką. O tas tinkas visas nubadytas ir nubyrėjęs.

– Niekada nesupratau, kodėl nenaudoji smiginio lentos.

– Balionus klientai visada truputį judina. Matyt, nervinasi atsistoję priešais mane. Turiu išmokti šaudyti į judantį daiktą, – ji sukikena. – Bet, šiaip ar taip, žudant pimpalus apima tam tikras pasitenkinimas.

– Ar vyrų nekenti dėl Bredlio?

– Šūdas. – Strėliukė prašauna ir įsminga į medines duris, išties tolokai. Šįkart pastebėjau silpną judesį jos pilvo apačioje, kiaušidžių srityje. – Vyrų nekenčiu dėl pirmojo ir vienintelio savo vyro. Aš esu pavydaus, savininkiško tipo, o jis dirbo motociklinio taksi vairuotoju. Visame mieste, ypač prie barų ir masažo salonų. Nemanau, kad atsirastų kekšė, kurios jis nebūtų iškrušęs. Man buvo septyniolika, dėl Dievo meilės. Tajų vyrai sakosi mėgstą moteris, bet jiems patinka tik dulkintis. Net ir ne tai, jiems patinka viskas, kas uždrausta, nauja, dar nenaudota. Nepilnametės jiems patinka siaubingai, daug baisiau nei bet kokiam *farangui*. Jis buvo būtent toks. O aš – vienaširdė moteris. Vieną kartą atidaviau ir daugiau

nebeturiu. Taigi nusprendžiau niekad kito vyro neturėti. Vietoj to išmokau iš putės šaudyti strėles. Vien repetuodama iššaudau visą armiją pripūstų pimpalų. Žinoma, savo eilės būti sušaudytiems visada laukia nauja armija.

– Bet Bredlį visgi pažinojai?

– Taip, tik nenorėjau apie tai kalbėti Nanoje. Taip, pažinojau jį. Amerikietis jūrų pėstininkas. Truputį skaudu apie tai kalbėti. Praėjus šitiek daug laiko jis įtikino mane suteikti vyrams dar vieną šansą. Prieš penkerius metus jis buvo nuolatinis Nanos lankytojas. Žinai, vienas tų užsieniečių, kurie atvažiavę negali patikėti savo akimis, keletą mėnesių negali sustoti, o paskui tas žavesys ima blėsti. Tačiau jis buvo nieko sau personažas. Šitoks vyras, nuostabus ir labai juodas – kas galėtų jį pamiršti? Jis man sakėsi esąs kitoks. Va tai kvaiša, ką? Bet keista, kad daugiau neradai nė vienos, kuri atpažintų jo nuotrauką.

– Kiekgi tų moterų išbūna baruose penkerius metus? O kuo jis skyrėsi nuo kitų?

– Jis buvo pagarbus. Neturėjo savyje to geidulio, baimės ir paniekos mišinio. Atrodė, kad mes, moterys, jam išties patinkame, tarsi būtume žmonės, su kuriais jis galėtų tapti draugais. Buvo labai populiarus visuose baruose.

– Jis tave išsirinko? Sumokėjo tavo baro baudą?

Bum. Puikus šūvis! Strėliukė perveria patį prezervatyvo centrą ir prismeigia jį prie sienos, ir kaba jis dabar susiraukšlėjęs ir glebus, be jokios aistros.

– Jokiu būdu ne. Sakiau tau, aš su vyrais nevaikštau, netgi parduoti savo kūno. Čia buvo kitaip. Aš užsiimu privačiais vakarėliais, taip iš tikrųjų ir užsidirbu, pasirodymas bare yra tiktai reklamai. Turiu agentą, o agentas sako klientams: „Klausykit, tik be rankų. Šita moteris neparduodama. Pažiūrit pasirodymą, ji pabendraus, gal net prisės jums ant kelių, jei labai norėsit, bet tik tiek.“ Paprastai agentas tai labai aiškiai pabrėžia ir išties įsitikina,

kad klientas suprato. Taigi, prieš penkerius metus tas agentas man paskambino ir pasakė turįs vakarėlį, o mokės dvigubai, nei aš paprastai imu. Kodėl dvigubai, nesakė, taigi man pasidarė įtartina. Paklausiau: „*Farangai*?“ – o tas atsakė: „Ne.“ Paklausiau: „Ar sakei, kad jokio sekso?“ – ir tas atsakė: „Taip, taip, visi suprato, jokio sekso.“

Dabar aš jau kaip reikiant įsivažiavau treniruotis. Ištiestoje rankoje jau laikiau pripūstą prezervatyvą. Kat trumpam stabtelėjo ir kilstelėjo nugarą.

– Viskas vyko „Dusit Thani“ viešbutyje. Apartamentai trečiame aukšte nuomojami privatiems renginiams. Manyčiau, labai brangūs. Ten ir vyko tas vakarėlis. Man net surentė besisukančią sceną. Tada mane visai neseniai pirmą kartą buvo rodę per *farangų* televiziją, ir manau, kad šitame vakarėlyje pageidauta gyvos versijos, lygiai tokios kaip toje dokumentikoje – regis, rodė per BBC. Taigi aš sau dirbu nekreipdama į tuos klientus per daug dėmesio. Visgi man reikia susitelkti į balionus. Bet kaip būčiau galėjusi nepastebėti to milžiniško juodo žmogaus tarp tos masės kaimiečių?

Tą žodį ji ištaria su panieka.

– Net ne kaimiečių, kalnėnų. Kalnų čiabuviai, nusigeriantys iki žemės graibymo ir nesivaldantys. Kai vienas pabandė prieiti prie scenos manęs pagraibyti, ėmiau ieškoti, pro kur sprukt. Vienas čiabuvis atrodė pažįstamo veido, tarsi būčiau kažkur jį mačiusi, bet nežinojau kur, gal laikraščiuose, manau, kad jis buvo vienas tų pasienio narkobaronų. Jis buvo lyderis, taip kažkaip savotiškai lojo, ir kai sulojo, visi kiti liovėsi daryti, ką darę, ir sukluso. Atrodė visai kaip kine, kur koks banditų vadas bando suvaldyti kitus banditus. Bet du iš jų buvo taip nusigėrę, kad visiškai nebesivaldė, o jų vadui jau nelabai rūpėjo – o tie kalbėjo, žinai, kaip jiems čia kartu mane ant scenos paturėjus, kol tas daiktas sukasi. Per visus savo metus šitame žaidime dar niekada nebuvau šitaip įklimpusi

ir pamaniau: vaje, še tau, kad nori. Mintyse pasiruošiau grupiniam išprievartavimui – tokia jau mano profesinė rizika – ir pamaniau, kad anksčiau ar vėliau tai vis vien turėjo nutikti.

Dar vienas prezervatyvas, dar vienas bum.

– Kai tie išsitraukė savo ginklus ir ėmė lyginti, supratau, kad laukia žiauri naktis. Tada atsistoja tas juodaodis, prieina prie scenos, nusirengia marškinius – tuos tokius tropinius, išmargintus ananasais ir mangais, ir, suprantama, milžiniškus. Apgobia jais man pečius, o jie siekia man kulkšnis, – Kat nusijuokia. – O tada sako tam jaunimui: „Ji mano, vyrai, sutariam?"

Ji paima iš maisto dėžutės dar strėliukių.

– O tie akmens amžiaus šliužai tik pažiūrėjo į jį. Nė vienas nė nesiruošė prasidėti su šituo juodu milžinu. Tas nusiveda mane į persirengimo kambarį ir sako, labai švelniai: „Verčiau spruk iš čia – ir gal galim pasimatyti rytoj?" – ji vėl nusijuokia. – Nesu iš alpėtojų, tačiau man buvo trisdešimt šešeri ir jau svarsčiau, ar tik pastaruosius dvidešimt metų nebuvau pernelyg griežta priešingos lyties atžvilgiu. Jis išgelbėjo mane nuo košmaro ir pats buvo tiesiog... na, jei atvirai, jam atsispirti neįmanoma.

Regis, repeticija pasibaigė. Kat atsistoja susidėti strėliukių, prezervatyvų ir aliumininio vamzdelio.

– Ir kaip sekėsi?

– Kaip sekėsi? Keistokai sekėsi. Maniau, kad jis tikras džentelmenas, pakvietė mane vakarienės, elgėsi kaip su dama. Visai neskubėjo į lovą. Atrodė, tarsi norėtų kažką sužinoti, galvoju, kad gal jis vis dar stengėsi suprasti tajų moteris – kuo mes gyvename. Sugulėme tik per trečią pasimatymą, – Kat papučia lūpas.

– Gal būtum nieko prieš apie tai papasakoti?

– Apie seksą? Ar to reikia tavo tyrimui? Manau, kad jis nusivylė. Supranti, jis, kaip ir dauguma vyrų, manė, kad lovoje būsiu kažkokia ypač ypatinga, tarsi turėčiau kokias dvi vaginas ar panašiai. Aš vis duodavau suprasti, aiškinau: klausyk, šitą vaidinimą išmokau

todėl, kad esu drovi ir nelabai kokia lovoje – visai nežinau, kaip suteikti malonumą vyrui, nežinau, ko vyrai nori.

– Bet kaip jauteisi pati?

– Nieko panašaus, ką buvau patyrusi anksčiau, tačiau anokia iš manęs ekspertė. Merginos sako, kad dauguma vyrų nori tik įkišt, nuleist ir ištraukt. Na, jis tikrai buvo visai ne toks.

– Gal galėtum papasakoti truputį smulkiau?

Kat meta į mane gašlų žvilgsnį.

– Užsivedinėji, Sončajau? Nori sužinoti, ką jaučia moteris, gulėdama po tokiu vyru? Tiesą sakant, manau, kad jis buvo pripratęs prie garbinimo. Gulėjo ir, regis, tikėjosi, kad nudirbsiu visą darbą. Manau, buvo pripratęs, kad moterys dėl jo seilėtųsi ir jo trokštų. O gal amerikiečiams būdingas toks seksas, nežinau.

– Kokio dydžio jo varpa?

Ta užsidengia burną.

– Sončajau! Normalaus dydžio, nes jei būtų proporcinga jam pačiam, būtų perplėšęs mane perpus. Normalaus dydžio, Sončajau, didesnė už tajų vyrų, tokia pati kaip bet kurio *farango*.

– Bet jūs visgi mylėjotės?

– Žinoma. Bet tik vieną kartą, ir man visai nepatiko, nes manęs vis neapleido jausmas, kad jį nuvyliau, kad jis tikėjosi kažkokio ypač egzotiško, neįprasto sekso – ir turbūt jaučiausi menka, – ji atsidūsta. – Paskui, vien norėdama įtikti, paklausiau, ar jis nenorėtų, kad pašaudyčiau, – nusijuokia. – Turbūt turėjau susiprasti, kad būtent to jis ir nori, antraip juk nebūčiau pasiėmusi savo strėliukių, ką? Tokia kaip aš niekada nepajėgs sužinoti, ko tiems vyrams iš tikrųjų reikia. Jaučiau – nori, kad aš jam parodyčiau savo šou, kad būčiau jo sekso žaisliukas, bet niekada nieko neprašė. Norėjo, kad pati žinočiau, ką daryti. Tam tikra prasme jis elgėsi kaip moteris. Vyrus domina vienintelis mano atliekamas dalykas – strėliukių šaudymas.

– Ir pašaudei jam? Ar jis atsakė, kad norėtų?

Ji liūdnai linkteli.

– Taip. Tada jis atsigavo, pagyvėjo. Pasirodo, tą planavo. Net atsinešė smiginio lentą ir paguldė mane ant lovos – ir filmavo, iš arti ir taip toliau. Buvo viską susiplanavęs iš anksto, tik nenorėjo manęs prašyti. Nežinau, ar jo būta džentelmeno, ar kažkokio keisto romantiko. Tačiau viskas turėjo būti tobula, apšvietimas, kameros pozicija – viskas. Tada jis labiausiai ir susijaudino, tačiau daugiau nebesimylėjome, – pauzė. – Labiausiai man įstrigo tas šilkas.

– Šilkas?

– Taip. Viskas buvo iš šilko, puikios kokybės, nuostabių spalvų šilko, galvą jis man aprišo viena šilkine skara, sau pats užsirišo kitą. Vis kartojo, kaip nuostabu jį jausti oda, norėjo, kad ir aš tai jausčiau. Odai jis gana malonus, bet juk tai tik šilkas – manęs jis visai neužvedė. Viskas vyko tarsi kokiame Vidurio Rytų šou – jis toks juodas su ta violetine skara... o man išeinant skarą atidavė. Norėjo man sumokėti, bet atsisakiau. Išėjau baisiai nusiminusi – matyt, buvau jį įsimylėjusi, norėjau, kad viskas tęstųsi kiek ilgiau, ir labai nusivyliau, žinai, kad jis norėjo susukti tą filmuką, kad jis buvo toks, kaip ir kiti, tam tikra prasme net labiau.

Išsitraukiu iš kišenės nuotrauką ir rodau jai. Kat susiraukia.

– Niekada nesu jos mačiusi, bet apie ją girdėjau. Juk žinai, kokie tie žmonės, jie mėgsta matyti, kaip kiti kenčia. Praėjus kokiems dvejiems metams po tos nakties su Bredliu, žmonės pradėjo man pasakoti apie tą su juo matytą moterį. Iš to, kaip ją apibūdino, čia ji ir bus. Krungtepe kitos tokios nerasi. Koks kūnas! Juk negali kaltinti jo, kad už mane ji jam patiko labiau, ką? Dabar, kai jau praėjo šitiek laiko, galiu pasakyti: fantastiško grožio šliundra.

– Bet nesi girdėjusi, kur ji dirbo, ką veikė?

Kat papurto galvą.

Jau buvau beišeinąs, kai kažkas pastūmėjo mane ištraukti Voreno nuotraukas. Parodau jai naujausią: Voreną su Džordžu Bušu

jaunesniuoju priėmime Baltųjų rūmų Rožių sodelyje. Kat akys ima lakstyti nuo nuotraukos prie manęs. Baimė? Greičiau siaubas. Ji suima mane už rankos.

– Jis čia įsivėlęs? Sončajau, jei taip, šitą bylą verčiau pamiršk.

– Kodėl?

– Ar kada esi girdėjęs posakį „ypatingas klientas"?

– Žinoma. Ar jis vienas iš tokių?

– Per jį ir kilo šitas pavadinimas. Anksčiau baruose jis buvo puikiai žinomas. Atvykdavo kartą per mėnesį, ir ta žinia iškart pasklisdavo. Mokėdavo maksimalią kainą bet kuriai su juo sutikusiai eiti merginai, bet nė viena niekada nepanoro pakartoti. Apie tai jos nekalbėdavo, bet gali numanyti. *Farangai* nesupranta tajų. Jie mano, kad jei mergina parduoda savo kūną, ji neturi nei orumo, nei ribų. Tiesą sakant, dažniausiai yra priešingai. Tokios moterys kaip tavo motina yra labai laisvos dvasios. Ar galėtum įsivaizduoti Nong kada dirbančią normalų darbą? Arba besitaikstančią su kokio vyro smurtavimu? Moteris greičiausiai parduoda savo kūną, nes tai yra oriau ir saugiau, nei gyventi santuokoje su smurtaujančiu girtuokliu, kuris nesisaugodamas traukia per kekšes. Na, šiaip ar taip, niekas su juo nėjo antrąkart, bent jau negirdėjau.

– Ir ką, jis liovėsi ėjęs per barus, taip staiga ir netikėtai?

– Dešimtojo dešimtmečio vidury čionai ėmė plaukti visos tos rusės iš Sibiro. Girdėjau, kad jos ėjo su juo kiek tik reikia kartų ir taikstėsi su visais jo reikalais, kad ir kas tai būtų. Ypatingi klientai joms puikiai pažįstami. Jų suteneriai su juo susisiekdavo, taigi jam daugiau nebereikėjo barų. Tos sibirietės tikrai kietos moteriškės. Turbūt klimato užgrūdintos.

Kat irštva yra kone tokiame pačiame pastate kaip ir manasis, tik ji gyvena ne prie upės ar ko kito, įdomesnio akiai. Stoviu ant žmogaus sukurtos dykumos krašto, laukiu taksi ir svarstau, ar šita

dykynė nebus dar viena iš Vakarų atsivežta gėrybė. Gal užsispyrusiai griebdami viską, kas vakarietiška, mes netyčiom atsivežėme ir keletą gabalų Sacharos? Laimė, kad pasiėmiau savąjį „Walkman“ ir laukdamas galiu klausytis Pisito Sritaboto radijo laidos. Apie prostituciją viena sociologijos profesorė kalba tokiu autoritetingu tonu, kad net ir Pisitas nors kartą gyvenime pamiršta įsiterpti.

– Labai gaila, bet tam žodžiui kiekvienas turi skirtingą apibrėžimą. Nūnai didžiulį procentą universitetuose ir kolegijose studijuojančių merginų remia vadinamieji cukriniai tėtušiai – vyrai, dažnai *farangai*, bet paprastai tajai, apmokantys jų išlaidas, net skiriantys tam tikrą algą mainais už teisę kada tik panorėjus miegoti su tomis studentėmis. Nepasakysi, kad tai nelegalu, tačiau tokia mergina neabejotinai parduoda savo kūną. Jei tas cukrinis tėtušis nepakankamai turtingas, kad apmokėtų visas jos išlaidas, jai tenka susirasti dar vieną, gal net kokius tris. Dažnai tokia mergina turi tris skirtingus mobiliuosius telefonus – atskirus visiems meilužiams, kad nesupainiotų vardų, jei kuris paskambintų. Paskui, tarkim, turime itin naivią ryžių augintoją iš Isano, išgirdusią apie didmiestyje uždirbamus pinigus – tokia kokį savaitgalį prasitrina Sukumvito baruose, gal parsisamdo vienam ar keliems vyrams ir ūmai susivokia neturinti nė menkiausio supratimo apie užsieniečius ir nemokanti nė žodžio angliškai. Gali būti, kad vien mintis apie oralinį seksą ją pašiurpins ir suglumins, ir ji šoks į artimiausią autobusą, vežantį namo į tolių toliausią šiaurę, ir kojos į didmiestį nebekels. Dar yra ekspertės – labai talentingos ir patrauklios moterys, galinčios tiesiogine to žodžio prasme apvynioti vyrus apie pirštą. Tokios merginos dažnai gauna pajamas iš trijų ar daugiau užsieniečių, gyvenančių toli nuo čia ir, žinoma, nė nenutuokiančių vienas apie kitą, mokančių, kad jos nedirbtų baruose ir lauktų, kol jie atvyks atostogų. Savaime suprantama, jos ir toliau kasnakt pardavinėja savo kūną, o jų bendrosios pajamos turbūt viršija bet kurio vidutinės klasės profesionalo, tarkim,

teisininko ar gydytojo, uždarbį. Paskui turime merginas, kurios keliauja, dažniausiai su padirbtais pasais, parūpintais mūsų vietinės mafijos, kuri joms gauna ir tokių šalių kaip Britanija ar JAV vizas. Tokios merginos, jei jos gabios savajai profesijai, išvyksta į miestus, kaip antai Londoną, Los Andželą, Niujorką, Čikagą, Paryžių, Honkongą, Berlyną, Tokiją, Singapūrą, ir gali uždirbti net iki šimto aštuoniasdešimt tūkstančių dolerių per metus. Žinoma, jos niekada nemoka mokesčių ir paprastai susitaupo didžiules sumas, paskui po kelerių metų grįžta ir įsilieja į mūsų turtingesniuosius sluoksnius. Toliau yra merginos, kurios įkliuvo į kokios nors paskolos pinkles, paprastai norėdamos sumokėti už savo motinos ar tėvo gydymą. Tokios ūmai apsižiūri patekusios į kokį nors užmiesčio ar Malaizijos viešnamį ir tapusios tikromis sekso vergėmis, nes visas jų uždarbis keliauja išmokėti tai pirminei paskolai, o darbo metu, kuris gali trukti net iki dvylikos valandų per parą, joms gali tekti aptarnauti po vyrą kas dvidešimt minučių. Ir dar turime amerikietiškojo biliardo barus. Čia mūsų merginos nepajėgios konkuruoti su filipinietėmis – tos yra pasaulinės klasės, tačiau jos nuolat tobulėja.

– Ką biliardas turi bendra su prostitucija?

– Tailando biliardas. Žaidimas panaudojamas kaip masalas. Ne visi *farangai* mėgsta barus su pusnuogėmis šokėjomis ar nori praleisti visą vakarą gerdami alų. Biliardas susišluoja likusią rinkos dalį – jį mėgsta ir drovuoliai, jis duoda pradžią, bendrą pomėgį. Viskas gali atrodyti kone kaip atostogų romanas, vietoj įprastinės savaitės trunkantis vieną vakarą.

– Supratau.

– Iš tiesų negalime net lyginti šitų skirtingų moterų likimų, sampratų ar gyvenimo būdų, tačiau kadangi jos visos yra prostitutės, mes nesąmoningai kalbame apie jas kaip patekusias į tą pačią bėdą, nors taip nėra. Tiesa ta, kad prostitucija atlieka daugybę funkcijų. Ji gali būti pakaitalu socialinėms pašalpoms,

medicininiam draudimui, studentiškoms paskoloms, pelningam hobiui ir, be to, vesti į gerovę, kurios iš gyvenimo tikisi daugybė šiuolaikinių moterų. Ji taip pat pritraukia į mūsų šalį didžiules užsienio valiutos sumas, o tai reiškia, kad valdžia niekuomet rimtai su ja nekovos.

– Supratau, – neįprastai niūriai pakartoja Pisitas. – Ir mes čia kalbame apie didžiulę dalį Tailando moterų?

– Milžinišką. Turint omeny, kad daugybė moterų tam netinka dėl amžiaus ar fizinio žavesio stokos, panašu, kad koks dvidešimt procentų Krungtepo moterų, turinčių galimybę pardavinėti savo kūną, taip ir daro. Jei įskaitysime ir cukrinio tėtušio fenomeną, ir užsienio industriją, o ji labai stambi, tas skaičius dar išaugs.

– Ar mes, kaip tauta, priklausomi nuo šito verslo?

– Nenorėčiau nei perdėti, nei heroizuoti tų moterų, tačiau tikra tiesa, kad be jų darbo visi būtume kiek neturtingesni.

– Ar tajų moteryse esama kažko, kas jas taip lengvai pastūmėja į šį užsiėmimą?

Juokas.

– Na, ypač *farangai* pabrėžia, kad mes labai gražios ir neturime tų daugumai vakariečių moterų būdingų susivaržymų ir įsitikinimų. Vakaruose sekso aktas paverčiamas religiniu potyriu, o mums tai ne daugiau nei pasikasyti niežulį. Bijau, kad nesame tokios romantikės, kaip atrodome. Ir galbūt esame truputį keistokos. Kitose valstybėse, kaip antai Japonijoje ir Pietų Korėjoje, pasitaisius ekonominei padėčiai prostitucija dramatiškai sumažėjo. Mūsų ekonomikai augant, prostitučių skaičius turi tendenciją didėti, o ne mažėti.

Atvažiavus taksi, išjungiu Pisito ir jo viešnios pokalbį, tačiau kurį laiką mane dar persekioja ryžių augintoja iš Isano. Taip ir matau, kaip ji jaučiasi nesmagiai be sarongo, su trumpu sijonėliu arba juodomis timpėmis ir juodais marškinėliais su petnešėlėmis – kone tos profesijos uniforma. Jos kojos galbūt kiek per

trumpos ir per raumeningos, užpakalis platokas, lūkesčiai nepaprastai toli nuo realybės, ji žiūri į praeinančius baltaodžius, svarstydama, kuris gi bus jos išvaduotojas. Ji plataus, atviro veido su plokščia šiaurinių genčių nosimi. Pajuntu jos nuostabą, kai pirmasis klientas pamėgina įtraukti ją į juodąjį felacijos meną, kai ji negali patikėti, kad jis nejuokauja, kad žmonės iš tiesų daro tokius dalykus. Savo minčių akimis nuseku paskui ją iki pat pabaigos ir laukdamas autobuso namo drauge su ja jaučiu jos pasišlykštėjimą šituo miestu. Suvokiu mylįs ją, nors niekada jos nepažinojau. Jei mus kas ir išgelbės, tai tik tokios kaip ji.

Pakeliui į savo irštvą medituoju apie savo paties varpą. Ne tik savo paties, mano mintys sukasi apie visus varpų savininkus. Anksčiau ar vėliau žmogus prieini kelio išsišakojimą: ar ji taps tavo gyvenimo centru, ar nuspręsi ją išbrinkusią naudoti tik ypatingomis progomis. Pasirinkusieji pirmąjį kelią, matyt, neišvengiamai pasiekia tašką, kai vienintelė jų meilužių pareiga – aptarnauti tą organą visoje jo didybėje. Gali kišti jį kur tik nori, dalytis su bet kuo, kad tik jis būtų pagrindinis šou personažas. Susivokiu, kad galvoju visai ne apie savo įnagį, o apie Bredlio: žmogaus, savo interneto tinklalapyje demonstravusio tobulą falą. O kaipgi su tuo jo kompanionu Silvestru Vorenu, žmogumi, žaidžiančiu taip šiurkščiai, kad su juo sanguliauja tik sibirietės?

28

Antrą kartą Fricą aplankau jau būdamas dvidešimt vienų ir policininkas. Nuėjau vienas ir nieko nesakiau Nong apie šią planuojamą gailestingumo misiją. Tuo metu jis jau buvo atsėdėjęs kalėjime daugiau nei vienuolika metų ir jo virsmas iš rafinuoto žavaus jauno europiečio į suvytusį kloakos gyventoją jau buvo visiškai

baigtas. Jis visai nupliko, jei neminėsime keleto kuokštų prie jo baltą blizgančią plikę juosiančių raukšlių. Dėl hiperjautrumo kūno kalbos niuansams susidarė įspūdis, kad jo suktumas balansuoja ant beprotybės ribos. Jei paliesdavau sau ausį, pasitrindavau nosį, kostelėdavau ar pakeldavau akis į lubas, jis reaguodavo, tarsi tai būtų gyvybiškai svarbu jo išlikimui. Tąsyk man ūmai užėjo noras jį aplankyti, aiškiai dėl tos man būdingos apgailėtinos tėvo paieškos; o jis atėjo į savąją lankymo salės pusę iš nesibaigiančių grotų eilės, grandinėmis surakintas, kupinas vilties atrasti kažkokį gelbėtoją, galintį kokiu nors būdu jį iš čia išvaduoti. Dar niekada pora vyrų vienas kito taip nebuvo nuvylę; po penkių minučių mudu jau žvengėme kaip arkliai. Šeima jo išsižadėjo, artimus draugus po jo arešto susėmė Vokietijoje ir nuteisė už heroino kontrabandą. Jų įkalinimas baigėsi greičiau nei jo, – Fricas gavo iki gyvos galvos, – tačiau nė vienas nejautė noro jo aplankyti. Išėjau iš ten, būdamas visiškai tikras esąs vienintelis pasaulyje, galintis išgelbėti jį nuo beprotybės.

Praėjus vienuolikai metų lankau jį šešiasdešimt pirmą kartą. Visai prieš privažiuojant sargybos bokštelį paprašau taksi vairuotojo stabtelėti ir nuperku šešis blokus „555“ cigarečių. Pats Fricas rūko vietinių rūšių, tačiau kalėjimo rinkoje „555“ – kur kas vertingesnė valiuta. Kartu nuperku ir raudoną „Marlboro“ pakelį, paskui pasakau vairuotojui sustoti netoli kalėjimo, kol susitvarkysiu ant galinės sėdynės. Fricas turi pinigų, – pagal Tailando standartus jis visai pasiturintis, – bet juos ne taip paprasta paversti galia kalėjime. Bet kuris kalinys, jei tik nori, gali atsidaryti kalėjimo sąskaitą, tačiau griežtai ribojama, kiek pinigų jis gali kiekvieną dieną iš jos išsiimti. Iš pradžių atveždavau Fricui jo paties pinigų tūkstančio batų banknotais, taip sulankstytais ir suspaustais, kad, atėjus jo aplankyti, man tiesiog pavykdavo sprigtelti vieną kitą pro lankymo salės grotas. Bėda ta, kad kalėjime jam reikia smulkesnių banknotų. Su tūkstančio batų banknotais čia toli nenueisi, – keliems kaliniams

buvo kilę nenugalimų pagundų jį nužudyti ir juos atimti. Dabar aš iškrapštau dešimt „Marlboro" cigarečių, į jas įkišu po kelias stipriai susuktas šimtines, užkemšu galą tabaku ir visa kita palieku likimo valiai. Kol kas mums visada pavykdavo. Su savo policininko pažymėjimu išsisuku tik lengvai apieškotas. Kitiems lankytojams, ypač *farangams*, apžiūri visas kūno ertmes.

Laukiant lankymo salėje, kol budintis apsaugininkas jo paieškos, visuomet esama tam tikros nežinomybės. Gal Fricas guli kalėjimo ligoninėje, tarkim, dėl ŽIV, kuriuo užsikrėtė nuo bendros adatos, ar dėl kokios kitos mirtinos kalinius pjaunančios ligos? O gal Karalius šiemet sutiko jam atleisti? Bet štai ir jis, ateina laikydamas kojų grandines ant virvelės kairėje rankoje, tarsi vestų šunį pasivaikščioti. Oficialiai Bangkvane nebėra jokių kojų grandinių, tačiau ši informacija, regis, taip ir nepasiekė Frico korpuso apsaugininkų. Jam atsisėdus kitoje grotų pusėje, grandinės dusliai terkšteli ant grindų.

Kad ir kaip keista, jis jau girdėjęs apie Pičajų ir pareiškia man užuojautą. Pirmus jo įkalinimo metus taip pagreitėjęs senėjimo procesas prieš kurį laiką netikėtai sustojo, tarsi jis norėtų pasiekti tam tikrą reptiliško suktumo būklę. Dabar jis primena raukšlėtą vėžlį, nežinia kokio amžiaus, maždaug tarp penkiasdešimties ir dviejų šimtų. Padėkoja man už „555", jau apsaugininko patikrintas ir jam perduotas, ir įdėmiai nužvelgia mano veidą. Žinau, kad jis ne šiaip paprastas žmogus, kad niekada jau toks nebebus, kad ir kaip norėtų būti vienas iš milijonų savo anksčiau niekintų vidutinio amžiaus vidutinybių, gyvenančių niekuo nepasižyminčius vidutiniškus gyvenimus. Jaučiu, kaip jis mane tyrinėja su tuo savo hiperjautrumu, ir žinau, kad skaito mano mintis, ne dėl kažkokių antgamtiškų galių, bet tiesiog dėl iki nesuvokiamo laipsnio išugdyto gebėjimo skaityti veidus.

– Žinojau, kad šiandien atvažiuosi. Pro lubų plyšį pamačiau baltą paukštį ir supratau, kad čia tu. Jau tapau visišku taju, ką?

– Kaip laikaisi?

Jis trukteli už virvelės ir sužvangina grandine.

– Fantastiškai. Mane paaukštino – ką pasakysi?!

– Į tvarkdarius? Patikėtinius?

Tas suprunkščia.

– Ar aš tau panašus į skundiką? Ne, jie pagaliau suprato, kad mano vokišką dalykiškumą ir dėmesingumą smulkmenoms galima panaudoti – dabar vadovauju mūsų raudonųjų žibintų kvartalėliui.

– Tai ką, jie dabar ir merginų priveda?

Fricas nusipurto. Jis kalba neįtikėtinu greičiu ir garsiai šnabždėdamas, tarsi koks ekscentriškas genijus arba beprotis.

– Vadinasi, dar esama šio to, ko nežinai apie savo šalį. Aišku, kad jokių merginų čia neveda – jas suplėšytų į gabalus. Aš kalbu apie kiaulidę. Bet jūsiškiai žmonės išties visiški homofobai, ar žinai? Kiaulė patelė išnuomojama dvidešimt penkis kartus brangiau už vyruką – trumpam, po pusvalandį. Man patikėjo apskaitą, ir, žinoma, aš skrupulingai sužiūriu tiek laiką, tiek pinigus. Net sumeistravau šiokį tokį elektrinį skambutį, taigi klientas žino, kad liko penkios minutės ir teks traukt lauk, – jis kilsteli rankas. – Ką aš galiu pasakyti? Man tik garbė – pernai leido vadovauti tarakonų projektui, ir aš pakėliau produktyvumą tūkstančiu procentų – kalėjimo gyventojų mitybos standartai ir apskritai sveikata nepaprastai pagerėjo, o aš, žinoma, visada buvau iš sugebančių greitai iškilti.

Linkteliu jam – vos vos pastebimai, taip vos, kad iš pradžių nemanydavau, kad kas gali pastebėti tokį nežymų judesį, – o jis pasikaso paausį. Tai reiškia, kad kampe sėdintis apsaugininkas apsimes aklas. Turbūt Fricas bus jam pakišęs kelis pakelius „555“. Išsitraukiu „Marlboro“, paimu vieną iš tų, su kuriomis padirbėjau, prisidegu ir parodau apsaugininkui klausiamą gestą, tas linkteli. Pro grotas paduodu uždegtą cigaretę Fricui, tas porą kartų užsitraukia ir užgesina ją. Šypteli:

– Pataupysiu, surūkysiu vėliau.

Pasakau jam, kad šįkart jis man gali truputį padėti, ir kol pasakoju apie Bredlį ir Daoprijos tiltą, jis klausosi mano žodžių su savo įprastiniu paranojišku budrumu. Mums nesvarbu, kalbėtis angliškai ar tajiškai, mat dabar jis laisvai kalba abiem kalbomis ir moka daugiau kalėjimo žargono už mane. Pabaigęs prisidegu dar vieną cigaretę ir paduodu jam. Šįkart apsaugininkas, regis, nepastebi. Kaip ir anksčiau, Fricas vėl porą kartų užtraukia ir užgesina.

Jis nieko nežino nei apie Bredlį, nei apie patiltės skvoterius, tačiau pritaria, kad Bangkvane tikrai atsiras turinčių man reikalingos informacijos. Kaip visada, nesiliauja tampytis ir nerimastingai mostaguoti rankomis, akimis varsto mane prašydamas daugiau informacijos. Pasistengiu jam nupasakoti tą moterį Bredlio paveiksle, tačiau jis negali nieko pasakyti, kol neužsimenu apie khmerus. Jo akys taip trumpam žybteli, kad šiaip niekada to nepastebėčiau, jei nebūčiau mokytas kalėjimo ženklų. Sustoju vidury sakinio. Aš kalbėjau tajiškai, bet jis dabar ima kalbėti angliškai.

– Girdėjau apie ją. Visi čia girdėję, dėl tų khmerų ji tikra legenda. Jų bijo net tajų banditai. Ji suka kažkokį *jabos* verslą ir naudojasi tais khmerais kaip apsauga – bent jau taip pasakojama. Ją šitaip gerbia todėl, kad sugebėjo jiems virsti kažkokia religine ikona. Pats žinai, kokie khmerai, geriausiu atveju, būna laukiniai, bet, pasirodo, dėl jos jie tiesiogine tų žodžių prasme pasiryžę mirti. Bent jau tokia legenda. Visai ja nesidomėjau, kol nepaklausei. Pažiūrėsiu, ką galima padaryti.

Jis mandagiai užklausia apie mano motiną, paskui mudu aptariame jo šiemetinius šansus būti atleistam nuo bausmės. Kol susiruošiu eiti, jau esu perdavęs visas tas banknotų prikimštas cigaretes. Visus šiuos metus jis išgyveno tik dėl šitų pinigų srautų. Kažkas iš Vokietijos kartą per mėnesį persiunčia juos į mano banko sąskaitą.

Kelias iš niūraus kalėjimo pastato į išorinį pasaulį labai ilgas ir tiesus, baigiasi jis parku, patvinusiu kinrožėmis, bugenvilijomis, orchidėjomis ir sodria tropikų žaluma. Kaip medituotojas galėtų neįžvelgti jame slypinčios proto ašies?

Sugrįžęs į savo irštvą pajuntu, kad mano sielos pajėgos dalyvauti šio pasaulio veiksme išnaudotos, o žaizda sukelia agoniją. Pasitelkiu meditacinę pagalbą, kaip visuomet po vizito pas Fricą.

Žinoma, į gandžą pagrindinės budizmo linijos šalininkai žiūri itin kreivai, ir, žinoma, Didingiausiasis aiškiai uždraudė bet kokios formos svaiginimąsi. Kita vertus, budizmu (aiškinu pats sau) niekada nesiekta nustatyti nekintamų amžius galiosiančių taisyklių. Tai yra organiškas Kelias, savaime prisitaikantis prie esamo momento. Laikau ją po čiužiniu.

Susisuku storą suktinę, prisidegu, giliai užsitraukiu. Ir staiga iš manęs ima sunktis sielvartas. Plėšiu nuo savęs visus tvarsčius, nebijau kraujuoti, susitelkiu į skausmą (mielasis Buda, kaip aš mylėjau tą žmogų!). Nenoriu paguodos, noriu jo. Kai mano agonija pamažėle susitelkia visai tarp akių, užtraukiu darsyk ir laikau įkvėpęs, kiek pajėgiu, paskui viską kartoju vėl. Nenoriu nušvitimo, noriu jo. Nepyk, Buda, mylėjau jį labiau nei tave.

29

Bet kas šituo užsiimantis jums pasakys: detektyvo užduotis – kasdien dėti du prie dviejų. Labai dažnai protas tai padarys nesąmoningai, tarsi nepastebimai veikianti kompiuterinė programa, atsakymas toptels galvon, tarsi kas mosteltų burtų lazdele, nors iš tikrųjų čia nėra jokio stebuklo, paprasčiausiai pasąmonėje susidėlioja šimtai detalių, užuominų ir žodžių, kuriuos netyčiom, o gal ir tyčia pasakė kas nors, kam trūksta tvirtybės pasakyti tiesą

tau į akis. Įtarimai ėmė telktis dar seniai prieš man patenkant į ligoninę, tačiau kai ji pasakė turinti reikalų mieste, man širdį suspaudė tas baisus sunkumas, toks, koks apima paties blogiausio laukiantį meilužį.

Jau kurį laiką ji skundėsi, kaip jai nusibodo kaimo gyvenimas, o jos neapgalvotos uždarbio schemos apėmė visas sritis, išskyrus narkotikus, tiems ji nepritaria, nors su amžiumi pati pamėgo gandžą. Atkalbėjau ją nuo nelegalių imigrantų, nykstančių gyvūnų, kaimo viešnamio, kazino ir bandymų įsijungti į sindikatą, siekiantį apgaulės būdu laimėti nacionalinėje loterijoje.

Pastaruoju metu kalbant telefonu užuominų smarkiai padaugėjo, tik jos neišaugo į prisipažinimą, nors tas grėsmingas žodis „patalpos" ėmė kartotis bauginamai dažnai. Dabar jai teko išduoti adresą, nes prireikė pagalbos. Vis dar kentėdamas skausmą dėl siūlių, pasigavau taksi į Kaubojų gatvę. Tos „patalpos" – mažas žemės lopinėlis tarp „Wetlips" ir „Ride 'Em bronco" – milžiniškų pasilinksminimo klubų, kur sezono įkarštyje dirba keli šimtai baro šokėjų. Tarp jų įsprausta mažutė aludė priklausė vienam anglui, dėl nesuvokiamų priežasčių atsisakiusiam įsileisti prostitutes ir – mano motina paaiškina nuleidusi akis – šitaip praradusiam savo licenciją, nes nesugebėjo mokėti už policijos apsaugą.

Ji mūvi juodas tarpkojį ir užpakalį aptempiančias timpes, vilki baltus trumparankovius marškinėlius, ant kaklo pasirišusi ryškiai raudoną skarelę. Plaukai supinti į žvilgančią juodą kasą, jos gale įpintas papuošimas su gėlėmis. Ant ausų kybo auksas, puikiai derantis su Buda, siūbuojančiu jai ant kaklo, kai ji trukteli per šaligatvį dėžę „Singhos" alaus. Nusišypsojusi man, ji atrodo fantastiškai, o kvepia lygiai taip pat kaip toji parduotuvė Vandomo aikštėje, kur mus vesdavosi Triufo.

– Bet kam jam policijos apsauga, jei jis neužsiėmė prostitutėmis?

Motina nepritariamai sucaksi.

– Šitoje gatvėje privalai maksimizuoti pelną. Smarkiai įsukti pinigus, kad jie tau gerai dirbtų. Negali vaikytis kažkokios romantiškos svajonės, tai pats tiesiausias kelias į bankrotą.

Išpučiu žandus ir pasikasau galvą. Žodžiai girdėti, tik ne iš jos lūpų.

– Jau būsi kažką surezgus?

– Baigiau verslo vadybos kursus. Tau nesakiau, nes nenorėjau, kad išsityčiotum, o ir šiaip nebūtum to supratęs, nes visai neturi uoslės verslui.

– Kursus? Kokiu būdu?

– Internetu, mielasai. Nejau nesakiau, kad Pečabune dabar jau turime plačiajuostį? Moteriškei namie jau nebereikia jaustis tarsi kalėjime, ji gali keliais spustelėjimais pasiekti visą pasaulį.

Praveriu duris ir matau, kad tas pastatas gilesnis, nei atrodo iš lauko. Dešinėje – ilgas baras, tvyro toji sunki melancholiška atmosfera, britų taip mėgstama, kai nori nusigerti. Už baro – „Guinness" ir įvairių angliškų rūšių alaus čiaupai, šokti visai nėra kur, stovi romantiškai senamadiškas muzikos aparatas ir nedidukai stalai, prie kurių plinkantys anglosaksai gali akis į akį šnektelti prie bokalo tamsaus alaus, ir toji privaloma smiginio lenta patalpos gale. Žinau, kad Krungtepas pilnas tokių aludžių ir joms paprastai puikiai sekasi. Ne tik britams, bet ir olandams, ir vokiečiams patinka kartkartėmis atsipūsti nuo kūnų pirkimo tokiose oazėse. Kita vertus, tiesa, kad nuomos mokesčiai Kaubojų gatvėje vieni didžiausių visame mieste, nes šitoje gatvėje verslas einasi puikiai. Mano įtarimai vis labiau kaupiasi.

– Kiek laiko tas anglas turėjo šitą barą, mama?

– Ištisą amžių. Apie trisdešimt metų. Jis jau ruošėsi išeiti į pensiją.

– Būtent tada, kai ieškojai patalpų?

– Jau seniai meldžiau Budą, kad man pasisektų. Praeitą mėnesį vate buvau dešimt kartų, o smilkalus deginau kiekvieną

dieną, – ji pažvelgia į mane. – Mes su juo elgėmės švelniai. Gailiaširdingai.

– Kas tave remia ir už kokius nuopelnus?

– Sončajau, būk mielas, aš esu garbinga į pensiją išėjusi moteris. Kuo užsiiminėjau praeityje, kad sudurtume galą su galu ir tu baigtum mokslus, seniai liko praeityje, pats tai žinai.

– Tai kaip gali sau leisti šitai išsinuomoti?

Ji šypteli, bet akių kontakto vengia.

– Turiu partnerį. Verslo partnerį.

– Ką?

– Kol kas nenorėčiau sakyti. Ar nematai, kad aš užsiėmusi?

– Na, aš tau padėti negaliu. Esu susiūtas.

Nutempusi „Singhos" dėžę į barą ji atsitiesia. Dabar suprantu, kad tai buvo simbolinis veiksmas, skirtas sukelti švelniems jausmams ištikimo sūnaus širdyje. Mat pro duris patalpos gale išeina jaunikaitis su šortais ir prakaitu žvilgančia nuoga krūtine ir ima tempti likusias gatvėje išrikiuotas dėžes.

– Man nereikia tavo pagalbos dėl alaus, noriu, kad padėtum dėl planų. Juos turi patvirtinti vietinės policijos pulkininkas, bet tik po to, kai ant jų pasirašys koks nors atsakingas žmogus, pažįstantis mane ir galintis už mane laiduoti. Taigi pamaniau – kieno parašas, jei ne paties geriausio Krungtepo detektyvo, tiktų labiau? Žinai, gal dar su kokiu gražiu Aštuntojo rajono antspaudu ar kuo.

– Kokia nauda iš Aštuntojo rajono antspaudo, kai čia Šeštasis?.. – sustoju vidury sakinio, nes supratau. – Kodėl Vikornas negali pasirašyti tų planų, jei tau reikia ko nors būtent iš Aštuntojo rajono?

Aš einu link jos, o ji traukiasi į baro gilumą.

– Jis nenori, kad jo pavardė atvirai matytųsi... supranti, kai pamatys, visi supras... kad tu mano sūnus ir kad dirbi Aštuntajame rajone.

– Kuriam kaip tyčia vadovauja pulkininkas, tavo naujasis verslo partneris. Kitaip tariant, stogas. Ar gali taip būti, kad visa tai buvo suderėta ligoninės koridoriuje?

Ji paliečia sau plaukus.

– Aišku, ne. Mudu abu taip jaudinomės dėl tavęs, kai pats negalėdavo nuvažiuoti į ligoninę, jis skambindavo man.

– O taip buvo visomis dienomis, išskyrus vieną.

– Na, pats matai, koks tu mums abiem brangus, – atmeta galvą. – Pasipasakojau jam, kad ieškau, kur mieste pradėti verslą, o jis pasakė turįs atliekamų pinigų investuoti, žinai, vadinamajam rizikos kapitalui. Tai buvo *simbioziška*, – tą anglišką žodį ji pavartoja kiek nedrąsiai.

– O kokius kursus tu ten baigei, jei tiksliau?

– Kažkoks specialus *Wall Street Journal* projektas. Gali užsiregistruoti internete.

Gal uoslės verslui ir neturiu, bet pakankamai gerai pažįstu gatvę ir abejoju, ar čia yra vietos dar vienam mergikių barui. Be to, ir Vikorną gerai pažįstu ir abejoju, ar jis investuotų ten, kur nebūtų sėkmės garanto. Nusprendžiu pagudrauti.

– Tai ką norėtum, kad padaryčiau?

Entuziastingas atsakymas:

– Na, mielasai, tu šitą verslą pažįsti ne blogiau už mane. Pamaniau, kad išlupsime visas šitas nesąmones, įliesime spalvų, įrengsime įdomų apšvietimą, nostalgišką aplinką, o pačiame gale galėtume turėti nedidukę sceną...

Ji nutyla ir apdovanoja mane meilės kupinu žvilgsniu. Kuo toliau, tuo daugiau suprantu.

– Ruošiesi turėti ir viršų, ar ne?

Ji vėl paliečia plaukus.

– Na, būtų kvaila neturėti, ar ne? Su tokia apsauga, kas gi mane pariš?

– Šeštojo rajono policijos vadas, štai kas!

– Mano partneris sako, kad vargiai, bet ačiū, kad dėl manęs jaudiniesi.

– Vargiai? Kodėl? Aa, jau žinau kodėl.

Prisiminiau, kad pulkininkas Predijus, vadovaujantis itin pelningam Šeštajam rajonui, yra kazino Aštuntajame rajone dalininkas ir todėl priklauso nuo Vikorno malonės. Visai nekeista, kad Vikornas sugebėjo iš to anglo atimti licenciją.

– Taigi, na, aš, suprantama, nieko apie politiką nenutuokiu. Manyčiau, kad tuodu pulkininkai tiesiog yra labai geri draugai.

Ji seka paskui mane siaurais sraigtiniais laiptais į antrą aukštą, ir dabar jau matau, kad esama ir trečio.

– Kiek manai įrengti kambarių?

– Po dešimt kiekviename aukšte.

– Dešimt?

– Bus per ankšti?

Akimis išmatuoju koridoriaus ilgį, šiuo metu ten tik trys kambariai.

– Mama, tie žmonės turės būti vienas ant kito dar prieš įeidami į kambarį. Nuo sienos iki sienos pas tave bus po kokias penkias pėdas. Visi kambariai bus vien lovos.

– O kas dar, mielasai? Jei manai, kad dešimt per daug, galėčiau apsiriboti devyniais.

– Septyniais. Nepasirašinėsiu ant jokių planų, kuriuose bus daugiau nei septyni. Ir tai kambariai bus tik septynių pėdų pločio. Turi palikti jiems vietos nusirengti. Juk negali žmonės rengtis koridoriuje, čia tau ne koks kaimas.

– Matyt, kad taip, – atsidūsta. – Puiku, nusprendžiame, kad septyni. Pasakysiu pulkininkui, kad tu taip reikalavai. Jis tikrai nenudžiugs, juk ką tik nupjovei trisdešimt procentų jo pelno.

Užsikariu į trečią aukštą, ten be tvarkos mėtosi seni čiužiniai, plastikinės alaus dėžės, kelios aliumininės alaus statinės ir apipelijusios knygos. Nusileidžiame laiptais atgal į barą. Purtau galvą:

– Ką gi aš darau, pasirašau viešnamio planus? Aš nekenčiu viešnamių.

– Žinau, mano meile, bet tai vis dar pats geriausias biznis. Mielai turėčiau kokią interneto kavinę ar dar ką, bet tai tiesiog neapsimoka. Įsivaizduok, turi pilną kambarį *farangų*, galbūt imsiančių merginas po tūkstantį batų už valandą, ir vietoj to jie barškina klaviatūras po keturiasdešimt batų už valandą. Nėr ką lygint.

– Matyt, kad taip. Kaip jį pavadinsi?

– Aha! Va čia tau bus staigmena. Mes vadinsim jį „Senių klubu".

– Kuo kuo?

– Tu nesuprasi, mano meile, bet mes ištyrėme rinką. Imsim nišą. Net nebandysim konkuruoti su tais blizgančiais kaimynais, tegu jie turi tą savo klientūrą nuo trisdešimties iki penkiasdešimties. Mes griebsim pensijų fondus. Pamatysi. Pabaigusi savo kursus visa tai paaiškinau pulkininkui – beje, gavau pačius geriausius pažymius. Jis pasakė pagalvosiąs, pagalvojo ir sutiko su manimi. Tiesą sakant, mano, kad aš geniali.

Mums bekalbant aš vis traukiausi nuo jos, tai akivaizdžiai pasąmoninė reakcija – ar tai išties vyksta? Ar aš tikrai tai darau? – ir dabar ji išginusi mane į gatvę, kur šviesiau. Dabar jau matau tai jos veide, – mano akyse vyksta ta moteriškose knygose aprašoma metamorfozė: daugiau nei dešimt metų ji gyveno ramų, idilišką kaimo gyvenimą, su visa jo nepakeliama nuobodybe, o joje per tą laiką prisipildė didžiulis ambicijų rezervuaras, ir tai sutapo su viduramžiu. Jos žandikauliai sukąsti, ji nebesustabdoma. Ji tampo už virvučių, aš – marionetė. Ji vis dar atrodo puikiai. Ir iš to, kaip bučiuoju ją į skruostą, supranta laimėjusi.

Iš Kaubojų gatvės motociklu važiuoju į „Hilton" viešbutį, ten mane iškvietė FTB. Pakylu liftu į jos apartamentus dvidešimt antrame aukšte, ji prie stalo dirba su metalinių objektų rinkiniu, o geriau įsižiūrėjęs susivokiu, kad tai šautuvo dalys. Vamzdis

ir apsodas ramiai sėdi viename iš didžiulių krėslų ir vadovauja savo pačių mėsinėjimui, o ji pasodina mane į kitą. Mudu su tuo šautuvu – manau, kad tai „Heckler & Koch“ automatas, kokių aštuoniolikos colių ilgio, su kaltinio plieno vamzdžiu ir lenkta dėtuve – žiūrime vienas į kitą, kol ta kalba. Ji išardo spyną ir smogiamąjį mechanizmą ant viešbučio sugeriamojo popieriaus lapo ir minutėlei į juos įsistebeilija, tada ištiesia ranką paimti ledų. Pakerėtas to ginklo, nepastebėjau ant stalo kampo padėto indo su „Häagen-Dazs“ makadamijų ir irisų ledais. Ji taip apmokyta, kad gali vienu pirštu krapštyti mechanizmą, o kita ranka plastikiniu šaukšteliu pasemti ledų. Valgymas vienam mano šalyje laikomas liūdna ir apgailėtina būsena, socialinės ir emocinės atskirties požymiu. Taip elgtis kito žmogaus akivaizdoje ir jam nepasiūlyti pasivaišinti – nepadoru, man beveik nepakenčiama stebėti. Jai ryjant mažutėlį Everestą, jaučiu, kaip mano veidas išbąla.

– Kas yra, bijot ginklų? – Iš stalčiaus ji išsitraukia mažą skardinėlę ginklų tepalo ir meistriškai užlašina vieną lašą ant ginklo spynos. – Ai, supratau, galvojat, kad neturiu leidimo, ane? Nesijaudinkit, Rosenas aptarė tai su vienu iš jūsų *capo di capi*, ir man leido jį turėti, jei tik protingai su juo elgsiuos. Jei man ir tektų jį panaudoti, tai tik su Tailando policijos priedanga, apie kurią jūs puikiai žinote. Ar tikrai gerai jaučiatės? Nemaniau, kad ginklas gali sukelti jums tokį pasišlykštėjimą. Žinau, jis taškosi, bet dauguma trumpavamzdžių tokie, o „H & K“ ir MP-5K faktiškai geriausi. Jei būtų koks didesnis, aš tikrai krisčiau į akis, ar ne? – Dar keli lašai tepalo smogiamajam mechanizmui, tada ji paima vamzdį ir apsodą ir ima kišti spyną į spynos rėmą. – Matot, nebuvau jo išsitraukusi nuo tada, kai pasiėmiau iš ambasados – man teko parsisiųsti jį diplomatiniu paštu, ir niekada negali žinoti, kaip su juo buvo elgiamasi. Viena, ką tau visuomet pabrėžia Kvantike: prižiūrėk savo ginklą, – pasisemia dar ledų. – Šiaip ar

taip, norėjau su jumis pasikalbėti, kaip apskritai, jūsų manymu, klostosi šita byla?

Su pasišlykštėjimu žiūriu, kaip ji dar suvalgo makadamijos ledų, paima surinktą ginklą, pasikabina ant kaklo ir atsistoja priešais viso ūgio veidrodį. Su tokiu laisvai ant diržo kadaruojančiu šautuvu ji gali nusitaikyti ir sušaudyti save tūkstančiu šūvių per mažiau nei... ak, nežinau, kokią nanosekundę. Kvantikas prieš Holivudą. Tokia netikėta drama prabudina vieną mano įžvalgą, ir pamatau už jos stovinčią visą eilę ankstesnių inkarnacijų. Amerikiečiai farai nuo tajų farų nesiskiria bent vienu atžvilgiu. Visi mes sukčių reinkarnacijos.

Ji pagauna mano žvilgsnį.

– Šitai jums išties nepatinka, ar ne? Gerai, daugiau jokių ginklų, einam, pasivaikščiosim. Norėčiau, kad man paaiškintumėt vieną dalyką viešbučio sode. – Ji nužirglioja prie „Häagen-Dazs" dar poros šaukštų ir staiga susizgrimba: – Gal norėtumėt?

– Ne, ačiū, – atsakau su palengvėjimu, jausdamasis taip, tarsi nuo kilimo būtų nukrapštyta kažkas labai nemalonaus.

– Ir nemaniau, kad norėsit. Ledai juk kažkaip ne jums, tiesa? Nei aitriųjų pipirų, nei citrinžolių, nei ryžių, tik krūva vakarietiško šlamšto – cukraus, pieno produktų ir begalė įvairių sintetinių dažiklių. Bet skonis puikus.

„Häagen-Dazs" keliauja į šaldytuvėlį po spintele. Iš drabužių spintos ji išsitraukia juodą stiklo pluošto lagaminėlį, kurio vidus, pasirodo, specialiai išlietas „H & K" sudėti. Išima dėtuvę, padeda ją į jos įdubą, paskui tą patį padaro ir su pačiu ginklu. Čia matau du žmones: ledus mėgstančią mergaitę ir patyrusią profesionalę, su meile besirūpinančią savo darbo priemone.

Dabar, kai ir ginklas, ir ledai patraukti iš akių, pažvelgiu pro langą, o ji dingsta už miegamojo durų. Miesto panorama ne Niujorko ir ne Honkongo, tačiau dabar tai jau modernus miestas. Aukštai kylantys plieno ir stiklo stulpai virš nušiurusių parkelių,

lūšnų ir pašiūrių labiau primena Meksiką ar Pietų Ameriką. Bet būdingiausias bruožas – nuolatiniai nebaigtų pastatų griaučiai nuo užteršto oro juoduojančiais kaulais, tarsi Buda mums primintų, kad miršta net ir pastatai. Tačiau kad už nepavykusio statybų projekto pamatytum metafiziką, reikia tam tikrų įgūdžių, todėl nusprendžiu su FTB savo įžvalgom nesidalyti; o toji išeina apsimovusi balto lino šortus ir apsivilkusi baltos ir mėlynos spalvų teniso marškinėlius su „YSL" užrašu – gal padirbtus, o gal ir ne. Nusileidžiame liftu į fojė (aš, Kimberlė ir šautuvas), ir palaukiu, kol ji padės juodąjį lagaminėlį į viešbučio saugyklą.

Kimberlė pareina tuščiomis rankomis, vilnijančiais šviesiais plaukais ir su šypsena, kuri paverčia ją kone šešiolikmete. Subtilių subtiliausiai pirštais brūkštelėdama man per ranką ji parodo, kad turime leistis iš fojė žemyn vedančiais laiptais; nusileidžiame ir patenkame į baseino teritoriją. Palei baseiną driekiasi kanalas, irgi viešbučio teritorijos dalis, vedantis į didelį serenčių girliandomis išpuoštą dvasių namelį.

– Gerai, – sako FTB, – gal paaiškintumėt, ką visi šitie daro „Hiltono" viešbutyje?

Jų ten gal kokie trys šimtai, pradedant šešių colių ilgio, baigiant didžiausiu, kokių dešimties pėdų aukščio. Sustatyti puslankiu aplink dvasių namelį ir net, galima sakyti, sudaro tokią lyg ir tvorą aplink gėlyną. Paraboliški, su apvalainomis galvutėmis ir įpjovomis viršuje, dalis sustatyta ant lafetų, su nukarusiais kiaušais. Keli akmeniniai, mažiausiai trys iš betono, bet dauguma mediniai. Kai kurie nudažyti ryškiai raudonai ir žaliai. Namelio kairėje auga didžiulis fikusas į paviršių iškilusiomis, aistringai susikabinusiomis šaknimis.

– Šitas dvasių namelis skirtas fikuso dvasiai, o toji yra vyriškos giminės.

– Ir šitai yra budistiška šalis?

– Budistiška, su po budizmu slypinčia didele hinduizmo ir animizmo porcija.

– Keista, kad „Hiltono" valdžia su tuo taikstosi.

– Jie neturi kitos išeities. Svarbių šventyklų naikinti nevalia – prisišauksi baisių nesėkmių ir nelaimių. O jų niekas nenori, juo labiau tarptautinių korporacijų vadovai.

– Tai kas suneša visus šituos falus? Kas nukabinėja juos šviežiais serenčiais?

– Vietinės moterys.

FTB prieina ir įsistebeilija į vieną falą.

– Moterys suneša didžiulius dirbtinius falus, skirtus vyriškajai fikuso dvasiai? Hmm, penas pamąstymui.

Ji ištiesia pirštą ir perbraukia galvutę iki koto. Puse lūpų šypteli ir nužvelgia mane. Manau, kad šitos antiflirto pamokos poveikis man jau praeina. Nusprendžiu į jos šypseną neatsakyti, net ir puse lūpų, ir mane pribloškia jos veidu nuslinkęs pykčio debesis. Tačiau ji greitai atgauna pusiausvyrą, ir dabar mudu jau žvaliai žygiuojame į viešbučio fojė kavinę. Galvoju apie „Heckler & Koch", kai ji drebia:

– Rytoj ambasadoje susirinkimas, Bredlio viršininkas mums papasakos, ką žino, jei išvis žino. Susitarimo keistis informacija labui kviečiu jus dalyvauti. Pasakysiu Rosenui, kad būsite.

Manau, kad mane paleido taip ir nepranešusi, ko apskritai buvau iškviestas. Nors tyrinėjau kelis dešimtmečius, man vis dar sunku nuodugniai suprasti vakarietišką protą. Tai, kad tikimasi pasaulio reakcijos į bet kurią užplaukusią užgaidą (ledus, falą, pasišaudymą), šitą prostitutės sūnų pribloškia. Kaip ir dauguma primityvių žmonių, tikiu, kad moralė kyla iš pirmapradės nekaltybės, kuriai turime stengtis likti ištikimi, jei nenorime visiškai paklysti. Bijau, kad toks įsitikinimas, jei ir drįsčiau jį išreikšti, FTB pasirodytų keistas ir graudus. Vakarietišku supratimu, Džouns ir Fricas skiriasi kaip diena ir naktis; man jie faktiškai visiškai vienodi: pora infantilių apetito gniutulų – tik vienas yra gaudytojas, o kitas – pagautasis.

30

Vėluoju į susirinkimą, lekiu į ambasadą ant hondos 125 sėdynės ir per ausines klausausi Pisito. Kaip ir kasdien, jis apžvelgia Tailando dienraščius.

Bulvarinis leidinys *Thai Rath* atkapstė seną istoriją apie vieno faro žmoną, kuri nukirto vyrui penį (standartinė bausmė už per dažną naudojimą ne namie), pririšo prie helio baliono ir paleido skristi virš miesto. Baliono svarba ta, kad policijos seržantui Puračajui Sorasučartui nepavyko atgauti savo organo per gyvybiškai svarbias devynias valandas, kai mūsų prityrę chirurgai dar gali jį prisiūti. Organas taip ir liko nesurastas. *Thai Rath* rašo, kad nauji kaimynų pateikti parodymai dabar byloja, jog helio balionas buvo sugalvotas dėl sensacijos (tikriausiai to paties *Thai Rath*), mat tą organo atskyrimo dieną kaimynai matė ponią Puračaj ašarojančią ir besikapstančią už savo namo pūpsančioje šiukšlių krūvoje, kurią, deja, pamėgusios lankyti žiurkės, ir tądien jos aiškiai ten pabuvojo anksčiau už ją. Pisitas užsimena, kad tuos naujuosius parodymus į dienos šviesą ištraukė tas pats *Thai Rath*, ieškodamas dingsties atgaivinti tą istoriją, dabar kaip sykis kartojamą ir paties Pisito. Toliau į laidą įsitraukia daktaras Muratajus, idant pateiktų įprastinių sukrečiančių smulkmenų apie prisiuvimo operacijas, ir kodėl Tailando chirurgai šioje srityje laikomi geriausiais pasaulyje: jie turi daugiausia praktikos.

– Taigi, ponai, jei jūsų svetimavimas baigsis naktiniu peilio šmaukštelėjimu, kad ir kas būtų, atgaukite trūkstamą dalį ir nepamirškite ledo.

Pisitas tajišku stiliumi primena mums, kad ši istorija baigėsi kuo laimingiausiai: seržantas Puračajus išėjo iš policijos ir įsišventino vienuoliu viename vienuolyne miškuose, iš to vienuolyno aukštybių jis vienodai abejingai žvelgia atgal tiek į savo praeities donžuaniškus nuotykius, tiek į savo buvusį organą. Jis

sakosi esąs dėkingas žmonai, pastūmėjusiai jį į Taurųjį aštuonialypį kelią.

Privažiuodamas prie ambasados nusiimu ausines ir susivokiu jau dešimt minučių vėluojantis, taigi kai pereinu apsaugą ir esu įleidžiamas į Neipo ir Roseno kabinetą, man tenka nutraukti susitikimą.

Susikaupusiems klausytojams kalba lieknas, šviesus, sveikata trykštantis keturiasdešimt peržengęs vyriškis rusva karine uniforma.

– Buvau Bilo Bredlio vyresnysis beveik visus penkerius jo čia praleistus metus. Jis atvyko 1996-ųjų kovą, paskirtas paties prašymu. Aš atvažiavau tų pačių metų lapkričio pabaigoje. Jis buvo už mane penkeriais metais vyresnis ir iš tų seržantų, kuriuos protingas kapitonas palieka ramybėje. Ištarnavęs ilgai ir savo darbą išmanantis puikiai. Žinojo, ką turi daryti, geriau, nei būčiau jam paaiškinęs, o taisykles mokėjo paraidžiui. Tiesą sakant, kai vadovauji tokiam seržantui, labiausiai gali bijoti, kad šalia jo pasirodysi prastesnis, bet Bredlis lygiai taip pat žinojo ir tai, kaip šito išvengti. Jis visuomet elgdavosi itin pagarbiai, ypač kitų kariškių akivaizdoje. Turbūt galima sakyti, kad jis buvo tobulas seržantas ir tas tobulumas neleido pažvelgti į jo asmenišką pusę. Jei norėčiau pasidalyti kokiomis savo nuovokomis, tai tik tuo, kad jis buvo žmogus, siekiantis tobulumo, tiek savyje, tiek jį supančioje aplinkoje. Manyčiau, todėl jis niekada ir nebandė pakilti aukščiau. Toks puikus seržantas kaip jis visiškai kontroliuoja savo pasaulį, kad ir koks mažas jis būtų. Įsiliek į karininkų klasę, ir tampi susietas ir su kitomis pajėgomis, tokiomis, kurių niekada iki galo nekontroliuosi, kad ir koks būtum puikus. Kita vertus, tobulas seržantas kariuomenėje retas paukštis: beveik laisvas žmogus, vadovaujantis savo lizdui.

Rosenas paklausia:

– Kapitone, ar jo tarnybos byloje esama kažko, į ką norėtumėte atkreipti mūsų dėmesį?

– Jo charakteristika buvo nepriekaištinga. Kai JAV ambasadą Jemene užpuolė gauja vietinių su kalašnikovais, šautuvais ir kitokiais ginklais, jis ten tarnavo. Rizikavo gyvybe nukeldamas kitą jūrų pėstininką nuo degančio ambasados stogo. Kalbėta apie medalį, bet jis jo taip ir negavo.

– O kaip jo asmeninis gyvenimas?

– Kaip ir sakiau, jis buvo sunkiai perprantamas žmogus. Atlikdavo savo pareigas, būdamas čia atiduodavo save visu šimtu procentų, bet ne tarnybos metu mes jį matydavome retai. Ateidavo į tuos priėmimus, į kuriuos privalėjo, tarkim, kokiam kolegai išeinant į atsargą ar išvykstant iš Bankoko, bet nelabai bendraudavo.

– Juk tai jūrų pėstininkams neįprasta?

– Jei jis būtų buvęs jaunesnis, gal ir būtume susirūpinę, bet Bredlis jau buvo vidutinio amžiaus, bebaigiąs savo trisdešimties metų tarnybą. Daugybė vyrų tokiomis aplinkybėmis vertina savo privatumą, ir niekas tikrai nesiruošė tardyti jo, ką jis veikiąs laisvalaikiu.

– Jis buvo nevedęs. Gal žinote apie kokius nors jo meilės reikalus?

– Tik labai senas paskalas, kad jis bendrauja su itin egzotiška vietine moterimi. Nemanau, kad kas nors iš čia dirbančiųjų žino, ar taip tikrai ir buvo, nes jis niekada nebuvo atsivedęs jos supažindinti. Į visus renginius ir šventes ateidavo vienas.

– Gal žinote ką nors apie jo pomėgį ar domėjimąsi nefritu?

– Nefritu? Ne, apie tai nieko nežinau, – pauzė. – Kartą stebėjau jį, persirengimo kambaryje, po krepšinio rungtynių. Jis buvo tokio sudėjimo, kad negali nespoksoti. Atvyko su uniforma, bet paskui persirengė civilio drabužiais. Tarsi būčiau stebėjęs metamorfozę. Papuošalai, kurių su uniforma nenešiosi: auskarai, žiedai ant pirštų, auksinis Budos pakabutis. Apsivilko ryškiai violetinius havajietiškus marškinius, tinkančius tik prie juodos odos. Tai ir

buvo pats intymiausias mano momentas su seržantu. Nusirengę uniformą, visi kažkaip pasikeičia, tačiau dar niekada nemačiau tokio absoliutaus pasikeitimo. Jis tiesiog tapo visiškai nebepanašus į profesionalų karį. Vos užsivilkęs tuos marškinius, net liovėsi vaikščioti kaip karys.

– Ačiū, kapitone, – taria Rosenas, o Neipas tarsi aidas tai pakartoja. – A, ir dar vienas dalykas, kapitone. Minėjote, kad Bredlis čia buvo paskirtas jo paties prašymu, taip?

– Taip, teisingai. Tai įrašyta jo byloje, išgirdęs, kas nutiko, ją perskaičiau iš naujo.

Išėjus kapitonui, visi sužiūra į mane, taigi pasakau:

– Ačiū, kad leidote dalyvauti ir man, buvo labai naudinga.

– Nenaudinga, norėjote pasakyti, – išrėžia Džouns. – Ar tas kapitonas pasakė nors vieną mums dar nežinomą dalyką?

– Kad Bredlis buvo patologiškai paslaptingas, – atsako Neipas. – Ir gyveno dvigubą gyvenimą.

– Tai nėra neįprasta ilgai tarnaujantiems kariams, – tarsteli Rosenas. – Žmonės linkę saugoti tą nedidelį tarnybos jiems leidžiamą privatumą.

– Ir kad jis buvo apsėstas noro kontroliuoti.

– Visi vyrai, kuriems sekasi, apsėsti noro kontroliuoti, – atkerta Džouns.

– Ar nenorėtum pataisyti į „visi žmonės, kuriems sekasi“? – pažvairuoja į ją Neipas.

Nuo jo žvilgsnio Džouns kiek susigūžia.

– Matyt.

Rosenas kilsteli smakrą į jų pusę ir išsišiepia man.

– Taigi, detektyve, ar kalbėjotės su savo pulkininku?

– Parašiau prašymą, kad man leistų apklausti Silvestrą Voreną kito jo vizito į Tailandą metu, o tai yra šiandien.

– Ir?

– Manau, kol jis neišvažiuos, tol atsakymo nesulauksiu.

Rosenas kilniaširdiškai skėsteli rankomis.

– Kaip ir sakiau, jo ryšiai puikūs.

Mano siūlės gyja kuo puikiausiai, tačiau leidžiu Džouns palydėti mane iki ambasados vartų ir laikyti už parankės, reikia manyti, kad padėtų. Jūrų pėstininkas už stiklo dabar jau mano draugas – mosteli man, kad eičiau tiesiai per sukamuosius vartelius.

31

Dienraštis *Matichon* praneša, kad žymiojoje Ramos IV ir Traimito gatvių sankryžoje pastebėta neįprastai daug gūlų, lavonų ėdikų. Tai juodoji avarijų sankryža, o ekspertai mano, kad gūlai yra avarijose žuvusiųjų dvasios, dėl kompanijos siekiančios sukelti dar daugiau mirtinų avarijų. Regis, mano tauta mėgsta linksmintis ir gyvenime, ir mirtyje.

Nenoromis išsiimu ausines. Išmušė minutė, kada prisiverčiau užeiti į Pičajaus kambarį. Jis tame pačiame rajone kaip ir manasis, lygiai toks pat kambarys lygiai tokiame pačiame pastate, tik už pusės mylios kelio. Na, bent jau kambario architektūra yra tokia pati. Pičajus turėjo televizorių, kurį būdamas namie visuomet laikydavo įjungtą, ir labai kuklią stereosistemą – per ją klausydavosi tailandietiško roko (ypač „Carabao“) ir iškilių budistų abatų pamokslų.

Paviršutiniškesnis stebėtojas greičiausiai tikėtųsi, kad būtent aš turėčiau priimti sprendimą įsišventinti, bet taip manyti galima tik neatsižvelgiant į tai, kokio ryžto reikia norint užkelti koją ant dvasinio eskalatoriaus, pavadinto Tauriuoju aštuonialypiu keliu. Taip, Pičajus, o ne aš nužudė tą prekeivį, bet tai kaip tik ir parodo, kad jis sugebėjo priimti sprendimus. Aš, kita vertus, esu tas neapsisprendėlis. Ar Budos išties būta nepaprasto genijaus, prieš šitiek laiko pabrėžusio, kad Niekas yra net labiau neišvengiamas už mirtį

ir mokesčius? O gal jis buvo šešto amžiaus prieš mūsų erą nepritapėlis, nesugebėjęs taikstytis su valstybės tvarkos griežtumu? Bent jau jo tėtis karalius manė būtent taip ir atsisakė su juo kalbėtis, jau po nušvitimo. Gal tai mano *farangiškasis* kraujas kartkartėmis užlieja man protą tokiomis šventvagiškomis mintimis. Ir kodėl apie tai turėčiau imti galvoti būtent Pičajaus kambaryje? Tiesą sakant, atėjau pasiimti jo trumparankovių šilkinių marškinių ir „Fila" mokasinų – jam jų nebeprireiks, – bet pamatau, kad jie dingę, kartu su televizoriumi ir stereosistema. Nėra ko kaltinti; nusprendęs įsišventinti, Pičajus liovėsi rakinti savo kambarį ir sakydavo, kad bet kuris, kuriam kažko taip reikėtų, kad galėtų iš jo vogti, mielai kviečiamas neštis, ką tik gali. Ištisus mėnesius niekas nieko nevogė, bet, matyt, jam mirus tai nebeatrodė nedora. Liūdnas grįžtu į savo kambarį. Kol manęs nebuvo namie, kažkas po durimis pakišo tualetinio popieriaus skiautelę. Pilką nuo purvo ir sulankstytą taip, kad vos atlankstau. Galiausiai atlankstęs randu trumpą sakinį anglų kalba: „Reikia pasimatyti. Fricas." Žinau, kad privalau sunaikinti įkalčius, taigi taip ir padarau – įmetu tą popiergalį į skylę kambario kampe.

Kai Pičajus buvo gyvas, niekada nejutau savo namų mažumo ir skurdo. Darbas su *farangais* nieko gero neduoda. Net patys vargingiausieji *farangai* turi langus. Įdomu, ar šiuolaikinės technologijos stebuklas padės man bėdos valandą? Išsitraukiu Roseno man duotą „Motorolą" ir nusprendžiu pasikeisti skambučio melodiją. Nuosekliai vykdau naudojimosi instrukcijas ir aptinku, kad galiu rinktis iš penkiolikos melodijų, tarp jų ir Amerikos, bet ne jokios kitos šalies, himno. „Žvaigždžių karai" vienintelė patraukli melodija, bet nesiryžtu kopijuoti Roseno. Man pikta suvokti, kad ta „Motorola" nuvedė mane menamo pasirinkimo labirintu, kuris užsibaigia akligatviu. Suradau tobulą Vakarų kultūros paradigmą, bet kam tas šūdas gali rūpėti, kai nebėra Pičajaus, kuriam galėčiau pasipasakoti? Vėl įjungiu tą gamyklinį foną – visiškai

priimtiną pypsėjimą. Šitas užsiėmimas nė kiek nepagerina mano savijautos.

Vis dar esu verksmingos nuotaikos, žiūriu į Pičajaus Budos pakabuką, tarsi smėlį žarstau jį iš saujos į saują, bet kažkas pabeldžia į duris. Niekas niekad pas mane čia neužeina, taigi tas beldimas aiškiai bus žinia nuo Pičajaus, įrodymas, kad jis prižiūri mane iš anapus. Vienu šuoliu peršoku kambarį ir atitraukiu skląstį.

FTB sukūrė save iš naujo. Džouns vilki marškinėlius su užrašu „TIEK DAUG VYRŲ IR TIEK MAŽAI LAIKO", rėkiančiu nuo jos krūtų, apsimovusi vos užpakalį dengiančius džinsinius šortukus ir apsiavusi lipdukais užsegamas basutes. Plaukus nusidažiusi morkų spalva ir nusikirpusi kažkokiu berniukišku spygliuotu stiliumi, šypsosi taip, kaip dar nemačiau. Drėgno spindesio lūpdažis. Nuostabos net neslepiu.

– Sveikas. Ee, gal trukdau? Turbūt užėjau netinkamu laiku?

– Iš kur sužinojot, kur gyvenu?

– Pažiūrėjau kompiuteryje. Klausyk, tai tikrai ne...

– Turėjau omeny, kaip suradot mano namą?

– Aa, taip. Na, išsinuomojau mašiną su vairuotoju. Čia tai nežmoniškai brangu. Bet nesvarbu, moka Biuras. Mano darbas yra tavim rūpintis, bet aš galiu važiuoti, jei užėjau netinkamu laiku.

Ji žvelgia man pro petį. Žengiu į šoną.

– Užeik.

Ji peržengia slenkstį.

– Čia...

– Čia aš gyvenu.

Man nesunku pažvelgti į tai jos akimis. Mano urvas – belangė dešimties pėdų ilgio, aštuonių pėdų pločio dėžė su pašiūrę primenančia konstrukcija skylei grindyse pridengti. Ventiliacija – skylė galinėje sienoje, išeinanti į vamzdį, praverčiantį ir visiems kitiems butams. Vėjuotomis dienomis žinau, ką visi kaimynai valgo pietums. Ant vienos sienos kabo Karaliaus portretas, o ten,

kur visi normalūs žmonės pastatytų televizorių, stovi siaura knygų lentyna. Visos knygos tajų rašmenimis, taigi Džouns, bandančiai jas patyrinėti, paaiškinu:

– Budizmas. Esu budistinė knygų žiurkė.

Vienintelis kambario baldas – čiužinys ant grindų. Džouns aiškiai apstulbusi. Jos garbei reikia pripažinti, kad ji nė nesistengia to slėpti.

– Net... net nežinau, ką pasakyti, Sončajau. Dar niekad nemačiau... noriu pasakyti, kad...

– Dar niekad nematei tokios skylės? – man nerūpi, ką ji jaučia. Norėčiau pamurkdyti ją nosimi į šitą realybę, tačiau mano liūdesys stebuklingai dingęs.

Ji pažvelgia man į akis.

– Taip, dar niekada nemačiau tokios skylės. Atsiprašau.

– Sveika atvykusi į trečiąjį pasaulį.

Seksas – keistas dalykas. Jėga, galinti pakeisti žmogaus nuotaiką kaip narkotikas. Ji stovi priešais, švytinti sveikata ir kažkokiu laukimu, ir jos mintis, kaip ir manąsias, aiškiai užplūsta neatidėliotino lytinio akto vaizdiniai. Abu vienu metu kostelime. Ji nusišypso tomis ryškiomis drėgno spindesio lūpomis.

– Pamaniau, kad reikia tave pralinksminti, ir nupirkau porą bilietų į šio vakaro kikboksą Lumbinio arenoje. Šiandien šeštadienis. Girdėjau, bus rimta kova. Gal norėtum mane nusivesti? Priskirčiau tai prie savo pažinties su Bankoku. Bet jei nenori, jei mieliau liksi čia ir imsi svarstyti apie savižudybę...

Automobilis – baltas mersedesas. Mudviem susėdus ant galinės sėdynės, Džouns sako:

– Vakar pabandžiau pažiūrėti Tailando televiziją. Manau, kad įsijungiau muilą, bet tokį muilą, kokio dar nemačiau. Žmonės vis mirdavo ir atgimdavo, ir toliau tęsdavo visai prieš pat mirtį pradėtus pokalbius, buvo dar vaiduoklių ir saujelė burtininkų, nepaklūstančių žemės traukai ir gyvenančių kažkokioje stebu-

klingoje šalyje penkios mylios virš žemės. Ar, tavo manymu, tai ir atspindi tajų mąstymą?

– Taip ir yra – maždaug penkių mylių aukštyje. Bet pamiršai paminėti skeletą.

– Taip, teisingai, paskui pagrindinių veikėjų porą visur sekiojo gudrus žmogaus skeletas. Ką jis ten veikė?

– Nepamiršk, kad mes esame holistai. Negalime paimti vieno gabalėlio gyvenimo, tarkim, mylimųjų, nueinančių į saulėlydį, ir apsimesti, kad tai jau pabaiga.

Pakeliui į Lumbinį pajuntu poreikį išrėžti kultūrinį pamokslą:

– Nederėtų to vadinti kikboksu. Kikboksas yra sintetinis sportas, kurį teko išrasti po visų tų Briuso Li filmų. *Muay Thai* yra visai kas kita.

– Ak, mat kaip, tikrai? Ir kokios gi jo taisyklės?

– Tiesą sakant, jų nėra.

Džouns prunkšteli.

– Ir kodėl manęs tai nestebina?

– Bent jau nebuvo iki tol, kol mums neteko vienos kitos sugalvoti, kad tai būtų priimtina tarptautinei televizijai. Dabar boksininkai mūvi tas idiotiškas pirštines. Anksčiau jie pamerkdavo gabalą marlės į klijus, tada ja apvyniodavo kumščius ir pasibarstydavo trintu stiklu.

– Kaip miela.

– Čia kalbama apie nacionalinę gynybą. Dar palyginti visai neseniai mūsų karai su Birma – mes visada kariaujame su Birma – iš esmės buvo kova vienas prieš vieną. Be galo primityvu, ar ne? Kita vertus, nėra civilių aukų, nepasitaiko draugiškos ugnies, niekas nepraranda namų. Tiesą sakant, retai kada didžiausio masto kare žūdavo daugiau nei po kokį tūkstantį vyrų iš abiejų pusių.

– Esmę suprantu. Bet nuo to laiko pasaulis labai pažengė, ar ne? – ji atsilošia ir tarsi vaikas susmunka sėdynėje.

– *Muay Thai* suklestėjo aštuntajame dešimtmetyje, kai rytų dvikovų juodųjų diržų meistrai iš Japonijos, Taivano ir Honkongo metė iššūkį mūsų vyrams. Karatė, kung fu, dziudo ir visokių kitokių kovų geriausieji atvyko pas mus į didįjį turnyrą, – efekto dėlei padarau pauzę.

– Gerai jau, užkabinai. Ir kas nutiko? Spėju, tie kiti pralaimėjo, antraip nenutaisytum tokios minos.

– Ringe su tajų boksininkais nė vienas iš tų vyrukų neišsilaikė ilgiau nei minutės. Jie tiesiog nebuvo pratę, kad juos spardytų į veidą. Mūsų berniukai gauna spyrių į veidą nuo šešerių, kai tik pradeda treniruotis. Tie kiti vyrai labiau panėšėjo į šokių, o ne dvikovų meistrus.

– Leisk, atspėsiu moralą. Neerzink tajų, taip?

– Tokios klaidos mus siutina.

Paskui kokias penkias minutes tylime. Mano prasta nuotaika pamažu grįžta.

– Gal nori apie tai pasikalbėti? – nežiūrėdama į mane klausia Džouns. – Valstijose mes visada sakome, kad yra naudinga pasikalbėti apie dalykus, gulinčius ant širdies. Pasakysiu tau atvirai, Sončajau, pirmą kartą susitikęs su Todu Rosenu gerokai pašiurpinai jį savo komentaru. Jis pasijustų daug geriau, jei mudu su tavimi susipažintume artimiau.

– Tikrai? Ar padariau kokį netaktą?

– Pasakei, kad nudėsi kaltus dėl tavo partnerio žūties. Kai atrodė, kad jį nužudė vietinės gaujos, tai nebuvo taip svarbu. Dabar, kai iškilo šventas Silvestro Voreno vardas, Todas susinervino.

– Ar Amerikoje kameros su langais?

– Tau tai absoliučiai nerūpi, ką? Dar nesutikau tokio vyro, kurio neperkąsčiau. Bet tu... – ji papurto galvą.

– Manau, kad Rosenas nervinasi dėl daug ko. Kodėl jis čia? Bankokas tikrai ne pats geriausias karjeros laiptelis tokiam žmogui kaip jis. Jis prisidirbo, ar ne?

– Jo trečia santuoka žlugo, atsirado problemų dėl alkoholio. Jis geras žmogus, labai teisingas, kitiems patinka su juo dirbti.

– O Neipas?

– Neipas? Džekas Neipas – iš tų vakariečių, kurie vieną dieną atvyksta į Bankoką, o kitą jau yra prisiekę niekada iš čia neišvažiuoti. Jį turbūt galima vadinti pabėgėliu nuo feminizmo. Vedęs vietinę ir, jei tik Biuras norėtų atšaukti jį atgal į Valstijas, atsistatydintų tą pačią sekundę. Greičiausiai susirastų darbą kokioje nors čia kontorą turinčioje amerikiečių teisininkų firmoje. Jis labai protingas, daug žino apie tavo šalį. Sako, kad tajiškai kalba visai neblogai.

Neaiškinu jai, kad praeitą kartą šiame pasaulyje Rosenas buvo gydytojas, patyręs siaubingą nervinę krizę, – su jos pasekmėmis jis dorojasi iki šiol. Neipas buvo moteris, namų šeimininkė, nunuodijusi savo vyrą. Džouns buvo vyras, gangsteris ir nežmoniško apetito mergišius. Būtent jį Neipas ir nunuodijo, todėl šiame gyvenime jie ir vėl susidūrė ir pajuto vienas kitam panašų priešiškumą kaip kadaise.

– O tu?

– Aš?

– Kodėl šitaip pakeitei įvaizdį? Maniau, kad esi ištikima amerikietiškojo pyrago stiliui.

Džouns žvilgsnis priešiškas.

– Nori sužinoti? Pavargau būti nematoma šitam prakeiktam mieste. Merginos turi ego, štai tau pagrindinis dvidešimt pirmo amžiaus signalas, taigi verčiau jau pratinkis.

– Vyrai gatvėse neatsisukdavo?

Pykčio pritvinkusi pauzė.

– Negaliu labai kaltinti čia esančių vakariečių vyrų. Vakar vakare susipažinau su Neipo žmona. Ji pribloškianti, vaikšto taip, tarsi jos tėvai už elgesio pamokas būtų sumokėję milijoną dolerių. Bet vėlgi, daugumos čionykščių moterų tokia eisena, ar ne? Net ir neturinčių jokio išsilavinimo.

– Ar ta šukuosena ir marškinėliai padėjo?

– Ne-a. Gal dabar jau galim pasikalbėti apie tave?

– Aš – netinkamas karjerai. Paklausk mano pulkininko. Per dešimt metų jokio naudingo įnašo į policiją.

– Jautiesi kaltas, kad neimi kyšių?

– Suprask viena – Karališkoji Tailando policija visada aplenkia laiką. Ji veikia tarsi šiuolaikinė pramonė, kiekvienas faras yra pelno generatorius.

– Taip, girdėjau apie tai. Reikia manyti, kad visi policininkai faktiškai visais atvejais turi imunitetą baudžiamajam persekiojimui, teisingai?

Prieš atsakydamas turiu pagalvoti.

– Policininkas, atvirame teisme duodantis parodymus prieš kitą policininką, komandos dvasiai nepadeda. Su nusižengėliais tvarkomasi viduje.

– Netgi šitaip? Ir kas gi nutinka tiems puvėkams, gal uždraudžiama kokią savaitę imti kyšius?

– Kažkas panašaus, nebent būtų žiauriai prisidirbę.

Sužadinau smalsumą. Ji užuodžia kraują ir velniškai gerą istoriją, kurią galėtų papasakoti kolegoms namie.

– Ei, pasakyk, kokia gi viduramžiška bausmė taikoma tiems, kurie rimtai suerzina savo pulkininkus?

– Privaloma savižudybė, – sušnabždu. – Mes esame džentelmeniška tarnyba, todėl tikimės, kad po reikiamo proceso nedovanotinai nusižengusieji elgsis kaip vyrai.

– Kiemo teismas?

Man akyse šmėkšteli vaizdas. Nesu iš tų, kuriuos paprastai kviečia į tuos slaptus teismo procesus. Dalyvavau tik kartą: niūri didžiulio kambario plikomis sienomis atmosfera, daugybė kėdžių, visų iki vieno rangų farai iš absoliučiai visų Krungtepo rajonų, kaltinamojo kėdėje sėdi vienas labai išsigandęs seržantas, priešais

jį – stalelis, ant stalelio – tarnybinis revolveris ir stiklinė vandens. Man norisi pakeisti temą.

– Tai nėra taip blogai. Imkim jauną *farangą*, pagautą su gandža. Jis sumoka jį pagavusiam farui penkis tūkstančius batų, o tai – visai prieinama suma. Išsisuka su gera pamoka ir išgąsčiu. Jei jį nuteistų ir pasodintų į Bangkvaną, jo gyvenimas tikrai žlugtų. Rizika susirgti visokiausiomis ligomis, turbūt rimta priklausomybė nuo narkotikų. Bet mūsų sistema humaniška ir gailiaširdiška. Be to, rentabili. Tas faras gauna premiją, o mokesčių mokėtojams jokių papildomų išlaidų. Policijos atlyginimai visada buvo tokie, kad tik nenumirtum iš bado.

Džouns niekaip nenusprendžia, ar aš kalbu rimtai, ar ne.

– Na, tai kaip diena ir naktis skiriasi nuo amerikietiško požiūrio. Savaime suprantama, mūsų įstatymai vienodai taikomi visiems piliečiams – antraip būtų labai nesąžininga.

– Jei taip, tai kodėl mes netiriame Silvestro Voreno veiklos?

Ji staigiai nusuka galvą ir dabar žiūri pro langą.

– Oi, koks tu gudruolis.

Ilga tyla.

Galiausiai ji lėtai atsisuka į mane.

– Tiesą sakant, kaip tik tuo mes ir užsiimame. Tik niekam nesakyk.

32

Į Lumbinį važiuojame pro Amerikos ambasadą Vireleso gatvėje, eismas vidutinis. Abu su Džouns žvilgtelime į storas baltas sienas. Prieš kelias dienas Karalius šventė gimtadienį, ant vienų iš ambasados vartų pakabintas plakatas su užrašu „ILGIAUSIŲ METŲ KARALIUI“. Tokius Dėdės Semo gestus mes labai vertiname.

Džouns nusuka akis nuo ambasados.

– Kaskart, kai kas nors nupučia dulkes nuo Voreno asmeninės bylos, apie tai kaipmat išgirsta ir pats Vorenas. Prasideda spaudimas ir pyktis. Pasipila memorandumai ir elektroniniai laiškai su reikalavimais paaiškinti, kodėl švaistomi ištekliai paskalomis ir insinuacijomis paremtai bylai. Kartą nušalino vieną policijos skyriaus viršininką. Bet ir pas mus yra principingų farų, tokių kaip tu. Nediduke komanda slaptai paskirta tirti Voreno bylą. Todėl aš ir čia. Nei Rosenas, nei Neipas to nežino. Mano, kad kažkur susimoviau ir už bausmę mane atsiuntė čia. Ir gerai. Ir noriu, kad jie taip galvotų. Taigi laikyk liežuvį už dantų. Pasakau tau todėl, kad padėsi man. Šitam paaukojau nemenką dalį savo darbo metų ir būsiu paaukštinta. Apie Voreną ir jo nefritą žinau viską.

– Pasakok.

– Ar Barbaros Haton vardas tau ką nors sako? O „Woolworth"? Jos tėtis pastatė aukščiausią pastatą Manhatane, kol nebuvo pastatytas Kraislerio dangoraižis. O Sasūnai? Prieš Kinijos revoliuciją jie Šanchajuje buvo labai žymūs. Sąrašas beveik be galo, jame rasi ponią Čiang Kai-ši, Musolinio dukterį Edą Ciano, Edviną Mauntbaten, Anglijos karalienės motiną ir taip toliau iki pat Henrio Puyi. Esi apie jį girdėjęs? – Papurtau galvą. – Geriau žinomas kaip paskutinis Kinijos imperatorius, – pagarbi pauzė. – Ką visi tie žmonės turi bendra? Visi jie buvo svarbiausi žaidėjai pasaulio finansų rinkose dar iki tada, kai jas taip pavadino. Jie ir buvo pagrindiniai svinguojančio ketvirtojo ir audringo penktojo dešimtmečio personažai. Jie ir įvedė naują brangakmenių madą. Iki tol tik kinai ir keletas Vakarų specialistų išties vertino nefritą. Po jų, jei neturi bent kelių papuošalų iš „dangiškojo akmens" pažibinti per prabangias vakarienes, niekas tavęs į tas vakarienes ir nekviečia. Žinoma, dabar jie visi jau mirę arba per seni, kad tas nefritas jiems rūpėtų, bet jis buvo jų aistra, bendras pomėgis. Nepažvelgsi į jų asmeninius gyvenimus, kad jis tau nebadytų akių.

Be to, visi jie turi ir paveldėtojus ar įpėdinius, irgi jau gerokai nukaršusius.

Gal ir žinosi, kad Vorenas mokėsi pas tokį Abę Gumpą. Jis buvo San Fransisko antikvaras, kuris susidomėjo Rytų menu, kai visas jo itališkas marmuras, prancūziški laikrodžiai ir beveik visa kita buvo suniokota per San Fransisko žemės drebėjimą. Jis buvo aklas, bet velniškai puikus žinovas. Ketvirtojo dešimtmečio legenda, mat galėjo įvertinti nefrito kūrinį apčiuopomis. Kai Barbara Haton užsigeidė sužinoti viską apie nefritą, jis ją mokė.

Taigi, kai didžiosios prieškario šeimos per karą ir įvairiausias komunistines revoliucijas santykinai, o gal net ir labai nuskurdo, jos sugalvojo parduoti savo nefritą tokiems žmonėms kaip Abė Gumpas, o vėliau ir Silvestras Vorenas. Yra tokia sena kinų patarlė: *Geriau investuoti negu dirbti, geriau kaupti negu investuoti*. Tikriausiai būsi ją girdėjęs? Na, Silvestras Vorenas šitą pamoką išmoko. Jis velniškai geras kaupikas. Bet net ir kaupikai turi žinoti, kada parduoti. Galima sakyti, kad 1994-ųjų rugsėjį visiems nefrito kaupikams suskambo signalas, kai Barbaros Haton vestuvinis nefrito vėrinys buvo parduotas Honkongo „Christie's" aukcione už beveik 3,9 milijonus dolerių. Ponia Čiang Kai-ši siūlė kainą, bet pralaimėjo. Norėjo pasidovanoti tą vėrinį šimtojo gimtadienio proga. Aukcione ji dalyvavo telefonu iš savo Greisi aikštės buto Aukštutiniame Ist Saide. Staiga ir netikėtai nefritas vėl tapo baisiausiai svarbus brangakmenių rinkoje, tik čia būta vienos gudrybės. Tas vėrinys buvo iš karališkojo nefrito, aukščiausios kokybės, kokia tik įmanoma, iš Kačinų kalvų Birmoje ir gali būti atsektas iki pat Uždraustojo miesto. Be šitų privalumų už tuos akmenukus ir dešimtadalio šitos sumos nebūtų sumokėta. Tai tarsi Elvio Preslio gitara. Be šitokios garsios kilmės ji tik labai gera naudota gitara.

– Manai, kad Vorenas naudojosi Bredliu, kad padirbtų tuos kūrinius?

– Mes tiesiog nežinome. Tai tik hipotezė, kaip ir sakė Neipas. Bet, skirtingai nuo to, ką sakė Neipas, Vašingtone dirbu su kolegomis, kuriuos Vorenas ypač domina. Trejus metus faktiškai nesustodama analizuoju ir jį, ir jo reikalus. Netgi išmokau viską apie Tolimųjų Rytų meną. Gali patikrinti.

– Kokios šešios Budos pozos paprastai vaizduojamos religinėje skulptūroje?

– *Vitarka mudra* – sėdi, dešinės rankos nykštys ir smilius suliesti; sėdi lotosu, rankos viena ant kitos sudėtos sterblėje; sėdi lotosu, viena ranka sterblėje, kita – ant kelio; sėdi, dešine liečia žemę; stovi, vieną ranką pakėlęs, kita rodo į žemę; stovi, rankos ištiestos delnais į priekį – ji vadinasi vandenyno sulaikymas.

– Puiku. Tiesiog puiku. Gal nori patikrinti mano Vakarų kultūros žinias?

– Kokie septynių nykštukų vardai?

Jaučiu, kad žinau atsakymą į šitą klausimą, bet be meditacijos jo neatgaminsiu.

Ties Vireleso ir Ramos IV gatvių sankryža įstringam kamštyje. Tiesiai priešais mus per kokį dešimt pėdų nuo žemės į šonus pirmyn atgal siūbuoja raudona švieselė.

– Ar aš tikrai matau tai, ką matau?

– Tamsoje jie privalo būti su uodegų žibintais. Toks įstatymas.

– Negaliu atsigėrėti. Čia turbūt vienintelis įstatymas, kurio Bankoke rimtai laikomasi.

Apvažiuojame tą dramblį ir pasukame kairėn į Ramos IV gatvę, iki arenos belieka tik keli šimtai jardų. Džouns vairuotojas išleidžia mus ir nuvažiuoja sau. Arenos kiemas pilnut pilnutėlis karšto maisto prekystalių, valgančių ir geriančių žmonių, o už jų girdėti minios riaumojimas. Džouns parodo savo bilietus į ringo teritoriją, mudu einame per tunelį, vedantį tiesiai prie ringo, paskui apeiname aplink jį. Vietos nesunumeruotos, bet viename

kampe porą laisvų randame. Arena sausakimša, ringe vienas kitą daužo du kovotojai. Atvykome kovai jau įpusėjus, tuodu jau visai išsekę. Dabar atpažįstu, kad tai Mončajus kaunasi su senu savo priešu Klairputu. Nieko nuostabaus, kad visi šitaip susijaudinę. Vakariečių boksininkai smūgiuoja kumščiu, o *Muay Thai* kovotojai spiria. Abiejų šonai mėlyni, o Mončajaus antakis smarkiai prakirstas. Tai, šiuo atveju, pagrindinė jo silpnoji vieta, kitais atžvilgiais jis stipresnis. Klairputo spyris į galvą pernelyg lėtas, Mončajus čiumpa pirštinėmis jo pėdą ir staigiai pasuka. Tokiu atveju įprastinė taktika – sviesti jį oru per visą ringą, tačiau Mončajus, tas genijus, patobulina manevrą: apsuka jį aplinkui ir tvoja alkūne jam per pakaušį. Dabar Klairputas jau guli ant kilimo, o teisėjas skaičiuoja. Klairputas nė nesivargina keltis, taškų skaičiumi jis pralaimėjęs, kokia gi prasmė dar daugiau gauti į kailį? Teisėjui skelbiant Mončajų nugalėtoju, minia staugia. Žmonės parteryje puola atsiimti savo laimėjimų iš bukmekerių, tie laukia su pluoštais pinigų tarp pirštų ir skaičiuoja ne skaičiuotuvais, o krumpliais. Žaviuosi ringo bukmekerių tempu. Prieš kokius septyniasdešimt metų pats tą dariau.

Kol laukiame kitos kovos, Džouns užsisako kokakolos. Dairydamasi po areną ji siurbia pro šiaudelį, o laisvą ranką uždeda man ant kelio. Praėjus kokiai trisdešimčiai tokių provokuojamų sekundžių, ji pasilenkia prie manęs ir puse lūpų sušnabžda:

– Už tavęs, pažvelk be dešimt dvylika kryptimi. Palauk minutę, paskui ramiai pažiūrėk lyg niekur nieko.

Padarau kaip lieptas ir gana ilgai žvelgiu į vietas už nugaros, paskui pamatau seržantą Viljamą Bredlį ir jo simpatiją. Atsilošiu savo sėdynėje ir užsimerkiu, kad galvoje atkurčiau iš amerikietiško dydžio dėžės spragintus kukurūzus valgančio milžino negro ir šalia jo sėdinčios akinamo grožio moters paveikslą. Jos plaukai nebespalvoti ir nebegarbanoti, ji apsivilkusi žalio šilko palaidinę, mūvi violetinius šortus. Bet, geriau pagalvojus, čia ne prisikėlęs

Viljamas Bredlis. Šitas žmogus kiek žemesnis ir prastesnės formos, žilstelėjęs. Po havajietiškais marškiniais slepiasi nemenkas pilvukas, veidas papurtęs, sėdi susimetęs į kuprą. Vargu ar Viljamas Bredlis kūprindavosi. Tačiau panašumas šiurpinantis. Kaltinamai pažvelgiu į Džouns.

– Tai jo vyresnysis brolis. Stebime jį jau porą dienų. Jis skrido į Paryžių su „American Airlines", paskui su „Air France" į Bankoką, taigi stengėsi būti nematomas. Jo viešbutyje sužinojau, kad šįvakar jis eina čia – viešbutis pardavė jam bilietus. Bet visai nesitikėjau dvigubos bėdos su ta moterimi. Mažesnių gabaritų palyda jai turbūt netiktų, vyrai nuo jos akių nenuleidžia. Velnias.

Iš pradžių pamaniau, kad jai dėl to apmaudu, bet pasirodo, jai nepavyko profesine prasme ir ji jaučiasi kalta. Džouns tiesiog žvilgtelėjo sau per petį vienu kartu per daug. Jos ir juodaodžio žvilgsniai sekundę susitiko, milžinas pašoko ant kojų ir netikėtai vikriai nusitempė tą moterį pro parterio sėdynes, paskui pro perėjimą ir iki išėjimo. Iš vietų prie pat ringo į parterį nepakliūsi, taigi perbėgame tunelį ir pamatome, kaip tas negras laiko taksi duris moteriai įlipti, paskui įšoka pats, lengvai ir greitai. Kol pribėgame gatvės kraštą, taksi jau važiuoja Ramos IV gatve. Džouns nusikeikia.

– Net nepagalvojau, kad jis sėdės parteryje. Tokie kaip jis visada sėdi prie ringo.

– Jis tave atpažino?

– Ne, nes nežino, kas aš tokia. Bet jis profas. Ilgai atsėdėjęs, nerizikuoja. Šįkart nebėgo, tik ėmėsi atsargumo priemonių.

Džouns kūne visgi gyvena ir dar viena persona. Šita – pasitempusi, susitelkusi, disciplinuota. Tie marškinėliai ir šortukai priklauso moteriai, kuria ji buvo prieš dešimt minučių, o šitai, iš mobiliojo skambinančiai savo vairuotojui ir liepiančiai mus pasiimti, jie nebereikalingi. Uždariusi mobilųjį ji taria:

– Gerai, dabar darysim taip. Nuvažiuosim į Bredlio namus ir ten pasitrinsim. Tikrai nebus taip, kad Elijas skrido penkiolika

tūkstančių mylių ir neaplankys savo brolio namų, o šito, tikrai žinau, jis dar nepadarė. Eis naktį, bandys būti inkognito. Į kikboksą tikriausiai ėjo prastumti laiko, kol nuspręs, kada tinkamas momentas apžiūrėti namus.

– Į *Muay Thai*, – pataisau mums lipant į mersedesą.

Atsisėdus ant galinės sėdynės Džouns ima pasakoti:

– Viljamas ir Elijas – Harlemo vaikai, tik pasirinkę iš esmės skirtingus kelius. Elijas stumdė ledą, sniegą, kreką, heroiną – stambiai. Pradėjo dar paauglys ir sulaukęs dvidešimties jau tapo milijonieriumi su nuosava gauja. O Viljamo tai kažkaip net netraukė. Jis labai uždara asmenybė, labai sąžiningas. Atrodė, kad iš lindynių jį ištrauks sportas, bet jis buvo vienas tų puikių universalių vyrų, kuriems sekasi visos sporto šakos, tik jie niekur nesispecializuoja. Sunkiasvoriam boksui jis buvo tiesiog per stambus ir per lėtas, profesionaliam krepšiniui jam stigo lankstumo, o viskam kitam – tiesiog per didelis. Septyniolikos jis įstojo į armiją ir, regis, atsidūrė savo stichijoje. Buvo iš tų, kurie jaunystėje tiesiog natūraliai pamėgsta karišką gyvenimą, galbūt visai nenumanydami apie blogąją jo pusę. Jam buvo gėda savo vyresnėlio Elijo, mes manome, kad juodu nebendravo daugiau nei dešimt metų. Bet paskui Viljamas suminkštėjo, prarado iliuzijas apie jūrų pėstininkus. Pastaruosius keletą metų jie daug bendravo telefonu.

– Elijas stebimas?

– Daugmaž nuolat. Šį rytą man pavyko elektroniniu paštu gauti kelis aprašus.

– Tačiau Bredlio byloje nefiksuojama, kad juodu būtų susirašinėję elektroniniu paštu.

– Žinau, todėl man viskas atrodo dar įtartiniau. Jų pokalbiai telefonu daugiausia neutralūs ir apdairiai neinkriminuojantys. Jie kažką rezgė. Tikriausiai interneto kavinėse naudojosi mums nežinomais elektroninio pašto adresais. Pokalbiuose buvo tik keletas momentų, kai Bilas prarado budrumą. Šitas žmogus buvo

rimtai susirūpinęs savo pajamomis išėjus į atsargą. Daug kalbėjo apie tai, koks brangus jo gyvenimo būdas, svarstė, kaip jam pavyks sudurti galą su galu – seniausiuose pokalbiuose jaučiamas itin autentiškas nerimo tonas, pasiekiantis apogėjų, kai jam ima grasinti kažkokie paskolų rykliai. O paskui baimė dingsta. Girdim balsą žmogaus, puikiai suprantančio, kodėl jo didysis brolis padarė tai, ką padarė. Žmogaus, labai labai nusivylusio sistema, kuriai pratarnavo visą gyvenimą. Paskui ūmai tonas pasikeičia, saulė vėl nušvinta, Viljamas Bredlis vėl laimingas.

– Ar tai sutapo su pažintimi su Vorenu?

Ji lėtai ir reikšmingai palinksi.

– Galima sakyti, taip.

Dėl intensyvaus eismo Kaošano gatvę pasiekiame daugiau nei po valandos. Įvažiuojant į ją nuo upės pusės, sakau:

– *Čiaudalius*, Gudruolis, Linksmuolis, Miegalius, Drovuolis, Kvailelis ir Niurzglys.

– Puiku, – suglumsta Džouns.

Prasibrauname Kaošano gatve ir įsukame į siaurą gatvelę, vedančią prie Bredlio namų. Maloniai nustembu, kad Džouns susipranta ant lauko laiptų nusiauti batus, o dar didesnį įspūdį man padaro tai, kad ji turi raktus nuo apačios durų. Švelniai atidaro duris ir mosteli man sekti vidun paskui ją. Nutipename per kambarį beveik aklinoje tamsoje ir pasidedame ant grindų keletą pagalvėlių. Ji atsiremia į sieną, o aš pritupiu, kol pripras akys. Išgirstame spragtelėjimą – Elijas Bredlis įjungia šviesą.

Vos pažvelgiu į tą juodą milžiną, mano protas iš karto nustoja kreipti į jį dėmesį ir susitelkia į porą jo kompanionų su raudonlangėmis skaromis ant kaklų. Įjungęs šviesą ir perėjęs kambarį, Bredlis nejaukiai prisėda ant vieno odinio krėslo, o tie khmerai pritupia jam iš abiejų pusių. Vienas iš jų laiko automatinį ginklą, gal ir kokį „Uzi“, o kitas spokso į Kimberlę Džouns. Džouns spokso į Eliją, o tas – į mane. Paskui Elijas lėtai įkiša ranką į savo

milžiniškus marškinius, išsitraukia kietą rudą voką ir meta man. Atsidarau jį ir ištraukiu kažkokį teisinį dokumentą tajų rašmenimis, imu jį skaityti. Džouns žvilgteli į mane.

– Tai paskutinė Viljamo Bredlio valia ir testamentas, pagal kurį visas jo turtas, esantis Tailande, įskaitant ir šitą namą, paliekamas broliui Elijui.

– O tai reiškia, kad jūs peržengėt jo valdos ribas, suprantat? Nemanot, kad prieš išmetami turėtumėt truputį pasiaiškinti, ką? – jo balsas gilus ir sunkus. Nustembu jame pajutęs švelnią įžeistumo gaidelę.

Žmogui su „Uzi" tajiškai paaiškinu, kad iš kišenės trauksiu policijos pažymėjimą, ir prieš traukdamas sulaukiu jo sutikimo – jis linkteli. Parodau pažymėjimą Bredliui.

– Na, o kas ta dama?

– FTB, – atsako Džouns.

Elijas suraukia antakius ir lėtai linkteli.

– Ką gi, ką gi, ką gi. Vos tave pamatęs per boksą supratau, kad gero čia nelauk. Juk neturi jokios juridinės teisės čia būti, ką?

– Taip, neturiu, – pripažįsta Džouns.

– Tas tajų faras irgi neturi, tik tiek, kad šitame mieste bet koks faras apskritai gali daryti, ką nori.

Atsiradusi kultūrinė takoskyra mane stulbina. Aš lioviausi egzistuoti Bredliui ir Džouns, lygiai kaip ir man tuodu amerikiečiai nėra pagrindiniai dėmesio objektai. Neatitraukiu akių nuo „Uzi", tik retkarčiais užmetu akį į kitą khmerą, kuris jau kokius dešimt kartų akimis nurengęs Džouns. Žvelgdamas į ją Elijas kurį laiką pamąsto, prikandęs lūpą ir purtydamas galvą.

– Gerai, darysime štai kaip. Faras išeina, o mudu su tavim truputį čia amerikietiškai parepuosim ir pažiūrėsim, gal pavyks rast kokių bendrų interesų. Ane?

– Gerai, – sako Džouns.

– Ne, – sakau aš.

Abu amerikiečiai sužiūra į mane.

– Viskas gerai, – sako Džouns. – Jis sako, kad būsi man apsauga. Kas gi gali bandyti lauke tau ką nors padaryti? Juk per dešimt minučių galėtum atsivaryti čia visą armiją farų, be to, žinai, kas yra šitas žmogus, – visą šitą situaciją ji man aiškina švelniai, kaip vaikui. – Jokio pavojaus nėra, tikrai.

Kultūriniai nesuderinamumai.

– Kiek laiko pažįsti savo draugus? – klausiu Elijo. – Porą valandų?

Jis lėtai į juos pažvelgia, į abi puses.

– Man ir nereikia jų pažinoti ilgiau nei porą valandų, jie ištikimi mano velionio brolio pavaldiniai.

– Arba kalėjimo sargai. Khmerai nedirba niekam, išskyrus save.

– Tokiu atveju geriau jau tu keliauk, pareik su pora savo kolegų ir suimk juos, jei jie jau tokie blogi.

– Tu nesupranti, – mano žvilgsnis sugrįžta prie khmero, akimis ryjančio Džouns kojas. Elijas susiraukęs paseka mano žvilgsnį. – Tuoj čia viskas baigsis, jie sugrįš į Kambodžos džiungles, o tu būsi apkaltintas išžaginimu ir žmogžudystėmis, čia, aišku, jei manysim, kad jie tave paliks gyvą.

Dabar Elijas praregi. Jis pažvelgia į vyrą su automatu, šiojo nuobodulys, regis, peržengęs visas pakantumo ribas.

– Na, iš dalies jie mane lyg ir pasiėmė, – prisipažįsta Elijas. – Tačiau žinau, kas jie tokie.

Man neramu dėl to, iš kur tuodu atvykę, kalbant dvasine prasme. Ten vien duobės, duobės po duobėmis, tokios gilios, kad jose išgyvena tik žodžiais nenusakomi padarai.

– Turbūt nežinai. Jie yra fanatikai iš džiunglių, manantys, kad istorija prasidėjo nuo nulio 1978-aisiais. Baisiausia, ką esi matęs Harleme, jiems atrodytų tik lengva komedija. Aš neturiu nieko, kas juos išgąsdintų. Palyginti su tuo, prie ko jie pripratę, Tailando kalėjimas jiems kaip penkių žvaigždučių viešbutis.

Vyras su „Uzi“ garsiai nusižiovauja ir persimeta žvilgsniais su kompanionu, tas linkteli ir išsitraukia peilį iš makšties po marškiniais.

– Oi, – sako Elijas.

– Nemanau, kad norėtum šitaip parepuoti, Elijau, – sako Džouns. Ji stengiasi tvardytis, bet jos veidas mirtinai išblyškęs. – Čia tavo vyrai, o Biuras sutiks su ekstradicija.

– Jų anglų kalba nė skatiko neverta, – sako Elijas. – Tikrai nesupras, jei kalbėsime greitai. Tačiau jų į priešus nenorėčiau. Šitame mieste turiu reikalų. Gal mis FTB išeitų, o pasikalbėtume mudu?

– Va čia jau daug geresnė mintis.

Džouns papurto galvą ir nutaiso nelaimingą miną.

– Tikra nelaimė gimti mergaite.

– Tai yra biologinė funkcija, – paaiškina Elijas, – o čia tau ne lygių galimybių situacija. Verčiau mauk. Man čia to rujojimo nereikia, o kai taviškis paaiškino situaciją, nemanau, kad galėčiau šituos jaunikaičius suvaldyti. – Elijo akys ėmė šokinėti nuo manęs prie khmerų ir prie Džouns. – Aišku, jums nebuvo nušvitęs protas, kad pasiimtumėt šaunamąjį ginklą, ką?

Mudu su Džouns susižvalgome ir gūžtelime. Nemanau, kad mums taip greitai kalbant khmerai nors žodį suprato, tačiau jie matė, kaip Elijas persimetė į kitą pusę. Pavojingas momentas. Aš atsistoju ir imu piktai rėkti. Nusiplėšiu marškinius, kad jie pamatytų ilgas siūlių kopėčias mano kairiajame šone, nuo pat pažasties iki šlaunies.

– Ar tu šitą padarei? – staugiu. – Ar kuris nors iš jūsų šitą padarė?

Vyras su peiliu atsistoja pažiūrėti iš arčiau, o tuo tarpu Džouns patraukia prie durų. Tas sumarmaliuoja savo draugui khmeriškai ir juodu prapliumpa juokais. Staiga tas su peiliu mane apsikabina per pečius.

– Čia ne mes, – paaiškina. – Tas, kuris šitą padarė, turėjo grįžti į Kambodžą, vos kojas pavilko, – jis žvilgteli į duris atidarančią Džouns, bet nė nekrusteli jos sulaikyti. Mano siūlės jį sužavėjo, jis brauko per jas pirštu, purtydamas galvą. Dabar žvelgiu į jį su aiškiaregystės vizija: ištįsęs snukis, odiniai sparnai. Badydamas pirštu jis nuodija mano žaizdą.

– Neblogai, – išmintingai linksėdamas taria Elijas. – Gal mudu galime pabendradarbiauti. Sykį jau tu tokia visažinė šitų kraštų žiurkė, gal tau kyla minčių, kaip man atsikratyti šitų banditų neprisišaukiant sau ant galvos Pol Poto dvasios?

– Išsipirk.

– Ir kaipgi aš apie tai nepagalvojau? Gal norėtum pravesti derybas? Pavargau rankomis mosikuoti.

Paaiškinu, kad tas juodas *farangas* nori vienas tartis su Karališkosiomis Tailando policijos pajėgomis ir dėkoja jiems už visą pagalbą ir paramą. Tas su automatu mosikuoja juo, aiškindamas apie riziką įsivežant ginklą į Krungtepą, kurią esą reikia kompensuoti. Gal jie iš tų džiunglių išlindę seniau, nei man atrodė, nes jų finansinės apskaitos suvokimas stebėtinai pažangus. Galutinė suma – keturi šimtai dolerių, juos Elijas sumoka šimtinėmis. Palaukiam, kol jie išeis, ir Elijas taria:

– Nešdinkimės lauk iš šito muziejaus. Gal pasivaikščiokim kokia gatve?

Kaošane, kaip visada, verda gyvenimas, mudu einame greta vienas kito. Kad ir koks didelis, Elijas patraukia vos vieną kitą žvilgsnį. Jei neminėsime jo akių, galėtum pamanyti, kad jis – atostogaujantis vidutinio amžiaus amerikietis, turintis antsvorio. Bet jo akys nesiliauja stebėti. Įpusėję gatvę, stabtelime kažkokiame bare, man užsakant alų jis purto galvą.

– Nieko sau gatvė. Nuo septintojo dešimtmečio tokios neregėjau. Palyginti su ja, Harleme visiškai ramu. Matei tuos du prekeivius? Ką jie stumia, gandžą?

– Greičiausiai.

– Bet jie farai, ane?

– Iš kur žinai?

– Pernelyg atsipalaidavę, per daug ramūs, kad būtų paprasti prekeiviai. Visi man kada nors dirbę prekeiviai turėjo jausti tam tikrą paranoją, antraip jų nebūčiau ėmęs. Šitie vyrai turi apsaugą. Ar farai užsiiminėja reidų ir kyšių projektais ir perparduoda narkotikus?

– Namudinė veikla.

Atneša alų, Elijas užsiverčia savąjį ir susipila į gerklę iki pat dugno. Atsiraugėja ir papurto galvą.

– Savo kitai inkarnacijai paduosiu paraišką būti Tailando faru. Drauge mielas, turi geriausią darbą visame pasaulyje.

Pagalvoju apie savo irštvą, savo jardo ilgio randą ir Pičajui į akį įsikirtusią gyvatę.

– Taip, – pritariu.

33

– Brolis Bilis buvo kitoks. Mudu esame to paties tėvo, taigi labai sunku racionaliai paaiškinti, kokiu būdu tapome tarsi aliejus ir vanduo, ir aš nekalbu apie tai, kad jis buvo karys, o aš dirbu farmacijos pramonėje. Kalbu apie sielą. Nenoriu juodinti mirusio savo giminaičio, bet pasakysiu tau, kadangi mudu čia jau taip artimai bendraujame ir tu mane šitaip nugirdei, Bilo sielos tikrai nebūta pačios didžiausios, kokią tik matei. Didžiosios sielos daro daug nuodėmių, kaip aš. O mažos sielos daro mažas nuodėmes ir tampa seržantais, merais, prezidentais. Kai jis buvo kokių penkiolikos metų vaikis, priglaudžiau jį po savo sparnu ir bandžiau išmokyti. Eidavau su juo gatve, lygiai kaip mudu šįvakar, o paskui patikrindavau. „Ar matei, kaip nukalė tuodu kreko prekiautojus? –

klausdavau. – Ar matei kaip tas makaronas pakavosi šaudyklę? Ar pastebėjai, broli mielas, kad „Pinigų gerbėjų“ gauja trynėsi ant 115-os ir Leksingtono kampo, suverenioje „Huverio luošių“ gaujos teritorijoje? Šiandien kraujas liesis laisvai. Ir ar tau nors atėjo į galvą, Misteri Visata, kad ta gražutė nigerė kalaitė, kuri tave kabino prie hamburgerinės ir masažavo tavo fantazijas, kol visas pasaulis pamatė tavo erekciją, buvo narkomanė ir jai rūpėjo tavo žali, o ne pimpalas?“ Jaunasis Bilis kituose žmonėse nematydavo nieko, tik savo paties kūno poveikį. Jis buvo tvarkingas ir švarus, dorovės pavyzdys, o tai jau visada verčia susirūpinti. Tiesiog gimęs būti taikmečio kariu. Apsigimęs seržantas.

Nužvelgiu dešimt tuščių „Kloster“ butelių, sustatytų ant stalo, ir užsakau dar vieną. Pats lioviausi gerti jau prieš kokią valandą.

– Jis parodė drąsą per susišaudymą.

– Gal kalbi apie tą nutikimą ambasadoje Jemene? Jis man po to skambino, pirmą kartą po dešimties metų. Visas drebėjo ir beveik negalėjo žodžio pratarti. Tiesą sakant, buvo prisišikęs iš baimės. Teisingai, elgėsi drąsiai, bet čia viršų paėmė parengimas. Kodėl, tavo nuomone, jūrų pėstininkai šitaip kankinami naujokų stovyklose? Būtent todėl jų reakcija ir yra kaip robotų. Didžiavausi juo, motina irgi, bet jis buvo *išsigandęs*. Tada vienintelį kartą ir girdėjau jį kalbant apie tarnybos baigimą anksčiau. Manau, kad tam tikra prasme jis savo medalį iškeitė į ilgalaikį paskyrimą čia. Tavo miestas jam labai patiko dar seniai iki tol, kol jam buvo leista čia atvykti.

– Kodėl?

– Kodėl visi vyrai nori paskyrimo čia? Biliui rūpėjo tik seksas. Tai buvo jo silpnybė. Nesuprask manęs klaidingai, anoks aš šventuolis, tiesiog manau, kad vidutinio amžiaus vyrui nedera nuolat apie jį galvoti. Biliui tai buvo tarsi liga. Tai kažkaip derėjo prie jo švaros ir tvarkingumo, prie tos tobulybės. Supranti, ką turiu omeny? Sakiau jam: „Bili, šitame pasaulyje pinigai turi būti pirmoje vietoje. Tegu

tau kas nori būna antroje, bet jei nevaldysi pinigų, tai aišku kaip dieną, kad jie tave valdys." Šviesą jis pamatė prieš kokius penkerius metus, kai pradėjo galvoti apie gyvenimą išėjus į atsargą.

– Jei turėtų tokią draugę, daugybė vyrų negalėtų galvoti apie nieką kita.

Elijas pašnairuoja į mane.

– Ta Fatima tave jaudina?

– Iš tikrųjų jos toks vardas? Fatima?

– Taip prisistatė, – lėtai, atsargiai linkteli. – Man per egzotiška. Aš mėgstu žemiškesnes moteriškes, tokias, su kuriomis gali išgerti alaus ir pažiūrėti teliką, kurios nekreipia dėmesio, kai pabezdi. Šita mane kažkaip pašiurpino.

– Turbūt jis daug apie ją kalbėjo.

Elijas pabaigia dar vieną butelį.

– Nea, nėkart. Turbūt numanė, kad man šitie visi jo reikalai atrodo keisti. Neturėjau jokio supratimo, kas ji tokia ar kaip atrodo, ar kad apskritai egzistuoja. Turėjau tik jo kadaise atsiųstą mobiliojo telefono numerį. Paskambinau juo iš Niujorko, kai man pranešė, kad jis negyvas. Tai buvo jo numeris, bet pamaniau, kad kas nors gali juo naudotis. Ji atsiliepė ir pasakė, kad susitiksime viešbutyje, kai atskrisiu. Tai ji sumanė eiti į boksą.

– Neturi jos adreso?

– Net telefono numerio. Pabandžiau jai vėl prisiskambinti prieš tai, kai jūs čia pasirodėte, bet tajiškas balsas angliškai pasakė, kad šitas numeris nenaudojamas.

– Ką gi, iš pradžių tu su ja, o paskui, žiūrėk, jau su kažkokiais khmerais?

– Ji paskambino jiems, kai per boksą truputį susinervinau. Žinojau, kad su ta tavo drauge, mis FTB, kažkas ne taip. Turiu gatvės instinktą. Su motociklais atvažiavo trys. Ji išvažiavo su vienu iš jų, o du kitus paliko manęs prižiūrėti. Jie ne tokie jau blogi bičai. Gal kiek neišauklėti.

– Garantuoju, kad neturėsi problemų, jei norėtum truputį pasišnekėti su manimi apie tai, kuo tavo brolis užsiiminėjo. Gal padėsiu rasti jo žudikus.

– Laukiau, kad šitą pasakytum. Tiesą sakant, aš neturiu problemų, nes nesu į tai įsivėlęs, kad ir ką sakytų mis Šortukai. Dabar dirbu hermetiškoje, sandarioje aplinkoje. Nerizikuoju užsiteršti iš niekur, net iš kraujo giminių. Ir tikrai nerizikuoju turėti reikalų su pradedančiuoju, o Bilis būtent toks ir buvo. Tik daviau jam šiokį tokį patarimą, ir viskas, kad nepakliūtų į bėdą. Bet aiškiai juo nepasinaudojo, ką?

– Kokį patarimą?

Elijas ne toks girtas, kaip apsimeta. Dabar jo didžiulis kūnas jau sugėręs dvylika butelių alaus, bet budrumas beveik nepakitęs.

– Na, turbūt jis nebegyvas, ką? Niekas jam nebepakenks. Jį pagavo idėja, kad metą galima saugiai įvežti į Valstijas. Kaip jūs čia jį taip labai keistai vadinate?

– *Jaba*.

– Teisingai. Puikus pavadinimas, gal ir *mums* taip reikėtų pavadint. Bilis kruopščiai planavo, kaip įvežti *jabą* – per Honkongą, per Šanchajų, net per Tokiją. Jis buvo labai smulkmeniškas žmogus. Tikėjo, kad dėl savo darbo ambasadose ir žinių apie diplomatinę neliečiamybę turi kažkokią ypatingą intuiciją. Kalbėjo lygiai taip pat kaip ir visi šito šišo pagauti mėgėjai. Buvo baisiausiai susijaudinęs, mat turėjo čia ryšių, pažinojo žmones, galinčius įvežti neribotus kiekius pačiomis žemiausiomis kainomis. Aiškinau jam, sakiau: „Bili, nesvarbu, kad nestumdai heroino, tu sėdi Auksiniame trikampyje, čia FTB, CŽV ir narkotikų kontrolės viename kvadratiniame metre daugiau nei bet kur kitur pasaulyje. Prasta idėja, Bili. Pamiršk." Kai pamačiau, kad pamiršti jis nesiruošia, šen bei ten pasiklausinėjau. Paskambinau jam ir daviau kelių čia gyvenančių žmonių, turinčių patirtį stumdyt prekę, vardus ir adresus. Paaiškinau jam apie šitą verslą. Sakiau: „Klausyk, tau

užteks penkių procentų, kuriuos gauna tarpininkas čia, Bankoke, nesivelk į gabenimus tarp šalių, tiesiog pervežk prekę iš taško A Bankoke į tašką B Bankoke. Ir kas, kad per naktį nepralobsi, pajamos vis vien bus geros, jei bus tokie kiekiai, kaip pasakoji, ir naktį geriau miegosi. Gal pasisukinėjęs šitam versle kelerius metus ir galėsi pagalvoti apie kažką ambicingesnio." Maniau, kad jis mane suprato, bet aiškiai klydau.

– Kodėl taip sakai?

– Sončajau, žmogau mano, jis gi susimovė, ne? Mano mažasis brolis pasielgė lygiai taip pat kaip ir visi kiti bukapročiai vidutinio amžiaus desperatai, nenorintys pereiti dar vienos mokymosi kreivės. Įšoko gyvačių duobėn manydamas, kad vienu smūgiu išspręs savo piniginių srautų problemą. Taip dažnai tai matau, kad jau nebeįdomu. Tokie smūgiai veikia tik tada, kai turi struktūrą, kai jie išdirbti per daugybę metų, gal net per ištisus dešimtmečius. Žinau, kad mokiausi iš juodų profesorių kalėjimo universitete. Bet niekaip to nepaaiškinsi bičui, slapta galvojančiam, kad jis yra supermenas, visą gyvenimą pražiūrinčiam į veidrodį. Ir kad mudu su tavim liktume draugai, užbėgsiu už akių tavo kitam klausimui. Ne, nesakysiu, su kuo jam liepiau čia susisiekti.

– O aš ir nesiruošiau klausti, – įsižeidžiu.

Jam į gerklę subėga dar vienas butelis, vos keli lašai nuvarva pro burnos kraštelius.

– Taip, visgi kai apie tai pagalvoju, nemanau, kad ruošeisi. Prašom priimti mano atsiprašymą už tavo profesinės savigarbos įžeidimą. Kur parekomenduotum pavalgyti? Tik nesiūlyk nieko su aitriaisiais pipirais, aš iš Niujorko.

Elijas – pietų plantatoriaus, kuris su savo vergais elgėsi gerai, bet taip ir nesugebėjo įveikti savo laiko rasizmo, reinkarnacija. Paskui jis praleido dvi niekuo nepasižymėjusias inkarnacijas kaip afroamerikietis. Iš tų gyvenimų persinešta gili neapykanta

sistemai nuvedė jį nusikalstamu keliu šitame. Šitai įžvelgiau, kai jis vienoje Sukumvito užkandinėje kimšo į burną įdarytas bulves. Čia vienintelė man žinoma niujorkietiško stiliaus užkandinė – todėl ir atvažiavome per visą miestą. Dabar dvidešimt po trijų nakties, bet dėl laiko skirtumo su Amerika Elijas žvalut žvalutėlis. Tačiau geriau pagalvojus, šitas bufetas – visai ne Niujorkas. Čia smėlio grindys ir vazonai su augalais, valgiaraštyje yra ir maisto su aitriaisiais pipirais, bet kimšdamas gabalą kesadilos Elijas šito viso nepastebi.

– Supranti, aš septintojo dešimtmečio vaikas. Tais senais laikais juodaodžiui tekdavo anksti gyvenime pasirinkti: sportas, religija, džiazas ar nusikaltimai. Brolis Bilis gimė penkeriais metais vėliau, tuomet jau viskas buvo pradėję keistis. Mane pribaigė tai, kad mano brolis tapo patriotu. Iki šiol nežiūriu į savo uždarbį pragyvenimui kaip į nusikaltimą. Kur auka? Aš patenkinu paklausą. Ar aš kaltas, kad šiuolaikinės Amerikos psichologija sukūrė poreikį pabėgti bet kokia kaina, ypač baltaodžiams jupiams. Bilis į tai žiūrėjo visai kitaip ir, kai antrą kartą sėdau, liovėsi su manim kalbėti. Štai toks va paradoksas – kai aš imu į senas geras Valstijas žiūrėti atlaidžiau, Bilis ima protauti juodosios jėgos linkme. Manau, kad jis visada susivokdavo lėtokai. Net minėjo norįs tapti juodaodžiu musulmonu. Gal ir tapo, man vis vien nebūtų sakęs, nes aš nemėgstu musulmonų, ir motina nemėgsta, ta nigerė tikra davatka.

Elijas paima vištos koją ir kurį laiką ją apžiūrinėja. Aš klausiu:

– Ar jis kalbėjo apie nefritą?

Jis atkanda didžiulį gabalą kojos, kiek pakramto ir greitai praryja.

– Nefritą? Brangus akmuo, ane, iš Laoso ar Birmos ar kažkas tokio? Minėjo. Tai buvo tarsi jo hobis. Jis man apie tai per daug nepasakojo, nes nelabai supratau to juvelyrikos pomėgio. Va dar vienas momentas dėl jo. Nigeris gali puoštis auksu, perlais, kuo

tik jam, po velnių, patinka, bet tik jei norisi pasipuikuoti, tada tvarka. Bet Bilis nuo mažens labai rimtai žiūrėjo į juvelyriką. Tai taip apgailėtina, supranti? Kaip ir visa ta jo menkystė, kurios taip nemėgau.

– Ar žinai, kas toks yra Silvestras Vorenas? – Plėšdamas mėsą nuo kaulo tas purto galvą. – Milijardierius juvelyrikos kolekcininkas ir meno prekeivis, pažįsta prezidentus. Atvažiuoja čia kartą per mėnesį.

Elijo veidas nieko nesako. Prieš kibdamas į kukurūzų traškučius su padažu jis vėl purto galvą. Prabyla pilna burna:

– Pas mus daug milijardierių, kuriems tenka išvažiuoti iš Amerikos, kad įsikrautų. Anksčiau taip nebuvo. Dabar turim žiniasklaidą, elektroninį stebėjimą, valdome protus. Tūlas baltaodis žmogelis, pažįstantis prezidentus, negali sau leisti net kažkaip ne taip pažvelgti į savo sekretorę. Jie nėra tokių plačių pažiūrų kaip mes, nigeriai. Išties patys sau rimtai viską sumovė. Nieko keisto, kad šitas Vorenas čia kas mėnesį atvažiuoja. Ar jis pažinojo Bilį?

– Jie susirašinėjo elektroniniu paštu.

– Manai, kad būtent jis jį ir nužudė?

Gūžteliu.

– Niekas neranda motyvo.

Elijo šakutė su bulvių salotomis pakimba ore.

– Ir aš ne. Žiūrėkim tiesai į akis – visą gyvenimą Bilis stengėsi būti toks didis kaip jo kūnas, bet visgi jis buvo menkas žmogus. Jūrų pėstininkų seržantas, mėgstantis pigiai pirkti putes trečiojo pasaulio striptizo baruose. Jis nepakankamai svarbus, kad baltas turtuolis jį žudytų.

– Pasakyk man štai ką. Ar tavo brolis gyvačių bijojo labiau už kitus?

– Labiau už kitus? Nežinau. Turbūt visi nigeriai iš Harlemo bijo gyvačių. Prieš kelias kartas bėgiojom Afrikos džiunglėse.

Aišku, kad jis bijojo gyvačių, kaip ir aš. Erzindavau jį, kad jei jis vis dėlto nuspręs stoti į armiją, jį išsiųs į Pietų Azijos džiungles, kur knibždėte knibžda boa smauglių. Tas buvo pašiurpęs, bet, atrodo, buvau teisus.

– Ar ruošiesi atkeršyti už savo brolio mirtį, pone Bredli?

Šitas man visiškai suprantamas klausimas jį pribloškia. Jis padeda šakutę, atsitraukia su visa kėde per kokią pėdą ir įsistebeilija į mane.

– Panašiai kaip vendeta? – užuot atsakęs jis pasikaso galvą. – Vienintelis kartas, kai man teko kai ko atsikratyti, buvo dėl to, kad mane išdavė. Kai taip nutinka mūsų versle, pasirinkimo neturi, bet pasakysiu tau tiesą – visąlaik to gailiuosi. Man smurtas nepatinka. Ir paprastai, kadangi aš tiek pasiekęs, man jo ir neprireikia.

– Tu jo nemylėjai?

– Nežinau. Jis buvo mano brolis, bet artimi nebuvom. Atvažiavau sutvarkyti jo turto. Bet man atrodo, detektyve, šiuo atveju mudu turime kultūrinių skirtumų. Amerikoje šitomis vendetomis užsiiminėja tik siciliečiai. Mums, juočkiams, arčiau prie širdies įstatymo raidė. O ką tu darysi, kai išsiaiškinsi, kas tai padarė?

– Užmušiu juos, – atsakau šypsodamasis.

Savo irštvą pasiekiu tik pusę penkių ryto. Kaip paprastai, buvau vėl pamiršęs pasiimti savo mobilųjį. Man beužmiegant jis supypsi ir ekrane pasirodo žinutės ženklas. Paspaudinėjęs mygtukus galiausiai surandu ją:

„River City“ prekybos centras, Voreno meno ir juvelyrikos galerija. Atidarymas 10 ryto. Ten ir pasimatom. KD. P. S. Pasipuošk.

Kybodamas tarp dviejų nesuderinamų budravimo ir miego pasaulių mano protas sugrįžta į „Hiltono“ falų sodelį. Kaip sakydavo mūsų abatas, meditacija yra tik būdas pasirinkti realybę, o

ne fantaziją. Jo tas pimpalų miškelis nesuerzintų, tačiau „Hiltonas“ turbūt visai nepatiktų. Kaip ir daugybė mūsų šalies abatų, jis išlaikė nemažai nuo pagonybės laikų likusio šamanizmo ir mėgo pranašauti ateitį. Kartą jis išpranašavo laimingus nacionalinės loterijos skaičius, šiaip, dėl smagumo, bet paslėpė tą popierėlį, kur buvo juos užrašęs, iki pat bilietų pardavimo pabaigos, idant nesujauktų proto vienuoliams. Dvidešimt pirmo amžiaus vidury įvyks didžiulis galios pasistūmėjimas iš Vakarų į Rytus, ir tai sukels ne karai ar ekonomika, bet vos pastebimas sąmonės pokytis. Naujajame biotechnologijų amžiuje prireiks puikiai išvystytos ir logikos ribas peržengiančios intuicijos, o Vakarų visuomenės vidinė destrukcija bus pasiekusi tokią kritinę stadiją, kad didžioji dalis mūsų resursų bus sutelkta psichams suvaldyti. Per televizijų žinias rodys už galvų susiėmusius iš prekybos centrų bėgančius žmones, nebegalinčius žiūrėti į banalybę. Loginio mąstymo niekada nenuodyti Pietryčių Azijos žmonės apsižiūrės besėdintys vairuotojo sėdynėje. Bus visai kaip senais laikais, jei jūsų laiko linija driekiasi keletą tūkstančių metų.

Man labai paglostė savimeilę tai, kad abatas pasirinko mane, o ne Pičajų, kad pasidalytų šita savo nušvitimo puse, nors tas subtilybes, leidžiančias išpranašauti loteriją, jis pasiliko sau (kita vertus, jis supažindino Pičajų su giliausiomis paslaptimis, susijusiomis su santykiu tarp vadinamųjų gyvųjų ir vadinamųjų mirusiųjų).

Dar vieno pasaulinio karo nebus, tačiau iki šio amžiaus vidurio visos šalys, išskyrus Islandiją ir Naująją Zelandiją, įsivels į daugiau ir mažiau audringus ginčus su savo kaimynais dėl teisių į vandenis. 2056 metų Pasaulio futbolo čempionato finale Papua Naujoji Gvinėja nugalės Argentiną 3:1. *Kaip gyventi su bepročiais ir tokiu nepavirsti* vyraus perkamiausių knygų sąrašų viršūnėse visus 2038-uosius. Marihuana (legalizuota visame pasaulyje) aplenks alkoholį kaip Europos gyventojų pramoginė svaiginimosi

priemonė, net ir Prancūzijoje, kur įstatymų leidėjai puls jos registruoti pagal *appellation contrôlée* įstatymus (*Champagne Jaune, Bordeaux Blond, Noir de Bourgogne* ir t. t.).

34

Šįryt pabudau anksti ir visą valandą pravaikščiojau po „Emporium" centrą Sukumvite, kol dar neatidarytos parduotuvės. Matau, kad tas iš tikrųjų Yvo Sent Lorano pradėtas spalvų sprogimas migravo į Italiją, daugiausia pas Versačę ir Armanį, o Sent Loranas tuo tarpu pats sugrįžo prie juodos ir rudos. Kita vertus, Ermenegildas Zegna niekada neapleido tų žvilgančių smėlinių tonų, taip puikiai tinkančių jo pačios aukščiausios kokybės vilnai. Kelias minutes paalpėju prie jo gelsvo dvieilio švarko su vėžlio kiautą imituojančiomis sagomis (apie 1 500 dolerių), tačiau šiandien mano dėmesys labiausiai krypsta į Armanio ateljė, į jo naują satino audimo šilko kaklaraiščių, kašmyrinių viena saga susegamų sportinių švarkų ir languotų dvieilių kostiumų su keturiomis sagomis kolekciją. Jo menas subtilesnis, rafinuotesnis už velionio Versačės, tačiau kas gi paneigtų tą prašmatnią eleganciją, tą tokį itin itališką žaismingumą (tokį artimą tajams), vyraujantį juodos ir baltos spalvų dantyto rašto švarkuose, standžiuose dryžuotos medvilnės marškiniuose ir vilnoniuose krepo sijonuose Armanio vitrinoje? Tačiau mano didžiausia silpnybė – batai, daugiausia laiko praleidžiu meiliai apžiūrinėdamas „Bally" kolekciją (matinius rusvai raudonus mokasinus, itin drąsius akytus batus su Getsbio prieskoniu – mačiau filmą – ir absoliučiai fantastiškus moteriškus batelius su tokiomis pakulnėmis ir nosimis, kad tik „Bally" ir gali sau leisti), bet nesakau, kad man nerūpi „Fila", „Ferragamo", „Gucci" ar labai egzotiški, mūsų karalystėje tik visai neseniai pasirodę „Baker-Benjes". Kaltę dėl šitos niekingos ir silpnaprotybę

sukeliančios ligos norėčiau suversti *farango* taršai savo kraujyje, tačiau iš tiesų užsikrėčiau ja nuo Triufo ir Frico, tuodu abudu buvo, nors kiekvienas savaip, visiški narcizai ir mokėjo puikiai rengtis, abu padarė įtaką mano raidai kritiniu augimo metu. FTB nurodymas „pasipuošti" nusviedė mane į menkavertiškumo krizę, ir reikės nemažai pamedituoti, kad ją įveikčiau. Man atsibodo būti skurdžiumi, bent jau mano ne budistinei pusei, ir pasijuntu labai prastai, sėsdamas ant motociklo taksi ir važiuodamas į „Hiltoną" susitikti su Kimberle, kuri, kaip visada, išsikvietė automobilį važiuoti į „River City".

Ant galinės sėdynės imu aiškinti:

– „River City" yra ta vieta, kur turtingieji ir kvailiai važiuoja pirkti rytietiško meno. Moki šimtą procentų viršaus už preciziška kūrinio eksponavimą, apšvietimą ir manieringai mandagų pardavėją. Tai prekybos centras meno degustatoriams, atrodantis lygiai taip pat kaip bet kuris kitas prie tavo namų, – toji įtampa mano balse tiesiogiai susijusi su mano išlygintais chaki marškiniais, baltomis kelnėmis ir išblizgintais juodais suvarstomais batais (visi bevardžiai, o batai ypač baisūs). Kol pasiekiame automobilių stovėjimo aikštelę, FTB pažemina mane iki indo gido statuso.

Kodėl manęs neapleidžia jausmas, kad šitą momentą ji suplanavo dar sėdėdama savo kabinete Kvantike ir fantazuodama apie šlovę, kurioje maudysis sumedžiojusi Voreną? Šįryt jos plaukai vėl šviesūs, pusę veido dengia „Gucci" juodi akiniai, juodas „YSL" dalykinis kostiumėlis su kelnėmis ir balti marškiniai, prasegti, kad būtų matyti perlų vėrinys. Mažų perlų vėrinys.

– Aš čia atvykus iš Niujorko apsipirkti, – paaiškina ji. – O tu mano ištikimasis Penktadienis.

Pakylame eskalatoriumi į antrą aukštą ir vos nulipus prieš mus trimis kampais atsiveria „Voreno salonas". Dėl atidarymo laiko Džouns suklydo. Tokios parduotuvės niekada neatidaromos prieš vienuoliktą – tada puošni, prašmatni ir graži persona žiovaudama

jį atrakins. Nuovokūs pirkėjai nežiūrinėja, jie iš anksto tariasi dėl susitikimo. Teisingam ir nuovokiam pirkėjui šita graži persona parduotuvę atidarys ir vidurnaktį. Prie vitrinos sustojame pakankamai ilgam, kad Džouns pademonstruotų savo žinias.

– Čia yra visai neblogų daiktų. Ta Budos galva neabejotinai khmerų, kažkas bus nuplėšęs ją Ankor Vate. Jei Vorenas neturėtų ryšių, sėdėtų kalėjime, šitas bjaurybė.

Mudu paėję kokius dešimt žingsnių prie kitos vitrinos – juvelyrinių dirbinių ir nefrito skyriaus. Čia nepanašu nei į jokią Čainatauno, nei į Krungtepo juvelyrikos parduotuvę. Beveik viskas iš nefrito, dažnai aukso apsoduose. Aukso ir nefrito koljė, aukso ir nefrito apyrankės, auskarai. Iš žalumo jūros iškyla ir vienas kitas svaresnis darbas, bet tie tik pabrėžia visa kita, ir susidaro įspūdis, kad visą šitą vitriną kadaise sergėjo karališkieji Uždraustojo miesto eunuchai.

– Tik pažiūrėk į tą nefritinį kondorą! Matai tą pliką galvą, raukšles ant kaklo, kur tas paukštis turi daug odos? Pažiūrėk, kaip atidžiai tas neolito žmogus, neraštingas, tikriausiai tik su kelių šimtų žodžių žodynu, stebėjo tą padarą, stilizavo ir pavertė menu, neaukodamas tikslumo. Šiais laikais to nepadarytų dauguma baigusių aukštąjį. Jie net nesuprastų, ką aš šneku.

Žvilgteliu į ją. Štai jums dar viena asmenybė, ir, negana to, stebinanti. Jau kurį laiką suku galvą ir medituoju apie Džouns ir Voreno karminį ryšį ir niekaip negaliu jo išrišti. Tačiau neabejotina, kad Vorenas jai padaręs įtaką per atstumą. Čia galėjo kalbėti ir jis. Savo skyreliais suskirstytu *farangišku* protu ji nepastebi to svarbos ir nuoširdžiai tiki tapusi Tolimųjų Rytų meno eksperte tik tam, kad pričiuptų Voreną. Pripažinti, kad Vorenas praplėtė ir pagilino jos protą dar jiems net nesusipažinus, jos akimis, būtų apgailėtino jos silpnumo įrodymas. Iš tolių tolybės jis amžiams pakeitė jos likimą. Su kuo Biure ji galėtų pasidalyti šita naująja savo aistra Rytų menui? Net ir jos šeima anksčiau ar vėliau ims

laikyti ją keistuole ir šitas keistumas taps jos keliu. Nedrįstu jos perspėti, kad jai lemta ir vėl sugrįžti į mano šalį. Mano pranašavimu, pagunda ves per jos skylutę, bent jau iš pradžių. Kelias į *farango* širdį visada veda per genitalijas.

– Nieko sau! Tas tigras neįkainojamas, – paaiškina Džouns. – Čia jau rimtas jaukas, bylojantis, kad šitas žmogus – nefrito karalius. – Jos balsas pakyla visa oktava, kai ji taria: – Matai, kaip skulptorius išryškina raumenis, suteikdamas jėgos įspūdį, ir pažiūrėk į šitą harmoniją. Galūnės, šlaunys, nugara, pečiai, pilvas – suderinta, meistriška; harmoninga.

– Jis ne žalias, – paprieštarauju.

– Čia ir esmė. Per kokį tūkstantį metų nefritas praranda spalvą. Šitas tigras – ankstyvųjų Vakarų Džou dinastijos laikų. Galiu lažintis, Vorenas niekad jo neparduos. Visiems, bent ką nutuokiantiems, jis velniškai bauginantis, – ji papurto galvą. – Keista, kad jam užtenka smarvės tokius daiktus rodyti. Pažiūrėk į tą pritūpusį geltono nefrito drakoną su strazdo plunksnų raštu – tik pagalvok, kokio genialumo reikia, kad tą drakoną įžvelgtum netašytame akmenyje. Toji dvarininkė irgi įspūdinga, o pažvelk į tą ažūrinę lėkštę su bijūnais. Nežinau, čia daugiau nei paprastas kolekcininkas, čia nuosavo muziejaus kuratorius, – ji žengia du žingsnius atgal prie vitrinos vidurio. – Bet tas tigras vis dėlto geriausias iš visų išstatytų darbų. Tai daugiau nei puikus kūrinys, tai pasaulinė klasė, akmeninis Monos Lizos ekvivalentas – žinoma, jei tau patinka Mona Liza, bent jau man asmeniškai – ne. Oo, žiūrėk, jis demonstruoja pagarbą savo ryšiams Kinijoje. Matai ant sienos tą nuostabų kaligrafijos darbą, vieną piktogramą? Tai kinų rašto simbolis *yu*.

– Ir ką?

– Mandarinų kalba *yu* reiškia nefritą. Kadangi kinai jį atrado pirmi, galima sakyti, tai jo originalus pavadinimas. Tos trys linijos reiškia „dorybę, grožį ir retumą“, kitaip tariant, pasak Konfucijaus, tris nefrito savybes.

– Matai tą kūrinį ant lentynos, – sakau, pro vitrinos stiklą rodydamas į parduotuvės vidų.

– Tegu mane...

– Gal čia ir ne tas pats.

– Oi, net ir kaip tas pats.

Žirgas ir raitelis.

Kavinukėje pagrindiniame komplekse laukiame, kol atidarys saloną. Džouns taria:

– Kartą bandžiau meilę. Tikrai bandžiau. Ji vis dar taip smarkiai reklamuojama, kad nori nenori atrodo, kad išbandyti reikia. Tačiau manau, kad Valstijose mes jau seniai perėję šitą stadiją. Tai kaip pirmojoje industrializacijos fazėje, – santuoka išlikusi tokia kaip ir neišsivysčiusio žemės ūkio santvarkoje, vadinasi, visam gyvenimui. Kita fazė – žmonės tuokiasi žinodami, kad skirsis. Dar paskesnėje fazėje matome, kad žmonės tuokiasi *būtent* dėl skyrybų. Kol pasieki dvidešimt pirmo amžiaus Ameriką, meilė tampa trumpu smuktelėjimu karjeros kelyje, dėl jos kokią savaitę, kol tau praeis, vis pavėluoji į darbą. Liūdna tiesa ta, kad ji nesuderinama su laisve, pinigais ir lygybe. Kas, po paraliais, nori visam gyvenimui įstrigti su sau lygiu? Žmonės yra grobuonys, mums patinka sumedžioti ir suėsti silpnesnius, kad tuo momentu pasijustume stiprūs. O kaipgi tu?

Klausimas man buvo netikėtas, ypač todėl, kad Džouns vėl padėjusi ranką man ant šlaunies. Šįkart nėra abejonių dėl jos ketinimų, o kalba apie grobuonis, matyt, bus savotiška įžanginė glamonė. Su tais prastai pasiūtais marškiniais, baisiomis kelnėmis ir išties siaubingais batais žemesnė mano padėtis yra akivaizdi. Turėčiau nuimti jos ranką sau nuo šlaunies ir aiškiai parodyti, kad nenoriu būti suėstas, bet vietoj to imu perkratinėti smegenis, ieškodamas atsakymo į jos klausimą. Pagalvoju apie Kat ir sakau:

– Kai kurie žmonės atiduoda savo širdį tik kartą. Meilei nenusisekus, jie imasi veiklos, atspindinčios jų kartėlį.

Džouns kilsteli antakius.

– Ar taip buvo ir man? Tapau vyrų medžiotoja, nes tikroji meilė mane išdavė? – Tikėjausi kažkokio ciniško apibendrinimo. Tačiau ji tik sumurma: – Kaip pirštu į dangų, – ir patraukia ranką.

Džouns ne budistė, todėl ir neimu jai aiškinti apie nesibaigiantį gyvenimų ratą, kad kiekvienas gyvenimas yra reakcija į kažkokį prieš tai buvusiojo disbalansą ir taip toliau, ir taip toliau... Mes esame amžinybės biliardo kamuoliai.

Dvidešimt po vienuoliktos vėl pakylame eskalatoriumi, ir mane nustebina pilve kylantis prieštvaninis laukimo jausmas, saldi artėjančios pavojingos karmos nuojauta.

Ji netoli įėjimo, vaizduojamojo meno pusėje, plunksnine šluotele valo dulkes nuo žmogaus ūgio stovinčio Budos iš Ajutajos. Mums einant per slenkstį nuaidi gongas, ir ji atsisuka su mandagia šypsena veide. Apsivilkusi paprastą baltą lininę Versačės palaidinę atviru kaklu, išryškinančią žavų pažeidžiamumą, juodas kelius dengiantis sijonas, turbūt irgi Versačės. Jos perlų vėrinys daug stambesnis nei FTB, bet man didžiausias kančias sukelia jos kvepalai, jų pavadinimą esu primiršęs, bet tik ne gamintoją: jie aiškiai „Van Cleef & Arpels“, neabejotinai parskraidinti iš jų parduotuvės Vandomo aikštėje, kaip tik tos, kur Triufo sugundė mano motinos nosį, net jeigu visas jos kūnas taip ir liko anapus už jo silpstančių galių. Apsimetu bečiaudintis, kad pateisinčiau, kodėl taip giliai įkvepiu. (*Uoslė yra gyvuliškiausias iš visų pojūčių*, aiškino Triufo, *ir, lygiai kaip ir gyvūnas, įžengęs į tikrą kvapų visatą, žmogus tampa to nuostabaus sodrumo auka*.)

Pirmi mano išgirsti žodžiai iš jos lūpų – „labas rytas“, ir su augančiu džiaugsmu pastebiu, kaip jos balsas – moteriškas, švelnus, negroidiško tembro – tobulai jai tinka ir išreiškia jos fizinį grožį.

Fatimos tėvas – juodaodis amerikietis, mano – baltaodis amerikietis, tuo skirtumai ir baigiasi. Žinau, kad šitą momentą ji

išgyvena lygiai taip pat, o štai Džouns itin profesionaliai nuslepia savo nuostabą pamačius ją Voreno salone. Nebegirdžiu Džouns gražbylystės apie ypatingų darbų paiešką savo salonui Manhatane, negirdi ir ta stulbinanti moteris, buvusi Bredlio meilužė. Džouns balsas galėtų skambėti ir už mylios, aš girdžiu tik mandagų Fatimos atsakymą:

– Ak, kaip nuostabu, kad apie mus pagalvojote!

Jos trapumas mane veria kiaurai, tas grėsmingo masto nesenos netekties pojūtis yra toks panašus į manąjį; kiaurai mane veria ir suvokimas, iš pradžių triuškinantis, paskui akinamai akivaizdus. Kaipgi apie tai nepamaniau anksčiau?

Aišku, kad toks abipusis emocijos gylis gali kilti tik iš intensyvių santykių buvusiame gyvenime, – ir mano galvoje nuaidi tas Džouns komentaras apie mirštančius ir paskui vėl pokalbius po atgimimo tęsiančius žmones. Džouns sustoja vidury sakinio, o aš tuo tarpu lengvai nuplaukiu išblizgintomis grindimis Fatimos link. Man atrodo, kad imu valso ritmu suktis tarp tų Budų, tuo pačiu metu tajiškai taukšdamas apie khmerų meną, nors visiškai nieko apie jį nenumanau ir – akivaizdu – nenumano nė Fatima. Ji nusijuokia ir paaiškina atėjusi vietoj kažko padirbėti, daranti paslaugą bosui. Štai čia man būtų puiki proga įterpti Silvestro Voreno pavardę, bet aš tą progą vis dėlto praleidžiu. Nenoriu kalbėtis apie darbą.

Džouns mėgina sekioti paskui mus po saloną, o man malonu matyti, kad ji visiškai nesusigaudo, kas čia vyksta. Mudu su Fatima tęsiame ne vieną pokalbį, bet daugybę, gal šimtus, iš šimtų šimčiausių gyvenimų. Ji – mano dvynė. Mūsų vartojami žodžiai visiškai nesusiję su šiuo momentu, jie tik perteikia mudviejų susijaudinimą vėl pagaliau susitikus. Kiek laiko praėjo? Šimtmetis? Tūkstantmetis? Dabar Fatima vedasi mane į tolimą kampą, prie durų. Tarytum norėdama kažką pasakyti. Ji rūpestingai parenka momentą, kada Džouns atsiliks toliau. Pamatau jį tik sekundės

dalį, jo veidas šmėkšteli pro praviras duris, ir jos užsidaro. Tai vienas iš Elijo draugų khmerų, tas su peiliu. Išgąstingai pažvelgiu į Fatimą, bet ta tik raminamai papurto galvą. Linkteliu tarsi supratęs, nors dabar jau esu visai sutrikęs.

Praėjus pusvalandžiui mano vargšai nervai nebegali pakelti šitos įtampos ir aš esu pasirengęs išeiti iš salono. Fatimos kūnas nusilenkia man nuo slenksčio, manasis jai atsako tuo pačiu. Taigi pora marionečių nusilenkia viena kitai, o jų šeimininkai vienas kitam supratingai nusišypso iš amžinybės. Džouns nuseka man iš paskos iki eskalatoriaus.

– Kas gi čia dabar buvo? Bet, šiaip ar taip, atrodo, užmezgėt tarpusavio ryšį. Ar ką nors naudingo išsiaiškinai? Kaip dėl Voreno?

– Apie Voreną mes nekalbėjome.

– A, bet paėmei jos telefoną ir adresą? Dokumentą matei? Ar žinai jos tikrą vardą tajų kalba? Gali su ja susisiekti?

– Ne.

– Tai kaip ją vėl rasi, jei ji čia iš tikrųjų nedirba? Negi nenori jos apklausti? Ar ji ne paskutinis žmogus, matytas su gyvu Bredliu? Ar ji ne įtariamoji? Ar ne ji buvo tame automobilyje, kai sekėte Bredlį iš oro uosto? – ji įsiutusi. – Nejau nenori išsiaiškinti, kas tai padarė?

– Aš žinau, kas padarė.

– Kas?

– Bredlis padarė. Pats sau. Su Voreno pagalba.

Spėriai einu Džouns nuomojamos mašinos link, jos vairuotojas laukia įjungęs variklį, kad veiktų oro kondicionierius. Džouns prakaituoja, bandydama mane prisivyti.

– Palauk truputį, ką – tu rimtai? Nori pasakyti, kad Bredlis nusižudė naudodamasis... aa, supratau. Grįžtam prie Budos, taip? Ar čia tu vėl šneki apie karmą? Ką tik pakėlei save iki tų penkių mylių virš žemės, kur geri tajų farai keliauja numirę arba

kai susipainioja – įsimyli. Ar bent supranti, koks stuobrys dabar atrodei? Kaip paauglys. Dar niekada nemačiau šitokio neprofesionalumo.

– Jei nemylėtum aferistų, niekada nebūtum tapus policininke, – atkertu.

Jai atvėpsta žandikaulis. Ji nuoširdžiai suglumusi ir nors kartą pritrūksta žodžių.

FTB smarkiai trenkdama uždaro mersedeso dureles savo pusėje, ir mudu jau sėdime ant galinės sėdynės. Bandau surasti raktą į mudviejų su Fatima praeitus gyvenimus, taip sakant, suvokti tai, kas paskatino mus vėl žaisti tas mudviejų tūkstančių metų senumo slėpynes.

– Velnias, – belaukiant grūstyje Džouns įbeda tuščią žvilgsnį į kažkokį tašką už lango savo pusėje. – Būčiau žinojusi, būčiau pati paėmusi jos numerį. O čia dabar jaučiuosi, tarsi dirbčiau senovės Egipto policijoje.

– Tu pameni? – stengiuosi nuslėpti savo pasitenkinimą.

Kairiąja ausimi ir toliau girdžiu, kaip ji bamba, bet tuo tarpu stengiuosi išnarplioti begalę mano galvoje švysčiojančios karminės informacijos. Dar niekada nesu to patyręs, tik ne šitaip intensyviai.

– Turi sugebėti atleisti, – sumurmu. – Tik taip sugrįši atgal.

– Po velnių, pati gausiu tą jos numerį. Jei turėčiau teisę, atsivaryčiau ją apklausti. Dėl Dievo meilės, juk ji viską sieja. Juk tu tą matai? Ji – sąsaja tarp Bredlio, Voreno, nefrito ir metamfetamino. Normaliai paspausta, ji tą bylą per penkias minutes išaiškintų, ir aš galėčiau varyt iš čia kuo toliau. Gal kartu ir Voreną prigriebčiau.

Ji liepia vairuotojui apsisukti. Laukiu mašinoje, kol ji nulekia eskalatoriumi į Voreno saloną, užsimerkiu ir medituoju. Ji sugrįžta po kelių minučių prakaitu permirkusiais drabužiais ir iš pykčio sukandusi žandikaulius.

– Ta kalė uždarė parduotuvę ir paspruko. Vėl pametėm ją iš akių.

– Tikrai?

Penkias minutes ji praktikuoja giluminį kvėpavimą. Paskui taria ramiu balsu:

– Negi neturi papasakoti nieko naujo? O kaipgi tavo vakarykštis ilgas pokalbis su Eliju? Gal išlindo kas naudinga?

– Tiesą sakant, taip, labai svarbus dalykas. Apie Fatimą Viljamas Bredlis savo broliui apskritai neužsiminė. Elijas apie ją nieko nežinojo, kol po žmogžudystės paskambino į Viljamo mobilųjį.

– Ir čia labai svarbu? – ji pasitrina žandikaulį negalėdama tuo patikėti – šita mina amerikiečiams užsienyje sekasi ypač gerai. – Pasakyk man, kur tave išleisti, nes dabar man reikia tik didelės dozės Vakarų kultūros. Važiuosiu atgal į „Hiltoną", užsisakysiu amerikietiško maisto tiesiai į savo didelį numerį su oro kondicionieriumi ir žiūrėsiu CNN, kol prisiminsiu, kas esu. Čia – magijos nuniokota žemė, ar tu šitą supranti? Tik atvažiavusi čia ėmiau vertinti tą, kad ir kas jis būtų, kuris išrado logiką, nes manau, kad iki logikos visas pasaulis buvo toks kaip čia.

– Tas tiesa, – pritariu. – Magija yra labai sena.

Stoviu ant šaligatvio krašto ir žiūriu, kaip Džouns nuvažiuoja įsilieti į Ramos IV gatvės transporto kamštį. Man truputį gaila tos FTB ir jos tikėjimo, kad žmogiškojoje egzistencijoje esama bent lašo logikos. Turbūt čia bus Vakarų apgaulė, iliuzija ir kultūrinė tarša, sukelta visų tų jų nuolat išradinėjamų automatų. Tai tarsi mobiliojo telefono melodijos pasirinkimas: loginis labirintas be jokio prasmingo rezultato. Logika kaip distrakcija. Jei atvirai, laukiu nesulaukiu to abato prognozuoto visuotinio galios pasislinkimo. Mano mintys sugrįžta prie Fatimos. Tačiau tas khmeras man lieka mįslė.

Tiesa apie žmogiškąjį gyvenimą yra ta, kad didžiąją dalį laiko nėra ką veikti, todėl išmintingi vyrai – arba moterys – kultivuoja nieko neveikimo meną. Grįžtu į savo irštvą medituoti. Reikia prisipažinti, kad išaiškinus bylą (bent jau jos rėmus) manyje sukilo tam tikra savimeilės banga, kurią turiu nuslopinti, kad galėčiau pasistūmėti Keliu į priekį. Vis dėlto dar likę daugybė palaidų galų. Ir gyvates, ir Voreną vis dar supa paslaptis. Lygiai taip man visai neaišku, kaip rasiu progą nužudyti Voreną. O ką man daryti su Fatima? Pasijuntu stovintis ant suvokimo apie gyvates slenksčio, bet suskamba telefonas. Man tenka tvardyti įtūžį, kai ekrane pamatau, kad skambina FTB.

– Ee, klausyk, norėčiau atsiprašyti. Peržengiau visas ribas. Pasielgiau taip, kaip esame mokomi niekada nesielgti. Nesusitvardžiau ir buvau arogantiška. Kalta. Turbūt kultūrinis šokas yra galingesnis, nei atrodo. Tikrai jaučiausi, tarsi skęsčiau. Man dar taip nebuvo, atrodė, kad nebeliko jokių atramos taškų. Kai manai aptikusi atramos taškų, pasirodo, kad jie – tik iliuzija. Ar supranti, apie ką aš kalbu?

– Manau, kad judi į priekį. Tai, ką čia nupasakojai, yra dvasinis potyris.

Tik nepriduriu: *Sveika atvykusi į pasaulį.*

– Nereikia su manimi elgtis globėjiškai tik todėl, kad aš su tavimi taip elgiausi. Pamaniau – gal galėtume papietauti, pasikalbėti apie bylą.

Nenoriu kalbėtis apie bylą. Jaučiu, kad reikia nukrypti nuo temos. Sakau:

– Rytoj man reikia į Samutprakano krokodilų veisyklą. Jei nori, galime važiuoti tavo mašina.

Tądien popiet Bangkvane man pranešė, kad užvakar Fricą žiauriai sumušė ir jis guli ligoninėje. Man neleidžia jo aplankyti, kol nepagrasinu persekiojimu dėl trukdymo teisėtvarkai. Patenku

į skyrių, daugiausia skirtą nusilpusiems dėl prastos mitybos ir mirtinai sergantiems, – AIDS čia vis dar išpjauna daugybę, – ir randu jį pusiau sėdintį, atsirėmusį į pagalvę, sutvarstyta galva; kairė koja ir dešinė ranka įtvaruose. Manau, šįkart jis nebeatsigaus, jo kūnas bus per silpnas, kad išgyventų tokią bausmę, bet priėjęs nustembu – jis šypsosi ir atrodo puikios nuotaikos.

– Kas nutiko?

– Man suteikė malonę.

– Tai puiku, bet aš klausiu apie sumušimą.

– Koks skirtumas? Ar girdi mane? Man suteikė malonę. Karalius jau ją pasirašė, liko tik dienų klausimas.

– Labai džiaugiuosi dėl tavęs. O dėl ko norėjai susitikti?

Jis iš paskutiniųjų parodo į savo ranką ir koją.

– Nepyk. Negaliu sakyti.

– Nesijaudink, suprantu.

Tas mosteli man pasilenkti.

– Ne dėl sumušimo. Dėl malonės. Man pasakė, kad ji dar gali būti ir atšaukta. Tikiuosi, suprasi.

Energingai palinksiu. Dėl jokių įrodymų pasaulyje nenorėčiau rizikuoti jam suteikta malone. Ant stalelio prie jo lovos palieku išdraskytų „Marlboro“ pakelį.

35

Guliu ant savo čiužinio ir laukiu Džouns, klausydamasis radijo per ausinuką. Pisitas praneša, kad visi laikraščiai rašo, jog Vyriausiasis Patriarchas patvirtino ir palaimino du tūkstančius naujų pavardžių, sugalvotų vyriausiųjų vienuolių. Tos pavardės bus siūlomos pagal pavardžių rezervavimo schemą. Pisito svečias – budistų atstovas, aiškiai tikintis, kad šitos naujienos visus sužavės ir pradžiugins. Pisitas nusiteikęs skeptiškai ir klausia, ar

dvidešimt pirmame amžiuje dera gyventi viduramžių teokratijoje, kur vyrai, vilkintys nuo trečio amžiaus prieš mūsų erą išlikusius drabužius ir leidžiantys laiką giedodami ir kartodami žodžius prieš du tūkstančius metų mirusia kalba, atsako už žmonių pavardes. Svečias, ir pats vienuolis, priblokštas klausia, kaip kas nors gali norėti nepalaimintos pavardės? Pisitas greitai juo atsikrato ir pakeičia sociologu, paaiškinančiu, kad mes esame prietaringi žmonės, kuriems tokie intymūs dalykai kaip pavardės turi turėti magiškų galių. Pisitas pralinksmėja ir paklausia apie vakarietiškas pavardes:

– Jos paprastai atspindi vakarietišką pinigų maniją, kadangi nusako, kokį darbą dirbo žmogaus protėvis: Smitas, Vudmenas, Beikeris* ir t. t.

– Vadinasi, pas juos – pinigai, pas mus – magija?

Tas suabejoja:

– Galima ir taip sakyti, tačiau tai būtų pernelyg supaprastinta.

Pisitas atsikrato ir šituo ir kalbina psichiatrą, mielai diskutuojantį mėgstamiausia Pisito tema. Kodėl tajų vyrai rizikuoja savo sveikata ir vyriškumu ir didinasi penius silikonu ir geliu? Šita operacija nepaprastai skausminga, turi pašalinių poveikių – tai tinimas ir infekcijos, be to, nelegali. Psichiatras paaiškina, kad iki Vakarų reklamos įsiveržimo tajų vyrams nekildavo jokių minčių apie dydį, ir teisingai, nes standartinio tajiško organo dydis puikiai pritaikytas standartinei tajiškai vaginai, tačiau pasirodžius vakarietiškoms porno ir cigarečių reklamoms labai sumažėjo pasitikėjimas savimi. Ironiška, bet šito Vakarų puolimo padariniai sukėlė impotencijos bangą – arba dėl tų pragaištingų operacijų, arba dėl chroniško nepasitikėjimo savimi.

Pisitas nusijuokia:

* *Smith, Woodman, Baker* – kalvis, miškininkas, kepėjas. (Angl.)

– Vadinasi, be viso to, jie mus dar ir kastruoja?

– Galima sakyti ir taip, – nusijuokia ir psichiatras.

Ūmai Pisitas vėl užsigeidžia paskambinti tam vienuoliui ir paklausti, ką jis manąs apie visa tai ir Vakarų kultūrą apskritai. Po ano paniekinimo tas dabar nusiteikęs itin dzeniškai, o gal net ir absoliučiai sarkastiškai:

– Tiesą sakant, Vakarai apskritai yra kritinių situacijų kultūra: viesulai Teksase, žemės drebėjimai Kalifornijoje, žvarbus vėjas Čikagoje, sausra, potvynis, badas, epidemijos, narkotikai, karai dėl bet ko – saugokitės to meteoro ir kiek laiko išties liko mūsų Saulei? Žinoma, jei netikėtum galintis viską kontroliuoti, nebūtų ir tų kritinių situacijų, tiesa?

Beldimas į mano duris. Atvyko FTB.

Sėdėdamas ant galinės sėdynės vėl bandau išaiškinti, kodėl meditacija gali padėti nusikaltimų tyrimo menui. Nežinau, ar pats tikiu tuo, ką šneku, bet mano nuotaika tokia, kad norisi taip šnekėti. Matyt, būsiu tapęs neįveikiamo potraukio ją erzinti auka.

– Kad suprastum, kodėl koks nors žmogus mirė smurtine mirtimi, kartais pravartu ištirti jo ankstesnius gyvenimus. Tai ne nelaimingi atsitikimai. Nei nelaimingų atsitikimų, nei sutapimų nebūna.

– Aha?

– Pavyzdžiui, senais gerais laikais Amerikoje turbūt buvo daug viešnamių?

– Senuosiuose Vakaruose? Aišku.

Aš linkteliu.

– Bredlio sekso manija aiškiai bus dalyvavimo tame versle pasekmė, – susiraukiu. – Tačiau tai nepaaiškina gyvačių.

– Gerai, jei nori pažaisti šitą žaidimą, man nesunku. Gal jis vadovavo viešnamiui, pastatytam ant barškuolių lizdo? Gal nesumokėjusiuosius nubausdavo jiems į lovas dėdamas

barškuoles? – ji purto galvą. – Negaliu patikėti, kad šituo užsiiminėju.

– Tu nesupranti. Tai ne tikėtinų hipotezių klausimas. Turi sekti paskui virpesį per laiko tėkmę. Bredlio virpesys buvo ypatingas, labai stiprus. Mano bėda ta, kad jo karminė kilmė ne azijietiška.

– O kaipgi su Centrine Amerika? Actekai, inkai, majai? Visi jie turėjo gyvačių fetišus. Ir buvo neįtikėtinai žiaurūs.

Mano galvoje kaipmat švysteli vizija: gyvatės, duobė, plunksnomis apsikaišęs šventikas žieduotais pirštais, aukos siaubas, zikuratas. Nušvintu šypsena, o Džouns nusisuka, kaip visada nutaisiusi įprastinę „negaliu patikėti, kas per nesąmonė“ – susierzinimo viršūnės miną. Po kelių minučių ji vėl atsisuka jau suvaldžiusi savo įsiūtį – sprendžiant iš veido, ne be pastangų.

– Gerai, pateik man su šita byla nesusijusį pavyzdį.

– Pavyzdį?

– Taip, iš savo gyvenimo, tikrą buvusio gyvenimo atsiminimą, įtikinamą tokiai konservatyviai praktikei be fantazijos kaip aš, – ji pauosto orą. – Kaip antai dėl tavo kvepalų manijos, lažinuos, ją tikrai galima atsekti per kelis šimtmečius. Visai nesuprantu – faktiškai negali sau leisti apsirengti, bet kvepiniesi tokiu brangiu odekolonu – ar čia Bankoko falsifikatas?

– Aišku, ne falsifikatas, netikri kvepalai pradvysta ant odos pabuvę kelias minutes. Čia pats paprasčiausias Ralfo Loreno „Polo“.

– *Pats paprasčiausias Ralfo Loreno „Polo“*, – mėgdžioja ji. – Kokie penkiasdešimt dolerių už buteliuką, – ji spokso į mane ir laukia istorijos, kad galėtų ją išjuokti.

Jos pozicija priverčia mane ginantis apsivynioti apie savo atmintį: senąjį Mainų tiltą, jungiantį Sitė salą su Dešiniuoju krantu, ir ant jo stovinčius keturaukščius namus, kur per patį vidurį būta parfumerio krautuvėlės: tamsaus ir pelėsiais atsiduodančio kam-

bario, nuo grindų iki lubų užkrauto stikliniais indais su muskuso, bebro liaukų, nerolio, žonkilio, cinamono, tuberozos, ambros, cibeto, santalo, bergamočių, vetiverijų, pačiulių, opopanakso ištraukomis. Ten buvo Nong su kalnu vidutinės klasės kurtizanės sijonų, o Triufo – su sniego baltumo ašutiniu peruku. Gerai, gal tai ir fantazija arba savitaiga, bet iš kur man žinoti, kad aštuonioliktame amžiuje ant Mainų tilto būta pastatų? Dabar nebėra nė vieno, ištisas dienas naršiau internete, kol viską susiradau. Aš – Tailando faras, gyvenime nežinojau, kad ant tiltų gali būti parduotuvių.

Vis dėlto nusprendžiu tai papasakoti Džouns. Ji tyliai į mane įsistebeilija, paskui papurto galvą.

– Jei tik nebūtum toks velniškai simpatiškas... Iš kur žinai visų tų ingredientų pavadinimus? Pusės jų nesu girdėjusi.

Farangai kupini netikėtumų. Jai įspūdį daro erudicija, o ne įrodymų kokybė.

FTB nereikėjo klausti manęs, kodėl važiuojame į krokodilų veisyklą. Gyvatės kaip žmogžudystės įrankis naudojamos retai, todėl nė vienas mūsų teismo medicinos ekspertas negalėjo kompetentingai ištirti roplių kraujo. Džouns žinojo, jog pitonas ir į Kvantiką neišsiųstos kobros atkeliavo į krokodilų veisyklą, kad juos ištirtų daktarė Basra Trakit. Krokodilų veisykla yra už miesto, truputį nusukus nuo kelio į Patają. Kelionei numačiau keturias valandas, o išvykome be kelių minučių aštuntą ryto. Pro rūką saulė vos matyti, tarsi supuvęs apelsinas varvančia žieve. Kad išvengčiau pokalbio, apsimetu užmigęs ir paslapčiomis medituoju.

Keliuke, vedančiame prie nedidelio administracijos pastato, nematyti jokių požymių, kad čia esama krokodilų ar kitokių roplių, ir, manau, FTB tikisi išvis jų taip ir neišvysianti. Daktarę Trakit, vilkinčią baltą medikės chalatą, galėtum palaikyti gydytoja, jei ji nežaistų su gyvūnėliu ant stalo.

– Prašom susipažinti su Bilu Geitsu, – ji šypsodamasi prabyla puikia anglų kalba.

Bilas Geitsas mažutis ir visai simpatiškas, kone žaisliukas. Beveik 20 procentų jo kūno – burna, kreivai nusišiepianti, kai daktarė švelniai spusteli jam kaklą ir paglosto. Jo pilvelis gelsvai baltas, o viršutinė kūno dalis – šviesi, pilkai žalsva. Paduodama Bilą Geitsą, daktarė Trakit šypsosi Džouns lyg išdidi motina.

– Būkit atsargi su juo.

– Kiek jam laiko?

– Tik trys mėnesiai. Jie tokie gležni, ypač nelaisvėje. Eime?

Trakit atrodė smulkutė net sėdėdama prie savo stalo. Dabar, kai atsistoja, pamatome, kad ji ne aukštesnė nei penkių pėdų ir labai liekna. Ji įsideda Bilą Geitsą į chalato kišenę ir nusiveda mus koridoriumi į dienos karštį.

Dabar juos ir pamatome – nekrutantys nuožulnių žvynų luitai, iki pusės panirę klampiose balose. Džouns įsitempia. Žinoma, Valstijose tokiu atveju būtų imtasi visų saugumo priemonių, bet čia, trečiajame pasaulyje... *Na ir nesiseka, tapsiu vienintele FTB agente, suėsta krokodilo per vizitą į teismo laboratoriją.*

– Jie labai jautrūs. Jei per daug triukšmausime, jie ims panikuoti, o supanikavę jie sulipa vienas ant kito, ypač jaunesni, ir tada apatiniai krokodilai uždūsta. Be to, juos kankina depresija.

Džouns kone tipena ant pirštų galų.

– *Depresija*? (Kaip maniakinė?)

– Taip. Ir krokodilo depresiją daug sunkiau pastebėti nei žmogaus ar šuns. Ar serga, ar ne, jie didžiąją dalį laiko vis vien nejuda. Pamatai tik tada, kai nustoja ėsti. Štai ir atėjome, čia – gydykla.

Įeiname į ilgą žemą pastatą, kur tvyro tropinės drėgmės ir dar kažko sunkiai apibūdinamo kvapas su pūvančios augalijos ir yrančio kūno priemaiša.

– Atleiskite, minutėlę, – sako daktarė.

Mudu stovime ir žiūrime, kaip ji nueina prie šaldytuvo ir išima kažką panašaus į atvėsintą viščiuką. Nusekame paskui ją pro baltas duris, ji įžengia prispaudusi prie lūpų pirštą. Vidury kambario ant ilgo stalo guli per pilvą ir uodegą pririštas krokodilas. Tas roplys kokių aštuonių pėdų ilgo, trumpos kojos surakintos grandinėmis su apsauginėmis pagalvėlėmis. Krokodilo nasrai atverti stora virve, bet atrodo, kad jis miega. Džouns sustoja tarpdury.

– Vieną minutėlę, – sako daktarė.

Ji prieina prie kapojimo lentos kitame kambario gale ir sukapoja tą viščiuką mėsos kapokle. Savo maža rankele įdeda keletą viščiuko gabalų krokodilui į nasrus, pabrauko jais jam per liežuvį, kol tas liežuvis ima vangiai judėti. Džouns reakcija – ji sustingusi iš mirtino siaubo – mane taip džiugina turbūt dėl tos mano vidinės taršos.

– Noriu, kad Samanta atgautų apetitą. Žiūrėkit, jos skonio receptoriai bunda. Ją apėmė depresija, kai netyčia nusekinom jos baseiną. Jei baseinas nuleidžiamas per greitai, jie supanikuoja. Tai refleksas iš natūralios gamtos. Dauguma per anksti nugaišusių krokodilų žuvo išdžiūvus jų vandens angoms, taigi jie užprogramuoti panikuoti dėl menkiausio sausumos požymio. Štai, nejaugi manei, kad leisime tau žūti nuo perdžiūvimo? Vargšiukė tu mano vargšiukė. Na, pažiūrėkime, ar ji atgaus gyvenimo džiaugsmą.

Trakit atriša virvę, prie lubų užsuktą ant skriemulio, ir atleidžia viršutinį Samantos žandikaulį. Džouns žengia porą žingsnių atgal į koridorių. Samanta ima labai labai lėtai žiaumoti viščiuką.

– Štai, – sako Trakit. – Esmė galiausiai yra maistas.

Iš šito kambario ji nusiveda mus į koridorių, prie nerūdijančio plieno spintos su įvairaus dydžio stalčiais.

– Štai ir jos, – taria daktarė, traukdama vieną stalčių.

Kobrų gaišenos. Kai kurios tvarkingai išskrostos, kitos sveikos, tik peršautos.

– Žinoma, jos visos krito nuo šautinių žaizdų, – ji rūsčiai nužvelgia mane. – Ir, kaip ir sakiau jums telefonu, visos apnuodytos metamfetaminu – *jaba*, – į FTB ji pažvelgia su didžiausiu nuoširdumu. – Labai mažai roplių agresyvūs iš prigimties, tik kai alkani ar saugo jauniklius. Visa gyvūnų ir roplių karalystė išmoko mūsų bijoti, jie niekuomet nepuls žmonių, nebent apimti panikos ar, kaip šiuo atveju, apsvaiginti.

– O kokia *jaba*? – klausiu, stengdamasis nepasirodyti per daug išmanantis. – Sumaišyta su kuo nors?

– Su trąšomis, – nusipurto Trakit, – negalėčiau sugalvoti nieko žiauresnio.

– Taip, – sutinku.

– Žinoma, tai tik reiškia, kad tai padaręs asmuo pirko pigiausią *jabą* rinkoje. Kyla klausimas: kaip ji buvo suduota? Kaip kobrai suduoti dozę *jabos*? Aišku, egzistuoja technika, kaip suleisti gyvatei vaistus. Mes paprastai leidžiame į analinę angą.

– Žudikui būtų daug darbo, – sako Džouns.

Ji stovi per kokį žingsnį nuo spintos, bet į jos skruostus raudonis jau sugrįžęs. Vis dėlto tos gyvatės aiškiai negyvos.

– Taigi. Ir, šiaip ar taip, šitaip ir negalėjo suleisti. Čia jau, deja, detektyvo problema, jos aš tikrai neišspręsiu. Galiu pasakyti tiek: kiekvienoje gyvatėje rastas skirtingas narkotikų kiekis, o tas kiekis absoliučiai proporcingas jos kūno svoriui.

– Sutrinti ir sudėti į ėdalą?

– Žinoma, apie tai irgi pagalvojau. Tačiau čia išties esama problemos – mažesnes gyvates narkotikai būtų paveikę labai greitai, ir nusikaltėliui būtų tekusi sudėtinga logistinė problema: kaip susitvarkyti su keliomis dešimtimis nuo narkotikų pamišusių gyvačių? Bet net ir tokiu atveju tai nepaaiškina, kaip visose rastas narkotikų kiekis yra tiksliai proporcingas jų kūno svoriui. Jei pabarstysi *jabos* miltelių ant ėdalo, ant kiekvieno suėsto gabalėlio bus skirtingas kiekis narkotikų – nebent ėdalą ruoštum laboratorijoje, – Trakit

gūžteli. – Vienu žodžiu, tiek ir tegaliu jums pasakyti. Tikra mįslė, ir žiauriausia, kokią man teko matyti.

Ji įstumia stalčių atgal ir patraukia kitą, žemesnį. Šis stalčius didžiulis, labai gilus, trinksėdamas išvažiuoja ant ratukų. Pitonas susisukęs ilga spirale, jam trūksta trečdalio galvos.

– Šitas buvo gražuolis, kokių dešimties metų penkių metrų dvidešimt vieno centimetro tinklinis pitonas, – ji žvilgteli į Džouns. – Tai kiek daugiau nei septyniolika pėdų. Matot, kokios jo maskuojamosios dėmės? Aptinkamas didžiojoje dalyje Pietryčių Azijos. Bet kad ir kaip būtų keista, miestuose lygiai toks pat dažnas kaip ir džiunglėse. Itin mėgsta upių pakrantes. Jie nykstantys, daugiausia dėl nelegalaus jų odos eksporto į Kiniją, ir dėl maisto – kinai mėgsta juos dėti į sriubą. Palieskite – kokia jėga turėjo slypėti šituose raumenyse. – Aš pakeliu geležinę pitono uodegą ir mosteliu Džouns, ta palinksta per klubus ir nedrąsiai baksteli rodomuoju pirštu. – Keista, išties labai keista. Čia irgi tas pats fenomenas: *jabos* jo kraujyje aptikta pagal kūno svorį. Taigi tiek, kiek reikia, kad jis būtų agresyviai apsvaigęs. Dar niekada nemačiau metamfetamino prišerto roplio ir tikiuosi, kad neteks pamatyti. Bet vaizdas turėjo būti įspūdingas.

– Jį krėtė smarkus drebulys, – patvirtinu, o daktarė įsmeigia į mane įdėmų žvilgsnį. – Atrodė, kad visą jo kūną purto konvulsijos; sunku pasakyti, kas buvo natūralu, o kas – narkotikų poveikis.

– Narkotinio siaubo būklės sukelta kraštutinė agresija, sakyčiau. Nevaldomai rangėsi?

– Manyčiau, kad taip.

Trakit linkteli.

– Vargšelis. Apie tokio pobūdžio narkotinį roplių apsinuodijimą literatūros nėra, bet galima įsivaizduoti. Narkotikas turėjo sukelti begalinį troškulį, tarsi degtų visi jo nervai. Tarsi būtų įmestas į rūgšties kubilą. Bet ko nesuprantu – kaip kas nors galėjo

šitaip puikiai nutaikyti laiką? Apsvaiginti visas gyvates vienu metu jau yra itin sumanu, bet su dvidešimčia kobrų tuo pačiu metu dar apsvaiginti ir septyniolikos pėdų pitoną – peržengia visas mano sugebėjimų ribas, net jei ir labai norėčiau, – ji man tuščiai nusišypso. – Bet vėlgi, aš – ne detektyvė.

– Tai labai didelė gyvatė, – pažvelgiu į Džouns, o paskui vėl į gyvatę. Ji užima visą stalčių, o jame lengvai tilptų ir žmogus. – Jei kas nors jam suleido metamfetamino įprastiniu būdu, per išeinamąją angą, kiek laiko prireiktų, kol narkotikas pasiektų smegenis?

– Dėl roplių į šį klausimą neatsakysi taip paprastai kaip dėl žinduolių. Viskas priklauso nuo temperatūros. Šalta gyvatė gali būti miego būsenos, beveik neplakančia širdimi, taigi ir jos kraujotaka bus labai lėta. Kad narkotikas pasiektų smegenis, gali prireikti ir pusvalandžio. Kai gyvatė šiltesnė, užteks ir poros minučių.

– Net jei ir turėtum pusvalandį, sunku perprasti logistiką, turint galvoje tai, ką žinome apie tos dienos Bredlio judėjimą. Tiesiog neįsivaizduoju, kaip kokia nors saujelė vyrų suleidžia gyvatei narkotikų ir laukia, kol Bredlis kur nors patogiai sustos, kad galėtų įmesti ją į automobilį ir užkabinti duris. Tik jau ne tada, kai tuo pačiu metu dar reikia suleisti narkotikų dvidešimčiai kobrų ir drauge sumesti ir jas. Net jei į jį ir buvo nukreipti ginklai, vis tiek nesuvokiu, kaip viskas galėjo išdegti.

– Susitvarkyti su tokiu pitonu, kai jį jau veikia narkotikai, prireiktų tikrai daugiau nei saujelės mėgėjų. Gal pora patyrusių prižiūrėtojų ir sutramdytų jį normaliomis aplinkybėmis. Tačiau kai jis paveiktas *jabos*, manau, prireiktų kokių šešių patyrusių gyvačių gaudytojų. Ir net tada... Matote, čia vien tik raumuo, ir jis gali suktis ir lankstytis visomis kryptimis. Apimtas toksinio siautulio jis būtų faktiškai nevaldomas.

– Tada turime faktiškai neišsprendžiamą teisminės medicinos problemą, – truktelėjusi pečiais užbaigia Džouns.

Pažvelgiu į ją, paskui į Trakit ir į gyvatę.

– Jei neminėsime to, kad žudikas ją išsprendė.

Važiuojant atgal į miestą, atsileidus įtampai, Džouns apima euforija:

– Žinau, ką galvoji, ir sutinku su tavimi.

– Tikrai?

– Praeitame gyvenime tas pitonas aiškiai buvo narkomanas. Spėčiau, opiumas arba heroinas, ir turėjo kažkokių ryšių su Vakarais – gal kokį kartą susileido Keturiasdešimt antrojoje gatvėje ir tame gyvenime buvo Bredlio išduotas? Tik koks jo ryšys su tuo mersedesu? Gal jis prekiavo naudotais automobiliais?

– Pitonas?

– Aha, jo nasrų likučiai kažkiek priminė Niksoną, ką? Tokie nuvėpę žemyn, ar ne?

Matyt, Džouns jaučiasi laimėjusi tašką. Visą likusią kelionės dalį aš neprotestuodamas pakenčiu jos triumfuojantį žvilgsnį. Kai pasiekiame pirmas Krungtepo grūstis, paklausiu:

– Ar gavai likusius išrašus?

– Elijo ir Viljamo Bredlių pokalbių įrašų? Taip, turiu juos, bet dar visų neperskaičiau. Ten jų begalė, ir, kiek pastebėjau, visiškai nuobodu ir jokios naudos.

– O kaip dėl pačių įrašų, ar gali juos gauti?

– Įrašų? Jų būtų baisiai daug. Kai ledai tarp brolių Bredlių atitirpo, juodu reguliariai kalbėjosi penkerius metus. Bus keli šimtai valandų. Jei nori, galiu gauti.

– Man reikia tik tų, kur arčiau pradžios, kai Viljamas jautėsi labiausiai prislėgtas.

– Gerai. Ar tam yra konkreti priežastis?

– Noriu išgirsti jo balsą. – Pamatęs jos cinišką žvilgsnį, priduriu: – Retas sugeba meluoti balsu, ypač artimiems šeimos nariams. Žmonės meluoja tik žodžiais. Noriu išgirsti, kaip tas balsas skambėjo, kai jis meldė savo vyresnįjį brolį suteikti jam gyvenimą

išėjus į atsargą. Tą patį vyresnįjį brolį, kuris prieš dvidešimt metų bandė išmokyti jį gyventi ir kuris, Viljamo nauju požiūriu, visgi pasirodė esąs teisus.

– Oi, koks jautrumas, – sako Džouns. – Pažiūrėsiu, ką galiu padaryti. O tuo tarpu, kad ir labai nenoriu apsunkinti savo kairiojo smegenų pusrutulio, gal vertėtų ištirti tą mersedesą?

Nusisuku į langą, kad ji nematytų, kaip susiraukiu.

36

Pinigų neimantys farai turi išsilaikyti kažkaip kitaip. Ypatingas Pičajaus taiklumas garantavo jam vietą visuose Aštuntojo rajono susišaudymuose. O kadangi angliškai kalbu puikiai, *farangai* paprastai užkraunami man. Turistų keliai mūsų rajonu nelabai driekiasi, todėl šia prasme tas darbo krūvis nėra didelis: nesibaigiantis srautelis vakariečių, pasukusių ne į tą gatvę ir ūmai išsigandusių, kad atsidūrė vienui vieni trečiajame pasaulyje, vienas kitas tarptautinio lygio nusikaltėlis, kurio specializacija – narkotikai, ir tokie vaikiai kaip Adamas Feralas.

Šįryt mane pakvietė seržantas Ruamsantijas, o kai atvykau į apklausų kambarį, Feralas jau sėdėjo ant vienos plastikinės kėdės: antakis pervertas vienu auskaru, nosy – kitas, visos privalomos tatuiruotės, visas ausies kraštas aplipęs žiedais, akys švyti šviesa, kokia paprastai pasižymi ateiviai iš kitų planetų. Ruamsantijas, padorus šeimos žmogus, turintis tik vieną žmoną ir jai sąžiningai ištikimas, savo kyšių dalį dorai investuojantis į vaikų lavinimą, neturi nieko prieš tatuiruotes, tačiau garsėja tuo, kad nemėgsta antakių ir nosies auskarų ir nemandagių pasibjaurėtinų jaunuolių *farangų*, nesugebančių nei nusilenkti, nei parodyti pagarbos jokiu kitu būdu. Kai įžengiau į kambarį, jis šypsojosi Feralui.

Seržantas sėdėjo už medinio stalo, visai tuščio, jei neminėsime kokių trijų kvadratinių colių celofaninio pakelio su žole, ryškiai raudono pakelio sukamojo popieriaus „Rizla“, dujinio žiebtuvėlio ir pakelio pačių šlykščiausių mūsų cigarečių, kurios vadinasi „Krung Thip“ – už marihuaną jos sveikatai tikrai dešimteriopai kenksmingesnės. Į tokias apklausas buvau iškviestas daugybę kartų; paprastai tokio vaikio *farango* baimė būna apčiuopiama, užpildo kambarį sustingusia paranoja. Tačiau Adamas Feralas buvo ramus – todėl Ruamsantijo veide ir švietė toji pavojinga šypsena. Jo policininko lazda stovėjo atremta į stalo koją. Nesiliaudamas šypsotis jis kilstelėjo smakrą to vaikio link.

– Neperprantu aš jo. Gal tu paaiškinsi? Jis atėjo į policijos nuovadą neva pasiklydęs, paskui ėmė kažko ieškotis kišenėse ir bum iškrito žolė. Tarsi norėtų būti pagautas. Jis grybas ar idiotas? Ar čia mus CŽV tikrina?

Nerimtas klausimas. Feralas tam per jaunas, o narkotikai per menki. Feralui duočiau devyniolika, daugiausia dvidešimt.

– Turi jo pasą?

Ruamsantijas išsitraukė iš priekinės kišenės mėlyną pasą su ereliu ant viršelio ir padavė man. Feralui – devyniolika su trupučiu, gyvena Santa Barbaroje, vizos anketoje nurodė esąs rašytojas.

– Savo istorijas aprašinėji internete? – sulojau jam.

Šitas klausimas jam buvo netikėtas, šviežias rausvas kraujas iš pradžių užliejo jam skruostus ir greitai ėmė plisti kaklu ir galvos oda. Aiškiai nepatyręs devyniolikmetis.

– Kartais.

– Keliautojų istorijos taškas com? – Jo rausvumas perėjo į smarkų raudonį. – Puikus tinklalapis, ane? Pasitaiko nuostabių istorijų apie Bankoką. O kaip tavoji einasi?

Dabar vaikis jau buvo priblokštas ir žiūrėjo į mane, tarsi turėčiau Rytų aiškiaregystės dovaną.

– Ką tu jam pasakei? – panoro sužinoti Ruamsantijas.

Internete yra tinklalapis apie ekstremalų turizmą. Kaip ir apie ekstremalų sportą, tik daug kvailiau. Va tokie vaikiai prisidirba tolimose šalyse, įsivelia į pavojingas situacijas, dėl kurių gali penkeriems metams sėsti į Tailando kalėjimą arba būti užmėtyti akmenimis Saudo Arabijoje, arba Brazilijoje būti pasmaugti smauglio, bet, žinoma, visada esama pirmojo pasaulio saugos tinklo, todėl tai išties gana saugu. Tada jie aprašo savo didvyriškus pabėgimus iš pavojaus nagų svečioje žemėje. Tai būdas pasiekti, kad tą jų rašliavą publikuotų. Būti pagautam su gandža Krungtepe – labai populiarus variantas. Pasak interneto, standartinis kyšis už tokį kiekį žolės – penki tūkstančiai batų.

Ruamsantijas supyko, tajiškai. Jo lūpos susispaudė, žandikaulis įsitempė, o vyzdžiai susitraukė, tačiau, Adamo Feralo požiūriu, jis vis tiek išliko tuo pačiu kvailai išsišiepusiu korumpuotu faru.

– Paklausk, ar su savimi jis turi penkis tūkstančius batų. Jo pinigų netikrinau.

Išverčiau, ir Feralas nušvito. Kaipmat iš po savo juodų marškinėlių išsitraukė pinigų maišelį ir išėmė iš jo pluoštą pilkų banknotų – pasirodo, kaip tik lygiai penkis tūkstančius batų naujomis traškiomis kupiūromis, ir patenkintas, vos slėpdamas piktdžiugišką šypseną, paklojo jas ant stalo.

Ruamsantijo kairioji ranka sutrukčiojo. Čia ta, arčiau lazdos. Šitas seržantas mano vyresnysis, jo pyktis būna žudantis, ir aš visai nenoriu su juo vaidytis. Kita vertus, nenoriu ir būti čia, kol jis sudaužys tą vaiką iki sąmonės netekimo, todėl paklausiu, gal jam jau nebereikia mano paslaugų.

– Reikia. Niekur neik, turėsi versti. Liepk jam susisukti suktinę, – vos man pradėjus versti, Ruamsantijas padeda ranką man ant rankovės. – Noriu, kad susisuktų tokią milžinišką, kaip jie kartais suka – iš šešių popieriukų.

Išverčiau.

– Ar žinai, kaip tai daroma?

Feralas išsišiepė ir ėmėsi darbo. Mudu su seržantu pakerėti žiūrėjome, kaip jis rožiniu liežuvio galiuku sudrėkino popieriukų klijų juosteles ir meistriškai suklijavo juos į ilgą stačiakampį, paskui palaižė kelių „Krung Thip“ siūles, atidarė jas ir išpylė tabaką ant popierėlių. Tada dantimis atplėšė žolės maišelį ir numetė keletą žiupsnelių ant stalo. Gandža šlapia ir sulipusi, todėl Feralui teko suplėšyti ją nagais. Ruamsantijas pakėlė lazdą ir labai švelniai padėjo ant stalo, tai pamačius Feralo veidas ūmai išblyško.

– Pasakyk, kad į suktinę susidėtų visą pakelį žolės.

Feralo akys ėmė lakstyti nuo Ruamsantijo prie manęs, nuo manęs prie lazdos, ant to stalo tokios juodos ir storos. Feralas įsispoksojo į ją. Pajutau, kaip mano paties skrandis nusileidžia, tačiau to nė iš tolo negalima lyginti su Feralo siaubu, išmušusiu jam veidą šaltu prakaitu. Jis galvojo lygiai tą patį kaip aš. Viena yra būti sumuštam. Visai kas kita – būti sumuštam apsvaigus. Skausmą ir siaubą reikia dauginti šimtus kartų.

– Verčiau jau daryk, kaip jis liepia, – tariau jam.

Feralas grįžo prie darbo, tik jau nebeieškodamas paguodos ironijoje. Jam ėmė drebėti rankos.

– Tu jau jį sugniuždei, – sušnibždėjau tajiškai.

– Neužteks. Jis pradės juoktis iš mūsų vos sugrįžęs pas savo draugelius Kaošano gatvėje.

– Tu jį taip prigąsdinai, kad jis suktinės susisukt nebegali.

Feralas drebėjo visu kūnu, o rankos taip šokinėjo, kad vis išbarstydavo žolę ant stalo.

– Gerai, pasakyk jam, kad neskriausiu, jei darys kaip liepiamas.

Šita naujiena tą vaikį šiek tiek apramino. Jis net grįžo prie savo ankstesnės prielaidos, kad dabar drauge pasilinksminsim, visi trys, o iš to, žinoma, išeis puiki istorija internetui. Kita vertus, jo akys niekaip nesiliovė sukti į lazdos pusę.

Kai jis baigė, suktinė panėšėjo į sulinkusį baltą kaminą. Jis klausiamai pažvelgė į Ruamsantiją leidimo prisidegti, ir seržantas linktelėjo. Feralas užtraukė vieną kartą ir pasiūlė Ruamsantijui, tas atsisakė. Atsisakiau ir aš, ir Feralas liko laikyti tą milžinišką suktinę visiškai sutrikusia mina.

– Tegul surūko ją visą, – pasakė Ruamsantijas, ritinėdamas delnu savo lazdą ir taip sukeldamas prislopinto perkūno griausmo garsą.

Feralas pažvelgė į mane, paskui į suktinę, bet juodosios lazdos skleidžiama galia buvo stipresnė, ir jis dar porą kartų užsitraukė.

– Tegu normaliai įkvepia ir palaiko plaučiuose.

Staiga Feralas susirietė nuo paties tikriausio marihuaninio kosulio, bet atsigavęs tęsė vėl.

Ruamsantijas suminkštėjo tik tada, kai tapo aišku, kad darsyk užtraukęs Feralas apsivems. Jis jau buvo surūkęs tris ketvirtadalius suktinės ir apimtas susižavėjimo smulkiomis detalėmis: šviesos spinduliu plaukiančios dulkelės, trečia jo kairiojo rodomojo piršto raukšlė.

Ruamsantijas paėmė žiebtuvėlį ir pamosavo ugnimi vaikiui palei akis. Paskui vieną po kito padegė visus banknotus – penkis tūkstančius batų. Skaičiuojant pagal kursą keturiasdešimt trys batai už dolerį, jis sudegino apie šimtą dvidešimt dolerių. Adamo Feralo nebūta turtuolio. Su šitais pinigais jis Tailande būtų pragyvenęs daugiau nei savaitę, bet nuostaba jo akyse bylojo apie kur kas gilesnį graudulį. Vakarai dominuoja per gerovę; tą gerovę su paniekinančiu abejingumu veide deginantis varguolis tajų faras atrodė magiškas dalykas, prieštaraujantis visų pripažintai realybei, ypač jei esi jaunas ir labai labai apsinešęs. Ugnies kirmėlės sugraužė banknotus, išspjaudamos į orą besvores aukso dalelytes; Feralas išvydo miniatiūrinius bodhisatvas, skriejančius ant ugnies kilimų. Dabar Ruamsantijas tapo jo dėmesio centru, užsitarnavo

baimingą pagarbą ir pagarbią baimę. Seržantas galėjo čia ir liautis – Feralui užteko proto, kad įsisavintų šitą pamoką, bet mintis, kad jis naudojosi Karališkosiomis Tailando policijos pajėgomis kaip pagrindu kažkokiam paikam literatūriniam projektui, Ruamsantijui sukėlė beširdišką įtūžį.

– Kišu jį į duobę.

– Ar tau tikrai to reikia?

Ruamsantijas nukreipė savo įtūžį į mane.

– Tau mažai gailestingumo? Gerai, tegu renkasi – aštuonios valandos duobėj arba sąžiningas teismas ir penkeri metai Bangkvane. Paklausk jo.

Vargu ar vertėjo tą klausimą užduoti, bet Ruamsantijo įsiūtis išgąsdino net ir mane.

– Į Duobę? – paklausė vaikis, tardamas tą žodį iš didžiosios raidės, ir sustingo tardamas Ę, tarsi šitas grėsmingas žodis būtų su trenksmu įstrigęs jo psichikoje.

Ruamsantijas atsistojo, apėjo stalą ir, čiupęs už pakarpos, išvedė Feralą iš kambario. Nueidamas tas atsisuko ir paklaikusiu, nevilties kupinu žvilgsniu pažvelgė į mane – suprantama, nepakankamą sąsają su civilizacija, bet vienintelę netoliese. Trumpam prisėdau apklausų kambary, jau gailėdamasis savo išminties perlų. Ir kam man reikėjo pasakyti apie tą tinklalapį. Toje savo duobėje Ruamsantijas yra palaužęs išties kietus vyrus, o Feralo tokiu tikrai nepavadinsi. Negana to, jis visiškai apdujęs, sutraukęs dozę, kurios ir dešimčiai suktinių pakaktų. Tepadeda jam Buda.

Žvilgtelėjęs į laikrodį prisiminiau, kad FTB jau laukia keturiasdešimt minučių ir tikriausiai bus rimtai įsiutusi. Ir be to mūsų laukia nelengva kelionė.

Ant galinės sėdynės sėdinčios Džouns šypsena buvo kiek nenatūrali, išspausta valios pastangomis, ir dėl to ji nusipelnė aukščiausio įvertinimo.

– Atleisk, kad vėluoju.

– Nesijaudink. Juk čia ne vienintelė tavo byla, taip?

Pritariau, kiek nustebintas jos maloningumo. FTB nuotaika buvo neįprasta. Pamačiusi, koks aš prislėgtas, ji tapo jaudinamai rūpestinga: gal vakar kažką ne taip pasakiusi? Ji suprantanti pasirodžiusi arogantiška ir kandi, ypač tokioje mandagioje ir manierų paisančioje visuomenėje kaip mūsiškė. O gal aš įsižeidęs, kad ji atvirai pripažinusi, koks aš jai patrauklus? Juk tai šitaip amerikietiška, ką, taip tiesiai kalbėti apie tokius dalykus? Daugumoje kitų kultūrų niekas, ypač moterys, niekada šitaip neprisipažintų ir šitaip to nepasakytų. Ar man ramybės neduoda kas kita?

Vogtus, konfiskuotus, nelegalius ir sudaužytus automobilius Karališkoji Tailando policija nutempia į aptvertą saugomą dykynę prie upės ne ką toliau nei pora mylių už mano namų. Per metų metus ji taip apaugo mažesniais antriniais verslais – metalo presavimo, metalo supirkimo, automobilių serviso, – kad bet kuris, nežinantis tajų papročių, manytų tai esant puikiai suprojektuotą pramoninę zoną. O policijos apsauginių, patruliuojančių visu aikštelės perimetru su parengtais M16 ir saugančių piliečių turtą, kol tikroji nuosavybės teisė bus nustatyta deramu teisminiu procesu, atsidavimas tūlam pašalaičiui gal net ir įspūdį galėtų padaryti.

Į nediduką kabinetą FTB atsitempia ir savo priemonių rinkinį pirštų atspaudams paimti ir sėdynių medžiagai ir po ja ištirti. Pamačiusi duris į tualetą, ji pasiima vienkartinį kombinezoną ir po kelių minučių visa švytėdama sugrįžta.

Seržantas Surija karaliauja šitoje paupio karalystėje ilgiau, nei galėčiau prisiminti; jis garsėja sumanumu tvarkant dokumentus, sugebėjimu pasiekti griežtą darbuotojų drausmę ir puikia atmintimi. Surija nepaprastai populiarus ir iš esmės laikomas vienu tų pasiaukojančių nesavanaudžių, gyvenančių tik tam, kad padėtų

kitiems. Jam besistengiant mano veide ką nors įžvelgti, jo paties veidas nepaprastai judrus ir gyvas.

– Mersedesas E klasės furgonas, sakai? – Liūdnai linkteliu. – Paimtas, manau, prieš kokias tris savaites?

– Maždaug.

– Numeris?

Pompastiškai, tarsi koks pantomimos personažas, susakau jam registracijos numerį.

– Ir norite jį dabar šįryt tikrinti? Nori pasakyti, kad teismo ekspertai jo dar neapžiūrėjo?

– Manau, kad apžiūrėjo, bet FTB nori ir patys patikrinti. Jų teisminių tyrimų įranga kur kas pažangesnė už mūsiškę.

– Aišku. Bėda ta, kad teismo ekspertų komanda jį čia visur tampė, teks jums jo pasiieškot.

Paaiškinu šitai Džouns, Surija tuo tarpu tyrinėja jos veidą, o ta trukteli pečiais:

– Na gerai, tai einam ieškoti. Juk nebus sunku policijos aikštelėje surasti naują mersedesą.

– Bet karšta.

– Žinau. Man gali tekti nusivilkti kombinezoną ir visai išsipurvinti. Bet nieko.

– Nenori sugrįžti čia, kai truputį atvės?

– Turi galvoje – vidury nakties? Čia jau sėdžiu daugiau nei tris savaites, ir vėsios dienos man dar nepasitaikė. Visąlaik karšta. Nori palaukti čia, kur yra oro kondicionierius? Tai gerai. Tik nuvesk mane prie to automobilio, o paskui jau aš pati.

Surija angliškai nesupranta ir laukia, kad išverščiau. Jis pastebėjo Džouns profesionalumą, įrankius, aprangą ir nepalaužiamus ketinimus, taigi mano problemą suprato. Surija – jautrus ir protingas žmogus, aš jaučiu nuoširdžią jo užuojautą, ir tai mane tik dar labiau gniuždo. Bejėgiškai pažvelgiu jam į akis.

– Tai visai nežinote, kur jis gali būti, taip?

Tas iš susikaupimo prikanda lūpą.

– Gal ten, – rodo upės link, – arba ten, – rodo į šiaurę, – arba va ten, – dabar pirštas sminga pietuosna, – bet, geriau pagalvojus, manau, kad turbūt ten, – rodo į vakarus.

Džouns sekė jo rankų signalus ir dabar atlaidžiai šypsosi.

– Žinai, tikrai manau, kad darau pažangą. Jei kas nors deramai nedirbtų savo darbo, prieš dvi savaites būčiau netekusi savitvardos, bet dabar suprantu, ką turi omeny. Noriu pasakyti, ir velniai nematė, kad mums teks kokias dvidešimt minučių jo paieškoti, ar ne? Juk niekas dėl to nenumirs. Pasaulis yra netobulas, ir tokie vakariečiai kaip aš turi liautis elgtis, tarsi būtų priešingai. Kaip manai, tobulėju, ką? Taigi imkim ir nudirbkim šito vyro darbus už jį ir suraskim tą automobilį, – ji žybteli šypsena Surijai, o tas jai atsako tuo pačiu. Išėjus į karštį, ji trumpam suima mane už rankos. – Ir žinai ką, jūsų sistema veikia geriau už mūsiškę, bent jau psichologiniu lygmeniu. Su nekompetentingais elkis maloniai, ir su tavimi jie elgsis taip pat. Būk jiems bjaurus, ir jie vis tiek bus nekompetentingi, o ką pasieksi įsigijęs dar vieną priešą?

– Gryna teisybė.

– Taigi. Net kažkaip budistiškai skamba, ar ne? Jaučiu, kad tu vedi mane tam tikra dvasinio mokymosi kreive. Tai kaip nori visa tai daryti – intuityviai ar sistemiškai?

– Tavo valia.

– Na, kadangi nepasižymiu ypatinga intuicija, man tenka pasiūlyti imtis sistemos. Gal pradedam nuo upės, prie prieplaukos, ir einam į vakarus, kol surasim?

Prieplauka stebėtinai tvirta ir moderni, su daugiau nei dviejų pėdų skersmens plieno vamzdžių poliais, lygiu gelžbetonio paviršiumi ir drūtu, galingu kranu su sunkia platforma pačiame gale. Ji visai netinka prie bendro reginio, atrodo, tarsi užgaidos pagauti ateiviai iš ateities ją čia būtų pastatę ir palikę mums naudotis. Džouns nekreipia į ją jokio dėmesio, atsistoja į ją

nugara, ištiesia abi rankas, kad nustatytų ilgumą, ir apibrėžia *modus operandi.*

Jos instrukcijų stengiuosi laikytis paraidžiui, lėtai vaikštau tarp automobilių ir sunkvežimių, išrengtų iki pat nuogų rūdijančių griaučių, įdėmiai tyrinėju visas eiles į dešinę ir į kairę, kad tik nepraleisčiau pro akis paskutinio modelio mersedeso „Estate". Įpusėjus darbą, Džouns niūriai į mane pažvelgia pro siaurą praėjimą tarp griuvėsių, tačiau mudu nesustojame, kol pasiekiame tolimąjį vakarinį aikštelės galą. Džouns kakta varva prakaitas, ji sumirksi nuo akis graužiančios druskos. Atsisegusi kombinezono užtrauktuką ir atsiraitojusi rankoves. Tūpdamasi prie vielinės tvoros ji stengiasi išvengti mano žvilgsnio, bet aš pritupiu greta. Sakau:

– Atleisk, Kimberle.

Ji giliai įkvepia.

– Žinai, būdama savo šalyje esu pratusi save laikyti gana protinga. Paskui čia keletą dienų svarsčiau, ar tik savęs neapgaudinėjau ir iš tiesų nesu gana kvaila. Man šitai praėjo, kai supratau patyrusi kultūrinį šoką, kai suvokiau, kad už savo standartų ribų visi būna kvaili. Taigi ryžausi išmokti kantrybės ir net truputį budistinės atjautos ir akimirką buvau tokia kvaila, kad mane džiugino mano pačios pažanga. Bet realybė sugeba įspirti mums į kiaušus, ar ne? Ypač Tailande, ar bent jau man taip atrodo.

Jaučiuosi taip prastai, kaip dar niekada nesijaučiau, bet atsakyti negaliu. Nudelbiu žvilgsnį į žemę.

– Bent jau pasakyk man, ar teisingai supratau, kodėl tu visą rytą tokios bjaurios nuotaikos?

– Taip, supratai.

– Kalbėkim trumpai drūtai. Supratau tik tai, kad vienintelėje Bankoko policijos automobilių aikštelėje visi automobiliai atrodo tarsi mirę nuo automobilių maro prieš dvidešimt metų. Žinau, kad tavo šalyje gyvenimo standartai ne patys aukščiausi, tačiau

Bankoko gatvėse pamatysi visai nemažai prabangių automobilių, stebėtinai daug mersedesų, aukštos klasės tojotų, leksusų ir panašiai. Statistiškai reikėtų tikėtis vieną kitą jų modelį pamatyti ir Karališkosioms Tailando policijos pajėgoms priklausančioje aikštelėje, ar ne?

– Taip.

– Ir kad ir kaip būtų keista, vieninteliai mano pamatyti naujai atrodantys naujausių modelių sveiki automobiliai yra tuodu šalia prieplaukos stovintys BMW.

– Tai tiesa, Kimberle.

– Tai tikrai *tiesa*, ar ne, Sončajau? Sončajau, nuo to laiko, kai ėmiau dirbti kartu su tavimi, tu mano protui pridarei visokių dalykų, bet visada tai atleisdavau, nes niekada nepagavau, kad buvai nesąžiningas. Niekada negalvojau, kad mane apgausi. Kodėl leidai mums atvažiuoti čia vėjo gaudyti, jei nuo pat pradžių žinojai, kad jie seniai pardavė tą sušiktą mašiną.

– Matai, esama kaltės kultūrų ir gėdos kultūrų. Tavoji – kaltės, o manoji – gėdos.

– Vadinasi, visada lauki ir žiūri, ar šūdo burbulas tikrai sprogs, ar ne?

– Visai gerai pasakyta. Tas automobilis galėjo čia ir būti.

– Nemanau. Tą mersedesą, kur būta esminių įkalčių mūsų menkame žmogžudystės tyrimėlyje, šitas seržantas pardavė, ar ne?

– Tai ne jo kaltė.

– Oo, ne jo kaltė. Ar čia mes vėl šnekam apie karmą? O gal kokio medžio dvasia pastatė tą puikią prieplauką ir privertė tą seržantą nušvilpinėti visus už tūkstantį dolerių didesnės vertės automobilius, krauti ant kurios nors iš tų baržų, galiu lažintis, ir plukdyti iki ten, kur Bankoke automobiliai patiria atgimimo stebuklą, gal į kokį budistų vienuolyną?

– Sunku tau paaiškinti, bet tai iš tikrųjų gera sistema.

– Maniau, kad tu *arhatas*, visiškai nekorumpuotas policininkas.

– Taip ir yra, bet nereikia pamiršti santykinės tiesos. Anksčiau tarp rajonų nesiliovė karai. Kartais jų pulkininkai prieidavo iki to, kad vos vienas kito nenušaudavo. Atrodė, išeitis tik viena – kad kiekvienas rajonas turėtų po savo aikštelę.

– Palauk, paaiškink man viena. Kai automobiliai iš viso miesto suvežami į vieną aikštelę, būtent tas rajonas, kur ta aikštelė yra, ir susirenka visus pinigus iš mašinų ir detalių pardavimo?

– Taip. Buvo labai blogai. Vyko kovos, susišaudymai, ne vienas mirė. Matai, pelnas iš tų automobilių labai geras, todėl visi norėjo jo dalies. Tada pas mus įvyko žemesniųjų grandžių revoliucija. Farai iš viso Krungtepo nubalsavo, kad seržantas Surija būtų paskirtas vadovauti aikštelei. Jis – atsidavęs budistas ir beveik *arhatas*, todėl visi juo pasitiki. Gautas pajamas jis skiria labdarai, daugiausia Policijos našlių ir našlaičių fondui ir pareigūnų sveikatos problemoms. Mes net pastatėme naują Bendrosios policijos ligoninės sparną.

– Mes?

– Mes visi didžiuojamės tuo, ką čia pasiekėme. Užbaigus naująją prieplauką, buvo surengta šventė. Šitas kranas kainavo dvidešimt milijonų batų, – nuo karščio kiek pasirangau. – Tiesiog tai kitas būdas viską daryti, ir suprantu, kad dažnas vakarietis čia įžvelgtų problemą.

Ji supratingai linkteli. Manau, kad mano šalis ją sendina, tačiau nepasakyčiau, kad mane tai liūdintų. Regis, po tomis žydromis akimis išsprogo pirmieji išminties pumpurai. Apie jos lūpas pastebiu pirmuosius tajiško humoro bruožus.

– O nebūtų buvę paprasčiau paskambinti tam seržantui ir tiesiai šviesiai paklausti – turi dar jis tą automobilį ar ne? Bet tai jau būtų visai ne tajiška, ar ne? Jokių prisipažinimų, kol ta *farangė* nenusikamuos negyvai kapstydama į dienos šviesą nemalonią tiesą? Tai

kaip čia yra, kad niekas niekada nesiskundžia? Nutempia brangų automobilį, ir jo šeimininkas nebenori jo susigrąžinti?

– Oi, kai savininkas dar gyvas, mes visada pasiūlome jį išsipirkti.

– Išsipirkti?

– Aišku. Žinoma, tik per tam tikrą laikotarpį. Paskui mes nurašome jį kaip laužą, o tai suteikia valstybei nuosavybės teisę.

– O „valstybei" tai reiškia – policijai, taip?

Abu drauge atsistojame, ginčytis išties per karšta.

– O kam dar?

Nusivelkame atgal į kontorą, bet ten nieko nėra. Pro langą matome, kaip Surija meistriškai užvairuoja vieną BMW ant prieplaukos. Jis jau nuleidęs platformą, dabar automobilis užkeltas ant jos ir tuoj kils į orą. Kitoje upės pusėje plieninė barža pasisuka prieš srovę ir ima plaukti prieplaukos link. Kai ji prisišvartuoja, Surija iššoka iš automobilio prie krano valdymo pulto. Prisimenu istorijas, kaip jis pirmus kartus bandė susitvarkyti su tuo kranu; tiesiai po tilteliu upėje nuskendę mažiausiai trys automobiliai. Dabar, matydamas, kaip jis meistriškai nuleidžia automobilį į baržos dugną, tuo nepatikėtum. Surija linksmai nušoka nuo krano kėdės ir lekia krauti kito BMW. Džouns įdėmiai stebi.

– Naujas toks BMW Valstijose kainuotų mažiausiai trisdešimt tūkstančių. Pavažinėti būtų parduodami po kokius dvidešimt. Ar tiek už juos gaus ir čia? Tai ką, mes pamatėme, kaip po dešimties minučių darbo Policijos našlių ir našlaičių fondas padidėjo keturiasdešimčia tūkstančių dolerių? Neblogai. O kokią nors apskaitą jis veda?

– Oi, ne.

– Tai galėtų būti įtartina, ką?

– Jis mūsų neapgaudinėja.

Džouns nusistebi:

– Ne, šitaip nedrįsčiau nė pagalvoti. Važiuojam atgal į miestą, Sončajau, mano mokymosi kreivė šįryt ir taip kyla stačiau nei paprastai.

Kai atvažiuoju į nuovadą, priimamasis pilnas įprastinės publikos. Eilės priekyje laukia trys vienuoliai, paskui keletas elgetų, viena benamė, viena jauna mergina, kokių keturiolikos, atrodanti baisiausiai nauja ir šviesi šitame varganame pasaulio užkampyje; toliau stovi dar ne mažiau nei šešiasdešimt skirtingo amžiaus vyrų ir moterų, apsirengusių kiek geriau nei skudurais. Visi kantriai laukia su savo įvairiomis problemomis. Užklausiu budinčiųjų, tačiau niekas negirdėjęs apie Adamą Feralą, o seržantas Ruamsantijas buvo skubiai iškviestas į kažkokią autokatastrofos vietą vos man išvykus iš nuovados ir dar negrįžo. Pasižiūriu į savo laikrodį ir matau, kad Feralą į duobę jis įmetė jau prieš dešimt valandų.

Duobė ir yra duobė – apskrita, išrausta nuovados kieme; iš pradžių ji buvo skirta kažkokiems santechniniams ar statybiniams reikalams, o paskui tapo nebereikalinga. Būtent Ruamsantijas ir suorganizavo, kad jos viršuje būtų pricementuotos durelės ant vyrių, su spyna. Įnamiai kvėpuoja tik per skyles prie nelygiai pritaisyto dangčio. Per penkias minutes susirandu raktą nuo spynos ir žmogų, kuris padėtų man ištraukti tą vaikį iš duobės. Kai ištraukiame, man palengvėja pamačius, kad Adamas Feralas dar paeina. Tik tiek, kad šitame kūne gyvena nebe Adamas Feralas. Jis pasvirdinėja aplink, kol aš apsikabinu jį ir nuvedu pro vidų vėl į priimamąjį lauke, ten jis atsitrenkia į priimamojo stalą, paskui į vienuolius, ir man vėl tenka čiupti jį, nuvesti prie laisvų kėdžių ir padėti atsisėsti. Staiga jis prapliumpa krūtinę draskančia rauda. Nieko protingesnio nei paplekšnoti jam per nugarą ir laukti nesugalvoju. Vos keletas žmonių priimamajame atsisuka pažiūrėti ir vėl nusisuka, tarsi nevyktų nieko neįprasto. Vis dėlto čia Aštuntasis

rajonas. Po kokių dešimties minučių Feralo rauda prityla, jis ima traukti antakio auskarą lauk, ištraukęs paduoda man.

– Šito visai nereikėjo.

– Čia nei tau, nei tam seržantui, – jo balsas skamba stebėtinai stipriai ir tvirtai ir, kiek prisimenu, visai neprimena jo šiandienykščio rytinio balso.

– Kai sėdėjau jūsų supistoj duobėj, pažadėjau Kristui, Dievui, Krišnai, Mahometui, Dzeusui, Budai ir visiems kitiems, kurie norėjo klausytis, kad jei išlįsiu iš jos bent pusiau sveiko proto, atsikratysiu juo. Mano senis jo nekenčia, sako, kad susiluošinau. Jau dvejus metus jį su juo kankinu. Bet tą, kur nosy, pasiliksiu.

– Pabendravai su visai nemažai dievybių.

– Ką čia pabendravau, – sako Feralas, žiūrėdamas į kažką ant sienos. – Šnekėjau su jais visas dešimt supistų valandų. Jie man padėjo, supranti, su kitais dalykais. Ar supranti?

– Taip, – atsakau. – Suprantu.

– Esi ten pabuvęs, ane?

– Taip.

Jis paplekšnoja man per ranką.

– Bet Buda yra puikus, ane? Turi fantastišką humoro jausmą. Ar jis tau papasakojo tuos savo anekdotus?

– Ne, nemanau, kad kada esame taip intymiai bendravę.

Feralas papurto galvą.

– Perlaužė mane, žmogau. Normaliai perlaužė. Ką gi, ačiū už šitą patirtį.

– Laukiu nesulaukiu, kol apie tai paskaitysiu internete.

Feralas pažvelgia į mane tarsi į kokį šventvagį ir, šiaip ne taip atsistojęs ant kojų, nusvirdinėja gatvės link. Laikau rankoje jo auskarą. Negaliu sakyti, kad žvelgdamas jam pavymui nejaučiu pavydo. Per kone du dešimtmečius meditacijų iš Budos neišgirdau nė vieno anekdoto. Juk smagu būtų pasijuokti amžinybės dėlei?

Grįžęs į savo irštvą įsijungiu Pisitą. Jo taip mėgstama profesorė atsakinėja į standartinį kažkokio klausytojo klausimą, kaip prostitutės profesija veikia moterų psichologiją ir kokiomis žmonomis jos tampa tiems keistiems *farangams*, nusprendusiems kurią nors vesti.

– Prostitucija sendina moteris, tik tuo metu jos to visai nepastebi. Žinoma, tai ne pats lytinis aktas, nes jis yra visiškai natūrali ir gera mankšta, o emocinis stresas, patiriamas dėl nepaliaujamos apgaulės. Šiaip ar taip, manydamas, kad jo elgesys turi kažkokios prasmės, klientas apgaudinėja tik vieną žmogų: save patį. Tačiau merginoms tenka kasnakt apsimetinėti prieš vieną ar kelis vyrus. Toks stresas veikia veido raumenis, jie įsitempia ir prostitučių veidams suteikia tą jų garsiąją atšiaurią išraišką, tačiau kur kas svarbiau yra tai, kad jų galvoje prisitvenkia marios apmaudo. Pirmas dalykas, ką prostitutė padaro, susiradusi norintį ją globoti vyrą – liaujasi vaidinti sekso deivę, o kartu tikriausiai praranda ir žavesį. Jos visos kaip viena klysta, manydamos, kad klientas norėjo vesti tikrąją ją, o ne fantaziją, nepaisydamos to, kad jis tik tą fantaziją ir tepažįsta. Ir tada jų išvaizda kardinaliai pasikeičia. Daugelis merginų vartoja hormonus, kad padidėtų krūtinė, tačiau dėl vėžio rizikos gydytojai nerekomenduoja jų vartoti ilgiau nei metus. Be to, Bankoke nerasi kekšės, kuri nevaikščiotų ant šešių colių platforminių batų. Sugrįžimas į realybę gali gerokai šokiruoti: nuo aukštos, krūtiningos pornožvaigždės iki plokščiakrūtės neūžaugos. Ne, prostitutės retai tampa geromis žmonomis, tačiau tai visai nesusiję su ištikimybe. Paprastai tokios merginos visiškai nesuinteresuotos turėti nesantuokinių ryšių, nes tada joms greičiausiai tektų ir vėl imtis sekso deivės vaidmens. Jos tegeidžia teisės būti irzlios ir nežavingos, teisės, kurios neteko įsivėlusios į šitą žaidimą.

Klausytojo skambutis:

– Vadinasi, tokios santuokos ilgai netrunka?

– Gaila, bet taip. Dauguma baro merginų, ištekėjusių už klientų, per porą metų vėl atsiduria tuose pačiuose baruose.

Pagalvoju apie jį. Mintyse matau jį suplėšyta uniforma, kruvinomis rankovėmis ir dalgio formos rando subjaurota viena veido puse, įžengiantį į Patpongo barą. Jis ieško poilsio nuo karo kankynės, nori alaus ir trupučio moteriškos kompanijos. Jis – tvarkingas amerikietis vaikinas, prostitučių neperka, net per atostogas, bet vakar (ar užvakar) žuvo trys (ar daugiau) jo artimiausi draugeliai, ir žmogui jau visko per akis. Juk jis jaunas, dėl Dievo meilės, tik dvidešimt dvejų – daugiausia kokių dvidešimt penkerių. O aštuoniolikmetė mergina už baro yra daugiau nei graži, ji turi kažką tokio, ko jis net nežinojo ieškojęs: ji trykšta gyvybe, kuri gali būti vienintelis vaistas jį luošinančiam netekties jausmui. Tik savisauga, o ne geismas jį paskatina sumokėti jos baro baudą ir vestis ją į viešbutį. Sekso deivę ji vaidina ne blogiau už bet kurią kitą, tačiau sudaužytą šito jaunuolio širdį ji perskaitė tą pačią sekundę, kai jis įėjo į barą. Jis ieško ne fantazijos, o sveikatos. Ji naudoja savo stulbinančią gydymo galią tol, kol jis įsitikina be jos nebegalįs gyventi. Pasirodo ženklas, kviečiantis imtis jųdviejų paslaptingo ir švento poravimosi. Jie nusprendžia sukurti kūdikį. Mane.

Tačiau jie buvo ne tokie žmonės, apie kuriuos ta profesorė čia kalbėjo. Buvo karas, prieš dvidešimt dvejus metus. Nusprendžiu, kad Pisito ir jo viešnios šnekos nepatikimos, ir išjungiu radiją. Tyloje galvoju apie Fatimą. Juk jos svaja turėtų būti labai panaši į manąją. Sunku būtų sugalvoti tinkamesnę tėvo figūrą nei Bredlis.

37

– Niekas mūsų rinkoje dar nesuprato tikro „Viagros“ potencialo, – aiškina mano motina, rūkydama raudoną „Marlboro“.

Mudu sėdime prie maisto prekystalio Pratuname, ką tik baigę valgyti *tom-jum* sriubą, keptą žuvį, aštrias anakardžių salotas, trijų rūšių vištieną ir plonus ryžių makaronus. Mūsų stalas nukrautas šešiais skirtingais padažais, alaus buteliais, kapotu imbieru, keptais žemės riešutais, pelių kakučiais* ir supjaustytomis žaliosiomis citrinomis. Nuo gatvės ir automobilių esame per kokius dvylika colių, bet šitas prekystalis garsėja savo keptos anties kariu. Jis toks garsus, kad šitam rajonui vadovaujantis policijos pulkininkas nedrįsta jo uždaryti ar sumažinti, nors jo stalai ir kėdės užima didžiąją dalį šaligatvio ir pėstieji priversti rizikuoti savo gyvybe gatvėje. Tailando virtuvė yra pati sudėtingiausia, subtiliausia, įvairiausia ir iš esmės geriausia pasaulyje. Ji išverčia iš koto išrankius prancūzus ir trenktus kinus, tačiau vis dėlto reikia pripažinti, ką dera pripažinti: pas vieną vienintelį Nong klientą japoną (Jokohamoje, nepriekaištingų manierų jakudzą gangsterį, kurio chroniška migrena palengvėdavo tik beveik nuolat užsiiminėjant seksu) paragavau Kobės jautienos ir nuo pirmo kąsnio, *farangai*, tavo vardu atleidau už Perl Harborą.

Aitriųjų pipirų ugniasienės apsaugota, mūsiškė virtuvė išliko atspari Vakarų įtakai, užteršusiai kitas puikias virtuves, o patį skaniausią maistą vis dar galima aptikti kukliuose namuose ir, ypač, gatvėje. Visi tajai yra apsigimę gurmanai, ir farai, jei supranta, kas jiems geriausia, neskriaudžia ir neuždarinėja puikiausių maisto prekystalių.

– Matyt, kad ne, – stengiuosi perrėkti gatvės triukšmą.

– Turiu omeny, kad visi apie ją girdėję, ir *farangai* žino, kad gali jos be recepto nusipirkti kiekvienoje Tailando vaistinėje, tačiau mes dar nesuvokėme tos srovės atnešamo naujųjų klientų potencialo.

* Tailando virtuvėje dažniausiai naudojami patys mažiausi ir aštriausi aitrieji pipirai *prik kee noo*. Išvertus pažodžiui, tai reiškia pelių kakučių pipirai.

– Atrodo, kad *tu* suvokei, mam.

– Pats pagalvok, – rėkia ji. – Esi septyniasdešimtmetis *farangas* ir per pastaruosius dvidešimt metų tavo lytinis gyvenimas perėjo labai nuobodžią stadiją ir apskritai liovėsi egzistuoti. Manai numirsiąs per artimiausius dešimt metų ir pastaruosius penkerius apie seksą net nebuvai pagalvojęs. Jau kurį laiką save laikai visiškai nukriošusiu ir esi pripratęs, kad tavo šeima ir mylimi žmonės galvoja, jog esi numarazmėjęs senis, kuriam derėtų elgtis padoriai ir numirti greičiau, o ne vėliau, idant jie galėtų paveldėti namus.

Žinoma, mano motina prisimena Floridą ir Majamį, kur visi mums atrodė keliaujantys į senelių namus arba iš jų. Keliskart sumirksiu, mat man pro akis praslenka tam tikri Deno Rasko paveikslai. Turbūt mano vaizduotė atkūrė tą žilais plaukais apaugusią seną ranką – tokią didelę, kad ji uždengdavo kone visą mano motinos nugarą; kelionė iš oro uosto į jo rančą „U-Haul" sunkvežimiu atrodė begalinė, kaip ir ta jo ranča. Milžiniška virtuvė ir kiti didžiuliai tušti plotai buvo taip persmelkti jo vienatvės, kad jautėmės tarsi nusileidę planetoje su dvigubai didesne sunkio jėga nei Žemėje, ir visi patys normaliausi veiksmai – ypač pokalbiai – virto antžmogiškos valios stiprybės reikalaujančia kankyne. Raskas pratempė savaitę, ir mano motina paskambino vieninteliam savo giminaičiui, turinčiam telefoną, ir sukūrė istoriją apie kritinę padėtį namie – jau pamiršau, kokia skaudi nelaimė neva nutiko jos motinai, bet Raskui to pakako, jis parvežė mus atgal į Majamį ir apmokėjo neegzistuojančią ligoninės sąskaitą. Dar niekada taip nesidžiaugėme sugrįžę į Krungtepą ir jo pastangų nereikalaujantį gyvybingumą.

– Tu visada pozityviai žvelgei į žmogaus prigimtį.

– O paskui vieną dieną kas nors tavo senelių namuose prabyla apie „Viagrą". Koks nukaršęs dienugalis, dar senesnis už tave, kuriam, net ir *tavo* nuomone, jau derėtų nedelsiant užversti kojas, tau pašnibžda neseniai praleidęs savaitę Bankoke, pabandęs mėly-

nąją tabletę ir keturias valandas turėjęs erekciją, o per jas išbandęs tris ar keturias jaunas gražuoles. Na, ir ką gi tu darytum?

– Mintis nebloga.

– Paspringtum protezais iš skubėjimo užsisakyti bilietą į artimiausią reisą į Krungtepą, va ką tu darytum. Taigi šita rinka gali tik augti. Amerikoje yra daugiau nei penkiolika milijonų vyrų, kuriems daugiau nei šešiasdešimt penkeri, žmonos ir vaikai su jais geriausiu atveju elgiasi kaip su šūdu, o sulaukus penkiasdešimtmečio Amerikoje jau nebesaldu gyventi, nesvarbu, kad ir kiek turėtum pinigų, – ji pabrėžia šitas stulbinančias tiesas gesindama savo cigaretę. – Jie su tuo taikstėsi, nes jau seniai nebeturi pasirinkimo. Bent jau manė neturį. Bet aš turiu jiems gerų naujienų. Tik ar jiems tikrai reikia disko muzikos, techno, viso to siautulio – jie turbūt, šiaip ar taip, per kurti tai girdėti. Ar jiems tikrai norisi žiūrėti į merginas su bikiniais, besisukiojančias aplink metalinius stulpus, ir visas panašias nesąmones? Aišku, kad ne. Jie nori kažko iš jų pačių laiko, aplinkos, atitinkančios jų amžiaus grupę ir jaučiančios jų poreikius.

– Deguonies čiaupo už baro? Gatvėje laukiančios greitosios? Kodėl gi prie tavo viešnamio nepristačius ligoninės sparno?

– Prašau jo šitaip nevadinti. Aš suteikiu pagyvenusiems žmonėms libido terapiją. Bandau paaiškinti, kad čia svarbiausia teisingai susitvarkyti su laiku.

– Su laiku?

– Taigi. Jaunam vyrui būna erekcija, nes moteris jį sujaudino, ir jau dešimt tūkstančių metų tas biologinis faktas yra šito verslo atspirties taškas.

– O į ką gi daugiau jam atsispirti?

– Vadinasi, mes vis dar turime primityvų, nuo gamtos valios priklausantį verslą. Vis dar esame medžioklės ir rinkimo stadijoje. Tačiau mūsų tikslinėje rinkoje kliento erekcija įvyksta daugmaž lygiai po valandos išgėrus tabletę, tai galima palyginti su bifšteksu

šaldytuve. Mes išsivadavome iš motulės Gamtos ir pradėjome valdyti laiką. Klientas turi keturių valandų langą ir tikrai nenorės jo švaistyti gerdamas alų ir klausydamas prastos muzikos. Gal vėliau jis ir norės atsipalaiduoti, bet jo pagrindinis prioritetas – pasinaudoti preparato poveikiu. Ypač kai jis greičiausiai bus perskaitęs, kad tas preparatas gali sukelti širdies smūgį.

Sumirksiu dėl akivaizdaus jos paskutinės pastabos nesuderinamumo su visu kitu. Ji prisidega dar vieną cigaretę.

– Negi nesupranti: jų manymu, tai galėtų būti paskutinis pasispardymas. Jie gali būti nusprendę, taip sakant, iškeliauti su trenksmu. Mes jiems galbūt padėsime atšvęsti savo paskutines dienas Žemėje. Jie išmaino dar porą metų šlubavimo linoleumu ir begalinių kortų žaidimų su kitais artrito iškamuotais klipatom į gal kokią savaitę ekstaziško dulkinimosi su puikiausia būtybe, kokią jie matę per pastaruosius penkiasdešimt metų. Tai bus atjautos ir nušvitimo paslauga. Esu tikra, kad Buda tam pritars.

– Eutanazija orgazmu turbūt geriau už mirtiną injekciją.

– Taigi. Be to, jei tai jau pats paskutinis tavo pasilinksminimas šioje žemėje, kuriems galams gailėti pinigų? Jei tavo vaikai yra savanaudžiai šunsnukiai, gal visai vertėtų parduoti tą namą ir išleisti pinigus mano mergaitėms? Taigi ruošiuosi pasiūlyti užsakymo telefonu paslaugą. Klientas užeina į barą pirmą kartą, pažiūri, kuri mergina jam patinka, o paskui paskambina iš viešbučio ir perspėja, kad tuoj išgers tabletę ir lygiai po valandos ruošiasi stovėti piestu. Mums, žinoma, tai tik į naudą, nes nereikės laukti, kol klientas nuspręs, ar nori tos merginos ir kada nori. Nusistatysime grafiką, pagal kurį ir dirbsime. Visa tai jau aptariau su pulkininku. Jis mano, kad mums negali nepasisekti.

– O kaip ruošiesi reklamuotis? Medicininiuose žurnaluose ar trijų X interneto puslapiuose?

– Interneto puslapiuose, su daugybe nuotraukų, tačiau manome, kad su laiku apie mus sužinos iš lūpų į lūpas. Šiaip ar taip, šitoje srityje kol kas dar niekas kitas nedirba.

Pagalvoju apie į barą įšliurinančius karšinčius su kreivomis šypsenomis ir išsipūtusiomis kelnėmis, trūkstamą grandį tarp sekso ir mirties.

– Sončajau, ką sakai?

– Gal ir pavyks.

– Žinoma, kad pavyks. Bėda ta, kad nėra kaip šito užpatentuoti. Kai tik konkurentai pamatys, kuo užsiiminėjame, visame mieste tokie barai ims dygti kaip grybai po lietaus. Reikia sparčiai judintis, aš šitame versle ne vienintelė moku skaičiuoti.

Žiūriu, kaip pro mus mėgina praeiti dvi merginos, abi nešasi po dešimt plastikinių maišų, prikrautų pigių drabužių. Ant šaligatvio vietos nėra, jos apeina grūstyje įstrigusį taksi. Būtent čia dauguma sekso darbininkių perka drabužius, ir šiandien mums tenka pasisveikinti su daugybe senų draugių. Motinos pirkiniai sukrauti po stalu. Pratuname esame todėl, kad už kelių šimtų jardų čia driekiasi milžiniškas turgus, kur marškinėlių, šortų, sijonų, suknelių, kelnių ir palaidinių neatskirsi nuo pasiūtų Kalvino Kleino, Yvo Sent Lorano, Armanio, Zegnos ir kitų siuvyklose, tik nusipirkti galima po tris dolerius už vienetą. Nong susipirko viso sezono garderobą, ir pastebėjau, kad jis kiek asketiškesnis nei paprastai, tinkantis šito verslo matriarchei. Paprašau padavėjo atnešti sąskaitą, bet motina mane sulaiko.

– Šįkart sumokėsiu aš, mielasai, noriu padėkoti už tai, kad pasirašai tuos planus.

Sutinku, prie planų išties prireikė padirbėti, nes juodu su pulkininku juos vis keitė. Žinoma, visuose boksuose turi būti po televizorių, o galiausiai jie nusprendė įtraukti ir tailandietiško masažo paslaugą, taigi visuose penkių pėdų pločio ir aštuonių pėdų ilgio kambarėliuose dar reikėjo įrengti ir po mažutę sūkurinę

vonią kampe su visa tam reikalinga santechnika. Taip ir matau artėjančias nelaimes – devyniasdešimtmečiai kaliausės slidinėja ant pamuilių ir iškvepia paskutinį kvapą per viso kūno masažą. Juk vieni juokai tokio amžiaus žmogų nokautuoti pieno liauka. Bet man belieka manyti, kad pulkininkas žino, ką daro, net jei Nong ir pernelyg užsisvajojo truputį pabendravusi su *Wall Street Journal*. Paduodu plokščią portfelį, kuriame nešiojausi tuos planus, ir žiūriu, kaip Nong jį atidaro. Išsitraukia juos ir perverčia su augančiu siaubu.

– Pamiršai juos pasirašyti, mielasai.

– Ne, nepamiršau.

– Bet pažadėjai.

– Žinau.

– Tai ko lauki? Imk, rašykis mano tušinuku.

– Ne.

– Sončajau?

– Nepajudinsiu nė piršto... kol nepapasakosi.

Taip būna tik tarp motinų ir sūnų. Vienas kitą pažįstame tiek, kad puikiai suvoktume, koks svarbus šitas mudviejų žvilgsnis vienas kitam į akis. Net nesuvirpu ir nemirksiu. Galiausiai ji nuleidžia akis.

– Gerai, papasakosiu. Tik pasirašyk planus.

– Pirmiau papasakok. Aš nepasitikiu tavimi.

– Tu nepakenčiamas, – drebančia raka ji paima dar vieną „Marlboro“ ir prisidega.

– Kodėl tai šitaip sudėtinga? Jei nežinai, kas jis toks, jei tą naktį dulkinaisi su trim iš eilės, taip ir sakyk, juk man ne paslaptis, kuo tu gyvenime užsiiminėjai.

– Jei nežinočiau, aišku, kad jau seniai būčiau taip ir pasakiusi, – atkerta ji ir greitai patraukia dūmą. – Tai ne taip paprasta.

– O kas čia sudėtingo? Dėl Dievo meilės, mama.

Gal man ir haliucinacija, bet išties atrodo, kad motinos akių kampučiuose sublizgo mažutės ašaros.

– Ką gi, gerai, mielasai. Bet turi pažadėti, kad atleisi man. Iš anksto pažadėk.

Tai man atrodo labai įtartina, bet vis vien pažadu.

– Sončajau, ar kada pagalvojai, kodėl šitaip stengiausi, kad anglų kalbą išmoktum puikiai? Ar išvis pastebėjai, kad bemaž visos mūsų kelionės buvo tik su tais, kurie ją mokėjo tobulai, net Fricas ir Triufo?

– Žinoma, pastebėjau. Jei nebūčiau pastebėjęs anksčiau, tikrai būčiau atkreipęs dėmesį dėl to vyriškio prie „Harrods". Ką dar jis galėjo pasiūlyti?

Mudviejų abiejų mintyse šmėkšteli vaizdas: liesas anglas su didžiule nosimi, pro kurią leisdavo visus balsius, ir su dar didesne savo motinos problema, negana to, dar ir turėjęs keistų pretenzijų dėl to, kad jo butas Londone būtų netoli „Harrods" – tai buvo pora apgailėtinų savaičių, Nong triukšmingai susiriejo su jo motina, gyvenusia virš mūsų, o aš perėjau trumpą vagiliavimo fazę toje garsiojoje parduotuvėje.

– Galvojau, kad tiesiog stengiesi dėl mano ateities.

– Na, taip, stengiausi, tačiau ne tik dėl to. Jaučiausi labai kalta dėl... Bandžiau tau kompensuoti... Matai, jis mane mylėjo, – motina prapliumpa ašaromis. – Aš atsiprašau, labai, labai, labai atsiprašau, mielasai, – šluostosi akis nosine iš rankinės, – viskas dėl tų gaisrinių. Ir maisto, jis buvo toks prėskas, ten visai nemokėjo gaminti, viskas absoliučiai be skonio.

Ačiū Budai, aš esu detektyvas ir sugebu suvokti, ką sako tos trapios nuobiros. Staiga viskas stoja į savo vietas. Pro mano akis prabėga praeitis, kurios neturėjau, ir ateitis, kurios neturėsiu. Mano pulsas padažnėja dvigubai ir pirmą kartą gyvenime pajuntu norą jai trenkti. Bet tik išsitraukiu vieną jos cigaretę, drebančia

ranka prisidegu ir užsisakau dar alaus. Dideliais gurkšniais užsiverčiu tiesiai iš butelio.

– Amerikietis?

– Taip?

– Kariškis?

– Taip. Labai drąsus. Turėjo daugybę medalių. Buvo karininkas. Patyrė baisų karą, gana ilgai psichologiškai buvo visai subyrėjęs.

Giliai įtraukiu dūmą.

– Jis pasiėmė tave į Ameriką? Norėjo vesti? – Ji linkteli. – Niujorką?

– Manhataną. Jo butas buvo prie gaisrinės. Sirenos kaukė kas penkias minutes. Galvojau, kad dega visas miestas.

– Ir maistas buvo baisus?

– Pasigailėk, mielasai. Dėl Dievo meilės, man buvo aštuoniolika, niekada nebuvau išvažiavusi iš Tailando, angliškai mokėjau vos kelis žodžius. Buvau baisiausiai išsigandusi ir norėjau mamos. Nebuvau tokia kieta, kaip tapau paskui. Pagimdžiusi tave suaugau, – išpučia dūmus. – Net ryžių jie nemokėjo normaliai išvirti. Jo tėvai manęs nekentė. Aš ruda skersaakė, ir kad ir ką jis sakytų, jie žinojo, kur susipažinome ir kuo aš užsiiminėjau.

– Bet jis tave dievino? – Ji linkteli. – Žinojo, kad laukiesi?

– Dėl tavęs pametė galvą dar prieš tau gimstant. Turėjau pabėgti. Jis sugrįžo į Tailandą manęs ieškoti, bet aš pasislėpiau kaime. Po Niujorko buvau baisiai supanikavusi. Atleisk man. Kalbėjausi apie tai su abatu – nukakau į vienuolyną. Tu ir nežinojai, kad esu ten buvusi, ar ne? Jis paklausė manęs – gal mano amerikiečiui meilužiui tereikia manęs, kol įveiks savo psichologines karo traumas? Klausimo būta gero, o atsakymo aš nežinojau, todėl prisiekiau Budai, kad jei užaugsi sveikas ir stiprus, o man gerai seksis, užtikrinsiu, kad puikiai išmoktum anglų kalbą.

– Atėmei iš manęs galimybę pamėginti tapti Amerikos prezidentu, nes tau nepatiko maistas? Labai jau tajiška.

– Užtat gavai pabandyti nirvaną. Anoks būtum budistas gyvendamas Amerikoje.

Nusprendžiu nepaisyti šito puikaus atkirčio.

– Galėjau būti astronautas.

– Ne, negalėjai, nepakenti aukščio.

– Ką jis veikė, kokia jo profesija, ar jis buvo šauktinis?

– Šauktinis. Ruošėsi tapti teisininku.

– Ką? Amerikiečių teisininkai visi milijonieriai. Galėjau tapti mažų mažiausiai senatoriumi.

Motina jau nusišluosčiusi akis. Ji meistriškai greitai atsigauna.

– Visi amerikiečių teisininkų vaikai miršta jaunystėje perdozavę narkotikų. Pažiūrėk, nuo ko tave išgelbėjau. Šiaip ar taip, jei tik pasirašysi šituos nelemtus planus, užsidirbsime milijoną ir galėsi važiuoti ten ir gyventi. Pažiūrėsim, kiek ilgai iškęsi toli nuo Tailando.

Surūkiau visą cigaretę greičiau nei per minutę ir mane ima pykinti. Tačiau mano pulsas lėtėja ir pradedu viską matyti aiškiau.

– Kuo jis vardu?

– Maikas.

– Maikas kas?

– Koks skirtumas? Smitas. Na štai, dabar jau žinai, ar tai ką nors pakeitė?

Nė sekundės nepatikėjau, kad jis buvo Maikas Smitas, bet tiek jau to. Ji nustemba, kai plačiai nusišypsau ir paplekšnoju jai per ranką, ir, regis, atsipalaiduoja. Užsiverčia ir dideliais gurkšniais išgeria silkinę alaus, prisidega dar vieną cigaretę ir atsilošia.

– Ačiū, kad taip gerai šitai priėmei, mielasai. Trisdešimt dvejus metus gyvenau bijodama šito momento. Ar pasielgiau teisingai, ar ne? Nejau manei, kad manęs šitas klausimas nekankino? Norėjau tau papasakoti, bet visa šeima atkalbinėjo – juk ko nežinai, dėl to nekaltinsi – tai labai jau tajiška, ar ne? Kartais galvoju, kad

turbūt buvau pametusi protą, kad išvažiavau iš Amerikos. Net jei jis būtų išsiskyręs su manimi po poros metų, tikriausiai būčiau gavusi leidimą dirbti, teisę pasilikti. Bet tais laikais Tailandas buvo visai kitoks, mes visi buvome tarsi ne šio pasaulio, kupini svetimų šalių baimės. Be to, labai dorovingi. Tave tai stebina? Jokiai merginai net minčių nekildavę pardavinėti savo kūną, nebent to beviltiškai reikėtų. Mano tėvą kankino širdies problemos, mamą, važiuojančią dviračiu, nutrenkė automobilis, močiutę reikėjo prižiūrėti, tuo metu ji jau buvo apakusi, o abu broliai dar buvo paaugliai. Turėjau ir teisę, ir pareigą dirbti baruose. Nūnai merginos eina dirbti tik tam, kad susitaupytų pirmai įmokai už butą, jos parsidavinėja sugalvojusios bet kokią nuvalkiotą dingstį, o iš tikrųjų todėl, kad mėgsta seksą ir pinigus, tačiau, būdamos tajės, niekad šito nepripažįsta ir apsimeta nekenčiančios šito darbo. Nepatikėtum, bet esu priblokšta, kuo virto šita profesija. Bet ką padarysi... Toks jau tas gyvenimas.

Kai pasirašau planus, motina apmoka sąskaitą ir mudu pakylame. Aš stipriai ją apkabinu. Atsisveikinant ji klausiamai į mane pažvelgia. Sėda į taksi, o aš nusprendžiu parvingiuoti pro susigrūdusius automobilius. *Koks skirtumas? Dėl manęs pametė galvą dar prieš man gimstant. Mylėjo ją.* Plaukiu oru.

Beplaukdamas, stengdamasis, kad manęs nepastebėtų, nukeliauju iki Čarmabutros ligoninės. Jos kompleksas naujas ir žvilgantis, vos minutė kelio nuo Nanos aikštės. Pirmame aukšte yra „McDonald's", o antro fojė – „Starbucks", taip pat marmuro ir stiklo registratūra, lenkta, su interneto prieiga kiekviename kompiuteryje ir tiek telefonų, kad nėra kur atremti alkūnės. Bet tai ligoninė. Jos brošiūra šlovina daugiau nei šešis šimtus aukštos kvalifikacijos gydytojų ir nedidukę armiją singapūriečių, tajų, amerikiečių bei europiečių vadovų ir pasakoja apie Širdies centrą, lazerinę trumparegystės korekciją, insulto rizikos nustatymą,

pilvo organų echoskopiją, išsamius laboratorinius kraujo, šlapimo ir išmatų tyrimus, riebalų nusiurbimą, kūno linijų dailinimą ir lazerinį odos šlifavimą, žada pasirūpinti kiekvieno amerikiečio ar europiečio kelionės reikmėmis ir liukso kambariais su nuostabiais miesto vaizdais. Registratūroje pasakau, kad esu susitaręs dėl pokalbio su daktaru Suričajumi. Administracijos darbuotojas palydi mane liftu į septintą aukštą, o ten manęs jau laukia daktaras. Drauge praleidžiame apie valandą. Išeinantį iš ligoninės mane apsupa trys didžiuliai vyrai ir įgrūda į čia pat laukiantį limuziną. Tamsiai mėlyną leksusą, kurio gale netrūksta vietos nei man, nei dviem mano pagrobėjams. Trečias pasilieka ir žvelgia įkandin banaliai nužviegiančioms padangoms, tik manau, kad tai nedaro garbės mano pulkininkui, su civilio drabužiais ir tamsiais akiniais sėdinčiam priekinėje keleivio sėdynėje. Vairuoja jo nuolatinis vairuotojas.

– Gal galiu paklausti, kodėl mane pagrobė?

– Nepagrobė. Tai karantinas prieš tavo susitikimą. Matai, mums visai nesinori, kad pasirodytum su savo turginėmis „Tommy Bahama“ drapanėlėmis ir mosikuotum policijos pažymėjimu kiekvienam Tomui, Dikui ar Hariui prieš nosį.

– Pasirodyčiau kur?

– Duok man savo pažymėjimą.

Paduodu.

– Norėčiau žinoti, kur važiuojame.

Pulkininkas įsideda mano pažymėjimą į savo Zegnos švarko – tikro, nepadirbto – kišenę ir palinguoja galvą dėl mano bukaprotiškumo.

– Buvo ar nebuvo man prieš dvi dienas, 16 valandą 33 minutės, pristatytas raštiškas prašymas, kad vienas toks detektyvas Džitpličipas Sončajus pageidautų gauti leidimą susitikti ir apklausti vieną tokį *khuną* Voreną Silvestrą iš Jungtinių Amerikos Valstijų per jo penkių dienų dalykinį vizitą mūsų šalyje? – jis atsisuka ir

pakėlęs akinius pažvelgia į mane. – *Raštiškas* prašymas su datos ir laiko antspaudu?

– Man patinka viską daryti tvarkingai.

– Tau patinka viską sėkmingai supisti, va šitaip tau patinka. Ir pas ką gi tu ruošeisi eiti su savo raštišku prašymu su datos ir laiko antspaudu, jei aš tau neduočiau leidimo?

– Pas nieką. Nėra pas ką eiti. Tiesiog norėjau, kad būtų aišku...

– Kad visose Karališkosiose Tailando policijos pajėgose yra tik vienas *arhatas*, vienintelis tyros ir nesuterštos sielos žmogus, narsiai ir didvyriškai dirbantis savo darbą, kol mes visi kiti šliaužiojame ir murkdomės purve. – Man nepatraukliai atvimpa žandikaulis. – Ar bent nutuoki, į kokį šūdą mus tempi? Kodėl negalėjai tyliai ramiai; kai niekas nematė, užšokti pas mane ir graudžiai pašnibždėti man į ausį, kad tau reikia pasimatyti su didžiuoju *khunu* ir kad, jei neprieštarauju nei aš, nei niekas kitas piramidėje po juo, truktelčiau už reikalingų virvučių. Turbūt žinai, kad svarbiausios ir įtakingiausios karalystės moterys perka iš jo visus savo blizgučius? Ypač kinės? Žinai, ne?

– Taip, – pripažįstu.

– Ir žinai, kad būdamas Krungtepe oficialiai jis apsistoja „Oriental“, Somerseto Moemo apartamentuose su žavinga nostalgija ir vaizdu į upę, o būdamas čia neoficialiai apsigyvena visiškai kitokioje vietoje?

– Taip, numaniau, kad, kalbant apie oficialius ir neoficialius reikalus, jis gali turėti skirtingus prioritetus.

– Tada turbūt numanei, kad atsilygindami už didžiojo *khuno* dosnias aukas Policijos našlių ir našlaičių fondui tavo viršininkai deda labai nemažai pastangų padėti tam *khunui* nuslėpti jo nedidelius neoficialius malonumus nuo žiniasklaidos.

– Turbūt buvo atėję į galvą.

– Tai gal buvo atėję į galvą ir tai, kad bet kokiame tavo pokalbyje su *khunu* turės dalyvauti asmenys, pasirengę paneigti bet kokius jo

žodžius, galinčius jam pakenkti, jei kartais jis netyčia, nors vargu bau, išvis pasakytų tau ką nors svarbaus.

– Ne, apie tai visai nepagalvojau, nes tikrai nesitikėjau, kad leisite man su juo pasikalbėti.

Pulkininkas kriukteli.

– Nesitikėjai? Net ir pranešęs savo draugams iš Amerikos ambasados, kad pateikei oficialų prašymą apklausti Voreną, manai, kad jis bus atmestas.

– Velnias.

– Ir taip sukėlei vieną iš tų atvirkštinių domino efektų, žinai, kai visi kauliukai vėl sustoja stati, kai visi jau manėme, kad jie galiausiai numušti ir ramiai suguldyti.

– Ar anksčiau būta bėdų?

– Tas *khunas* yra pavojingas šūdžius. Kai jis būna čia, visas mūsų didingųjų pajėgų skyrius paskiriamas prižiūrėti, kad jis nenueitų per toli. Jis – vienas tų *farangų*, manančių, kad mūsų šalis yra žaidimų aikštelė, skirta turtingiems vakariečiams psichopatams, nesąžiningai tramdomiems ir slopinamiems jų pirmojo pasaulio kultūros ir todėl jaučiantiems poreikį čia, egzotiškuose Rytuose, iš naujo patirti pirmaprades žmonijos šaknis. Kaip galėjo anksčiau nebūti bėdų?

– Kokių bėdų?

– Ne tavo reikalas.

– Aš esu pareigūnas, tiriantis...

– Tu esi pareigūnas šikantis, ir tavo noras mirti tuoj bus išpildytas, tik kad mums visiems kitiems teks iškuopti visą tavo šūdą. Tu blogiau nei mano brolis. Ar bent nutuoki, kokia man bėda vietoj brolio turėti sušiktą šventąjį? – jis nusisuka nuo manęs ir žiūri pro šoninį langą. – Jei nutikdavo kas bloga, visada kaltas aš. Su tavim bus lygiai tas pats, jau matau. Tau žuvus įspūdinga smurtine mirtimi, žiniasklaida tai nusičiups ir pastatys tau šventyklą, būsi pirmas tajų mentas, miręs kankinio mirtimi už savo

meilę tiesai, teisingumui ir įstatymui, o aš visą likusį gyvenimą aiškinsiu žmonėms, kokia buvo garbė dirbti su tavimi policijoje ir kaip sunku tokiam vargšui puolusiam niekšui kaip aš lygintis su aukštais tavo nustatytais standartais. Ar nemanai, kad man šito jau seniai pakanka su broliu abatu?

– Ar tai buvo kekšės?

– Kas buvo kekšės?

– Bėda. Kokią vieną suluošino? Jau vien tai, kad šitai pastebėta, byloja, kad buvo labai baisu.

Pulkininkas atsidūsta.

– Taip, baisu, aišku?

– Ir net jei taip, kekšė turėjo būti užsienietė, – mintiju. – Net jei jis ir pribaigtų tajų merginą, nekiltų toks triukšmas, apie kokį čia kalbate.

– Nekomentuosiu, o kuo, po velnių, čia dėtas tas Bredlis? Vorenas nenužudė Bredlio.

– Žinau. Bet, kalbant karmiškai, tai dar nereiškia, kad Vorenas dėl to nekaltas.

Įsukant į Asoko gatvę, jis purto galvą.

– Lygiai kaip mano šiknius brolis.

Asoko gatvėje eismas susigrūda. Manau, kad puikiai nutuokiu, kur dabar važiuojame, ir pulkininkas, žinoma, žino, kad aš žinau. Jis pakelia akis ir pažiūri į mane veidrodėlyje.

– Įdomumo dėlei, ką veikei toje ligoninėje?

– Ne jūsų reikalas.

– Ar Vorenas kada ten gydėsi?

– Bent jau aš tai nežinau.

Jis nusuka akis nuo veidrodėlio:

– Ir kodėl gi man šitas tavo atsakymas nepatinka?

38

Visai kaip ir įtariau, mes važiuojam link Rachados. Įsivaizduokit Las Vegasą, tik varomą visai kitos blogybės. Dar įsivaizduokit akinamo vulgarumo neorytietiško vestuvinio torto architektūrą. Ir kaip jaustumėtės su tamsiais akiniais sutemus. Dienos šviesoje neonas konkuruoja su saulės šviesa, o daugumoje iškabų pamatysite žodį „MASAŽAS". Įšliuožiame į „Emerald" viešbučio kiemą, ir visas keturias leksuso duris vienu metu atidaro liokajai, išmokyti taip patarnauti mažiukams japoniukams su kilometrinėmis banko sąskaitomis, nes šitoje vietoje vakariečiai paprastai nesilanko. Bet antra vertus, imu svarstyti, ar Silvestras Vorenas išties vakarietis.

Dairausi ir laukiu su saviškiais prižiūrėtojais, o pulkininkas tuo tarpu pereina didžiulį fojė pasikalbėti su vienu iš kokių dvylikos registratorių, tas jam nusilenkia. Net iš tolo galima pajusti jo pagarbumą, paminėjus Voreno pavardę. Pulkininkui linktelėjus pakylame ir patraukiame prie liftų. Pasirenkame tą, vežantį į penthauzo apartamentus, o lifte užsidegus skaičiui 33 išeiname į kitą fojė. Mergina mėlyno ir auksinio šilko sarongu nusilenkia mums ir nuveda į mokyklos aktų salės dydžio kambarį su langais per visą sieną, penkiavietėmis sofomis, stiklinėse vazose žydinčiomis orchidėjomis, kur profiliu į mus stovi aukštas lieknas vyras, susikišęs rankas į trečiojo dešimtmečio stiliaus daugiasiūlio smokingo tipo švarko kišenes. Prižiūrėtojai pasiliko pirmame aukšte, taigi *khunui* nusilenkiame tik mudu su pulkininku, o tas, mano nuostabai, elegantiškai atsako taip pat nusilenkdamas, su visu deramu atidumu. Pagal taisykles, tokios aukštos padėties žmogus visai neturėtų lankstytis tokiems pakalikams kaip mes, tačiau tas gestas turi žavesio, kuris nelieka pulkininko nepastebėtas. Kad ir kaip burnojo automobilyje, stojęs priešais šitą unikalų gerovės ir galios šaltinį, pulkininkas tampa pagarbos ir meilumo įsikūnijimu.

– Sveiki atvykę į Šangrilą, – taria Vorenas ir nusišypso kilniaširdiška šypsena, kurioje gali įžvelgti daug dalykų, tarp jų ir pašaipą sau pačiam.

Pajuntu, kaip susidūrus su tokiu nepramušamu rafinuotumu mano entuziazmas ima sekti. Tobula jo laikysena irgi grėsminga ir, regis, puikiai dera prie tokio pat tobulo įdegio, auksinės apyrankės ant kairiojo riešo, kurią prisimenu iš prezidentinių nuotraukų, brangaus odekolono dvelksmo ir tų negailestingų pilkai žydrų akių, aiškiai pripažįstančių, kad šitas apsimetinėjimas viso labo tik priemonė tikslui pasiekti, o visos puošmenos ir pagražinimai – tik džiunglių maskuotė. *Khuno* aura mudu su pulkininku taip pavergia, kad tik po kokios minutės susivokiame, jog kambaryje esama dar kažko.

– Žinoma, pažįstate pulkininką Suvitą, Penkioliktojo rajono viršininką?

Nuolankiai nusilenkiu drūtam vyrui skusta galva ir policininko uniforma, o pulkininkas Vikornas, visai nenustebęs, jam linkteli. Pulkininko Suvito dalyvavimas čia mane smarkiai sukrečia, ypač todėl, kad tai tolygu įžūliam mano didžiausios baimės patvirtinimui: nuo šio momento man išties nebebus leista žengti jokio žingsnio į priekį nei darbine prasme, nei asmeniškai. Būsiu kaip tas paukštis, besidaužantis į langą tol, kol išsenka jėgos, ir krintantis į negyvų paukščių krūvą ant grindų. Jaučiuosi gerokai apsvaigęs.

– Paprašiau pulkininko Suvito atvykti, nes, kaip suprantu, vieta, kur buvo rastas velionis Viljamas Bredlis, priklauso jo jurisdikcijai. Be to, mudu su pulkininku pažįstami jau daugelį metų, todėl dabar pasitaikė puiki proga pasidžiaugti jo draugija.

Sakinys įmantrokas, nes jis kalba tajiškai, o tai mūsų kalbai būdinga. Taip pat suvokiu, kad Vorenas mane apžiūrėjo, įvertino mano visumą ir atsipalaidavo. Kaip jis ir tikėjosi, aš visai nepavojingas. Dabar jis pažvelgia man į akis.

– Deja, šįsyk mano vizitas čia labai trumpas.

Jis sustoja ir, atrodo, visai nuoširdžiai svarsto, kaip jam pasielgti. Žvilgteli į pulkininką Suvitą, bet tas išlieka neperprantamas. Šito amerikiečio visiškai neapčiuopiu intuityviai, net jo skleidžiama vibracija kruopščiai ir meistriškai valdoma, tarsi jį dengtų koks apsauginis skydas.

– Kaip manote, gal visiems būtų naudingiau, jei aš kalbėčiau, o paskui, jei būsiu ką praleidęs, detektyvas Džitpličipas galės paklausti, ko tik geidžia?

– Esu tikras, kad nieko nepraleisite, *khune* Vorenai, o detektyvas tikrai nenorės nieko paklausti.

Į mane pažvelgti pulkininkas Suvitas nesivargina. Tačiau pakelia antakį Vikornui, o tas abejodamas pakreipia galvą. Šiųdviejų vyrų priešiškumas yra vienintelė mano paguoda šituose privilegijų rūmuose.

– Visų pirma, detektyve, privalau jūsų atsiprašyti, tikrai turėjau tiesiogiai susisiekti su jumis, užuot varginęs jus mano paieškomis.

Didžiausia staigmena čia, po šito atsiprašymo, yra tai, kad Vorenas pereina į anglų kalbą, dailiai pašalindamas ir nužemindamas abu pulkininkus iki bežadžių stebėtojų. Jo tartis švelni ir kone britiška. Kol bandau sugalvoti elegantišką atsakymą į jo elegantišką įžangą, jis elegantiškai kalba toliau:

– Apie Bredlio mirtį išgirdau turbūt visai netrukus po to, kai jį radote. Jums leidus, būsiu atviras ir prisipažinsiu, kad jūsų šalyje turiu daug draugų, nemažai jų eina aukštas pareigas ir, kadangi yra tajai, manimi rūpinasi. Jie žinojo, kad mudu su Bredliu tam tikra prasme buvome draugai, mus vienijo gana neracionali aistra nefritui, – jis stabteli, patyrinėja mano veidą ir tęsia: – Kaip Hemingvėjus pasakė apie stambių žvėrių medžioklę: arba tai supranti, arba ne. Tiems, kurie nesupranta, susižavėjimas nefritu šiuolaikiniame silikono valdomame pasaulyje turi atrodyti absurdiškas.

O tiems, kurie supranta, priešingai – jūrų pėstininko seržanto ir juvelyro draugystė yra visai įsivaizduotina. Skirtingų padėčių ir profesijų žmones suveda pomėgiai – vynas, žirgai, balandžiai, sakalai... brangūs akmenys. Atradę bendrą aistrą, žmonės nepaiso socialinių barjerų. Nesakau, kad juvelyras būtinai turi būti aukštos padėties persona. Manasis verslas įpareigoja mane palaikyti ryšius su tikra aukštuomene. Kas gi pirks brangakmenius, jei ne turčiai? Mano draugai ir klientai yra pasaulio galingieji ir įtakingieji, o aš viso labo tik kuklus komersantas.

Pastarasis sakinys, ištartas be menkiausio kuklumo, tačiau ir be ironijos, pažymi įžangos pabaigą. Vorenas iš švarko kišenės išsitraukia kandiklį ir prieina prie vieno kavos stalelio, kur laukia pakelis cigarečių. Ignoruodamas pulkininkus, pasiūlo man užsirūkyti. Netekęs žado, atsisakau. Manau, kad su manimi elgiamasi taip išskirtinai kaip su pasmerktuoju egzekucijos išvakarėse. Įstatydamas cigaretę jis kalba, o kalbėdamas mosuoja ja, akcentuodamas svarbiausius momentus. Kandiklis padirbintas iš nefrito.

– Bet eikim prie reikalo. Geriausias nefritas ir žadeitas pasaulyje atkeliauja iš vienos vietovės Kačinų kalnuose Birmoje, ir taip jau tūkstančius metų. Per tuos tūkstantmečius Birmos politinė padėtis buvo nepastovi, visada, be išimčių, nefrito kasimo žmogiškieji nuostoliai – siaubingi, kinų tarpininkų (o jie visada buvo kinai) godumas – nežmoniškas. Šiandien situacija nė kiek nesiskiria nuo Kariaujančių valstybių laikotarpio. Dabar korumpuota ir tikriausiai pakvaišusi karinė chunta, beprotiškai ištroškusi pinigų, pardavinėja nefritą šalia opiumo ir mefedrino. Kalnakasiai skatinami susileisti heroino, kad lengviau ištvertų šlykščias sąlygas, daugelis užsikrečia ŽIV, o paskui dažnam išsivysto AIDS. Kalnakasių mirtingumo rodiklis nepaprastai aukštas, o chuntai tai puikiai tinka, nes jie nenori, kad darbininkai grįžtų į Rangūną leisti paskalų. Tačiau kalbos pasklido, ir keli Vakarų žurnalistai išspausdino straipsnius apie šitą situaciją ir

įprastines nuotraukas su baisiausiame skurde mirštančiais trečiojo pasaulio žmonėmis. Kiekvienas turime savo nuomonę apie politinį korektiškumą. Ar tai naujo žmonijos taurumo ženklas? O gal tai tik sukūrė kaltintojų, persigalvotojų ir siaurapročių teisuolių fanatikų visuomenę? Galite nuspėti, kuriam atsakymui pritariu aš. Šiaip ar taip, kaip komersantas, kurio klientai turi būti matomi kaip atsidavę aukščiausios visuomenės moralės puoselėtojai, turiu būti atsargus. Negaliu sau leisti, kad būtų akivaizdu, iš kur atkeliauja mano nefritas. Trumpai tariant, jau beveik dešimt metų negaliu apsilankyti Rangūne, – jis gūžteli. – Jei negaliu nesislapstydamas pardavinėti naujo nefrito, turiu pardavinėti seną. Visa laimė, kad tokio dar esama. Ne visi iš Uždraustojo miesto išgrobti akmens dirbiniai buvo aukščiausios kokybės. Atsižvelgiant į paklausą, galima paimti kokį dirbinį ir pataisyti. Galima pakeisti ir naują nefritą, padaryti, kad jis atrodytų tarsi jau kurį laiką pabuvęs. Pavyzdžiui, imituoti kokį nors dirbinį iš imperatoriškosios kolekcijos. Jokios apgavystės čia nėra. Klientė puikiai žino, ką perka, ir negali atsidžiaugti, kad pavyko išvengti tų keistų laikų pseudodorovės. Jeigu jai nelabai patinka dirbinio dizainas, ji visada gali manęs paprašyti, kad mano meistrai jį perdarytų. Juk vis dėlto čia kalbame ne apie banginius ar ruoniukus, artimiausiu laiku nefritas tikrai niekur neišnyks. O Birmos valdžia irgi tikrai nesiliaus jo pardavinėti, taigi jei aš nepirksiu jo, kol kaina visai priimtina, tikrai nupirks mano konkurentai kinai. Kaip ir sakiau, dar nėra taip buvę, kad jautrios sąžinės žmogus galėtų nusipirkti nefrito iš Birmos. O aš negaliu sau leisti jautrios sąžinės. Dar pačioje savo karjeros pradžioje nusprendžiau, kad nesiruošiu konkuruoti su tokiais žmonėmis kaip De Birsai, Bušeronai ir visa Vandomo klika. Mano pašaukimas turėjo būti Rytų Azija, ir aš skyriau labai daug savo laiko ir pinigų, kad ginčiau savo teritoriją. Žiniasklaida gali apsimetinėti gyvenanti pagal dangaus taisykles, tačiau ant žemės niekas nepasikeitė nuo

teritorinių karų tarp neandertaliečių ir *sapiens*. *Sapiens* laimėjo, nes mokėjo nesąžiningai kariauti.

Jis prisidega cigaretę, ir prisidegant jo ranka vos vos dreba – netobulumas, turbūt pastebimas tik meditacijos ir paranojos išaštrintam protui.

– Juvelyras yra pardavėjas, o visi geri pardavėjai yra prisitaikėliai. Atsitiktinai pamatęs Bredlio tinklalapį supratau, kad pasitaikė proga. Aplankęs jį čia, įsitikinau, kad neklydau. Simbiozės būta įspūdingos. Jis jau buvo suvažinėjęs į Laosą ir į džiungles netoli Birmos sienos, kur eksperimentiniams tikslams nusipirko kelis luitus žadeito. Jo eksperimentas žlugo. Nes paprasčiausiai neįmanoma pernakt tapti žadeito pirkėju. Šito amato mokaisi visą gyvenimą. Kita vertus, jį slėgė beviltiški finansiniai sunkumai. Jo gana prabangus gyvenimo būdas įstūmė jį į skolas. Man tikriausiai nereikia aiškinti, ką šitas žodis gali reikšti šitoje valstybėje. Čiučou paskolų rykliai, kuriems jis buvo skolingas, galima sakyti, mažmožį, ėmė nekantrauti. Suprantama, aš padengiau jo paskolą ir prisiėmiau apmokėti jo interneto tinklalapio kūrimo išlaidas. Galima sakyti, išgelbėjau jam gyvybę. Vėliau pats asmeniškai paskolinau jam tiek, kad jis galėjo nusipirkti tą nuomojamą tikmedžio namą, su labai priimtinomis palūkanomis. Negana to, padėjau jam padabinti jį dirbiniais ir kūriniais iš savo kolekcijos. Daug išmokiau apie nefrito prekybą ir supažindinau su artimais savo partneriais, vien tik kinais, kurių jau trys kartos dirba su manimi. Jie dirba vietoje – Birmoje, Laose ir Kambodžoje, o aš nežengiu nė žingsnio su jais nepasitaręs. Vienas iš to pasitarimo aspektų – kokiu būdu geriausia nepastebimai įvežti akmenis į Tailandą. Turint omeny Tailando ir Birmos pasienio problemas, kartais būdavo patariama stumti akmenis per Laosą ir Kambodžą, o paskui į Tailandą iš rytų. Per khmerų žemę. Kitus kartus vežame juos per šiaurės vakarus, per kajinų žemę, – įtraukia dūmą. – Bredlis tapo mano agentu čia, galima

sakyti, slaptu agentu, organizuojančiu, kad akmenys būtų sudėti į vieną iš mano sandėlių. Be to, jis sutarė, kad vietiniai meistrai nukopijuotų kai kuriuos dirbinius iš mano kolekcijos. Tada aš suorganizavau, kad baigti darbai būtų pasiūlyti įžvalgesniems ir apdairesniems mano klientams. Toks geras detektyvas kaip jūs, žinoma, be vargo atsektų tų dirbinių kilmės liniją, tačiau buvau įsitikinęs, kad tai yra visiškai ne vidutinio tiriamosios žurnalistikos atstovo galimybėms, – gūžteli. – Ar buvau finansinis Bredlio išsigelbėjimas? Ne visiškas ir ne nuolatinis. Ištraukiau jį iš bjaurios duobės ir per mane jis papildydavo savo pajamas tarnaudamas laivyne, bet jo paslaugos niekada nebūtų uždirbusios tų sumų, kurių jam reikėjo išėjus į atsargą. Ar suvokiau, kad tuos mano duodamus kontaktus jis gali panaudoti bet kokiai neteisėtai prekybai, į kurią sugalvos investuoti? Būčiau kvailas, jei to nebūčiau supratęs nuo pat pradžių. Vienintelė mano išlyga buvo ta, kad mano akmenys niekada nebūtų vežami kartu su jo paties prekėmis. Išlyga, kurios, baiminuosi, ne visada būdavo paisoma, – šypsosi. – Bet tokia menka išdavystė tikrai nebūtų man paskata jį žudyti.

Sužavėtas klausiausi, kaip jis pamažu sugriovė mano bylą. Kalba buvo puiki, kupina paslaptingų užuominų į neišsakytą kaltinimą, tarsi koks teisininkas prisipažintų pažeidęs kelių eismo taisykles, kad užkirstų kelią kaltinimui dėl žmogžudystės. Dabar jau suprantu, kad būtent Vorenas reikalavo su manimi pasimatyti, nepaisydamas abiejų visą šitą oraciją tyliai prasėdėjusių įsižeidusių pulkininkų patarimų. Po tokio išsamaus jo elgesio paaiškinimo netekau ir moralinės, ir juridinės teisės toliau vykdyti bet kokio pobūdžio jį liečiančio tyrimo; tai kur kas efektyvesnis būdas mane neutralizuoti, nei nutildyti valdžios jėga. Dar niekada neturėjau garbės sutikti tokio aukščiausios kvalifikacijos gangsterio, šalia jo net manasis pulkininkas Vikornas atrodo kaip mėgėjas. Pereinu į tajų kalbą, padėkoju jam už sugaištą laiką ir meldžiu atleisti, jei

priverčiau jį kažkaip nerimauti – tai galėjo nutikti tik netyčia ir man belieka tikėtis jo atleidimo.

Išgirdus tai, abiem pulkininkams palengvėja. Vorenas nusišypso, bet vis dėlto stengiasi manyje įžvelgti kokių nors nenuoširdumo ženklų. Kai visi keturi patraukiame durų link, matau, jog jis ne visai įsitikinęs, kad įtikino mane. Stabtelime, kol jis, regis, ieško, kaip čia padėjus tašką ant paskutinės i, bet paskui tik gūžteli visiems atsisveikinant.

Važiuodami liftu į apačią tylime. Galiausiai Vikornas paklausia:

– Ką jis sakė?

Po šito klausimo pulkininko Suvito akys įsisega į mane. Papasakoju.

– Ką gi, patenkintas? Neberašinėsi prašymų susitikti su mūsų galingųjų ir įtakingųjų draugais?

– Patenkintas, – atsakau.

Sąžinė neleidžia man pasakyti apie Fatimą ar apie tai, kad jos buvimas Voreno salone visas jo šio ryto kalbas paverčia parodija, bet niekaip negalėčiau paaiškinti, kodėl taip yra.

Fojė pajuntu abiejų pulkininkų nenorą mane paleisti, o tą įspūdį tik sustiprina abu Vikorno prižiūrėtojai, prižingsniavę prie mūsų ir užtvėrę man kelią ir iš priekio, ir iš užpakalio.

– Prisėskime, – Vikornas mosteli į keturias didžiules rožines sofas, sustatytas aplink kavos stalelį, plotu beveik prilygstantį mano irštvai.

Jis uždeda ranką man ant peties ir prispaudžia mane prie sofos. Apsižiūriu besėdįs tarp dviejų vyrų, nėmaž nelinkusių išnaudoti visų sofos teikiamų ploto privalumų. Pulkininko Suvito kairė ranka ir petys stipriai prispausti prie mano dešinio šono, o Vikornas spaudžia iš kairės. Dar niekad nesijaučiau toks geidžiamas. Suvitui maždaug penkiasdešimt, jis dešimčia metų jaunesnis už Vikorną – pavojingas amžius tajų farui. Kažkodėl jam nepavyko

užsidirbti tiek pinigų kaip manajam pulkininkui, tačiau tikrai ne dėl per menkų pastangų. Jis yra pavydus ir nuožmus, niekaip nesuvokiantis, kad geras gangsteris turi leisti pinigus, norėdamas jų uždirbti. Jis per smarkiai spaudžia (tokios sklinda kalbos, o jas statistiškai pagrindžia aukštas sumuštų ir negyvų jo tribūnų rodiklis). Vikornas, siekdamas vietinių palaikymo, pabrėžtinai prisideda prie vargšų šalpos; Suvitas žudo tuos, kas pasipainioja jam kelyje, o šitas metodas laikomas prastu elgesiu. Vikorno prižiūrėtojai sėdi ant sofos priešais ir dėbso į mane.

– Papasakok apie save, – liepia Suvitas. – Kaip toks mažas šlapias šliužas apskritai tapo faru?

– Jis buvo nužudymo bendrininkas.

– Nebloga pradžia, – pripažįsta Suvitas.

– Jo motinos tėvas buvo artimas mano brolio pasekėjas. Juodu su kolega nusikaltėliu mano brolio vienuolyne praleido metus, o po jų Karališkosios Tailando policijos pajėgos jau buvo atleidimas, – Vikornas atsidūsta ir išsitraukia siaurą dėžutę cigarų, bet nei man, nei Suvitui nepasiūlo. Vieną prisidega ir suraukęs antakius išpučia dūmus. – Nepažįsti mano brolio... Jis gali išardyti tavo protą ir vėl surinkti taip, kaip tūlas išardo ir vėl surenka laikrodį. Paskui niekas normaliai nebefunkcionuoja, bet daiktas vis tiek kažkaip veikia. Taip jis padarė tiedviem.

– Bet jūs dievinate savo brolį, – papriekaištauju.

Mane ignoruodamas Vikornas vėl užtraukia savo cigarą.

– Paskui atsiuntė juos pas mane. Lygiai taip pat kaip vaikystėje – kaskart, kai jis ką nors sulaužydavo, man tekdavo sutaisyti.

– Jis penkiolika metų už jus vyresnis, – pareiškiu.

– Taigi. Todėl matyti, kaip nesąžiningai jis elgėsi, tikėdamasis, kad po jo tvarkysiu. Padariau, ką galėjau, bet yra tokių mano brolio atsuktų varžtelių, kurių aš niekaip nepasieksiu. Ar gali patikėti, kad mūsų Sončajus dar niekada nebuvęs su kekše?

– Jis žydras?

– Blogiau. Jis *arhatas*. Ir pinigų neima.

– *Tikrai* blogiau. Džiaugiuosi, kad jis ne mano komandoj. Ir nieko negali padaryti?

– Gali nuvesti arklį prie vandens...

Tarsi pagal kokį signalą pulkininkai čiumpa mane už rankų ir pastato ant kojų. Tam tikra prasme būtų geriau, jei jie veiktų pagal kokį nors planą, bet į tai nepanašu. Vis dėlto jie yra tajų farai, ir kai jie veda mane iš viešbučio su dviem prižiūrėtojais įkandin, aš jaučiu patekęs į įsišaknijusių profesinių refleksų spąstus.

– Pasivaikščiokim, – sako Vikornas. – Juk tokia graži diena.

Ir vėl meluoja. Tvanku, per užterštą orą nematyti saulės, minia gatve vos velkasi, tai šen, tai ten ieškodama kondicionierių teikiamos vėsos. Nuėję porą šimtų jardų pasiekiame Ukrainos konsulatą, ir tai mums visiems trims duoda peno pamąstymui. Ir koks gi vidutinio rango funkcionierius, galvotrūkčiais išsilaisvinęs iš socializmo pančių ir laižantis padus, kad gautų aukštesnes pareigas, išrinko konsulatui vietą vidury paties brangiausio viešnamio pasaulyje? Dar šimtas jardų, ir Vikornas mosteli smakru į sunkvežimio dydžio neoninę iškabą, pritaisytą prie pastato, truputį primenančio kolonijinius rūmus, bet tik truputį, nes jis penkių aukštų, o visa teritorija – futbolo aikštės dydžio. Iškaboje anglų, tajų, japonų, mandarinų ir rusų kalbomis užrašyta „Nefrito rūmai". Tomis pačiomis penkiomis kalbomis pranešama, kad čia suteikiamos masažo paslaugos. Imu priešintis, bet Suvitas su Vikornu laiko mane geležiniuose gniaužtuose, o tuodu prižiūrėtojai kvėpuoja taip arti, kad galima visus jų virusus pasigauti.

– Nefrito rūmai, man patinka, – sako Vikornas vedant mane laiptais į viršų, kur mums lenkiasi ir didžiules stiklines duris atveria uniformuoti liokajai.

Fojė nori nenori, bet labai subtiliai akį patraukia kokių šimto pėdų ilgio vitrina ir už jos stovinčios kėdės, ne mažiau kaip trys šimtai. Dabar dienos metas, todėl dauguma kėdžių tuščios; sėdi ne daugiau kaip trisdešimt gražių išsipuošusių rūpestingai atrinktų merginų – visos porcelianine oda, tobulomis krūtimis ir kerinčiomis šypsenomis. Vikornas pasuka mano galvą, kad tikrai nenukreipčiau žvilgsnio.

– Negi jos ne fantastiškos? Ir žinai dar ką – su čionykštėmis kainomis ir su tokiais arbatpinigiais, kokius jos gauna, jos nori tavęs ne mažiau, nei tu jų. Kurią imi?

Paklaikęs pažiūriu į jį ir purtau galvą. Suvitas dar labiau suspaudžia man ranką, o Vikornas paleidžia ir nueina į priimamąjį šnektelėti su vienu iš smokinguotų vyriškių. Prižiūrėtojai užstoja man kelią iš nugaros. Matau, kaip Vikornas išsitraukia kreditinę kortelę.

Dabar Vikornas jau grįžta, ir mes patraukiame prie liftų. Penktame aukšte ženklas informuoja, kad įžengiame į VIP klubą, skirtą tik nariams. Mūsų laukia trys merginos puošniais šilko chalatais, aiškiai turėjusios savo kartos privilegiją geriau maitintis, mat ūgiu beveik prilygsta man ir yra vertos pretenduoti į Mis Tailandas titulą. Ketvirtoji moteris maždaug keturiasdešimties, žemesnė, puikiai atrodanti su vakariniu drabužiu.

– Čia Nitnit, Noi ir Nat, – praneša ji, žemai lenkdamasi Vikornui ir Suvitui. Prižiūrėtojai stovi prie lifto.

– O kur kambarys? – klausia Vikornas. *Mamasan* parodo žalia oda apmuštas duris už priimamojo stalo. Jis pasisuka į mane: – Gali rinktis. Ar nori, kad tave nurengtų merginos, ar mums tai padaryti už jas? – ir nesivargindamas sulaukti atsakymo sako *mamasan*: – Užrakinkite jį. Ir neišleiskit, kol nepasibaigs jo laikas. Už kiek aš sumokėjau apačioje?

– Už tris valandas, – pritupia ir nusilenkia ta.

Merginoms kikenant man už nugaros, esu nuvedamas ir įstumiamas į milžinišką vonios kambarį su sūkurine vonia pačiame viduryje, ant sienos aukštai pakabintu maždaug jardo ilgio ir dviejų pėdų pločio plokščiaekraniu plazminiu televizoriumi, didžiule dvigule lova su impregnuotu užklotu ir stulbinančiu aromatinių aliejų buteliukų rinkiniu aplink vonią. Durys užsidaro, o paskui vėl atsidaro, ir įžengia išsišiepusios Nitnit, Noi ir Nat. Durys vėl užsidaro ir spragteli. Nitnit atsuka sūkurinės vonios vandenį, o Noi ar Nat meistriškai atsega man kelnes ir marškinius, nuauna batus, numauna kojines ir apatinius ir pasiguldo mane ant lovos. Mano savigarbai visai nepadeda tai, kaip mano pasipriešinimą palaužia negailint naudojamas amerikietiškas produktas. Šioje pasaulio dalyje „Johnson's" kūdikių aliejus yra geriausias mergaičių draugas. Aš nesipriešinu taip smarkiai, kaip galėčiau. Nesipriešinu visai. Paskutiniam pasispardymui šnabždu sau pali kalba ištrauką iš raštų, kuriuos dar prisimenu: *Vienuoliai, turėjau aš trejus rūmus – vienus vasarai, kitus žiemai, o trečius – lietingajam sezonui. Visus keturis lietaus mėnesius lindėdavau lietaus rūmuose nė slenksčio jų neperžengdamas; visur, kur tik ėjau, mane lydėjo kurtizanės, jos šoko, grojo, dainavo ir rūpinosi mano malonumais be paliovos.* Gundantis precedentas iš Auksu Puoštojo, kurio žingsniais stengiuosi eiti.

Nitnit sugrįžta nuo sūkurinės vonios, nusirengia nuogai ir užjaučiamai dejuodama švelniai perbraukia pirštu per mano siūlių kopėčias. To pakanka, kad prapliupčiau ašaromis.

– Ar norėtum, kad televizorius būtų įjungtas ar išjungtas? – nusirengdama maloniai klausia Nat.

– Man tas pats. Nesvarbu.

– Ar neprieštarautum, jei mes įsijungtume futbolą?

– Ar žais „Man U"?

– Su Miuncheno „Bayern", – liulėdama krūtimis ji ištiesia ranką paimti pulto.

39

Pulkininkas, kibernetinis skaistuolis, jei taip galima pavadinti (pelė? dukart spustelėti? kilobaitas?), nustebino ir padarė įspūdį mano motinai, iš gangsterio Atlantoje už nemenką sumą nusipirkęs specialų adresatų sąrašą (atnaujinamą kas pusvalandį), kuris automatiškai perduodamas vienam Pnompenio gangsteriui (pabandykit ką nors pričiupti Pnompenyje), o tas, užsiprašęs išties visai nedaug, įmes „Senių klubo“ reklamą visiems naršytojams, pamiršusiems atsargumą ir nanosekundę ar ilgiau švystelėjusiems bet kuriame interneto tinklalapyje su žodžiais „Viagra“, „seksas“, „Bankokas“, „porno“, „impotencija“ ir „prostata“. Tikrai turbūt belikę labai mažai seksualiai aktyvių vyrų, perkopusių penkiasdešimt, kurie naudojasi internetu ir negavo mano motinos elektroninio „Sveikas, jūreivi!“ ekvivalento.

Šįryt važiuodamas į darbą ant motociklo galo, klausausi Pisito laidos su klausytojais: *Thai Rath* rašo, kad automobilių vagys sumanė naują triuką: išsinuomoja automobilį, kerta juo sieną į įstatymų nepripažįstančią Kambodžą, parduoda kokiam khmerų banditui, praneša Kambodžos policijai, kad jis dingo, ir palieka nuomos firmas kreiptis į draudimą. Pasak *Thai Rath*, dėl viso šito kalti tajų farai. Prieš Pisitui pristatant savo svečią, draudimo ekspertą, išklausomas įprastinis antplūdis skambintojų, nepatenkintų korumpuota policija.

Pisitas nusijuokia:

– Belieka prieš farus kepurę nukelti, panašu, kad be aukos jie neranda nusikaltimo. Juk kas gi čia nukentėjusieji?

– Visi, dėl padidėjusių draudimo įmokų.

– Argi vidutinis tajų vairuotojas moka už draudimą?

Dabar juokiasi draudimo ekspertas:

– Ne, jei jis patenka į avariją, sumoka kyšį policininkui.

Skambintojas:

– Ar tai reiškia, kad pinigai, kurie eitų draudimo kompanijoms, dabar atitenka policijai?

Juokiasi Pisitas:

– Na, panašu į tai, ar ne?

Skambintojas:

– O tai čia gerai ar blogai? Pagalvokit, jei policininkai negautų tų pinigų, tektų didinti jų algas, o tai reikštų mokesčių didėjimą, ar ne?

Pisitas sužavėtas:

– Tai labai tajiškas klausimas.

Kai atvažiuoju į policijos nuovadą, Džouns jau ten, mūsų darbo kambary. Nusprendžiu pradėti dinamiška nata, mat įsivaizduoju, kad joje esama trupučio amerikietiškos agresijos ir kad ta agresija jai patiks.

– Kimberle, juk Vorenas turi būti dar kažko prisidirbęs. Ką nuo manęs slepi?

Atsisėdu šalia jos už paprasto stalo kryžminėmis kojomis. Mes tęsiame užvakar pradėtą darbą, tarp mūsų medinėje dėžėje sukrauta krūva kasečių. Džouns sumojo, kad neturėsime įrangos klausytis Kvantike naudojamų didžiaričių juostų, tad paprašė, kad Elijo telefono pokalbiai būtų perrašyti į kasetes. Be to, ji lygiai taip pat aiškiaregiškai numanė, kad ir kasečių neturėsime kuo klausytis, todėl važiuodama čia nupirko porą pigių ausinukų ir dabar daro pertrauką pasikabinusi ausines ant kaklo. Ant plikų stalo lentų, be ausinukų ir mūsų alkūnių, daugiau nieko nėra. Nei tušinukų, nei popieriaus, nei kompiuterių, nei segtuvų, tačiau kambario kampe guli krūva kažkieno numestų senų bylų, o kitame kampe stovi tuščia kėdė.

– Kodėl esi toks tikras, kad jis prisidirbęs dar kažko, be meno padirbinėjimo? – kalbėdama ji nežiūri į mane.

– Iš esmės dėl to, kad nemanau, jog jis užsiima meno padirbinėjimu. Manau, kad nori taip galvoti, nes jauti jam pagiežą. Taigi svarstau, kodėl gi laikai jam užanty tą akmenį, ir atsakymas, ateinantis man į galvą – seksas. Jūs vyrais piktinatės ne dėl turtų ar galios, ar dėl to, kad jie valdo daugiau pasaulio už moteris, jūs nekenčiate mūsų už tai, kad turime pimpalus.

Kimberlė su nuovargiu atsako:

– Sončajau, tas mitas apie falo pavydėjimą mano šalyje jau pamirštas dar prieš man gimstant, ir aš visai neturiu ūpo atgaivinti šitų priešistorinių mūšių. Visai be reikalo vakar vakare išgėriau truputį tajiško alaus ir man nuo jo plyšta galva, o tai, kad tenka klausytis tųdviejų vogravimo gerkliniu Harlemo dialektu, irgi nepadeda. Beje, čia ne rasistinis komentaras, o tiesiog sociologinis pastebėjimas. Ir negana to, eidama čia jau trečią kartą per tris dienas užkliūvu už kanalizacijos šulinio ir pasisuku čiurną. Pasakyk man, išmintingasai, kodėl gi tavajame mieste šulinių dangčiai turi būti tris ketvirčius colio virš šaligatvio? Žinau, kad tokia pastaba skamba šovinistiškai, bet savojoje šalyje mes turime ekscentrišką įprotį juos *sulyginti* su šaligatviu. Jei jo neturėtume, Niujorko miestas bankrutuotų per ieškinius dėl aplaidumo. Neabejoju, kad tam esama priežasties. Tai juk karma, taip? Visi Tailando piliečiai praleido kokį vieną ankstesnį gyvenimą kaišiodami kitiems kojas, todėl dabar patys turi kliuvinėti?

Nutaisau malonią šypseną.

– Mes nekliuvinėjame. Kliuvinėja tik *farangai*. Tikriausiai pati ankstesniame gyvenime ir kaišiojai tas kojas kitiems.

Ji purto galvą.

– Gerai, baikim. Bet dėl ko tu šįryt apskritai toks žvitrus?

Geras klausimas. Man prireikė muilintis penkis kartus, kad išplaučiau „Johnson's“ iš odos ir plaukų, tačiau turės praeiti dar kelios dienos, kol išgaruos tas ypatingas švytėjimas, tas fališkas išdidumas, kuriuo joks geras medituotojas neleistų sau nuodyti

proto. Niekada nemaniau, kad galėsiu susidoroti su tokiu iššūkiu, tačiau nors kaskart mušant Bekhemui trijų N koncentracija ir trūkinėdavo, regis, man visgi pavyko. Tokie žygdarbiai į mano egotizmą niekada neįėjo. Nusprendžiu pakalbėti apie bylą.

– Manau, kad Vorenas sužalojo kokią nors moterį, galbūt prostitutę. Ir manau, jis taip gerai tai nuslėpė, kad Kvantikas neturi jokių šansų kada nors gauti tuos įrodymus ir iškelti jam kaltinimus.

– Jei taip ir yra, man su tavimi apie tai kalbėti būtų neapdairu, ar ne? Pasiklausyk šito, gali būti, kad kaip tik to ir ieškai, nors aš nelabai susigaudau tavo okultiniuose samprotavimuose.

Ji paduoda man savo ausinuką ir ausines.

Klausyk, bro, dar šio to tau nesakiau. Aš pasiskolinau pinigų. Turbūt tau nesuprast, ką tas čia reiškia. Pasiskolini pinigų, atiduodi pinigus, ranka čia nenumosi. Šneku apie ryklius, bro, ryklius, kokių Amerikoj nėr. Šitiems žmonėms, žinok, gąsdint ir nereik.

Jo, daugmaž numaniau, Bili. Buvo atėję į galvą. Kiek?

[Nesuprantamas atsakymas.]

Kad jį kur velniai, kaip nemažai, bro. Tiek šiuo metu nė neturiu, o jei ir turėčiau, turbūt panaudočiau juos investicijoms į priekį. Dabar užsiiminėju verslu, man reikia pinigus priverst dirbt.

Neprašau būtent pinigų. Padėk man ištrūkt, Eli. Man reikia pagaliau iš čia ištrūkt ir jau visam. Tik pasakyk man, ką daryt, kaip senais laikais. [Viljamas šnabžda prikimusiu balsu, kaip šnabžda viduje bliūkštantis žmogus.] *Gi pažįsti mane, viskas, ką kada apie mane sakei, yra tiesa. Aš esu kaip tas atsarginis, su antro vaiko sindromu. Ir, be to, trisdešimt metų tik įsakymų ir teklausau.*

Man velniškai gerai sekasi daryti ką liepiamas, Eli, žinai, kad taip. Puikiai įvykdysiu bet kokį tavo nurodymą, iki mažiausių detalių. Tikrai žinau. Duok į snukį, jei žinočiau, dėl ko visa tai. Visiškai nenuraukiu.

Bili, kaip manai, protinga ar ne pradėt šnekėt tokius dalykus per teisto bandito telefoną?

Gerai, gerai, taip nedarysim. Nepyk, Eli, atsiprašau, kad tau reikėjo šitą pasakyti. Blogai padariau... [Labai ilga pauzė, gal net kokių penkių minučių, o kai jau nusprendžiu, kad pokalbis baigtas, ir laukiu kito, pasigirsta toks dvasinės agonijos kauksmas, kokio iš suaugusio vyro dar negirdėjau. Ir jis trunka ilgiau nei trisdešimt sekundžių.]

Pakentėk ten, Bili. [Atodūsis.] *Pažiūrėsiu, ką galiu padaryt.*

Blogai man, bro, oi blogai. Esu žiauriai peršikęs.

[Švelniai.] *Matau, vaiki, matau.*

Sustabdau ausinuką ir nusiimu ausines. Su dėkingumu linkteliu Džouns. Ji pasiima jį atgal ir pasideda ant stalo.

– Gerai, sutarkim šitaip. Tu papasakoji man, kodėl esi toks įsitikinęs, kad aš esu įsitikinusi, jog Vorenas sužalojo kokią nors moterį, o aš tau pasakau – buvo taip ar ne.

– Čia būta kažkokio skandalo, dėl kurio visi nervinasi. Atrodo, kad pusė vadovaujančių Bankoko pareigūnų dalyvavo jį dangstant. Nežinau, kas ten nutiko, bet pulkininkas daugiau ar mažiau pripažino, kad tai susiję su moterimi. Pagalvojau, kad jei jis čia padarė kažką panašaus, galėjo lygiai tą patį padaryti ir jūsų šalyje.

Bet kokia užuomina apie mano pulkininką priverčia Džouns žandikaulių raumenis dirbti dvigubai. Panašu, kad žodžius ji renkasi atsargiai:

– Dvidešimt devynerių metų prostitutė, nuolankaus sekso specializacijos. Imdavo didžiules sumas už tai, kad leisdavosi turtingų vyrų surišama ir žeminama ir apsimesdavo, kad jai tai patinka. Ji buvo kieta, protinga ir mokėjo suvaidinti orgazmą taip... na, taip, kaip moka bet kuri moteris. Rinkdavosi tik tuos vyrus, kurie nuėję per toli per daug prarastų. Manė vyrus kiaurai permatanti, bent jau tokius vyrus, ir niekada nesutikdavo dirbti prieš tai jų neįvertinusi. Matyt, nusprendė, kad saugiau už Silvestrą Voreną ir nesuras. Manau, kad tai ir buvo tas vienintelis kartas, kada ji neperprato vyro.

– Jis ją sužalojo?

– Žmogaus kūnas negali išgyventi su mažiau nei šešiasdešimt procentų odos. Problema ne tiek kraujas, kiek vanduo. Drėgmę prarandi greičiau, nei gali ją susigrąžinti, net jei esi nepririštas ir gali atsigerti.

– Ji mirė?

– Gledis Pierson mirė 1996 metų vasario 15 dieną. Ji vis dar buvo surišta. – Džouns vėl užsideda ausines, paskui vėl nusiima. – Visi, dirbę su ta byla, žino, kad tai padarė Vorenas, bet nėra jokių įkalčių, jokių plaukų ar audinių, jokios spermos, jokios DNR. Mes manome, kad po savęs iškuopti jis pasisamdė kokią nors komandą, specialistus, kurie paprastai dirba mafijai.

– Naudojo peilį?

– Botagą. Tai vadinama užplakti negyvai, – ji be perstojo junginėja savo ausinuką – įjungia, išjungia, įjungia, išjungia. – Kiek mokiausi psichologinio nusikaltėlių profiliavimo, sakyčiau, kad tuo momentu abi Silvestro Voreno pusės suėjo į vieną. Manau, kad jis ir anksčiau dažnai naudojosi tokios specializacijos moterų paslaugomis, tačiau šitoje būta kažko, kas privertė jį peržengti ribą.

Manau, kad tai buvo ekstaziškiausias jo gyvenimo momentas, kažkas, kam jis pasąmonėje kaupėsi nuo pat paauglystės, tačiau buvo pernelyg apdairus, per daug susitvardęs ir turėjo stiprybės, kad iki tol tam nepasiduotų. Tačiau tai buvo toks dalykas, kurį anksčiau ar vėliau jam teks pakartoti. Paprastai iš paauglystės laikų kylanti psichozė visiškai išsikeroja tarp trisdešimt penkerių ir keturiasdešimt penkerių. Čia kalbame apie vyrus, baltaodžius vyrus. Tačiau Vorenas yra labai disciplinuotas žmogus, ir jo atveju siena tarp sąmoningojo aš ir galvoje verdančių fantazijų turėtų būti kur kas storesnė. Manau, kad iki tokio pobūdžio dalykų jis gyvenime priėjo gana vėlai. Gal vartojo ir narkotikus, bet kažkaip tuo abejoju. Manau, kad jis pats tikriausias psichopatas ir cheminė pagalba jam nereikalinga, – ilga pauzė; Džouns aiškiai susijaudinusi. – Tu teisus, kai supratome, kad negausime mums reikalingų įrodymų, kiti komandos nariai nuleido rankas, tačiau aš nusprendžiau, kad jis užsiima meno padirbinėjimu. Tai buvo dingstis ir toliau tirti jo veiklą... ir sužinoti šį tą apie Rytų meną. O ką man prarasti? Buvau įsiutusi, be to, nemanau, kad visos jo transakcijos teisėtos. Menas yra kur kas sudėtingesnis už žmogžudystę, taigi nelabai kas Biure su manim pasiginčys, kai sakau, kad esama klastojimo įrodymų – iš kur jiems ką nors žinoti, nepasiskaičius kokios nors enciklopedijos apie senovinius Pietryčių Azijos meno kūrinius? Anksčiau ar vėliau aš jį prigriebsiu. Dėl Dievo meilės, Alą Kaponę susėmė už vengimą mokėti mokesčius. O tu bent nutuoki, kas nutiko čia?

– Ne, tik tiek, kad manau tai buvus rusę prostitutę. Ar turi savo aukos nuotrauką?

– Galiu gauti. Nupasakoti ją galiu iškart. Nuostabiai graži šviesios odos afroamerikietė, dailių ilgų kojų, pilnų standžių krūtų, puikaus veido, visomis vaivorykštės spalvomis dažytais plaukais, bamboje įvertas mažutis nefrito rutuliukas ant aukso strypelio. Be to, aukšta, kiek žemesnė nei šešių pėdų. Beveik neabejojame, kad

tą aukso papuošalą ji gavo iš Voreno. Tokios rūšies prostitucijoje preliminarūs pokalbiai ne naujiena – vis dėlto iš rankų į rankas pereina daug pinigų. Paprastai moteris paklaustų, kokių drabužių, apatinių, erotinių reikmenų ir fantazijų klientas nori. Mes manome, kad Vorenas pageidavo prisitaikyti jos kūną, įverdamas savo auksinį bambos papuošalą, ir ji sutiko.

Durims atsidarius, mes liaujamės kalbėti. Atėjo Monitorius.

Taip jį pavadino Džouns. Iš tikrųjų jis – detektyvas konsteblis Anusornas Mutra, pasirodė čia vakar, atsiųstas į nuolatinį darbą iš Penkioliktojo rajono, su geriausiais pulkininko Suvito linkėjimais. Sukryžiavęs kojas jis sėdinėja ant kėdžių kabinetų ir kambarių kampuose ir, jei neminėsime apsilankymų tualete, yra nematomu saitu pririštas prie manęs. Kakta siaura, žandai nudribę, pavėpusi idioto burna, tačiau jis meistriškai užprogramuotas nusukti mane nuo bet kokios tyrimo gijos, galinčios nuvesti prie Voreno. Protingiausia, ką jis turi, – naujas kairėje priekinėje kišenėje laikomas telefonas „Nokia“, kur tereikia paspausti vieną mygtuką ir jis kaipmat sujungiamas su savo šeimininku Penkioliktajame rajone. Prie jo Voreno pavardės neminime, nors angliškai jis ir nemoka. Jau pasiskundžiau pulkininkui, naudodamas paprastai puikiai suveikiančius argumentus: kaip save gerbiantis genties vadas gali toleruoti konkurentų šnipą pačiam savo gyvenvietės vidury? Vikornas paslaptingai atsakė, kad jei aš rūpinsiuos Monitoriumi, jis dar gali išgelbėti man gyvybę. Mudu su Džouns stebime, kaip Monitorius nueina į kitą kambario pusę ir atsisėda į savo įprastinį kampą.

– Gal raskim jam kokių žirnių pagliaudyti? – klausia Džouns.

Į šitą sąmojį nesureaguoju, nes aptikau gal ir visai perspektyvią tyrimo giją.

– Ar kartais nebūtų man arba jums paprasčiau, Kimberle, – tampu amerikietiškai mandagus ir net nutaisau amerikietišką šypseną, – jei gautume mūsų juvelyro keleto pastarųjų metų

dienotvarkę, kitaip tariant, sužinotume, kada jis tiksliai buvo Bankoke?

– Tarkim šitaip. Jei tai padarysiu aš ir sužinos ne tas, kam reikia, mane perkels į registrų skyrių. Jei tai padarysi tu, ne tas, kam reikia, tikrai sužinos, ir tave perkels į kitą gyvenimą. Pažiūrėsiu, ką galiu padaryti. Tu pažiūrėk, ar gali sužinoti, kiek rusių prostitučių Bankoke ištiko belaikė mirtis per, tarkim, pastaruosius penkerius metus. Jei tau nedera tikrinti duomenų bazės, visada gali pasinaudoti laikraščiais. Juk žinai, čia beveik nebūna dienos be vienokio ar kitokio politinio skandalo. Tikriausiai vis dėl tų viršvalandžius dirbančių pelno centrų.

Nekreipiu dėmesio ir į šį pasikandžiojimą, nes noriu dirbti toliau. Būtų ypač įdomu darsyk peržvelgti elektroninį Voreno ir Viljamo Bredlio susirašinėjimą, o tai reiškia, kad teks susimedžioti Bredlio kompiuterį, laikomą mūsų vadinamojoje įkalčių saugykloje. Paliepiu Monitoriui atnešti raktą ir iš karto šito pasigailiu, nes greičiausiai laikas užsitemps. Tas vos pakeldamas kojas prašliaužia mums pro akis. FTB padeda ranką man ant šlaunies ir kaipmat vėl ją patraukia.

– Atsiprašau. Šitas miestas išties išlaisvina visus seksualinius suvaržymus, ne tik baltiesiems vyrams. Buvau nuėjusi į tą vietą, apie kurią nuolat šneki, Naną? Maniau, kad jausiu visišką pasišlykštėjimą, bet supratau, ką norėjai pasakyti. Tos merginos gimusios medžioti. Nesakyčiau, kad jos labai laimingos dirbdamos tą darbą, bet nepanašu, kad ir labai kenčia. Nemačiau nė vienos, kuri prie diržo nebūtų prisisegusi mobiliojo. Daugumos jų akyse šviečia toji pinigų, sekso ir medžioklės jaudulio kombinacija, ir tai užkrečiama. Galiu įsivaizduoti, kaip gali ir dauguma moterų. Be to, nelengva žiūrėti į šitokią nevaržomą paleistuvystę ir pačiai nepanižti. O ir vyrai kai kurie velniškai patrauklūs. Visai ne vidutinio amžiaus pirdžiai, kaip leidai suprasti. Lyg tyčia ir pats esi velniškai patrauklus, jei leistum pareikšti, – sakydama šitai ji

nusisuka, todėl nematau, ar ji šypsosi, ar paraudusi, ar prikandusi lūpą kenčia aistrą be atsako.

– Nepamiršk, iš kur jos čia patekusios, – atsakau, vengdamas pagrindinės temos. – Bet kas yra geriau už kaimo viešnamį? Bet kas. Palyginti su tuo, *farangai* suteikia joms penkių žvaigždučių potyrius.

Ji vėl atsisuka į mane.

– Juk dauguma šitų merginų tikrai kilusios iš kaimo, taip?

Minutėlę pagalvoju, kaip čia nusitempus FTB kur nors į lovą, bet iškart susivokiu, kad tai yra vakarykščio užsiteršimo pasekmė. Būtent šitaip, per troškimą, kylantį iš troškimo, ir sukuriama karma. Tik todėl, kad man, pasinaudojus kūdikių aliejumi ir astronomine mano pulkininko investicija, pavyko sėkmingai įveikti trijų gražuolių burtus, dabar jaučiuosi galintis nebaudžiamai išdulkinti FTB. Tačiau Viešpats Buda jau prieš du tūkstančius penkis šimtus metų mokė, kad nebaudžiamumo nebūna. Kur kas elegantiškesniais žodžiais, nei man pavyktų išlementi, jis perspėjo, kad už putę susimokėti teks visada, vienaip ar kitaip. Pavyzdžiui, jei mudu keliautume į Džouns kambarį „Hiltone“, galėtų nutikti viena iš dviejų. Jai galėtų patikti labiau nei man arba man galėtų patikti labiau nei jai. Labiau sužavėtasis kaipmat taptų kito vergu, o to pasekmės būtų tragiškos abiem. Manau, kad greičiausiai iš pradžių aš krisčiau pakirstas jos sulig kiekviena diena vis stiprėjančių kerų. Pagavusi mane į savo spąstus, ji pasinaudotų savo kandumo talentu ir nugraužtų viską, kas manyje jai svetima: mano tikėjimą atgimimu, mano dvasinę dimensiją, mano meditaciją, mano budizmą, mano pomėgį į viską, ką valgau, dėti didžiules dozes aitriųjų pipirų. Ji nesuprastų bandanti mane paversti amerikiečiu, bet kol apsigyvenčiau su ja kokiame nors prabangiame, tačiau bedvasiame priemiestyje viename iš daugybės į kitus panašių Amerikos miestų ir sąžiningai imčiausi kokio nors imigrantiško darbo, prabilčiau su amerikietišku akcentu ir būčiau priverstas trauktis pogrindin

su savo pipiriniais įpročiais, ji jau būtų pradėjusi manęs nekęsti, nes būčiau tapęs jai akmeniu po kaklu, o ir geismas jau būtų seniausiai išgaravęs. Gal net turėtume ir vaiką, o tada, žinoma, būtų dar prasčiau, nes mūsų bendroje karmoje dalyvautų ir šitas trečias asmuo. Po mirties, kad ir kaip stengtumės, vis tiek atgimtume į tokias aplinkybes, kur būtume priversti tęsti ten, kur baigėme. Iki to laiko jau būtume prisiekę priešai, o tada, pagal mūsų visatos balanso dėsnius, aš jau greičiausiai būčiau tapęs dominuojančiuoju. Ne, šiandien aš jos visgi nedulkinsiu.

– Sončajau, ką tu darai?

– Medituoju.

– Ar būtina tuo užsiimti dabar, vidury pokalbio? Juk mes čia neva dirbame.

Suprantate, ką turiu omeny?

Monitoriaus laukti nebėra prasmės, jis tikriausiai kažkur pasiklydo, todėl palieku Džouns prie kasečių ir išeinu pats ieškoti to rakto.

Pasirodo, Monitoriaus neįvertinau – jis puikiausiai surado tą raktą. Raktas jau buvo duryse, mat įkalčių saugykloje trys jaunikliai konstebliai Bredlio kompiuteriu žaidžia kažkokį kosmoso užkariavimo žaidimą. Polietilenas, į kurį įvyniojome kompiuterį, kad apsaugotume įkalčius, guli ant grindų, o tie trys jaunikaičiai – aštuoniolikos devyniolikos metų – atsinešė kėdes, maisto polistirolo dėžutėse ir kelias „7-UP“ skardines. Atrodo, jie pasiruošę čia užsibūti. Monitorius tyliai stovi už jų ir žiūri, kaip balti lankstūs gynėjai taško juodus šarvuotus užpuolikus, jo veido išraiška yra arčiausiai to, ką galima pavadinti susijaudinimu.

Šita situacija, kaip ir viskas gyvenime, yra naudingas galvosūkis praktikuojančiam budistui. Jei rėksi ir staugsi – prigeneruosi dar daugiau neigiamos karmos, nei prigeneravo šitie bernai. Kita vertus, pernelyg švelnus mano požiūris tik skatins jų nuopuolio kelią. Kaip tokiomis aplinkybėmis elgtųsi mano meistras abatas?

Nusprendžiu, kad iš tikrųjų man tai nė velnio nerūpi, taigi iš visų jėgų užtrenkiu duris. Poveikis smūginis. Trys greiti nusilenkimai, dvigubai greičiau išjungiamas kompiuteris, susirenkamas maistas, uždaromos polistirolo dėžutės, kompiuteris įvyniojamas į polietileną, „7-UP" išgeriamas pačiais didžiausiais gurkšniais, patalpa ištuštėja ir liekame tik mudu su Monitoriumi. Dėl tokių savo skubotų veiksmų man, deja, tenka vėl išvynioti ir įjungti kompiuterį, taigi strategijos nebūta pačios sumaniausios. Net jei ir nesugulčiau su FTB, man dar likę išsikuopti pakankamai teršalų.

Liepiu Monitoriui atvesti Džouns, o pats bandau atsidaryti Bredlio elektroninį paštą. Džouns ateina, kai aš jau pradėjęs skaityti. Man regis, bus patogiau, jei suskirstysime laiškus fazėmis.

I fazė [1996 m. liepa–rugsėjis]:

Bilai, tavo siuntinys vakar atėjo Fedeksu. Sutinku, vyrai viską suprato, bet dar yra ką paveikti.

Bilai, klausyk, jis padarytas gerai, galiu jį parduoti bet kur, bet tai ne tai, dėl ko tarėmės. Atskrendu Tailando oro linijomis kitą antr. Pašnekėsim.

Bilai, turiu pasakyti, kad paskutinis darbas man padarė didžiulį įspūdį. Dar truputį trūksta, bet jau labai netoli. Šiandien sumokėsiu antrą porciją. Taip ir toliau.

II fazė [1996 m. lapkritis–1997 m. liepa]

Bilai, turiu pripažinti, kad esu tavimi sužavėtas. Nesu tikras, kaip tęsime toliau, tačiau sutinku, kad galima ir toliau tartis internetu. Manau, kad bus geriausia, jei numatytus projektus ir eskizus siųsi man elek-

troniniu paštu, aš atrašysiu su bendro pobūdžio komentarais, o tada tu viską pakoreguosi ir ištobulinsi smulkmenas (tau tai velniškai gerai sekasi), ir šitaip dirbsime, kol sutarsime dėl kelių trimačių modelių. Šitoms papildomoms išlaidoms siunčiu atskirą sumą. Turiu pasakyti, kad baisiausiai džiaugsmingai laukiu. Kaip vaikas per Kalėdas. Tik tiek, kad čia viskas tikra, jei supranti, ką turiu omeny.

Bilai, gavau tavo projektus. Visiškai sutinku, kad šiuo atveju interneto galimybės ribotos, taigi verčiau siųsk originalus Fedeksu. Ir toliau savo komentarus siųsiu internetu, o smulkiau paaiškinsiu, kai susitiksime. Kitos savaitės pabaigoje būsiu BKK. Tačiau gyvensiu „Oriental" ir, manau, esu paaiškinęs, ką tai reiškia. Čiučou bosai rengia vieną iš tų savo vakarėlių. Paskambinsiu tau, ir susitiksime kur nors tyliai. Kad ateitum į „Oriental", nenoriu. Kai gyvenu Rachadoje, visai kas kita. Esu tikras, kad suprasi.

Bilai, šiandien gavau tavo Fedekso siuntinį ir esu dar labiau nudžiugęs. Šita mudviejų veikla prašosi visai naujo perspektyvos kampo. Sakoma, kad senas šuo negali išmokti naujų triukų, bet mano požiūris kur kas budistiškesnis: išmokdamas naujų triukų, padedi sau netapti senu šunimi!

III fazė [1997 m. rugsėjis–1998 m. pabaiga]

Bilai, suprantu tavo abejones dėl savo darbo ir jo galutinio tikslo, tačiau, tiesą sakant, dabar vargu ar tinkamas laikas dėti į kojas. Turi pabaigti ką pradėjęs. Būk tikras karys.

Bilai, tai fantastika! Laukiu nesulaukiu, kad viskas būtų baigta! Kito mėnesio pradžioje būsiu BKK ir tikiuosi, kad leisi man užmesti akį? Tada ir pasimatysim, ir atsiprašau, kad paskutiniame laiške buvau kiek netaktiškas.

Džouns žiūri į ekraną man per petį. Pakeliu į ją akis. Ji raukosi, žandikaulis kruta. Manau, kad ji ima suvokti, kas tai padarė, ir dabar jau suprantu, kad man tai bus problema, tačiau ji neišvengiama. Žiūriu ir neatsižaviu, kaip joje ima dominuoti toji dalykiška profesionalioji jos pusė. Šiuo metu jos galvoje seksu net nekvepia.

– Šitaip jų neskaičiau. Labai gudriai sumanei šitaip suskirstyti juos į fazes. Gal norėtum paaiškinti, kas čia tave šitaip įkvėpė?

– Jo balso tonas kasetėse. Tas į juodžiausią neviltį įpuolęs, tačiau talentingas atsarginis, tas įsakymų vergas, už pinigus pasiryžęs bet kam, jis šitaip elgiasi. Toji simbiozė tik prasidėjo nefritu. Ir išsivystė į kažką visiškai kito.

– Tačiau mes nežinome, kad Bredlis žinojo... viską, kas galėtų suktis Voreno galvoje.

Atsidūstu. Man čia viskas akivaizdu, bet amerikietiškoje teisėtvarkoje intuicija aiškiai nevaidina jokio vaidmens.

– Taip, nežinome, tik tiek, kad Bredlio žinojimas būtų buvęs nenugalimas motyvas jį nužudyti. Bet šiaip ar taip, pažiūrėk, kaip nuo antros fazės keičiasi jo tonas. Ar gali įsivaizduoti šitaip vaikiškai besidžiaugiantį Voreną, jei to džiaugsmo priežastis nebūtų kažkas visai kito? Šitas žmogus visą gyvenimą sukasi brangakmenių prekyboje – kaip kažkoks Bredlis galėtų jį šitaip sujaudinti nukopijavęs kokią nors nefrito figūrėlę, tarkim, tą žirgą su raiteliu?

Džouns purto galvą. Pažiūriu jai į akis ir suvokiu, kad ji vis dar neperpratusi tos neapsakomos blogio gelmės, bet gal taip ir geriau. Liko dar labai daug darbo. Gyvačių problema neišspręsta, ir aš labai noriu sužinoti, ką tokio padarė Vorenas, ką Vikornas su Suvitu nori nuo manęs nuslėpti.

Kol Džouns išvažiavusi į ambasadą suieškoti Gledis Pierson nuotraukų, aš išeinu iš nuovados į vieną interneto kavinę pa-

skaityti *Bangkok Post*, dienraščio anglų kalba, – jis internete publikuojamas visas ir turi puikų dešimties metų senumo archyvą. Kantriai peržiūrinėdamas tūkstančius straipsnių ir reportažų, kur rastas žodis „nužudymas“, susivokiu švaistantis laiką. Suspausdinu: „rusės prostitutės“, ir man prieš akis iškart iššoka vardas: Andrejus Jamskojus. Karmos keliai paslaptingi ir negailestingi. Tvirtai įsitikinęs, kad nenugyvensiu šito gyvenimo be dar vieno brutalaus seanso su Jamskojumi, metu tą internetą, susimoku 50 batų už penkiasdešimt minučių ir laukdamas grąžos užmetu akį į kitus prie kokių dvidešimties kavinės monitorių sėdinčius vartotojus. Vien moterys nuo aštuoniolikos iki trisdešimties, viena kitai padeda su anglų kalba.

– Ačiū tau už – *imigus*?

– *Pinigus*.

– Gerai, ačiū tau už pinigus.

– Ačiū tau, *mielasis*, už pinigus.

Kikenimas.

Sugrįžęs į nuovadą randu FTB, jau įvaldžiusią važinėjimo motociklų taksi meną, gyvą ir sveiką parvažiavusią iš ambasados. Monitoriui spoksant blizgančiomis akimis, mes lyginame nuogų Gledis Pierson ir Fatimos nuotraukas. Džouns paaiškina, kad tokias nuotraukas Pierson plačiau naudojo reklamos tikslais. Padedame jas šalia viena kitos ir uždengiame popieriaus lapu jų visai nepanašius veidus. Mudu su Džouns susižvalgome.

– Vienodos! – sako Monitorius. – Tas pats kūnas! Net toks pats daiktas jos bamboje. Geriau už kosmoso užkariautojus.

Džouns išima kitą nuotrauką, pomirtinę, kur Pierson guli veidu žemyn ant morgo stalo. Monitoriaus akys vis dar blizga. Aš nusuku savąsias.

– Ar tai tavo teorija, kad šitai darydamas jis su ja užsiiminėjo seksu? Manau, kad botagas labai ilgas.

– Padarėme daug bandymų. Tu teisus, tokiai penetracijai reikėjo mažiausiai šešių pėdų botago. Mes manome, kad jis turėjo padėjėją.

– O, – sakau, – padėjėją?

– Yra daugybė žmonių, kurie tai padarytų. Taip pat ir moterų, ne tik vyrų. Ir nepamiršk, koks turtingas tas juvelyras. Bet ar matai, kokie vienodi visi rėžiai? Tas, kas tai padarė, tikrai moka elgtis su botagu. Kai tik pamatau šitą nuotrauką, iškart pagalvoju apie markizą de Sadą ir jo asmeninį tarną.

Džouns išima dar vieną nuotrauką. Čia Pierson apversta ant nugaros.

– Ir krūtys?

– Taip. Gal gali duoti šitam iškrypėliui kokią užduotį, kol dar netrenkiau jam į snukį.

– Eik, parnešk mums kavos, – paliepiu Monitoriui.

40

Mudu taip pripratę sėdėti ant Džouns nuomojamo automobilio galinės sėdynės, kad tai galima palyginti su sėdėjimu drauge ant sofos priešais televizorių. Praleidę aistringo poravimosi stadiją, nuo flirto iškart perėjome prie beseksės tolerancijos. Manau, kad tai galima laikyti puikiu postindustrinio romano pavyzdžiu. Šitą mintį tik sustiprina Monitorius, sėdintis priekinėje sėdynėje ir žiaumojantis riebias kiaulienos dešreles, dėl kurių privertė mus sustoti prie vieno gatavo maisto prekystalio. Jis tarsi košmariška atžala, nelaukta ir neplanuota.

– Jei aš supratau, kodėl mes važiuojame į Patają, būtų baisiai įdomu sužinoti, kaip ruošiesi atsikratyti Monitoriaus? – man į ausį sušnibžda Džouns.

– Turiu vieną planą.

– Taip ir pamaniau, kad turėtum turėti, – nusižiovauja. – Tai koks gi žmogus tas Jamskojus? Dar vienas urka gangsteris su kirilicos tatuiruotėmis ant kaktos ir bukletu, be kita ko, reklamuojančiu karinės kokybės plutonį?

– Ne visai.

Pataja – pajūrio kurortas už maždaug valandos kelio nuo Krungtepo, jei kada nors būtų įmanoma važiuoti neįstringant grūstyse. Be to, tai yra būtent ta vieta, kur Industrija atskleidžia tikrąjį savo veidą, parodo, kas yra iš tiesų: Didžioji Industrija. Džouns pasiėmusi savo *Lonely Planet* vadovą ir dabar jį cituoja:

> Metinė sekso industrijos apyvarta beveik dvigubai viršija metinį Tailando valstybės biudžetą. (Nieko sau!) Apskaičiuota, kad tik maždaug 2,5 procento Tailando sekso darbuotojų dirba baruose ir 1,3 procento – masažo salonuose. Likę 96,2 procento dirba kavinėse, kirpyklose ir viešnamiuose, kuriuose netailandiečiai klientai labai reti svečiai. Iš tikrųjų didžioji dalis šitos valstybės sekso industrijos užsieniečiams visiškai nematoma, manoma, kad tailandiečių ir netailandiečių santykiai sudaro mažiau nei 5 procentus visų santykių.

Džouns užverčia knygą ir pažvelgia į mane su tokia veido išraiška, kokios dar nemačiau – pažeminimo?

– Prostitucija niekada nebuvo mano pašaukimas. Žinoma, mokiausi su ja susijusių įstatymų ir žinau, kaip Valstijose areštuoti gatvinę darbininkę, daug žinau ir apie Gledis Pierson, tačiau niekada į tai nesigilinau sociologiškai. Pas jus šitas fenomenas išties velniškai įspūdingas. Įdomu, ar pasaulio istorijoje jis apskritai kada buvo tokio masto? Manau, kad čia jo sociologinė kilmė turėtų būti labai sudėtinga. Nepasakojau tau, bet kai buvau Nanoje, mačiau jauną amerikietį, gal kokių dvidešimt dvejų, dvidešimt

trejų, labai išvaizdų, tikrą saldainiuką, tik tiek, kad jis kažkokioje avarijoje praradęs abi rankas. Merginos su juo elgėsi lygiai taip pat kaip ir su kitais. Ir be jokios prievartos – jos klausinėjo, kaip jis neteko rankų, žaidė su jo bigėmis... sulaužė visas bendravimo etiketo taisykles... graibė jį ir paklausė, ar jis nenorėtų vestis jų į savo viešbutį? Jis buvo išsišiepęs lyg katinas, bet tuo pačiu metu jo akyse spindėjo ašaros. Nereikia būti psichologijos magistru, kad perskaitytum jo mintis. Jis atvyko į kitą pasaulio kraštą, kad su juo būtų elgiamasi kaip su bet kuriuo kitu. Nepajutau, kad kuri mergina būtų jautusi bent lašą fizinio pasibjaurėjimo ar žiūrėjusi globėjiškai. Tai tarsi... matyt, jūs nejaučiate to nepatogumo dėl fizinių trūkumų kaip mes. Tos moterys buvo jaunos, gražios, tobulų formų ir net nemirktelėjo.

Nors tokių pastebėjimų retkarčiais ir tenka išgirsti, net nežinau, ką atsakyti. Žmonės amputuotomis galūnėmis – tipiški Nanos lankytojai. Ne tik amputuotomis galūnėmis – savo šalių narcizistinėms kultūroms nepriimtinai žemi vyrai kaipmat išgraibstomi mūsų paslaugių moterų (jos greičiausiai bus panašaus ūgio arba dar žemesnės). Tavo išrankioje valstybėje, *farange*, chroniškas alkoholizmas gal ir laikomas viena iš raupsų formų, o pas mus tai tik menkiausias negalavimas, kurio neverta nė minėti. Nei zuikio dantys, nei protezai, nei žilė, nei plikė, nei šleivumas nesudaro jokių kliūčių patekti į mūsų rytietišką kūno demokratiją.

Staiga ir netikėtai, įvažiuojant į Patajos priemiesčius, mūsų pokalbis pasisuka keista linkme. Džouns uždeda man ant rankos savąją. Tai ne flirto gestas, tačiau švelnus. Pasakyčiau, netgi užjaučiantis.

– Sončajau, manau, kad kol kas šitoje byloje susigaudau. Gal ne taip gerai kaip tu, bet beveik. Dabar tau teks pasakyti, ko iš manęs tikiesi, atsižvelgiant į tai, kas nutiks toliau. Tai būtų sąžininga. Galvojau ir apie tave, ir apie šitą bylą, ir apie Tailandą, ir vis dar

esu čia. Nepabėgau atgal į Valstijas, nepaskundžiau tavęs FTB vadui, nenušoviau ir net neįspyriau tau į kiaušus. Vis dar esu čia. Jei nori, kad pasilikčiau, verčiau jau sakyk tiesą.

– Ar žinai, kas tai padarė?

– Taip.

– Vadinasi, žinai ir kodėl ji dėl to nekalta visomis žmogiškomis prasmėmis.

– Tik ne jokiomis teisinėmis prasmėmis.

– Kalbu apie asmeninius moralės principus.

– Kaip tik šito mus Akademijoje ir moko vengti. Mes tai vadiname kūrybingumo išsikerojimu. Ne, ne ir ne. Atsižvelgiama tik į įstatymą.

– Kultūrinis šokas. Atsižvelgiama būtent į kūrybingumo išsikerojimą. Net tavo taip niekinamas Vikornas turi stiprius asmeninius moralės principus ir jų niekada neišsižada. Jis vedė mane į susišaudymus, kur pats galėjo žūti. Jis – drąsus vadas. Gal tau jis ir atrodo dinozauras, tačiau esama priežasčių, dėl ko jį mylime. O bailių čia nemyli niekas.

– Nori, kad tylėčiau kaip žemė?

– Taip.

– Atiduosi man Voreną?

– Nežinau, ar galėsiu. Gal Vorenas priklauso man? *Tavo* partnerio jis juk nenužudė.

– Ir tavojo ne.

– Karmiškai jis už tai atsakingas.

– Lengva taip argumentuoti. Kaip nesunku ir pakeisti savo nuomonę. O gal jis mane nužudė šimtuose praeitų gyvenimų? Gal šįkart jis man skolingas? Bet kas, medžiojantis žmones, tau pasakys, kad dažniausiai tame nėra nieko asmeniško, bet kartais įvyksta ypatinga chemija. Aš noriu Voreno, Sončajau. Ar sutariam?

– Pagalvosiu.

Mes jau įsukę į Patają, lėtai slenkame pagrindinės gatvės palei vandenį eismo upe.

– Ar tikrai mačiau barą, kurio pavadinimas – „Gaidelio ir putės baras“? – domisi Džouns. Jos nuotaika drastiškai pasikeitė, ji atrodo pikta. – Ar čia esama *nors ko*, neskirto seksui?

Ji turi racijos. Gatvėje palei jūrą baras prie baro, o už kiekvieno baro – komanda merginų, už 500 batų padarysiančių, ko tik panorėsi, svarbu, kad neskaudėtų. Mūsų tauta myli taiką ir santarvę, mes nemėgstame skausmo. Jį sukeliančių žmonių irgi nemėgstame. Įstatymui, seksui ir mirčiai neteikiame daugiau reikšmės, nei šitos iliuzijos nusipelno, tačiau tyčia sukelti kančias yra visiškai nebudistiška.

Nusisukusi nuo barų ir grįždama prie manęs ir bylos tyrimo, Džouns klausia:

– O ar galėtum nors kiek paaiškinti, kodėl Fatima buvo Voreno salone?

– Ne. Visai negalėčiau. Sutinku, kad tai mįslė.

– Kaip ir ta mįslė, kokiu būdu tas pitonas?..

– Kokiu būdu tas pitonas, yra tik antraeilis klausimas, palyginti su klausimu, kodėl tas pitonas?

– Žinau.

Nakluos gatvėje liepiu vairuotojui išleisti mudu su Monitoriumi iš automobilio. Per karštį sparčiai nueiname prie parduotuvės, kurios vitrina užversta piratiniais kompaktiniais diskais, daugiausia žaidimais.

– Žinau, kodėl taip darai, – pareiškia Monitorius.

– Tikrai?

– Ruošiesi išdulkinti šitą *farangę*, ane? Ar važiuosit į viešbutį?

– Dar nežinau.

– Nenorėčiau švaistyti tavo pinigų.

– Kaip čia taip?

– „PlayStation 1“ yra visiškai pasenęs. Jo, jis pigus, bet visai bevertis, panaudoto ir neparduotum.

– O kiti?

– „Microsoft Xbox“ geras, bet mažokai programinės įrangos.

– O „GameCube“?

– „GameCube“ geras, bet pasenęs.

– Ir lieka kas?

– „PlayStation 2“. Nerealus. Gali pumpuotis iš interneto, žaidžia viską, kas tinka PS-1, rodo DVD sekso filmus, gali žaisti DVD žaidimus.

– O kompiuterio reikia?

Monitorius keistai į mane pasižiūri.

– Įjungi į teliką kaip ir visus žaidimų pultus.

– O, nežinojau. O kiek tas PS-2 kainuoja?

– Septyniolika tūkstančių batų.

– *Septyniolika*?

– Nori, kad nesipainiočiau po kojom ir tylėčiau, taip?

– Taip.

Parduotuvėje Monitorius pradeda paslaptingai ginčytis su pardavėju dėl naujausio žaidimo, kuris vadinasi „Final Fantasy“. Pardavėjas, kokių penkiolikos metų vaikis žiedų prikniedytais antakiais, demonstruoja panieką. Atrodo, jam labiau prie širdies „Dragon Warrior VII“ ir net „Paper Mario“, o ne „Final Fantasy“, o Monitoriui tai atrodo nesuvokiama.

– Ką, gal juokauji? „Paper Mario“ geriau už „Final Fantasy“? „Final Fantasy“ nerealus.

Vaikis trukteli pečiais.

– Klausyk, aš čia dirbu, ką, tavo nuomone, veikiu kiauras dienas? Žaidžiu žaidimus. O ką tu darai?

– Aš faras.

– Tai ką, manai, kad gali su manim lygintis? Sakau tau, DW-VII yra nerealesnis ir gauni šimtą valandų.

Monitorius rimtai suglumęs.

– O kokia pabaiga?

– Nereali.

– O kaip dėl šaudymų, kur, tavo nuomone, geriausi?

– Mano nuomone? Kas gali būti geriau už „Unreal Championship“. Ten ginklai...

– Nerealūs?

– Nerealūs.

– O kiek prie aparato primeti žaidimų?

– Paprastai penkis, bet kadangi tu faras, gausi dešimt.

Monitorius man paaiškina, kad truputį užtruksime, kol jis rinksis.

– O kaip dėl porno?

– Turim visko. Ko tau reikia – normalaus ar gėjų? Sadomazo? Lesbiečių? Botagų ir vaško? Grupinio? Kokios rasės, *farangų*, kinų, indų, tajų, latinosų?

– Latinosų? O koks tas latinosų porno?

– Nerealus.

Monitorius linkteli man ir leidžiasi pardavėjo nuvedamas į vieną iš kabinų, kur jau pastatyta „PlayStation 2“. Pardavėjas įdeda diską, ir ekrane kaipmat atsiranda nuoga tamsiaakė gražuolė ant parko suolelio kažkur Pietų Amerikoje. Vienas po kito pasirodo jauni raumeningi vyrai skirtingų spalvų plaukais – blondinas, brunetas ir šatenas, aiškiai nudažyti tam, kad juos atskirtume. Monitorius tarsi koks ekspertas viską persukinėja į priekį, praleisdamas tuščias šnekas ir ekrane sustabdydamas tik penetracijos kadrus ir, prieš tęsdamas toliau, nagrinėja juos žinovo žvilgsniu. Po penkių minučių dėl latinosų porno jam viskas aišku, ir pardavėjas paleidžia kur kas rimtesnę pramogą – „Dragon Warrior VII“. Monitorius iš karto įsitraukia į žaidimą ir mosuodamas kalaviju, regis, padaro didelį įspūdį pardavėjui. Tada pardavėjas

grįžta prie manęs, o aš sumoku už aparatūrą. Lauke FTB laukia automobilyje. Klausia:

– Taip lengvai?

Linkteliu. Kai Monitorius kovojo su drakonu, jo veide pasirodė kažkas panašaus į proto apraiškas. Manau, čia esama kažkokio kultūrinio moralo, tačiau Džouns tokių minčių niekada neįvertina.

– O ką jis žiūri?

– Latinosų porno ir „Dragon Warrior VII".

– Ar tau neatrodo, kad jis yra ateivis iš netolimos žmonijos ateities?

– Kodėl tu gali sakyti tokius dalykus, o aš – ne?

– Ar mes leidžiamės į dar vieną tokio pobūdžio ginčą?

– Ne.

– Kaip paaiškinai Monitoriui, kodėl nori, kad jis nesipainiotų po kojomis?

– Leidau jam manyti, kad ruošiuosi tave išdulkinti.

– O ar tavo budistiniame kodekse nepasakyta, kad meluoti negalima?

– Tame esama santykinės tiesos.

– Nori ją suabsoliutinti?

– Šitai jau aptarėme. Mudu nei kultūriškai, nei fiziškai nesuderinami.

– Kitaip sakant, mano kandi amerikietiška asmenybė tau tiesiog atstumianti, taip?

– Tu puiki agentė.

– O ką, jei imčiau ir suminkštėčiau? Girdėjau, kad tokiose situacijose gali padėti „Johnson's" kūdikių aliejus, – ji nusuka akis nuo mano paranojiško žvilgsnio su patenkinta šypsena. – Toks protokolas, – sako ji langui, – dalijimasis informacija. Tavo pulkininkas gana selektyvus, bet, matyt, ir mes tokie patys.

Pajūrio gatvės pabaigoje pasukame į kairę, o paskui į dešinę. Pusiaukelėje į Jomtieno paplūdimį vėl pasukame į kairę, į turtuolių privačių daugiaaukščių kvartalo gatvę. Na, turtuolių bent jau Tailando standartais. Nuo to karto, kai buvau čia prieš keletą metų, niekas nepasivargino pergrįsti gatvės, o mums tenka sėdėti ir laukti automobilyje, kol apsaugininkas ateis ir atrakins vartus.

Kelionę apskaičiavau taip, kad, turint omeny tikėtinas eismo problemas, atvažiuotume apie vidudienį, kai visi gerieji rusai balansuoja tarp blaivumo ir girtumo. 12 valandų ir 12 minučių pasiekiame butą penthauze, 37-e aukšte, ir aš spaudžiu skambutį. Prisikankinau niekaip negalėdamas nuspręsti, ar paskambinti iš anksto, ar ne, ir visgi pasiryžau neskambinti. Jei aptiksim Jamskojų kompromituojančioje situacijoje su kokiu pustuziniu sibiriečių moterų be vizų arba perbuvusių savo vizų laiką, arba aiškių darbininkių, jis gali būti kur kas šnekesnis. Tačiau labai daug priklauso nuo jo girtumo laipsnio. Bus per girtas – išsijungs kaip aną kartą. Pernelyg blaivas – bus susikaustęs ir per daug užsisklendęs savo rusiškoje melancholijoje, kad apskritai bendrautų.

Manau, kad man pasisekė, nes duris atidaro kažkokia moteris. Kokių dvidešimt šešerių, dažyta blondinė, baltaodė, storomis lūpomis ir plėšriu žvilgsniu, kuriam, jos įsitikinimu, neįmanoma atsispirti. Ji vilki juodą suknutę, vos coliu ar dviem dengiančią tarpukojį ir itin gilia iškirpte. Jos kvepalai mano motinos standartų nesiekia, bet antra vertus, nemanau, kad šita moteris Paryžiuje praleidusi daug laiko. Moteris sutrinka ir jau ruošiasi uždaryti duris, bet aš mosteliu savo pažymėjimu.

– Endi, – nerūpestingai šūkteli ji.

Vietoj Jamskojaus pasirodo dar viena moteris su šortais ir trumparankoviais marškinėliais. Paskui dar viena. Ketvirtoji vilki iki pat kaklo užsagstytus ilgus naktinius marškinius.

– Čia reidas? – klausia pirmoji moteris, greičiau smalsaudama, nei susirūpinusi.

– Nežinau, – nuoširdžiai atsakau. – Noriu pasikalbėti su Andrejumi.

Galiausiai už tos moterų kompanijos pasirodo Jamskojus. Aukštas ir kumptelėjęs, išlaikęs beveik visus savo plaukus ir dėl to atrodantis jaunesnis už tas penkias dešimtis, praleistas šitame kūne. Jis atsilošia, darsyk įsižiūri ir plačiai išsišiepia. Pamanau, kad jis išgėręs kaip tik tinkamą kiekį alkoholio, kai jis prabyla:

– Sončajus! Seniai matytas! Užeik, mano mielas drauge, užeik.

Įeidamas stengiuosi Džouns veide įžvelgti, ką ji galvoja, nes manau, kad ji nustebs, mat jei neminėsime tos moterų kompanijos, šitas butas visai nepanašus į sutenerio namus. Čia baisi netvarka, o pagrindinė tos netvarkos priežastis – knygos. Jos visur – lentynose ant sienų, ant kilimo, sukrautos kampuose, po griūvančių krėslų kojomis.

Džouns akys gana plačios, tačiau daugiausia dėl to, kad ją, regis, nervina tos moterys su savo žvilgsniais ir šiurkščiai skambančios rusų kalbos nuotrupomis. Mano kuklia nuomone, Džouns kur kas patrauklesnė už jas visas, o tai ir galėtų paaiškinti tą jų spoksojimą. Nemanau, kad ji tas knygas apskritai pastebėjo, todėl parodau.

– Labiau apsėstos knygų žiurkės už Andrejų niekada nepamatysi. Tik pažiūrėk į jas! Prancūzų romanai, rusų, amerikiečių, italų, bet čia tik lengvieji skaitiniai. Jo specialybė – fizika. Jis iki šiol neatsilieka nuo naujovių, ar ne, Andrejau?

Mano klausimas nediplomatiškas. Jis minutėlei surūgsta, tačiau paskui atsigauna ir atlaidžiai mane apkabina.

– Iš tikrųjų tajai jokie jautruoliai, bet jie puikiai tai maskuoja ritualiniu mandagumu, – jis paaiškina Džouns. – Jei atimtume lankstymąsi ir kitus formalumus, pamatytume žmones, kuriems niekas nė velnio nerūpi, – jis kalba su stipriu akcentu, tačiau gramatiškai tobulai.

– Manau, kad pradedu tai suprasti, – atsako Džouns.

Ji dabar jau žiūri į knygas ir, kaip ir tikėjausi, atlyžta Jamskojaus atžvilgiu, nes jo keistenybės jai kur kas suprantamesnės už manąsias. Apie tokį stereotipą Džouns skaičiusi knygose, o galbūt mačiusi ir filmuose. Ji švelniai klausia:

– Ar jūs tikrai fizikas, išėjęs į pensiją?

– Bedarbis. Atleistas. Išspirtas. Nevyniokim į vatą. Mane norėjo išmesti dar prie Gorbačiovo, to pasaulinės klasės nevykėlio. O į šikną spyrė, kai ekonomika griuvo prie niekad neišsiblaivančio Jelcino. Jau kas kas, bet mes tai jau tikrai išsirenkam lyderius, oi išsirenkam.

Vis dar burnodamas ant Gorbačiovo ir Jelcino jis nusiveda mus į svetainę, kur chaosas beveik nugalėjęs tvarką. Čia vieninteliai vienareikšmiai orientyrai – trys nugerti degtinės buteliai atsuktais kamšteliais ant didelio plataus stiklinio kavos stalelio. Dar nuo praeito vizito prisimenu tą rusišką paprotį atidaryti ne vieną butelį. Vienas butelis gali būti pipirinės, kitas – abrikosų ar obuolių skonio; panašu į tąjų paprotį prie maisto patiekti kelių rūšių padažų. Žinoma, degtinė – ne maistas, nebent būtum rusas.

Jei neminėsim degtinės, reikia minutės kitos, kol akys atskirs vieną objektą nuo kito. Ir čia kaltos ne tik knygos. Visur voliojasi moteriški apatiniai, batai, peleninės, dulkių siurblys su žarna, apsukta aplink tą kavos stalelį, sumaigytos alaus skardinės, keli neatidaryti vyno buteliai, o ant šone stovinčio tualetinio stalelio tarsi kalnas pūpso krūva makiažo priemonių. Niekas nepadėta nei horizontaliai, nei vertikaliai, visi daiktai nei šiaip nei taip sukrauti vienas ant kito. Ir vis dėlto tai didelis butas su penkiais miegamaisiais, jame galėtų lengvai gyventi dvidešimt tvarkingų tajų merginų, ir nė dulkelės nebūtų matyti.

Dvi moterys nuseka paskui mus į kambarį, o kitos lieka dėl kažko rietis koridoriuje. Jamskojus, kažką rusiškai bambėdamas sau po nosimi, ima rankioti daiktus nuo vienos sofos ir mėtyti

juos į kampą: juodą liemenėlę, enciklopedijos tomą, šampūno buteliuką, knygas, tik tas, prieš pasmerkdamas naujai krūvai, smalsiai apžiūri tarsi seniai nematytas drauges. Po kelių minučių pagaliau prisėdame. Jamskojus atsisėda ant grindų, atsiremia į kitą, šiukšlėmis apkrautą sofą ir kažką pasako moteriai trumpa juoda suknele, ta suieško kelis plastikinius puodelius. Į puodelius ji pripila degtinės ir paduoda mums neklausdama, ar norėtume. Jamskojui ji paduoda visą butelį, o pati sau įsipila iš kito. Kitos tuo tarpu išeina iš kambario.

– Zoja turi susitikimą su kariuomenės generolu, – paaiškina Jamskojus. – Jis naujas klientas, tai ji truputį jaudinasi. Bet tik truputį. Todėl ir geria tik truputį. – Mes žiūrime, kaip Zoja įsipila dar degtinės į savo puodelį ir vienu gurkšniu makteli. Paskui rusiškai kažką pasako Jamskojui, o tas mosteli jai eit lauk iš kambario. – Nuostabu, ką?

– Kas nuostabu?

– Ar matėt jos figūrą po suknele? Galingos kojos, stora šikna, trumpas drūtas liemuo, apvalūs pečiai – tokios formos vystėsi tūkstančius metų, kad išgyventų stepėje ir dirbtų žemę, bet tam generolui ji atrodo egzotiška. Nors aplinkui šitiek rudaodžių deivių, už Zoją, kad ir kaip būtų keista, jis moka dešimt kartų daugiau.

Laukujės durys užsitrenkia.

– O gal tai meilė? – sako Džouns.

Jamskojus minutę apstulbsta, paskui pažiūri į ją ir plačiai plačiai išsišiepia.

– Geras. Labai geras. Atsiprašau, – jis prisideda degtinės butelį prie lūpų ir užverčia galvą. Stebiu, kaip sulig dviem dideliais gurkšniais jo Adomo obuolys dukart pakyla ir nusileidžia. – Tikriausiai amerikietei atrodau dar labiau žlugęs nei pats sau, ką?

– Man sunku spręsti, koks žlugęs jūs sau atrodote, – atsako Džouns.

Susivokiu, kad mudu abu su Jamskojumi žiūrime ir laukiame, ar ji bent siurbtels savo degtinės. Provokuodamas gurkšteliu savosios ir nudžiungu supratęs, kad ji iš pipirinės butelio. Džouns pagauna mano žvilgsnį ir pastato savo puodelį ant sofos ranktūrio.

– Pats sau atrodau labiau nei žlugęs. Aš suskaidytas į atomus. Kam geriau žinoti, jei ne man – juk buvau branduolinės fizikos specialistas. Kai didysis Sacharovas, mūsų mokytojas, pademonstravo savo poziciją, niekas nežinojo, kur tai mus nuves. Jis buvo tarsi Kristus, besivaržantis su Romos imperija. Kiek tuo metu būtų statę už Kristų? Persvara tikriausiai būtų buvusi didžiausia per visą senovės pasaulio istoriją. Bet antra vertus, jie nebuvo rusai. Rusai mėgsta prastus statymus.

– Dirbote su Sacharovu?

– Neperspauskime. Buvau jo asistento asistentas. Tiksliau, jo asistento asistento asistentas. Į pabaigą, kaip jau daugkart minėta, komunizmas tapo keistai hierarchiškas, – vėl trukteli iš butelio. – Labai ironiška, kad Rusijos visuomenės transformacija, iš esmės išprovokuota branduolinės fizikos specialisto Sacharovo, privedė iki mūsų suskaldymo į atomus, ar ne? Tarsi įgyvendintas prastas kalambūras. Žinoma, niekas mums nesakė, kad iki šito prieisime. Žinojome, kad kapitalizmas visus paverčia prostitutėmis, bet ne suskaidytomis prostitutėmis. Šito mes savo teoriškai logiškoje visatoje nesupratome. Žlugus Sovietų Sąjungai, tapau išdidžiu mažiausiai dvidešimties skirtingų asmenybių šeimininku. Globalinėje ekonomikoje tai neišvengiama. Aš – perdegęs fizikas, snobas intelektualas, girtuoklis, nenusisekęs poetas, išdavikas sutuoktinis, tėvas, kurio nėra, nebaigtų knygų rašymo meistras, nekompetentingas verslininkas, Rusijos baleto gerbėjas, bankrutavęs elementas ir suteneris. Visais vienu metu būti neįmanoma, todėl kaskart turiu nuspręsti, kurį Jamskojų turėčiau apsivilkti. Jūs Amerikoje turbūt pripratę taip greitai

kaitalioti kostiumus, turėjote daugiau praktikos. O rusams tai vis dar nelengva.

– Bet šitoks iššūkis jums turėtų būti smagus, – mano nuostabai, Džouns pakelia savo puodelį ir gurkšteli didelį gurkšnį, visai ne lašelį iš mandagumo. Ir pašnairuoja į mane. – Ir kuris gi iš tos daugybės vaidmenų jums sunkiausias?

– Sutenerio, – greitai atsako jis. – Tai net sunkiau nei parašyti knygą, ir reikalauja kur kas daugiau nuovokos už žaidimą su neutronais. Galima pamanyti, kad šitai lengva, juk kalbama tik apie pasiūlą ir paklausą, o kur dar papildomas pranašumas, kad prekės pačios savanoriškai save perveža ir nereikia jokių transporto ir pristatymo sistemų. Tik ne rusės. Kaip manot – aš vadovauju toms moterims ar jos man? Jos visiškai nepriklausomos. Dvi baigusios aukštąjį, viena mokslų daktarė, kitos dvi tik šiaip labai gerai išsilavinusios. Jei tik norėtų, visos galėtų gauti darbą Rusijoje, bet... – jis gūžteli.

– Nelabai gerai mokamą, ką?

– Tai ne visai dėl pinigų. Ne amerikietišku supratimu.

– O ką reiškia pinigai rusišku supratimu?

– Lošimo žetonai. Namo jos išvažiuoja tokios pat skurdės, kaip ir atvažiavo, bet būdamos čia gali lošti dideliais statymais tuose oficialiai neegzistuojančiuose policijos saugomuose kazino. Dalis rusų sutenerio pridėtinių išlaidų – sumokėti už jų bilietą namo, kai jos prašvilpia visus uždirbtus pinigus, – Jamskojus žvilgteli į mane. – Žinoma, tai ir atlygis policijai. – Dabar jis atsisuka į Džouns: – Visi tajų farai, išskyrus Sončajų, yra pasaulinės klasės verslininkai. Jų paprasčiausiai nenurungsi. Jei būnu neatsargus, jie nusisamdo merginas ir duoda man merginos kainos dydžio baudą – už prekybą moterimis – minus dešimt procentų mano išlaidų. Tik ne Sončajus. Jis net už mane prastesnis verslininkas. Matyt, todėl jis man ir patinka, nesijaučiu prastesnis už jį.

– Stebiuosi, – tariu, gurkšteldamas dar degtinės.

– Todėl, ir dėl to, kad jis dar didesnis beprotis už mane. Būtumėt girdėjus mūsų paskutinį pokalbį. Tarsi hinduistų mokslinė fantastika. Bet tikriausiai jam tai taip smarkiai kaip man nepatiko, nes ištisus trejus metus nesirodė.

– Baigęs įžeidinėti Budą tu išsijungei.

– Tikrai? Tai ko manęs nenušovei?

– Nemaniau, kad tu gyvas.

– Bet, kaip buvę, kaip nebuvę, ką aš ten sakiau?

– Sakei, kad Gautama Buda buvo geriausias pardavėjas per visą pasaulio istoriją.

Jamskojus atsisuka į Džouns:

– Aš buvau teisus. Jis pardavinėjo nieką. Būtent tą „nirvana" ir reiškia – nieką. Gydyti didžiajai kosminei negandai, kurią dauguma mūsų vadina gyvenimu, jis skyrė griežtą meditacijos kursą ir tobulą bet kokio skaičiaus gyvenimų nugyvenimą, kaip galutinį atlygį gaunant nieką. Negi manai, kad kas nors Medisono aveniu galėtų tai parduoti? Tačiau tada juo patikėjo visas Indijos subkontinentas. Šiandien pasaulyje yra daugiau nei trys šimtai milijonų budistų, ir jų vis daugėja.

– Be to, dar sakei, kad jis buvo teisus. Nebeprisimenu, kuo tai pagrindei.

– Teisingai. Pastebėta, kad juodosios kosmoso skylės, kurias iš esmės galima apibūdinti kaip nebūties kišenes, išskiria ir reabsorbuoja subatomines daleles. Gyvybė atsiranda iš nieko ir galiausiai vėl ten pat sugrįžta. Tik akių dūmimas, lygiai kaip jis ir pasakė prieš du su puse tūkstančio metų. Magija. O tai dar gali logiškai pagrįsti didžiausią prietarą nuo Nekaltojo Prasidėjimo.

– Va, prašau, – sako Džouns. – Tai tik viską patvirtina. Bet juk čia yra žodžių žaismas, ar ne? Jis pardavinėjo nieką, tik jei tą nieką supranti tam tikra prasme. Niekas budistui yra taip pat

ir viskas, kadangi tik niekas yra kažkiek realus, – ji drovokai vėl siurbteli degtinės.

Mudu abu su Jamskojumi išsišiepiame. Staiga Jamskojus keliskart suploja, ir aš priverstas prie jo prisidėti. Džouns išrausta, bet dar niekada nemačiau jos tokios patenkintos.

– Čia tu ją primokei? – klausia manęs Jamskojus.

– Visai ne. Nė nemaniau, kad budizmas ją domina.

– Ar domina? – klausia jos Jamskojus.

– Mane domina šitas pusprotis, – ji parodo į mane ir maukteli dar vieną didelį gurkšnį degtinės. – O budizmas yra vienintelis būdas jį normaliai užvesti. Prabilus apie budizmą su juo bent jau pokalbį užmegsi.

– Ir aš tą supratau, – sako Jamskojus. – Jis kaip tikras tajas sugeba užmigti pirmai progai pasitaikius, bet tik užsimink apie atgimimą ar nirvaną, ar reliatyviąją tiesą, ir jis pašoka it įkąstas. Va tas man šitoje šalyje ir patinka. Visi turi dvasinį matmenį, net mentai. Net vagys ir sukčiai. Kai kurie patys stambiausi gangsteriai nusipelno skirdami vienuolynams milžiniškas sumas ir aukodami vargšams. Norom nenorom susimąstai.

– Apie ką?

– Apie tai, ką mums atnešė pastarieji penki šimtai metų Vakarų civilizacijos. Jei būtume likę viduramžiuose, gal dabar šypsotumės ne mažiau už tajus.

– Įpilk man dar degtinės, – sako man Džouns. – Jau senų seniausiai, atrodo, kad amžinai, laukiau tokio pokalbio. Geriau už mokyklą.

Koridoriuje pasigirsta žingsniai, ir pasirodo ta moteris su naktiniais marškiniais. Po Jamskojaus komentarų stengiuosi kaip galima geriau įžiūrėti jos figūrą. Ji liekna ir išblyškusi, beveik juodais plaukais ir didžiulėmis žaliomis akimis. Man ji atrodo net egzotiška. Džouns jai plačiai šiltai nusišypso, kaip moteris moteriai, ir ta jai atsako tuo pačiu.

– Čia Valerija, – sako Jamskojus. – Ji ir yra ta mokslų daktarė. Matote, ji išgirdo šitą pokalbį ir negalėjo atsispirti potraukiui prie mūsų prisidėti. Tai viena iš milijono mūsų ydų – rusai yra amžini studentai. Iš mūsų kalbų apie gyvenimą Vakarai išaugo jau prieš penkiasdešimt metų.

– Tai geriau nei čiulpti pimpalus, – sako Valerija, eidama prie kavos stalelio, imdama ir užsiversdama vieną iš butelių. – Bet aš dar ne daktarė. Kaupiu disertacijai.

Angliškai ji kalba su silpnesniu akcentu nei Jamskojus, su britiška intonacija. Dabar, kai ji prabilo, matau jos kietumą, tačiau moters, kuriai niekas nerūpi, kietumą. Egzotiška ji man nebeatrodo.

– O vakar kazino irgi kaupei disertacijai?

Ta trukteli pečiais ir vėl užsiverčia degtinės.

– Tu teisus dėl rusų. Mes mėgstame viską prašvilpti vienu blogu statymu. Negaliu patikėti. Visas šitas seksas už nieką. Jei galėčiau išbraukti lošimą, galėčiau užbraukti savo kūno pardavinėjimą, tada jie vienas kitą panaikintų, bet man vis vien reikėtų susitaupyti daktarinei.

– O kokia jūsų sritis? – domisi Džouns.

– Vaikų psichologija.

Mudu su Jamskojumi stebime Džouns veidu nuslenkantį siaubą, tačiau Valerija, regis, to nemato ir žiūrėdama Džouns į akis ima nuoširdžiai pasakoti, kaip rusiškas aukštasis net pačioje Rusijoje nevertas nė skatiko, bet gavusi daktaro laipsnį ji galbūt galėtų įsidarbinti kokiame nors Amerikos universitete, pasinaudojusi savo moksliniu tyrimu apie gatvės vaikų nusikalstamumą, kurio Vladivostoke apsčiai, lygiai kaip Niujorke ar Los Andžele. Ji labai norinti patekti į Ameriką.

Kaip Jamskojus ir numatė, pusiau protingas pokalbis labai patrauklus ir kitoms trims moterims, dabar jos ateina viena po kitos, nešinos dviem nuo šalčio aprasojusiais degtinės buteliais. Atsiranda daugiau plastikinių puodelių ir, staiga ir netikėtai, pas

mus prasideda balius. Nepaisant jau praeinančio pasišlykštėjimo, kad užgrūdinta prostitutė kartu gali būti ir vaikų psichologė, Džouns, regis, pakeri visai protinga Valerijos moteriška draugija, gal net galinti į kažką išsivystyti jai dar bebūnant čia, galbūt ji galėtų padėti Valerijai patekti į Ameriką ir jos taptų geriausiomis draugėmis. Jiedvi neužsičiaupdamos pliurpia apie gausybę dalykų, o Jamskojus tuo tarpu išrutulioja teoriją apie tai, kad materializmas esąs dvidešimto amžiaus prietaras, viduramžiai, kuriuos pakeis Šviečiamasis magijos amžius. Jis mano, kad mane šitai sugundys, o tai tik parodo, kad jis nesupranta budizmo, kuris niekina magiją, bet kol kas dar nenoriu jo erzinti. Tos trys kitos moterys klegena rusiškai pramaišiui su anglų kalba, ir, atrodo, pasakojasi apie laimėjimo strategiją žaidžiant blekdžeką. Degtinė liejasi, triukšmas didėja, o aš pasineriu į tylą. Čia baltaodžių šventė. Matau tik milžinišką griaunamąją Vakarų kultūros jėgą su beprotišku poreikiu užpildyti erdvę, visą, kol neliks nė lopinėlio vietos ir tylos. Po kurio laiko klausiu:

– Andrejau, ar kuri nors tavo darbuotoja buvo užplakta negyvai?

Kurtinanti tyla. Džouns baisiai sutrikusi ir išraudusi. Valerija, sustojusi vidury sakinio, varsto mane tomis savo žaliomis akimis, ir jos man visai nebeatrodo tokios gražios. Jamskojus nusukęs galvą į sieną, o tos trys kitos, mano manymu, nelabai gerai mokančios angliškai, nudelbusios akis į kilimą. Kai Jamskojus vėl atsisuka į mane, jo burna perkreipta.

– Ar tai šito ir atėjai čia manęs paklausti?

– Taip.

– Nešdinkis!

– Endi! – sako Valerija.

– Dink, po velnių, iš mano namų!

– Endi, negali šitaip kalbėti su Tailando policininku. Tu esi rusas suteneris užsienio valstybėje. Baik.

Minutėlę pamanau, kad Jamskojus atsistos ir duos man į snukį, jis ir keliasi, tačiau yra pernelyg girtas, kad išsilaikytų ant kojų, netekęs vilties krinta atgal ir sėdi padėjęs galvą ant sofos sėdynės, nuleidęs rankas, tarsi negalėdamas jų pakelti.

– Kodėl? – jo akys maldauja. – Kodėl vėl reikia tai iškelti? Negi taviškiai nepakankamai padarė? Negi per mažai savo gyvenimo praleidau šitoje kankynėje? Negi aš dėl to kaltas?

Pasisuku į Valeriją – jos cinizmas čia galėtų būti kaip tik tai, ko reikia prie visų šitų nesuvokiamų rusiškų emocijų.

– Ar žinote, apie ką aš kalbu?

– Jūs kalbate apie Sonią Liudin.

– Užsičiaupk, – paliepia jai Jamskojus.

– Nebūk juokingas, Andrejau, apie tai iki šiol šneka visas Vladivostokas. Kodėl neturėtume pasakyti ir jam?

– Jis jau viską žino. Jis yra suktas tajas.

– Nežinau, – atsakau. – Nieko jau nežinau. Jau ko?

– Jeigu jau nežinai, tai kuo čia užsiimi? Visa tai labai labai slapta, žinai. Labai labai slapta. O taip, – suirzęs Jamskojus praranda visas geras manieras, jam ima pintis liežuvis. – Apie tai negalima kalbėti, nešvarbu, kad višas Vladivoštokas viš dar šneka. Bent jau nešvariame rate, kur aš dabar priverštaš šukiotiš, – paima degtinės butelį ir spokso į jį. – Nešvariame rate. Aš, kuriš kadaiše šėdėjau prie didžiojo Šaharovo kojų, – jis sukikena. – Geraš. Šaharovo...

– Sonios Liudin istorija tragiška, – paaiškina Valerija, – bet ne tipiška. Jei būtų tipiška, mūsų čia nė vienos nebūtų. Mes nei našlaitės, nei gatvės šliundros. Mes protingos moterys, atvažiavusios čia greitai užsidirbti pinigų šitame negailestingame pasaulyje. Jokiu būdu šitaip nerizikuotume savo kūnais. Sonia Liudin buvo kitokia.

– Kaip kitokia?

– Ji buvo gatvės šliundra. Be išsilavinimo, gimusi urkų šeimoje. Kieta kaip naginė, tikra sibirietė. Galėjo padaryti bet ką. Visiška

bebaimė. Ji manė, kad visi vyrai – gyvuliai, kuriuos galima vedžioti už nosies. Aš ir pati nesu didelė vyrų gerbėja, tačiau manau, kad moteriai toks požiūris pavojingas. Ypač tokiame darbe. – Viena moteris ant grindų pasako kažką rusiškai. – Nataša sako, kad aš šneku kaip snobė, kad Sonia Liudin visai nebuvo tokia kvaiša. Jai tiesiog nepasisekė.

– Ji turėjo turėti apsaugą, – angliškai paaiškina Nataša. – Ji nebuvo nepriklausoma. Čia ją atvežė viena urkų gauja. Jie turėjo ją saugoti. Andrejum tik naudojosi, kad įvestų į rinką.

– Tas tiesa, – nusileidžia Valerija. – Jie pasamdė žmogų, kad pribaigtų tą amerikoną. Anksčiau ar vėliau jį pričiups.

– Nepričiups, – sako Nataša. – Amerikonas išsipirko.

– Ne, neišsipirko, – paprieštarauja Jamskojus. – Bandė, bet jie atsisakė. Jie negalėjo taip paleisti šito reikalo, tai patikimumo klausimas. Arba veido, kaip sakoma čia. Taigi amerikonui teko pačiam nusisamdyti apsaugą. Kiek girdėjau, pačią geriausią.

– Koks amerikonas? – Džouns dabar jau suklūsta ir palinksta į priekį.

– Kažkoks Vorenas. Juvelyras. Stambi žuvis šitoje šalyje.

– Ir tai žinoma? Norite man pasakyti, kad Vladivostoke Voreno pavardė atvirai su šituo siejama?

– O taip. Juo gąsdinamos tokios moterys kaip mes. Suprantat, kaip pačiu baisiausiu košmaru: *Būk atsargi, žiūrėk, kad nepasitaikytų koks vorenas.*

– Yra vaizdo įrašas, – sako Valerija. – Esu kalbėjusi su jį mačiusia moterimi. Baltas amerikietis ir milžiniškas juodaodis.

– Andrejau, – sakau. – Man būtina sužinoti. Ar Tailando policija turi šitą įrašą?

Panašu, kad jis pasiekė lūžimo stadiją. Matau, kad linksi, tačiau negaliu būti tuo tikras, nes jo galva nusvyra į priekį, paskui smarkiai atsilenkia atgal, ir vėl nusvyra į priekį. Pažvelgiu į Valeriją ir Natašą, bet tos vengia mano akių. Jamskojus, kaip ir reikėjo tikėtis,

išsitiesia į horizontalią padėtį suglaustomis kojomis ir prie kūno prispaustomis rankomis. Staiga jis tampa tvarkingiausiu daiktu kambary.

Atsigulęs ant grindų, Jamskojus pramerkia vieną akį.

– Tailando policija nusipirko tą įrašą iš urkų, sumokėjo už jį krūvą pinigų. Žinoma, kad pinigai buvo iš Voreno, ir, žinoma, urkos prisiekė, kad tai vienintelė kopija. Jiems tas įrašas nerūpi, jiems reikia Voreno.

– Valerija, kokio ūgio buvo Sonia Liudin? – Džouns įsistebeilija vaikų psichologei į akis, ta pasisuka į Natašą, o toji pažiūri į šalimais sėdinčiąją.

Dabar visos sužiūra į Jamskojų.

– Maždaug šešių pėdų, – užsimerkęs atsako jis. – Liekna. Labai gražaus kūno.

– Kiek laiko prieš mirtį ji praleido su Vorenu? Ar būta kelių susitikimų?

– Buvo du. Pirmasis gana trumpas ir, pasak jos, nieko neįvyko, tik tiek, kad ji jam nusirengė, o jis paglostinėjo. Jis davė jai auksinį strypelį ir pasakė, kad jei ji įsivers jį į bambą, jis įtaisys į jį nefrito akutę. Žinoma, ji su didžiausiu džiaugsmu nulėkė į artimiausią saloną ir įsivėrė tą strypelį. Iš antro susitikimo jau nebegrįžo.

– Ar ji minėjo kokį nors juodą amerikietį?

– Ne. Tik mačiusieji įrašą pasakojo apie juodaodį. Aš to įrašo nemačiau.

– Žudikams tokio pobūdžio nusikaltimuose dažnai prireikia kokio nors postūmio, – aiškina Valerijai Džouns. – Kartais jis rasinis, kartais – socialinis, kartais – fizinis, pavyzdžiui, tik aukštos arba tik žemos aukos, arba, tarkim, tik iš tam tikro socialinio sluoksnio. Paprastai tai būna kažkas, kas sukelia žudikui savininkiškus jausmus, tam tikrą teisę į aukos kūną. Atrodo, kad Voreno būta labai smulkmeniško.

– Jis gi juvelyras, – atsako Valerija. – Juk toks ir turėtų būti, ar ne?

– Ar kas gali man pasakyti, kada tiksliai mirė Sonia Liudin? – klausia Džouns.

– 1997-ųjų gruodžio dvyliktą, naktį, taigi gali būti ir tryliktą, – sako Jamskojus. – O dabar prašau nešdintis.

Mudviem vėl susėdus ant užpakalinės automobilio sėdynės, Džouns taria:

– 1997 metais nuo gruodžio 5-os iki 15-os dienos Vorenas buvo Tailande. Pamiršau tau pasakyti, kad patikrinau datas.

Pakeliui į Patajos pajūrio kelią pasiimam Monitorių, laukiantį prie parduotuvės su savo naujuoju „PlayStation 2" po pažasčia. Prie vieno prekystalio aprūpiname jį kepta vištiena ir dar viena porcija dešrelių ir įsiliejame į grūstį grįžti į Krungtepą. Kol Monitorius žiaumoja, Džouns vėl uždeda savo ranką ant manosios, padėtos ant sėdynės.

– Ar nemanai, kad jau laikas man papasakoti apie tą ligoninę? Vikornas pasakė Rosenui, kad buvai ten nuėjęs, ir paprašė Roseno, kad tas lieptų man sužinoti kodėl. Klausiu tiesiai šviesiai. Toks mano įsakymas.

Pažvelgiu į ją. Svarstau – ar ji tam pasiruošusi. Įkvepiu ir pasakau: „Gerai." Pasakodamas jai, tą vizitą persukinėju savo paties mintyse.

41

Niekam nekyla jokių abejonių, kaip Čarmabutros ligoninė įgijo kapitalą šitam puikiam dvidešimtaukščiam kompleksui ir visai jame esančiai pačiai moderniausiai medicinos įrangai nusipirkti,

nors pagrindinis jos produktas ir nefigūruoja blizgančioje brošiūroje.

– Kas yra transseksualas? – gūžtelėjęs ir pakėlęs rankas, paklausė manęs daktaras Suričajus. – Nuomonės skirtingos, net ir tarp medikų. *Ypač* tarp medikų. Ar tai normaliai funkcionuojantis žmogus, galiausiai pasiekęs lytinę tapatybę, turėjusią jam priklausyti nuo vaikystės, ar išsigimėlis, estrogeno pripumpuotas viduramžių eunuchas? – daktaras Suričajus pridėjo pirštą prie lūpų, tarsi galvodamas, ką atsakyti į šitą klausimą. Jo veidas nušvito. – Kai kurie psichoterapeutai mano, kad visi mano pacientai yra psichopatai. Toks dalykas kaip vyro kūne gimusi moteris jiems neegzistuoja. Jie mano, kad tai, ką aš darau, yra nusikalstama, – jo veide suspindo šypsena. – Ar bent jau turėtų būti.

– O ką manote jūs?

Daktaras suraukė antakius.

– Aš manau, kad visas šitas klausimas yra sudėtingesnis už bet kieno gebėjimą suprasti. Tikriausiai numanote, kad esu daug apie tai galvojęs. Reikia pradėti nuo klausimo, kas apskritai yra lytis? Esama anatominės lyties: krūtų, vaginos, gimdos, kiaušidžių, penio, sėklidžių. Paskui yra ir chromosominė lytis, pagrindų pagrindas, koks tik gali būti. Čia mes kalbame apie atominius kūno statybos blokus, tačiau chromosominė analizė yra nevienareikšmė ir visai nebūtinai turi atitikti anatomiją. Kitaip tariant, gali pasitaikyti chromosominis vyras su moteriškomis genitalijomis. Tačiau vis dėlto chromosominis požiūris faktiškai naudojamas tik profesionalių sportininkų ir sportininkių tyrimams – kai reikia kažkokio kriterijaus nustatyti, ar tas čempionas (-ė) turi būti vyrų, ar moterų lygos viršuje. Toliau seka hormoninė lytis, tačiau tai grynai cheminis dalykas, kurį paprasčiausiai galima pakeisti išgėrus vieną kitą tabletę. Ir dar yra psichologinė lytis. Kitaip tariant, kokia lytimi jaučiatės? Kaip reaguojate į pasaulį – kaip vyras ar kaip moteris? Taigi didžiausias klausimas – kam skirti pirmenybę?

Daugumai mūsų tokia problema nė nekyla, mes patogiai jaučiamės būdami savo lyties kūne. Bet įsivaizduokite, kad taip nėra. Įsivaizduokite, kad turite puikiai funkcionuojantį, normalaus dydžio penį ir savo sąmoningą gyvenimą praleidžiate manydamas, kad esate moteris svetimame kūne. Šitas reiškinys jokia naujiena, esama aprašymų iš senovės, ypač Azijos, apie žmones, kurie iš esmės buvo transseksualai tais laikais, kai technologijų tam pakeisti nebuvo. Vienintelis šių dienų skirtumas – mes išvystėme tą technologiją. Aš tokiu atveju tepritaikau kūną.

– O būtent ką jūs darote?

– Nupjaunu jiems pimpalus ir kiaušus. Tai vadinasi vaginoplastika, reiškia – vaginos padarymas. Naudoju odos inversijos techniką. Iš esmės nulupame penį – išneriame – invertuojame ir įsiuvame į vaginalinę ertmę. Beje, visi vyrai turi vaginalinę ertmę. Mes ją atveriame, išklojame penio oda, iš tos odos likučių suformuojame gleivinės mazgelį klitoriui, net uždedame tam katinėliui gaubtelį, ir viskas gatava. Na, gal ne visai, bet pagrindinis darbas atliktas. Prieš tai būna daug pasiruošimų – daugiausia hormonų injekcijos ir psichologiniai testai.

– Papasakokit man apie tuos testus.

– Na, kaip ir sakiau, esama psichiatrų, tiesiog nepriimančių „moters vyro kūne" argumento, bet jie nelaikomi kietais. Tikrą transseksualą galima apibrėžti labai paprastai. Suvokimas, kad esi ne tos lyties, ateina stulbinamai anksti – tarp trejų ir penkerių metų. Bet įdomu tai, kad poreikis yra visai ne seksualinis. Daugybė transseksualų gali visai nesidomėti seksu. VįM kategorijoje – atleiskite, iš vyro į moterį kategorijoje – juk šiuo metu mus domina tik šita, žmogus paprasčiausiai nori būti priimamas kaip normali moteris, o tai atrodo kone iškrypimas, nes normalioms tapatybėms nėra didesnio iššūkio už transseksualą. Jie yra tikrieji mūsų laikų revoliucionieriai, tie, kurie net lytį paverčia lanksčia sąvoka.

Tai, tiesą sakant, visai miela. Moterimi persirengęs ir išsipustęs gėjus, einantis per klubus, kad pasirodytų, iš tiesų yra *šoumenas*, ekstravertas. O tikras transseksualas persirengia ir vienas eina pavedžioti šuns – nes su moteriškais drabužiais jis jaučiasi kur kas patogiau ir taip apsirengęs jis daro visus kasdienius dalykus. Sapnuose jis – heteroseksuali moteris, o pagaliau patekęs pas mane jis pasirengęs padaryti viską, – absoliučiai viską, – kad gyventų moters kūne. Kadangi šitie vyrai dažnai būna sutuoktiniai ir tėvai, visa tai gali reikšti, kad jie atsisako ir vaikų, ir visko kito, ką pasiekė gyvendami kaip vyrai.

– O nebūna atvirkščiai – moterų, galvojančių, kad jos turi būti vyrai?

– Žinoma, būna, tačiau tokia operacija kur kas sudėtingesnė. Gana paprasta iš varpos padaryti dirbtinę vaginą, bet beveik neįmanoma sukurti normaliai funkcionuojančios varpos. Šiuo metu MįV yra kebloka. Bet neabejoju, kad kai tik žinosime, kaip pagaminti viso pajėgumo pimpį ir jį užmauti, gatvėje stovės eilės. Juk gyvename nepasitenkinimo amžiuje. Visi nori būti kažkuo, kuo nėra.

Šitas daktaras visai neatrodė norintis būti tuo, kuo nėra. Kiek apkūnokas, perkopęs per keturiasdešimt, bet didžiausią įspūdį man paliko iš jo, regis, sklindantis auksinis švytėjimas, tarsi jis būtų žmogus, net nesuvokiantis, kad egzistuoja skurdas. Jam pasakojant apie savo darbą, tajų kalba maišėsi su vakarietiškais medicinos terminais ir amerikietišku slengu; tarpais, kai pamatė, kad suprantu, jis prabildavo vien angliškai.

– O kaip šiuo atveju, ar jis / ji atitiko visus reikalavimus?

Daktaras vos vos sudvejojo.

– Žinoma, – mostelėjo ranka. – Kai pateko pas mus, ji jau buvo *shemale*.

– *Shemale*?

– Žinau, tas žodis baisiai mandrai skamba. Bet mes pripratome jį vartoti, nes visi gatvėje žino, ką tai reiškia. Trumpai tariant, *shemale* yra vyras, išėjęs visą hormonų kursą, pradėjęs augintis krūtis, bet kol kas nesiruošiantis eiti iki galo su operacija. Tie hormonai jam reikalingi tam, kad suteiktų moterišką išvaizdą ir padėtų jaustis moteriškam, tačiau jis pasilieka savo lytinius organus, kad galėtų jausti orgazmą. Savaime suprantama, homoseksualiuose santykiuose jis paprastai būna pasyvusis.

– Vadinasi, jūsų pacientė – Fatima – ir atėjo pas jus būdama tokios tarpinės būklės?

– Nebūtinai tą būklę reikėtų vadinti tarpine. Daugybė vyrų šitaip gyvena. Kartais estrogeną vartoja iki pat senatvės.

– Taigi Fatima galėjo tikti tai *shemale* kategorijai? Ir galbūt visai nesiruošė darytis operacijos, nebent susiklostytų itin palankios aplinkybės?

Daktaras Suričajus suraukė antakius ir pabarbeno į rašomąjį stalą. Tas stalas buvo bemaž vienintelis ne baltas ir ne kreminės spalvos daiktas kabinete. Net užuolaidos ant langų buvo kreminės, sienos – baltos, daktaras Suričajus apsivilkęs baltą chalatą, baltos net plastikinės lenktos kėdės. Rašomasis stalas irgi netamsus – lyg ir lakuotos pušies, o paveikslų rėmai paryškinti auksu. Šita klinika tobulai balansuoja tarp modernios ligoninės ir pasaulinės klasės viešbučio.

– Klausykit, aš suprantu, ką jūs norite pasakyti, tačiau ką galiu padaryti? Gyvename žinių prieinamumo, interneto amžiuje. Vis daugiau žmonių atvyksta pas mus jau turėdami atsakymus į savo klausimus – viską išnagrinėja internete ir žino viską, ką jums dabar papasakojau. Taigi gali laukti, kad kas nors kaip Fatima pasakys: „Taip, iš pradžių, kai man buvo treji, norėjau būti moterimi, o persirengusi visai nevaikštau į klubus pasirodyti, tiesiog einu pasivaikščioti į parką."

– Bet juk Fatima buvo gatvės vaikas, menko išsilavinimo prostitutas?

Daktaras Suričajus gūžtelėjo.

– Jei klausiate, ar aš manau, kad ji buvo primokyta, atsakau – taip.

– Kieno primokyta?

– O kaip jūs manote? Kaip ir minėjote, ji buvo gatvės šliundra ir tikrai negalėjo be kitų pagalbos leisti sau mano paslaugų. Vienintelis būdas šitoms būtybėms gauti medicinines procedūras – susirasti rėmėją. Tailandas – pasaulio LKCH – t. y. lyties keitimo chirurgijos – sostinė. Čia užsiimame ir mikrochirurgija, ir turime geriausių šios srities chirurgų. Žmonės atvyksta iš viso pasaulio. Monrealis labai geras, o ir JAV yra puikių ligoninių su šitų technikų specializacija – Džonso Hopkinso ligoninė yra, žinoma, pasaulinės klasės, tačiau anglosaksiškąjį pasaulį tokie dalykai baisiausiai trikdo ir nervina. Psichologiniai testai juos šiurpina ir trunka apie tris mėnesius. Visas įvadinis kursas ir patikrinimas JAV paprastai trunka dvejus metus. Žmonės visai nebūtinai pasirengę šitiek laiko atsiskleidinėti vyrams ir moterims baltais chalatais, taigi jie atvyksta pas mus. Todėl mes turime daug praktikos. Atliekame tūkstantį operacijų, kai lygiai tokia pati klinika Vakaruose atlieka tik šimtą. Taigi natūralu, kad mūsų chirurgai labiau patyrę. Be to, – nusišypsojo, – Tailando gydytojai – puikūs žmonių pjaustymo specialistai. Sumaniausi pasaulyje. Tikriausiai tai vis dėl tų azijietiškų genų. Ir dėl to mūsų klinika vietiniams pasidaro per brangi – vakariečiams, žinoma, visiška piguva. Paprastai vietinis gatvės verslas keliauja kur pigiau, į kitas klinikas. Ten rezultatai gali būti įvairūs.

– Vadinasi, jį pažįstate?

Šitas klausimas buvo pirmasis, regis, nustebinęs daktarą.

– Pažįstu? Kalbate apie tą jūrų pėstininką? Turbūt juokaujate – pažįstu. – Aš kilstelėjau antakius. – Mačiausi su juo daugiau nei su

savo paciente. Tada, kai jis nebūdavo čia ir manęs nekonsultuodavo, skambindavo man telefonu. Padariau klaidą ir daviau jam savo mobiliojo numerį. Žadindavo vidury nakties, tarsi būčiau koks bendrosios praktikos gydytojas ar ką.

– Ar tai neįprasta?

– Neįprastas buvo tas kraštutinis intensyvumas. Jis pats buvo labai kraštutinis žmogus. Perfekcionistas. Kartais būdavo visai nepanašus į kareivį, tačiau tuomet pagalvodavau, taip, būtent toks ir turi būti geriausias profesionalus karys, atidus smulkmenoms, niekad neleidžiantis niekam praslysti pro šoną. Tačiau akį turėjo tokią, kokia kareiviams paprastai nebūdinga. Dieve mano, va čia tai akis. Jis ją faktiškai sukūrė, ir turiu pripažinti, kad pasibaigus tam procesui produktą gavo tobulą. Fatima yra geriausias mano kūrinys, neabejotinai.

– Ir jo kūrinys?

– Taip, tas tiesa. Jis viską surasdavo internete, gaudavo profesionalią programinę įrangą savo sušiktam kompiuteriui ir ateidavo pas mane su tokiais dalykais, apie kuriuos vargiai ar buvau girdėjęs. Puikiai išmoko visą medicininę lotynišką terminologiją ir suprato kiekvieną odos inversijos technikos, apie kurią jums ką tik pasakojau, detalę ir dar apie visus balso reikalus.

– Balso?

– Va čia tai tikra problema. Lytiniai organai nėra tokie sudėtingi – tiek mūsų, tiek kitų žinduolių iš esmės nesiskiria, jie – vieni seniausių organų, susiformavę nuo to laiko, kai Dievas suskirstė pasaulį į moterišką ir vyrišką, apie juos žinome be galo daug. Be to, dėl socialinių priežasčių jie retai modifikuojami. Balsas – visai kas kita. Aš ne psichoterapeutas, tačiau jei paklausite mano nuomonės, balsas kur kas svarbesnis tapatybei nei tai, ką turite tarp kojų. Galiu nupjaustyti jums mėsiukus ir padaryti gražių gražiausią putytę, bet tikrai nebūsite laimingas, jei kaskart pravėręs burną dudensite vyro balsu. Adomo obuolį galima nudrožti – Fatimos

atveju nudrožti reikėjo visai nedaug, tik vietinės operacijos su mažučiu pjūviu kaklo priekyje.

Jis parodė į savo paties Adomo obuolį ir brūkštelėjo per jį nykščio nagu.

– Tiesą sakant, ji ir taip buvo natūrali, faktiškai nebuvo jokio iškilumo. Paleidau ją su mažulyčiu plonulyčiu lengvai paslepiamu randeliu – iš pradžių dengdavo jį vėriniais, bet kai užgijo, niekuo nesiskyrė nuo natūralių raukšlių. Nemanau, kad kas nors galėjo pastebėti, o jei ir pastebėjo – susivokti, kas tai yra. Bet tai, žinoma, niekaip nesutvarkė balso, tik kaklo priekio išvaizdą. Balsui reikalinga terapija, gal net drauge su sudėtinga technika, kuri vadinasi netiesioginis krikotiroidinis priartinimas. Iš esmės labiau įtempi balso stygas, kad jos leistų kiek aukštesnius garsus.

Pauzė, kol daktaras Suričajus, atrodo, apžiūrinėjo mano kaklą.

– Tačiau dažnai klaidingai manoma, esą moters balsas turi būti aukštesnis už vyro, kad skambėtų moteriškai. Kai kurios moterys kalba labai žemu balsu ir jis sugeba skambėti nuostabiai moteriškai. Jau nuo mažumės imame nustatinėti lytį pagal balsą, sugeriame į save milijonus pasąmoninių komandų. Būtent balsas išties ir pasako pasauliui, kas ir kokie mes esame, pasako kur kas daugiau nei genitalijos ar net apranga. Pavyzdžiui, jūsų balsas, detektyve, tiksliai nustatytas ir pritaikytas jūsų profesijos tikslams. Jūs mandagus ir tvirtas, galite bauginti net nekeldamas tono ir, garantuoju, puikiai žinote, kaip išgąsdinti žmogų tiesiog įleidus į balsą tam tikrą šalčio gaidelę, ar ne? Pati sunkiausia užduotis – išmokyti žmogų balsu vaizduoti priešingą lytį ir kad jis neskambėtų nenatūraliai ar lyg moters parodija. Visa laimė, tai ne chirurginė problema.

– Fatima kalba visai kaip moteris, jos balse nėra ničnieko vyriško.

– Teisingai. Tai pats didžiausias Bredlio nuopelnas, ir išties juo lieka tik žavėtis. Jei atvirai, chirurginiu požiūriu jis buvo tikra rakštis. Gavo būtent tokius papus, kokių norėjo, bet tam prireikė kokių dvidešimties valandų diskusijų, piešinių, brėžinių, diagramų ir elektroninių laiškų apie spenelius – ar galite tuo patikėti? Norėdamas padaryti tikrai gerą krūtinę, turi tęsti natūralius torso kontūrus – iš esmės tai meninė problema, todėl tam reikia menininko akies. Bredlis manė esąs vienintelis, suvokiantis grožio dėsnius, o aš tebuvau visų išgirtas mėsininkas. Tiesą sakant, prigadino jis man nervų, tačiau turiu pripažinti, kad žinojo, ką šneka. Tačiau su balsu visai kas kita. Pats labai daug dirbo, naudojo įrašus ir nusiuntė ją pas balso terapijos specialistą, kai tik kiek patempėme jos balso stygas. Tas specialistas buvo amerikietis, manau, ten ji ir išmoko taip puikiai kalbėti angliškai. Tačiau svarbiausia, kad arba tas balso terapijos specialistas, arba Bredlis, arba juodu abu, puikiai suvokė garsinius moteriškos tapatybės kontūrus ir perkėlė juos į Fatimą. Tai ir yra tikroji jos paslaptis, kurios žmonės dažnai nepastebi. Jie atkreipia dėmesį į jos ilgas kojas, tobulus papus ar afro-modiljanišką veidą, bet nesuvokia, kad visa jos seksualumo galia smogia, tik kai ji praveria burną. Tai ir kibirkštis, ir sustiprinimas – signalas, bylojantis: „Va čia tai tikra moteris.“ Man ir dabar pagaugai nueina, kai ji prabyla tuo negroidinės tekstūros ir labai labai moterišku balsu.

– Apie šitą klausimą, daktare, prašom pagalvoti. Ar jums kartais nesusidarydavo įspūdis, kad kažkas, be Bredlio, padėjo kurti Fatimą?

Jis suraukė antakius ir, palenkęs galvą į šoną, įsistebeilijo į mane.

– Tikrai? Taip galėjo būti? Tokia mintis man niekad nekilo, bet svarsčiau, iš kur tam jūrų pėstininkui kartais kyla tokių minčių? Kartais jo šnekos panėšėdavo į meno pardavėjo, o ne kareivio.

– Gal numanote, iš kur atsirado vardas Fatima?

Jo žvilgsnis pagyvėja.

– Įdomu, ar ne? Aš dalyvavau, kai juodu apsisprendė dėl jos naujojo vardo. Bredlis paklausė: „O kaip ruošiesi pasivadinti, saulele?“ Ir ji atsakė: „Fatima, Pranašo dukterimi.“ Kaip galite įsivaizduoti, mums tai buvo netikėta. Paskui susivokiau, kad pasivadindama kokia nors Karina, ji galėtų tapti taikiniu visokiems atvertėjams į tiesą, tiek musulmonų, tiek krikščionių. Bredlis paklausė: „Tu tuo tikra?“ Ir ji atsakė, kad taip. Tai buvo vienintelis dalykas, dėl kurio ji nesileido į jokius kompromisus.

Daktaras atsistojo. Jis pasirodė esąs netikėtai žemo ūgio, ne daugiau kaip penkių pėdų šešių colių; sėdėdamas jis skleidė galios ir valdžios jausmą su madingu vulgarumo prieskoniu; atsistojęs tapo mažu vyruku, kuriam reikia kažką įrodyti.

– Klausykit, jei jums reikia, galiu duoti kopijas.

Kitame kabineto gale daktaras Suričajus laikė savo kompiuterį – aukštą dėžę ir plokščią dvidešimties colių skersmens monitorių. Kai daktaras pajudino pelę ir pabarškino klaviatūrą, akies kampeliu pamačiau vieno penio diagramą. Panaršęs dokumentuose jis atidarė failą, kuris vadinosi „Fatima“. Greitai perbėgo keliais lytinių organų ir Adomo obuolio grafikais ir sustojo ties krūties diagrama.

– Va apie maždaug tokius dalykus ir kalbu, – jis linktelėjo į ekraną.

Kažkas, pasinaudodamas kompiuterio programa, žalioje sukryžiuotų linijų matricoje, vaizduojančioje torsą, nubrėžė krūties kontūrus.

– Tai septyniasdešimt šeštoji krūties diagrama. Nejuokauju, jis jas sunumeravo ir susiuntė elektroniniu paštu. Tai dideli grafiniai failai, jie buvo užkimšę mano sistemą, kol neįsirengiau plačiajuosčio interneto. Matote, čia tik kontūrai. Jei spustelsiu ant spenelio, va taip, gausiu spenelio detales.

Vaizdas pasikeitė, ir dabar buvo galima pamanyti, kad žiūri į suskaldytą seno monumento bokštą. Matmenis galima nustatyti pagal žalios matricos tinklelį.

– Matote, jis net numatė, kokio dydžio spenelio jam reikia, kokio jis turi būti ilgio, areolės dydį. Matote? – Dabar ekraną užpildė aiškus milžiniško juodo spenelio su juoda areole vaizdas. – Viena, ką galima pasakyti apie tą žmogų, jam nekilo problemų dėl juodumo. Jis didžiavosi savo afrikietiškomis šaknimis, ir šitas jo bruožas man visai patiko.

– Vienintelis bruožas?

Daktaras gūžtelėjo.

– Kaip turbūt įsivaizduojate, pas mane ateina visokių. Mano darbe fanatiškai besikišantis meilužis yra standartinis personažas, bet tokių protingų ir užsispyrusių kaip Bredlis gana reta. Tačiau niekaip negalėjau priprasti prie vieno: kad nespecialistas į chirurgiją žiūri šitaip šaltai. Chirurgai tokie ir turi būti, tačiau jei tas pacientas būtų mano mylimasis ar šiaip artimas žmogus, nemanau, kad būčiau toks apsėstas estetinių detalių – man tebūtų svarbu, kad jis gautų tą taip trokštamą lytinę tapatybę ir jam palengvėtų psichologiškai. Juk tam šita operacija ir atliekama, ne dėl ko nors kito. Dabar pažiūrėkit.

Vaizdas pasikeitė į pilną krūties eskizą, su rodyklėmis ir pjūviais.

– Jis net sugalvojo, kaip tiksliai išdėlioti fiziologinio tirpalo maišelius. Matote, didinant krūtis, fiziologinio tirpalo implantai dedami už pieno liaukos, tiesiai ant pačios krūtinės ląstos. Pati krūtis juos laiko vietoje, bet jie truputį ir juda, o tai suteikia natūralumo jausmą, todėl šiais laikais visi ir nori fiziologinio tirpalo, o ne tų idiotiškų silikono implantų, tie tai stovi kaip betonas ir paplekšnojus net aidi! – daktaro veidą perkreipia profesionalo pasibjaurėjimo mina. – Bet mūsų Bredlis žengia dar toliau. Jis nori išmatuoti tikslią fiziologinio tirpalo implanto

poziciją, dešimtosios milimetro dalies tikslumu, tarsi nustatinėtų kokį taikymosi tašką ar dar ką, kad pasiektų būtent tokį krūties kontūrą, kokio jam reikia. Dar niekad nebuvau susidūręs su kuo nors panašaus. Tiesą sakant, kalbant apie krūtis, esama tam tikros veikimo laisvės, mat dauguma pacientų supranta, kad tikrų krūtų forma nuolat keičiasi, tai priklauso nuo to, ar moteris stovi, ar sėdi, ar guli ir t. t., ir jie būna patenkinti, jei tas didinimas daugiau ar mažiau atitinka gamtos dėsnius. Tačiau Bredlis siekė kažko ypatingo – tikriausiai kažkokio asmeniško erotinio paveikslo, savo svajonių papų. Va dabar, matote? – Vaizdas pasikeičia į pilną torsą matricoje ir iš priekio, ir iš šono. – Jis iš tiesų puikus. Štai tas efektas, kaip jis man daug kartų aiškino. Krūtys turi būti kiek per didelės kūnui, bet tik vos vos, idant atrodytų pilnos ir standžios, bet ne kadaruotų – taip ir pasakė: „kadaruotų". Daug vyrų turi savo sampratą apie papus, tačiau dar nemačiau nė vieno, kuris juos šitaip smulkmeniškai analizuotų. Standžios, bet kad neatrodytų nenatūraliai, malonios, kitaip tariant, minkštos ir paslankios, didelės, bet kad ji neatrodytų per daug papinga ar išpūsta – dar vieni jo žodžiai. Pasakiau jam, kad jis siekia neįmanomo – jei nori minkštų ir paslankių, turi atsisakyti standumo. Jei nori didelių ir minkštų – išvis negausi pastovios formos, ji nuolat kis. Jis atsakydavo: „Žinau, daktare, žinau, bet jūs turite siekti tobulo balanso, ir tiek." Prie jos krūtų praleidome ištisas valandas, dienas. Jis įvėlė mane į tokias kraštutines smulkmenas, kokiomis niekada neužsiiminėjau. Galų gale mes padarėme tuos jo tobulus papus, ir jie tikrai gražūs, kaip manote?

Staiga aš pamačiau Fatimą, nuogą iki juosmens, su jos pažįstamomis krūtimis, styrančiomis į mane, ir ta portrete priešais Bredlio lovą jau matyta šypsenėle veide.

– Sakykit, daktare, o ką veikė Fatima, kai visa tai vyko? Juk judu kalbėjote apie jos kūną.

– Pasakyti „buvo pasyvi“ būtų per daug įžeidu. Bet ji nebuvo linkusi ir labai reikštis. Dažniausiai Bredlis ateidavo pas mane vienas, bet kai ji ateidavo kartu, jis stengdavosi jos neįtraukti. „Ar gerai, brangioji? Visus nuneši“, – maždaug šitaip. Manau, ji tikėjo, kad jis nuoširdžiai nori jai geriausio kūno ir turbūt geriau už ją supranta grožį. Nereikia pamiršti, kad šito žmogaus išvaizda itin galinga. Milžinas, ir gal tam tikra prasme – genijus. Man buvo sunku ir ginčytis su juo, ir prieštarauti. O ji dievino jį, tai atsispindėjo jos akyse. Šitas žmogus, šitas dievas, atėjo iš nakties, apvertė jos gyvenimą aukštyn kojom, suteikė jai savigarbos – visgi mes čia kalbame apie niekada nieko neturėjusią gatvės prostitutę, tam tikra prasme paverstą žvaigžde. Ji buvo pasirengusi sutikti su beveik viskuo, ką jis siūlė. Bet nesakyčiau, kad ji nebuvo asmenybė. Ji nebuvo pasyvi, tik supratinga.

– Nematėt, kad jie pyktųsi?

Dėl šito daktaras pasvarstė. Susiraukė.

– Negalima sakyti, kad pykosi, bet šiuo atveju reikia įvertinti kultūrinius skirtumus. Fatimos šaknys džiunglėse. Ji pasakodavo, kaip jie užsiiminėja seksu, kitaip tariant, paliesdavo svarbiausius veiksmo momentus, o jis šitoje vietoje tapdavo tokiu amerikietišku drovuoliu. Nemėgo mano akivaizdoje kalbėti apie jų intymumus, o mums su Fatima tai atrodydavo keista. Juk, šiaip ar taip, aš kūriau kūną, kurį, kai visa tai baigsis, jis ruošėsi dievinti. Fatima norėjo būti tikra, kad jos naujoji vagina jį patenkins, suteiks jam pilną malonumą, bet apie tai kalbėdamas jis jautėsi nesmagiai. Visose mūsų diskusijose jį domino vizualinis aspektas, o apie tai, koks bus pats lytinis aktas, jis beveik neužsimindavo.

– Ar tai neįprasta?

Jis linktelėjo.

– Taip, labai. Didysis klausimas, sekantis po: „Ar pacientė irgi galės patirti orgazmą?“ – yra: „Ar vagina bus kaip tikra?“ Beje, abiem atvejais atsakymas yra taip. Erektilųjį penio audinį

panaudojame malonumo jausmui ir orgazmui suteikti. O kadangi vaginai suformuoti naudojame penio odą, ji ir jaučiama kaip tikra vagina, tik būtina naudoti lubrikantą.

– Atleiskite, pamiršau paklausti. Kai Fatima atėjo pas jus, ji jau buvo kurį laiką vartojusi hormonus – kiek pamenu, sakėte – estrogeną. Ar tai Bredlis jai pradėjo juos duoti?

Vėl tie suraukti antakiai.

– Nežinau. Ji vartojo „Estradiolį", augalinės kilmės estrogeną, plačiai naudojamą JAV ir Europoje. Jis gana modernus. Dauguma mūsų vietinių estrogenų vis dar gaminami iš veršingų karvių šlapimo. Poveikis toks pats, tačiau esama pagrindo manyti, kad tokie sintetiniai preparatai kaip „Estradiolis" saugesni.

– Kitaip tariant, palikta likimo valiai Fatima turbūt gertų vietinį variantą? Išties atrodo, kad ją nuo pradžių vedė už rankos, ar ne, daktare? – Daktaras kriukteli. – Tai jums neužkliuvo?

Atrodė, kad galiausiai man pavyko pramušti rafinuotas daktaro manieras. Jis liovėsi įterpinėti angliškas frazes ir pratrūko gryniausia tajų kalba.

– Neužkliuvo? Kad ji buvo savo meilužio kūrinys? Kalbat kaip *farangas*, gal todėl, kad ir esat pusiau *farangas*. O kuris gi čia iš mūsų nėra kieno nors kito kūrinys? Jis jai siūlė geresnį gyvenimą, gyvenimą, kurio ji norėjo, jai tai svarbiausia ir ji buvo pasirengusi už tai sumokėti bet kokią kainą. Tokios buvo mano pacientės pasąmoninės instrukcijos man, o visa kita yra tik *farangiškos* nesąmonės, šūdo malimas, kad pateisintų tas konsultantų armijas, kainuojančias baisinius pinigus, – daktaras nuryja seiles ir jau ramiau priduria: – Ar man tikrai verta jums priminti, koks gyvenimas siūlomas varguoliams mergvaikiams skersarūšiams, *negroidams* skersarūšiams šitoje gailiaširdėje atjautos žemėje?

– Ačiū, daktare. Ir nepykit, turiu dar vieną klausimą, bet jau tikrai paskutinį: ar turite nors kokį supratimą, kaip Bredlis galėjo sau leisti jūsų paslaugas?

Įdėmiai stengiausi įžvelgti nors kokius požymius, kad jis jaučiasi nesaugiai, tačiau neįžvelgiau. Daktaras Suričajus tiesiog gūžtelėjo.

– Jis buvo amerikietis. Amerikiečiai sugeba gauti pinigų net būdami neturtingi. Gal jis turėjo kokį turtingą giminaitį ar ką? Ne mano reikalas klausti. Mano sąskaitas apmokėdavo reguliariai ir iš karto.

– O apie kiek kalbame? Maždaug, man tikslaus skaičiaus nereikia.

Daktaras Suričajus pasikasė smakrą.

– Na, man teko įskaičiuoti ir visą tą papildomą laiką, praleistą su Bredliu, visus tuos antros valandos nakties pokalbius, kai jį pažadindavo kokios nors idėjos ar neduodavo ramybės koks nors estetikos klausimas. Maždaug šimtas tūkstančių dolerių.

– O tai lyginame su kokia suma, kurią mokėtų kur kas įprastesnis klientas be tokio viską komplikuojančio meilužio?

– Gal su penkias procentais to.

– Penkiais procentais? Judu su Bredliu normaliai su ta Fatima įsismaginote, ar ne?

– Kaip ir sakiau, jis buvo apsėstas ir galėjo sau tai leisti.

Kai baigiu pasakoti, Džouns dar ilgai tyli. Jau beveik pasiekiame Krungtepo priemiesčius, kai ji paklausia:

– Tai šitą tu ir pamatei anądien Voreno salone? Vos žvilgtelėjai iš arčiau ir supratai, kad ji transseksualas? Aš – moteris, ir to nepastebėjau. Net ir dabar, jei nežinočiau ir praleisčiau su ja ištisą dieną, nemanau, kad suprasčiau. Bet tu tai pamatei ir iškart išaiškinai tą bylą, ar ne?

Pakeliu rankas ir leidžiu joms nukristi.

– Tik ne visą bylą. Kontūrus, gal.

– Nori pasakyti, kad tavo protas toks aštrus dėl meditacijos?

– Ne dėl meditacijos. Aš iš gatvės, kaip ir ji.

– Ar būtent to ir reikia moteriai, kad tave užvestų – ji turi būti iš pamazgų duobės? Neatsakyk. Ką gi, turime pavyzdinį aukos modelį?

– Taip, – atsakau.

– Ir verslo partnerius, ketinančius gaminti produktą po produkto, lygiai kaip ir su nefritu?

– Šioje karalystėje gyvenimas pigus, o gatvės prostituto – ypač pigus.

– Imi išmestinį kūną, paverti jį savo fantazijų objektu, darai su juo ką panorėjęs, paskui, kai didysis bosas tavo rėmėjas sako, kad jau laikas, leidi jam pasinaudoti juo tik jo paties savitu būdu, ištrenki lauk ir ruoši kitą? Vaidini ir Dievą, ir velnią?

– Taip, – atsakau. – Visiškai teisingai. Kas galėtų labiau svaiginti vyrus, kurie, kiekvienas savaip, jau turėję viską, kas geriausia? Tik tiek, kad planas neišdegė.

– Atsisakai savo lyties, savo genitalijų, savo dievinamam vyrui paverti save eunuchu, o paskui sužinai, ką jis tau rengia.

– Tik iki to laiko dar sužinai, kad jis skystakiaušis ir klaikiai bijo gyvačių.

– Aha, imčiausi gyvačių.

– Ir aš.

– Bet kodėl ar kokiu būdu atsirado tas pitonas? Pasak skrodimo, tas pitonas jo net nesužeidė, tik tuo momentu, kai jūs, vaikinai, pasirodėte, kaip tik ruošėsi praryti jo galvą.

– Pitonas ir khmeras?

– Pitonas, khmeras ir vaizdo įrašas?

Džouns proto aštrumu mane nustebina jau ne pirmąsyk. Laukiu, kol ji pratęs savo mintį, bet šiuo metu pats dar nenoriu spausti. Pagalvoju, kad vis dėlto gal ji ir ne tokia įžvalgi, bet, jau beišleisdama mane prie mano pastato, ji pratarė:

– Verčia susimąstyti, kodėl Vorenas čia sėdi šįkart, ar ne? Juk reikėtų manyti, kad jis laikysis atokiau, bent jau kol tu baigsi savo tyrimą.

Pagautas impulso, kurį tikrai derėjo nuslopinti, atsisveikindamas paėmiau jos ranką ir pabučiavau. Ta jos ranka suspaudė manąją tarsi geležiniai spąstai ir kurį laiką niekaip nepaleido. Teko gerokai truktelti, kad išsivaduočiau, bet tada jos akyse pasirodė pyktis.

– Nesuprask manęs neteisingai, Sončajau, aš tik stengiuosi suvokti vietos papročius, bet ar būčiau teisi manydama, kad kai pradėjai dirbti policijoje, tau nebuvo atsivėrę daug profesinių kelių?

– Prostitutas arba faras, – atšaunu ir palieku ją.

42

Nedidelis kyšis Čarmabutros ligoninės registratoriui padeda išvengti ištisų savaičių laukimo, jei kreipčiausi oficialiais kanalais. Dabar turiu ir Fatimos registracijos kortelės kopiją: Usiris Tanaja, vyras, gimęs nuošaliame kaimelyje prie Birmos sienos 1969 metais, kai amerikiečiai nusileido Mėnulyje ir Henris Kisindžeris Paryžiuje slaptai susitiko su Šiaurės Vietnamo derybininkais, norėdamas žūtbūt ištrūkti iš karo. Bankoke Usiris registruotas atokiame, toli į rytus nutolusiame priemiestyje: 967 kambarys, 12 aukštas, E blokas, Karaliaus Ramos I namas... Net popieriuje tai atrodo kaip skylė. Į tokią kelionę geriausia leistis sekmadienį, kai gatvėse mažiau automobilių.

Vos per pusantros valandos pasiekiu ištisus akrus į visas puses besidriekiančius gelžbetonio blokus. Namų statyba – specializuotas uždarbis, nelabai tinkamas policijos verslautojams, paprastai jie palieka jį Žemėtvarkos departamentui ir miesto planuotojams.

Viena iš populiariausių schemų – statyba iš betono, kuriame cemento kiekis nelegaliai sumažintas, pridėta daugiau smėlio. Iš pradžių pastatas atrodo normaliai, tačiau toks betonas visai neatsparus oro poveikiui, arba, dar svarbiau, slėgiui ir įtampai. Pamažėle atsiranda skylių, deguonis pasiekia plieno sutvirtinimus, tie ima rūdyti, ir kažkas iš valdžios turi paskirti optimalią evakuacijos datą: kaip įmanoma vėliau, kadangi kažkur reikės apgyvendinti kelis tūkstančius žmonių, bet ne per vėlai, kad didelė griūtis neužmuštų per daug jų ir nesukeltų tarptautinio skandalo. Nepamenu, kad kada būčiau girdėjęs apie šitą rajoną, bet jis atrodo, tarsi jau seniai sirgtų raupais. Daugelio butų sienose žioji didžiulės skylės, nuogas plienas kyšo iš sutvirtinimo stulpų, aiškiai balansuojančių ties griuvimo riba. Oficialiai šitame rajone jau metų metus niekas negyvena, tačiau čia klesti skvoterių bendruomenė, regis, įsirengusi stovyklas automobilių aikštelėse. Parietę po savimi kojas, ratu susėdę nuolatiniai kortuotojai, moterys, palinkusios virš puodų, kunkuliuojančių ant dujinių viryklių, prie gatvių apšvietimo laidų kažkaip prijungti televizoriai, vyrai, šitą kaitrų sekmadienio rytą sąžiningai maukiantys ryžių naminę, rimtai sergantys šunys, vaikai ir skalbiniai. Niekas nė nežvilgteli į mane, kol ieškau ir surandu E bloką ir užlipu pavojingai apgriuvusiais laiptais iki pat dvylikto aukšto – liftai aiškiai sulūžę jau prieš amžių amžius. Kol užlipu, vos pakvėpuoju. Marškiniai ir kelnės permirkę prakaitu. Nuo karščio, lipimo laiptais ir turbūt kokių senuose supuvusiuose pastatuose gyvenančių vabalų niežti visą kūną.

967-as kambarys yra kampe. Vos kartą spyrus, durys pasiduoda, ir aš atsiduriu pažįstamoje dėžėje. Kažkur aiškiai turi būti valdžios direktyva, nustatanti, kokio tiksliai mažumo plote galima apgyvendinti tūlą tają, kad jis neišprotėtų ar netaptų komunistu. Matmenys lygiai tokie patys kaip ir mano lindynės, tačiau Fatima galėjo džiaugtis neįkainojamu langų iš abiejų pusių privalumu.

Pro abu tuos langus atsiveria iki horizonto besidriekiantys miesto pastatai. Žemė čia plokščia, nėra jokių išskirtinių pastatų, vien dideli daugiaaukščiai, skvoterių pašiūrės ir lūšnos skardiniais stogais, o migloje visa tai atrodo kiek siurrealistiškai. Paties kambario vaizdas – tarsi jo gyventojas jį tiesiog apleido net nemėgindamas išsikraustyti tvarkingai. Tikriausiai joks vagis nelips dvylikos aukštų, kad pažiūrėtų, ar yra ką vogti iš varguolio prostituto. Tuo savo gyvenimo tarpsniu Fatima miegojo ant bambukinio kilimėlio, rūkė raudonas „Marlboro" bei suktines ir kaupė jaunų nuo AIDS mirštančių vyrų nuotraukas. Jos nespalvotos, sukabintos ant sienų: sulysę, kaulėti veidai ir kūnai, paženklinti Kapošio sarkomos. Vienam jų ji pažeidusi akį. Jei atsitūpčiau kambario kampe priešais duris, šitą galeriją matyčiau iš abiejų pusių. Dabar aš Usiris, dar seniai prieš tampant Fatima, tupiu prispaudęs nugarą prie sienos ir apdujęs žvelgiu į neišvengiamą savo ateitį: imuninės sistemos nusilpimą, kvėpavimo sutrikimus, greitai virstančius plaučių uždegimu ir plaučių vėžiu, kūno nesugebėjimą pagyti nei viduje, nei išorėje, regresuojančius protinius gebėjimus, smegenų auglius ir sumaištį galvoje: dėl ko visa tai dariau?

Ant grindų prie unitazo randu klinikos netoli Patpongo registracijos kortelę. Žinau tą kliniką, jos, kaip ir beveik visų tame rajone, specializacija – tyrimai dėl lytiniu būdu plintančių ligų. Ten kekšės kas mėnesį vaikšto tikrintis.

Sėdžiu mažame laukiamajame 7-ojoje gatvėje, Silomo atšakoje, moterys, vyrai ir transseksualai tarp aštuoniolikos ir trisdešimties ateina ir išeina arba duoti kraujo tyrimams, arba sužinoti vakarykščių tyrimų rezultatų. Moterų dauguma. Jų veidus skaitau visai nesunkiai. Praeitą mėnesį rizikavo tik kelios – gal nusileido klientui, nenorėjusiam mautis prezervatyvo (daugybė *farangų* skundžiasi, kad tai pribaigia jų erekciją), o gal leido kažkaip kitaip savimi piktnaudžiauti; dauguma merginų atrodo nerūpestingos, užtikrintos, kad ėmėsi tinkamų atsargumo priemonių: gumyčių,

apsiplovimo šaltu vandeniu prieš ir po, išsiskalavo burną „Listerinu“.

ŽIV ne taip lengva pasigauti, o dabar, kai valdžia gerokai padirbėjo aiškindama, kaip plinta užkratas, dauguma merginų tiesiog pamišusios dėl higienos. Tačiau, žinoma, prieš dešimt metų, kai dar jaunas Usiris Tanaja fotografavo mirštančius draugus ir savo lindynėje pats laukė mirties, viskas buvo kitaip. Tada atrodė, kad paslaptinga liga persekioja Tailandą, ypač Tailandą – mudviem su Nong teko daug kartų lankyti drauges tose specialiose ligoninėse, primenančiose Viktorijos laikų beprotnamius ir skirtose vargšams numirti. Gal patys to nežinodami buvome susidūrę ir su Fatima?

Klinikos šeimininkas ir vadovas – energingas vidutinio amžiaus tajas, be paliovos lakstantis iš savo kabineto ir į jį. Visi, kasdien turintys reikalų su kekšėmis, išmoksta *kekšiaburčių*, kitaip tariant, kalbėti taip, kad neutralizuotų šitų merginų polinkį į irzlumą ir apskritai suteiktų joms pasitenkinimo savimi. Daktaras nepriekaištingai įvaldęs šitą meną, o tai puikiai paaiškina jo klinikos pasisekimą (niekam ne paslaptis, kad kartais už paslaugas jis ima natūra – jei kokiai merginai pasitaiko prastas mėnuo). Jis rimčiausiu, pagarbos kupinu tonu paklausia, kada jos pastarąjį sykį „dirbo“, priverčia jas kikenti patardamas nepiktnaudžiauti savo privalumais, kokį tūkstantąjį kartą liepia joms pasižadėti visada naudoti apsaugą, parduoda „Listerino“ ir kontraceptinių tablečių ir pasveikina dėl sėkmingų tyrimų: „Iki pasimatymo kitą mėnesį.“ Palaukiu, kol priimamasis ištuštėja, parodau savo pažymėjimą ir paprašau jo turimų duomenų apie Usirį Tanają. Didžiam mano nustebimui, jis iškart atpažįsta tą pavardę ir nusiveda mane į kabinetą, kur stovi raudona aptraukta kušetė, sukrautos vienkartinės adatos, mėgintuvėliai ir burbulinė pakavimo juosta. Viename kampe stovi didelis šaldytuvas.

– Jis dar gyvas?

– Ar jus tai stebina?

Mąsli pauzė.

– Ne visai. Net ir prieš dešimt metų dauguma nenumirė, nors visi šitame versle iš dalies tikėjosi numirti. Jis buvo vienas iš tų, kuriems dėl to išsivystė tikra fobija – tuo metu tokia reakcija pasitaikydavo dažnai. Prisimenu, kad vienu metu jis vaikščiojo tikrintis kas savaitę. Sakiau jam: „Klausyk, šita liga taip greitai nepasireiškia, niekas nepasikeis, jei vaikščiosi kartą per mėnesį", – tačiau jis buvo neurotikas. Kartais apimdavo jausmas, kad jis nori užsikrėsti. Kad jis nekenčia tos nežinomybės. Gal jis norėjo prisidėti prie savo draugų? Gatvinius vyrus tai guldė net labiau nei moteris. Buvo baisu. Šiais laikais užsikrečia labai nedaug tikrų profesionalų – tą virusą pasigauna mėgėjai, savaitgaliautojai, nesiimantys reikiamų apsaugos priemonių. Iš esmės AIDS poveikis mūsų visuomenės sveikatai yra fantastiškas. Dabar pasitaiko labai mažai sifilio ir gonorėjos atvejų, net ir pūslelinė labai reta. Ir, žinoma, visi fanatiškai tikrinasi.

– Jo rezultatai visada buvo neigiami?

– Aišku. Kaip ir sakiau, jis buvo neurotikas. Vieną kartą pasakojo man praradęs pusę savo klientų, nes buvo taip apsėstas tos ligos, kad juos atgrasė. Atsivesdavo pas mane ir savo draugus, tuos, kurie bijodavo pasidaryti tyrimus, jei kažkas nelaiko už rankos. Apie tą ligą sužinojo labai daug, buvo kone kaip medikas. Buvo protingas, puikiai suvokė viruso pobūdį ir galėjo apie jį papasakoti geriau už mane.

– Turėjo mirties potraukį?

Trukteli pečiais.

– Šitai man yra vakarietiška idėja. Žmonės yra vieninteliai gyvūnai, suvokiantys mirtį, taigi galima sakyti, kad mes visi arba žavimės ja, arba nesugebame pažvelgti jai į akis. Jei jį rimtai būtų traukusi mirtis, jis būtų jau miręs, ar ne tiesa? Berniukui kekšiukui Bankoke numirti yra vieni juokai, jei tik jis to nori.

– Bet jis buvo keistas?

– Apsėstas tos ligos. Buvo apsėstas baimės užsikrėsti, bet jokiu būdu nesiruošė keisti savo profesijos, net jei ir būtų galėjęs. Čia ne mirties potraukis, o galbūt mirties apsėdimas.

– Budistine prasme?

– Galbūt. Jis pasakojo man medituojąs apie mirtį. Kad ji esanti vienintelė realybė. Man pasirodė, kad jis priėjęs ribą, supran-tat? Kiek, būdamas aštuoniolikos, gali žiūrėti, kaip miršta tavo draugai?

– Kada jis liovėsi pas jus vaikščioti?

Daktaras greitai žvilgteli į mane ir vėl nuleidžia akis.

– Man reikėtų pažiūrėti. Manau, kad jo nemačiau kokius aš-tuonerius ar devynerius metus. Palaukite, patikrinsiu. Tai buvo dar prieš tai, kai įsitaisiau šitą prakeiktą kompiuterį, taigi teks pažiūrėti spintoje.

– Tai turbūt nelabai svarbu. O gal kada matėte jį su juodaodžiu amerikiečiu? Labai stambiu, jūrų pėstininku?

– Ne. Niekada.

– Ar jis kada užsiminė, kad ruošiasi keisti lytį?

Daktaras pakelia antakius.

– Jis tikrai pasikeitė?

– Stebitės?

– Taip, stebiuosi, – susiraukia jis.

– Kodėl? Argi tai neįprasta?

– Ne, įprasta, čia visai įprasta. Bet per laiką tas būtybes perpran-ti, tiek vyrus, tiek ir moteris. Jų pasitaiko visokių visokiausių. Kai kurie – apsukrūs verslininkai, dirba tol, kol pakankamai susitaupo ir atidaro kokį barą ar kirpyklą. Kiti – tie patys menkaverčiai, kokių pilnos viso pasaulio gatvės, jie parduoda ne tik savo kūnus, bet ir asmenybes – vergai. Paprastai būtent jie ir darosi operacijas. Kai neturi rimtos tapatybės, neturi ko prarasti. Jis man niekada

nebuvo panašus į tokį. Oi, jis buvo gėjų gėjus, bet stiprios dvasios. Turėjo gerą galvą ant pečių. Žinojo, kas toks yra.

– Žodžiu, nebuvo apsigimęs operacijai?

– Klausykit, aš ne psichoterapeutas, iš kur man žinot? Net nebepraktikuoju medicinos, man ji sukelia per daug streso, todėl tik imu kraujo tyrimus.

– Ant jo kambario sienų kabojo nuo AIDS mirštančių jaunuolių nuotraukos. Kai kurie atrodo jau mirę.

– Panašu į jį.

– Manau, kad jis sėdėdavo savo lindynėj ir valandų valandas į jas žiūrėdavo.

– Aišku, kad taip.

Išėjęs į Silomo gatvę, praeinu pro knygyną, reklamuojantį naująją Pol Poto biografiją. Budistiniame Kelyje pasitaiko nukrypimų, kaip ir visur kitur. Prieš nuspręsdamas išpjauti milijoną savo paties tautiečių, Pol Potas buvo vienuolis. Kartais mirties tikroviškumas žmogų nenugalimai užvaldo – ir įtraukia.

Prieinu prie „River City" ir, prieš kildamas į Voreno saloną, stabteliu. Jaudinuosi, tik nė pats nežinau kodėl. Na, vis dėlto gal ir žinau. Fatima nužudė Bredlį... ir Pičajų. Juk turėčiau ją nudėti, ar ne? Bet kaip man nužudyti tą berniuką, kuris sėdėjo lygiai tokio paties dydžio lindynėje kaip mano, lygiai kaip ir aš, verkė savo mirusių draugų ir svarstė, kas gi, po velnių, čia apskritai vyksta – lygiai kaip aš. Kai pagaliau ryžtuosi pakilti liftu, jos ten nerandu. Į mane įeinantį vidun nepritariamai spokso kitas pardavėjas, itin išpuoselėtas jaunikaitis, gal gėjus, o gal ir ne. Atsiprašau ir greitai išeinu, jausdamas palengvėjimą, kad šiandien nereikės nieko žudyti. Grįžęs į savo irštvą, vėl tampu Usiriu, grįžusiu į *jo* irštvą, medituojančiu apie mirtį. Lažinuosi, kad iki susipažindamas su Bredliu į save jis buvo nukeliavęs labai giliai.

O dabar protas, kurio keliai nenuspėjami, nuveda kur kas praktiškesne kryptimi. Pirmadienį savo mobiliuoju paskambinu vienam labai sukalbamam Žemėtvarkos departamento tarnautojui. Pažadu jam tūkstantį batų, jei jis savo kompiuteryje patikrins man kelis paprastučius dalykus. Jis atskambina po pusvalandžio ir pasako visai kitokį adresą.

Jei nori kekšę rasti namie, net ir į pensiją išėjusią kekšę, eik iš ryto. Seni įpročiai nedingsta. Pavyzdžiui, Nong – nebedirba jau daugiau nei dešimt metų, o anksčiau kaip vienuoliktą niekad nesikelia.

Apie devintojo dešimtmečio vidurį Tailandas įsitvirtino kaip tikras Azijos tigras, brangiai riaumojantis ir su stogus nešančiomis žemės kainomis. Šeimoms, turėjusioms niekam nereikalingus lopinėlius žemės per kartų kartas, staiga ėmė lankstytis nekilnojamojo turto agentai ir vystytojai, ir jos pernakt tapo milijonieriais. Bankokas tapo ašimi, o miestui juk geriau ir būti negali, ar ne? Magiški žodžiai „auganti ekonomika" primasino šimtus tūkstančių užsieniečių, o jiems visiems reikėjo tarptautinės kokybės gyvenamųjų vietų. Garuojančiuose laukuose gyvenamieji namai ėmė dygti tarsi grybai po lietaus. Vienus iš geriausių rasi Sukumvito gatvės rajone, tarp 33-iosios ir 39-osios gatvelių, ten butai džiugina tuo begaliniu dėmesiu smulkmenoms, kuriuo garsėja mūsų giminaičiai japonai. Kas antras restoranas ir parduotuvė čia – japoniški, sušių, tepanijakio, tofu, haramio, tempuros, kušikatso ir otumamių nusipirksi bet kuriuo paros metu. 39-osios gatvelės gale, netoli Pečaburio gatvės, į troškų drėgme alsuojantį dangų stiebiasi trys gigantiški „Supalai" komplekso bokštai. Fojė prie stalo sėdintis sargas nori paskambinti 4 000 kvadratinių pėdų penthauzo gyventojai, ir jį atkalbėti pavyksta tik penkiais šimtais batų ir grasinimu pasodinti, jei ir toliau kels rūpesčių.

Dabar kylu liftu į trisdešimtą aukštą, svarstydamas, ar šiandien ir bus ta diena, kai ją nužudysiu. Antra vertus, kaip apdairus profesionalas, pasiėmiau nediduką diktofoną.

Penkios po pusės vienuoliktos, stovėdamas už įspūdingų ąžuolinių dviverių durų, saugomų žalio, raudono ir balto porceliano kinų dievų, ir spausdamas skambutį išgirstu veikiantį televizorių. Staiga stoja tyla, televizorius išjungiamas. Tik tokia neurotiškai jautri faro klausa kaip manoji gali išskirti švelnų nuogų pėdų tipenimą grindimis. Dabar mane stebi pro durų akutę. Kažkas labai rimtai svarsto, ką daryti toliau.

Tam prireikia penkių minučių, paskui dunksteli sunki sklendė, keliskart trekšteli kiti užraktai, ir aš stoviu tiesiai priešais ikoną.

Net užtikta namie tokią siaubingą ankstybę ji atrodo ne mažiau nei nuostabiai. Vilki žalios ir raudonos spalvų kimono, nerūpestingai surištą ant liemens, tankūs juodi plaukai krinta ant pečių, ausyse – perlai, ant pirštų – žiedai, žavingas kūnas, kukli šypsena:

– *Savadi ka.**

– Labas rytas, Fatima. Puikus butas.

– Prašom užeiti.

Butas per du aukštus. Poliruoto tikmedžio laiptai veda į miegamuosius viršuje, o akį traukia langai per visą sieną, atveriantys didingą miesto panoramą.

43

Nepaisant jos nepriekaištingos laikysenos, jaučiu, kad kiautas jau suaižėjęs. Šypsena, suraukti antakiai, gestai – asmenybės fragmentai – pasirodo ir išnyksta, tarsi traukiami iš atminties, o ją,

* Tajų kalba – mandagus moters pasisveikinimas.

regis, valdo kažkas visai kita, kažkas antžmogiška. Kartkartėmis man pasirodo, kad ji veria mane žvilgsniu, kol suprantu, kad pozai silpnėjant už jos akių tėra visiška tamsa.

– Susipažinome traukiny į Čiangmajų. Turbūt neverta tau pasakoti, ko važiavau į Čiangmajų? Buvau dvidešimt septynerių, Bankoko barai jau vimdė mirtinai. Vaikinai tada jau buvo faktiškai nustoję mirti nuo AIDS, bet nebeliko jokios romantikos. Klientai daugiausia buvo kiaulės, baltos kiaulės. Pietryčių Azijon pasiautėt atvažiavę baltieji gėjai tikrai nėra dėmesingiausia publika. Sėdau į Čiangmajaus traukinį, nes situacija ten neva buvus kitokia. Man sakė, kad ten visi tiek apsivarę opiumu ir heroinu, kad iš esmės dirbti kaip ir nebereikia. O kas gi aš daugiau buvau, jei ne berniukas kekšiukas, savęs negerbiantis žmogėnas, vargšas, liesas, moteriškas padaras su pimpiuku, vienas iš pasaulio prarastųjų, gatvės dulkė. O kaip, kai esi pusiau juodas ir dar užaugęs čia, gali būti kuo nors kitu? Tajai yra patys didžiausi rasistai pasaulyje, jie nekenčia negrų. Jie niekina net grynakraujus tajus, jei tų oda tamsi. O pažiūrėk – aš gana rudas.

Kadangi jau esu tokios rūšies gėjus, palepinau save ir viską, ką turėjau, išleidau pirmos klasės bilietui kupė, kur turėjau būti vienas. Rūkau sau cigaretę ir kokį tūkstantąjį kartą tais metais svarstau apie savižudybę, staiga atsidaro durys ir pamatau tą didingą juodą milžiną – pagal aprangą ir eiseną niekada nebūčiau palaikiusi jo kariu, jei neminėsime tos didelės apvalios kareiviškos kuprinės. Atrodė kokių keturiasdešimties, o tokio amžiaus vyrai man visada labiausiai patiko, ir, žinoma, pats būdamas juodaodis, kaipgi galėjau nesusieti jo su tėvu, kurio niekada nepažinau? Itin puikios formos. Pamaniau: kokia ta Amerika turi būti nuostabi šalis, kad tokio juodumo žmogus ten gali užaugti kupinas pasitikėjimo savimi, nerūpestingas, jausdamasis savas net tarp tų visų baltųjų. Suprantama, nieko nesitikėdamas nusišypsojau labiausiai gundančia savo šypsena. Jis irgi nusišypsojo, bet atsiprašė už su-

trukdymą, esą jo užsakytoji kupė yra greta manosios. Aš atsakiau: „Nieko baisaus, katinėli, užeik kada tik panorėjęs." Visai kaip šliundra. Pamaniau, kad tuo ir baigsim, nes jis atrodė toks heteroseksualus, supranti? Paprastai kai taip pašneki su heteroseksualu, tai jį atstumia, net sukelia pasišlykštėjimą. O jis visgi man plačiai nusišypsojo ir paklausė, ar galįs minutėlei prisėsti. Ir mano maža širdelė ėmė plakti it pašėlusi bum bum bum.

Ji giliai įkvepia.

– Nesuksiu tau galvos Čiangmajaus baisybėmis. Dievai žino, ko toks vyras kaip jis išvis ten važiavo, jei neskaitysim, kad Čiangmajus įeina į turistinius maršrutus. Dievai žino kodėl buvo su manim. Jis niekada nepripažino, kad buvau jam pirmas, supranti, bet aš gi matau, kad jis tai visai ne gėjus. Žiūrėkim tiesai į akis, – visokių būna, visokių reikia, o seksą mėgstantys vyrai paprastai anksčiau ar vėliau gyvenime paeksperimentuoja. Manau, kad toks jis ir buvo. Manau, kad visą gyvenimą buvo su moterimis ir priėjo tą gyvenimo tarpsnį, kai susimąstė – o ką, jei verta pabandyti, supranti? Gal vyras gali suteikti tą kažką ypatinga? O aš pagalvojau – na ir gerai, dabar mano aukso valanda, gyvenu gerame viešbutyje su savo svajonių vyru, o kai visa tai baigsis, man teliks nuostabūs prisiminimai, kažkas, kas padės man nukeliauti į kitą negandą. Matau, kad viešumoje jis su manimi nepatogiai jaučiasi. Tiesą sakant, iš kambario kartu niekada neiname. Jis išeina pavalgyti ar išgerti, ir aš išeinu atskirai. Viešumoje jis labai įsitempęs. Vis dėlto jis juk jūrų pėstininkas. Jo gyvenime vyksta gana įsimintinas reikalas, tačiau, mano nuostabai, po pirmos nakties jis manęs nemetė.

Paskui, praėjus penkioms dienoms, jis liepia man žygiuoti lauk. Aš sakau: „Žinoma, katinėli, man buvo nuostabu, tiesiog nuostabu, tu esi geriausia, kas man tik yra buvę. Ir, beje, gal gali paremti mane dešimčia tūkstančių batų, truputį pritrūkau grynųjų?" Kartu nuėjome tą niekingą kelią iki bankomato, jis tamsioje gatvelėje

padavė man tuos grynuosius ir išsivaikščiojome kiekvienas į savo ateitį – ar bent jau taip maniau.

Po dviejų dienų jis atėjo manęs ieškoti. Apieškojo visus miesto gėjų barus ir galiausiai surado mane, skandinantį savo širdgėlą. Tada ir supratau, kad su šituo gražuoliu vyksta kažkas absoliučiai pasibaisėtina. Tas milžinas stovėjo su ašaromis akyse ir žiūrėjo į mane. Žinoma, dėl jo būčiau padaręs bet ką. Ką tik nori. Jei jis būtų pasakęs, imk tą peilį ir persipjauk gerklę, taip būčiau ir padaręs. Galima sakyti, kad ir man tai buvo pirmas kartas – meilė.

– Bet jis taip ir nepriprato prie to, kad tu – vyras.

– Ne. Bet verčiau sakykim kitaip: nepriprato prie minties, kad jis žydras. Pirmas kelias savaites buvo susiėmęs, bet mačiau, kad tai artėja. Svarsčiau – ką gi jis darys su vargšu mano kūnu, kai pats pradės byrėti iš tikrųjų. Tokie kaip aš nuolat su tuo susiduriame, tai profesinė rizika: vidutinio amžiaus vyras, negalintis pripažinti, kuo jis virsta, ką jis daro. Galvojau, gal jį ištiks priepuolis ir jis tais savo nuostabiais raumenimis mane užmuš, bet man buvo tas pats. Nė kiek ne blogiau už bet kurį kitą kelią. Būdavo geras man – kai prisimindavo, koks jis yra geraširdis amerikietis. O aš jį tiesiog dievinau. Jam patiko rūkyti gandžą, ir aš jam jos gaudavau. Paskui pradėjo gerti. Nemanau, kad prieš susipažindamas su manimi jis labai gėrė, bet netrukus butelį „Mekongo" išlakdavo per valandą. Čia kaip toj dainoj: *Nekenčiu savęs, kad tave myliu*, – atsidūsta. – Manau, kad jis tikrai mane mylėjo, pradžioje. Manau, kad aš tam tikra prasme jam buvau tarsi išsilaisvinimas. Vis dėlto jis visą gyvenimą lakstė paskui putes ir nieko doro iš to negavo. Aš bent jau jį supratau. Tada dar turėjau ir savo testosterono, žinojau, kaip mąsto vyras. Dabar to, galima sakyti, nebeliko. Tačiau jis niekada manęs nemušė. Nė karto. Net jo seksas nelabai – na, supranti – peržengė ribas. Žinoma, jis dominavo, tačiau labiau kaip imperatorius, laukiantis, kad jį garbintum, o ne nuolankumo reikalaujantis sadistas. Vyliausi, kad viskas pavyks. Juk pagaliau

jis vis kalbėdavo apie atsargą, o išėjęs į atsargą norėjo gyventi Bankoke, taigi pamaniau: *O kam jam slėptis?* ką jis praras? Praleis likusį gyvenimą mylintis ir laisvas. Su manim. Būčiau rūpinęsis juo. Dieve mano, kaip būčiau rūpinęsis. Tačiau, suprantama, šitaip niekada nebūna, ar ne? Visada, kai jau pamanome esantys išgelbėti, kažkas mus nutempia žemyn.

– Ar tuo metu jis domėjosi nefritu?

– Ak taip, nefritas, tas nefritas. Taip, domėjosi. Manau, kad viena jo svajonių buvo išėjus į atsargą užsiimti brangakmenių prekyba. Manau, kad būdamas Jemene ir visose kitose baisiose vietose jis svajojo apie tai, kaip atvyks į Tailandą ir eksportuos brangakmenius ir nefritą į Valstijas. Gal net kurs savo kūrinius. Dieve mano, tai tarsi aš svajočiau tapti jūrų pėstininku. Aš ne ekspertas, tačiau, mano kuklia nuomone, nebūdamas kinas arba labai artimai susijęs su kinais, prie brangakmenių prekybos čia net neprisiartinsi. Jam to sakyti, žinoma, nė nesiruošiau. Padėjau jam, bet, turiu pripažinti, su artėjančios nelaimės nuojauta.

– Padėjai jam?

– Jam reikėjo vertėjo. Jis bendravo su pačiais įvairiausiais žmonėmis, įskaitant ir kalniečius, ir maniškius, kajinus. Taigi labai praverčiau jam. Verčiau į tajų ir kajinų, ir atvirkščiai, į anglų. Tuo metu angliškai kalbėjau kaip ir visi baro berniukai, toli gražu ne taip, kaip kalbu dabar. Už tai turiu dėkoti jam.

Mes net nusipirkome kelis gabalus nefrito ir davėme kažkokiam kinų kvartalo amatininkui iš jo padaryti kelis papuošaliukus, niekučius. Galiausiai man vis dėlto teko jam pasakyti, kad iš mūsų juokiamasi. Nefritą jis nusipirko trečiarūšį, o jo paties kūriniai, galima sakyti... na, ne pasaulinės klasės. Tas falas interneto puslapyje buvo geriausias jo kūrinys. Suprantama, jį sumodeliavo pagal savąjį. Net aš ėmiau svarstyti, kas darosi su jo galva, kad mano, jog pasidaręs interneto puslapį su milžiniško dydžio pimpalu jis pakeis savo gyvenimą. Kad ir kaip juokinga, manau, kad tas

puslapis buvo jo būdas išeiti į dienos šviesą, galiausiai pasisakyti pasauliui, kas esąs: nuostabus, puikios formos pimpalas.

Paskui viskas ėmė byrėti. Kad galėtų pirkti nefritą ir daryti iš jo dirbinius, jis pasiskolino nemenką sumą pinigų. Maniau, kad bus paėmęs banko paskolą ar panašiai, bet kai supratau, kad skolinosi iš čiučou paskolų ryklių, jau buvo per vėlu. Na, pasakyk, kiek galima nudebilėti? Negi jis manė turintis specialią apsaugą todėl, kad yra jūrų pėstininkas? Negi galvojo, kad jei pateks į bėdą su tais rykliais, Jungtinių Valstijų prezidentas atsiųs lėktuvą jo gelbėti? Matai, jis turėjo tokio absoliutaus naivumo. Juodos dėmės, turbūt pasakytum. Gal tai dėl tų visų kariuomenėje praleistų metų – prieš jo akis gatvėje vyko dalykai, kurių jis tiesiog nematė. Va tada jo gėrimas ir gandžos rūkymas pasidarė nebevaldomas. Keliskart jam teko prašyti gydytojo pažymų, nes negalėjo išeiti į darbą. Beprotiškai bijojo, kad jo kada nepatikrintų, ar nevartoja narkotikų. Tada ir prie manęs pradėjo kabinėtis, aiškino, kad sugrioviau jam gyvenimą, išvadino mane visaip, kaip tik galima išvadinti berniuką gėjuką, kai pakvaišta jo senis. Tačiau turiu pasakyti, kad net ir tada jis man nėkart netrinktelėjo. Manau, kad jis tiesiog iš prigimties nebuvo linkęs smurtauti. Tol, kol neatsirado, kas patrauks į smurtą. Tačiau tuo metu to dar nežinojau. Žinojau tik tiek, kad man, kaip visada, nepavyko. Nors aš dėl to ir nekaltas, galima sakyti, kad atnešiau nelaimę žmogui, kurį mylėjau. Priverčiau jį melstis drauge su manimi. Aš – krikščionis, jis užaugintas krikščioniu; iš pradžių jis nesuprato, kaip toks kaip aš gali būti tikintysis. Taigi mudu meldėmės, ir manau, kad tai kažkokiu būdu viską tik dar labiau pablogino.

– Kaipgi šitaip?

– Kad jis į tas maldas tiesiog įniko, nusipirko Bibliją ir ėmė pamokslauti man apie išsigelbėjimą. Šnekėdavo valandų valandas, paprastai prieš tai išgėręs butelį „Mekongo“, o aš sėdėdavau jam prie kojų ir pritardamas garbinamai murmėdavau. Panašu į

tuos amerikiečių pastorius pamokslininkus, kur kartais rodo per televizorių – vien emocijos, įtampa ir įtikėjimas Dievo malone. Mes, kajinai, esame religiniai entuziastai, mylime visų Dievą, per ilgus metus pas mus lankėsi tiek misionierių, kad nesuskaičiuosi: visokių rūšių krikščionys, budistai, musulmonai. Mes priimam ir išklausom visus, tikim kiekvienu žodžiu ir niekad nesukam galvos dėl prieštaravimų. Taigi buvau jam puiki auditorija. Šitą viršūnę pasiekdavo kelissyk per savaitę, po gandžos ir viskio, ir tada tvirtai žinodavom, kad dangaus durys tuoj tuoj prasivers ir mes žengsime pro jas. Nepamiršk, kad jis tuo metu patyrė didžiulį spaudimą. Paskolų rykliai jį vis labiau spaudė. Žinoma, jie nesiruošė jo žudyti, bet ėmė dvidešimt procentų per mėnesį, o su tokiais tarifais žmogus lengvai paguldomas ant menčių. Jam skambinėdavo trečią valandą nakties ir kalbėdavo taip prastai angliškai, kad man tekdavo paimti ragelį ir paprašyti visus grasinimus susakyti tajiškai, kad galėčiau išversti. O šnekos tai, žinai, įprastinės – ką padarys jo kūnui, jo veidui – ypač jo veidui. Tie žmonės ne kvailiai, anaiptol, jie supranta, kur silpnoji žmogaus vieta.

– O tuo metu tu buvai vis dar...

– Vis dar vyras? O taip. Mano pokyčiai įvyko vėliau. Sakyčiau, mudu drauge nusprendėme, kad pradėsiu gerti estrogeną, tai buvo šeimyninis sprendimas, o mintis kilo visai atsitiktinai. Vieną naktį gulėjome lovoje, girti, jis mane glamonėjo, ir aš paklausiau, gal jis norėtų, kad turėčiau krūtis. Nemanau, kad jam tokia mintis buvo kada kilusi. Tada jis lyg ir krūptelėjo. Gal tai jam pasirodė kaip bent vienos problemos sprendimas. Jei paverstų mane moterimi, galėtų sakyti, kad jis ne žydras, taip? Bet aš visai ne tai turėjau omeny. Estrogeną aš tik siūliau kaip... na, supranti?

– Seksualinį pagalbininką.

– Taigi. Tad gavau vietinio preparato, ir žiū – opa! papai pradėjo augti. Jį tai paveikė keistai. Turiu galvoje, kad jį apsėdo noras pakeisti mano kūną. Aš pasakiau: „Saulele, pradedu jaustis kaip

tas nefrito luitas, iš kurio kažką daro." Jis nusijuokė, bet tai buvo tiesa. O juokingiausia tai, kad tuo metu atrodė, jog viskas keičiasi į gera. Jis papasakojo, kad jį susirado kažkoks Amerikoje labai labai stambus brangakmenių prekeivis, ir atrodo, kad į jo rankas ateina truputis didžiojo verslo. Pradžiai nieko ypatingo, tačiau vis šiokia tokia šviesa. Be to, šitas juvelyras – iš pradžių jis nesakė man jo pavardės – sumokės Bilo skolas. Valio, supranti, atrodė, kad debesys pagaliau išsisklaidė, ir viskas tik šito šulo iš Amerikos, šito juvelyro dėka; su juo susipažinau jau daug vėliau, bet jis kartą per mėnesį verslo reikalais atvažiuodavo į Krungtepą ir juodu su Bilu kažkur eidavo – spėju, į šito žmogaus viešbutį – ir visą naktį šnekėdavo apie reikalus.

– Visą naktį?

– Taip, visą. Man kilo įtarimų. Aš nesakau, čia nieko naujo, kad kažkas atvažiuoja iš Vakarų ar Japonijos verslo reikalais ir pasibaigus kalboms tikisi papramogauti pagal visas Bankoko tradicijas. Aš nelabai ir prieštaravau. Net pagalvojau, kad tam tikra prasme tai bus sveika. Žinia, iš to, ką jis pasakojo, supratau, kad tam juvelyrui patinka moterys, ir pamaniau, kad jei Bilas truputį palakstys paskui sijonus formai palaikyti, matyt, jam to reikia. Tas paklaikimas dėl rimtų santykių su vyru jam dar nebuvo praėjęs. Gal jam reikėjo susibalansuoti. Vienu žodžiu, tas juvelyras tapo mums svarbiausias ir turėjo gauti, ko tik panorėjęs. Tuo pat metu mūsų namuose ėmė rastis pačių įvairiausių daiktų. Stalo sidabro, keramikos, vietos amatininkų dirbinių, daiktų, kuriuos tuomet dar nesusigaudydamas laikiau neįkainojamais, o vėliau pasirodė, kad jie tėra nereikalingi to juvelyro sandėlio likučiai.

– Ar jie kartu vaikščiodavo po barus?

– Va šito tai nežinau. Bet tas žmogus buvo toks stambus, toks turtingas, kad man atrodė, jog jie linksminasi nusipirkę mergas, supranti, tas pačias brangiausias, ir čia pat, jo viešbučio aparta-

mentuose. Bilas užsiminė apie vieną rusą sutenerį ir kelias moteris iš Sibiro.

– O kaip tau Bilas atrodė po šitų seansų?

– Iš pradžių lyg ir linksmas. Sakydavo, kad tas žmogus, toks respektabilus, bendravęs su prezidentais, pažįstantis senatorius ir parlamento narius, labai mėgsta pasvinguoti. Kad manęs nenervintų, daugiau nepasakojo nieko. Labai, labai mėgsta pasvinguoti. Paskui vieną kartą jo nebuvo tris dienas, o sugrįžo jis jau visai kitas žmogus.

– Kitas?

Tyla.

– Visiškai kitas. Jis neteko savo sielos. Net tai pripažino. Prisigėrė, parūkė gandžos ir ėmė plėšyti savo Bibliją. Ir sakė šitaip: „Meldžiau malonės ir išgelbėjimo, bet man atsiuntė velnią. Taigi dabar dirbame velniui. Gal ir yra tik tas velnias, gal visa kita – tik vaikų žaidimas." Taip jis man ir pasakė. „Vaikų žaidimas." Šitai sakydamas žiūrėjo į mane. Žiūrėjo į mane ir toliau plėšė Bibliją.

– Ir kaip tik tada ir pradėjai gerti „Estradiolį"?

– Tada mano virsmas įgavo visą pagreitį. „Estradiolis". Kompiuterinės programos, medicininiai žodynai, specialistų grupės internete.

– Ir daktaras Suričajus?

– Ir po kelių mėnesių, taip, daktaras Suričajus. Kiekvieną dieną matau, kaip Bilas žaidžia su tom kompiuterinėm – na, žinai – diagramom, spalvotais vyro ir moters anatomijos paveikslėliais, jis gali judinti dalis, ten nupjauti, ten pridėti, o aš stoviu už jo, alpstantis iš meilės, rankomis apkabinęs jam kaklą, ir šneku: „Taip, mielasis, padarykim man tokius papus, kaip tik tau patinka. Jei tik nori, darykis tris papus ir dvi putes, bet ką, absoliučiai bet ką."

– Vadinasi, tave suprojektavo?

– Taip, teisingai sakai, suprojektavo. O kas man rūpėjo? Supranti, man taip paglostė širdį, kad mano žmogus apie mane šitiek

galvoja. O kam nepaglostytų? Man buvo tas pats – jis galėjo ir velniu pavirsti. Ką tas Dievas kada dėl manęs padarė? – Žybteli tos didelės juodos akys. – Mielas mano, turi tik džiaugtis tokiais mano pokyčiais. Tai buvo, tarsi būčiau gimęs ir užaugęs pragare, o paskui staiga mane perkėlė į dangų. Pirmąkart gyvenime suradau meilę, namus, savasties jausmą. Kažkodėl man atrodo, kad tavo akyse matau, jog puikiai supranti, ką aš čia kalbu, ar ne?

– Taip.

– O kai patiri tokį virsmą, imi skrajoti padebesiais. Sunku patikėti savo sėkme.

– Bet juk tu žinojai, kad neatitinki įprastinio transseksualo sampratos. Nelaikei savęs vyro kūne įkalinta moterimi?

– Šitie paistalai? Dėl jų tik *farangai* sau galvas suka. Čia, Krungtepe, mes jau sumodeliuotais kūnais – gatvės vaikinai bet ką nusipjaus, bet ką prisilipdys, gers bet kokius vaistus. Mes esam ateitis, mielas mano. Bet *farangai* pasivys. Pamatysi, kai tik jie supras, kiek čia sukasi pinigų, greitai mės visas šitas psichologinės rūpybos nesąmones.

– Bet juk turbūt pagalvojai apie tai, kad lemiamu momentu tas žmogus su peiliu viską nupjaus?

Ji gūžteli.

– Nelabai. Visa tai dariau iš meilės, mielas mano. Pats esi gatvės vaikas, juk žinai tą jausmą, kai neturi ko prarasti? O ir praradimo čia jokio. Jis pavertė mane deive.

Išjungiu diktofoną. Mano galvoje skamba daktaro Suričajaus klausimas: *Kas yra transseksualas? – Estrogeno pripumpuotas viduramžių eunuchas?* Ar Fatima bent retkarčiais, sunkiais momentais, užduodavo sau šitą klausimą? Vėl įjungiu diktofoną.

– Tačiau su juvelyru tada nesuvedei jokių sąsajų?

– Ne, tik tiek, kad žinojau, jog iš pradžių pinigai ėjo būtent iš jo. Paskui Bilas pasinaudojo to juvelyro ryšiais, kad patektų į *jabos* prekybą, ir tuomet pinigai turėjo būti iš ten. Bet žinai, tada staiga

nebeliko laiko dėl ko nors jaudintis. Aš geriu vaistus, vaikštau pas daktarą, Bilas per daug užimtas mano gerkle, – Adomo obuolio problema ir koks bus mano balsas, – po kurio laiko net visas tas velnio reikalas kažkaip prisimiršo. Manau, kad savo susitarimus su tuo juvelyru Bilas nustūmė į antrą planą.

– O kada viską sužinojai?

– Na, su *jaba* Bilui nesisekė taip gerai, kaip jis tikėjosi. Prekės ateidavo maždaug kartą per du mėnesius. Jas pasiimdavome vietinės reikšmės oro uoste. Važiuodavau su juo, jei kartais iškiltų problema, kuriai reikėtų vertėjo – tajiškai jis taip ir neišmoko daugiau nei pradedantysis. *Jabą* siuntė kažkoks Birmos armijos generolas, kuris sumokėdavo ir visiems pasienyje bei vienam vietos sindikatui. Bilui telikdavo pervežti ją nuo oro uosto iki tų skvoterių po tiltu. Jie – kajinai ir glaudžiai susiję su pasienio džiungliniais. Tam sindikatui Bilo nelabai ir reikėjo, išskyrus tą vieną gabaliuką iš oro uosto iki Daoprijos tilto. Būtų atrodę keistai, jei kajinas skvoteris kas kelis mėnesius atvyktų į oro uostą pasiimti didžiulės žvilgančios skrynios, o amerikietis su mersedesu prie tos skrynios visai derėjo. Tačiau Bilo indėlio nepavadinsi labai svarbiu, o ir jis pats nebuvo nepakeičiamas, todėl jam ne kaži kiek ir mokėjo. Šitą sužinojau palyginti visai neseniai – kad, nepaisant rizikos, iš to *jabos* reikalo jis negaudavo labai daug pinigų. Tik pagalvok, jei jį būtų pagavę, būtų visam gyvenimui įkišę į Bangkvaną, ar ne?

– Greičiausiai. Po penkerių metų būtų perdavę Amerikai, tačiau ir ten būtų turėjęs sėdėti. Jis labai smarkiai rizikavo.

– Teisingai, taip aš jam ir sakiau, didelė rizika už menkus žalius. Tuo metu stengiausi būti gerąja išmintingąja žmona. Be to, man jau darėsi smalsu. Daktaras Suričajus ir jo ligoninė atsieina nepigiai, o jei ta *jaba* taip labai neapsimoka, kaip ir tam juvelyrui atliekami mažmožiai ir darbeliai, iš kur tada šitokie pinigai?

– Ar tau kilo kokių įtarimų?

– Ne, tik ne tokių, kas vyko iš tikrųjų. Žinojau, kad esama tos Bilo pusės, apie kurią nieko nenutuokiu, bet nė nenumaniau, ko ten būta. Supranti, kurį laiką išties svarsčiau, ar jis rimtai kalba, kad tas juvelyras yra velnias ar velnio garbintojas, gal jie ten įnikę į kokią juodąją magiją? Net spėliojau, gal Bilas jį šantažuoja? Keliskart tiesiai šviesiai paklausiau: iš kur gauni pinigų vaistams, daktarui Suričajui, ligoninei, visiems šitiems reikalams? Jis man pasakė dėl to nesijaudinti, esą pinigų yra.

– Bet kažkaip juk sužinojai?

Tyla. Ji sėdi ant sofos, aš – dideliame fotelyje.

– Manai, kad nužudžiau jį, mielas mano?

– Žinau, kad nužudei.

– Aš, tokia mažutė? Kaip, po galais, galėčiau susitvarkyti su visomis tomis gyvatėmis? Atsipeikėk, detektyve, tam būtų prireikę krūvos ekspertų.

Tada ji atsistoja, tiksliai taip, kaip atsistotų moteris, elegantiškai, erotiškai pasukdama klubus, ir, regis, tai daro nesąmoningai. Toje tyloje man tenka sau pripažinti, kad net nejauku, kaip jos atveju suveikė toji operacija. Nesistebiu, kad daktaras Suričajus taip savimi didžiuojasi. Ir tik žvelgdamas šituo kampu, kone tiesiai viršun į jos kaklą, matau mažą randelį, apie kurį jis pasakojo. Atsistoju, ir ji palydi mane prie durų. Esu jos pakerėtas, ir ji tai žino. Vos vos kilsteli galvą. Ir sušnabžda:

– Tai šiandien manęs nežudysi?

Šitas klausimas man netikėtas, nes buvau įsitikinęs, kad Fatima perskaitė mano mintis. Ji palinksta prie manęs:

– Leisk man pirma nužudyti už tave tą juvelyrą, o paskui daryk su manim, ką nori. Man tas pats, – staiga ji sučiumpa mane už smakro ir pažvelgia tiesiai į akis. – Tu gi *arhatas*, kam niokosi savo karmą beprasmei vendetai? Pasauliui reikia tavęs. Tegu velnias žudo už tave.

Bandau pajudėti, bet jos ranka, laikanti mano rankovę, staiga virsta letena su nagais.

– Kai mane pamatei pirmą kartą, toje parduotuvėje, iškart supratai, ar ne? Aš esu kita tavo pusė, mielas mano, ir jei vienas mūsų vaikšto šita žeme, kitas irgi turi vaikščioti. Manau, kad tai supranti. Pribaik mane, jei nori, bet taip tik nužudysi save patį.

Ji atidaro duris, ir staiga aš vėl atsiduriu už jų, tarp kiniškų durų dievų. Nebelieka laiko paklausti jos apie butą, pasak ano Žemėtvarkos departamento darbuotojo, nupirktą jos vardu ir sumokėjus iš karto, ar neįkainojamą jo apstatymą. To penthauzo kaina – dvidešimt milijonų batų arba pusė milijono dolerių, tačiau nefrito kolekcija, išstatyta ant poliruoto juodmedžio kiniškos šventyklos stalo, verta dar daugiau. O kur dar visi dirbiniai iš Voreno salono, meniškai sustatyti ant pjedestalų, antikvarinių stalelių ir tiesiog padėti ant grindų, kur, jei būsi neatsargus, lengvai gali netyčia juos nuspirti.

Taip ir lieku galvoti, kaip būtų buvę lengva ją nužudyti. Mintis, kad būsiu nuvylęs Pičajų, grasina mane prislėgti. Ją atsveria tik priešinga galimybė, kad ji apžavėjo ir jį.

44

Vakar motina mudviem su pulkininku į nuovadą atsiuntė naujų jos sukurtų trumparankovių ir berankovių marškinėlių pavyzdžius. Abiem atvejais motyvas tas pats: po ryškiai raudonu pagrindiniu užrašu „SENIŲ KLUBAS“ juodu kursyvu parašyta: *Geležiniai kotai*. Ji nusisamdė profesionalų dailininką, kad tas nupieštų įtikinamą senioko gašlūno karikatūrą: kiek pasikūprinęs, bet raumeningas, nuplikęs, bet gaktiplaukiais apžėlusiu smakru ir iškištu liežuviu. Pulkininkas paprašė pakviesti mane,

kad pasakyčiau, ką manau. Sūnaus ištikimybė (supraskit: žemiausios rūšies nepaliaujamo smegenų plovimo ir emocinio šantažo kupina vaikystė) mane įpareigoja pareikšti, kad šitai yra genialus kūrinys.

Pulkininkas abiem rankom čiumpa vienus marškinėlius ir prispaudžia prie manęs. Turiu laikyti, kol jis pasitraukia atatupstas.

– *Farangai* už tokio daikto užsikabina? Tai šitaip... šitaip baisu.

– Tokie jau jie yra. Duosi jiems tradicinį tajišką klubą vyrams, ir išsigąs.

– Tikrai? – minutėlę jis sutrikęs stovi, priblokštas svetimtaučių psichologijos. – Ir nesvarbu, kad kai kurie klientai iš tikrųjų šitaip atrodys?

– Čia ir esmė. Tai skirta, kad jie jaustųsi saugiau.

Jis lėtai linkteli supratęs ar bent jau neprieštaraudamas.

– Beje, mudu su tavo motina duodame tau dešimt procentų šito verslo akcijų. Ji nori, kad dalyvautum kaip šeimos narys, o aš matau tą privalumą, kad neimsi mūsų žiauriai smerkti, kai tau ir vėl užplauks dievotumo fazė.

– Deja, jų priimti negalėsiu. Buda aiškiai draudžia tokiu būdu pelnytis iš moterų.

– Kaip ir rūkyti žolę. Šiaip ar taip, aš tau įsakau. Neklausantieji vyresniųjų Aštuonialypiame kelyje smerkiami lygiai taip pat.

– Tada sutinku.

Nusiimu tuos marškinėlius ir sulankstau ant jo stalo. Pulkininkas vėl juos išlanksto, dar kartą apžiūri, o paskui, nusiraminęs, tarsi būtų nusprendęs esąs estetinis neišmanėlis, linkteli ir leidžia man eiti. Vis dėlto motina, o ne jis mokėsi *Wall Street Journal* internetiniuose kursuose. Kai prieinu prie durų, jis šūkteli:

– Atsiprašau, pamiršau. Šitą faksą prieš kelias dienas atsiuntė Amerikos ambasada. Tai tik vienas iš tų Kvantike rašomų kvailų

psichologinių profilių. Liepiau išversti į tajų kalbą, bet čia nesąmonės, kaip visada. Užtenka tik geriau pagalvoti, kad visa tai ir taip suprastum.

Susirandu nuovadoje ramų kampą. To profilio tik trys lapai ir stebėtinai mažai techninio žargono.

Ataskaita
Kriminalinio profiliavimo departamentas
Federalinis tyrimų biuras, Kvantikas, Virdžinija

Dokumento kategorija: Konfidencialu, skirta tik suinteresuotoms šalims (suteiktas leidimas persiųsti Karališkajai Tailando policijai)
Subjektas: Fatima, dar žinoma kaip Usiris Tanaja, transseksualas, pasidaręs lyties keitimo operaciją būdamas apie trisdešimties, gimęs ir užaugęs Tailande. Tėvas – nenustatytas afroamerikietis kariškis (greičiausiai šauktinis Vietnamo kare); motina – prostitutė iš šiaurės vakarų Tailando, priklausanti pasienyje gyvenančiai didelei kajinų etninei grupei. Manoma, kad, pagal tajų tradicijas, subjektą užaugino močiutė etninėje žemėje prie sienos su Mianmaru, o jo motina tuo tarpu tęsė prostitutės darbą Bankoke...

Kaip Vikornas ir sakė, šitoje ataskaitoje nėra nieko, ko ir pats neišmąstytum. Pereinu prie paskutinės pastraipos.

Jei neminėsime tų, kurie visą gyvenimą patiria stiprų vidinį troškimą pakeisti lytį, chirurginis genitalijų pašalinimas greičiausiai sukels ilgalaikį siaubingą psichologinį skausmą.
Įtariama subjekto reakcija – itin įmantrus, sadistiškas ir gudrus Bredlio nužudymas, visiškai atitinka tai, ko tikėjomės. Tačiau nepanašu, kad tai numalšins subjekto įsiūtį. Jo akyse Bredlis buvo gelbėtojas, vienintelis nuo visų kitų skyręsis tuo, kad iš esmės

buvo geranoriškas. Jam jis paaukojo vienintelius turėtus dalykus, kuriems pasaulis, jo nuomone, teikia reikšmės: genitalijas. Po Bredlio išdavystės jis greičiausiai nebesugebės niekuo ir niekada pasitikėti. Jei iki šiol jo elgesys ir buvo palyginti normalus (neskaitant Bredlio nužudymo), mes manome, kad jis arba paprasčiausiai kyla iš atminties, arba jis rezga kažkokį išties sociopatinį planą. Poreikis su pasauliu pasielgti taip, kaip tas pasaulis pasielgė su juo, bus nenugalimas.

45

Pataisos reikalų tarnyba ir Imigracijos departamentas susimokę laikyti užsienietį karantine nuo to momento, kai jį paleidžia iš kalėjimo, iki pat jo įkišimo į lėktuvą, skrendantį į jo gimtąją šalį. Ir neaišku kodėl, – nes kuo gi koks nors *farangas* ekskalinys pavojingesnis visuomenei už šimtus kas savaitę iš kalėjimų paleidžiamų tajų? Tačiau šitos taisyklės griežtai laikomasi, ir man susitikti su Fricu, kol jis laukė Imigracijos departamente, kad biurokratai suorganizuotų jam bilietą, nepadėjo jokie ginčai ir maldavimai. Tepavyko sužinoti, kad jis bus sodinamas į kitą „Lufthansos“ reisą į Berlyną, į lėktuvą, išskrendantį dešimtą vakaro. Net ir oro uoste jį supo Imigracijos pareigūnai ir policininkai.

Jei nekreipsim dėmesio į didžiulį pleistrą virš kairiosios ausies ir į lazdą, Fricą su kalėjimo tatuiruotėmis, netikru Armanio švarku, baltomis kelnėmis ir dailiai nusiskutusį likusius kuokštus plaukų galima būtų palaikyti eiliniu, madingu ir vaidinančiu kietą vidutinio amžiaus turistu. Jis pamatė mane kur kas anksčiau nei jo prižiūrėtojai, bet kalėjimo refleksas jį privertė iškart nusukti žvilgsnį. Man teko pasinaudoti visa savo įtaka, kad galėčiau nusekti paskui jį prie vartų, kur imigracininkai nusprendė, kad savo pareigą įvykdė, ir dingo iš akių. Priėjęs artyn pamačiau, koks

keistas ir naujoviškas jam dabar atrodo pasaulis. Jis man priminė kažkokį nenustygstantį žaibiškų refleksų padarėlį, gal sabalą ar audinę, supanikavusį ir pakerėtą tiesių žmonių pasaulio linijų ir lygių paviršių. Jis atsisėdo greta manęs prie savo reiso vartų, o jam kalbant jo akys lakstė.

– Oficialiai Daoprijos tilto veikla yra naminė degtinė. Tik keli iš tų skvoterių žino apie *jabą*. Metui platinti vyriausiasis naudojasi per naminę gautais ryšiais. Juk vis dėlto jei jau suvirškini tą ryžių viskį, tai turbūt susitvarkysi ir su *jaba*. Jie yra pagrindiniai Bankoko tiekėjai, o jiems vadovauja išties stambus šulas.

– Kas?

– Faras, žinoma. Policijos pulkininkas.

– O pavardę sužinojai?

– Vikornas.

– Tu tuo tikras?

– Jei informacija būtų buvusi netiksli, manęs turbūt nebūtų tiek mušę, ar ne?

– Turbūt, kad taip. O Suvito niekas neminėjo? Juk tie skvoteriai yra jo rajone.

– Ne. Kalbėta būtent apie Vikorną. Kiek girdėjau, jis vadovauja labai stambiai operacijai. Tie skvoteriai yra tik menka jos dalis. Gal tas Suvitas jam dirba?

– O gal kas pasakojo tau, kaip buvo nužudytas tas jūrų pėstininkas? Kaip tai buvo padaryta?

– Niekas nesupranta, kokiu būdu tos gyvatės buvo šitaip gerai suorganizuotos, bet visi žino, kad tai padarė tas *katojus*, tas vištgaidis.

– Kodėl jie tuo šitaip tikri?

– Ją matė vienas skvoteris. Keli khmerai su motociklais prisidėjo prie mersedeso prieš tam nusileidžiant žvyrkeliu. Gal juos pakvietė mobiliuoju. Tas jūreivis tajiškai beveik nešnekėjo, todėl nebūtų supratęs, net jei ji būtų pasakiusi: „Atvažiuojat ir užmušat tą

šunsnukį dabar." Ją matė nuvažiuojančią su vienu iš jų. Jie faktiškai nulydėjo tą kareivą žvyrkeliu žemyn – buvo su ginklais, todėl tas turbūt nedrįso atidaryti durų, net jei ir galėjo.

Papurtau galvą.

– Bet kad nesueina galai. Jei jau taip reikėjo jį žudyti, kodėl jo tiesiog nenušovė?

Dabar jau Frico eilė purtyti galvą.

– Kad atsakytum į tą klausimą, tiesiog pasėdėk kelis mėnesius Tailando kalėjime. Daugumai vendetų mirtis pernelyg paprasta – svarbiausia maksimizuoti siaubą.

Jo neramios akys monitoriuje pamato, kad jau sodinama į jo reisą. Jis man ištiesia ranką. Mūsų žvilgsniai susirakina. Jis nusuka akis.

– Tu geresnis už mane. Apšikau ir tave, ir tavo motiną, o tu išgelbėjai man gyvybę. Aš nebūčiau varginęsis, bet ačiū tau. Kai pateksi pas Budą, pasakyk jam, kad išgydei vieną vokietį nuo rasistinio pranašumo komplekso. Ačiū tau iš pačių mano juodos širdies gelmių, – tokie buvo paskutiniai mano išgirsti Frico žodžiai. Palikau jį ir grįžau į išvykimo salę.

Perdėti nereikia, bent jau du trečdaliai skrydžių laukiančių žmonių yra normalios poros, vienišiai, šeimos: vakariečiai, japonai, kinai, indai, afrikiečiai. Likęs trečdalis – vakariečiai vyrai, daugiausia vyresni nei keturiasdešimt penkerių, su tajų merginomis, be išimčių nesulaukusiomis trisdešimties. Bet mes, tajai, nesuprantame, koks lengvas yra gyvenimas Vakaruose. Per lengvas. Pats kukliausias žmogaus įnašas – keturiasdešimt valandų mažiausiai pastangų reikalaujančio mechanizuoto darbo per savaitę – uždirba jam automobilį, butą ir banko sąskaitą. Kitos sistemos dovanos – sutuoktinis ar sutuoktinė, vienas kitas vaikas, grupelė draugų – atsiranda savaime ir sulaukia visokeriopos paramos. Kitaip tariant, visas pusrutulis miršta iš įvykių bado. Šituos vyrus pas mus turbūt atgena pasąmoninis demografinis

variklis; visos iki vienos jiems ant parankių kabančios gražuolės yra demoniškų komplikacijų ir sprogstamųjų įvykių laiko bombos. Ei, pirmyn, Tailando mergaite, tu pasiaukojamai keliauji su savo meilės, gyvenimo ir geismo misija į visko persisotinusį pasaulį.

Mums komplikacijos yra įgimtos, mes be jų nebūname, kaip ir be automobilių grūsčių. Imkim Vikorną. O kad jį būtų galima supakuoti eksportui.

46

Vakar vakare FTB pakvietė mane pavakarieniauti italų restorane prie upės, „Oriental" viešbutyje. Ir didžiai gailiaširdingai pasakė, kad puoštis nereikia. Pati mūvėjo eilinius lininius šortus, baltą trumparankovę palaidinę gilia iškirpte, atviras basutes: žvelgdamas į ją dėkingai pagalvojau – tiesiog įsikūnijęs paprastumas. Užkandžiui užsisakiau *antipasto misto**, o paskui – veršelių kepenėlių. Ji pasekė mano pavyzdžiu užsisakydama užkandį, o kaip pagrindinio patiekalo paprašė apkeptos lazanijos. Kai priėjo padavėjas su vynų sąrašu, ji padavė jį man, mat buvau jai pasakojęs, kaip Triufo skrupulingai puoselėjo mano skonį. Užsakiau paprasčiausią „Barolo" ir ištaisiau baisinį spektaklį – palaikiau vyną prie nosies, oriai gurkštelėjau, paskui liežuviu pamaišiau jį burnoje, o tuo tarpu vyno padavėjas – tajas – spoksojo į mane, paskui smarkiai mirktelėjau Kimberlei ir vulgariai vienu gurkšniu užsiverčiau taurę. Juk vis dėlto tai tik „Barolo". Abu supratome, kad tai pirmas kartas, kai priverčiau ją kvatotis – pavojingas momentas gundymo rituale. Man gėda pripažinti, kad neišjungiau savo žavesio taip ryžtingai, kaip būčiau turėjęs, ir ji neaiškiai

* Įvairių užkandžių rinkinys. (It.)

sumurmėjo, kad esu patrauklesnis, nei žodžiais nusakysi. Tiesiog šaukiausi bėdos.

– Sončajau, už ką tu manęs nekenti?

– Ne nekenčiu.

– Bet apsimeti, kad aš tau nepatraukli? Kvaila moteris nuspręstų, kad tu gėjus – daugybė moterų šitaip apsaugo savo ego – bet aš ne kvaila. Tu ne gėjus, kartais aš tave traukiu, bent jau fiziniu lygmeniu, bet tu vis nusuki į šoną. Visąlaik. Kaip spąstus pajutęs laukinis žvėris. Man keista.

Žvilgteliu į kitus klientus. Trys vidutinio amžiaus vakariečių poros, tikriausiai gyvenančios šitame viešbutyje, ir mažiausiai keturi stalai su jaunu vakariečiu ir taje mergina. Kokį puikų gyvenimą mes siūlome bet kuriam jaunam *farangui*, turinčiam nors truputį pinigų. Panerši po barus vieną vakarą ir esi užtikrintas, kad turėsi nuostabaus grožio savo svajonių deivę, jauną dievaitę tol, kol norėsi ją nuomotis, ir laisvai galėsi pažaisti su ja vieną ar du romantiškus vakarus brangiame restorane po žvaigždėtu dangum su garantija paskui su ja sugulti. Ir visa tai be irzlumo, pykčių ir jokių į ateitį nusitęsiančių įsipareigojimų. Duok jai gerų arbatpinigių, ir ji net atvyks į oro uostą su tavimi atsisveikinti. Meilė *à la carte* juk kur kas geriau už dienos pietų meniu?

– Nenoriu jaustis kaip ledai.

– Ką?

– Pažvelk į juos, – mosteliu ranka į kitus stalus. – Tos merginos nemoka anglų kalbos taip gerai kaip aš. Nenaršo internete. Greičiausiai niekada nebuvo užsienyje. Jos nesuvokia esančios naujo skonio ledai iš „Häagen-Dazs". Šiaip ar taip, jos profesionalės.

Džouns skaudžiai nuryja. Man gaila, kad kone privedžiau ją prie ašarų. Tačiau ji kieta.

– Tai štai kaip tu mane matai? Eilinė amerikietė ištvirkėlė, lygiai kaip tie *farangai* vyrai?

Vieną ar dvi sekundes patyliu. Tada sakau:

– Niekas negali pabėgti nuo savo kultūros. Mumyse tai užprogramuota, nuo gimimo. Vartotojų visuomenė yra vartotojų visuomenė. Tai gali prasidėti nuo skalbyklių ir oro kondicionierių, tačiau anksčiau ar vėliau mes imame vartoti vienas kitą. Ir su mumis tai vyksta. Bet matai, Buda mokė išsilaisvinti nuo apetito.

– Ir vėl jis, – atsidūsta ji. Dabar ji pasiryžusi nebeleisti man išsisukti pakeičiant temą ar net apskritai prabylant. Imu šieptis. – Ko čia taip pralinksmėjai?

– Dėl Budos grožybės. Žiūrėk, kaip tobulai jis apibūdino priežastį ir pasekmę. Tavo ego užgautas, todėl su manimi nekalbi. Galbūt aš atsakysiu tuo pačiu – su tavimi irgi nekalbėsiu. Tada mudu tapsime priešais. Jei turėtume šautuvus, gal vienas kitą nušautume, ir vėl, ir vėl, gyvenime po gyvenimo. Negi nematai, kaip visa tai beprasmiška?

Aš nuliūdinau ją, nuliūdinau kur kas labiau, nei tikėjausi. Tarsi būčiau spyręs į saulės rezginį kaip tik tada, kai ji siūlė meilę. Tai nusikaltimas prieš gyvenimą.

– Kimberle...

– Nepradėk.

– Kimberle, kai mano motinai buvo šešiolika, ji pasisiūlė vienai *mamasan*, su kuria susipažino Patponge. Niekas jos nevertė, jos tėvai buvo visai ne tokie žmonės. Tačiau niekas jos ir nestabdė – jie buvo visiški vargšai. *Mamasan* ją kasvakar išstatydavo klube, tačiau jos pardavimą vis atidėliojo, kol pasitaikys koks geras pasiūlymas. Japonai ir kiti azijiečiai nekaltybę vertina labiausiai, tačiau mano motinos atveju daugiausia pasiūlė vienas maždaug keturiasdešimtmetis anglas. Esama galybės vyrų, suprantančių tą ypatingą malonumą atimti nekaltybę vaikui, bet aš nesuprantu. Jis sumokėjo keturiasdešimt tūkstančių batų – astronominę sumą. Mano motina primygtinai reikalavo, kad ją lydėtų geriausia draugė ir ji nesijaustų taip siaubingai vieniša. Kai viskas vyko, toji draugė sėdėjo tualete. Jis buvo jai savotiškai malonus. Naudojo

lubrikantą, stengėsi nesukelti per daug skausmo, o kai viskas baigėsi, prapliupo ašaromis. Motina su drauge spoksojo į tą daugiau nei dukart už jas vyresnį žmogų su didžiausia nuostaba. Kaip trečiasis pasaulis sakė pirmajam: „Jei dėl šito taip blogai jautiesi, kodėl tai darai?" Joms buvo jo gaila. Kraujas ant paklodžių – mano motinos, o agonija – vien tik jo. Jis neatrodė labai turtingas, taigi, matyt, taupė šitai progai. Keturiasdešimt tūkstančių batų buvo labai dideli pinigai, net ir vakariečiui. Jam tai buvo labai ypatingas įvykis, tarytum kokia šventė. Galbūt tai buvo jo gimtadienis. Būdami bado gniaužtuose galvojame tik apie valgį. O paskui, kai puota baigiasi, visu aiškumu pamatome, kokie esame iš tiesų.

Jos akyse ima kažkas vykti. Įdomu, gal man pavyko pasiekti jos užslėptą polinkį į budizmą? Kokia tajė paprasčiausiai įnirštų ir išeitų, bet čia esama amerikietiškos Valios, to nuožmaus atkaklumo.

Kimberlė tyliai klausia:

– Niekada nemiegojai su vakariete?

– Ne.

– O jei miegotum, matyt, būtum tuo kiaulės prievartaujamu nekaltuoju?

– Jos niekas neprievartavo. Ji žinojo ką daranti. Didžiavosi buvusi verta tokios didelės kainos. Žinoma, beveik viską atidavė savo šeimai. Va šitaip čia atrodo nekaltybė.

– Šitoje šalyje teisėtas amžius – nuo aštuoniolikos. Valstijose tai vadintųsi įstatymo numatytu nusikaltimu – išžaginimu. Jį galėtų pasodinti dvidešimčiai metų.

Stoja ilga tyla, atmosfera atšąla, ir aš staiga suvokiu savo naivumą. FTB neturi jokių užslėptų polinkių į budizmą, ją paprasčiausiai apėmęs šaltas įsiūtis dėl žlugusių ketinimų ir nepatenkinto apetito: šiandien šaldytuve ledų nebus – *kad jį kur galas*.

– Ar tau niekad nekilo mintis, kad tavo meditacija nebūtinai yra tokia jau didelė vertybė nusikaltimų tyrimo mene?

– Kodėl?

– Dėl naivumo. Jei atvirai, šitos prabangos sau negali leisti nė vienas faras. Tavo akimis žiūrint, Vorenas, Bredlis, tai, ką jie padarė Fatimai, kaip pasielgė su ta ruse prostitute, ką planavo padaryti krūvai kitų vaikinų ir moterų, yra išskirtinai vakarietiška, ar ne? – Mano veido išraiška byloja: *taip, suprantama.* – Juk tokios rūšies egzistencinis nusikaltimas be prasmės, be motyvo pasipelnyti, tegali būti eilinė vakarietiško pataikavimo savo silpnybėms apraiška, taip? To tavo motiną išprievartavusio žmogaus temos variacija? Prašom sąskaitą, ne be reikalo norėjau, kad šiandien čia pavakarieniautume. Sakykim, kad mums abiem išmušė paragauti realybės sumuštinio*.

Mosteldama ranka atnešti sąskaitą, ji net nebando slėpti arogancijos. Sumoka auksine AmEx kortele ir nužygiuoja dideliais žingsniais – man tenka kone bėgti ristele jai iš paskos – nusiveda mane aplink baseiną, pro didžiulius bugenvilijų kalnus ir vakaro vėjelyje mums linksinčias raudonas kinrožes. Atsiduriame „Bambuke“, garsiajame viešbučio džiazo klube. Prieš vesdamasi mane viršun, Džounsפ pažiūri į laikrodį. Paprašo metrdotelio pasodinti mus prie nuošalaus dviviečio stalelio prie lango. Krėslai pinti, su prabangiomis pagalvėlėmis, oro kondicionierius – stingdantis, „Margaritos“ – tobulos, tekilos nepagailėta, ledas tirštas, plačios taurės druska žaižaruojančiais kraštais. Kaip tik spėjame į pirmąją pasirodymo dalį. Metrdotelis pristato „neprilygstamą, nuostabią, tiesiog fantastišką Juodąją Orchidėją“. Pasigirsta entuziastingi seniokų auditorijos aplodismentai, nedidelė muzikantų grupė sugroja kelis taktus, ir ji įeina.

* *Realybės sumuštinis* (angl. *Reality Sandwich*) – bytnikų kartos poeto Alleno Ginsbergo poezijos knygos pavadinimas, o šis terminas, pasak Ginsbergo, reiškia „puikiausią pavyzdį, kaip stulbinantys verbaliniai sugretinimai gali prišaukti naujas idėjas ir sąsajas“.

Juk kitaip ir negali būti, ji turėjo sudainuoti: „Sudie, sudie, juodas strazde“*, sutinkate? Gal kiek nuvalkiota, bet ir nuostabu, o dainavo su tokia gilia melancholija, kokios dar niekada negirdėjau. Net nebūčiau pamanęs, kad ji net ir dainuoti gali kaip moteris. Džouns mėgaujasi mano apstulbimu.

– Ji nebloga. Žinoma, ne profesionalė, o džiazas už Amerikos ribų visada truputį nuvilia, bet ji tikrai nebloga.

Susivokiu, kad Džouns yra kurčia vienai ypatingai Fatimos balso savybei. Pavadinkime tai širdimi: *Užkurk ugnį, uždek šviesą, šiąnakt grįšiu vėlai, sudie, sudie, mano strazde.*

Bet visgi nevadinkime to širdimi. Taip skamba tik širdys, kurias sudaužė į smulkiausias šukes, o tos šukės ištirpo neaprėpiamame visatos liūdesy. Galbūt sugebėjimas tai girdėti yra vienintelė privilegija tų, iš kurių viskas atimta.

– Taip, – atsakau ir gurkšteliu „Margaritos“, – ji ne tokia gera kaip amerikiečiai, bet nebloga.

– O dabar pažiūrėk septyniasdešimt laipsnių į kairę kryptimi. Nejudink galvos, tik akis.

– Jau mačiau juos.

Ten Vorenas ir, sprendžiant iš Džouns veido išraiškos, didžiausias jos triumfas – Vikornas. Ji nežino, kol jai nepasakau, kad su jais esantis trumpulis išsidabinęs tajas – daktaras Suričajus. Toji trijulė susėdusi puslankiu aplink didelį apskritą stalą. Jie užburti klausosi Fatimos ir nė nesiruošia žiūrėti sau už nugarų, tačiau džiazo deivė ilga violetine suknia ir sunkiu perlų vėriniu žvilgteli mūsų pusėn. Mūsų žvilgsniai sekundę susitinka, ir ji praleidžia taktą. Visai neprofesionalu. Bet ji greitai atsigauna, o muzikantai jos klaidą pridengia, tik prieš tai jos akis užlieja ta visiška juoduma. Po kelių sekundžių jai topteli geresnė mintis. Ji

* *„Bye Bye Blackbird“* – garsi 1926 m. sukurta daina (kompozitorius Ray Henderson, teksto autorius Mort Dixon), dainuota kone visų garsiausių džiazo atlikėjų.

vos vos palenkia galvą, negailestingai įsisiurbia į mane žvilgsniu ir dainuoja toliau: *Nė vienas nepadės man, nesupras, ooo, kokias nelaimes man visi dalija...*

– Jau noriu eiti, – pasakau Džouns it per ilgai užsibuvusi mergaitė ir – labai gaila – pasilenkęs ir kosėdamas stengiuosi užmaskuoti tą vienintelį kūktelėjimą.

Palaukiame, kol Fatima užbaigs savo dainą, kad plojimai sugertų mūsų išėjimo triukšmą.

– Vos tik Kenedis nusprendė išsiųsti į Laosą karinius patarėjus, CŽV greitai susivokė turintys problemą, – Džouns aiškina man ant galinės taksi sėdynės. – Beje, būtent CŽV ir vadovavo tenykščiam karui, nuo pradžios iki pabaigos. Tačiau būta problemos – opiumo. Kai prancūzai valdė Indokiniją, jis visiškai jų nejaudino, jie tvarkėsi su juo kaip su valstybine monopolija, turinčia plombuojamus sandėlius Vientiane ir Saigone. Kai ten įsivėlė Amerika, mūsų automatiška reakcija buvo tokia: daugiau jokio opiumo. Lygiai tas pats, jei mudu dabar imtume išradinėti ratą, ar ne? Toji kilni idėja išgyveno gal kokias dešimt minučių, ir štai kodėl. Laoso karinės pajėgos turėjo tokią unikalią savybę: jos nekariavo. Niekur, niekada ir nė su kuo, o labiausiai nekariavo su Šiaurės Vietnamo reguliariąja kariuomene – tos bijojo iki apsišikimo. Vieninteliai žmonės, kurie kovėsi – hmongai, etninė kalniečių tauta šiaurėje, o laosiečiai tik džiaugėsi, matydami, kaip Ho Ši Minas juos naikina. Amerikiečiai mėgsta drąsuolius, mums patinka ir kovoti, ir kovotojai, o hmongai kaip tik tokie ir buvo. Jie tapo mylimiausiais CŽV egzotiniais augintiniais, tačiau bėda ta, kad jų išgyvenimas visiškai priklausė nuo opiumo derliaus. Žinoma, prancūzai mums visa tai būtų paaiškinę, jei tik būtume paklausę, bet... na, mes juk amerikiečiai, taip? Taigi beliko vienintelė išeitis – padėti hmongams tą jų opiumą parduoti. O kadangi esame siaubingi apsimetėliai – kaip ir visi užsimaskavę

keršytojai – nenorėjome teptis rankų. Valdyba stengėsi sumažinti savo dalyvavimą iki minimumo. Faktiškai jie naudojosi bet kuo, ko paskui galės išsižadėti. Mieliau rinkosi ne amerikiečius. Tuo metu tavo pulkininkas buvo, galima sakyti, dar vaikas, bet esmę pagavo labai greitai. Kadangi jis kilęs iš Udontanio, puikiai mokėjo ir lao kalbą, taigi kai padirbėjo greitų užsakymų virėju, jam buvo patikėtas darbas organizuoti hmongų derliaus nuėmimą kalnuose ir pristatyti jį į lėktuvus. Turi suprasti viena: kalbėdami apie hmongus, turime galvoje akmens amžių, tų žmonių suvokimu, komercija yra kiaulių mainymas į žmonas. Kalnuose Vikornui sekėsi gerai, bet net ir jam pristigo išmanumo, kai prisiėjo turėti reikalų su kinais. Tai buvo kinų prekeiviai – jei konkrečiai, iš Šantou kilęs čiučou klanas – jie tarpininkaudavo prekei pasiekus miestus. *Žinoma.* Čiučou – geriausi verslininkai pasaulyje, tais laikais, dabar ir turbūt dar kokį tūkstantį metų praeityje. Jie valdo šitą šalį, po velnių, jie iš esmės valdo visą Ramiojo vandenyno pakrantę. Valdyba apskritai nenorėjo tame reikale dalyvauti, tačiau kadangi jau dalyvavo, jiems teko susitaikyti su tuo, kad savo pačių labui teks užtikrinti, jog hmongai per daug nenusviltų. Jiems reikėjo agento, lygiaverčio tiems čiučou.

– Voreno.

– Silvestras Vorenas gimė Bostone, teatralų šeimoje. Tėvai buvo eiliniai alkoholikai narcizai, nusivažiavę anksti gyvenime. Vienintelis būdas, kaip jie galėjo susitvarkyti su tėvystės pareigomis – už minimalų atlyginimą pasisamdyti kinę tarnaitę. Angliškai beveik nemokančią čiučou merginą iš Šantou. Kai tėvai galutinai degradavo, ji perėmė namus. Vadovavo viskam, įskaitant ir Voreno lavinimą, kuris įgavo labai kinišką atspalvį. Kad apskritai išgyventų, vaikiui teko išmokti čiučou kalbą, o šitai sužavėjo kitus Bostone ir ypač Niujorke gyvenančius kinus iš Šantou. Jie pamatė galimybę investuoti su maža rizika. Vorenas visą gyvenimą su jais susijęs. Jie apmokėjo jo gemologijos

studijas, įtaisė jam pirmuosius verslus ir paskolino pinigų tiek, kiek reikėjo. Už tai jis sumokėjo priklausydamas jiems visu savo kūnu ir siela. Kai CŽV apie jį sužinojo, jis jau sukosi nefrito prekyboje, importuodavo į JAV, turėjo parduotuvę Manhatane. Dėl interesų konflikto jie pernelyg nesijaudino. Popieriuje jis atrodė tobulas agentas hmongų opiumui, kai šis pasiekia Saigoną ir Vientianą. Tiesą sakant, ir su hmongais jam neblogai sekėsi. Už jų opiumą jis gaudavo visai pusėtiną kainą. Tuo pačiu metu jis darė lygiai tą patį, ką ir Vikornas. Mezgė ryšius Valdyboje, o tam atvejui, jei ta Valdyba kartais būtų naudinga vėlesniame gyvenime ar – lygiai taip pat tikėtina – nuspręstų jį išduoti, rinko įrodymus, kad septintojo ir aštuntojo dešimtmečių heroino epidemija Niujorko gatvėse kilo daugiausia dėl CŽV pagalbos hmongams parduoti jų derlių. Manyčiau, kad dažniau nei kartą per mėnesį juodu su Vikornu nesusitikinėjo, tačiau nemažai bendravo radijo bangomis. Vikornas anglų kalbos mokytis nenorėjo, taigi Vorenas, būdamas vienas iš tų, kuriems vieni juokai per mėnesį išmokti bet kokią kalbą, ėmė ir išmoko tajų. Visą savo sąmoningą gyvenimą Vikornas jaučia jam pagarbią baimę. Vorenas darė tą patį kaip ir Vikornas, tačiau stambesniu mastu, geriau ir už kur kas didesnius pinigus – lygiai kaip ir turėtų tūlas jankis. Sulig kiekvienu milijonu, Vikorno uždirbtu iš opiumo, Vorenas uždirbdavo dešimt, tačiau kur kas svarbiau, kad Voreno ryšiai CŽV ir FTB ėjo iki pat viršaus. Juk nemanei, kad šitokią įtaką jis turi vien dėl pinigų?

Dabar jau sukame į Vireleso gatvę, važiuojame į „Hiltoną". Įdomu, kas bus toliau, kai paklausiu:

– Kodėl man anksčiau nesakei?

– Nes nesiruošiau griauti tavo naivumo, kol nesugriovei manojo. Man visai patiko tas tavo viduramžiškas lojalumas savo pulkininkui, jis parodo tavo didelę širdį, bet ne protą. Nėra pinigų, nebus ir medaus, ar ne taip tau sakydavo mama?

– Eik šikt. – Ir jai belipant iš automobilio, priduriu: – O Suričajus? Ką jis ten šiandien veikė?

Ta demonstratyviai pakelia rankas ir pečius.

– Ar sakiau, kad žinau viską? – Paskui: – Nori, kad sumokėčiau už taksi, ar pats susitvarkysi? – Džouns įkiša galvą į taksi, beveik besdama nosimi man į veidą. – Beje, Vorenas laimėjo. Per savaitę ar dar greičiau jis mane iš čia išgrūda. Nebesipainiosiu tau po kojom.

Sėdžiu ant galinės taksi sėdynės, lekiu per naktį; šoką, pamačius Vikorną, draugiškai bendraujantį su Vorenu ir Suričajum, ir džiazo klube dainuojančią Fatimą, pamažėle užtemdo paties sau sukeltas sukrėtimas. Dar niekada niekam nepasakojau, kaip mano motina pirmąsyk pardavė savo kūną, niekada nebuvau ištraukęs tos istorijos iš slaptos, skausmingos kertės širdyje. Ją man papasakojo ne Nong, o Pičajus. Toji draugė, sėdėjusi tualete, buvo Vana, Pičajaus motina, ji, ko gero, ir papasakojo savo sūnui, o tas man pašnibždėjo vieną tamsią naktį vienuolyne, kai atrodė, kad ateities nebėra.

Pribloškia tai, kaip esu tos istorijos pažymėtas, pats to nesuprasdamas, ir kaip Džouns lengvai mane perprato: taip, todėl turbūt niekada ir nemiegojau su *farange*. Jei apie save to nežinojau, ko nežinau dar?

Atvažiavęs į savo kambarį paskambinu Džouns. Ji snūduriuoja ir nustemba, sulaukusi mano skambučio ir išgirdusi drebantį mano balsą.

– Kiek, pagal tuos profiliavimo principus, likę Fatimai?

– Turi omeny, likę iki visiško proto užtemimo? To niekaip nesužinosi. Čia tarsi bandytum numatyti akcijų kainas. Lyg ir supranti, kas galiausiai nutiks rinkoje, tik nežinai kada. Po dienos, po mėnesio, po metų – kas žino? O kodėl tai staiga tapo taip svarbu?

– Dėl Suričajaus, – atsakau ir padedu ragelį.

Būta ir dar šio to, kas gali pasirodyti svarbu tik tajui farui. Per kelis staliukus nuo Vikorno kompanijos sėdėjo penki kinai dailiais dalykiniais kostiumais. Vikornas turėjo žinoti, kad jie ten. Vorenas irgi.

47

Savo šedevro *Tailando kultūra: paaiškinimas* trečio tomo 29-e skyriuje („Likimas ir fatalizmas nūdienos Siame“) profesorius Bekendorfas pats faktiškai virsta taju, be perspėjimo leisdamasis į metafiziką:

> Jei vidutinis statistinis vakarietis daro viską, kad valdytų ir pakreiptų savo likimą tinkama linkme, šių dienų tajas prie tokio požiūrio į gyvenimą yra nė kiek ne arčiau už savo protėvius, gyvenusius prieš šimtą ar du šimtus metų. Jei šiuolaikinėje tajų psichologijoje ir egzistuoja koks nors aspektas, kur budistinė karmos doktrina (tokia artima islamiškajam fatalizmui, dažnai išreiškiamam fraze: *parašyta**) ir toliau priimama *in toto*, tai tik dėl įsitikinimo, kad *que será será*. Iš pirmo žvilgsnio, toks fatalizmas gali pasirodyti atgyvenęs, net ydingas, turint galvoje stulbinantį ginklų spektrą, Vakarų turimą savo arsenale gintis nuo gyvenimo netikėtumų; tačiau bet kuris, praleidžiantis daug laiko šioje karalystėje, greitai ima kvestionuoti vakarietiškų nuostatų išmintingumą ir net nuoširdumą. Sumokėjęs visus mokesčius, už gyvybės draudimą, medicinos draudimą, draudimą nuo nelaimingų atsitikimų, įgavęs naujausią rinkai tinkamą kvalifikaciją, pritaupęs vaikų išsilavinimui, sumokėjęs alimentus, nusipirkęs namą ir automobilį, kokių jo statusas būtinai reikalauja pagal jo

* Aliuzija į Mato evangeliją (Mt 4,4): „*Parašyta*: „Žmogus gyvas ne viena *duona*, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš *Dievo lūpų*.“

konkrečios genties taisykles, metęs gerti, rūkyti, svetimoteriauti ir retkarčiais mėgautis narkotinėmis medžiagomis, praleidęs dviejų savaičių atostogas kokiose nors saviugdos ir nuotykių (bet saugiose) stovyklose, išmokęs viską itin gerai apsvarstyti prieš ką nors sakydamas ar darydamas priešingai lyčiai, tas vidutinis statistinis vakarietis gali paklausti savęs – ir dažnai paklausia – kur dingo jo gyvenimas? Be to, jis gali pasijusti – ir visada pasijunta – apgautas, kai egzistenciškai aptinka, kad visi tie rūpesčiai ir draudimo įmokos jo nė truputėlio, nė lašelio neapsaugo nuo gaisro, vagystės, potvynio, žemės drebėjimo, viesulo, atleidimo iš darbo, teroristų veiksmų ar skuboto sutuoktinės pabėgimo su vaikais, automobiliu ir visomis bendroje sąskaitoje laikytomis pinigų sumomis. Tiesa, kad karalystėje, kur nėra jokių apsauginių tinklų, nelaimingas atsitikimas ar liga tūlą pilietį gali sutriuškinti žiauriai, kai vakarietis tokiu atveju gal ir bus nusipirkęs sau kažkiek apsaugos, bet tarp tų smūgių tajas vis vien gyvena savo tauraus nerūpestingumo kupiną gyvenimą. Pasak standartinės vakariečio nuomonės, tajai gyvena kvailių rojuje. Gal ir taip, bet ar į tai tajas negalėtų atsakyti, kad tas vakarietis susikūrė sau kvailių pragarą.

Negali negailėti to Bekendorfo, žvilgčioja jis į mus iš už savo knygų, galvodamas, Dieve (ar Buda), o kad užtektų man smarvės dingt iš čia, maktelt *jabos*, nueiti į kokią diskoteką, pasiimt merginą ir sugulti. Nežinau, kodėl jis toptelėjo man į galvą važiuojant motocikliniu taksi atgal į Voreno saloną „River City". Kiek žinau, Vorenas ir Bekendorfas neturi nieko bendra; iš tiesų, galima sakyti, jie atstovauja skirtingiems *farangų* spektro galams, kur Bekendorfas – amžinas studentas, naivus ir patiklus, nepaisant visų jo įmantrių ilgų žodžių, o Vorenas – paskutinis cinikas. Tačiau jie abu visgi priklauso tam *farangų* spektrui, abu gyvena kiek ilgesingai žvelgdami žemyn nuo savo tvoros, nors „ilgesingai" ir nėra tas žodis, ateinantis į galvą, kai pamanau apie Voreną. O gal

aš tiesiog mėginu surasti vakarykščio pokalbio telefonu prasmę, kai Vorenas pakvietė mane atvykti šį sekmadienio rytą „pažiūrėti jo dirbinių". Jo balse buvo kažkas tokio vos vos, na, *ilgesingo*, kone drovaus, tarsi norėtų pasidalyti kažkuo, kas labai asmeniška, ir nerastų tam žodžių. Net atrodė, kad jis tuoj kažką prasitars – vėlgi, ne tas žodis, kurio jo atveju tikėčiausi savo mintyse, – bet jį išgelbėjo Fatima, paklaususi mane tajiškai, ar galėčiau atvažiuoti vienuoliktą valandą. Ji leido aiškiai suprasti, kad Kimberlė Džouns nekviečiama.

Pakalbėjęs su Fatima paskambinau FTB, ir Kimberlė pabrėžė tą patį, ką jau kartoja daug dienų: kodėl nužudžiusi Bredlį Fatima dirba Vorenui? Tai tiesiog neatitinka mūsų hipotezės ar Fatimos mąstysenos, kai pas ją lankiausi. Tiesą sakant, tai taip nedera prie mūsų įtarimų, kad esame aptarę dvidešimt skirtingų teorijų, kur Fatima būtų Voreno samdyta žudikė, bet, kad ir kiek stengiamės, niekaip negalime sugalvoti, kodėl Vorenas galėjo norėti nudobti Bredlį. Tai neatitinka to FTB profilio, neatitinka Fatimos deklaruojamų ketinimų nužudyti Voreną – neatitinka nieko. Tačiau kildamas į Voreno saloną, išpažinties nesitikiu.

Salonas uždarytas, ant durų nuleista grandininė žaliuzė, tačiau Fatima ten, valo dulkes nuo šešių pėdų aukščio einančio Budos skulptūros. Vilki pilkšvą palaidinę atviru kaklu, tą savo stambių perlų vėrinį ir vietnamietiškas trijų ketvirčių ilgio kelnes. Žiūriu į ją pro grandines. Ji per stiklą pajunta mano žvilgsnį, šiltai, tarsi senam draugui, nusišypso ir paspaudusi mygtuką pakelia žaliuzę. Kai užeinu į saloną, ji paspaudžia kitą mygtuką, ir grandinių užuolaida nusileidžia vėl. Tada vypteli, tarsi sakydama: na štai, kaip mums čia dabar jauku.

– Aną vakarą dainavai fantastiškai, – visiškai nuoširdžiai sakau jai. – Dar niekada negirdėjau, kad kas tą dainą dainuotų geriau.

Ji kukliai nusijuokia ir komiškai suplasnoja blakstienomis.

Kol visa tai vyksta, pro šonines duris išlenda tas khmeras, „Uzi" savininkas. Dabar jis be ginklo, tačiau iš povyzos to nepasakytum. Pašnairuoja į mane ir atsišlieja į galinę sieną. Fatima pakelia telefono ragelį, surenka numerį.

– Pone Vorenai, pas jus atėjo detektyvas Džitpličipas, – pasako su kompetentingos sekretorės šypsena. – Jis sandėly, – paaiškina man tajiškai. – Ateis už minutėlės. Gal galiu ko nors pasiūlyti? Žaliosios arbatos? Kokakolos, viskio, alaus?

Papurtau galvą. Mūsų žvilgsniai vis susirakina, po kelias sekundes, paskui tas ryšys nutrūksta. Jaučiuosi nesmagiai ir nesuprantu, koks bus šitas susitikimas, šitas rytas, šita diena. Vos pasitaiko proga, bandau vogčiomis sekundę pamedituoti, panagrinėti giliau, kas čia vyksta, bet tiesiog neperprantu nei jos, nei to khmero. Viskas kažkaip negera, nenatūralu. Galvoju, – gal šitas khmeras saugo, kad Fatima nepabėgtų, gal Vorenas turi įrodymų, kad ji nužudė Bredlį, ir naudojasi tuo ir savo khmerais asmens sargybiniais, kad ją kontroliuotų ir galiausiai panaudotų taip, kaip ruošėsi nuo pat pradžių. Žinau, kad Kimberlei šita teorija atrodo teisingiausia, o faktus ji tikrai atitinka, gal net ir atmosferą. Žinoma, FTB neturi kantrybės įsigyventi į aplinką, ir Kimberlė neabejoja, kad mane pakišo, kad Vorenas gali liepti mane nužudyti su Vikorno leidimu. Savo abejingumu pastarajai tikimybei tiesiog įsiutinau Kimberlę. Baigęs su ja kalbėtis telefonu, pameditavau su suktinuke ir nuėjau miegoti. Pičajus buvo ten, mano sapnuose, švytintis ir šypsantis.

Pro duris parduotuvės gale įeina Vorenas, paskui jį – antras khmeras, su „Uzi". Amerikietis pasirišęs auksinę raštuotą kaklaskarę, apsivilkęs kreminę megztą kašmyro liemenę, tamsiai mėlyną plonytės vilnos sportinį švarką, žalsvai pilkas Zegnos kelnes ir apsiavęs tokius „Baker-Benjes" įsispiriamus batus, kad man per gražu žiūrėti. Savo cigaretę su nefrito laikikliu jis perima į kairę ranką, kad dešiniąja paspaustų manąją. Savo pilkomis akimis

tyrinėja mano akis. Kaip visada, negaliu jo perprasti, mano trečiojo pasaulio burtams jo apsauginis sluoksnis per storas. Tačiau jo veidas truputį išvargęs, o ir nusiskuto jis šįryt netobulai, po dešiniuoju žandikauliu paliko eilę šerių. Priėjęs prie jo arti jau neabejoju, kad jis kvepia Džoelio Rozentalio – juvelyro Paryžiuje, Kastiljonės gatvėje 14, – neseniai pristatytais savo vardo kvepalais, ir svarstau, ar tik nebus tai kažkokia užuomina: juvelyras, virtęs parfumeriu?

– Džiaugiuosi, kad galėjote atvykti, – Vorenas prabyla su jam taip įprastu žavesiu, ir tikrai pasijuntu taip, tarsi jam išties būtų malonu mane matyti.

Tačiau tik vos linkteliu ir laukiu. Žinoma, jis viską puikiai supranta ir nutaisęs kone šelmio, kad ir pavargusio, miną pamoja sekti paskui jį į kitą parduotuvės pusę, kur ant lentynos stovi žirgas su raiteliu. Vorenas paima skulptūrėlę į rankas, pakelia priešais šviesą ir paduoda man. Paimti nefritą į rankas – visada įdomus juslinis potyris, nes, palyginti su svoriu, menininko kūrinio lengvumas būna apgaulingas. Apie brangakmenius žinau labai mažai, tačiau vidinis balsas liepia man sugalvoti kokią jausmingą pastabą, tik perverčiu aš ją į kažkaip labai jau pompastišką anglišką frazę:

– Šitas dirbinys taip persmelktas šviesos, kad atrodo, jog jis bet kuriuo momentu pakils ir nuskris, o paėmęs jį į rankas supranti, kad jis vis dėlto kilęs iš žemės, kad jo svoris, šaltis ir žemės tamsuma ten kažkaip vis dar užrakinti, bet magiškos jėgos taip pat įgalino jį išreikšti ir dvasinio pasaulio lengvumą.

Paprastai aš šitaip nekalbu, ir dabar suabejoju, ar tik nebūsiu pernelyg surizikavęs ir perlenkęs lazdos. Tačiau Vorenas labai neįprastos nuotaikos, ir šitie mano siaubingai pretenzingi žodžiai, kadangi Budos įkvėpti, galiausiai pramuša jo skydą. Trumpam jį išmušiau iš vėžių, ir tą akimirką jis spokso į mane priešiškai, tarsi būtų ką tik išaiškintas, paskui atgauna pusiausvyrą, kuo

švelniausiai paliečia man ranką (man pasirodo, kad beliečiant ji vos vos virpa) ir paima statulėlę.

– Bredlis organizavo, kad man ją nukopijuotų, – paaiškina. – Kai kam liepiau ją atsiimti, bet visai teisėtai – juk ji priklauso man. Matyt, pasiunčiau ne tą žmogų, bet nepamirškite, kad Bilas buvo visai neseniai nužudytas. Visai nežinojau, ko tame name tikėtis, todėl nusiunčiau tą, kuris, žinojau, nesismulkins. Labai atsiprašau už jūsų sužeidimą. Jei randas labai baisus, turiu, kas Amerikoje jį sutvarkytų.

Kalbėdamas jis gręžia mane akimis, ir aš jaučiu iš jo sklindančią gilią bėdą. Būčiau kvailesnis – manyčiau, kad jis šaukiasi pagalbos. Jo akys sudrėksta. Fatima ir tuodu khmerai įdėmiai mus stebi.

– Fatima man sakė, kad judu su ta moterimi iš FTB buvote čia užėję praeitą savaitę, – sako jis, statydamas skulptūrėlę atgal ant lentynos, dabar jau visiškai atgavęs pusiausvyrą. – Todėl pamaniau, kad mudviem vertėtų pasišnekėti, kol Biuras vėl nepasidarė nevaldomas. Jūs turbūt nė neįsivaizduojate, kokią kainą už sėkmę reikia sumokėti toje laisvųjų žemėje*? Tampi lengvu taikiniu bet kuriam biurokratui, puolančiam tave, kai mato šansą pakilti karjeros laiptais. Jau pasirūpinau, kad kai kurie žmonės Vašingtone tuo užsiimtų, ir nemanau, kad specialioji agentė Džouns dar ilgai bus šitoje karalystėje.

Kalbėdamas jis tvirtai vedasi mane į salono priekį prie vitrinos, uždengtos dar viena, vidine grandinių žaliuze. Pulte ant sienos suspaudinėja kodą, paspaudžia vieną mygtuką, ir ta geležies užuolaida pakyla. Tai tarsi stebėtum nusirengiančią gražuolę tik tam, kad tave priblokštų jos nuogybės galia. Po šviesomis švyti senovinis nefritas, ir dabar pirmąkart, be abejo, paveiktas Voreno

* Aliuzija į JAV himną: *...O! say does that star-spangled banner yet wave, O'er the land of the free and the home of the brave..?*

buvimo šalia, pamatau, koks genialumas slypi už daugybės šiuolaikinių sidabro ir aukso įtvarų.

– Ir visa tai jūsų idėjos, – sakau. Dabar, žvilgtelėjęs į jo dvasią, galiu suprasti ir jo meną.

– Žodis „idėjos“ tam tinka. Pats jau beveik nebeužsiimu detaliu dizainu, turiu žmonių, kurie tai daro kur kas geriau už mane. Tačiau amatininkas nebūtinai būna menininkas. Jam trūksta to kažko, kas ateina tik iš šaltos visatos širdies, – jis šypteli ir paima į rankas sunkų vėrinį ant auksinės grandinėlės. Nefritas nušlifuotas stambiais, kokių trijų ketvirtadalių colio skersmens karoliais. – Šitas vėrinys priklausė Haton, – sausai sako Vorenas. – Iš tikrųjų jis apkeliavo visą ratą. Henris pasiėmė jį bėgdamas iš Uždraustojo miesto, tada pardavė Kū*, o toji pardavė geriausiai savo draugei Edai Ciano. Eda pardavė jį vargšei Barbarai, o ta pardavė man likus metams iki mirties. Tuo metu ji jau buvo tiek prasilupusi, kad galėjau jį pasiimt už dolerį, bet sumokėjau jai rinkos kainą.

Matyt, susidomėjusi vėriniu, Fatima ateina prie mūsų. Jis kilsteli antakį ir ištiesia rankas nuimti jos perlų. Jo judesiai labai profesionalūs, rankos galantiškos, savo kūriniais puošusios karalienių ir princesių kūnus. Perlus jis liečia taip, lyg liestų jos kūną – su begaliniu švelnumu, padeda juos ant vitrinos aksomo ir – visiškai netikėtai – paduoda man nefrito vėrinį. Sunkų tarsi miniatiūrinių patrankos sviedinių rinkinys; užsegu jį Fatimai ant kaklo. Įelektrinti žvilgsniai, susižvalgymai, nusukti skruostai, aš žengiu atgal pasigrožėti: po šviesomis ima trūkinėti seksas, pinigai, paranoja ir tūkstantis dvigubų apgavysčių.

– Tiesą sakant, brangioji, nefritas ne visai tavo spalva, – sako Vorenas ir išsitraukia portsigarą, pasiima vieną cigaretę, švelniai ją pabaksnoja, įstato į kandiklį, prisidega, įtraukia ir žengia žingsnį

* Huilan Oei, kinų diplomato Kū Vi Kiuin, Vakaruose dar žinomo kaip V. K. Wellington-Koo, žmona, labai mėgusi nefrito papuošalus.

atatupstas, kaip turbūt darė su kokiu tūkstančiu moterų. Jis vėl užsitveria nepermatomu skydu, o Fatima, regis, patiria minutę baimės. – Ak, ant tavo kaklo jis atrodo nuostabiai, kaip atrodytų bet kas, bet niekas tau taip netinka kaip perlai. Ką manote, detektyve?

Tenka sutikti. Nefritas man atrodo gražiai, tačiau jis nesukrečia taip kaip tie perlai ant jos šokoladinės odos. Kai uždedu juos atgal, suvokiu, kaip jų pasiilgau, net per tą trumpą laiką. Tų perlų efektas unikalus tuo, kad kažkaip niekaip negali prie jų priprasti. Tik akimirkai nusuk akis ir vėl pažvelk į tą stebėjimo objektą, ir pasijusi tarsi patiriantis tą įspūdį pirmąsyk. Fatima nušvinta šypsena, minutėlę pažarsto vėrinį ir pažvelgia Vorenui į akis.

Ranka, patraukianti nefrito kandiklį nuo jo lūpų, lengvai virpa.

– Gerai, – kimiai prataria jis. – Jis tavo. Turėkis. Detektyvas tebūna mano liudininkas.

Iš nuostabos man atkąra žandikaulis, bet Fatimai tai jokia staigmena. Ji linkteli, tarsi tokia pagarba jai būtų rodoma kasdien, ir nusineša vėrinį į kitą salono galą. Negaliu patikėti savo akimis matydamas, kaip ji įsideda jį į „Chanel“ rankinę. Vorenas stebi mane.

– Nustebote? Tiesą sakant, ji gali imti, ką nori. Ko norėtum iš šitos vitrinos, brangioji? Gal kažko neįkainojamo? Visa mano Aladino ola priklauso tau. O aš būsiu džinas.

„Chanel“ rankinę Fatima laiko prispaudusi prie pilvo. Jos veidas paniūra ir ji tiktai gūžteli. Vorenas žiūri į ją iš kito salono galo, kažką suniurna ir paima iš vitrinos baltąjį tigrą. Ištiesia jį man pažiūrėti, ir mane apima šiurpus jausmas, kad jis girdėjo, kaip Kimberlė juo žavėjosi ir aiškino man. *Visiems, bent ką nutuokiantiems, jis velniškai bauginantis.*

– Norėčiau nusivesti jus apačion, į sandėlį, – sako jis man, paduodamas tigrą.

Kone išmetu jį iš nuostabos, kad jis patiki tokį daiktą mano rankoms, ir, matyt, baimingai į jį žvilgteliu. Tas nusišypso, manau, iš dėkingumo už tokią mano pagarbą. Ir aš kaipmat imu galvoti...

– O, ne, jis visiškai tikras, – Vorenas perskaito mano mintis.

Laikydamas tigrą tarsi motina, abiem rankom, nuseku jam įkandin į salono galą, stebint Fatimai ir khmerams išeiname pro galines duris, o jos, kaip dabar matau, veda tik į liftą su metaliniais įtvirtinimais kaip banko saugykloje. Tylą nutraukia tik „Mitsubishi" lifto motoro ūžimas. Dabar, lifte, mudu su Vorenu liekame dviese, vengiame vienas kito akių, kaip visada vengia šitaip arti vienas kito stovintys žmonės, nebent jie būtų sąmokslininkai ar įsimylėjėliai. Žinoma, mudu su Vorenu nei tie, nei anie, todėl nesiliauju stebėtis, kodėl jaučiu iš jo sklindantį nusivylimo kupiną ilgesį, kažkokį troškimą, net tylų maldavimą. Atrodo, kad leidžiamės į žemės pilvą. Kelionė trunka ilgiau, nei tikėjausi; jo sandėlis turbūt yra po pačiu apatiniu automobilių stovėjimo aikštelės aukštu.

– Štai čia, galima sakyti, ir yra tikroji vitrina. Profesionaliems pirkėjams nelabai rūpi tai, ką turiu viršuje. Nedėčiau to ten, jei nežinočiau, kad anksčiau ar vėliau parduosiu kokiam kvailiui už išpūstą kainą. O čia, apačioje, yra ta vieta, kur tikras žinovas gali vieną kitą daiktą nusipirkti už gerą kainą. Grožis yra aukštas kalnas, detektyve, ir mada vienu metu apšviečia tik vieną jo pusę. Anksčiau ar vėliau dėmesį patraukia kita pusė, ir bingo! kaupikas ima ir pasipelno. Niekam nėra taip sunku parduoti kaip kaupikams, bet ir įdomiausia, – pilkos akys visa jėga skverbiasi į mano smegenis. – Juk, sutikit, didžiausias gyvenimo džiaugsmas yra būti suprastam. Bet kaipgi tokiems menininkams kaip jūs ar aš surasti, kas šitam pasauly mus suprastų?

Jau ketinu protestuoti, bet visgi nusprendžiu verčiau skirti visą dėmesį tai rūsio saugyklai. Ji kur kas didesnė, nei galima tikėtis būsiant parduotuvę, be to, žaviai chaotiška. Apskaičiuoju, kad ji

turbūt pusės automobilių aikštelės dydžio, su per visą ilgį besidriekiančiomis lentynomis.

– Protu nesuvoksi tokių turtų masto, – sakau tajiškai, kalba, tinkama pagarbai išreikšti.

– Leiskit padėsiu, – nusišypso jis.

Nesuprantu, kodėl jį turėtų džiuginti tokiai kolekcijai rodoma apgailėtina trečiojo pasaulio detektyvo pagarba, bet kam jam mane apgaudinėti? Krūpteliu, išgirdęs užsidarančias lifto duris ir suūžiantį motorą. Ramindamas mane, jis akimirkai uždeda savo ranką man ant dilbio, bet tai suveikia visai priešingai. Čia, jo urve, šitą keistą dvasią matau kur kas aiškiau, išgyvenu jo agoniją.

– Juk suprantate mane, detektyve, ar ne?

– Manau, kad taip.

– Ir ką jūs pasakysite apie mano kančią?

– Didžiulis turėjimas reikalauja didžiulės aukos, norint, kad tas turėjimas nesunaikintų turėtojo, – taip atsakau verčiamas Budos.

Vorenas suurzgia ir puola girti prekių, pradedant penkiomis puikiomis akmeninėmis Budos galvomis ant padėkliukų, su etiketėmis; galvos aiškiai vogtos iš Ankoro, žiūri į mus tarsi priešistoriniai milžinai, kai pasukame į vieną iš tarpų tarp lentynų.

– Specialioji agentė Džouns yra gana protinga, – sako Vorenas, stabteldamas prisidegti cigaretės, – bet ji – amerikietė policininkė ir nepasižymi jūsų akiračiu ir gilumu. Prasidėjus pilietiniam karui, pradėjau supirkinėti tiek darbų iš Ankoro, kiek pajėgiau. Kaip amerikietis, jaučiausi atsakingas. Pentagonas subombardavo tą šalį į miltus ir destabilizavo, paskui CŽV rėmė Raudonuosius khmerus, nes tie buvo Vietkongo priešai, o mes, amerikiečiai, labai nemėgstame pralaimėti. Taigi, sugriauname šalį. Na, ne visai, tos senovės karalystės visai nemiršta, jos reinkarnuojasi. Tačiau aš norėjau išsaugoti khmerų meną, ypač iš Ankoro, o vienintelis būdas tą padaryti – nesiliauti pirkti, kol viskas nurims. Dabar

viską išsiųsiu atgal, savo paties sąskaita, – atsidūsta. – Tiesą sakant, niekas nepasikeitė nuo *Tykiojo amerikiečio* – kai galiausiai sunaikinsim visą pasaulį, tai bus tik iš pačių geriausių paskatų. O štai aš, kaip amerikietis, perprogramuotas Azijos, stengiuosi taisyti padėtį. Juk tikite manimi?

– Taip.

– Matote, va čia ir skirtumas. Džouns nesuprastų ir nenorėtų patikėti, kad aš galiu būti ir teigiamas personažas. Moralinės dviprasmybės Amerikos policininkai visiškai netoleruoja, antraip juk negalėtų būti Amerikos policininkais, ar ne? Bet nesakau, kad man tai nors kiek rūpėtų.

Žingsnis po žingsnio jis nusiveda mane ilgu koridoriumi, užverstu auksiniais Budomis, dvasių nameliais, keramika, medžio raižiniais iš Ajutajos, trisdešimt pėdų lentynų nuo grindų iki pat lubų, skirtų vienuolių aukų indams, dar viena sekcija, skirta šimtams keraminių statulėlių – viskas nuostabu, neįkainojama, nepaprasta. O aš vis dar laikau baltąjį tigrą.

Kai pasiekiame praėjimo galą, Vorenas paima jį iš manęs ir pastato ant lentynos.

– Tai yra geriausias mano turimas darbas. Frazė „vertas savo svorio auksu“ yra klišė, kurią tikrai vertėtų persvarstyti. Neparduočiau už dešimt kartų daugiau aukso nei jo svoris. O dabar paaiškinkit man, detektyve, iš kur aš žinau, kad jūsų rankose jis visiškai saugus?

Kukliai gūžteliu ir pažvelgiu jam į akis, tik staiga išgirstu, kaip tolimajame saugyklos gale atsiveria lifto durys. Pasigirsta žingsniai ir pasirodo Fatima su tais dviem khmerais. Tuodu jau pasiėmę savuosius „Uzi“, o Fatima atrodo išsekusi. Fatimai beeinant, Vorenas ją nužiūri žiauriu, iškamuotu žvilgsniu.

– Kadangi pagerbėte mane pripažindamas mano sąžiningumą, atsakysiu tuo pačiu, – tariant tuos žodžius, jo dėmesys kažkur nukrypsta, jis mosteli Fatimai prieiti.

Abu khmerai įsitempia ir stovi kur stovėję. Dabar pamatau tą daiktą. Jis kažkaip pasiėmė jį, kai žiūrėjau kažkur kitur: oda apsuktas strypas ir ilgi jardai odos juostų, išnykstančių po lentynų tamsa.

Kai Fatima mus prieina, jis pasuką ją veidu į sieną ir švelniai užkelia jos rankas ant lentynos pora pėdų virš jos galvos.

Aš tariu:

– Meldžiu, nereikia.

Nekreipdamas į mane dėmesio, jis ištiesia ranką atsegti jos palaidinės, paskui suraito tą palaidinę jai ant pečių, atidengdamas jos tobulą nugarą ir liemenėlės dirželį. Atsega liemenėlę; dabar akims nebėra kliūties keliauti žemyn aukštyn jos fantastišku stuburu.

– Nereikia.

Jis paima mano ranką, perbraukia ja keliskart jai per nugarą, paskui nuveda į priekį suimti jos krūties.

– Kad išmoktų meilės, žmogui tereikia paliesti jos tobulą kūną, ar ne? Bet mylėti ir toliau – visai kitas gebėjimas. O kuris gi mūsų neieško tos meilės, tokios lanksčios kaip Fatimos kūnas ir tvirtos kaip akmuo? Kuris gi mūsų nebando meilės tol, kol ji sudūžta? Ar aš išties toks keistas ir nenormalus?

Jo veidą dabar jau perkreipia agonija. Nereikia būti aiškiaregiu, kad pamatytum jo demoną visa juoda jo didybe. Kimiai sušnabždu:

– Verčiau plakite mane.

Vorenas pašnairuoja.

– Nenuvilkite manęs, detektyve. Juk suprantate, kad tai ne taip paprasta, – jis paduoda man rimbą.

– Ne.

– Bet jūs būsite kur kas švelnesnis nei aš. Jei tai padarysit, pažadu, nė pirštu jos nepaliesiu.

– Ne.

– Net dėl savo gyvybės?

– Mano gyvybė man nerūpi.

Stoja ilga tyla, ir tuo metu manau, kad khmerai įvykdys man egzekuciją, bet jis taria:

– Gerai, aš pralaimiu.

Jaučiu, kad pastarieji žodžiai skirti Fatimai. Akies kampučiu matau, kaip ji užsisega liemenėlę. Kai ji pasisuka paimti iš jo rimbo, palaidinė vis dar atsegta. Nužvelgusi jį nepaprasto žiaurumo žvilgsniu, ji taria:

– Sakiau tau, kad jis *arhatas*. Aš laimėjau. Imk tigrą ir dėkis ant galvos.

Žiūriu, kaip Vorenas daro ką liepiamas. Jis visas dreba, neįkainojamas dirbinys balansuoja jam ant galvos, o Fatima žengia dešimt žingsnių atgal. Galvoju, kad ji turbūt neturi daug patirties, bet kaip tik tada rimbas pliaukšteli ir susisuka už jos tarsi gyvatė. Aukų indų skyriuje pasigirsta dūžiai, o aš žiūriu, kaip reaguos Vorenas. Jis kramto lūpas tiesiogine to žodžio prasme. Staiga rimbas atšvilpia į mus, ir aš instinktyviai atšoku, kai jis pralekia man virš galvos. Nemanau, kad Fatima nors kiek taikosi, odos juostos leidžiasi link Voreno veido, jis griebia už tigro ir susilenkia. Oda išplėšia plačią juostą švarko, liemenės ir marškinių ir įsikerta į jo odą. Ir vis tiek jis tigro nepaleidžia.

– Tu apgavike, – sušnypščia Fatima. – Kas tau leido pajudėt?

Rimbas vėl garsiai liuobia, šįsyk per rankas, laikančias tigrą. Jis vis tiek laiko jį, bet odos juostos įkimba į tigrą ir išplėšia jam jį iš rankų. Tigras dūžta į tūkstančius gabalėlių. Aš stoviu atvėpusia lūpa, mano akys bėgioja nuo Voreno iki tų gabalėlių.

– Jis apgaudinėjo, – sušnypščia man Fatima. – Matei?

Mudu su Vorenu staigiai pasilenkiame, kai ji įsuka tą botagą virš galvos ir paleidžia į mūsų pusę. Kliudo lentyną, pilną keraminių statulėlių, ir vienu smūgiu jas nušluoja. Vorenas susikūprinęs kūkčioja. Visomis keturiomis ropoja, bandydamas surinkti sudaužytą tigrą ir sudarkytas žmonių figūrėles.

Man neduodama laiko susivokti šitame keistame vyksme. Tuodu khmerai sustoja man iš abiejų pusių ir nugena mane atgal prie lifto, palikdami Voreną su Fatima sandėly. Paskui palydi lauk iš salono į tvankų sekmadienio paupį, kur alpėdami nuo karščio vaikštinėja turistai ir ilgauodegės valtys zuja aukštyn žemyn upe. Džouns sėdi išnuomoto automobilio gale automobilių aikštelėje ir pamačiusi mane visai neslepia, kaip jai palengvėjo.

48

Mudu su Džouns be tikslo važinėjome aplink, bandydami suvokti mano nuotykį Voreno salone. Išgvildenome jį kuo smulkiausiai stovėdami šimte grūsčių, nuvažiavome į Patają, papietavome žuvies restorane prie jūros, kur Džouns nubaudė mane už atsisakymą su ja miegoti paleisdama tiradą kritikos Tailando virtuvei (dėl aitriosios paprikos žuvyje: kaip gali apskritai jausti skonį, nors normalų skonį, kai visa burna ugnimi dega?), ir grįžome į Bankoką taip ir neįminę šitos mįslės, jei neskaitysime vienos FTB įžvalgos:

– Viena tikrai aišku: Fatima kažkaip gavo tą įrašą, apie kurį pasakojo Jamskojus. Patikėk amerikietės žodžiais: Vorenas niekada nesitaikstytų su tokiu šūdu, jei ji neturėtų priemonių sugriauti jam gyvenimo.

– O kaip khmerai, jo asmens sargybiniai?

– Čia jau klausimas tau, tu gi mūsų prijaukintasis azijietis.

Kai uždarau duris, palikęs Džouns automobilyje, ir nužygiuoju savo namo kiemu, sutemos jau nusileidusios. Namo laiptinės apšviestos menkai, skaisčiai švyti tik tos nelegalios artelės su nelegalia stogine lempos, – apšviečia motociklų vairuotojus, kurie vis dar voliojasi savo lovose ir atrodo negyvai nusisvaiginę. Užlipu laiptais iki savo kambario ir matau, kad kažkas nudaužė spyną.

Vagys manęs paprastai savo dėmesiu nelepina, nes visi žino, kad nieko neturiu, nors ir esu faras. Taip yra nutikę tik kartą, kai vidury muilo nusibaigė kaimyno televizorius ir tas įsilaužė pas mane tvirtai, bet klaidingai įsitikinęs, kad turėsiu savo televizorių. Stovėdamas priešais nudaužtą spyną svarstau – ar bus sugedęs dar kieno nors televizorius, ar man vertėtų susirūpinti dėl kažko grėsmingesnio? Nusprendžiu, jog mano priešai pernelyg rafinuoti, kad nudaužtų spyną ir lauktų viduje, kad pribaigtų mane mano paties namuose, tačiau man vis dėlto pristinga drąsos veikti pagal tokią patogią išvadą, kol išgirstu, kaip viduje kažkas užperdžia ilga trombono nata. Atsargiai praveriu duris. Matyti jo nematau, bet gyvulišku pojūčiu pajuntu jo stambų kūną ir išgirstu giganto kvėpavimą. Kai įjungiu šviesą, jis kriukteli ir pasitrina akis. Suplėšytos alaus dėžutės išmėtytos aplink čiužinį, jam vis tiek per siaurą, nors jis ir atsitempęs jį į kambario vidurį. Jis guli išvirtęs per abu čiužinio šonus, tačiau ūmai visai gyvai pakelia savo kūną į sėdimą padėtį.

– Aš tau melavau, – prabyla jis ta gerkline Harlemo tartimi.

– Žinau, kad melavai. Ar palikai man alaus?

Jis apsisuka, ir aš pastebiu naują savo namų ūkio ryką – šaltkrepšį. Sukiša pirštus į tai, kas jau virtę vandeniu, ir paduoda man varvančią skardinę „Singhos“.

– Čia paskutinė. Nori, kad toj artelėj dar paimčiau? Visai susidraugavau su šeimininku ir tais vaikiais ant lovų. Beveik kaip Harleme. Paklausiau jų: „Ė, ko čia apsirijot, vyrai, meto ar gandžos?“ Bet jau supratau, kad gandžos, nes nuo meto negulėtų, apimti tokio letargo. Man pasiūlė to meto, bet aš pasakiau, kad nevartoju. Tada man bandė įpiršti bobų, atseit, kiek man reikia? Tie vaikiai buvo gatavi sėst ant motociklų ir atvežt man kokias šešias. Šitoj šaly visi nigeriai iškart pasijustų kaip namie. Vargšas Bilis visgi nenusišnekėjo. Iš kur žinai, kad melavau ir apie ką melavau?

– Dėl to, kad čia atvažiavai. FTB man pasakė, kad Paryžiuje persėdai į kitą lėktuvą ir kitas oro linijas, taigi stengeisi būti inkognito. Visą kelią vienomis oro linijomis galėjai atskristi kur kas pigiau, o ir nemanau, kad Paryžiuje išlipai pasigrožėti Eifelio bokštu.

Tas kriukteli.

– Tai nusprendei, kad aš čia, nes dalyvavau Bilio meto biznyje?

– Ne.

Tyla.

– Verčiau einu parnešt dar alaus.

Atsistojęs jis užpildo visą mano irštvą. Man tai primena Budos statulą, įgrūstą į per mažą arką. Kad jis galėtų išeiti, turiu pasitraukti ir atsistoti šonu. Grįžta jis su dviem motociklininkais, svyrančiais nuo alaus ir ledo maišų. Elijas įkiša ranką į kišenę ir išima naują spyną su joje kabančiais raktais.

– Nepyk dėl anos. Neradau nei kokio fojė, nei nieko, kur galėčiau palaukti.

– Nieko baisaus. O kaip tu ją taip tvarkingai nulaužei? Ant durų nepastebėjau jokių žymių.

Elijas prunkšteli.

– Tą spynelytę? Su pirštais. Raumenų jėga, mano drauge, retkarčiais dar atidaro duris.

– Ką pasakei? – klausiu, staiga negalėdamas atplėšti akių nuo šaltkrepšio.

– Aš dievinau Bilį, – sako Elijas. – Gal todėl, kad jis dievino mane. Tėvo mes beveik nepažinojome, taigi aš buvau jam vienintelis pavyzdys. Buvom neišskiriami, kol mano subinės neišsiuntė į koloniją, truputį susimoviau su vienu heros reikalu. Man buvo penkiolika. Kai išėjau, gavau gerą priežiūros inspektorių, juodį, suprantantį, iš kur aš esu ir kas mano motina. Sako jis man: „Tu gal turi ir smarvės, ir proto, bet ką darysi su mažium broliu? Gal sužlugdysi? Mažasis

Bilis niekaip nesuvirškins tokio šūdo kaip tu. Tempi jį žemyn pragaran be kopėčių." Man net nereikėjo to apmąstyti, nes žinojau, kad jis teisus. Pradėjau tarp savęs ir Bilio daryt atstumą, nors ir plyšo širdis. Negaliu pasakyt, kad labai apsidžiaugiau, kai jis tapo jūrų pėstininku, bet taip man akmuo nukrito. Buvo skaudu, kai jis ėmė vaidinti geresnį ir į mane ir mano nedorybes žiūrėti iš aukšto, labai skaudu, bet vis tiek tas akmuo nukrito. Net kai jis liovėsi man skambinti ar su manim kalbėti, vis tiek tai buvo tas nukritęs akmuo. Jaučiausi kaip tėvas, savo sūnui pasiekęs daug daugiau, nei kada galėjo pasiekti sau. Taip apsidžiaugiau, kai jis man vėl pradėjo skambinti, atrodė, kad tie dešimt metų visai nesvarbu. Mes vėl buvom draugeliai. Nuo to laiko, kai jis mirė, vis pabundu visas išprakaitavęs, galvodamas, kaip perlaužt tuos, kas jam taip padarė. Perlaužt juos sau per kelį, vieną po kito.

Dabar 2 valandos 34 minutės ryto, ir mudu išgėrę beveik visą alų. Elijas papasakojo man, kaip virti metą, kaip sukurti tinklą, kaip Niujorke surasti farus, kuriuos galima papirkti. O daugiausia išmokau apie sviestinio popieriaus pakelius, tapau autoritetingu jų specialistu (jie turi būti teisingo dydžio – jei bus per dideli, kaina vidutiniam krekiasnukiui bus per aukšta; jei per maži – prisidarysi sau per daug darbo, o svarbiausia – neišmandrėti ir nepradėti žymėti pakelių savo nuosavu ženklu, tarkim, kokia auksine žvaigždute ar kuo, nes teismai nuspręs, kad čia organizuotas nusikalstamumas). Jis papasakojo man viską, ką turėčiau žinoti, jei kada sugalvočiau prekiauti narkotikais Jungtinėse Valstijose, o dabar galiausiai pasakė ir kodėl atvyko į mano šalį. Atėjo man pasakyti, nes suvokė, kad jo keršto paieškos beviltiškos. Jis kur kas greičiau už FTB suprato tą esminį dalyką apie Aziją: mes žaidžiame pagal kitas taisykles, o mūsų – du trečdaliai pasaulio. Jis atėjo atsisveikinti.

Kai Elijas pakyla, man prireikia sienos, kad galėčiau padaryti tą patį. Pajutau didžiulę meilę šitam milžiniškam vyrui su milžiniška

širdimi, ir toji meilė privertė mane gerti su juo lygiomis. Gyvenime dar nesu buvęs šitaip stulbinamai girtas. Be to, esu jam dėkingas, kad padėjo man išnarplioti vieną bylos detalę, mudviem su FTB nedavusią ramybės ištisas savaites. Mediniais kẽliais nulydžiu jį iki artelės, ir mudu apsikabinę atsisveikiname prie motociklų taksi. Jį išlaikyti gali tik didžiausias – honda 500 cm^3, ir kai jis sėdasi ant galo, traiškydamas pakabą, vaikiai džiūgauja ir stebisi. Žiūriu, kaip juodu su vairuotoju nulinguoja į nakties likučius, paskui nuklupinėju į savo irštvą, kur su antgamtiška koncentracija surenku savo mobiliajame FTB numerį. Pažadinu ją iš kieto miego ir man prireikia kelių minučių jai įtikinti, kad nesu koks tajiškas patvirkėlio skambintojo variantas. Kol ji susigaudo mano girtose vapalionėse, ir visai išsibudina.

– Supratau, kai Elijas nulaužė mano spyną, – paaiškinu su jausmingu išdidumu.

– Kobros buvo toje skrynioje? Bredlis manė kaip visada iš oro uosto pasiimantis prekę? O pitonas buvo viduj, kad atidarytų skrynią?

– Taigi.

– O kaip ten ta visa problema, kaip gyvatėms suleisti *jabos*?

– Niekas neleido. Ji buvo šiaudelyje tarp ledo. Gyvatės snaudė. Ledas tirpo. Gyvatės pabudo ištroškusios. Atsigėrė vandens nuo ištirpusio ledo. Vandeny buvo *jabos*. Pitonui nuo *jabos* pasimaišė. Be problemų išlaužė spyną, – sukikenu. – Turėjo būti apsišiktinai baisu.

– O kaipgi tos dvi negyvos gyvatės, kur tu radai – tos, uždaužytos negyvai?

– Skvoteriai turėjo pačiupti tą skrynią dar iki mums atvykstant. Kai kurios liko bagažinėje. Kitos aplipo Bredlį. Tas, kur bagažinėj, užmušė su kokia nors lazda ar dar kuo. Tomis skryniomis jiems atveždavo *jabą* kas keletą mėnesių – todėl senis Tou ir turėjo už ką pasistatyti sau trobelę.

– Vadinasi, kai kurie patikimi skvoteriai ištraukė skrynią iš bagažinės nepaisydami gyvačių, nes jei būtum ją suradęs, būtum sužlugdęs visą jų operaciją. Taip, suprantu. Bet tas girtuoklis nesakė nieko panašaus, ar ne?

– Gal jis ne toks kvailas. Gal buvo primokytas. Kas čia žino, jis gi girtuoklis.

Pauzė, kuri, manau, turėtų reikšti nuostabą arba dėl tokio mano detektyvo talento, arba dėl sunkaus girtumo – nežinau dėl kurio, ir man pačiam daro didesnį įspūdį.

– Ką tu sakai? Na, puikiai padirbėta, partneri. Pasikalbėsim, kai išsimiegosi ir išsipagiriosi. Gal po kokios savaitės, ar ne?

49

Kažkas beldžia į mano varganas duris. Pašaukia mane, iš pradžių *Sončajau*, paskui *detektyve Džitpličipai*. Ant čiužinio aiškiai užmigau su drabužiais. Galva mirtinai plyšta. Man prireikia kokių dvidešimties minučių, kad visas susiglamžęs išropočiau iš savo urvo. Kadangi neturiu langų, esu linkęs prarasti laiko pojūtį, ypač kai esu negyvai nusišniojęs. Ryški saulės šviesa mane traumuoja. Išėjęs į lauką matau, kad priešais artelę ir motociklininkus stovi pulkininko atsiųstas automobilis su motociklų eskortu. Tas pats leksusas, kuriuo jis visai neseniai buvo mane pagrobęs, tik prie vairo kitas vairuotojas.

Šįkart su mumis keturi motociklininkai, o ir eismo reguliuotojams įsakyta mums atlaisvinti kelią. Nustembu supratęs, kad važiuojame į vietinės reikšmės oro uostą, bet nieko negaliu padaryti. Būtų gerai, kad jie nerodytų tiek entuziazmo su tomis savo prakeiktomis sirenomis.

Iš limuzino mane tvirtai, bet mandagiai nuveda prie registracijos į Čiangmajaus reisus, kur vienas mano prižiūrėtojas išsitraukia

pirmos klasės bilietą mano vardu. Pasinaudoję policijos pažymėjimais, tie prižiūrėtojai nuveda mane į laukiamąją salę, kur visi susėdame. Net kai pradeda sodinti į lėktuvą, jie palydi mane iki pat laiptelių. Skrydis trunka trisdešimt minučių, kitame gale manęs vėl laukia limuzinas. Vairuotojas – nuolatinis Vikorno patikėtinis. Blaivėju ne valandom, o minutėm, ir alkoholis nebepadeda sušvelninti aukščiausios kategorijos galvos skausmo.

Dar niekada nebuvau jo name Čiangmajuje ir dabar nustembu, kaip jis toli nuo miesto. Važiuojame palei Pingą kokius dešimt kilometrų, kol pasiekiame vietą, kur esama geriausių nekilnojamojo turto objektų pasaulyje. Kartkartėmis skelbimai apie jų pardavimą pasirodo specialiuose laikraščių puslapiuose – milijonų vertės rūmai su žaliuojančiais sodais, upės pakrante ir garažais penkiems automobiliams. Kai kurie – renovuoti tikmedžio namai, kiti – tajų stiliaus imitacijos, tačiau daugiausia – vakarietiškų prabangių dvarų kopijos, gal iš Malibu ar Los Andželo. Visų jų šeimininkai – gangsteriai. Pulkininko namas dviaukštis, su plačiais nuolaidžiais raudonais skiedrų stogais, baltomis sienomis ir didžiuliais langais. Pora farų su radijo stotimis saugo elektrinius vartus, atsidarančius, kai priartėjame.

Vikorno vairuotojas išlipa iš automobilio ir nerūpestingai nudrožia kiemu, tarsi sugrįžęs namo po darbo dienos. Pulkininkas prieina prie durų, apsivilkęs laisvus lininius marškinius, juodas plačias kelnes ir įsispyręs į senas odines šlepetes, pažiūri į mane, laukiantį automobilyje, ir pamoja užeiti. Keletas smulkmenų – velka kojas, užkritusi kairė akis – byloja, kad jis girtas. Turbūt vakar vakare kažko būta žvaigždėse.

Kol prieinu paradines duris, ten jau likęs tik vairuotojas. Jis nuveda mane kiaurai visą namą į milžinišką kambarį per visą namo ilgį. Viena jo siena – stiklinė nuo grindų iki lubų, langai išeina į seną medinę prieplauką upės vingyje, kur pora žvejų irkluoja nedidelę medinę valtį. Atrodo tarsi senų laikų paveikslas – tanki

džiunglių žaluma linksta į lėtą rudos upės kilpą, du žvejai meta tinklus, tvyro tokia tyli ramybė, tarsi būtų sustojęs laikas.

Kambarys tokio dydžio, kad man tenka pulkininko paieškoti; jis sėdi odiniame krėsle viename kambario gale, rūko cigarą ir dairosi. Ant kavos stalelio stovi tuščias „Mekongo" butelis. Tyliai prieinu medinėmis grindimis ir atsisėdu į krėslą priešais jį: oda itališka, cigarų spalvos, minkšta kaip kūdikio odelė. Ginklas ant kavos stalelio tarp mūsų – senovinis kariškas revolveris su maždaug dvylikos colių vamzdžiu. Pulkininkas į mane nežiūri.

– Pyksti ant manęs, Sončajau?

– Jūs melavote.

– Ne visai. Pasakiau tau, kad nepažįstu jokios moters, atrodančios kaip Fatima. Fatima – ne moteris. Tik jau ne tokiam senamadiškam žmogui kaip aš.

– Ji buvo jūsų kontaktas tai Bredlio stumdomai *jabai.*

Jis pakelia rankas.

– O kas man beliko? Reikėjo kažką turėti. Abejojau, ar samdyti *farangą*, bet tam tikra prasme tai buvo protinga. Kaip Amerikos ambasados darbuotojas, jis niekada negalėjo būti įtariamas, tačiau kiek galima pasitikėti užsieniečiu? Man reikėjo ko nors, kas pasakytų, kuo jis užsiimінėja, minučių tikslumu. Nusamdžiau ją tuo pačiu metu, kai mano žmonės sutiko juo naudotis.

Dabar jau man eilė linktelėti. Tiek jau supratau.

– Nesuprantu vieno – kodėl apskritai liepėte mums su Pičajum sekti Bredlį?

– Dėl to, kas judu abudu buvote. Tada jau buvau tikras, kad ji nužudys Bredlį, ir maniau, kad amerikiečiai reikalaus išsamaus tyrimo. Visi kiti farai greičiausiai tiesiog būtų suėmę Fatimą, bet žinojau, kad judu, atsidavę budistai, išsiaiškinę, kas nutiko, pagailėsit jos ir nepersekiosit. Juk suprantama, nenorėjau, kad ji sėstų į kalėjimą, kur mano priešai galėtų ją ištardyti. Tačiau ta jos beprotybė su gyvatėmis man buvo visiškai nelaukta. Nė

nenutuokiau. Norėčiau, kad manimi patikėtum. Žinojau, kad ji jį nužudys, tik nežinojau kaip.

– *Žinojote*, kad ji jį nužudys? Ir pasinaudojote mudviem su Pičajumi iš gailiaširdiškumo? Nesuprantu.

Jis užsidengia burną atsirūgti.

– Aš senstu, Sončajau. Šiomis dienomis vėl bendrauju su savo broliu. Prieš daugiau nei pusmetį nusiunčiau jam mobilųjį telefoną. Jis beveik niekad jo neįsijungia, nes trukdytų jam medituoti, bet retkarčiais man paskambina, kai randa, kas jam jį įkraus artimiausiame kaime. Tame savo akmens amžiaus vienuolyne elektros jis neturi. Jis sakė, kad man labai pasiseks, jei po šitaip nugyvento gyvenimo apskritai atgimsiu kokia nors žmogiška forma. Turbūt geriausia, ko galėčiau tikėtis, – luošas elgeta, bet greičiausiai teks būti kuo nors iš gyvūnų karalystės ar net vabzdžiu, kokiu nors vabalu. Kaip žinai, jis gali būti išties negailestingas.

– Pasakokit.

– Sužinojęs, ką Bredlis su Vorenu numatė Fatimai, paklausiau jo patarimo.

– O kaip šitai supratote?

– Dėl to rusų mafijos padaryto įrašo. Jie įrašinėjo, nes manė, kad bus puiki mintis pašantažuoti Voreną dėl sekso su prostitute. O vietoj to gavo žmogžudystės įrašą. Vorenas buvo paklaikęs. Įsivaizdavo, kaip žlunga visas jo gyvenimas. Paprašė gero savo draugo pulkininko Suvito gauti jam tą įrašą ir susitvarkyti su rusais. Urkos čia suka biznį, jiems mūsų reikia kur kas labiau nei mums jų, bet Suvito juk diplomatu nepavadinsi. Žinai, koks jisai. Todėl Vorenas paprašė manęs padėti vardan senų laikų – bet gal ta FTB tau visa tai pasakojo? Taigi būtent man teko derėtis dėl įrašo atidavimo. Pasirodo, tie urkos turi savo standartus, savo garbės kodeksą. Jei jie sako, kad yra tik viena kopija, tai neva turėtų būti patikima. Aš nežinau, anksčiau niekada neturėjau su jais reikalų, bet jie čia turi išties daug prostitučių ir per Tailandą stumdo galy-

bę savo heroino, taigi jiems reikia, kad būtume jų pusėje. Vorenas pasielgė protingai, prašydamas, kad mes jo vardu derėtumės dėl įrašo atidavimo. O už tą įrašą gautų pinigų tikrai turėtų pakakti, kad jie užsičiauptų. Vorenas sumokėjo tris milijonus dolerių, be mūsų komisinių. Mačiau pavedimą. Gavau įrašą, bet atsisakiau jį atiduoti Suvitui ar Vorenui. Suvitas buvo įsiutęs, kaip ir Vorenas. Pasakiau Suvitui: „Klausyk, laikysim tą įrašą, kad kontroliuotume Voreną. Kol jį turėsime, jis darys, ką liepiamas." – Vikornas mosteli. – Bet paskui pradėjau kalbėtis su broliu. Jis ėmė narstyti mano smegenis taip, kaip tik jis ir moka. O tas įrašas, na, žinai, ką jie, Vorenas su Bredliu, padarė, yra labai vakarietiška, visai nebūdinga tajams, – atsidūsta. – Mudu su tavim prižudėm daug vyrų, bet, kiek pamenu, nė vienos moters. O ir kaip tai darėm? Tiesiog pasiųsdavom į kitą gyvenimą kiek anksčiau, nei jie tikėjosi, paprastai be jokio skausmo ir kančių.

– Ir ką norite tuo pasakyti?

– Noriu pasakyti, kad negalėjau leisti jiems padaryti to, ką planavo, net kekšiukui. – Aš vis dar suglumęs raukau antakius, svarstydamas, gal apsinuodijimas alkoholiu paralyžiavo mano smegenų funkcijas. – Nusprendžiau išdėstyti savo problemą broliui ir tegu jis man pataria. Apie įrašą jam nepasakojau, jis nežinojo, kad toks yra. Jis vieną dieną pameditavo ir man paskambino. Jo sprendimas buvo elegantiškas, įžvalgus ir radikalus, kaip įkūnytas budizmas: *Atiduok jai įrašą*. Gali mane vadinti prietaringu seniu, bet ėmiau ir atidaviau, vos kelias dienas prieš tai, kai ji nužudė Bredlį su tomis gyvatėmis. Savaime suprantama, vos tik ji pamatė tą įrašą, tą vargšę rusę su auksiniu strypu bamboje, iškart viską suprato.

Spoksau į jį, vos sulaikydamas šypseną.

– Ir tuo įrašu ji valdo Voreną? Ji atsivarė jį čia, į Tailandą?

– Teisingai. Mes visi jos neįvertinome. Ji pavertė jį savo vergu. Manau, kad tai galima pavadinti tajiško stiliaus teisingumu.

– O kaipgi tie Voreno prižiūrėtojai, tie khmerai?

Vikornas pašaipiai sukrenkščia iš gerklės gilumų.

– Ji visada juos valdė. Vorenas su Bredliu pasisamdė juos supanikavę, kai rusai pradėjo juos spausti, bet kaip Bredlis galėjo su jas bendrauti, jei ne per Fatimą? Tie gyvuliai moka tik tajiškai ir khmeriškai. Aišku, Vorenas kalba tajiškai, bet jo čia nuolat nebūna, o be to, *farangais* jie nepasitiki. Jos visa tauta džiunglėse, ji supranta šitų banditų mąstymą. Vorenas su Bredliu neįžvelgė jokio pavojaus, nes nepakankamai įvertino Fatimą. O Fatima pamažiukais pavertė save tiems khmerams kultine figūra. Po pilietinio karo ir po Pol Poto mirties jie visi sutrikę. Jiems tai lyg sugrįžimas į senus laikus, su transseksualais šamanais ir apokaliptinėmis vizijomis – be to, ji visiems jiems davė „Harley-Davidson" motociklus ir „Uzi". Ji tarsi Pol Poto, Kalėdų Senelio ir hinduistų mirties deivės kombinacija, visi vienoje.

Protui patinka tiesa. Jis intensyviai dirbs, kad suvestų galus, kai visi elementai jau sudėti ant žaidimo lentos.

– Prieš porą dienų ji ir Vorenas pakvietė mane į Voreno saloną, ir aš mačiau, kaip ji sunaikino patį brangiausią jo nefrito dirbinį – neįkainojamą, ir dar daugybę kitų daiktų.

– Ji žaidžia su juo. Nežinau, ką yra sumaniusi. Ji – katė, jis – pelė. Ji patiria malonumą. Taurė perpildyta, – pulkininkas pakelia akis, bet tingioji vis vien pusiau nuleistu voku. – Tiesą sakant, ji žaidžia su mumis visais. Įdomi situacija, ką?

– Ir jūs nežinote?..

– Nieko. Nežinau, ką ji suplanavo. Nuo jos visada laikiausi per rankos atstumą. Ji man tik raportuodavo, kad prekės atvyko saugiai ir kad produktas deramai perkeltas į kitą miesto galą. Bredlis buvo idiotas, jei nenumanė, kad yra tikrinamas kiekvieną tos dienos minutę. Kai kurių partijų vertė būdavo dvidešimt milijonų dolerių. Ir aš čia kalbu ne apie nefritą, – pauzė, kol jis pasikaso nosies šoną. – Tiesą pasakius, man šitas užsiėmimas visai ne prie širdies, bet kažkaip juk reikia išlaikyti mūsų žmonių budrumą.

– O kaip jai pavyko su tomis gyvatėmis?

– Ji kajinė, jos tauta visąlaik pardavinėja kinams nykstančių rūšių gyvūnus, o kinai savo gyvates mėgsta šviežias. Taip kajinai tapo puikiais gyvų roplių pervežimo specialistais. Ji tiesiog pasakė jiems, ko pageidaujanti, ir susimokėjo. Turbūt viską atliko vienu telefono skambučiu.

Vikornas kilsteli rankas ir pečius.

– Pati Fatima nebevaldoma, bet tuo įrašu ji valdo Voreną. Kam jį žudyti, jeigu jai smagu naudotis juo kaip vergu ir sunaikinti lėtai?

– O per Voreną ji valdo ir jus? Prieš kelias dienas mačiau „Bambuke".

Gudrus senio žvilgsnis.

– Tikrai?

– Ir daktaras Suričajus ten buvo.

Jis sunkiai nuryja ir žiūri tiesiai į mane.

– Fatima nori padaryti pasauliui tai, ką pasaulis padarė jai. Tai nėra tik Voreno nužudymo klausimas – jis to pasaulio nesukūrė. Supranti? O dabar, valdydama Voreną, ji valdo visus. Žinoma, kai mane pakvietė, nuėjau pažiūrėti, kaip ji dainuoja. Vorenas primygtinai reikalavo – galima sakyti, ėjo keliais maldaudamas – mat Fatima taip pageidavo.

– Ir visas šitas sujudimas tik tam, kad nueitumėt į džiazo klubą pažiūrėti, kaip ji dainuoja „Sudie, sudie, juodas strazde"?

– Jei nebūtum toks sušiktas šventasis, viską suprastum. Ji pirmą kartą gyvenime viešpatauja, ji valdo pasaulį. Ji imperatorė, žmonės pataikauja visoms jos užgaidoms – ir ne tik. Jai buvo labai smagu matyti, kaip šokinėju pagal jos dūdelę.

Tuo momentu aš pasisuku, išgirdęs švelnius žingsnius grindimis. Juodi šitos jaunos moters plaukai trumpi, kirpti beveik ežiuku, ausyse kaba auskarai. Ji mūvi džinsus ir vilki juodą palaidinukę su petnešėlėmis, atidengiančią virš dešinės krūties

ištatuiruotą įmantrią chrizantemą. Pirma man kilusi mintis – turbūt tai viena jo dukterų, tačiau paskui prisimenu sklidusias paskalas, kad toji tatuiruotė priklauso Da, ketvirtajai pulkininko *mia noi*, arba mažajai žmonai. Į gigantišką revolverį ji faktiškai nekreipia dėmesio, vos žvilgteli, nusilenkia man ir – pamačiusi, koks Vikornas girtas, paniekinamai į jį pažiūrėjusi – greitomis paklausia, gal pageidautume arbatos ar kokių gėrimų? Jei ne, ji norėtų, kad Vikorno vairuotojas nuvežtų ją į miestą, mat susitarusi susitikti su drauge. Sudirgęs pulkininkas leidžia jai pasiimti automobilį, ir mudu akimis nulydime ją, nueinančią basomis per grindis. Vikornas pamakaluoja ranka.

– Klaida. Aš dinozauras, Sončajau, ir nesusivokiau, kaip pasikeitė mūsų šalis. Seniau, kai pasiimdavai *mia noi,* tereikėdavo išmaitinti ją ir jos šeimą ir padaryti jai vieną kitą vaiką. O dabar, – jis papurto galvą, – didžiausia mada tobulintis. Sumokėjau už kirpimo kursus, kosmetologijos kursus, tatuiravimo kursus, begalinius aerobikos kursus, o paskutiniai – interneto kursai. Aiškina man, kad namie baigia išprotėti iš nuobodulio ir nori atidaryti savo interneto kavinę. Nepanašu, kad ji apskritai norėtų vaikų. Sako, kad esam sudarę sandorį, turim sutartį. Ji man duoda savo kūną, kada tik esu pajėgus, ji man ištikima, o aš atsidėkoju jai finansuodamas jos kilimą aukštyn. Galima sakyti, kad ji – gyva Rytų ir Vakarų samplaika.

– Tas sandoris neatrodo toks jau prastas.

– Žinau, bet kurgi toji romantika? Ji manęs net nebijo. Ar matei, kaip ji pažiūrėjo į tą šautuvą, tarsi sakydama: „Ir vėl senis užsiiminėja savo žaidimais?“ Vakar ji manęs klausia: „Ar mes šiandien turim seksą, ar galiu žiūrėti futbolą?“ Nuo kada gi mūsų moterys šitaip domisi futbolu?

– Jau gana seniai. Galiu patvirtinti, kad dažnai joms tai labiau patinka už seksą.

– Ji pati ambicingiausia ir mažiausiai patenkinta iš visų mano žmonų. Ar šitas nuolatinis nepasitenkinimas ir yra moterų išsilaisvinimas? Kas čia per pasaulis? Nemanau, kad noriu ilgai jame užsibūti. Ar ruošiesi siųsti mane į kitą inkarnaciją, ar ne?

Kai pasilenkiu paimti ginklo, pulkininkas net neįsitempia. Atidarau jį pažiūrėti lizdų – visi pilni. Susivokiu, kad jis visai rimtai, kad nori, jog jį nušaučiau.

– Manai, kad blefuoju?

– Ne, bet tikrai žinau vieną žmogų, kuris, kai papasakosiu šitą istoriją, suabejos, ar ginklas buvo užtaisytas.

Atstatau vamzdį į vietą ir padedu revolverį atgal ant stalo.

– Taigi, o iš kur žinai, kad šoviniai ne tušti? Praleidai per daug laiko su FTB, mano drauge, pradėjai mąstyti kaip amerikietis, – jis pakelia revolverį ir laiko abiem drebančiom rankom. – Garbė yra garbė, – priduria.

Šūvis išmuša stiklo sienoje dantytą skylę ir prišaukia apsaugą iš visų keturių pusių. Vis dar laikydamas revolverį, jis mosteli jiems grįžti, iš kur atėję. Garsiai trinktelėdamas padeda jį atgal ant stalo. Šūvis aidi man ausyse, o iš žaibais suskilinėjusios peršauto stiklo sienos girdėti lygus byrančių duženų skambesys. Sunku paaiškinti, kodėl šita melodrama tik pagilino mano meilę pulkininkui. Jis taria:

– Nežinau, kodėl pasistačiau *farangų* stiliaus namą. Kai buvau jaunesnis, Vakarai man darė didžiulį įspūdį. Dabar jau matau, kiek daug savęs esame praradę. Pažiūrėk į tą kvailą langą. Koks idiotas įrenginėja stiklinę sieną tropikuose? Geriau maži langai su langinėmis, aukštos lubos, kuo mažiau šviesos, tikmedžio sienos, gyvybės jausmas, daug vietos kvėpuoti.

Jis nusuka akis. Dabar, kad pažvelgtų į žvejus, jam tenka kiek palenkti galvą. Savo galvoje išgirstu jo mintis, gana garsiai. Jis kalbasi su savo broliu, pripažįsta, kad būtų buvę geriau nugyventi

gyvenimą paprastu žveju. Jo brolis pataria jam nepainioti sentimentalumo su nirvana. Vikornas atsisuka į mane su bejėgiška veido išraiška.

– Girdėjai tai, ar ne? Jis absoliučiai negailestingas. Niekur neleidžia išsisukti.

Vikornas gana sunkiai pakyla iš krėslo ir pamoja man sekti iš paskos. Nusiveda mane į nedidelę privačią kino salę su milžinišku TV ekranu ir kokiomis dvidešimt kėdžių priešais jį. Liepia man sėstis, penkioms minutėms išeina ir grįžta su vaizdajuoste.

– Suprantama, pasidariau kopiją.

Lenkdamasis taip, tarsi būtų dešimčia metų vyresnis, jis įkiša vaizdajuostę į aparatą ant lentynos po televizoriumi, ir akimirksniu išvystame baltaodę slaviškų bruožų merginą šviesiais plaukais. Ji su džinsais ir aptemptais marškinėliais, smagiai šypsosi, aiškiai pasiryžusi užkariauti kažkieno, ekrane nematomo, dėmesį. Linkteli, atsakydama į kažkokį ženklą, ir ima nusirenginėti. Iš pradžių nukrinta marškinėliai, pasirodo juoda liemenėlė ir auksinis strypelis, įstrižai pervėręs jos bambą. Ji brauko per jį pirštu, sudeda lūpas O forma ir vedžioja aplink jas, laižo liežuviu. Palinksta nuo klubų į priekį ir atsisega liemenėlę. Pakrutina liemenį, kad krūtys palinguotų, tačiau paskui iš jos labai trumpam suraukt antakių ir klusnaus linktelėjimo mums paaiškėja, kad auditorijos tai nedžiugina. Džinsus ji nusimauna kur kas rimčiau. Dabar lieka nuoga, vienomis kelnaitėmis su siaurute juostele. Pasirodo, auditorijai šitai irgi neatrodo erotiška, ir ji kiek suirzusia mina jas nusitraukia ir stovi nuoga, įsirėmus rankomis į klubus, laukdama nurodymų. Paskui sutrikusi pakelia rankas virš galvos ir kelias sekundes taip laiko. Nėra abejonių, kad to tikslas – išryškinti tą aukso strypą jos bamboje.

Šiuo momentu Vikornas sustabdo juostą ir klausiamu veidu pasisuka į mane. Jei nekalbėtume apie odos spalvą, panašumas į Fatimos kūną pribloškiantis. Vikornas paspaudžia paleidimo

mygtuką. Blondinė pagal nurodymus nuleidžia vieną ranką, pirštais suima tą auksinį strypą ir brauko juo aukštyn žemyn, aukštyn žemyn, aplink ir aplink, – vyriškos ir moteriškos masturbacijos derinys.

Dabar ji išsitiesia ant lovos, stovinčios už jos, ir auksinis strypas, regis, vėl ima dominuoti ekrane. Jos kūno kalba byloja, kad kaskart, kai tik liaujasi jį glostyti, ji sulaukia kliento papeikimo. Dabar ji apsiverčia ant pilvo. Dvi milžiniškos juodos rankos akimirksniu čiumpa vieną jos riešą ir greitai pririša juostele prie metalinio galvūgalio, tuo tarpu kitos rankos – baltos, su auksine apyranke ant riešo – pririša ją iš kitos pusės. Ji prisimerkia ir įtikinamai suvaidina apimtą geismo. Kamera filmuoja tik jos veidą ir viršutinę kūno dalį, taigi tik iš jos veido išraiškos galima nuspėti, kad ji patiria įsiskverbimą. Jos veido išraiška staiga pasikeičia į smarkų fizinį šoką per pirmąjį kirtį, kiek aptaškantį jos veidą krauju. Imu rėkti, kad Vikornas stabdytų juostą.

Televizoriaus ekranas tuščias. Vikornas žiūri į mane su kone akademinio – ir girto – susidomėjimo išraiška.

– Mano brolis gana daug kalbėjo apie jus su Pičajumi. Sakė, kad judu abu labai talentingi, tik skirtingai. Sakė, kad tavo problema – visiškas tapatybės nebuvimas. Gali būti kuo tik panorėjęs, bet kuo tiesiogine to žodžio prasme, bet tik trumpam. Kuo buvai štai ką tik, auka?

– Fatima, kai ji pirmąsyk žiūrėjo šitą juostą, – sušnabždu susigėdęs savo silpnumo.

Mano nuostabai, pulkininkas apkabina mane per pečius.

– Viskas gerai.

Trumpa tyla. Aš sakau:

– Ką gi, teks man ją atiduoti teisingumui?

Šitas klausimas dar labiau jį pasendina. Oda po jo stipriu žandikauliu kažkaip suglemba. Dabar jame išvystu roplį: palaida

oda, priešistorinį, suktą. Ne atgimimą roplio kūne, bet nuolatinį rūpestį, kaip išsisukti nuo savo paties godumo pasekmių. Jis prabyla su begaliniu nuovargiu:

– Matyt, kad taip.

– Norit padėti?

– Kokiu būdu?

– Kinai?

Jis linkteli ir suspaudžia man ranką.

– Viskas priklauso nuo jų. Jei jie nuspręs apginti savo žmogų, mums galas, visiems. Fatima ištransliuos šitą įrašą per visą internetą ir išprotės. Kas žino, ką ji pridarys? Jie atėmė jos žmogiškumą – ką jai prarasti? Khmerai ją palaikys, jie irgi neturi ko prarasti. Bus skerdynės.

Prie durų jis man primena susiraukšlėjusią rupūžę. Bejėgiškai mosteli, paskui vėl sugriebia man už rankos ir jo akys nušvinta nauja šviesa.

– Tas juvelyras yra ligonis, bet taip pat ir genijus. Būtum matęs jį pačiame žydėjime. Čiučou myli jį. Kokiu būdu, tavo nuomone, ir man pačiam šitaip gerai sekėsi? Viskas kyla iš kinų kvartalo, supranti? Mes, tajai, tinkame tik kruštis, kautis, gerti ir mirti. To Vorenas – ir jo kinai draugai – mane ir išmokė, – ilga tyla. – Geri buvo laikai. Laoso kalnai yra tikroji Budos žemė. Žalia, rytais tiršta nuo rūko, kildavom va šitaip, – parodo delnu statumą, – kol pasiekdavom šešis, aštuonis, dešimt tūkstančių pėdų. Ten oras išretėja, sukausto ledinis šaltis. Patas paleisdavo tą savo prakeiktą juostą su „Valkirijų skrydžiu“ – tada pirmąsyk supratau, kad *farangas* gali mylėti tają. Dukart dužome kulkomis suvarpytu lėktuvu. Aš prišikau kelnes, bet tas amerikietis lakūnas buvo tarsi supermenas. Kažkaip nusigavome į Longtiengą. Hmongai irgi buvo nuostabūs. Kaip kas nors gali suprasti opiumo prekybos nekaltumą? Vorenas buvo geras hmongams, jis privertė savo draugus

čiučou mokėti pačią aukščiausią kainą – kaip tau patinka? Net ir jis tais laikais buvo garbingas.

Pasisukęs eiti atgal į namus Vikornas susikūprina.

50

Čia jau nebe klausimas: *Kas tai padarė?* Greičiau jau: *Ką ji darys toliau?* Kol FTB buvo čia, šitas klausimas spaudė mus abu, tarsi būtų neišvengiamybė, kad kažkaip mudu pasieksime tą tokią tvarkingą, Vakarų taip mėgstamą pabaigą, kai visi taškai ant i sudėti ir visi brūkšniai ant t subraukti. Gal turėjome su Džouns drauge žengti į saulėlydį, ir dar be jokio vikraus tajiško skeleto mums įkandin? Tačiau Vorenas laimėjo, bent jau šitą mūšį, ir man vakar teko palydėti ją į oro uostą. Mudu buvome susikaustę, meilūs ir melancholiški tuo pačiu metu. Jos akys meldė, kai ji tarė: „Pasiilgsiu tavęs, Sončajau“, – todėl kai atsakiau: „Ir aš tavęs pasiilgsiu, Kimberle“, – man irgi teko nutaisyti meldžiančias akis. Slaptai širdyje apraudojau, kad ji nepajudėjo Keliu tiek, kiek galbūt tikėjausi. Žinoma, ji sugrįš. O tuo tarpu: *Ką Fatima darys toliau?* virto vienu tų atvirų tajiškų klausimų, į kuriuos visai nebūtina šame gyvenime tikėtis atsakymo. Kai nebeliko to mane į priekį varančio nekantrumo, nebežinau, ką darysiu toliau, jei darysiu apskritai. Suimsiu ją? Pulkininkas to nepageidauja, o galimybė, kad už niekšišką žmogžudystę ji nebus nubausta, manęs nepiktina, kaip, tavo nuomone, turėtų, *farange*. Žinoma, negaliu pamiršti Pičajaus – bet ar ji nėra jo žudikė tik labai paviršutiniška prasme? Juk visi žinome, kas iš tiesų tai padarė, ar ne? O ką gi man daryti su *juo*, tuo prototipiniu vakariečiu? O kur dar, žinoma, kone kasnaktiniai mano pasitarimai su mirusiu sielos partneriu, apie kuriuos jums dar nieko nepasakojau. Šiomis

dienomis jo, pasirodo, visiškai nedomina jokie klausimai, kylantys dėl sunaikinto jo cheminio kūno, kurio, geriau pagalvojus, jis net ir džiaugiasi atsikratęs. Esama galybės būdų palaikyti ryšį, sako jis man paslaptingai, kai mudu nusileidžiame į prieblandos zoną tarp budravimo ir miego.

Man trumpam šmėkšteli galvoje, kad vis dėlto Jungtinės Amerikos Valstijos mane išvaduos iš šios dilemos. Staiga kaip perkūnas iš giedro dangaus mane pakviečia – *iškviečia* čia gal tinkamesnis žodis – į mano antruosius namus, JAV ambasadą Vireleso gatvėje. Praeidamas pro savo draugą vartų apsaugininką negaliu neatkreipti dėmesio į vos pastebimą pagarbos man koeficiento padidėjimą – atmieštą gana akivaizdžiu šlakeliu smalsumo, derėtų pridurti. Paskui mano kompanionė iš senų senovės Katerina Vait ateina ir praneša naujieną, kad šįkart aš einu ne pas FTB teisinių reikalų atašė, o – ji greitai akimis perbėga mano veidą, kad įsitikintų, ar aš tikrai suvokiu, kokia man tuoj teks garbė, – pas ambasadorę. Spėriai nužygiuojame ambasados patalpomis, skirtomis karaliams ir princams priimti.

Tiek ambasadorė, tiek jos pavaduotoja – moterys ir, jei neminėsim etninės kilmės, galėtų būti nutašytos pagal tą patį aukštos, lieknos, keturiasdešimt gerokai peržengusios, ilgų rankų, gyvų manierų ir balso tono, kuriuo tikimasi paklusnumo, damos šabloną. Ambasadorė balta, o jos pavaduotoja – juoda. Mane į susitikimą atvedė po skerdynių. Faktiškai matau ant kilimo sutrintas kruvinas Roseno ir Neipo karjeras. Neipas dabar priklausomas nuo savo jaunystės likučių ir to, kas padėtų jam išbūti šitą susitikimą iki galo, bet Rosenas atrodo nuliūdęs. Jie stovi aplink stalą, didesnį už didžių didžiausią dvigulę lovą; sėdi tik ambasadorė. Už jos prie lango kaba Amerikos vėliava, o už vėliavos plyti išpuoselėti ambasados sodai. Pavaduotoja stovi greta jos.

Kai prieinu, ambasadorė maloningai atsistoja ir paspaudžia man ranką, o Rosenas tuo tarpu mus supažindina. Įdomu, ar tik jos mandagumas nebus tam tikra priekaišto kitiems forma.

– Na, reikia manyti, jūs žinote, ko mes čia susirinkome, detektyve?

– Gal dėl to, kad dingo ponas Silvestras Vorenas?

– Kaip pirštu į akį. Jau sulaukiau dviejų senatorių faksų, skambučių ir elektroninių laiškų, skambučio iš Baltųjų rūmų, skubaus fakso iš jo advokato Niujorke ir šio bei to iš jo darbuotojų, – ji žvilgteli į savo laikrodį, paskui – į pavaduotoją. – Bet dvyliktą turiu susitikimą su Karaliene, paskui skrendu į Tokiją. Taigi viską palieku jums. Galite tęsti čia, nėra reikalo visiems kraustytis į kitą kabinetą. Atsiprašau, kad išeinu jums vos atvykus, detektyve. Bet labai tikiuosi, kad galėsite mums pagelbėti. Jūsų pulkininkas Vikornas šįryt telefonu jus labai išgyrė. Sakė, kad jį surasite, – ji greitai nužvelgia mano veidą. – Šitam klausimui turėtų būti skiriamas didžiausias prioritetas, – ji paskutinįsyk žvilgteli į pavaduotoją, linkteli jai ir išžingsniuoja iš kabineto pro duris netoli rašomojo stalo.

– Ką gi, manau, kad galime prisėsti, – sako pavaduotoja.

Pereiname kabinetą ir susėdame ant krėslų ir sofų aplink kavos stalelį.

– Detektyvo labui, norėčiau tiesiog perbėgti ambasadorės išsakytais dalykais, – ji tvirtai pažvelgia į mane ir iškelia du pirštus. – Dvi galimybės, detektyve. Arba tai terorizmas, arba ne. Turime tik kelias valandas nuspręsti. Viena vertus, Silvestras Vorenas yra žymus amerikietis, besilankantis čia kas mėnesį. Jis draugauja su prezidentais ir valstybių vadovais ir Pietryčių Azijoje turbūt yra žinomas ne menkiau nei Valstijose. Gal net labiau. Šioje valstybėje nemaža musulmonų. O nusileidę vos piečiau, į Malaiziją ir Indoneziją, turime valstybes, kur musulmonų daugiausia pasaulyje

ir netrūksta ekstremalių grupuočių. Sienos kiauros, bet kas gali atvykti tiek sausuma, tiek jūra. Man neverta jums pasakoti, kokias sąsajas žmonės ims suvedinėti. Suprantat problemą, detektyve? Diplomatijos čia ne mažiau nei teisminio tyrimo. Teisinių reikalų atašė ir turime todėl, kad šitie dalykai kartkartėmis painiojami, ir kai šitai gresia nutikti, mums patinka žinoti šiek tiek iš anksto, – ji suspaudžia lūpas, nužvelgdama visus kitus.

Mes čia vaidiname Amerikietiškąją Rūstybę, man visai nepažįstamą žanrą. Pasirodo, esama implikacijos, kad kuo griežčiau nusiteiki, tuo labiau tikėtina išspręsti problemą. Tačiau kokią problemą? Tik po kurio laiko susivokiu, kad už Rūstybės fasado mes vaidiname man kuo puikiausiai pažįstamą pantomimą. Atrodo, kad biurokratijos dėsniai labai panašūs į fizikos, jie vienodi visuose žemės kampeliuose. Dabar viską suprantu: čia, šiame nuostabiame ambasadorės kabinete, esu formos dėlei. Bus surašyta ataskaita, kad vos išgirdusios nerimą keliančią žinią apie Voreno dingimą ambasadorė ir jos pavaduotoja abi asmeniškai pasikalbėjo su detektyvu Džitpličipu. Nustačius, kad tai nesietina su terorizmu, joms nebeliko nieko kito, tik leisti vietos policijai tirti bylą savais metodais, bendradarbiaujant su FTB teisiniais atašė, kuriems, savo ruožtu, buvo skirtas griežtas papeikimas už akivaizdų aplaidumą ir nesugebėjimą apsaugoti žymaus Amerikos piliečio. Kartu su visiems prieinama ataskaita bus parengta ir slaptoji, su įrašu, kad Vorenas yra ištvirkęs psichas ir dabar turbūt voliojasi surištas kokioje nors medinėje pašiūrėje ir gauna, ko nusipelnė, nekeldamas jokio pavojaus nei Amerikos saugumui, nei jokiam kitam JAV piliečiui Pietryčių Azijoje.

– Į šitai mes žiūrime itin rimtai, – lėtai sakau tam atvejui, jei kas norėtų mane pacituoti.

Pavaduotoja – nuovoki moteris, nusišypso man stebinančiai maloniai.

– Man labai palengvėjo tai išgirdus, – atsako ji lygiai taip pat lėtai.

– Mes įsitikinę, kad šiuo atveju su terorizmu tai nesietina.

Neipas kone išsiviepia, o Rosenas aiškiai priblokštas, kad ne amerikietis moka žaisti šitą žaidimą.

– Galiu tam pritarti, – sako jis, su patologiniu nuoširdumu žiūrėdamas pavaduotojai į akis.

Teoriškai tuo galėtume ir baigti, bet susirinkimo būta kiek trumpoko ir jis prašyte prašosi pagražbyliavimo. Ir šiaip staiga pajuntu norą pasirodyti. Jau praėjo kuris laikas, bet toji mąstysena yra keistai nenugalima.

– Nors Tailandas ir yra humaniška budistinė visuomenė, atsidavusi žmogaus teisėms ir savo piliečių orumui, turtingesnės pasaulio šalys privalo suprasti, jog ne visada ištenkame resursų, kad atitiktume tokius aukštus teisėtvarkos standartus, kurie, tiesą sakant, yra prabanga, prieinama tik daug anksčiau savo pramonę išvysčiusioms šalims.

Pavaduotoja ima greitai mirksėti, kol susivokia, ką aš čia darau.

– Ar galėčiau, esant reikalui, jus pacituoti?

– Savaime suprantama.

Ji linkteli Rosenui, jis linkteli Neipui, o tas išsitraukia tušinuką.

Dabar pokalbis baigtas ir visi atrodo patenkinti, kad vietos policininkas taip puikiai įvaldęs kilnų šiknos sergėjimo meną. Neipas primygtinai prašosi palydėti mane atgal į Tailandą. Prie vartų jis prabyla:

– Jis pas tą *katojų*, ar ne? Manot, kad kas nors dar liks, kai ji baigs? Gal koks nykštys ir pora kelio girnelių?

Ilgai žiūriu į jį, o paskui mosteliu ir pasigaunu taksi motociklą.

Grįžęs į savo irštvą susisuku suktinę. Mano mobiliojo ekranas rodo 12:56.

51

Laukti sunku tik tiems, ką trikdo laiko apgaulingumas. Žinoma, kvaišalai padeda. Praėjo ištisos savaitės, Džouns man tris kartus skambino iš Valstijų, visada sekmadieniais. *Farangų* vienatvė yra sekinanti liga, nuo kurios – anksčiau ar vėliau suvoks FTB – Tailandas gali būti vienintelis vaistas. Jausmas, kad kažkaip seku savo motinos pėdomis, mane labai trikdo, bet neleidžiu jam savęs žlugdyti. Juk šiaip ar taip, yra galybė veiklos. Nong baras neoficialiai jau atidarytas, ir jai stulbinamai gerai sekasi. Reikia tikrinti apskaitą, dalyvauti akcininkų susirinkimuose, užsakinėti prekes. Suskamba telefonas.

Telefonu daktaras Suričajus įsitempęs ir formalus, negirdėti nei tono, tarsi kalbėtų su ligoniu, nei to madingai vulgaroko niuanso. Manau, kad tokiu balsu jis bendrauja ligoninės vadovų susirinkimuose, kai aptarinėjami praktiniai finansinio balanso aspektai. Jis kalba labai mažai, tiesą sakant, mane apima jausmas, kad jis mieliau išvis neskambintų. Prašant pacientui, jis kviečią mane į savo namus 30-ojoje gatvėje iš Sukumvito, visai netoli nuo „Emporium" prekybos centro.

Tai greičiau rūmai, o ne namas, su elektra valdomais vartais ir uniformuota apsauga. Be paties daktaro apsaugininkų, stoviniuoja ir šeši dailiai apsirengę kinai, paniurę, bet budrūs. Man atvykus, vienas jų kažką suloja, matyt, čiučou dialektu, aiškiai liepdamas kitiems netraukti ginklų iš po švarkų. Tarnaitė įleidžia mane į namą ir nuveda į didelę svetainę, kur atsisėdu ant sofos palaukti. Suričajus iš koridoriaus ateina su berankove kanarėlės geltonumo liemene ir kelnėmis, kiek suraukęs antakius, nešinas vienu

popieriaus lapu su tajiškai surašytu pareiškimu ir elegantiškai suraitytu vakarietišku parašu po juo. Atidžiai jį perskaitau, ir visai be nuostabos linktelėjęs grąžinu jam. Atrodo, kad nesutariančios šalys priėmė vieną tų rytietiškų sprendimų, kurių tiek daug pasirinkimų trokštantys Vakarai ir įsivaizduoti negalėtų.

– Buvau paprašytas priimti jį į savo namus kaip pacientą. Suprantama, kad jis nenorėtų būti jokioje viešoje įstaigoje. Iš ligoninės man teko atsigabenti labai daug įrangos. O dabar jis dėl kažkokių priežasčių panoro susitikti su jumis. Toks dalykas gali sukelti siaubingus ir kraštutinius asmenybės pokyčius. Jis nusprendė, kad jūs vienintelis pasaulyje jį suprasite. Ar judu artimi draugai?

Gyvos Suričajaus manieros mane suerzina, ir aš nebesivarginu atsakyti į jo klausimą.

– Jis sudarė sandorį su Fatima?

– Jo draugai sudarė. Tie mano namus užplūdę čiučou. Net neįsivaizduojate, koks viduramžiškas gali būti tas kinų protas. Jie visiškai nešiuolaikiški žmonės. Jų požiūriu, tokios kaip jų draugo Voreno seksualinės problemos sprendimas labai paprastas, net jei gydymas ir gana radikalus ir – drįsčiau tarti – *uždraustamiestiškas*. Fatima pastatė juos į keblią padėtį. Leisdami jai jį nužudyti jie pasišiukšlins, gali net pasirodyti, kad jiems stinga galios apsaugoti savą žmogų. Jei saugotų jį, Fatima vis vien jį sunaikintų išplatindama įrašą internetu ir galbūt duodama valią savo khmerams. Šitai buvo kompromisas, su kuriuo sutiko net Vorenas, pasirašydamas ant štai šito popieriaus lapo. Žinoma, galėjo rinktis – arba tai, arba mirtis. Fatima nusileido, kai jis perrašė jos vardu daugiau nei pusę savo turto. Dabar ji turbūt turtingiausia Tailando moteris. O gal ir turtingiausias transseksualas pasaulyje. Verčiau eime. Operavau vakar. Jis vis dar labai silpnas, bet, kaip ir sakau, pagrindinis dalykas yra kardinalus asmenybės pasikeitimas. Bijau, kad dvasiškai jis labai nestabilus. Pamatysit, – trumpa tyla. – Iškart po operacijos jį ištiko šokas. Man teko pripumpuoti jį trankviliantų, antraip

būtų miręs. Net ir po šito jo gyvybinės funkcijos kelias minutes buvo sustojusios, – jis kurį laiką tyrinėja mano veidą, ieškodamas supratimo, bet aš nė nenutuokiu, ką jis nori pasakyti.

Einame stebėtinai plačiu privačiam namui koridoriumi, ant sienų kabo įspūdingi originalūs devynioliktо amžiaus Krungtepą vaizduojantys tapybos darbai. Pasukame kairėn, į turbūt jau vėlesnį namo priestatą, ir įeiname į plieno ir stiklo soliariumą, tik sodo vaizdą beveik visą dengia užuolaidos nuo sienos iki sienos. Galva ant pagalvės faktiškai neatpažįstama; nepasakytum, kad pasikeitė bruožai, bet žmogus, gyvenantis šitame kūne, beveik nepanašus į ankstesnįjį. Kaip besimokančiajam Kelio, ši transformacija man nepaprastai įdomi: naujasis gyventojas paveldėjo kūną ir jam visai nepažįstamos atminties ląstelių kolekciją, ir dabar jam tenka bandyti visa tai suvokti. Silpnesnę dvasią ištiktų nervinis priepuolis, bet šita nusprendė tiesiog susipainioti.

Jis silpnai pamoja man prisėsti ant krėslo prie lovos.

– Sveikas, mano mielas drauge, – prabyla tajiškai.

Sustingstu kaip nulietas: išgirdau Pičajaus balsą. Veidas nusišypso. Ir prabyla angliškai:

– Viskas gerai, aš vis dar prieblandos zonoje. Tavo draugas perduoda linkėjimus. Žinai, jis labai talentingas. Argi realybė ne nuostabi?

Staiga jis prapliumpa ašaromis.

– *Čia guli idiotas, pabandęs maustyti Rytus* – ar žinot, kieno tai žodžiai, detektyve?

– Ne.

– Kiplingo – visai kitos anglosaksų imperijos poeto. Dieve, apsaugok mus nuo mūsų aklumo, – rauda. – Dieve, išgelbėk mus, – ištiesia ranką paimti manosios. – Pažiūrėkit, tik pažiūrėkit į mano gyvenimą.

Jis mosteli ranka tarsi viską nušluodamas. Iš karto nepastebėjau visame kambaryje dėmesingai išdėliotų turtų. Čia stovi žirgas su

raiteliu ant alebastrinio paaukštinimo. Yra neįkainojamų kūrinių iš Voreno kolekcijos, įskaitant ir juvelyrinius dirbinius iš Uždraustojo miesto. Išties, neprilygstamas nefrito švytėjimas čia sklinda iš visur. Vorenas – jei vis dar galiu jį taip vadinti – paspaudžia jungiklį prie savo dešinės rankos, suūžia elektrinis variklis. Užuolaidos karališkai lėtai atsitraukia ir atidengia nuostabaus grožio sodą, vilnijantį bugenvilijomis, kinrožėmis, rododendrais, su puikiu fikusu su šaknimis ore, mediniu suolu aplink vandens dubenį ir spalvomis sprogstančiais gėlynais.

– Matai, – aš pašoku, vėl išgirdęs Pičajų, kalbantį Voreno balso stygomis, – čia yra jo siela: visas gyvenimas išorėje, kitoje stiklo pusėje. O viduje tik akmuo. Štai tau tavo *farangas*.

– Jis nupjovė manąjį, todėl jam padariau tą patį, – dabar pro jo burną ima šnypšti Fatimos balsas.

Man sustingsta kraujas, o nugara nueina kraupūs pagaugai, tačiau lovoje gulinčiai figūrai jo kiti lankytojai, regis, nė motais.

– Ar žinote, kokią pačią paskutinę pamoką išmoksta *farangas*, pabandęs apmauti Rytus? – klausia jis amerikiečio Voreno balsu. – Kad jį dulkino nuo pat pradžių. Nuo pat pradžių. Svarbiausia – nieko jam nesakyti iki tol, kol jau būna per vėlu, – sugriebia mano ranką. – Jūs turite daugiau kantrybės, daugiau istorijos, daugiau gudrybės, daugiau burtų – be to, saulė pas jus ateina dvylika valandų anksčiau nei pas mus. Kaip mes kada nors galėtume prieš jus laimėti?

– Jis norėjo dirbinti žmones tarsi papuošalus, – sako Fatima. – O dabar kas gi nupirks *jį*?

– Turėk gailiaširdiškumo, – prašo Pičajus.

– Absurdas, – atsako Fatima.

– Nueik per giliai į Vakarus, ir pats akmeniu pavirsi, – sako Vorenas. – Galima sakyti, daugiau nieko ir nereikia. Anksčiau ar vėliau imsi pardavinėti žmones, vienaip ar kitaip. O jei jau pardavinėji, tai kodėl jų nemodifikuoti? O, toji demoniška žmogaus

formų grožybė! Kas gali atsispirti dirbinti ją tarsi patį geriausią nefritą? Peržengi tą slenkstį net pats nepastebėdamas. Amerika yra mirties žemynas. Tas žinoma jau tūkstančius metų. Didžiojoje kosminėje loterijoje pabuvau viskuo – vyrais ir moterimis, vagimis, princais ir vergais – šitoje žemėje užsibuvau per ilgai. Kūnas yra lėlė, bet jis sugadina sielą. Manote, kad aš vienintelis? Šitą velnią sunku nugalėti, detektyve. Tai magina taip, kad trūksta žodžių. Aš norėjau tobulos formos, kurioje galėčiau ištirpti, tačiau formos tirpo anksčiau už mane. Tokia ta tiesa apie mane, patinka jums ar ne, – jis žvilgteli į mane – tik kas gi už tų akių slypi? – Kurti tobulus žmones iš padugnių – negi manot, kad tam atsispirsim, vos Amerikos imperija priaugs iki paauglystės?

Kai durys atsidaro ir į kambarį įeina Suričajus, nesusilaikau nepažvelgęs į jį bejėgišku žvilgsniu. Tas supratingai linkteli.

– Jis kalbėjo Fatimos balsu? Šiurpoka, ar ne? Man labai sunku paaiškinti – bent jau vakarietiško mokslo terminais. Esu tikras, kad toks medituotojas kaip jūs tikrai kažką numanysite. Dar jis naudojosi ir kitu balsu, puikia tajų kalba, tikro vietinio, kur kas geriau, nei moka pats. Kas tai?

– Mano miręs brolis, – sušnabždu.

Jis gūžteli.

– Joks *farangas* to nesupras – bet mums juk tai nėra visai svetima, ar ne? Dabar verčiau jau palikit jį ramybėj. Kaip ir sakiau, jis labai silpnas. Jei norite, ateikite rytoj.

Mums išeinant iš kambario, Voreno skruostais ritasi ašaros.

Koridoriuje klausiu:

– Ar bus ir kitas etapas, ar paliksite jį taip, kaip yra?

– Turit omeny lyties keitimą? Tai visiškai priklauso nuo Fatimos. – Pamatęs nustebusį mano žvilgsnį, priduria: – Tai įeina į sandorį. Ji laiko – ėė – tas dalis savo namuose, specialiomis sąlygomis, – žvilgteli į laikrodį. – Ir apsispręsti jai beliko maž-

daug šešios valandos. Kol kas jos nuomonė velniškai nekokia, o be tos medžiagos aš nieko negaliu padaryti. Manau, kad Fatimai jūs artimesnis nei aš. Ar ji turi budistinės atjautos? Ar jūs turite įtakos?

52

Po dviejų mėnesių

Sakiau jums, kad ji sugrįš. Štai laukiu aš Bankoko tarptautiniame oro uoste su geriausiais savo chaki spalvos trumparankoviais marškiniais, juodomis kelnėmis ir idiotiškais juodais batais su raišteliais.

Tailando oro linijų reisas iš San Fransisko per Tokiją ir Honkongą vėluoja valandą, bet dabar ekranuose jau matau, kad nusileido. Po dvidešimties minučių atvykimo salėje pasirodo Kimberlė Džouns su kreminės spalvos kostiumėliu (su kelnėmis). Plaukai natūralios šviesios spalvos, pakirpti trumpai, bet ne žiauriai trumpai. Kairėje ausyje trys auskarai, dešinėje – tik vienas. Lūpdažis kukliai rausvas. Kai sveikindamasi ji prispaudžia savo skruostą prie manojo, įkvepiu pažįstamą kvapą, rėkte rėkiantį apie mano motiną.

– „Van Cleef and Arpels“, – nusišypsau.

– Kaip pirštu į akį.

Nežinau – padėti jai ar ne stumti violetinių lagaminų prikrautą vežimėlį. Koks šiuo atveju etiketas? Tajė moteris labai įsižeistų, jei nestumčiau, bet ar amerikietė neįsižeis, jei stumsiu? Nusprendžiu leisti Kimberlei jį nustumti iki taksi eilės.

Susėdus į taksi galą, Kimberlė klausia:

– Nustebinau?

– Kad nusipirkai mano motinos firmos akcijų? Taip, iš pradžių nustebau, bet kai Nong papasakojo su tavimi susirašinėjusi elektroniniu paštu, viskas kažkaip sukrito į savo vietas. Ar Biure pasiėmei atostogų?

– Metus nemokamų, – ji žvilgteli į mane ir nusuka akis. – Ne vien tik baltaodžiai vyrai neatsispiria šitam miestui, taigi tai negali būti vien dėl sekso, ar ne?

– O dėl ko, kaip manai?

– Nežinau. Bet svarbiausia, kad jis toks velnioniškai žmogiškas, – truputį patyli. – Vis dar jokių naujienų apie Fatimą?

Prieš atsakydamas minutėlei užsidengiu veidą:

– Jokių. Ji dingo... dingo po to, kai priėmė sprendimą, – kiek pompastiškai mosteliu ranka, vaizduodamas galutinį išnykimą, nes nenoriu sugadinti šio vakaro staigmenos.

– Ar kada pagalvojai, kad tame, ką jį tau anąkart pasakė, kažko esama, kad ji tarsi tavo šešėlis, tamsioji pusė? Kad tau jos kažkaip reikia?

Pajuntu poreikį pakeisti pokalbio temą. Paduodu Džouns pirmą *Bangkok Post* puslapį, su mano motinos nuotrauka visu ūgiu, ji vilki juodos ir baltos spalvų „Chanel“ kostiumėlį, tikrą. Redaktorius paryškinęs motinos atsakymą į reporterio klausimą apie šįvakar oficialiai atidaromą „Senių klubą“:

Tiesą sakant, tokio pobūdžio Vakarų veidmainystė man yra bjauri. Kodėl BBC nefilmuoja dokumentinio filmo apie tekstilės pramonę, kur galybė moterų dirba dvylika valandų per parą už mažiau nei dolerio valandinį atlyginimą? Kaip tai pavadinti, jei ne savo kūno pardavinėjimu? Vakarams nerūpi mūsų moterų išnaudojimas, jiems tiesiog kliūva seksas, bet tuo pačiu metu, kad parduotų savo šou, jie naudoja seksualinį stimulą. Jie labai mėgsta gėdyti mūsų merginas samdančius vidutinio amžiaus baltuosius

vyrus. Vakarietės moterys negali pakęsti, kad jų vyrai čia laiką praleidžia geriau. Jei jos tokios piktadvasės ir nenori suteikti savo vyrams malonumo, tai jų problema. Bet viso to esmė – pinigai. Iš pramonės, tarkim, tos pačios tekstilės, Tailandas uždirba labai mažai – Vakarų firmos pasiima liūto dalį. Tačiau sekso prekyboje matome tikrą visuotinės gerovės perskirstymą iš Vakarų į Rytus. Štai dėl šito ir daroma tokia problema.

Kimberlė išsišiepusi atiduoda man tą iškarpą.

– Nieko sau, kokia barni ponia. Ko ji prisiskaitė? Žiūriu, kad per kelis mėnesius angliškai ji pradėjo kalbėti kur kas geriau.

– Nesiliauja mokytis internetiniuose verslo kursuose. Ji laikosi pozicijos, kad jei seksas jau yra stambiausia Tailando pramonė, mums reikia užsiimti jo modernizavimu ir reguliavimu, leisti merginoms daugiau uždirbti, suteikti naują profesiją privalomai pasitraukus iš veiklos, kai sukanka dvidešimt aštuoneri, ir privalomai dalytis su jomis pelnu. Ji išmoko visokių gudrių verslo terminų. Kaip antai: pelno centrai, pridėtinė vertė, paslaugų industrija, žmogiškieji ištekliai. Aiškina, kad šita industrija vis dar yra akmens amžiuje ir kad, užuot trukdžiusi, valdžia turėtų padėti.

Greitkeliu į „Sheraton" viešbutį Sukumvito gatvėje atvažiuojame greičiau nei per pusvalandį. Minutėlę abu dvejojame, bet paskui atsisveikiname:

– Pasimatysime šįvakar.

– Taip, – ji truputį sutrikusi. – Šįvakar. Žinai, aš dar niekada nebuvau viešnamyje, nors ir esu vieno tokio akcininkė.

Prieš išvažiuodamas paguodžiamai šypteliu. Mane užplūdęs smagus jaudulys. Prieš porą dienų pirmąsyk dalijomės akcininkų pelną, ir aš negalėjau patikėti, kiek uždirbau per kelis trumpus mėnesius, dar net prieš oficialų atidarymą. Lekiu pas tuos garsius vardus į „Emporium".

Visa Kaubojų gatvė nuklota kabeliais, policija užtvėrusi eismą. Kilnojamosios pasaulio informacinių tarnybų stotys sustatinėtos įvairiais kampais, žybsi šviesos, mes privažiuojame pulkininko bentliu, vairuoja jo nuolatinis vairuotojas. Žinoma, buvau girdėjęs apie bentlius, visi girdėję, bet savomis akimis pamačiau pirmą kartą. Vikornas pasidovanojo jį sau šešiasdešimtojo gimtadienio proga: T klasės „Continental", su visomis grožybėmis ir įmantrybėmis. Iš jo puikiojo stereogrotuvo liejasi „Valkirijų skrydis".

Mes su pulkininku ir Kimberle įsiliejame į minią, o motina žengia į halogenų šviesą. Pulkininkas pasipuošęs dvieiliu Redaelio švarku, Armanio šilkiniu kaklaraiščiu ir krepo marškiniais, Ralfo Loreno batais ir „Wayfarer" aviatoriaus akiniais, nors ir tamsu. Jei jis nebūtų tikras gangsteris, atrodytų idiotiškai. Kadangi yra, atrodo puikiai. Tačiau aš nors kartą nepavydžiu.

Žvelgdamas iš šono pamatau, kad ankstesnis mano motinos statusas suteikė jai tokį moralinį autoritetą, kad net BBC gūžiasi (ji vilki juodą šilkinį Karlo Lagerfeldo kostiumėlį su kelnėmis, avi juodus pintus Yvo Sent Lorano batus su raudonais kaspinais, kreminę medvilninę „Dolce&Gabbana" palaidinę, irgi su raudonu kaspinu, priderintą prie batų – atrodo kaip dvidešimt pirmo amžiaus asmenybė, visiškai įvaldžiusi in ir jang). CNN nuo nepritarimo jau perėjo prie dvilypių jausmų, taigi BBC teko pasekti jų pėdomis. Prancūzų ir italų žiniasklaida nuo pat pradžių užėmė gana abejingą poziciją šito moralinio pasipiktinimo dėl sekso akto atžvilgiu ir iš esmės į tai žiūri su humoru. Net musulmonų televizijos kanalai iš Malaizijos ir Indonezijos susilaiko nuo griežto smerkimo, japonai atvirai pritaria, o kinai atrodo suintriguoti.

– Mūsų visuomenėms derėtų užaugti, – sako mano motina. Angliškai ji kasdien kalba vis geriau, dabar jau beveik nepriekaištingai, su žavingu tajišku akcentu, truputį kvepiančiu vaikiškumu ir švelninančiu jos naująjį įžūlumą. – Globalizacija sukėlė didžiausią prostitucijos augimą per visą pasaulio istoriją. Tai yra svarbus

klausimas, bet žiniasklaida juo nesidomi, mat jis toks politiškai nekorektiškas. Nesuskaičiuojama galybė moterų šituo užsiima ne iš reikalo, bet savo noru. Universiteto studentės iš Maskvos pardavinėja save Makao, kad užsidirbtų kišenpinigių. Kinės iš Singapūro skrenda į Honkongą per Kalėdų atostogas parduoti savo kūnų. Šanchajus užtvindytas merginų, ieškančių greito ir lengvo uždarbio. Moterys iš visos Pietų Amerikos prekiauja seksu visame pasaulyje, ypač Azijoje ir Vakaruose. Visame Bankoke pilna palydovėmis dirbančių bričių, kanadiečių, amerikiečių ir skandinavių. Kodėl žiniasklaida nepasakoja pasauliui, kaip net pasiturinčios merginos iš G-7 valstybių mėgsta prorečiais išnuomoti savo kūną? – BBC reporterė rimtai palinksi.

– Ji puiki, – man sušnabžda pulkininkas. – Net geresnė, nei tu kadaise būdavai.

Dabar mikrofoną prie Nong lūpų jau ištiesia CNN reporterė, irgi moteris. Pasikeitus televizijai, mano motina beveik nė nestabteli.

– Jūs visoms šitos šalies merginoms sakote, kad jos turi teisę pasipuošti, atrodyti patraukliai, turėti mobilųjį telefoną, automobilį, keliauti egzotiškų atostogų, bet visam tam reikalingus pinigus devynios iš dešimt gali uždirbti tik užsiimdamos šita profesija. Tai kas yra tas suteneris – aš ar Vakarai? Iš tiesų mano užduotis yra sumažinti žalą, priimti situaciją tokią, kokia ji yra, ir suteikti merginoms geresnes sąlygas. Ar man būtų labiau prie širdies sugrįžti prie tradicinių tajų budistinių moralinių vertybių? Tiesą sakant, taip, tačiau tam jau per vėlu, rūdys įsiėdusios per giliai, mums tenka taikstytis su realybe. Net Buda taip manė.

CNN reporterė nusisuka nuo Nong ir ima kalbinti liesą senuką su mano motinos firminiais marškinėliais ir raudonais bei geltonais dryžiais margintais šortais, jam turbūt daugiau kaip septyniasdešimt, kiek pasikūprinęs, gyslotomis rankomis ir papilkėjusiu veidu: gyva karikatūros ant marškinėlių kopija.

– Norėčiau paklausti, pone, ar lankydamasis Tailande jau tapote „Senių klubo“ klientu?

– Aišku, kad tiap. Tik pamačiau tą interneto puslapį, iškart užsisakiau bilietą į Bankoką, į vieną pusę. Jei teks čia ir numirti, man tinka. Aš iš Kanzaso, turėjau tris žmonas, ir pasakysiu va šitiaip, iki daba tiap ir nežinojau, ko tos bobos, kur penkiasdešimt metų maitinau, man nedarė.

– Jums *ne*darė?

– Aišku, po velnių. Jei turėčiau laiko, turbūt jausčiausi įžeistas ir nusivylęs, bet daba neturiu laiko, bo esu per daug užimtas, dulkinuos...

– Taip, ačiū, pone. O jūs, pone, ar atvykote į Bankoką specialiai aplankyti „Senių klubo“?

– Aha, ir aš per senas jaudintis, kad jūsų žiūrovams tai nepatinka. Man aštuoniasdešimt vieni, visą gyvenimą žaidžiau tą žaidimą, užauginau tris nedėkingus vaikus, kurie manęs niekad neaplanko, mano nuostabią žmoną pasiglemžė vėžys, amžiną jai atilsį, paskui vedžiau vieną tokią kalę, tesupūva ji pragare, ir jei man dar liko bent dešimt minučių gyventi, noriu jas praleisti būtent čia, „Senių klube“. Gal čia ir ne meilė, bet arčiausiai jos, ką šitaip pavėluotai galiu gauti. Tikrai geriau už bridžą. Ar bent įsivaizduojate, koks nuobodus pasidaro bridžas, vos tik sužinai, kad kitoje pasaulio pusėje yra kur kas labiau jaudinančių dalykų.

– Ir jums nerūpi, kad tai, ką jūs darote, daugelis amerikiečių palaikys politiškai nekorektišku, net nemoraliu dalyku?

– Ar politinis korektiškumas apsaugo nuo Alcheimerio? Dėl senatvės galiu pasakyti viena – išmoksti nelaukti.

CNN reporterė pasisuka į porą merginų, laukiančių, kad jas pakalbintų. Tai Nitnit ir Noi, jas Nong išsiviliojo iš „Nefrito rūmų“ pagal mano rekomendaciją. Ji sako kamerai:

– Na, klientai išties atrodo patenkinti, bet kaipgi darbuotojos? Šitos pribloškiamo grožio moterys, kurios kitoje visuomenėje galėtų būti kino žvaigždės ar modeliai, leidžia naktis aptarnaudamos šituos klientus. Pažiūrėkime, ką pasakys jos.

Nitnit:

– Nežinojau, ko tikėtis, bet šitie klientai tokie dėkingi, kad, suprantat, net truputį graudu. Manau, kad savo valstybėje turbūt nelabai gražiai elgiatės su senais žmonėmis. Mes Tailande niekada nepaliekame savo tėvų ir senelių metų metus gyventi vienų. Manau, kad jei ne mes, jie mirtų anksčiau.

Noi:

– Paprastai jie labai smagūs, į viską žiūri su humoru, o tajų požiūris į gyvenimą ir yra būtent toks, taigi būti su jais visai nesunku. Jie nereikalauja tiek daug kiek jaunesni vyrai, nesako – daryk šitą, daryk aną, jie tiesiog džiaugiasi galėdami tave paliesti. Tam tikra prasme tai tarsi slaugės darbas. Pagarba ir pagalba senjorams yra labai svarbios tajų kultūroje.

Tuo metu CNN reporterė parodo operatoriui pabaigai atsukti kamerą į ją.

– Na, kaip Voltas Disnėjus sakė „Damoje ir valkatoje“: „Ar patinka jums, ar ne, mes iš Siamo ir gana.“ Kol kas kritika ponios Nong Džitpličip atžvilgiu pritilusi, o liaupsių daug. Tik laikas parodys, ar tai, ką čia matome, yra viena iš variacijų sena kaip pasaulis išnaudojimo tema, ar žingsnis emancipacijos link. O kol kas trisdešimties metų trukmės Bankoko naktinio gyvenimo šėlsmas tęsiasi, kad ir ką likęs pasaulis apie tai šnekėtų. Silija Emerson, CNN, Bankokas.

Šviesos viena po kitos gęsta, nakties karštyje prakaito pilami vyrai su šortais ima vynioti kabelius, o Nong visa tai kiek ilgesingai stebi. Mums visiems metas eiti į klubą. Pulkininkas su Nong žengia pirmi, paskui juos patraukia Kimberlė, mananti, kad seksiu

jai įkandin. Tačiau aš stabteliu prie durų palaukti juodo limuzino, pasirodančio už vienos iš televizijos stočių.

Aš vilkiu keturių sagų dvieilį Zegnos švarką, lininius „Givenchy“ marškinius plačia apykakle, tropinės vilnos flanelines kelnes ir, svarbiausia, aviu odinius firminius „Baker-Benjes“ batus. Kvepiu žavingu prašmatniu Raselo Simonso odekolonu. Kažkodėl manau, kad mano išvaizda itin pradžiugins mano asmeninę slaptą viešnią, gana sunkiai, su dviejų augalotų padėjėjų pagalba, išlipančią iš limuzino. Ji žengia pasiremdama lazdele, o jos veido bruožai niekada nebus kitokie – tik vyriški. Suknia, mano nuomone, nors ir geriausia, ką siūlo Džordžijus Armanis, guli prastai. Kita vertus, „Estradiolis“ padarė stebuklus su jos plaukais, sunkia, prabangia banga gulančiais ant suknios apykaklės. Padėjėjai palieka ją vieną prieiti prie manęs, stovinčio ties slenksčiu.

– Nieko sau skudurai, – Voreno balso stygomis man sako Pičajus ir nužvelgia mano naująjį garderobą pilkomis jos akimis.

Viduje girdėti mūsų gyva muzika – „Sudie, sudie, juodas strazde“.

Pabaiga

John Burdett
Bankoko 8

Vertėja
Ina Rosenaitė

Redaktorė
Dalia Kižlienė

Dailininkas
Zigmantas Butautis

Maketavo
Eglė Jurkūnaitė

Tiražas 2 000 egz.
Išleido UAB „Baltų lankų“ leidyba
Palangos g. 4, LT-01402 Vilnius
leidykla@baltoslankos.lt
www.baltoslankos.lt

Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė“
Vakarinis aplinkkelis 24, LT–48184 Kaunas

Abejingų stebėtojų akivaizdoje nužudomas JAV ambasados apsaugininku tarnavęs jūrų pėstininkas – jo kūnas randamas mersedese po vienu Bankoko tiltų. Bylos imasi kone vieninteliai visame mieste kyšininkavimu nesusitepę pareigūnai, tačiau apžiūrint įvykio vietą vienas jų žūva – jam, kaip ir rastai aukai, įgėlė metamfetaminu apsvaiginta gyvatė. Dabar atskleisti šiuos nusikaltimus detektyvui Sončajui Džitpličipui, atsidavusiam budistui, ne tik tarnybinė užduotis, bet ir asmeninis reikalas. Narpliojant bylą likimas jį suveda su FTB agente gražuole Džouns, jiedviem ir teks pasinerti į kur kas klastingesnį ir žiauresnį pasaulį, nei kas nors galėjo įsivaizduoti: pasirodo, mieste, kuriame klesti korupcija, prostitucija, narkotikų prekyba, net ir patyręs tyrėjas yra matęs dar ne viską...

Sončajaus fatalizmas, neįprastas humoras, atkaklumas bei gebėjimas tuo pat metu būti pažeidžiamam ir tvirtam paverčia jį vienu įsimintiniausių veikėjų, vaizduojamų pastaraisiais metais išleistuose kriminaliniuose romanuose. Skaitytojams, kurie tikisi tradicinio detektyvo, būtų sąžininga patarti paieškoti kitos knygos, o štai naujovių mėgėjus šis romanas neabejotinai suintriguos ir nustebins.

ISBN 978-9955-23-543-9

www.baltoslankos.lt